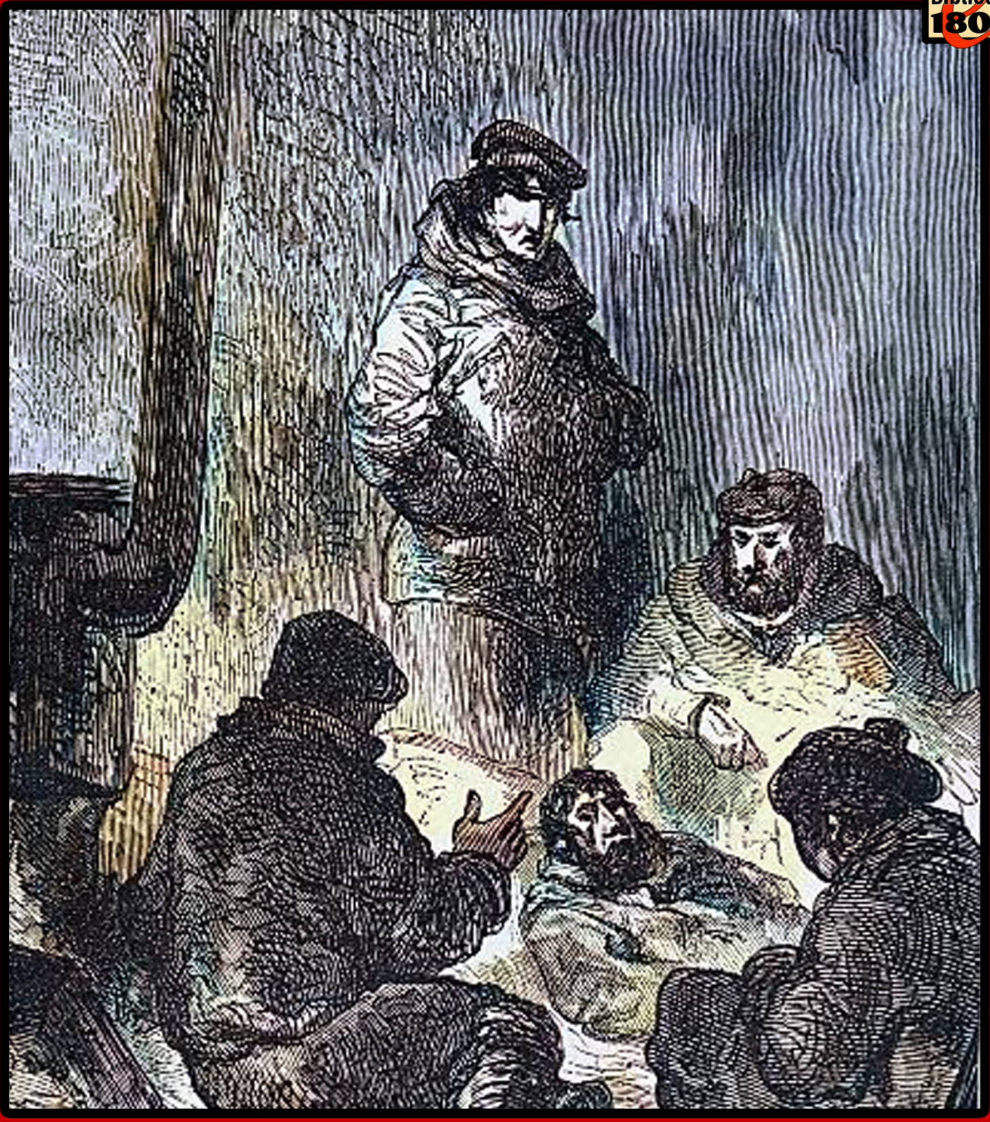

Kaptajn Hatteras
eventyr på en nordpolsfærd

JULES VERNE

Jules Verne

Kaptajn Hatteras' eventyr på en nordpolsfærd

eBibliotek 1800

2025

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Jules Verne: *Kaptajn Hatteras' eventyr på en nordpolsfærd* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Jules Verne: *Kaptajn Hatteras' eventyr på en nordpolsfærd* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

1. del

Englænderne ved Nordpolen

1. Briggen "Forward"

I morgen, når floden falder, vil briggen Forward, *kaptajn K. Z., løjtnant Richard Shandon afgå fra New Prince's Docks. Bestemmelsessted ubekendt.*

Således læste man i *Liverpool Herald* for femte april 1860.

For en af Englands største handelshavne er en brigs afrejse kun en ubetydelig begivenhed. Hvem lægger vel mærke til den mellem den talrige mængde af skibe af enhver størrelse og nationalitet?

Alligevel indfandt der sig tidligt om morgenen den sjette april en betydelig folkemængde på New Prince's Docks kajer. Sømændenes talrige korporation i denne by syntes at have sat hinanden stævne der. Arbejderne på de derværende værfter forlod deres dagværk, forretningsmændene deres mørke kontorer, købmændene deres ubesøgte butikker. De brogede omnibusser, der kører langs havnebassinets ydre mur, bragte hvert minut en ny ladning nysgerrige; byen syntes kun at have en eneste tanke: den at overvære *Forward*s afgang.

Forward var en brig på 170 tons, og den havde en skrue af 120 hestes kraft. Man kunne let forveksle den med de andre brigger i havnen. Men selv om den for det almindelige publikums blik ikke frembød noget særligt, så iagttog dog kendere nogle besynderligheder, som en sømand ikke kunne tage fejl af.

Derfor anstillede også en gruppe matroser på den i nærheden liggende *Nautil* allehånde gisninger om *Forward*s bestemmelse.

"Hvad skal man," sagde en af dem, "tænke om disse master? Det er dog ikke sædvanligt, at dampskibe har så mange sejl."

"Fartøjet må," svarede en bådsmand med et bredt, rødt ansigt, "have til hensigt at skulle stole mere på sine master end på sin maskine, og når man har givet de høje sejl en så betydelig størrelse, så er det vel sagtens sket, fordi man har tænkt sig, at man ofte vil blive nødt til ikke at benytte de nederste. Derfor tror jeg sikkert, at *Forward* er bestemt for Nord- eller Sydpolarhavet, hvor isbjergene ofte hæmmer vinden mere end det er hensigtsmæssigt for et dygtigt og solidt skib."

"De har rimeligvis ret, mester Cornhill," svarede en tredje matros. "Har De også lagt mærke til, hvorledes denne forstavn duver helt ned mod vandet?"

"Og så," sagde mester Cornhill, "er den jo oven i købet forsynet med en køl af støbestål, der er formet som en ragekniv og kan skære en todækker midt over, hvis *Forward* med al kraft tørner mod den fra siden."

"Ja, det er ganske sikkert," svarede en lods fra Mersey, "for denne brig gør ved hjælp af sin skrue mageligt fjorten knob i timen. Det var aldeles forbavsende, hvorledes den kløvede strømmen på sin prøvefart. Tro De mig, det er en fin sejler."

"Og med sine sejl er den heller ikke i forlegenhed," vedblev mester Cornhill; "den kniber straks vinden, og det er en grumme let sag at styre den. I kan være sikre på, at den skude skal ud på Polarhavet, eller også må I kalde mig for en klodrian. Og så en ting endnu. Har I lagt mærke til det brede gat der henne ved roret?"

"Ja vel," svarede den anden, "men hvad beviser det?"

"Det beviser for det første, min brave ven," svarede mesteren selvtilfreds, "at du hverken forstår at se eller at tænke. Man har naturligvis gjort det så bredt for at give roret spillerum, når man hurtigt og let skal forandre kurs. Ved I ikke, at denne manøvre ofte forekommer mellem isblokkene?"

"Ja, det er rigtigt ræsonneret," svarede matroserne på *Nautil*.

"Og for resten," vedblev den ene af dem, "bliver mester Cornhills mening stadfæstet ved briggens ladning. Jeg ved det fra Clifton, der ikke har været bange for at lade sig hyre der ombord. *Forward* er provianteret for fem à seks år, og har det tilsvarende kvantum kul ombord. Kul og proviant, det er hele dens ladning, når jeg undtager en pakke uldne klæder og sælhundeskind."

"Godt, så kan der ikke mere være tvivl," sagde mester Cornhill; "men hør, min ven, når du kender Clifton, har han så ikke sagt dig noget om deres bestemmelsessted?"

"Han kunne ikke sige noget, fordi han ikke ved noget. Mandskabet hav ikke fået det at vide, da de blev hyret. Hvorhen skibet går, får man først at vide, når man er nået derhen, hvor man skal."

"Også," svarede en vantro, "når det går pokker i vold, således som det næsten ser mig ud til at blive tilfældet."

"Ja, men hvad de så får for en hyre!" vedblev Cliftons ven ivrigere; "jo, det må jeg sige, det er en hyre; fem gange højere end den sædvanlige. Men, ser I, ellers havde Richard Shandon heller ikke fundet nogen, der ville gå ind på sådanne betingelser. Et fartøj af en så påfaldende bygning, at enhver kan tænke sig, hvor det skal hen, og at det ikke ser ud til at ville komme igen med det første."

"Ja, jeg føler for min part ingen lyst til at gå ud på den slags rejser."

"Hvad enten du har lyst eller ej, min ven," svarede mester Cornhill, "ville du i ethvert tilfælde ikke være i stand til at høre til *Forward*s mandskab."

"og hvorfor ikke?"

"Fordi du ikke kan opfylde de betingelser, som stilles. Jeg har ladet mig fortælle, at man slet ikke ville hyre gifte folk. Og da du nu hører til den slags, antager jeg, at du ikke vil skille dig ved din kone for at tage med til Nordpolen."

Matrosen lo, og hans kammerater stemte i med.

Men Cornhill vedblev selvtilfreds: "Lige til navnet er også alt på dette skib overordentlig dristigt. Forward – fremad – men hvorhen? Og så kender man jo oven i købet ikke engang kaptajnen på denne brig."

"Å jo, det gør man dog nok," sagde en ung matros med et noget naivt ansigt.

"Så? Gør man det?"

"Ja vel, det gør man."

"Hør, min ven," sagde Cornhill, "kan du virkelig bilde dig ind, at Shandon skulle være kaptajn på *Forward*?"

"Men ..." svarede den unge matros.

"Jeg skal have den ære at sige dig, at Shandon er næstkommanderende, men videre ikke, det er en brav og dygtig sømand, en prøvet hvalfanger, en brillant kammerat, men kaptajn er han alligevel ikke. Han er det lige så lidt som du eller jeg. For den, der næst efter Vorherre skal være kaptajn ombord, kender han ikke engang selv. Når det passende tidspunkt kommer, vil den rigtige kaptajn vise sig, men hvorledes og i

hvilket hav, det kan vi alle sammen sige, at vi ikke ved; for Richard Shandon har ikke sagt og har ikke lov til at sige, hvor han skal rejse hen."

"Alligevel, mester Cornhill," vedblev den unge sømand, "forsikrer jeg Dem, at Shandon af en højerestillet ombord har fået sin plads overdraget som næstkommanderende."

"Hvorledes?" svarede Cornhill og rynkede panden. "Du vil påstå, at *Forward* har en kaptajn ombord?"

"Javel, mester Cornhill."

"Og det siger du til mig, til *mig*?"

"Ja, det gør jeg, fordi jeg har hørt det af Johnson, proviantforvalteren."

"Af mester Johnson?"

"Ja, han har selv sagt mig det."

"Sagt dig det?"

"Ja, og ikke blot sagt mig det, men også vist mig kaptajnen."

"Han har vist dig ham," svarede Cornhill forundret.

"Javel, vist mig ham."

"Og du har set ham?"

"Med mine egne øjne."

"Og hvem er det da?"

"En hund."

"En hund? – En firbenet?"

"Ja!"

Matroserne på *Nautil* stod aldeles slagne af forbavselse; ellers ville de ganske sikkert have lét i smug. En hund kaptajn ombord i en brig på 170 tons! Men *Forward* var virkelig et så overordentligt fartøj, at man måtte betragte det to gange og

omhyggeligt overveje sagen, før man gav sig til at le og benægte den. For øvrigt lo ikke en gang mester Cornhill.

"Og Johnson har vist dig denne mærkværdige kaptajn, denne hund?" vedblev han, henvendt til den unge matros.

"Ja, med Deres tilladelse, og jeg har set ham, som jeg ser Dem nu."

"Nå, hvad mener De om dette?" spurgte matroserne mester Cornhill.

"Jeg mener slet ingen ting," svarede denne barsk, "undtagen at *Forward* er et skib, der tilhører Djævlen eller narre, som er modne til galehuset."

Matroserne så fremdeles i tavshed på *Forward*, og det faldt ikke en eneste af dem ind at påstå, at Johnson havde haft den unge sømand til bedste. Denne historie om hunden var allerede blevet udbredt i byen, og for de nysgerrige skarer var hundekaptajnen ingenlunde det mindst tiltrækkende ved skibet. Og for øvrigt havde *Forward* allerede i flere måneder tiltrukket sig den offentlige opmærksomhed. Hele den hemmelighedsfuldhed, briggen var indhyllet i, den måde, Richard Shandon drev sin udrustning, de betingelser, man satte for det mandskab, man ville hyre, det ubekendte bestemmelsessted, som skibet havde, alt dette virkede sammen til at give det et meget besynderligt præg.

For en tænker, en drømmer, en filosof har i øvrigt et skib, der står i begreb med at afgå, noget højst fængslende ved sig; fantasien ledsager det i dets strid med bølgerne, i dets kampe med vinden og på dets eventyrlige fart, der ikke just altid ender i havnen, og når der kommer det mindste usædvanlige til, får

skibet et ligefrem fantastisk udseende selv for dem, fantasien ellers ikke er synderlig udviklet hos.

Således var det også med *Forward*, og selv om de almindelige tilskuere ikke kunne gøre så kyndige bemærkninger som mester Cornhill, så havde dog dette skib i tre måneder afgivet rigeligt stof for underholdningen i Liverpool.

Briggen blev bygget i Birkenhead, en forstad til Liverpool, der ligger på den venstre bred af Mersey, og som ved dampbåde står i uafbrudt forbindelse med havnen.

Bygmestrene, Scott & Comp., havde af Richard Shandon fået en detaljeret plan, der yderst nøjagtigt angav briggens form og alle rumforhold. Man kunne i denne plan spore en fuldendt sømands skarpsind. Og da nu Shandon havde betydelige pengemidler til sin disposition, så blev arbejderne straks påbegyndt og efter den ubekendte ejers anvisning fremskyndet på det hurtigste.

Briggen blev bygget med en soliditet, der kunne stå sin prøve. Den var åbenbart bestemt til at skulle kunne modstå et yderst stærkt tryk, for dens planker af teaktræ, en slags indisk egetræ, der udmærker sig ved sin styrke og varighed, var oven i købet forsynet med et stærkt jernbeslag. I sømandsverdenen undrede man sig over, hvorfor skroget til et sådant skib ikke var forfærdiget af jern, således som det var tilfældet med andre dampskibe, men dertil kunne man kun svare, at den hemmelighedsfulde ingeniør sikkert måtte have sine grunde for det.

Lidt efter lidt antog briggen på værftet den skikkelse, den skulle have, og dens styrke og finhed satte kendere i forbavselse. Som matroserne på *Nautil* havde bemærket, dannede dens

forstavn en ret vinkel med kølen; den var ikke forsynet med nogen galion, men med en støbeståls køl fra R. Hawthorns værksted i Newcastle. Denne metalbeslåede forstavn, som blinkede i solen, gav briggen et ganske særegent udseende, der dog ikke havde noget militærisk ved sig. Alligevel blev der imidlertid på skansen opstillet en sekstenpundiger kanon, der drejede sig på en tap og let kunne vendes i alle retninger.

Den femte februar 1860 løb det besynderlige skib i påsyn af en uhyre menneskemasse af stablen, hvilket gik yderst heldigt for sig.

Men hvilket var nu skibets bestemmelsessted? Skulle det opsøge *Erebus* og *Terror* og sir John Franklin? Dette kunne ikke være hensigten, for året før var MacClintock vendt hjem fra det nordlige polarhav med sikre beviser for, at denne ekspedition virkelig var forulykket.

Ville da *Forward* endnu en gang søge at finde Nordvestpassagen? Hvad skulle det nytte? Kaptajn MacClure havde jo fundet den i året 1853, og løjtnanten på hans skib, Cresswell, havde som den første haft æren af at sejle om det amerikanske fastland fra Bering- til Davisstrædet.

Alligevel var det utvivlsomt for de sagkyndige, at *Forward* skulle byde isregionerne trods. Ville det da måske forsøge på at trænge endnu videre frem mod Sydpolen end hvalfangeren Wedel eller kaptajn Ross havde gjort? Af hvilken grund skulle det gøre det, og til hvilken nytte?

Dagen efter at briggen var løbet af stablen, ankom dens maskine fra R. Hawthorns værksteder.

Denne maskine indtog, skønt den repræsenterede 120 hestes kraft, kun en forholdsvis ringe plads. For et skib på 170 tons var

den en såre betydelig kraft. Og da nu skibet tilmed var rigeligt forsynet med sejl, besad det, hvad også prøvefarterne udviste, en ualmindelig stor hurtighed.

Efter at maskinen var bragt ombord, begyndte man at indtage provianten; og det var intet ringe arbejde, idet nemlig forrådet, som sagt, skulle være tilstrækkeligt til seks år. Levnedsmidlerne bestod af saltet og røget kød, tørret fisk, skibstvebak og mel. Kaffe og te blev i store laviner væltet ned i de nederste rum. Richard Shandon ledede denne kostbare indladning som en mand, der forstod sig på den slags. Alt blev lagt yderst ordentligt i pakker med etiketter og nummer. Tillige blev der medtaget et betydeligt forråd af det indianske præparat, der kaldes pemmikan, og som indeholder meget nærende bestanddele.

Denne proviantering lod ikke nogen tvivl tilbage om, at skibet skulle ud på en meget langvarig ekspedition, og en kyndig iagttager forstod ved det første blik, at denne skulle gå til Polarhavet. Han kunne se det af de store tønder citronsaft, af de betydelige pakker sennep, syrekorn og kokleare, som er nødvendige på farterne til de nordlige og sydlige zoner, idet nemlig disse vegetabilier tjener som midler mod skørbug. Shandon havde særlig sin opmærksomhed henvendt på denne del af ladningen.

Af våben blev der kun medtaget få. Men derimod blev et stort rum fyldt med krudt, hvilket nok var i stand til at forurolige frygtsomme sjæle, idet det nemlig ikke kunne forudsættes, at den omtalte eneste kanon ombord skulle forbruge en så enorm kvantitet. Ligeledes blev der sørget for kæmpemæssige save og andet kolossalt værktøj, såsom høvle, blykøller, håndsave,

enorme økser osv. foruden en anselig mængde torpedoer, der ville have kunnet sprænge hele Liverpools toldbygning i luften, samt raketter og andet fyrværkeri til signaler.

De talrige tilskuere på New Prince's Docks kajer beundrede fremdeles en lang hvalfiskebåd af mahognitræ, en pirogue – en slags kano – af blik, overtrukket med guttaperka, og et antal *Halkett-boats*, en slags guttaperka-overtræk, som man, ved at blæse dem op, kunne anvende til kanoer. Og alle følte så, hvorledes spændingen voksede mere og mere hos dem, for når floden faldt, skulle *Forward*, som sagt, afgå til sit hemmelighedsfulde bestemmelsessted.

2. Et uventet brev

Den skrivelse, som Richard Shandon otte måneder tidligere havde modtaget, lød ordret således:

Aberdeen,
d. 2. august 1859.

Mr. Richard Shandon.
Liverpool.

Min herre.

Med nærværende har jeg den ære at sætte Dem i kundskab om, at seksten tusinde pund sterling er blevet tilstillet bankfirmaet Marcuart & Comp. i Liverpool. Vedlagt følger en række anvisninger, undertegnet af mig, ved hvilke De hos de nævnte herrer Marcuart kan disponere over summen indtil det omtalte beløb af seksten tusinde pund.

De kender mig ikke, men det gør heller ingenting. Jeg kender Dem, og det er hovedsagen.

Jeg tilbyder Dem pladsen som næstkommanderende ombord på briggen *Forward*, der er bestemt til en ekspedition, som kan blive lang og farefuld.

Afstår De fra at modtage dette tilbud, så taler vi ikke mere om den ting. Men modtager De det, så vil De for det første år modtage fem hundrede pund i honorar, og dette honorar vil for hvert år, ekspeditionen varer, blive forhøjet med en tiendedel.

Briggen *Forward* eksisterer endnu ikke. De må lade den bygge således, at den kan stikke i søen senest i begyndelsen af april 1860. Medfølgende sender jeg Dem en detaljeret plan med overslag. Jeg beder Dem punktligt holde Dem til den. Skibet skal bygges på d'hrr. Scott & Comp.'s værfter, med hvem De i den anledning vil behage at sætte Dem i forbindelse.

Jeg anbefaler Dem ganske særligt bemandingen af *Forward*. Den skal bestå af en kaptajn, nemlig mig, en løjtnant, hvortil jeg, som sagt, har udset Dem, en tredje officer, en proviantforvalter, to maskinmestre, en ismester [Note 1)], otte matroser og to fyrbødere, til sammen atten mand, deri indbefattet doktor Clawbonny fra Liverpool, der, når tiden kommer, vil indfinde sig hos Dem.

De folk, som hyres til at deltage i *Forwards* ekspedition, må være englændere, frie, uden familie, ugifte, ædruelige, (for spirituøse drikke, ja endog øl, vil ikke blive tålt ombord) samt beredte til at underkaste sig alt og kunne udholde alt. De vil handle rigtigt i fortrinsvis at vælge folk af et sangvinsk temperament, da disse i højere grad end andre er i besiddelse af den dyriske varmes livsprincip.

De tilbyder dem det femdobbelte af deres sædvanlige hyre, samt en årlig forhøjelse af en tiendedel. Endvidere bliver der tilsikret enhver af dem fem hundrede pund, når ekspeditionen er

endt, ligesom der til samme tid udbetales Dem selv to tusind pund. Disse penge deponeres hos de nævnte herrer Marcuart & Comp.

Ekspeditionen vil vare længe og blive fuld af strabadser, men også yderst ærefuld. Jeg venter derfor, at De, mr. Shandon, modtager det Dem hermed givne tilbud.

Svar bedes sendt *poste restante* til Göteborg under adresse K. Z.

P.S. De vil endvidere den førstkommende femtende februar modtage en stor dansk hund med store, nedhængende læber og af brungul farve med mørkere tværstriber. De vil behage at anvise den en plads ombord og som foder give den bygbrød med en tilsætning af talggrever [Note 2)]. Når hunden er modtaget, bedes De melde det til Livorno under samme adresse som oven for angivet.

Kaptajnen på *Forward* vil fremstille sig og give sig tilkende, når han finder tiden passende til det. Når skibet skal afgå, vil De modtage nye instruktioner.

Kaptajnen på *Forward*

K. Z.

3. Doktor Clawbonny

Richard Shandon var en god sømand. Han havde længe kommanderet hvalfangere i de nordlige polarhave og havde derved i hele Lancaster skaffet sig et fast begrundet ry. Et sådant brev som det modtagne, måtte da ganske naturligt gøre et dybt indtryk på ham. Og det gjorde det virkelig også, skønt han samtidig beholdt den koldblodighed, som man plejer at finde hos folk, der er vant til meget.

Han befandt sig desuden i de ønskede forhold. Han havde hverken kone eller børn eller slægtninge, han var så fri en mand, som nogen kunne være det. Og da han altså ikke behøvede først at rådføre sig med nogen, begav han sig straks til bankiererne Marcuart & Comp.

"Hvis pengene er der," sagde han til sig selv, "kommer det øvrige sagtens også nok."

Han blev på bankierkontoret modtaget med alt det hensyn, som man skylder en mand, som seksten tusinde pund ganske roligt ligger og venter på. Da dette punkt var bragt på det rene, lod Shandon sig give et stykke brevpapir og sendte under den angivne adresse en kort og fyndig meddelelse om, at han havde modtaget pengene og modtog det ham givne tilbud.

Endnu den samme dag satte han sig i forbindelse med skibsbygmestrene i Birkenhead, og fireogtyve timer efter lå allerede *Forward*s køl i hele sin længde på tømmerpladsens stabelblokke.

Richard Shandon var ungkarl, fyrre år gammel, kraftig, energisk og tapper, hvilket er tre gode egenskaber hos en sømand, idet de nemlig giver tillidsfuldhed, styrke og

koldblodighed. Han var bekendt som et menneske, der ikke var let at tilfredsstille, og derfor også snarere frygtet end elsket af sine matroser. Men dette uheldige rygte havde dog ikke voldt ham vanskeligheder, da han skulle hyre mandskabet til *Forward*.

Han havde frygtet for, at den hemmelighedsfulde side af sagen muligvis kunne genere ham.

"Det er derfor også bedst," havde han sagt til sig selv, "overhovedet at tie helt stille; der er søhunde, som holder meget af at få besked om alt muligt, og da jeg selv ingenting ved, ville jeg være i stor forlegenhed med at svare dem. Denne K. Z. er sikkert en meget besynderlig fyr, men han kender mig, han gør regning på mig, og det er nok. Hvad bygningen af hans skib angår, så skal den nok i alle måder blive besørget på det bedste, og jeg vil ikke hedde Richard Shandon, hvis dette fartøj ikke er bestemt til at aflægge en visit i Ishavet. Dog, det beholder vi, som sagt, for os selv."

Derpå sørgede han for at skaffe mandskabet til veje og holdt sig nøje til de af kaptajnen foreskrevne betingelser.

Han kendte en god mand, der også var en god sømand og hed James Wall. Han kunne vel omtrent være en tredive år gammel og havde allerede flere gange besøgt de nordlige have. Shandon tilbød ham pladsen som tredje officer, og James Wall modtog uden betænkning dette tilbud; søen var hans liv og lyst. Den næstkommanderende fortalte ham derpå, hvad han selv havde fået at vide af kaptajnen, og den samme meddelelse blev ligeledes gjort til en vis Johnson, som han havde valgt til proviantforvalter.

"Nuvel," sagde James, "det kan være lige så godt som hvad som helst andet; hvis sagen drejer sig om at opsøge

Nordvestpassagen, så kommer man jo nok hjem igen."

"Ja, det er da forresten ikke afgjort," svarede mester Johnson, "men lige meget, jeg føler alligevel ingen grund til ikke at gøre turen med."

"For øvrigt må vi," sagde Shandon, "hvis vi ikke tager fejl i vore formodninger, indrømme, at farten går for sig under gunstige omstændigheder. *Forward* vil blive et fortræffeligt skib, og når det får en god maskine ombord, så kan det sejle langt. Vi behøver kun en besætning af atten mand i det hele."

"Atten mand," svarede mester Johnson, "det er akkurat lige så mange, som amerikaneren Kane havde, da han gjorde sin berømte fart til Nordpolen."

"For resten er det i grunden påfaldende nok," fortsatte Wall, "at en privatmand endnu gør forsøg på at nå til søs fra Davis- til Beringstrædet. De ekspeditioner, som er blevet sendt ud for at opsøge admiral Franklin, har allerede kostet England syv hundrede og tres tusinde pund, uden dog at føre til noget som helst resultat. Hvem pokker gider endnu engang sætte penge til på et sådant foretagende?"

"Ja se, James," svarede Shandon, "vi ræsonnerer jo egentlig her om en blot og bar formodning; om vi skal sejle til det nordlige eller sydlige Polarhav, ved jeg ikke. Måske drejer sagen sig om at forsøge en ny opdagelse. For resten vil der om kortere eller længere tid indfinde sig en vis doktor Clawbonny hos os; han vil uden tvivl vide mere om det og have i kommission også at give os nærmere oplysninger. Vi vil nu få at se."

"Ja, lad os da vente," sagde mester Johnson. "Jeg for min part vil nu opsøge dygtige undergivne, og hvad den livsvarme betræffer, som kaptajnen taler om, så indestår jeg på forhånd

for, at der også nok skal blive lagt tilstrækkelig vægt på den side af sagen. De kan stole trygt på mig."

Denne Johnson var en mand, man måtte sætte megen pris på, da han i høj grad var fortrolig med skibsfarten under de høje breddegrader. Han havde nemlig været kvartermester ombord på *Phoenix*, der hørte til den ekspedition, der i året 1853 blev udsendt for at opsøge Franklin. Denne udmærkede sømand var også til stede ved den franske løjtnant Bellots død, som han ledsagede på turen over isbjergene. Han kendte de matroser, der fandtes i Liverpool, og gav sig straks i færd med at samle sine folk.

Shandon, Wall og han havde så meget held med sig, at mandskabet allerede i de første dage af december var fuldstændig samlet. Men helt uden vanskelighed havde det dog ikke været at tilvejebringe et sådant resultat; for der var nok, som den høje løn fristede, men adskillige lod sig afskrække ved den ubestemte fremtid, der ventede ekspeditionen, og mere end én lod sig resolut hyre, men indfandt sig efter nogen tids forløb for at tage sit ord tilbage igen og aflevere det forskud, han havde modtaget. Alle forsøgte at gennemtrænge hemmeligheden, og alle overøste de Richard Shandon med spørgsmål. Men han henviste dem til mester Johnson.

Denne havde altid det samme svar på rede hånd: "Hvad vil du have, jeg skal sige dig, min ven," sagde han; "jeg ved selv ikke mere end du. I ethvert tilfælde vil du komme i godt selskab mellem uforfærdede kammerater, og det er jo allerede noget. Altså ikke megen betænkning. Det gælder at slå til eller ikke at slå til."

Og de fleste lod sig hyre.

"Du vil sikkert kunne indse," tilføjede proviantforvalteren ofte, "at jeg kan få ti for én. Det er jo en hyre, som man aldrig har oplevet mage til, og så får man oven i købet ved sin hjemkomst garanteret en skikkelig lille kapital i tilgift. Det skulle jeg mene er så gode konditioner, som det kan være."

Og matroserne kunne så ikke gøre flere indvendinger.

"Men jeg vil dog ikke skjule," vedblev Johnson, "at foretagendet er langvarigt, besværligt og farligt; det står udtrykkeligt i vore instruktioner. Man må følgelig vel huske på, hvad man forpligter sig til; det er meget sandsynligt, at vi kommer til at gå alt det igennem, som et menneske overhovedet kan gå igennem, og måske oven i købet endnu mere! Altså, har du ikke mands mod og hjerte til at indlade dig på en sådan historie, og skulle du muligvis hellere foretrække at blive begravet på en kirkegård her end et andet sted, der hvor vi tager hen – så sig det lige så gerne straks, for at jeg kan give din plads til en anden, der er dristigere."

"Men, mester Johnson," vedblev matrosen, når han havde fået denne besked, "De kender dog vel i det mindste kaptajnen?"

"Kaptajnen er vor ven Richard Shandon, indtil en anden træder i hans sted."

Det var sagtens også den næstkommanderendes mening, og han dvælede med særlig forkærlighed ved den tanke, at han i det sidste øjeblik ville modtage nøjagtige instruktioner med hensyn til rejsens mål og da blive endelig udnævnt til chef på *Forward*. Han talte også gerne om denne eventualitet både med sine officerer, og når han aflagde besøg på skibsværftet for at holde kontrol med bygningen af fartøjet.

Shandon og Johnson holdt sig til de med hensyn til mandskabet givne forskrifter. Dette havde et tilfredsstillende udseende; dets elastiske lemmer, dets sunde, blomstrende ansigtsfarve viste, at det var i stand til at udholde den strengeste kulde. Det var pålidelige og resolutte folk, og de gjorde alle indtrykket af at være i besiddelse af en usædvanlig energi.

Hele besætningen bekendte sig til den protestantiske religion. Den fælles bøn og bibellæsning bidrager ofte til at holde enighed selv mellem temmelig umedgørlige gemytter og til at holde modet oppe, hvor der ellers kunne være fare for, at det kunne begynde at svigte. Shandon vidste af erfaring, hvor hensigtsmæssig disse sædvaner kunne være, og hvor betydelig indflydelse de kunne øve på en skibsbesætnings moralske karakter. Det er da i reglen også tilfældet, at alle bekender sig til samme religion ombord på de skibe, der er bestemt til at overvintre i polarhavene.

Da man havde spørgsmålet om besætningen på det rene, besørgede Shandon og hans to officerer provianteringen, idet de holdt sig strengt til kaptajnens instruktioner, der vare klare, nøjagtige og detaljerede samt helt ned til den mindste artikel foreskrev både kvantitet og kvalitet. De modtagne anvisninger satte den næstkommanderende i stand til at betale enhver artikel kontant, hvorved han fik en rabat af otte procent, der punktligt blev krediteret den mystiske K. Z.

Alt, hvad der angik mandskab, proviant og ladning var i fuldstændig orden i januar 1860. *Forward* begyndte allerede at nærme sig sin fuldendelse, og Shandon lod ikke en dag gå hen uden at aflægge et besøg i Birkenhead.

Den 23. januar om formiddagen befandt han sig som sædvanlig på en af de brede dampbåde, der uafladeligt besørger overfarten fra den ene bred af Mersey til den anden. Det var også den dag så stærk tåge, at man måtte benytte sig af kompasset, skønt overfarten næppe varer ti minutter.

Men hvor tæt end denne tåge var, forhindrede den dog ikke Shandon i at se en lille, undersætsig og noget tyk mand, med åbne, fornøjede ansigtstræk og et venligt blik nærme sig til ham. Den fremmede tog derpå begge hans hænder og rystede dem med en varme og fortrolighed, der, som franskmændene udtrykker sig, var "fuldstændig sydlig".

Og havde end denne mand ikke sit hjem i syden, så kunne man dog af hele hans væsen være fristet til at antage det. Han talte og gestikulerede ivrigt, hans tanker syntes næppe at være født, før de for enhver pris måtte give sig luft, hans øjne, der havde et sjældent åndfuldt udtryk, og hans store, bevægelige mund var stadig i aktivitet, han talte og talte så hurtigt, at Shandon slet ikke forstod noget af hvad han sagde.

Alligevel kendte løjtnanten straks den lille mand, skønt han aldrig havde set ham før, og da den fremmede endelig standsede et øjeblik for at trække vejret, spurgte Shandon hurtigt:

"Doktor Clawbonny?"

"Ham selv i egen person, hr. løjtnant! I et helt kvarter har jeg søgt Dem og spurgt alle vegne om Dem; jeg begyndte virkelig at blive utålmodig. Det er altså virkelig hr. løjtnant Richard Shandon, jeg har den ære at tale med? De er altså ikke nogen myte? Deres hånd, Deres hånd! Giv mig Deres hånd for at jeg kan trykke den endnu engang. Når der virkelig eksisterer en

løjtnant Richard Shandon, så eksisterer også briggen *Forward* under hans befaling, og når den eksisterer, vil den afgå, og når den afgår, vil den tage doktor Clawbonny med ombord."

"Ganske rigtigt, hr. doktor, jeg er Richard Shandon, der eksisterer en brig ved navn *Forward*, og med det første skal den afgå."

"Udmærket, udmærket," svarede doktoren. "Og derfor er jeg også så overvættes glad. Alle mine højeste ønsker er i færd med at realiseres. I lang tid har jeg, fuld af længsel, ventet på en sådan lejlighed til at gøre en sådan rejse. Og nu med Dem, hr. løjtnant ..."

"Tillad mig et øjeblik ..." sagde Shandon.

"Med Dem," vedblev Clawbonny uden at høre efter ham, "vil vi ganske sikkert komme langt og aldrig vige en eneste fodsbred."

"Men ..." svarede Shandon.

"For De har allerede aflagt prøver, hr. løjtnant, og jeg ved, hvad De er i stand til at gøre. Jo vist så, det er sandt, hvad jeg siger. De er en stolt sømand!"

"Vil De have den godhed ..."

"Nej, jeg vil ikke et øjeblik tillade, at Deres dristighed, dygtighed og tapperhed drages i tvivl, ikke engang af Dem selv! Kaptajnen, der har valgt Dem til stedfortræder, er en mand, der kender sine folk."

"Men det er jo slet ikke det, som det drejer sig om," sagde Shandon utålmodigt.

"Og hvad drejer det sig da om? Svar mig, jeg forsikrer Dem for, jeg er nær ved at dø af utålmodighed."

"Men for pokker, De giver mig jo slet ikke lov til at tale! Jeg vil, hr. doktor, være Dem yderst forbunden, hvis De vil sige mig, hvad der har bevæget Dem til at deltage i *Forward*s ekspedition."

"Kun et brev, som jeg herved skal have den ære at vise Dem, et brev fra en brav kaptajn, der er meget lakonisk, men alligevel siger fuldkomment tilstrækkeligt."

Med disse ord overrakte han Shandon brevet, der lød således:

Inverness,
den 22. januar 1860.

Til doktor Clawbonny.
Liverpool.

Hvis doktor Clawbonny har lyst til med briggen *Forward* at deltage i en længere ekspedition, kan han henvende sig til den næstkommanderende, Richard Shandon, der har modtaget instruktioner i så henseende.

Kaptajnen på Forward

K. Z.

"Dette brev," sagde doktoren, "har jeg fået til morgen, og jeg er allerede parat til at gå ombord på *Forward*."

"Men," vedblev Shandon, "De ved vel dog i det mindste, hvad målet er for denne rejse?"

"Aldeles ikke. Men hvad vægt ligger der også på det? Jeg kommer dog under alle betingelser afsted. Jeg ved i virkeligheden så godt som slet ingenting, og når jeg af og til skriver nogle bøger, der vinder afsætning, så handler jeg i grunden meget urigtigt. Publikum er alt for overbærende, når

det køber dem. Jeg ved ingenting, siger jeg Dem. Og nu tilbyder man mig at komplettere mine kundskaber, eller rettere sagt, man giver mig lejlighed til at erhverve mig kundskaber i medicin, kirurgi, historie, geografi, botanik, mineralogi, konkyliologi, kemi, fysik, mekanik og hydrografi. Hvad under da, at jeg tager imod et sådant tilbud uden at lade mig bede ret længe?"

"Så ved De altså ikke," sagde Shandon atter og denne gang i et fortrædeligt tonefald, "hvor *Forward* skal hen?"

"Jo vist ved jeg så, hr. løjtnant; *Forward* skal hen, hvor der er noget at lære og noget at opdage, hvor vi træffer andre sæder og skikke, andre lande og andre folk. Den skal, kort sagt, hen, hvor jeg endnu aldrig har været."

"Men mere specielt?" spurgte Shandon.

"Mere specielt," svarede doktoren; "nu vel, jeg har hørt sige, at planen er at sejle til de nordlige have. Godt, så sejler vi til de nordlige have!"

"Men De kender dog vel i det mindste kaptajnen på skibet?"

"Aldeles ikke! Men De kan tro mig, det er en udmærket mand!"

Da doktoren og den næstkommanderende var steget sammen ud i Birkenhead, gjorde denne sidste ham bekendt med situationen, og det hemmelighedsfulde ved den satte i høj grad doktorens fantasi i bevægelse. Ved synet af briggen blev han over al måde fornøjet. Efter denne dag veg han ikke fra Shandons side og aflagde hver morgen et besøg på *Forward*s skrog.

I øvrigt fik han det særlige hverv at have øje med de lægemidler, der skulle skaffes til veje og de øvrige hygiejniske

forholdsregler, der var at træffe.

For denne Clawbonny var læge og tilmed en god læge, skønt hans praksis ikke var synderlig omfattende.

Han var blevet doktor i sit fem og tyvende år, og i sit fyrretyvende var han en ægte lærd. Hele byen kendte ham, og han var et indflydelsesrigt medlem af det litterære og filosofiske selskab i Liverpool. Hans lille formue tillod ham gratis at behandle adskillige syge, og han var derfor almindelig afholdt. For øvrigt var han yderst livlig og snakkesalig, men havde altid hjertet på det rette sted.

Da rygtet om, at han skulle gå med *Forward* udbredte sig i byen, opbød hans venner alt for at holde ham tilbage, men dette bestyrkede ham kun yderligere i hans forehavende. Når han havde sat sig noget i hovedet, hørte der meget til at bringe ham bort fra det igen.

Fra dette tidspunkt steg gisningerne og formodningerne i stadig højere og højere grad, indtil *Forward* den femte februar løb af stablen. To måneder senere var fartøjet parat til at stikke i søen.

Den femtende marts blev, som kaptajnens brev havde meldt, en stor dansk hund sendt med jernbanen fra Edinburgh til Richard Shandon. På dens kobberhalsbånd stod navnet *Forward*. Shandon anviste den straks dens plads ombord, og under den opgivne adresse meldte han modtagelsen til Livorno.

Således var altså, med undtagelse af kaptajnen, hele besætningen fuldtallig. Den bestod af:

1. K. Z., kaptajn.
2. Richard Shandon, næstkommanderende.
3. James Wall, tredje officer.

4. Doktor Clawbonny.
5. Johnson, proviantforvalter.
6. Simpson, harpunér.
7. Bell, tømmermand.
8. Brunton, første maskinmester.
9. Plover, anden do.
10. Strong, (neger) kok.
11. Foker, ismester.
12. Wolsten, våbensmed.
13. Bolton, matros
14. Garry, do.
15. Clifton, do.
16. Gripper, do.
17. Penn, do.
18. Warren, fyrbøder.

4. "Kaptajn"

Med den femte april var den til afrejsen bestemte dag kommet. At doktoren indfandt sig ombord var til nogen beroligelse for gemytterne. Der, hvor den værdige lærde bestemte sig til at rejse hen, kunne man også trøstigt følge ham. Alligevel var imidlertid de fleste af matroserne noget urolige, og Shandon, der frygtede for, at enkelte af dem skulle desertere, ønskede levende at komme ud i rum sø. Når kysten først var ude af sigte, så ville mandskabet nok finde sig vel tilpas ombord.

Doktor Clawbonnys kahyt lå i den bagerste del af skibsruffet, hvorimod kaptajnens og den næstkommanderendes var anbragt noget længere fremme. Kaptajnens blev så at sige hermetisk lukket, efter at den var blevet forsynet med adskillige instrumenter, møbler, klædningsstykker, bøger og andre genstande efter en detaljeret opgivelse. Ifølge den ubekendtes ønske blev nøglen til denne kahyt sendt ham til Lübeck; han var altså den eneste, der kunne få adgang til dette lukaf.

Disse bestemmelser var ikke efter Shandons hoved, idet de jo nemlig gjorde hans forventede stilling som øverstkommanderende yderst tvivlsom. Sin egen kahyt havde han fuldstændig indrettet således, som det var hensigtsmæssigt for den projekterede rejse, og han var naturligvis grundigt kendt med, hvad der krævedes til en polarekspedition.

Den tredje officers lukaf lå på mellemdækket, som også afgav et rummeligt soveværelse for matroserne. De havde det her yderst behageligt, og de ville vanskeligt ombord på noget andet skib have fundet alt så bekvemt indrettet for dem. Man viste dem en opmærksomhed, som kunne det være en yderst

værdifuld ladning, og blandt andet fandtes der således midt i den fælles sal en meget stor kakkelovn.

Doktor Clawbonny var yderst vel tilpas. Allerede den sjette februar, dagen efter at *Forward* var løbet af stablen, havde han taget sin kahyt i besiddelse og som et barn moret sig med at bringe alle sine videnskabelige sager i orden. Hans bøger, herbarier, måleinstrumenter, fysiske apparater, hans samling af termometre, barometre og hygrometre, kikkerter, kompasser, sekstanter og kort, medikamenterne i hans yderst fuldstændige rejseapotek, alt dette blev bragt i en sådan orden, at den ikke kunne findes bedre i selve British Museum. Dette seks kvadratfod store rum indeholdt uvurderlige rigdomme, og doktoren behøvede kun at strække hånden ud for straks at have alt det, der gjorde ham til læge, matematiker, astronom, geograf, botaniker eller konkyliolog.

Han var stolt af denne udstyrelse og lykkelig i sin svømmende helligdom, der desværre kun var alt for lille, til at han kunne modtage de talrige venner, der kom for at besøge ham.

For at gøre beskrivelsen af indretningen ombord på *Forward* fuldstændig, må jeg endnu tilføje, at hunden havde sin plads lige under den hemmelighedsfulde kahyts vinduer, men i stedet for sin bolig her foretrak den dog at strejfe om i gangene og det nederste skibsrum, og om natten hørte man den hyle således, at det på en højst uhyggelig måde gav genlyd i fartøjet.

Gjorde den dette af længsel efter sin fraværende herre eller i forudfølelsen af truende farer? Matroserne var tilbøjelige til at antage det sidste, og der var sikkert mere end én af dem, der ofte om natten anstillede betragtninger over, hvorvidt denne

hemmelighedsfulde hund ikke muligvis kunne være kommet lige lukt fra Helvede. Når de havde forsøgt på at slå eller på anden måde forulempe den, var det altid på en højst beklagelsesværdig måde kommet til at gå ud over dem selv, og selv doktor Clawbonny, hvis mildhed og kærtegn man skulle tro måtte kunne tæmme en tiger, anstrengte sig forgæves for at sætte sig i gunst hos denne hund.

Da den for øvrigt ikke lystrede noget af de navne, der står opført i hundekalenderen, blev folkene ombord til sidst enige om at kalde den *Kaptajn*, så meget mere, som den syntes at være fuldstændig fortrolig med alt ombord. Den var åbenbart allerede helbefaren.

Imidlertid var Richard Shandon under de forhåndenværende omstændigheder ingenlunde fri for at føle sig en hel del urolig, og dette tilstod han da også aftenen før afrejsen, den 5. april, i en samtale med doktoren, Wall og Johnson.

Disse fire sad i det fælles forsamlingsværelse allerede ved det tiende glas grog, deres sidste uden tvivl, for ifølge de forskrifter, som var indeholdt i brevet fra Aberdeen, måtte jo hele mandskabet lige fra kaptajnen til fyrbøderen under selve rejsen aldrig smage hverken vin eller øl eller i det hele taget spirituøse drikke, undtagen i sygdomstilfælde og på lægens anordning.

I en time havde man ikke talt om andet end den forestående afrejse. Ifølge kaptajnens opgivelse skulle Shandon den følgende dag modtage et brev med de sidste ordrer.

"Selv om dette brev," sagde den næstkommanderende, "ikke giver os oplysninger om kaptajnens navn, så må det dog i det

mindste angive skibets bestemmelsessted. Hvor skal man ellers styre hen?"

"Men," svarede den utålmodige doktor, "i Deres sted ville jeg dog også rejse, selv uden et sådant brev. Det nåede os nok et eller andet sted."

"Måske. Men tør jeg så spørge, i hvad retning De ville styre?"

"Mod Nordpolen naturligvis. Det kan der jo slet ikke være tvivl om."

"Så," sagde Wall, "og hvorfor skulle vi ikke kunne rejse til Sydpolen?"

"Til Sydpolen?" udbrød doktoren. "Nej, nej, det er jo umuligt! Skulle kaptajnen vel kunne falde på at sejle over hele det atlantiske ocean med en brig? Min kære Wall, når De tænker Dem om, vil De selv kunne indse, at dette er aldeles umuligt."

"Doktoren har også et svar på alting," svarede denne.

"Godt, vi skal altså styre mod nord," tog Shandon ordet. "Men sig mig, doktor, mener De til Spitzbergen, Grønland, Labrador eller Hudsonbugten? Selv om disse forskellige veje alle sammen fører til det samme mål, nemlig den uigennemtrængelige is, vil jeg dog være meget i forlegenhed med at bestemme mig for den ene eller anden af dem. Kan De i så henseende give mig et afgørende svar, doktor?"

"Nej," svarede denne betuttet; "men altså, lad os høre, hvad De vil gøre, hvis De ikke får noget brev?"

"Ingenting; vente."

"Ikke rejse!" udbrød Clawbonny, idet han fortvivlet satte sit glas ned på bordet.

"Nej, ganske roligt vente."

"Det er det fornuftigste," bemærkede mester Johnson, mens doktoren, der ikke kunne finde nogen ro på sin plads, spadserede rundt om bordet. "Ja, det er det fornuftigste. Men en længere venten kan alligevel have mislige følger: For det første er nu vejret godt, og hvis rejsen går mod norden, må vi benytte tøbruddet for at komme gennem Davisstrædet; og dernæst bliver mandskabet stadig uroligere, deres venner og kammerater tilskynder dem til at forlade *Forward*, og hvis de virkelig følger denne tilskyndelse, kan der blive spillet os et slemt puds."

"Ja, man må vel endog antage," sagde James Wall, "at hvis der indtrådte en panik, ville matroserne desertere lige til den sidste mand, og jeg ved sandelig ikke, hr. løjtnant, om det så ville være let for Dem at skaffe en ny besætning til veje."

"Hvad skal vi da gøre?" spurgte Shandon.

"Hvad De har sagt," svarede doktoren, "vente, det vil sige, ganske roligt vente til i morgen. Kaptajnens løfter er hidtil blevet opfyldt med en regelmæssighed, der også lover godt for fremtiden. Man har altså aldeles ingen grund til at antage, at vi ikke i rette tid skulle blive sat i kundskab om vort bestemmelsessted. Jeg tvivler ikke noget øjeblik om, at vi i morgen sejler for fulde sejl ude på det irske hav, og derfor, mine venner, foreslår jeg, at vi drikker et sidste glas på en lykkelig rejse; den begynder ganske vist på en lidt underlig måde, men når man sejler med søfolk som Dem, mine herrer, er der tusinde chancer for, at det vil blive en god rejse."

Og alle fire klinkede for sidste gang.

"Og nu, hr. løjtnant," sagde Johnson, "hvis jeg tør give Dem et råd, så består det i, at De træffer alle forberedelser til afrejsen.

Det er nødvendigt, at besætningen intet øjeblik nærer tvivl om, at De i det mindste er fuldstændig sikker på, hvad der skal gøres. Hvad enten der nu kommer et brev i morgen eller ej, så gør Dem sejlfærdig. De behøver ikke at fyre under kedlen, for det ser ud, som vinden vil holde sig, og det er da yderst let at vinde ud i rum sø. De lader lodsen komme ombord, forlader dokken og ankrer op uden for Birkenhead. Vore folk har da ikke længere nogen forbindelse med land, og når brevet så endelig kommer, kan vi lige så godt få det dér som her."

"Godt talt, min brave Johnson!" sagde doktoren og rakte den gamle sømand hånden.

"Nu vel, så vil vi lade det blive ved det," svarede Shandon.

De begav sig derpå hver til sin kahyt og afventede i urolige drømme solopgangen.

Den følgende morgen, da brevene første gang blev udleveret i byen, var der ikke noget til løjtnant Richard Shandon.

Desuagtet traf denne imidlertid sine forberedelser til afrejsen. Rygtet herom udbredte sig straks i Liverpool, og en overordentlig talrig mængde tilskuere strømmede sammen på New Prince's Docks kajer.

Mange af dem kom også ombord på briggen, nogle for at tage afsked med en kammerat, andre for at bese det ejendommelige skib, og atter andre for at få at vide, hvad der var rejsens mål, og man var aldeles ikke tilfredse med, at den næstkommanderende i dag var endnu mere tavs og tilbageholdende end ellers.

Men han havde ganske sikkert sine grunde.

Klokken slog ti og elleve. Hen imod klokken et var den tid, da floden begyndte at falde. Shandon kastede fra skibsruffets dæk

et uroligt blik på mængden, og matroserne udførte i tavshed hans befalinger, men stadig med blikket fæstet på ham, i forventning om oplysninger, der imidlertid udeblev.

Mester Johnson sluttede sine forberedelser. Himlen var dækket af skyer, og uden for bassinerne gik søen højt. Det var en temmelig stærk sydøstenvind, der blæste.

Klokken tolv var man endnu ikke videre. Doktor Clawbonny gik urolig frem og tilbage, Shandon bed sine læber til blods.

I dette øjeblik nærmede Johnson sig til ham og sagde:

"Hr. løjtnant, hvis vi vil benytte os af floden, så har vi ingen tid at spilde; før om en time kan vi ikke være ude af dokken."

Shandon kastede et sidste blik omkring sig og så på sit ur. Den tid, da brevene blev udleveret om middagen, var forbi.

"Velan da!" sagde han til Johnson, som derpå opfordrede tilskuerne til at rømme *Forward*s dæk.

Midt i forvirringen, mens de nysgerrige måtte finde sig i at gå bort, og matroserne gav sig i færd med deres arbejde, hørte man hunden hyle.

Pludselig kom dyret springende frem på dækket, hvor man forskrækket veg tilbage for det. Det skyndte sig hen på kahytsdækket og – mangfoldige var vidne til det – "Kaptajn" holdt et brev mellem tænderne.

"Et brev!" udbrød Shandon, "men så må han jo have været ombord."

"Uden tvivl har han været her, men nu er han her ikke længere," sparede Johnson og pegede på det nu fuldstændigt rømmede dæk.

"Kaptajn! Kaptajn! *Ici*!" råbte doktoren, idet han forsøgte at tage brevet. Men hunden sprang øjeblikkelig bort fra ham. Det

syntes, som om den kun ville aflevere sit bud til Shandon selv.

"Kaptajn! *Ici!*" råbte nu også denne.

Hunden nærmede sig; Shandon tog brevet, og mens der herskede den dybeste stilhed ombord og på kajerne, udstødte den umiddelbart efter hinanden tre korte bjæf.

Shandon nølede med at åbne brevet.

"Men så læs dog, læs!" råbte doktoren.

Shandon så på ham. Adressen, der var uden angivelse af sted og dato, lød:

> "Til løjtnant Richard Shandon, ombord på briggen *Forward*."

Shandon åbnede brevet og læste:

> De styrer til Kap Farvel, som De vil kunne nå den 20. april. Hvis kaptajnen ikke indfinder sig der, sejler De gennem Davisstrædet og Baffinbugten til Melvillebugten.
>
> Kaptajnen på *Forward*
>
> *K. Z.*

Shandon lagde omhyggeligt dette lakoniske brev sammen, stak det i lommen og gav befaling til afrejse. Hans stemme, som var den eneste, der lød gennem østenvindens piben, havde noget højtideligt ved sig.

Snart var *Forward* ude af bassinerne og lodsedes af en lods ud fra Liverpool. Mængden strømmede sammen på den yderste kaj langs dokken Victoria for endnu engang at se det besynderlige skib. Sejlene var hurtigt blevet foldet ud, og båret af dem fo'r

Forward, efter at den var drejet om Birkenhead pynt, yderst hurtigt ud i det irske hav.

5. I rum sø

Vinden var gunstig, men blandet med stærke aprilstød. *Forward* gennemskar hurtigt bølgerne, og hen imod klokken tre krydsede den postdamperen, der farer mellem Liverpool og øen Man. Kaptajnen ombord på dette skib tilråbte fra kommandobroen *Forward* det sidste levvel, og mandskabet på briggen besvarede hans hilsen.

Klokken fem overdrog lodsen atter styringen af skibet til Richard Shandon; han gik fra borde, og hans kutter var snart forsvundet i sydvest.

Hen imod aften drejede briggen om sydpynten af øen Man. I løbet af natten rullede søen stærkt, men *Forward* holdt sig godt, beholdt pynten af Ayr i nordvest og satte kursen mod Nordkanalen.

Johnson havde haft ret; da man var kommet ud i rum sø, fik kærligheden til havet overhånd hos matroserne. Da de så, hvor fortræffeligt fartøjet var, glemte de snart det betænkelige ved den situation, de befandt sig i, og livet ombord kom hurtigt i sin regelmæssige gænge.

Doktoren indåndede med stort velbehag søluften; han vandrede med kraftige skridt op imod alle vindstød, og af en lærd at være opførte han sig unægtelig højst respektabelt til søs.

"Havet er dog en herlig ting," sagde han til mester Johnson, da han efter frokost atter havde begivet sig op på dækket. "Mit bekendtskab med det er af temmelig ung dato, men jeg har meget hurtigt gjort mig fortrolig med det."

"De har ret, mr. Clawbonny," svarede Johnson. "Jeg for min part ville give al verdens kontinenter bort for et lille stykke

ocean. Man påstår, at søfolk hurtigt bliver trætte af det liv, de fører, men nu har jeg allerede været fyrre år til søs, og dette liv behager mig endnu lige så godt som den første dag, jeg satte min fod ombord i en skude."

"Jo jo, det er brillant," vedblev doktoren, "at være ombord på et godt skib, og hvis jeg ikke tager fejl, holder *Forward* sig fortræffeligt."

"Nej, De tager ikke fejl, hr. doktor," svarede Shandon, der var trådt hen til dem; "det er et ypperligt fartøj, og jeg siger ikke for meget, når jeg påstår, at endnu har intet skib, der var bestemt for en fart i Ishavet, i alle henseender været så godt udstyret. Det minder mig om, hvorledes for tredive år siden kaptajn James Ross, da han søgte Nordvestpassagen ..."

"Han sejlede med *Victoria*," afbrød doktoren ivrigt, "en brig af omtrent samme drægtighed som vor og ligeledes forsynet med en dampmaskine."

"Hvad? Det ved De?"

"Men," fortsatte doktoren, "dengang var dampmaskinerne endnu i deres barndom, og *Victoria*s forårsagede mere end én uheldig forsinkelse. Efter at han forgæves havde repareret den stykke for stykke, lod kaptajn Ross den da også til sidst tage fra hinanden og forlod den under sin første overvintring."

"For pokker," udbrød Shandon, "De lader til at vide god besked."

"Å hvad," vedblev doktoren, "det har man fra sin læsning. Jeg har gennemlæst Parrys, Ross' og Franklins værker samt MacClures, Kennedys, Kanes og MacClintocks beretninger, og noget er der naturligvis blevet hængende ved. Så meget ved jeg i hvert tilfælde, at den nævnte MacClintock ombord på *Fox*, en

skruebrig som vor, nåede lettere og mere direkte til sit mål end alle hans forgængere."

"De har fuldstændig ret," svarede Shandon; "den MacClintock er en dygtig sømand; jeg har selv set ham ved hans arbejde. For øvrigt kan De tilføje, at vi ligesom han allerede i april vil befinde os i Davisstrædet, og hvis det lykkes os at trænge frem mellem isblokkene, vil vor rejse blive betydelig hurtigere."

"Såfremt det ikke," svarede doktoren, "går os som *Fox* i året 1857, så at vi straks i det første år bliver stikkende mellem isblokkene i den nordlige Baffinbugt og må overvintre midt i isen."

"Vi må håbe, at det går os heldigere," svarede Johnson; "og når man med et skib som *Forward* ikke kan komme hvorhen man vil, så mener jeg rigtignok, at det er bedst rent at opgive det."

"Når kaptajnen kommer ombord," sagde doktoren, "vil han sagtens bedre end vi vide, hvad der er at gøre, tilmed da hensigten med rejsen endnu er os fuldstændig ubekendt. For af hans lakoniske breve skal vi unægtelig ikke have fået meget at vide med hensyn til vort bestemmelsessted."

"Nej, men det er dog alletider noget," svarede Shandon, "at vi nu ved, hvilken vej vi skal sejle, og i det mindste en god måned kan vi meget vel undvære denne ubekendte og hans instruktioner. For øvrigt kender De min mening om ham."

"Ja, ser De," sagde doktoren, "tidligere troede jeg ligesom De, at dette menneske ville overlade kommandoen over skibet til Dem og aldrig komme ombord, men ..."

"Men?" spurgte Shandon ærgerlig.

"Men siden vi har fået det andet brev, har jeg måttet forandre mine anskuelser i så henseende."

"Og hvorfor, doktor?"

"Fordi dette brev ganske vist angiver Dem den retning, vi skal styre i, men tier med hensyn til *Forward*s bestemmelse. Og man må dog vide, hvorhen man sejler. Hvorledes, spørger jeg Dem, kan et tredje brev nå Dem, mens vi befinder os i rum sø? Og på Grønland lader posttjenesten sikkert meget tilbage at ønske. Ser De, mr. Shandon, jeg tænker mig da, at denne skælm afventer vor ankomst på en eller anden dansk plads, Holsteinsborg eller Upernavik f.eks. Han er måske der for at fuldstændiggøre sin ladning med sælhundeskind, slæder og hunde, kort sagt med alt det, der er nødvendigt for en rejse i det nordlige Ishav. Det skulle derfor ikke undre mig, om han en skønne dag indfandt sig ombord og overtog kommandoen på en aldeles naturlig måde."

"Måske," svarede Shandon tørt og forlod derpå doktoren for at give ordre til at rebe sejlene, idet nemlig vinden var begyndt at tage temmelig til i styrke.

"Han synes ikke at holde af disse udsigter," sagde doktoren til Johnson.

"Nej," svarede denne, "og det er meget kedeligt, for efter al rimelighed vil De dog en gang få ret."

Fredag hen imod aften passerede *Forward* forbjerget Galloway, hvis fyrtårn observeredes i sydost. I løbet af natten så man ligeledes forbjergene Cantyre i nord og Kap Fair i øst på kysten af Irland. Hen imod klokken tre om morgenen passerede briggen øen Rathlin og stod gennem Nordkanalen ud i oceanet.

Det var søndagen den 8. april. Englænderne, især matroserne, højtideligholder strengt denne dag, og derfor

helligede man også en del af formiddagen til bibellæsning, hvilken doktoren gerne påtog sig.

Imidlertid blæste vinden op til ligefrem orkan og truede med at faste briggen tilbage mod den irske kyst. Bølgerne blev meget høje, og skibet rullede betænkeligt. Når doktoren ikke mærkede noget til søsyge, var det udelukkende, fordi han ikke ville lade den få magt over sig. Ved middagstid forsvandt Kap Malinhead i syd; det var den sidste pynt af Europa, som de dristige sømænd skulle få at se, og de sendte derfor også dette forbjerg mere end et vemodigt blik.

Man befandt sig på dette tidspunkt under 55° 57' brede og 7° 40' længde.

– Hen imod klokken ni om aftenen stillede stormen af, og *Forward* holdt sig som god sejler i nordvestlig retning. Man havde i løbet af denne dag haft rig lejlighed til at dømme om dets dygtighed, og det viste sig, som kendere i Liverpool ganske rigtigt havde forudsagt, at være et ypperligt sejlskib.

I løbet af de følgende dage kom det rask fremad mod nordost. Vinden slog om til syd, og havet gik meget højt. Imidlertid sejlede briggen dog for fulde sejl. Nogle stormfugle flagrede hen over dækket; doktoren var behændig nok til at skyde en af dem, og den faldt ned på skibet.

Simpson, harpuneren, tog den op og bragte den til dens ejer.

"Et dårligt stykke vildt, mr. Clawbonny," sagde han.

"Som imidlertid vil skaffe os et ypperligt måltid, min ven."

"Hvad, spiser De den slags fugle?"

"Ja, og du skal få lov til at smage den," svarede doktoren leende.

"Puh!" vrængede Simpson; "den må jo være ganske forfærdelig trannet."

"Måske," sagde doktoren; "men jeg har min egen måde at tillave den slags vildt på, og hvis du, når jeg serverer den for dig, kan finde den mindste trannede smag ved den, så skal jeg love dig aldrig mere i mit liv at skyde en eneste af dem."

"Så De forstår Dem også på at være kok, mr. Clawbonny?" spurgte Johnson.

"En videnskabsmand må vide lidt besked om alting."

I virkeligheden havde doktoren fuldstændig ret. Han forstod at tilberede fuglen til en yderst behagelig spise, idet han nemlig borttog alt det under huden liggende fedt, så at den trannede smag, der er ejendommelig for søfugle, fuldstændig forsvandt. Selv Simpson måtte indrømme, at det således tilberedte vildt smagte yderst delikat.

Under den sidste storm havde Richard Shandon haft lejlighed til at gøre sig bekendt med sit mandskabs fortrin og mangler, og han havde lagt mærke til hver enkelt af sine folk, så at han til fulde vidste, hvem han kunne stole på.

James Wall, der var Shandon meget hengiven, havde en fortræffelig opfattelsesevne og forstod ypperligt at udføre, hvad man befalede ham. Men til selvstændig optræden manglede han fuldstændig initiativ, og han kunne derfor kun være på sin plads i tredje række.

Johnson var en prøvet sømand, grånet i farter på Ishavet og uovertræffelig i koldblodighed og dristighed.

Harpuneren Simpson og tømmermanden Bell var pålidelige folk, der var vant til streng disciplin og pligtopfyldelse.

Ismesteren Foker var prøvet i Johnsons skole og måtte kunne være til stor nytte ombord.

Af de øvrige matroser syntes Garry og Bolton at være de bedste. Den sidste var en lystig, snakkesalig fyr, den første en ungkarl på fem og tredive år med energiske ansigtstræk, men lidt bleg og sørgmodig.

De tre matroser Clifton, Gripper og Penn syntes mindre ivrige og mindre resolutte; de var af og til endog tilbøjelige til at knurre lidt. Gripper ville måske endog have deserteret, hvis ikke en slags skamfølelse havde holdt ham tilbage ombord. Gik det godt, var der ikke alt for mange farer at udstå og alt for mange manøvrer at udføre, så kunne man måske nok stole på disse tre, men man måtte dog altid holde et øje med dem. Det faldt dem meget svært at afholde sig fra spirituøse drikke, og det var ikke med deres gode vilje, at de opgav brændevinen for at holde sig til kaffe og te, som der i øvrigt ikke blev sparet på ombord.

De to maskinmestre Brunton og Plover samt fyrbøderen Warren var fuldstændig tilfredse med, at de hidtil havde kunnet lægge hænderne i skødet.

Shandon vidste altså, hvad han havde at holde sig til med hensyn til hver af sine folk.

Den fjortende april gennemskar *Forward* den store Golfstrøm, der, efter at den har flydt langs østkysten af Amerika til Newfoundlandbanken bøjer mod nordost og løber langs Norges kyster. Man befandt sig dengang under 51° 37' bredde og 22° 58' længde to hundrede engelske mil fra spidsen af Grønland. Vejret blev koldere, termometret faldt helt ned til frysepunktet.

Doktoren havde endnu ikke taget sin polardragt på, men spadserede omkring i det samme kostume som matroser og officerer, det var en ligefrem fornøjelse at se ham i de høje støvler, i hvilke han var nær ved at drukne, med den store voksdugshat og i benklæder og jakke af samme stof.

Hele to dage var havet overordentlig uroligt. Vinden slog om til nordvest og hæmmede *Forward*s fart. Fra den fjortende til den sekstende april var rulningen meget stærk, men om mandagen fulgte der en heftig plaskregn, der næsten øjeblikkelig beroligede havet. Shandon gjorde doktoren opmærksom på dette ejendommelige fænomen.

"Vel," svarede denne sidste, "det bekræfter de mærkværdige iagttagelser, der er gjort af hvalfangeren Scoresby, som er medlem af det kongelige selskab i Edinburgh, som jeg også har den ære at være korresponderende medlem for. De ser, at mens det regner, er bølgerne kun forholdsvis ubetydelige, selv under indflydelse af en heftig vind; når det derimod er tørt vejr, bliver søen stærkere oprørt af en langt mindre heftig brise."

"Men hvorledes forklarer man dette fænomen, doktor?"

"Meget simpelt; man giver sig nemlig slet ikke af med at forklare det."

I dette øjeblik gjorde ismesteren opmærksom på, at der styrbord for skibet, omtrent femten engelske mil borte, viste sig en kolossal svømmende masse.

"Et isbjerg i disse farvande!" udbrød doktoren forundret.

Shandon rettede sin kikkert i den angivne retning og bekræftede lodsens udsagn.

"Det er meget mærkværdigt," sagde doktoren.

"Forbavser det Dem?" spurgte den næstkommanderende leende. "Skulle vi da virkelig være så heldige at støde på noget, der sætter Dem i forundring?"

"Det er mig påfaldende, uden at det i grunden vækker min forbavselse, svarede doktoren ligeledes smilende, "for briggen *Ann de Poole* fra Greenspond blev i året 1813 under 44° nordlig bredde stikkende i ligefremme ismarker, og dens kaptajn, Dayement talte blokkene i hundredvis!

"Nå, så De kan også belære os på dette punkt," sagde Shandon.

"Men forresten har det ikke noget at betyde," vedblev Clawbonny beskedent; "man har jo nemlig under langt lavere breddegrader stødt på isbjerge."

"Ja, jeg ved det," bemærkede Shandon, "for da jeg var skibsdreng ombord på krigskorvetten *Fly* ..."

"I året 1818," fortsatte doktoren, "i slutningen af marts eller begyndelsen af april, kom De under den 42. breddegrad ind imellem to store svømmende isøer."

"Nej, det er virkelig for galt," udbrød Shandon.

"Men det er sandt; jeg behøver altså ikke at undre mig over, at vi to grader længere mod nord støder på et isbjerg."

"De er som en brønd," svarede den næstkommanderende; "man behøver kun at kaste spanden ud for at trække den fuld op igen."

"Nej, jeg bliver hurtigere tom, end De tror. Men kunne vi nu, kære mr. Shandon, komme til at tage fænomenet nærmere i øjesyn, ville det glæde mig særdeles meget."

"Jeg antager, De snart vil kunne komme til at gøre det. Johnson," vedblev han til proviantforvalteren, "det lader til, at

vinden bliver stærkere."

"Ja, hr. løjtnant," svarede Johnson; "men vi kommer alligevel kun langsomt fremad, og strømmen fra Davisstrædet vil snart kunne mærkes."

"De har ret, Johnson, og hvis vi vil have Kap Farvel i sigte den 20. april, må vi sætte dampen op, eller også bliver vi drevet ind mod kysten af Labrador. Mr. Wall, vil De altså give ordre til at lade fyre under kedlerne."

Denne befaling blev udført, og allerede en time efter havde dampen nået et tilstrækkeligt tryk. Man beslog sejlene, og skruen drev *Forward* op imod vinden mod nordvest.

6. Den store polarstrøm

Snart viste der sig talrige skarer af fugle, stormfugle og andre beboere af disse øde egne. Man kunne deraf slutte sig til, at Grønland måtte være i nærheden. *Forward* vandt hurtigt fremad imod nord, idet den stadig sendte en lang røgsøjle bag efter sig.

Om tirsdagen den syttende april meldte ismesteren det første "isblink", denne ejendommeligt strålende farve, som atmosfæren antager over områder med vidtstrakte ismasser, der viste sig mindst tyve engelske mil mod nord-nordvest. Det var en blændende hvid stribe, som trods tilstedeværelsen af tætte skyer stærkt oplyste hele atmosfæren i nærheden af horisonten. De erfarne folk ombord kunne ikke være i tvivl om dette fænomen og kom hurtigt på det rene med, at dette blink måtte skrive sig fra en udstrakt ismark, der lå omtrent tredive engelske mil uden for synskredsen.

Hen imod aften sprang vinden om imod syd og blev gunstig. Shandon kunne sætte sejl til, og han mente derfor, det var rigtigt at spare kullene. *Forward* styrede da for fulde sejl mod Kap Farvel.

Den 18. april klokken tre tilkendegav en hvid, just ikke tyk, men blinkende stribe, der stak stærkt af mod havets og himlens linjer, at man måtte være i nærheden af en isstrøm. Den kom åbenbart snarere fra østkysten af Grønland end fra Davisstrædet. En time senere var *Forward* inde imellem afsondrede blokke af denne strøm.

Den følgende morgen ved daggry meldte vagten et skib. Det var den danske korvet *Valkyrien*, der styrede i modsat retning af *Forward* hen imod New Foundlandbanken. Man mærkede

allerede strømmen fra strædet, og Shandon måtte sætte flere sejl til for at styre imod den.

Han, doktoren, James Wall og Johnson befandt sig netop sammen på agterdækket for at undersøge denne strøms retning og kraft. Doktoren spurgte om den virkelig eksisterede ligelig i hele Baffinbugten.

"Ja, ganske vist gør den det," svarede Shandon, "og sejlskibene har stort besvær med at styre op imod den."

"Så meget mere," tilføjede James Wall, "som man lige såvel finder den på østkysten af Amerika som på vestkysten af Grønland."

"Godt," sagde doktoren, "det giver opsøgerne af Nordvestpassagen noget at holde sig til. Denne strøm flyder med en hastighed af omtrent fem engelske mil i timen, og man tør vanskeligt formode, at den opstår i det indre af golfen."

"Dette er så meget desto mere rigtigt, doktor," svarede Shandon, "som man også i Beringstrædet finder en anden strøm, der flyder i modsat retning, nemlig fra syd til nord, og må være oprindelsen til denne."

"Men så, mine herrer," sagde doktoren, "må man også antage, at Amerika er fuldstændig adskilt fra polarlandene, og at det stille oceans vande flyder om disse kyster ud i Atlanterhavet. Og for øvrigt finder man også i det førstes højere vandstand endnu en grund for at det flyder ud i Europas have."

"Men," svarede Shandon, "der må dog sagtens også være fakta, som støtter denne teori, og hvis det er tilfældet, så må vor universal-lærde kende dem."

"Ja," sagde denne med elskværdig tilfredsstillelse, "når det kan interessere Dem, så kan jeg fortælle Dem, at hvaler, der er

blevet såret i Davisstrædet, nogen tid efter er blevet fanget i nærheden af Tartariet med den europæiske harpun i livet."

"Såfremt de altså ikke er kommet omkring Kap Horn eller Det gode Håbs Forbjerg," svarede Shandon, "så må de nødvendigvis have taget vejen om nordkysten af Amerika. Ja, det er ubestrideligt, doktor."

"Men hvis De alligevel ikke er overbevist, min kære Shandon," sagde doktoren smilende, "så kunne jeg også anføre andre kendsgerninger, f.eks. de flydende stykker træ af bævreasp, lærk og andre vækster fra et sydligere klima, Davisstrædet er opfyldt med. Da vi nu ved, at Golfstrømmen ville forhindre disse træstykker i at drive ind i strædet, må de altså, når de kommer ud fra det, nødvendigvis være kommet ind i det gennem Beringstrædet."

"Jeg er overbevist, doktor, og jeg tilstår, at man vanskeligt kan forblive vantro over for Deres beviser."

"Og se der," sagde Johnson, "der kommer just noget, som kan gøre sagen klar. Jeg ser derude et stykke smukt, grønt træ. Med hr. løjtnantens tilladelse vil vi fiske denne træstamme op, hale den ombord og udspørge den om dens hjemstavn."

"Meget godt," sagde doktoren; "eksemplet efter reglen."

Shandon gav befaling til dette; briggen nærmede sig den observerede træstamme, og snart efter halede mandskabet den med noget besvær ombord.

Det var en mahognitræsstamme, der var helt gennemædt af orme; ellers havde den ikke kunnet svømme ovenpå.

"Det er jo tilstrækkeligt overbevisende!" udbrød doktoren fornøjet. "Thi da Atlanterhavets strømme ikke har kunnet føre den ind i Davisstrædet, fordi den ikke af nordamerikanske

floder har kunnet blive drevet ud i polarbassinet af den ganske simple grund, at træet kun vokser i ækvatorialegnene, så er det klart, at den kommer direkte fra Beringstrædet. Og ser De, mine herrer, denne havorm, der har gennemædt stammen, den hører til den hede zones arter."

"Ja, det er aldeles indlysende," bemærkede Wall, "at Nordvestpassagens modstandere har uret."

"Dette her slår dem fuldstændig," svarede doktoren. "Hvis De tillader det, vil jeg beskrive Dem den vej, som denne mahognitræsstamme har tilbagelagt. Den en blevet skyllet ud i det stille ocean af en eller anden flod på Panamatangen eller i Guatemala; derfra har strømmen langs den amerikanske kyst ført den til Beringstrædet, og godvilligt eller ej måtte den alligevel ud i Polarhavet. Det kan ikke være længe siden, at den er skyllet ud fra sin hjemstavn, og den er altså heldigt kommet over alle hindringer i denne lange række af indsnævringer lige til Baffinbugten. Grebet af den fra norden kommende strøm er den derpå blevet drevet gennem Davisstrædet for at blive fisket op af *Forward* til stor glæde for doktor Clawbonny, der nu beder løjtnant Shandon om tilladelse til at turde opbevare en mønsterprøve af den".

"Gør det kun," svarede Shandon; "men tillad også mig at sige Dem, at De ikke er den eneste ejer til et sådant strandingsgods. Den danske guvernør på øen Disco –"

"På kysten af Grønland, ejer et bord, der er forfærdiget af en blok af det samme slags træ, som er blevet opfisket under lignende omstændigheder. Det er mig ikke ubekendt, kære mr. Shandon, og jeg misunder ham ikke hans bord, for hvis det ikke

kostede for megen ulejlighed at forfærdige det, havde jeg her træ nok til et helt værelsesmøblement."

Natten mellem onsdag og torsdag blev vinden meget heftig; drivtømmeret viste sig hyppigere; at nærme sig til kysten var meget farligt på denne tid, da isbjergene er særdeles talrige, og den næstkommanderende lod derfor sejlenes antal formindske, således at *Forward* nu kun sejlede for fok og trinquetsejl.

Termometret faldt under frysepunktet, Shandon lod derfor passende klæder uddele til mandskabet, nemlig en ulden jakke og uldne underbenklæder, en flonels skjorte samt strømper af vadmel, således som de norske bønder bærer dem. Ligeledes blev hver mand forsynet med et par fuldstændig vandtætte søstøvler.

"Kaptajn" var tilfreds med sin naturlige pels, den lod kun til at være lidet ømfindtlig for temperaturforandringerne, og også det syntes at berettige til den formodning, at den allerede tidligere havde bestået mere end én sådan prøve. Forresten så man den kun sjældent; den holdt sig næsten altid skjult i de mørkeste dele af skibet.

Hen imod aften så man gennem en lysning i tågen under 37° 2' og 7" længde Grønlands kyst. Doktoren kunne gennem sin kikkert tydeligt skelne en række høje bjergtoppe med brede isbræer.

Forward befandt sig den tyvende april om morgenen i sigte af et 150 fod højt isbjerg, der i umindelige tider må have ligget fast på dette sted. Tøvejr har ikke kunnet betvinge det eller forandre dets ejendommelige former. Snow har nemlig set det, James Ross optog i året 1829 en tegning af det, og den franske løjtnant

Bellot bemærkede det ligeledes i året 1851 ombord på *Prince Albert*. Også doktoren udkastede nu en vellykket skitse af det.

Man finder af og til den slags uovervindelige fastliggende ismasser; for hver fod over vandet har de da to under det. Endelig fik man om middagen i tåget snevejr Kap Farvel at se. Temperaturen var kun –11° Celsius).

"Der er det da," sagde doktoren, "dette berømte og så rigtigt benævnte forbjerg. Hvor mange er ikke sejlet forbi det uden nogensinde at have genset det. Således er Frobisher, Knight, Barlow, Vaugham, Scroggs, Barentz, Hudson, Blosseville, Franklin, Crozier og Bellot aldrig vendt tilbage forbi det til det hjem, hvorfra de sejlede ud; til dem har det ganske vist råbt et sidste Farvel."

Grønland blev allerede opdaget af islandske søfolk i året 970. Sebastian Cabot trængte i året 1498 frem til den seks og halvtredsindstyvende breddegrad, Gaspard og Michel Cotréal lykkedes det i årene 1500-1502 at nå den tresindstyvende grad, og Martin Frobisher kom 1576 til den efter ham opkaldte bugt.

Jean Davis opdagede 1585 det stræde, der fører hans navn, og to år senere på en tredje rejse nåede denne dristige sømand og hvalfanger til den tre og halvfjerdsindstyvende grad, altså til et punkt, der endnu kun var sytten grader fjernet fra polen, Barentz i 1596, Weymouth i 1602, James Hall i 1605 og 1607, Hudson, efter hvem den store bugt er blevet opkaldt, der skærer sig så dybt ind i fastlandet, samt James Poole i 1611 trængte alle sammen videre ind i strædet for at søge Nordvestpassagen, ved hvilken forbindelsen mellem de to verdensdele ville blive så betydelig forkortet.

I 1616 fandt Baffin i den bugt, der bærer hans navn, Lancasterstrædet; ham fulgte 1619 James Munk og 1719 Knight, Barlow, Vaugham og Scroggs, som man aldrig senere har fået nogen efterretning om.

I året 1776 nåede løjtnant Pickersgill, der blev sendt ud for at træffe kaptajn Cook, den otte og tresindstyvende grad. Og nu kom så James Ross, der 1818 sejlede langs Baffinbugtens kyster og berigtigede sine forgængeres hydrografiske fejltagelser.

Endelig i 1819 og 1820 trængte den berømte Parry under utallige vanskeligheder gennem Lancasterstrædet frem til øen Melville og vandt den pris på 5000 pund, der ved en parlamentsakt var blevet udlovet til den engelske sømand, som under en højere bredde end 77° nåede over den hundrede og halvfjerdsindstyvende meridian.

I året 1826 kom Beechey til øen Chamisso, James Cross overvintrede fra 1829-1833 i Prince Regent strædet og opdagede den magnetiske pol.

I denne tid udforskede Franklin over land Amerikas nordkyster fra Mackenziefloden til Turnagainpynten; kaptajn Ross fulgte fra 1823 til 1835 denne vej videre, og hans opdagelser blev 1839 fuldstændiggjorte af Dease, Simpson og doktor Rae.

Endelig sejlede sir John Franklin, fyldt af brændende iver efter at finde Nordvestpassagen, i året 1845 ud fra England på *Erebus* og *Terror*, trængte ind i Baffinbugten og sejlede derpå videre endnu. Men efter at han var kommet forbi øen Disco, fik man aldrig mere nogen efterretning om hans ekspedition.

Disse talrige opdagelsesrejser har endelig ført til, at man fandt Nordvestpassagen og stiftede bekendtskab med det så meget omstridte polarkontinent; hele Europas og De forenede

Staters mest uforfærdede sømænd vovede sig op til disse sørgelige egne, og takket være deres anstrengelser kan nu det så vanskelige kort over disse landskaber endelig findes i Det Kongelige Geografiske Selskabs arkiv i London.

Mens han stod støttet til rælingen og med blikket fulgte den hvide stribe i briggens kølvand opfriskede doktoren i sin hukommelse erindringen om alle disse opdagelsesrejser; han mindedes polarfarernes navne, og mellem isbjergene derude i det fjerne syntes han at se de blege skygger af dem, der aldrig vendte tilbage.

7. Davisstrædet

I løbet af denne dag banede *Forward* sig en let vej mellem de halvt knuste isblokke; vinden var gunstig, men temperaturen meget lav; luften, der strøg hen over ismarkerne, førte en stærk kulde med sig.

Natten krævede den største agtpågivenhed; de svømmende bjerge trængte sig sammen i det snævre stræde, og man talte dem ofte i hundredvis i horisonten. Ved indvirkningen af bølgebrydningen og aprilstormene løste de sig fra de fremspringende kystpynter for at smelte eller begraves i oceanets dybder. Man mødte også lange rækker af drivtømmer, som det også kunne være farligt at støde sammen med. Derfor blev den såkaldte "kragerede" anbragt på en af mastetoppene; den består af en tønde med bevægelig bund, hvori ismesteren, til dels beskyttet imod vinden, tager plads for at overskue havet, melde de sig nærmende isblokke og i fornødent fald selv lede manøvreringen.

Nætterne var korte; solen var, som følge af refraktionen, atter kommet til syne efter den 31. januar og holdt sig nu efterhånden længere og længere i horisonten. Men sneen hæmmede udsigten, og selv om den ikke medførte mørke, gjorde den dog farten vanskelig.

Den 31. april viste Kap Desolation sig midt i tågen. Mandskabet var udmattet af manøvreringen; siden briggen kom ind mellem isblokkene havde matroserne ikke haft et øjebliks hvile; man måtte snart tage dampen til hjælp for at bane sig en vej gennem de sammendyngede blokke.

Doktoren og mester Johnson passiarede sammen på agterdækket, mens Shandon nød nogle timers søvn i sin kahyt. Clawbonny søgte gerne den gamle sømand, som talrige rejser havde givet en interessant og forstandig opdragelse. Doktoren var endogså snart kommet til at holde meget af ham, og der var næppe tvivl om, at denne følelse blev besvaret fra proviantforvalterens side.

"Ser De, mr. Clawbonny," sagde Johnson, "dette land er ikke som alle andre; det hedder *Grønland*, men kun få uger af året bliver dette navn retfærdiggjort af landets udseende."

"Men hvem ved, min kære Johnson," svarede doktoren, "om det ikke muligvis i det tiende århundrede med rette kunne kaldes således. På vor jordklode er der allerede forekommet mange omvæltninger af denne art, og De vil måske højlig forbavses, når jeg siger Dem, at ifølge islandske sagaer blomstrede der for otte til ni hundrede år siden to hundrede landsbyer på dette kontinent."

"Ja, det forbavser mig rigtignok, mr. Clawbonny, og det i den grad, at jeg næsten ikke kan tro Dem, for landet her er jo nu så godt som fuldstændig øde."

"Hvor øde det end er, byder det dog selv civiliserede europæere et sted, hvor de kan leve."

"Ja det er sandt! I Disco og i Upernavik vil vi træffe folk, der er tilfredse med et sådant klima; men jeg har altid tænkt mig, at de snarere havde valgt dette opholdssted nødtvungent end godvilligt."

"Det er meget muligt; men mennesket vænner sig til alt, og disse grønlændere forekommer mig i ethvert tilfælde ikke at være så meget at beklage som arbejderne i vore store byer. De

kan muligvis være ulykkelige, men de lever dog sikkert ikke i elendighed, og når jeg siger ulykkelige, udtrykker dette ord egentlig heller ikke ganske min tanke, for ganske vist har disse mennesker ikke de nydelser og bekvemmeligheder som vi, der lever i den tempererede zone, men de er født her, de er vant til dette hårde klima, og de finder da også her upåtvivlelig nydelser, som vi er ude af stand til at forstå."

"Det må man jo sagtens antage, mr. Clawbonny, siden Himlen jo er retfærdig; men jeg er ofte på rejser kommet til disse kyster, og synet af disse sørgelige ørkener har altid snøret mit hjerte til. Og forresten synes det mig også, at man skulle have givet disse forbjerge og bugter venligere navne, for benævnelserne Kap Farvel og Kap Desolation er just ikke egnede til at gøre noget godt indtryk på de søfarende."

"Jeg har også tænkt det samme," svarede doktoren; "men disse navne har en geografisk interesse, som man ikke kan miskende; de betegner de folks tilskikkelser, der har opkaldt dem; når jeg ved siden af navnene Davis, Baffin, Hudson, Ross, Parry og Franklin finder Kap Desolation, så støder jeg snart på Nådens Bugt – Mercy Bay – og lignende stednavne; der er her en uafbrudt række af farer, hindringer, gode resultater, fortvivlelse og held forbundet med mit fædrelands store navne, så at jeg ligesom deri kan læse hele dette havs historie."

"Fuldstændig rigtigt, mr. Clawbonny, og jeg ønsker kun, at vi på vore rejser må træffe mange steder, som vi med rette kan hilse med glade navne."

"Det ønsker jeg også, Johnson; men sig mig, har mandskabet udhvilet sig en smule efter deres strabadser?"

"Å jo, meget er det ikke, men det går dog måske an. Men ser De, efter at vi er kommet ind i dette lille stræde har man igen begyndt at beskæftige sig med den fantastiske kaptajn. Mere end en af folkene ventede, at han skulle vise sig på Grønlands pynt, og endnu har vi ingenting set til ham. Og mellem os sagt, mr. Clawbonny, er dette forresten også underligt nok."

"Ganske vist, Johnson."

"Tror De, at denne kaptajn eksisterer?"

"Upåtvivlelig."

"Men hvad kan han da have for grunde til at bære sig ad, som han gør?"

"Hvis jeg skal sige min mening rent ud, Johnson, så tror jeg, at denne mand først ville få mandskabet tilstrækkelig langt bort til, at det ikke kunne vende tilbage. Hvis han nu havde vist sig ombord i det øjeblik, vi rejste, så ville alle have vidst besked om skibets bestemmelsessted, og han kunne så let være kommet i temmelig stor forlegenhed."

"Og hvorfor det?"

"Når han ville vove et overmenneskeligt foretagende, når han ville trænge frem derhen, hvor så mange andre før ham ikke kunne komme, tror De så, at han havde beholdt hele sit mandskab samlet? Når man derimod allerede er undervejs, så stiller sagen sig anderledes, så kan man sejle så langt, at det bliver en nødvendighed at trænge videre fremad."

"Det er muligt, mr. Clawbonny, jeg har lært mere end en uforfærdet eventyrer at fjende, hvis blotte navn afskrækkede folk, og som ikke kunne finde en eneste, der ville ledsage ham på hans farefulde ekspeditioner ..."

"Undtagen mig," afbrød doktoren.

"Og så mig," svarede Johnson, "om ikke for andet, så for at følge med Dem. Jeg antager altså, at vor kaptajn uden tvivl hører til disse eventyrere. I ethvert tilfælde vil vi nok få det at se. Jeg formoder, at ved Upernavikkysten eller i Melvillebugten vil denne dristige ubekendte ganske roligt indfinde sig ombord og give tilkende for os, hvorhen hans fantasi mener, at skibet skal gå."

"Af den mening er jeg også, Johnson; men vanskeligheden vil bestå i at nå til denne Melvillebugt. Ser De ikke, at vi på alle sider er omgivet af isblokke? Det er knapt, at *Forward* kan bane sig en vej igennem dem. Betragt blot den uendelige slette derude."

"Vi hvalfangere, mr. Clawbonny, kalder det en ismark, det vil sige en flade af sammenhængende isblokke, hvis ende man ikke ser."

"Og her denne afbrudte mark, disse lange stykker, der mere eller mindre hænger sammen?"

"Det kalder vi pakisen."

"Og disse svømmende blokke?"

"Det er drivisen; er de lidt højere, kalder man dem isbjerge. At støde sammen med dem er meget farligt for skibene, og man må derfor også omhyggeligt undgå dem."

"Men se, Johnson, når man således kaster blikket ud over dette landskab af ismarker og isbjerge, ser det da ikke ud som en besynderlig orientalsk stad med minareter og moskeer, der blinker i det blege måneskin? Og se, der nede har vi en lang række gotiske buer, der minder om Henrik den Syvendes kapel eller om Parlamentshuset."

"Ja virkelig, mr. Clawbonny; men de byer og de huse er det farligt at bo i, og man gør rigtigst i ikke at komme dem alt for nær. Der findes der minareter, som vakler på deres grund, og som, når de styrter sammen, med lethed kan splintre et skib som *Forward*."

"Og man har vovet sig ind mellem farerne i dette hav," vedblev doktoren, "uden at have dampen til sin disposition! Hvorledes er det muligt, at et sejlskib har kunnet følge sin kurs midt imellem disse svømmende klipper?"

"Ja, men man har dog gjort det, mr. Clawbonny; når vinden blev kontrær, hvad der har arriveret mig mere end én gang, kædede man sig med ankeret fast til en sådan blok og drev undertiden så smått afsted med den, mens man ventede på det gunstige øjeblik, da man igen kunne sejle videre. Men det er også ganske sandt, at man til den måde at rejse på brugte måneder, hvor vi med en smule held kun behøver et par dage."

"Det forekommer mig," sagde doktoren, "som om temperaturen synker endnu mere."

"Det ville være slemt," svarede Johnson, "for vi trænger til tøvejr, for at disse masser kan dele sig og forsvinde i det atlantiske hav. De plejer forresten altid at være meget talrige i Davisstrædet, fordi kysterne mellem Kap Walsingham og Holsteinsborg nærmer sig kendeligt hinanden."

"Men når vi er kommet over den halvfjerdsindstyvende grad vil vi i maj og juni finde et hav, der er langt lettere at befare."

"Ja, men man må først komme over denne grad."

"Naturligvis, mr. Clawbonny. I juni og juli ville vi have fundet passagen åben, som hvalfangerne gør det; men vi havde jo bestemt ordre til at indfinde os her i april, derfor skulle jeg tage

meget fejl, hvis vor kaptajn ikke er en dygtig skælm, der ved, hvad han vil. Han er ganske sikkert kun taget så tidligt afsted for at komme meget langt. Nå, nå, tiden vil jo vise det."

Doktoren havde ikke taget fejl i sin ytring om, at temperaturen faldt. Termometret viste ved middagstid kun −14° Celsius −, og der blæste en nordvestvind, som skønt den gjorde himlen klar, dog sammen med strømmen heftigere optårnede de svømmende isbjerge på *Forward*s vej. Men alligevel drev de ikke alle i samme retning. Ikke sjældent traf man nogle, og det oven i købet de højeste, der ved deres grund var blevet grebet af en undersøisk strømning og af den drevet i en stik modsat retning.

Naturligvis opstår der derved yderligere vanskeligheder for skibsfarten. Maskinmestrene havde ikke et øjebliks ro. Ledelsen af dampkraften blev foretaget umiddelbart fra kommandobroen ved hjælp af løftestænger, der forstærkede eller standsede den eller også pludselig på den vagthavende officers befaling bragte den til at virke i modsat retning. Snart måtte man skynde sig for at slippe gennem en åbning i ismarken, snart kappes i hurtighed med et isbjerg, der truede med at spærre den eneste vej, som lå åben, snart nødte en isblok, der uformodet styrtede omkuld, briggen til hurtigt at stoppe eller vende om for ikke at blive knust. Denne ophobning af isblokke, der blev dynget sammen af strømmen fra norden, trængte sig voldsommere og voldsommere sammen i strædet, og når frosten holdt dem fast, kunne de rejse en uovervindelig skranke for *Forward*s sejlads.

Der viste sig i disse egne en utallig mængde fugle, stormfugle flagrede over alt omkring med bedøvende skrig, og måger med

store hoveder og lange vinger trodsede i muntre lege den af stormen piskede sne. Men alt dette liv gav dog den øde egn en noget venligere karakter.

Talrige stykker drivtømmer stødte mod hinanden, nogle kaskelotter med enorme hoveder nærmede sig fartøjet, men til harpunering var der nu ikke tid.

Hen imod aften så man også nogle sæler svømme omkring mellem isblokkene.

Den to og tyvende sank temperaturen endnu mere. *Forward* forstærkede sin damp for at finde en gunstig vej. Vinden var nu blevet decideret nordvest, og sejlene blev taget ind.

I løbet af denne dag, der var en søndag, behøvede matroserne kun at manøvrere lidt. Efter gudstjenesten, der blev forrettet af Shandon, morede mandskabet sig med at jage måger og skød mange af dem. Når disse fugle bliver godt tilberedte, kan de afgive en behagelig ret.

Klokken tre om eftermiddagen havde *Forward* bjerget Sukkertoppen i sydost. Søen gik meget hult, og fra tid til anden dalede en voldsom tåge uformodet ned fra den grå himmel. Dog kunne man hen imod middag foretage en nøjagtig observation, og det viste sig da, at skibet befandt sig under 65° 20' bredde og 54° 22' længde. Man måtte endnu nå 10 grader længere fremad for at opnå en bedre vej til et isfrit hav.

I løbet af de tre følgende dage den 24., 25. og 26. april havde man en uafladelig kamp at bestå med isblokkene. Manøvreringen med maskinen blev meget trættende.

På grund af den tætte tåge kunne man kun af den dumpe larm, der hidrørte fra lavinerne, mærke, når man kom i nærheden af isbjergene. Når man hørte det mindste til denne

larm vendte skibet straks. For øvrigt traf man også ikke sjældent isblokke af fersk vand, der var kendelige ved deres gennemsigtighed. For at komplettere sit drikkevand forsynede Richard Shandon sig dagligt med nogle tønder af denne is.

Doktoren kunne ikke vænne sig til de optiske bedrag, som refraktionen hvert øjeblik forårsagede i disse egne. Og det var heller ikke så underligt, for mangt et isbjerg, der var 10 til 12 engelske mil fjernet fra briggen, lignede fuldstændigt en lille hvid masse lige i nærheden. Endelig var mandskabet dels på grund af, at det havde måttet hale skibet langs ismarkerne, dels på grund af, at man hvert øjeblik med lange stænger måtte holde truende blokke borte, næsten fuldstændig udmattet af anstrengelse, og dog var *Forward* om fredagen den syv og tyvende april endnu ikke nået over polarkredsen.

8. Samtale mellem mandskabet

Ved behændigt at glide mellem de små pas lykkedes det imidlertid briggen at trænge nogle minutter længere mod nord. Men det nyttede til sidst ikke længere; i stedet for at undgå fjenden måtte man gå angrebsvis til værks. De store issave, som man havde bragt med, blev derfor gjort i stand for ufortøvet at kunne bringes i anvendelse, når det gjordes nødig. En del af mandskabet fandt sig filosofisk i disse hårde arbejder, men andre beklagede sig lydeligt og var endog ikke langt fra at nægte at adlyde. Da issavene blev taget frem, udvekslede Garry, Bolton, Penn og Gripper deres forskellige anskuelser om situationen.

"For pokker," sagde Bolton muntert, "jeg ved ikke, hvordan det kan være, men det falder mig pludselig ind, at der i Waterstreet er en køn lille knejpe, hvor man slet ikke har det så dårligt ved et glas grog og en flaske porter; hvad mener du, Gripper?"

"Jeg mener, at det må være vanskeligt at komme på den slags tanker, når man ser al den is, man har omkring sig her."

"Du har ret, Gripper; i de snebyer, som mr. Clawbonny beundrer her, er der ikke engang det mindste værtshus, hvor en brav matros kan vederkvæge sig med et par glas brændevin."

"Nej, det kan du være sikker på. Bolton; og du kan også godt føje til, at det rent ud sagt er snavs som det er her. For en ulykke, hvor kan man hitte på at folk, som sejler i Ishavet, ikke må få noget at drikke!"

"Har du da glemt, Gripper," spurgte Garry, "hvad doktoren har fortalt dig? Man må afholde sig fra enhver hidsende drik,

når man vil holde sig fri for skørbugen, befinde sig vel og komme langt."

"Men jeg bryder mig slet ikke om at komme langt; og jeg finder, at det allerede er godt, at vi er kommet få langt, som vi er kommet, og at man skal lade være med at ville derhen, hvor Djævlen ikke vil have at man må komme."

"Ih nu, man vil heller ikke gøre det," svarede Penn, "men galt er det alligevel, når jeg tænker på, at jeg allerede har glemt, hvordan grog smager. Gud skal vide, om det ikke blot er for at spare på drikkevarerne, at man har fundet på de historier med groggen."

"Kan s'gu gerne være du har ret," sagde Gripper.

"Å hvad," bemærkede Bolton. "Penns næse er rød nok, til at den kan tåle at miste en smule af sin kulør på en tur som denne her."

"Hvad angår min næse dig?" sagde matrosen, der følte sig såret på det ømme sted. "Min næse spørger ikke om dine råd og bryder sig ikke om dem; pas du blot dine egne sager."

"Nå nå, bliv ikke gal i hovedet Penn, jeg troede ikke din næse var så ømfindtlig af sig. Når alt kommer til alt, stikker jeg heller ikke op for et glas whisky, især ikke i sådan en kulde; men ser du, når det skader mere end det gavner, så bliver det vel alligevel det fornuftigste at afholde sig fra det."

"Ja, gør du kun det," sagde fyrbøderen Warren, "men vi andre har ikke i sinde at følge dit eksempel."

"Hvad mener du med det, Warren?" spurgte Garry og så ham stift i ansigtet.

"Jeg mener, at der vel sagtens nok findes drikkevarer ombord, og at man agterude måske ikke er så afholdende, som man vil

have, at vi skal være det."

"Og hvad ved du om det?" spurgte Garry videre.

Warren kunne ikke finde på noget at svare; han snakkede kun for at snakke.

"Du ser vel, Garry," vedblev Bolton, "at han ikke ved noget om det."

"Vi vil forlange en ration rom af løjtnanten," foreslog Penn; "vi har ærlig fortjent det, og så får vi at se, hvad han svarer."

"Jeg råder jer til ikke at gøre det," sagde Garry.

"Og hvorfor ikke?" råbte Penn og Gripper.

"Fordi løjtnanten vil nægte det. I vidste jo, hvad I gik ind på, dengang I lod jer hyre."

"For øvrigt," tilføjede Bolton, der gerne plejede at tage Garrys parti, "løjtnanten er ikke herre ombord; han må lystre lige så godt som vi."

"Og hvem da?" spurgte Penn.

"Kaptajnen."

"Pokker fare i den kaptajn!" udbrød Penn. "Ser I da ikke, at der lige så lidt er nogen kaptajn ombord, som noget værtshus på disse isbanker."

"Ja, ja, der er nok en kaptajn alligevel," sagde Bolton, "og jeg tør vædde to måneders hyre på, at vi snart får ham at se."

"Godt, godt," vedblev Penn; "jeg ville ønske at han var her, så kunne jeg nok have lyst til at snakke et ord med ham."

"Hvem taler om kaptajnen?" spurgte matrosen Clifton, der kom til; "har man fået noget nyt at vide om kaptajnen?"

"Nej," var det enstemmige svar.

"Nuvel, jeg er fuldstændig forberedt på, at vi en morgenstund finder ham i hans kahyt, uden at nogen ved hvorfra eller

hvorledes han er kommet ombord. Hver dag, når jeg går forbi lukafet, kigger jeg gennem nøglehullet, og en skønne morgen vil jeg nok kunne fortælle jer, hvem denne kaptajn ligner, og hvorledes han ser ud."

"Ej for pokker," udbrød Penn, "han ser vel ud som alle andre folk, skulle jeg mene. Og hvis det er en lurendrejer, der vil have os hen, hvor vi ikke vil hen, så kan I være sikker på, at jeg nok skal sige ham besked."

"Nå så!" sagde Bolton, "Penn vil allerede op at trættes med ham, skønt han ikke kender ham endnu."

"Hvem kender ham ikke?" spurgte Clifton med en mine, som om han vidste god besked om sagen.

"Hvad Djævlen mener du med det?" spurgte Gripper.

"Jeg mener, hvad jeg mener."

"Men vi forstår ikke, hvad du mener!"

"Har Penn måske ikke allerede haft ubehageligheder med ham?"

"Med kaptajnen?"

"Ja, med "Kaptajn", for det er nemlig akkurat en og den samme, skal jeg sige jer."

Matroserne så på hinanden, uden at de vovede at svare.

"Menneske eller hund," brummede Penn mellem tænderne, "jeg forsikrer jer, der er noget galt fat med det dyr."

"Du mener da virkelig ikke, Clifton," spurgte Bolton alvorligt, "at denne hund skulle være den rigtige kaptajn, således som Johnson i spøg sagde?"

"Jovist mener jeg det," svarede Clifton med overbevisning; "og hvis I havde øjnene med jer, som jeg har det, så ville I også nok have lagt mærke til alt det besynderlige, der er ved det dyr."

"Og hvad da? Lad os høre, tal!"

"Har I ikke set, hvordan den hund spadserer omkring på agterdækket og ser på det hele, som om den hørte til vagten?"

"Det er rigtigt," sagde Gripper, "og jeg har endog en aften overrasket den, da den havde poterne oppe på roret."

"Er det muligt?" udbrød Bolton.

"Og nu," vedblev Clifton, "forlader den endog om natten skibet for at marchere rundt på ismarkerne og bryder sig hverken om bjørnene eller om kulden."

"Ja, det er ganske sandt," sagde Bolton.

"Og ser I måske det dyr som en anden ordentlig hund søge menneskenes selskab, liste sig omkring i køkkenet og sende ømme øjekast til mr. Strong, når han bringer en eller anden lækkerbisken over til løjtnanten? Og når den sådan om natten løber sin mils vej bort, hører I den så ikke hyle, så det formelig kan løbe en koldt ned ad Ryggen. Og så til sidst, har I måske nogensinde set den hund spise? Den tager ingenting til sig, dens mad er stadig urørt, og hvis den ikke får sin føde af en hemmelig hånd, så tør jeg sige, at dyret lever uden at spise. Hvis det ikke er fantastisk, så ved jeg ikke, hvad der er det."

Matroserne tav alle sammen.

"Nuvel," vedblev Clifton, "jeg siger jer, at hvis I ikke tror det, så er der klogere folk ombord, som slet ikke er hyggelige ved den historie."

"Mener du løjtnanten?" spurgte Bolton.

"Ja, både løjtnanten og doktoren."

"Og du tror, at de er af din mening?"

"Jeg har hørt dem diskutere sagen, men de kunne slet ikke komme på det rene med den; de opstillede tusinde

formodninger uden dog at komme videre."

"Og talte de om hunden som du, Clifton?" spurgte tømmermanden.

"Ja, hvis de ikke talte om hunden," svarede denne, "så talte de i hvert tilfælde om kaptajnen, og det kommer akkurat ud på det samme; de indrømmede selv, at alt dette ikke kan gå naturligt til."

"Nu vel, mine venner," sagde Bell, "vil I høre min mening?"

"Ja tal, tal!" råbte man fra alle sider.

"Den er, at der aldrig har været og aldrig vil komme anden kaptajn end Richard Shandon."

"Og brevet?" spurgte Clifton.

"Brevet eksisterer ganske vist," svarede Bell, "og det er også ganske rigtigt, at en ubekendt har udrustet *Forward* til en rejse i isregionerne; men efter at skibet engang er afgået, vil ingen mere komme ombord."

"Men," spurgte Bolton, "hvor skal så fartøjet egentlig gå hen?"

"Jeg ved det ikke," svarede Bell; "men når tiden kommer, vil Shandon få yderligere instruktioner."

"Men af hvem?"

"Af hvem?"

"Ja, hvorledes?" spurgte Bolton indtrængende.

"Nuvel, et svar!" faldt de andre matroser ind.

"Af hvem, hvorledes? Ja det ved jeg ikke," svarede tømmermanden.

"Naturligvis ved hjælp af "Kaptajn"," udbrød Clifton. "Dyret har jo allerede skrevet engang før, så kan det vel også skrive engang til. Kunne jeg blot halvparten af, hvad den hund kan, så skulle jeg såmænd snart blive admiral."

"Altså," spurgte Bolton igen, "du mener fuldt og fast, at denne hund er kaptajnen?"

"Nå," sagde Penn halvhøjt, "hvis det dyr ikke kryber ud af hundepelsen og bliver menneske, så skal den få med mig at bestille."

"Og hvorfor?" spurgte Garry.

"Fordi jeg har lyst til at snakke ordentligt med den krabat," svarede Penn brutalt, "og det behøver jeg ikke at gøre noget menneske regnskab for."

"Så, nu nok om den historie, børn," sagde Johnson, der netop kom til og derved i rette tid gjorde ende på en samtale, som truede med at tage en uheldig vending. "Til arbejdet, og se hurtigt at få savene i stand; det er nødvendigt, at vi kommer gennem isen."

"Godt!" sagde Clifton og trak på skuldrene. "Men De skal se, at vi ikke så let kommer ud over polarkredsen!"

Mandskabets anstrengelser blev i virkeligheden også i løbet af denne dag uden synderligt resultat. Selv om *Forward* med fuld dampkraft løb mod isbjergene, lykkedes det dog ikke at sprænge dem; man måtte om natten lægge sig for anker.

Om lørdagen blev temperaturen, som følge af østlig vind, endnu lavere. Vejret klarede op, og blikket kunne svæve langt ud over de hvide sletter, som reflektionen af solstrålerne gjorde aldeles blændende. Klokken syv om formiddagen viste termometret –21° Celsius).

Doktoren følte sig fristet til at blive rolig i sin kahyt og læse beskrivelser over andre rejser i disse nordlige egne af verden, men tro mod sin sædvane spurgte han sig selv, hvad der i dette øjeblik ville være ham det ubehageligste at gøre. Svaret blev, at i

denne kulde ville det ganske sikkert være mindst behageligt at begive sig op på dækket og hjælpe mandskabet. Derfor forlod han også sin velopvarmede kahyt og assisterede deroppe. Han så morsom nok ud med sine grønne briller, som han søgte at beskytte sine øjne mod solstrålernes refleks med. Ligeledes var han ved alle senere undersøgelser altid omhyggeligt forsynet med snebriller for at undgå øjensygdomme, der under disse høje breddegrader meget ofte forekommer.

Hen imod aften var *Forward* kommet nogle mile fremad mod nord, takket vært folkenes virksomhed og Shandons dygtighed, der klogt forstod at benytte alle gunstige omstændigheder. Ved midnatstid nåede fartøjet over den seks og tresindstyvende breddegrad, og ved hjælp af en foretagen observation så Shandon, at han befandt sig over den lave grund, hvor det engelske krigsskib *Victory* var strandet. Tredive engelske mile mod øst havde man land.

Pludselig spaltede den tidligere ubevægelige ismasse sig og satte sig i bevægelse. Isbjerge syntes på alle sider ligesom at vokse op i horisonten, og briggen befandt sig altså mellem en række svømmende klipper, der alle havde tilstrækkelig kraft til at knuse den. Manøvreringen ved roret blev meget vanskelig for Garry, skønt han var den, der styrede bedst ombord. Bjergene truede med at lukke sig sammen igen bag fartøjet, og såvel klogskab som kløgt bød da at trænge fremad. Men vanskelighederne voksede yderligere ved, at det blev næsten umuligt før Shandon at bestemme skibets retning mellem disse vekslende punkter, der stadig forandrede sted og ikke frembød noget fast perspektiv.

Mandskabet var fordelt i to rækker på skibets højre og venstre side. Hver af dem var forsynet med en lang stang med jernspids for at støde de alt for truende isblokke til siden. Snart kom *Forward* ind i en så snæver passage mellem to blokke, at spidserne af dens ræer stødte mod væggene, der var så hårde som klipper, og lidt efter befandt den sig ligesom i en bugtet dal, mens de svømmende isblokke stødte mod hinanden og knustes med en uhyggelig bragen.

Det viste sig imidlertid snart, at denne passage var uden udgang, og en enorm blok, der var kommet ind i dette stræde, drev hurtigt hen imod *Forward*. At undgå den syntes umuligt, og lige så umuligt var det at komme tilbage ad den allerede spærrede vej.

Shandon og Johnson overvejede forude situationen. Den første angav med den højre hånd manden ved roret den retning, der skulle styres, og med den venstre gav han den ved siden af maskinmesteren stående James Wall sine befalinger med hensyn til styringen af maskinen.

"Hvorledes vil det ende?" spurgte doktoren Johnson.

"Som Gud føjer det," svarede proviantforvalteren.

Den hundrede fod høje isblok var nu kun en kabellængde fra *Forward* og truede med at splintre fartøjet under sig.

"Død og helvede!" bandede Penn.

"Stille!" råbte en stemme, men man kunne i stormen ikke høre, hvem den kom fra.

Blokken syntes at ville styrte ned på briggen, og der opstod et øjeblik en ubeskrivelig angst. Folkene forlod deres pladser og flygtede, trods Shandons befalinger, tilbage til agterdækket.

Pludselig hørte man en skrækkelig larm; en ligefrem skypumpe faldt ned på dækket af skibet, der af en uhyre bølge blev løftet i vejret. Mandskabet udstødte et skrig af forfærdelse, mens Garry ved roret holdt *Forward* i god retning trods den forfærdelige rullen.

Og da nu de forskrækkede blikke atter søgte isbjerget, var dette forsvundet; farten var fri, og briggen kunne nu sejle videre gennem en lang kanal, der blev oplyst af solens skrå stråler.

"Nå, mr. Clawbonny," spurgte Johnson, "kan De forklare Dem dette fænomen?"

"Det er, min ven," svarede doktoren, "en meget simpel ting, der ofte forekommer. Når ved tøbrudstid disse svømmende masser løser sig fra hinanden, driver de om isolerede og i fuldstændig ligevægt; men lidt efter lidt, når de kommer længere mod syd, hvor vandet er forholdsvis varmere, begynder de at smelte nede ved grunden. Der kommer da et øjeblik, da disse massers tyngdepunkt forandrer sig, og de vælter så omkuld. Men hvis dette isbjerg var styrtet to minutter senere, så ville det være faldet over briggen og have knust os i sit fald."

9. En nyhed

Endelig var man kommet ud over polarkredsen. *Forward* sejlede den tredivte april om middagen forbi Holsteinsborg; maleriske bjerge hævede sig ude i den østlige horisont. Havet syntes næsten at være aldeles frit for is, eller rettere, man kunne let undgå isblokkene. Vinden slog om til sydost, og briggen sejlede for fulde sejl ind i Baffinbugten.

Denne dag var ualmindelig rolig, og mandskabet kunne hvile sig en smule. Talrige fugle svømmede og flagrede omkring skibet.

Der havde imidlertid om dagen tildraget sig en ganske overordentlig begivenhed.

Da Richard Shandon nemlig klokken seks om morgenen, efter at have haft vagt, begav sig tilbage til sin kahyt, fandt han på sit bord et brev med følgende udskrift:

Til løjtnant Richard Shandon, ombord på *Forward*.

Baffinbugten.

Shandon kunne ikke tro sine egne øjne; men før han nærmere undersøgte dette påfaldende brev, lod han doktoren, James Wall og Johnson kalde og viste dem det.

"Det var unægtelig meget besynderligt," sagde Johnson.

"Det var udmærket!" mente doktoren.

"Når alt kommer til alt," sagde Shandon, "vil vi dog til sidst få hemmeligheden at vide."

Han brød hurtigt konvolutten og læste som følger:

Mandag d. 30. april;
over for Kap Walsingham.

Hr. løjtnant!

Kaptajnen på *Forward* er tilfreds med den koldblodighed, den dygtighed og det mod, som De med deres officerer og Deres mandskab har vist under de sidste farefulde omstændigheder; han beder Dem bringe mandskabet sin tak derfor.

De har nu at sætte kursen mod nord til Melvillebugten og at anstrenge Dem for derpå at nå ind i Smithstrædet.

Kaptajnen på *Forward*

K. Z.

"Og ikke videre?" udbrød doktoren forundret.

"Ikke videre," svarede Shandon.

Brevet faldt ham ud af hånden.

"Nuvel," sagde Wall, "denne indbildte kaptajn taler ikke længere om at komme ombord; jeg slutter deraf, at han aldrig vil komme."

"Men," spurgte Johnson, "hvorledes er da dette brev kommet?"

Shandon tav.

"Mr. Wall har ret," svarede doktoren, der tog brevet op og undersøgte det på alle kanter; "kaptajnen vil ikke komme ombord, og det af en gyldig grund ..."

"Af hvilken da?" spurgte Shandon ivrigt.

"Af den ganske simple, at han allerede er her," svarede doktoren.

"Allerede!" udbrød Shandon, "hvad mener De med det?"

"Hvorledes kan man ellers forklare sig, at dette brev er kommet?"

Johnson rystede på hovedet til tegn på, at han var af samme mening.

"Det er ikke muligt," sagde Shandon eftertrykkeligt. "Jeg kender hver mand af besætningen. Man var da nødt til at antage, at han lige siden skibets afrejse måtte have befundet sig mellem os. Og det er ikke muligt, siger jeg Dem. Der er mellem folkene ikke en eneste, som jeg ikke i løbet af de sidste to år har set mere end hundrede gange i Liverpool. Deres formodning, doktor, er derfor uantagelig."

"Og hvad tror De da, Shandon?"

"Alt undtagen dette. Jeg antager, at kaptajnen eller en af hans folk – hvad ved jeg? – har kunnet benytte sig af mørket og tågen for i al stilhed at liste sig ombord. Vi er ikke langt fra land, og eskimoerne har kajakker, der ubemærket kan sejle om imellem isblokkene. Det er altså ikke umuligt, at en eller anden kan være kommet hen til skibet og have afgivet dette brev ... Tågen var stærk nok til at begunstige en sådan plan ..."

"Og også til at forhindre, at man så briggen," svarede doktoren. "Har vi ikke set en fremmed liste sig ombord, hvorledes har han så i den tætte tåge kunnet opdage *Forward*?"

"Det er soleklart," sagde Johnson.

"Jeg kommer altså tilbage til min hypotese," vedblev doktoren. "Hvad mener De, Shandon?"

"Alt, hvad De vil," svarede denne hidsigt, "kun ikke, at denne mand befinder sig ombord på mit skib."

"Måske," bemærkede Wall, "er der mellem mandskabet en eller anden, der har modtaget instruktioner af ham."

"Måske," sagde doktoren.

"Men hvem skulle det være?" spurgte Shandon. "Jeg kender alle mine folk, siger jeg Dem, og jeg har kendt dem længe."

Der blev et øjebliks tavshed.

"Man kan i hvert tilfælde," sagde Johnson, "af dette brev uddrage en oplysning endnu."

"Og hvilken?" spurgte Shandon.

"At vi ikke blot skal til Melvillebugten, men også til Smithstrædet."

"De har ret," svarede doktoren.

"Smithstrædet," gentog Richard Shandon mekanisk.

"Det er altså klart," vedblev Johnson, at *Forwards* bestemmelse ikke er at søge Nordvestpassagen, siden vi lader den eneste vej til den, nemlig Lancasterstrædet, på venstre hånd. Brevet spår os på den måde en vanskelig fart i det ubekendte polarhav.

"Ja, Smithstrædet," svarede Shandon, "er den vej, som amerikaneren Kane slog ind på i året 1853. Og hvilke farer mødte ham ikke der! Længe troede man ham fortabt under disse skrækkelige breddegrader. Dog, når vi har fået denne ordre, må vi lystre den. Men hvorhen skal vi da? Til Nordpolen?"

"Og hvorfor ikke?" udbrød doktoren, mens Johnson indskrænkede sig til at trække på skuldrene.

"Men," sagde James Wall, "for at komme tilbage til kaptajnen, hvis han virkelig eksisterer, så er der på den grønlandske kyst kun kolonierne Disco og Upernavik, hvor han kan vente på os. I løbet af nogle dage vil vi altså få at vide, hvad vi har at holde os til."

"Vil De ikke," spurgte doktoren Shandon, "sætte besætningen i kundskab om dette brev?"

"Med hr. løjtnantens tilladelse," sagde Johnson, "jeg ville i Deres sted ikke gøre det."

"Og hvorfor ikke," spurgte Shandon.

"Fordi alt det overordentlige og fantastiske kun er skikket til at nedslå folkenes mod. De er allerede meget urolige over, hvilken skæbne der venter dem på en ekspedition som denne. Hvis vi nu blandede et overnaturligt element med ind i sagen, ville dette muligvis have meget slemme følger, og vi kunne i farens øjeblik ikke gøre regning på dem. Hvad siger De til det, hr. løjtnant?"

"Hvad mener De om det, doktor?" spurgte Shandon.

"Mester Johnson," svarede doktoren, "synes mig at se meget fornuftigt på sagen."

"Og De, James?"

"Da jeg ikke har noget bedre at foreslå," svarede denne, "tiltræder jeg disse herrers mening."

Shandon tænkte nogle øjeblikke efter og læste derpå endnu en gang brevet omhyggeligt igennem.

"Mine herrer," sagde han derpå, "Deres anskuelse af sagen er sikkert meget god, men jeg kan dog ikke dele den."

"Og hvorfor ikke?" spurgte doktoren.

"Fordi der i brevet udtrykkelig er foreskrevet, at jeg skal bringe mandskabet kaptajnens tak. Jeg har hidtil blindt adlydt hans befalinger, på hvilken måde de end blev mig tilstillet, og jeg kan ikke ..."

"Og dog ..." vedblev Johnson, der med rette var bekymret for, hvilken virkning den slags meddelelser ville have på

mandskabet.

"Min brave Johnson," sagde Shandon, "jeg forstår Dem fuldstændig, Deres grunde er fortræffelige, men læs selv:

"Han beder Dem bringe mandskabet sin tak."

"Nuvel, så handl i overensstemmelse med det," sagde Johnson, der i øvrigt også ellers satte lydigheden ombord højt. "Skal vi kalde mandskabet sammen på dækket?"

"Ja, gør det," svarede Shandon.

Nyheden om en meddelelse fra kaptajnen udbredte sig øjeblikkelig ombord. Matroserne indfandt sig hurtigt på samlingsstedet, og Shandon oplæste det hemmelighedsfulde brev.

I dyb tavshed hørte man til, og folkene hengav sig til tusinde formodninger. Clifton kunne nu med en vis grund overlade sig til alle udsvævelser af sin overspændte fantasi. Den rolle, som "Kaptajn" efter hans mening spillede i denne historie, var ingenlunde ringe, og han undlod ikke at hilse den, da han tilfældigvis mødte den.

"Nå, havde jeg så ret eller ej," spurgte han matroserne, "da jeg påstod, dette dyr kunne skrive?"

Man svarede ikke på denne bemærkning; selv tømmermanden Bell kunne ikke finde på, hvad han skulle sige.

Hvorledes man end i enkelthederne forklarede det, så var dog alle fast overbeviste om, at kaptajnens skygge eller ånd vågede ombord, og de fornuftigste af folkene hørte fra nu af op med at udveksle deres formodninger om dette punkt.

Den første maj ved middagstid viste observationen 68° bredde og 56° 32' længde. Temperaturen var steget, og termometret viste –4° Celsius).

Doktoren havde den fornøjelse at se, hvorledes en hvid hunisbjørn på randen af en isblok, der svømmede langs kysten, legede med sine to unger. Sammen med Wall og Simpson søgte han at gøre jagt på dem tilbåds, men det ikke synderligt kamplystne dyr slæbte hurtigt sine unger bort med sig, og man måtte give afkald på at forfølge dem.

Begunstiget af vinden sejlede man i løbet af natten om Kap Chidley, og snart så man Discos høje bjerge hæve sig i horisonten. Til højre havde man Godhavnbugten, hvor generalguvernøren over de danske kolonier residerede. Shandon troede ikke at burde standse her og sejlede hurtigt forbi eskimopiroggerne, der prøvede på at nå ham.

Øen Disco hedder også Hvaløen. Herfra skrev den 12. juli 1845 sir John Franklin for sidste gang til admiralitetet, og her lagde også den 29 august 1859 kaptajn MacClintock til på tilbagevejen, dengang han bragte kun alt for sikre beviser for ekspeditionens undergang.

Doktoren tænkte på alle disse tildragelser, da han så bjergene omkring Disco, der imidlertid snart igen forsvandt for hans blik.

Der befandt sig dengang talrige isbjerge på kysterne, og denne uafbrudte række af bjergspidser frembød de besynderligste former.

Den følgende morgen hen imod klokken tre opdagede man i nordøstlig retning Sandersons Hope. Bjergene syntes overtrukket med et rødbrunt skær. Om aftenen så man nogle hvaler more sig mellem isblokkene.

I natten fra den 1. til den 4. maj så doktoren for første gang solranden strejfe horisonten, uden at den dog dukkede ned

under den.

For tilskuere, der ikke er vant til det, er denne uafbrudte dag et meget mærkeligt fænomen, der tilmed ofte bliver besværligt. Man danner sig vanskeligt nogen forestilling om, i hvor høj grad nattens mørke er nødvendigt, når øjnene skal bevare deres sundhed. Det kostede da også doktoren stor møje at vænne sig til dette lys, der ved strålernes refleks på issletterne blændede endnu smerteligere.

Den 5. maj sejlede *Forward* over den 72. breddegrad. To måneder senere ville den her have truffet talrige hvalfangere, men strædet var endnu ikke frit nok for is, til at disse fartøjer turde vove at trænge ind i Baffinbugten.

Den følgende morgen kom briggen til Upernavik, Danmarks nordligste koloni på disse kyster.

10. Farlig fart

Shandon, doktor Clawbonny, Johnson, Foker og kokken Strong gik ned i hvalbåden og sejlede til land. Guvernøren, hans kone og fem børn, alle af eskimorace, kom høfligt de besøgende i møde. Doktoren forstod som filolog en smule dansk, hvilket var tilstrækkeligt til udvekslingen af forekommenheder. Ligeledes kunne ismesteren Foker, der tillige var ekspeditionens tolk, en snes ord grønlandsk, og når man ikke er ærgerrig, kan man komme langt med tyve ord.

Guvernøren var født på øen Disco og havde aldrig været uden for sit fødeland. Han gjorde honnør for sin by, der bestod af tre træhuse, hans eget, den lutherske præsts og en skolebygning, samt nogle magasiner, der opbevarede resterne fra strandede skibe. Alt det øvrige af byen er kun snehytter med en eneste åbning, der er indgang for eskimoerne.

En stor del af beboerne var sejlet ud imod *Forward*, og mere end en indfødt kom i sine femten fod lange og højst to fod brede kajakker ud til midten af bugten.

Doktoren vidste, at ordet eskimo betyder et menneske, der spiser rå fisk; men han vidste også, at denne benævnelse i landet selv gælder for et skældsord, og han undlod derfor ikke at kalde beboerne "grønlændere".

Det var imidlertid af de oliede sælhundeskindsklæder og støvler, af den hele smudsige og ildelugtende dragt, som var fuldstændig ens for mænd og kvinder, let at se, hvorledes disse folk levede; og tilmed var de, som alle folk, der ernærer sig af fisk, til dels fulde af udslet, men de befandt sig ikke dårligere for det.

Den lutherske præst og hans kone, som doktoren især gerne ville tale med, befandt sig på en udflugt til Prøven, syd for Upernavik, så han måtte indskrænke sig til underholdningen med guvernøren. Denne øverste embedsmand var imidlertid ikke synderlig dannet, ja han kunne ikke engang læse korrekt.

Doktoren udspurgte ham dog om handelen heroppe og om eskimoernes sæder og skikke og forstod af hans tegnsprog, at sælerne, når de bragtes til København, havde en værdi af omtrent fyrre pund sterling, samt at et isbjørneskind blev betalt med fyrre daler dansk, et blåt ræveskind med fire og et hvidt med to til tre.

Doktoren ønskede også at besøge en eskimohytte. Man har ikke nogen anelse om, hvad en lærd kan finde på, når han vil komplettere sin viden. Men heldigvis var åbningen så snæver, at han trods alle anstrengelser ikke kunne komme ind i den. Og det var også det bedste. For der eksisterer intet så modbydeligt som denne ophobning af døde og levende genstande, sæl- og eskimokød, rådden fisk og stinkende klæder, en grønlænderhytte er udstyret med. Vinduer har man naturligvis ikke, men kun øverst oppe et hul, hvorigennem vel røgen, men ikke stanken kan trække ud.

Foker fortalte doktoren dette, men den værdige lærde var alligevel meget ked af sin korpulence. Han ville helst have set med sine egne øjne.

"Jeg er overbevist om," sagde han, "at man med tiden kan vænne sig til det."

Mens han da nu på anden måde søgte at fortsætte sine etnografiske studier, var Shandon, overensstemmende med de instruktioner, han havde modtaget, beskæftiget med at skaffe

sig transportmidler for rejser over ismarkerne. For en slæde og seks hunde måtte han betale fire pund sterling, og de indfødte gjorde tilmed vanskeligheder ved at levere ham dem til den pris.

Shandon havde gerne engageret den dygtige hundefører Hans Christian, der havde hørt til kaptajn MacClintocks ekspedition, men han befandt sig desværre for øjeblikket i det sydlige Grønland.

Og så dagens store hovedspørgsmål: Fandtes der i Upernavik en europæer, der ventede på *Forward*? Havde guvernøren kundskab om, at en fremmed, sandsynligvis en englænder, opholdt sig i disse egne? Hvornår havde han sidste gang haft forbindelse med hvalfangere eller andre skibe?

På disse spørgsmål svarede guvernøren, at der i mere end ti måneder ingen var landet på kysten her.

Shandon lod sig opgive navnene på de sidst ankomne hvalfangere, men han kendte ingen af dem. Det var til at fortvivle over.

"De vil indrømme mig, doktor, at dette ikke er til at begribe," sagde han til sin ledsager. "Ingen på Kap Farvel! Ingen på øen Disco! Ingen i Upernavik!"

"Hvis De om nogle dage kan tilføje: Ingen i Melvillebugten, så vil jeg, min kære Shandon, hilse Dem som den eneste kaptajn ombord på *Forward*."

Hvalbåden vendte hen mod aften tilbage til fartøjet med de besøgende. Strong havde, for at kunne lave nye retter, forsynet sig med nogle dusin edderfugleæg, der er to gange så store som hønseæg og af grønlig farve. Hvor ringe end antallet var, så

glædede mandskabet, der nu så længe havde måttet lade sig nøje med nedsaltet kød, sig meget til disse æg.

Vinden blev den følgende dag gunstig, men dog gav Shandon ikke befaling til at gå under sejl. Han ville vente endnu en dag, og for at berolige sin samvittighed give ethvert menneskeligt væsen tid til at indfinde sig på *Forward*. Fra tid til anden lod han endog sekspundigeren affyre, og skuddene gav rungende genlyd mellem isbjergene. Men heller ikke dette havde andet til følge, end at store sværme af søfugle blev skræmt op ved larmen. I løbet af natten opsendte man også nogle raketter, men ligeledes forgæves. Man måtte da endelig beslutte sig til at sejle videre.

Den 8. maj klokken seks om morgenen havde briggen alle sejlene oppe, og snart kunne man ikke længere se Upernavik.

Vinden blæste fra sydost, og temperaturen steg igen til 0° Celsius. Solen trængte gennem tågen, og isblokkene blev mindre under dens opløsende indvirkning.

Men refleksen af de blændende hvide stråler øvede en højst ubehagelig indvirkning på flere af besætningens syn. Wolsten, Gripper, Clifton og Bell blev "sneblinde", en ved forårstid meget udbredt øjensygdom, der hos eskimoerne ofte har virkelig blindhed til følge. Doktoren rådede hele mandskabet, men især de syge, til at tage et grønt slør for ansigtet, og han var selv den første til at følge sit råd.

De af Shandon i Upernavik indkøbte hunde var i begyndelsen temmelig vilde, men de vænnede sig dog snart til at være ombord, og "Kaptajn" stod ingenlunde i noget dårligt forhold til sine nye kammerater. Han syntes endog forud at kende deres vaner, i hvilken anledning Clifton også hentydede til, at han

sagtens tidligere måtte have stiftet bekendtskab med sine stammefrænder fra Grønland.

Den 9. maj strøg *Forward* i nogle kabellængders afstand forbi den vestligste af Baffinøerne. Doktoren bemærkede imellem øerne og landet nogle klipper, som man kalder Crimson Cliffs; de var dækkede med en smuk, karmoisinrød sne, som doktor Kane tillægger en fuldstændig vegetabilsk oprindelse. Clawbonny ville gerne have betragtet dette mærkværdige fænomen tættere på, men isen tillod ham ikke at nærme sig kysten. Skønt temperaturen begyndte at stige, kunne man tydeligt se, at isbjergene ophobede sig i den nordlige del af Baffinbugten.

Efter at man var kommet forbi Upernavik, frembød landet et andet udseende, og på den grå himmelgrund aftegnede der sig i horisonten umådelige gletsjere. Den 10. lod *Forward* i nærheden af den 74. breddegrad Hingstonbugten til højre; flere hundrede engelske mil mod vest åbnede Lancasterstrædet sig. Shandon lod sætte damp op, og indtil den 11. maj slyngede *Forward* sig behændigt mellem meget trange stræder, mens den sorte røg på himlen aftegnede den vej, den fulgte.

Men snart viste der sig nye hindringer. Da de svømmende masser stadig forandrede plads, lukkede stræderne sig hvert øjeblik, og uophørligt måtte man være forberedt på at se vandet mangle foran sig. Og var man først indeklemt, kunne det falde meget svært at komme løs igen. Det vidste alle, og alle tænkte på det.

Der viste sig også ombord på dette skib uden mål og bestemmelse, der vildt vedblev at styre imod nord, nogle symptomer på en temmelig høj grad af utilfredshed. Skønt

disse folk var vant til et liv fuldt af farer, var der dog mange, der nu, til trods for den store hyre, der blev tilbudt dem, angrede, at de var gået med på denne tur. Der herskede allerede en vis demoralisation, som kun kunne vokse ved Cliftons angst og de taler, der blev holdt af Penn, Gripper og Warren. Og hertil kom nu yderligere strabadser. Den 12. maj var briggen nemlig indesluttet til begge sider, dampkraften strakte ikke længere til, man måtte bryde sig en vej gennem ismarkerne. Men manøvreringen med savene var meget besværlig i disse isblokke, der havde en tykkelse af fra seks til syv fod. Når der i en længde af hundrede fod var blevet gjort to parallelsnit, måtte man sønderbryde den is, der lå mellem dem med økser og løftestænger; derpå stak man ankeret gennem et med et stærkt bor tilvejebragt hul og begyndte så at bringe vinden i anvendelse og trække skibet ved håndkraft. En stor vanskelighed forårsagedes derved, at man måtte støde isstykkerne ind under blokkene for at skaffe vej for fartøjet, hvortil man benyttede lange stænger med jernspidser.

Og alle disse manøvreringer, den lave temperatur, øjensygdomme, uvisheden om hvor man sejlede hen, alt det føjede sig sammen til at nedstemme besætningens mod og indvirke på dens indbildningskraft.

Når et skibs mandskab har at gøre med en dristig og energisk mand, der kender sit mål og er sikker på den vej, han vil følge, så holder tilliden til ham folkenes mod oppe. Man føler sig stærk ved hans kraft og rolig ved hans ro. Men ombord på briggen vidste man, at den befalende selv ikke var sikker på noget som helst. Til trods for hans karakters energi mærkede man dog klart nok gennem ideligt forandrede befalinger,

ufuldstændig manøvrering og en mængde andre enkeltheder, at han ingenlunde stod med et sikkert mål og en fast vilje over for de vanskeligheder, der tårnede sig op på fartøjets vej.

Og dernæst: Shandon var, når alt kom til alt, ikke kaptajn på briggen, en tilstrækkelig grund til at man turde tillade sig at diskutere hans befalinger, og fra at diskutere til at nægte lydighed er der ikke noget langt skridt.

De utilfredse vandt snart første maskinmester, der hidtil strengt havde holdt sig til sin pligt, for sig.

Den 16. maj, seks dage efter at *Forward* var kommet ind i isen, var Shandon endnu ikke kommet to engelske mile længere mod nord. Man truedes med at blive fuldstændig frossen inde, og det hele stillede sig yderst betænkeligt.

Hen imod klokken otte gik han og doktoren, ledsaget af matrosen Garry, ud for at rekognoscere på den umådelige slette. De passede imidlertid på ikke at fjerne sig alt for langt fra skibet, for i den hvide ørken var det såre vanskeligt at skaffe sig mærkepunkter. Refraktionen havde så forunderlige virkninger, at selv doktoren studsede over det; hvor han troede kun at have en fods spring at gøre, måtte han sætte over en længde af fem til seks fod, eller også hændte det modsatte, men i begge tilfælde var resultatet et fald, der vel ikke var farligt, men dog højst ubehageligt.

Shandon og hans to ledsagere søgte farbare søveje, og i en afstand af tre engelske mil fra skibet steg de med temmeligt besvær op på et isbjerg, der vel omtrent kunne være tre hundrede fod højt. Fra toppen af det svævede deres blik ud over denne trøstesløse isverden, der lignede ruinerne af en kæmpestad med omkastede obelisker, sammenstyrtede tårne

og væltede paladser. Det hele var et uendeligt, vildt kaos. Solen drog møjsommeligt sine kredse om en med bjergspidser besat horisont og udsendte lange, skrå lysstråler uden varme, som om et ikke-varmeledende stof havde trængt sig ind mellem dem og dette sørgelige land.

Havet syntes, så langt øjet kunne nå, at være fuldstændig tilfrossen.

"Hvorledes kommer vi videre?" spurgte doktoren.

"Jeg ved det ikke," svarede Shandon. "Men vi skal videre, om vi så skal sprænge disse bjerge med krudt; jeg er fast bestemt på ikke at ville lade mig fastholde af disse isblokke til det næste forår."

"Således som det dog," sagde doktoren, "passerede med *Fox*, næsten i de samme egne. Ja vist så! Vi kommer nok igennem ... med en smule filosofi. De skal få at se, at den er lige så meget værd som alle verdens maskiner."

"Man må dog imidlertid indrømme," svarede Shandon, "at dette år ikke frembyder synderlig gunstige udsigter."

"De har ret, Shandon. Baffinbugten viser en tilbøjelighed til at vende tilbage til tilstanden fra 1817."

"Mener De, doktor, at det ikke altid har været således her som nu?"

"Nej, min kære Shandon: fra tid til anden har der fundet uhyre opbrud af isen sted, som de lærde ikke har vidst at forklare. Således har dette hav lige til året 1817 bestandig været spærret, da en uhyre oversvømmelse fandt sted og drev isbjergene ud i oceanet, så at de fleste af dem strandede på New Foundlandbanken. Fra den tid har Baffinbugten næsten været

aldeles fri og blev derfor også en samlingsplads for hvalfangerne."

"Altså," spurgte Shandon, "har rejserne heroppe siden den tid været lettere?"

"Ganske overordentlig; men man har nok lagt mærke til, at bugten i de sidste år har vist tilbøjelighed til at fryse til og måske for lang tid lukke sig fuldstændig for alle opdagelsesrejser. Desto mere grund er der derfor for os til at trænge så langt frem som muligt, skønt vi unægtelig på en vis måde ligner folk, der vover sig ind i ubekendte gange, hvis døre uafladeligt lukker sig efter dem."

"Vil De råde mig til at gå tilbage?" spurgte Shandon, idet han forsøgte at læse svaret i doktorens dybe blik.

"Jeg! Jeg har aldrig forstået at gøre et eneste skridt tilbage, og selv om vi aldrig skulle komme hjem igen, så siger jeg: Fremad! Kun må vi altid huske på, at vi, når vi er uforsigtige, ved, hvilken fare vi udsætter os for."

"Og De, Garry, hvad mener De om det?" spurgte Shandon matrosen.

"Jeg, hr. løjtnant, vil også helst fremad; jeg slutter mig til mr. Clawbonnys mening og for øvrigt: Befal De kun, så skal vi nok adlyde."

"Ikke alle folkene taler som De," sagde Shandon; "de har langt fra lyst til at adlyde. Og hvis de nu vægrer sig ved at udføre mine befalinger?"

"Jeg har sagt Dem min mening, hr. løjtnant," svarede Garry, "fordi De spurgte mig om den; men De er ikke nødt til at følge den."

Shandon svarede ikke; han betragtede omhyggeligt horisonten og steg så med sine to ledsagere igen ned på ismarken.

11. Djævlefingeren

Under den næstkommanderendes fraværelse havde mandskabet udført forskellige arbejder, så at det nu var muligt for skibet at unddrage sig trykket af isfjeldene. Penn, Clifton, Bolton, Gripper og Simpson overtog denne besværlige bestilling, men både fyrbøderen og de to maskinister måtte snart hjælpe til, for fra det øjeblik deres tjeneste ikke længere krævedes ved maskinen, blev de igen matroser og kunne som sådanne kommanderes til ethvert arbejde.

Dette skete dog ikke uden at vække betydelig misstemning.

"Jeg erklærer, at jeg nu har nok af det," sagde Penn, "og hvis ikke isbrudet indtræder inden tre dage, sværger jeg højt og helligt, at jeg lægger hænderne i skødet."

"Lægge hænderne i skødet," svarede Gripper; "nej, så var det dog bedre, at man brugte dem til at komme tilbage. Tror du, at vi har lyst til at overvintre her til foråret kommer?"

"Det ville unægtelig blive et højst sørgeligt vinterkvarter, for skibet er ubeskyttet til alle sider."

"Og hvem ved," sagde Brunton, "om havet til næste forår vil blive mere passabelt?"

"Her er slet ikke tale om næste forår," svarede Penn; "i dag skriver vi torsdag, og hvis vi ikke har vejen liggende åben for os på søndag morgen, sejler vi tilbage mod syd."

"Bravo!" råbte Clifton.

"Er I enige med mig i dette?" spurgte Penn.

"Enige!" svarede kammeraterne.

"Fuldstændig enige," sagde Warren. "Hvis vi skal blive ved at trække skibet afsted ved håndkraft, så er jeg af den mening, at

vi trækker det tilbage."

"Vi vil få det at se på søndag," sagde Wolsten.

"Når man befaler mig det," sagde Brunton, "er jeg hurtigt beredt til at sætte dampen op."

"Ej," svarede Clifton, "det var jo herligt."

"Men hvis nogen af officererne," bemærkede Penn, "skulle have lyst til at slå sit vinterkvarter op her, så står det ham frit for. Man kan roligt lade ham gøre det; ingen forhindrer ham i at bygge sig en snehytte for i den at leve som ægte eskimo."

"Nej, det kan der ikke være tale om, Penn," sagde Brunton; "vi kan ikke lade nogen i stikken. Jeg tror i øvrigt ikke løjtnanten vil være så vanskelig at komme ud af det med, når vi fremstiller sagen for ham på den rette måde."

"Når jeg tænker mig," udbrød Bolton med et længselsfuldt suk, "at vi inden en måned igen kunne være i Liverpool! I begyndelsen af juni er Davisstrædet atter åbent, og på tilbagevejen ville der således ingen vanskeligheder møde os."

"Og så kommer dertil oven i købet," bemærkede den kloge Clifton, "at vi, når vi vender tilbage under den næstkommanderendes ansvar, får vores lovede gratialer udbetalt ubeskårne. Kom vi derimod alene, var vi måske ikke så ganske sikre på dem."

"Meget fornuftigt ræsonneret," sagde Plover; "denne pokkers Clifton taler jo som en hel finansmand. Ja, lad os tage os i agt for at lægge os ud med de herrer i admiralitetet; det er det sikreste, og derfor mener jeg, at vi ikke skal lade nogen i stikken."

"Men hvis officererne nægter at følge os?" svarede Penn, der ville drive sine kammerater til det yderste.

Et så direkte stillet spørgsmål satte dem noget i forlegenhed.

"Nå ja, lad os se, hvordan sagen stiller sig," sagde Bolton; "for øvrigt vil det være tilstrækkeligt at vinde Shandon for vor sag, og jeg antager ikke det vil falde så vanskeligt."

"Men én er der i hvert tilfælde, som jeg nok kunne have lyst til at lade blive her," sagde Penn, idet han samtidig udstødte en svær ed.

"Mener du hunden?" spurgte Plover.

"Ja, netop hunden; og forinden skal jeg også nok ellers snakke lidt med den."

"Det er der så meget mere grund til," bemærkede Clifton med hensyn til sit yndlingstema, "som jo hunden er skyld i al vor ulykke."

"Ja, det er den, der har fået hele denne dumme rejse bragt i stand," sagde Plover.

"Den har slæbt os ind i isen," tilføjede Gripper.

"Og så har den oven i købet," fortsatte Wolsten, "skaffet flere isblokke i vejen for os, end man nogen sinde før har set på denne tid."

"Det er den, der har skaffet mig min øjensygdom," sagde Brunton.

"Den har taget øl og brændevin fra os," mente Penn.

"Den er skyld i alt!" råbte hele mandskabet.

"Og så er den oven i købet kaptajn," tilføjede Clifton.

"Ja vel, ulykkeskaptajn," råbte Penn, hvis vanvittige vrede voksede ved hans egne ord. "Men når den har villet herop, skal den også få lov til at blive her!"

"Men hvorledes får vi den fanget?" spurgte Plover.

"Ej, nu er der jo netop god lejlighed til det," svarede Clifton: "den næstkommanderende er ikke ombord, Wall sover i sin kahyt, og tågen er tæt nok til, at Johnson ikke kan se os."

"Men hunden?" spurgte Penn.

"Den sover for øjeblikket henne ved siden af kulkammeret," svarede Clifton, "og hvis nogen har lyst til ..."

"Jeg påtager mig det," råbte Penn rasende.

"Tag dig i agt, Penn; den har tænder, der kan bide jernstænger itu."

"Rører den sig, så stikker jeg den ihjel," svarede Penn og trak sin kniv.

Og han styrtede sig hen over mellemdækket, fulgt af Warren, der ville hjælpe ham i hans forehavende.

Snart efter kom de begge tilbage og slæbte efter sig dyret, som de havde bundet ben og snude på. De havde overrasket den ulykkelige hund, mens den sov, og den kunne ikke undløbe.

"Hurra for Penn!" råbte Plover.

"Men hør, hvad vil du nu gøre med den," spurgte Clifton.

"Naturligvis kaste den i vandet," svarede Penn med en rå latter.

Et par hundrede skridt fra skibet var der et sælhul, en af de kredsrunde åbninger, som disse dyr laver med deres tænder, og som de stadig holder åbne ved at gnave dem indvendig fra. Gennem dette hul er sælen i stand til at komme op til overfladen og trække luft; men den må omhyggeligt passe på, at det ikke fryser til, mens den er oven vande, for beskaffenheden af dens kæber gør det umuligt for den at forny hullet ovenfra, og hvis det da lukkede sig, ville den i tilfælde af fare ikke kunne undslippe sine forfølgere.

Penn og Warren bar hunden hen til denne åbning og kastede den, trods dens modstand, ubarmhjertigt ned i havet, derpå væltede de en stor isblok over hullet for at spærre dyret enhver udgang, så at det var fuldstændig muret inde i det våde fængsel.

"Lykke på rejsen, kaptajn!" råbte den brutale matros.

Nogle øjeblikke efter var Penn og Warren atter ombord. Johnson havde slet ikke mærket noget til det hele, for tågen omkring skibet var stadig blevet tættere og tættere, og det var samtidig også begyndt at sne.

En time senere vendte også Shandon, doktoren og Garry tilbage til *Forward*.

Shandon havde i nordøstlig retning opdaget en tilsyneladende åben passage, som han besluttede at benytte. I overensstemmelse med dette uddelte han sine befalinger. Mandskabet adlød med en vis adræthed. Det ville overbevise Shandon om umuligheden af at trænge længere fremad, og desuden holdt man sig også forpligtet til lydighed i de første tre dage.

I løbet af en del af natten og den følgende dag blev savearbejdet og trækningen af skibet ivrigt fortsat; *Forward* kom omtrent et par engelske mil længere mod nord. Den 18. befandt fartøjet sig i nærheden af land, fem til seks kabellængder fra en besynderlig formet bjergspids, som man på grund af dens påfaldende form havde givet navnet "Djævlefingeren".

På det samme sted havde i året 1851 *Prince Albert* og i 1853 Kane med *Advance* siddet fast i flere uger.

"Djævlefingeren"s ejendommelige form, de øde og forladte omgivelser, de uhyre bjerge, hvoraf mange var over tre

hundrede fod høje, isens knagen, som ekkoet på en uhyggelig måde gentog, alt gjorde *Forward*s stilling forfærdelig sørgelig. Shandon indså, at han måtte bringe fartøjet ud af den og se at komme videre. Men han følte sig tillige betaget af frygt, og den skæve stilling, han befandt sig i, lammede hans handlekraft. For at følge sine instruktioner om at trænge fremad mod nord havde han bragt sit fartøj i en overordentlig farlig situation. Således at trække skibet fremad tog voldsomt på mandskabets kræfter, man behøvede over tre timer for at hugge en tyve fod lang kanal i isen, der var fire til fem fod tyk, og mandskabets sundhedstilstand truede allerede med at blive meget betænkelig. Shandon studsede over folkenes tavshed og deres ualmindelige arbejdsiver; han frygtede ganske rigtigt, at dette kun var forløberne for en kommende storm. Og man vil derfor kunne forestille sig den pinefulde overraskelse, den skuffelse og håbløshed, der greb ham, da han opdagede, at *Forward*, som følge af en næsten umærkelig bevægelse af ismarken, i natten fra den 18. til den 19. igen gik tabt af alt, hvad der var vundet ved så mange strabadser. Efter i de sidste fire og tyve timer atter at være kommet et par engelske mil fremad, befandt man sig nemlig lørdag morgen igen lige overfor "Djævlefingeren" og var i en endnu betænkeligere stilling end tidligere. Isbjergene blev hyppigere og hyppigere og fo'r ligesom fantomer forbi i tågen.

Shandon tabte fuldstændig modet; han var nu ikke mindre betaget af frygt end hele hans mandskab. Vel havde han hørt tale om hundens forsvinden, men han vovede ikke at straffe de skyldige; han frygtede for at fremkalde et oprør.

Vejret var hele denne dag forfærdeligt; tætte hvirvler af sne omhyllede briggen med et uigennemtrængeligt slør. Undertiden spredte stormen tågen, og man så da "Djævlefingeren" spøgelsesagtigt rage frem inde på land.

Forward ankrede sig fast til en uhyre isblok, andet kunne man ikke forsøge på at gøre. Mørket tog til, så at manden ved roret ikke kunne se vagten forude.

Shandon trak sig tilbage til sin kahyt; han var et bytte for uophørlig angst. Doktoren ordnede sine rejsenoter. Af mandskabet var halvparten blevet oppe på dækket, de andre befandt sig nede i det fælles lukaf.

I et øjeblik, da stormens heftighed fordobledes, syntes "Djævlefingeren" at hæve sig i vejret klods inde på skibet.

"Store Gud!" råbte Simpson og veg forfærdet tilbage.

"Hvad er der?" spurgte Foker.

I det samme blev der råbt fra alle sider:

"Den knuser os, den knuser os!"

"Vi er fortabte!"

"Mr. Wall, mr. Wall!"

"Det er ude med os!"

"Hr. løjtnant, hr. løjtnant!"

Disse skrig blev næsten samtidigt udstødt af folkene, der havde vagt.

Wall styrtede op på dækket, og umiddelbart efter viste også Shandon sig, ledsaget af doktoren.

"Djævlefingeren" syntes fantastisk forstørret. På toppen af den hævede sig en anden, omvendt kegle, der ligesom kredsede rundt på sin spids; den truede med at knuse skibet under sin uhyre masse; den vaklede og syntes lige i begreb med at falde –

det var et forfærdeligt skuespil. Alle veg uvilkårligt tilbage, og nogle matroser forlod skibet og ilede ud på isen.

"Ingen må forlade sin post," råbte Shandon strengt.

"Mine venner, vær dog ikke bange," sagde doktoren; "der er slet ingen fare! Se, hr. løjtnant, se dog, mr. Wall, det er kun en luftspejling, ikke andet."

"De har ret, mr. Clawbonny," svarede mester Johnson. "Folkene har af uvidenhed ladet sig forskrække af et fantom."

Efter doktorens ord var de fleste af matroserne kommet til igen, og deres frygt forvandlede sig nu til beundring over dette mærkværdige fænomen, der snart igen forsvandt.

"Ja, kald De det kun luftspejling," sagde Clifton, "men Djævelen stikker alligevel bag ved det, det kan De være overbevist om."

"Ja, det er en afgjort sag," bemærkede Gripper.

Imidlertid havde tågen spaltet sig lidt og vist Shandon en stor og åben passage, hvis eksistens han ikke havde haft nogen anelse om. Han besluttede ufortøvet at benytte denne gunstige omstændighed, og folkene blev da opstillet på begge sider af kanalen; der blev kastet stærke tove ud til dem, og de begyndte at trække skibet i nordlig retning.

Flere timer blev denne manøvre fortsat ivrigt, men i tavshed. Og samtidig havde Shandon ladet fyre under kedlerne for at benytte denne så heldigt opdagede kanal.

"Det er et sjældent gunstigt tilfælde," sagde han til Johnson, "og når vi blot kan nå en kort strækning længere mod nord, er det måske snart forbi med al vor møje. Mr. Brunton, fyr kun stærkere på, og så snart De har tilstrækkelig damp, så lad mig det vide. Når vore folk imidlertid kan få lidt af deres mod

tilbage, så er også det en stor vinding. De vil gerne selv bort fra "Djævlefingeren" – nuvel, så lad os benytte os af det."

Men pludselig blev briggens fart pludselig standset.

"Hvad er der?" spurgte Shandon. "Wall, se efter, om slæbetovene er gået itu."

"Nej, hr. løjtnant," svarede Wall, idet han bøjede sig ud over rælingen. "Men se der, vore folk kommer pludselig tilbage og entrer op på skibet; de synes grebet af en ny skræk!"

"Men for pokker, hvad er der da?" råbte Shandon og styrtede forud.

"Ombord, ombord!" råbte matroserne som slået af forfærdelse.

Shandon så mod nord, og også han blev uvilkårligt overfaldet af en gysen.

Et forunderligt dyr med skrækindjagende bevægelser, og hvis rygende tunge hang ud af et uhyre svælg, kom løbende hen imod skibet og var nu næppe en kabellængde fra det; det syntes at være over tyve fod højt, og hårene stod stive som børster rundt omkring det. Med sin forfærdelige, ti fod lange hale fejede det sneen og piskede den op i tætte hvirvler. Ved synet af et sådant uhyre var det naturligt, at selv de mest uforfærdede blev grebet af skræk.

"Det er en uhyre bjørn," sagde den ene.

"Nej, det er varulven!" svarede den anden.

"Nej, nej, det er løven i apokalypsen," råbte en tredje.

Shandon var skyndsomst ilet ned i sin kahyt og havde grebet revolveren, der altid hang ladt der, og doktoren beredte sig ligeledes til at fyre på dyret, hvis størrelse mindede om urtidens firføddede.

Det kom med uhyre spring nærmere, Shandon og doktoren fyrede samtidig, og der viste sig nu ved luftbølgernes rystelse en uventet virkning. Da doktoren så nærmere til, kunne han ikke lade være med at le højt.

"Refraktionen! Refraktionen!" udbrød han.

"Ja, ja, det er virkelig kun strålebrydningen!" sagde Shandon.

Men et frygteligt angstråb fra mandskabet afbrød dem.

"Hunden!" råbte Clifton.

""Kaptajn"!" tilføjede hans kammerater.

"Det er den!" råbte Penn, "bestandig den!"

Det var virkelig hunden, som det var lykkedes at sønderrive sine bånd og gennem en anden åbning atter at nå op til overfladen af ismarken. I dette øjeblik havde ved refraktionen – et under disse breddegrader meget almindeligt fænomen – dens skikkelse antaget forfærdelige dimensioner. Dette blændværk var nu ganske vist forsvundet ved rystelsen af luften, men det havde alligevel virket stærkt på matroserne, der ikke var i stand til at forklare sig det af en rent fysisk grund. Historien med "Djævlefingeren" og hundens tilbagekomst under så fantastiske omstændigheder gjorde dem fuldstændig forknytte, og en høj knurren lød fra alle sider.

12. Kaptajn Hatteras

Forward trængte med dampkraft hurtigt fremad mellem isbjerge og ismarker. Johnson passede roret, mens Shandon med sin snekikkert undersøgte horisonten. Men hans glæde varede ikke længe, for han opdagede snart, at der ved enden af kanalen rejste sig bjerge på alle sider.

Overfor de vanskeligheder, der var ved at vende tilbage, foretrak han imidlertid at vedblive med farten fremad.

Hunden fortsatte med at løbe bag efter briggen i nogen afstand. Når den kom alt for langt bort, hørte man en ejendommelig fløjten, der straks bragte den til at vende tilbage.

Da denne fløjten første gang lod sig høre, så matroserne sig forundrede om. De stod alle samlet oppe på dækket, og der var ikke nogen fremmed eller ubekendt i nærheden. Og dog hørte man endnu nogle gange den samme fløjten.

Clifton blev først urolig.

"Hører I?" sagde han, "og ser I, hvorledes dyret springer, når der bliver fløjtet?"

"Det er fuldstændig utroligt," svarede Gripper.

"Nu er vi færdige!" råbte Penn; "videre går jeg ikke."

"Penn har ret," svarede Brunton; "det ville være at friste Gud."

"Nej, at friste Djævlen!" udbrød Clifton; "hellere afgiver jeg hele min part af præmien, end jeg følger med et eneste skridt videre."

"Vi kan ikke længere komme tilbage," sagde Bolton fortvivlet.

Mandskabet var i allerhøjeste grad nedslået.

"Ikke et skridt videre!" udbrød Wolsten; "er vi enige om det?"

"Ja, ja!" svarede matroserne.

"Nuvel da," sagde Bolton, "så lad os gå til den næstkommanderende; jeg påtager mig at føre ordet."

Matroserne begav sig i tætte skarer hen på agterdækket.

Forward var nu inde i en stor, cirkelrund plads, hvis diameter kunne være omtrent otte hundrede fod. Den var fuldstændig spærret, med undtagelse af den eneste adgang til den, ad hvilken fartøjet var kommet.

Shandon indså, at han havde indespærret sig selv. Men hvad skulle han gøre? Han følte hele det ansvar, der hvilede på ham, og han knyttede hænderne i fortvivlelse.

Doktoren så frem for sig med korslagte arme uden at vide, hvad han skulle sige. Han stirrede på isvæggene, hvis dybde vel gennemsnitligt kunne være en tre hundrede fod. Tæt tåge havde lejret sig over dette forfærdelige sted.

I dette øjeblik begyndte Bolton at tale til Shandon.

"Hr. løjtnant," sagde han med bevæget stemme, "vi kan og vil ikke sejle længere!"

"Hvad siger I?" svarede Shandon, der følte vreden koge i sig.

"Vi erklærer, hr. løjtnant," fortsatte Bolton, "at vi har gjort nok for den usynlige kaptajn, og at vi er fast bestemte på ikke at ville sejle videre."

"Nå, så det er I?" råbte Shandon. "Tag Dem i agt, Bolton, tag Dem i agt for hvad De siger."

"Deres trusler bryder vi os ikke om," svarede Penn brutalt; "vi vil ikke sejle videre!"

Shandon gik henimod de rebelske matroser, da Johnson i det samme hviskede til ham:

"Hr. løjtnant, hvis vi igen vil ud herfra, så har vi intet øjeblik at spilde! Se, der kommer et isbjerg svømmende, der kan

spærre os fuldstændigt inde."

Shandon undersøgte endnu engang situationen.

"I skal senere stå mig til ansvar for jeres opførsel," sagde han til oprørerne. "Foreløbig omkring med fartøjet, men hurtigt!"

Matroserne ilede til deres poster. *Forward* vendte rask, og der blev fyret stærkt på under kedlerne. Det gjaldt om at komme forud for det svømmende bjerg. Det var en kapsejlads mellem briggen og dette isbjerg; den første hastede mod syd for at komme ud, det sidste mod nord for at spærre den vejen.

"Fyr, fyr!" råbte Shandon, "vi må ud med fuld damp, Brunton, forstår De!"

Forward gled hurtigt som en fugl frem gennem de spredte isblokke; skruen arbejdede, så hele skibets skrog rystede, og manometret viste, at dampen havde den størst mulige spænding.

"Fyr mere endnu!" råbte Shandon.

Maskinmesteren adlød med fare for at sprænge skibet i luften.

Alle disse fortvivlede anstrengelser var imidlertid forgæves. Drevet af en undersøisk strøm kom isbjerget først, og briggen var endnu i tre kabellængders afstand, da det som en kile skød sig ind i kanalen og spærrede enhver udgang.

"Nu er vi fortabte!" udbrød Shandon. I øjeblikkets fortvivlelse havde han ikke haft herredømme nok over sig selv til at holde dette uforsigtige ord tilbage.

"Fortabte," gentog mandskabet.

"Frels sig, hvem der kan!" råbte nogle.

"Båden i vandet!" råbte andre.

"Ned i lasten!" brølede Penn og nogle ligesindede; "skal vi drukne, så skal det i ethvert tilfælde være i whisky."

Uordenen nåede sit højdepunkt, Shandon var ikke længere herre over situationen. Han ville kommandere, men stammede og nølede; han kunne ikke finde ord for sine tanker. Doktoren gik fuld af uro frem og tilbage. Johnson lagde med stoisk no armene over kors og tav.

Da lod pludselig en høj, energisk, bydende stemme sig høre.

"Hver mand på sin post! Parat til at vende!" råbte den.

Johnson rystede over hele legemet, og uden selv at tænke over, hvad han gjorde, drejede han hurtigt rattet.

Det var på høje tid; briggen var i færd med at løbe med fuld kraft mod isvæggen og knuses.

Men mens Johnson instinktivt adlød, strømmede Shandon, Clawbonny og hele det samlede mandskab lige til fyrbøderen Warren og negeren Strong sammen og så en mand træde ud af kahytten, hvortil nøglen alene var i kaptajnens besiddelse.

Denne mand var matrosen Garry.

"Garry!" råbte Shandon blegnende – "Garry ... De ... hvad ret har De til at befale her?"

"Duke!" råbte Garry og gentog den fløjten, der havde været mandskabet så påfaldende.

Da hunden hørte sit rigtige navn, sprang den med et spring op på agterdækket og lagde sig roligt for sin herres fødder.

Mandskabet gav ikke nogen lyd fra sig. Denne nøgle, som alene kunne være i kaptajnens besiddelse, denne hund, som han havde sendt, og som kom ligesom for at bevidne hans identitet, denne befalingsmandens klang i stemmen, som man

umuligt kunne miskende – alt det gjorde et mægtigt indtryk på mandskabet og var tilstrækkeligt til at slå Garrys autoritet fast.

For øvrigt var Garry ikke mere til at kende; han havde aflagt den brede bakkenbart, der tidligere indfattede hans ansigt, og derved fik hans rolige træk et endnu stærkere præg af energi og bydende værdighed. Han var nu iført en dragt, der passede til hans stilling ombord, og som havde ligget opbevaret i hans kahyt.

Imod deres vilje blev da også folkene imponerede af ham og råbte enstemmigt:

"Hurra, hurra for kaptajnen!"

"Shandon," sagde denne til sin stedfortræder, "lad mandskabet stille sig op, jeg vil holde mønstring."

Shandon adlød og gav sine befalinger med næsten rystende stemme.

Kaptajnen trådte frem for sine officerer og matroser og henvendte nogle ord til hver af dem. At disse var afpassede efter vedkommendes hidtilværende opførsel var så ganske naturligt.

Derpå gik han op på kommandobroen og sagde med rolig stemme følgende ord:

"Officerer og matroser, jeg er englænder ligesom I, og mit valgsprog er det samme som admiral Nelsons:

"England venter af enhver, at han gør sin pligt."

Som englænder vil jeg ikke, og vil *vi* ikke, at dristigere mænd trænger derhen, hvorhen vi ikke har formået at nå. Som englænder vil jeg ikke, og vil *vi* ikke lade det ske, at andre vinder æren for at have trængt længst frem mod nord. Hvis nogensinde en mands fod skal betræde polarlandet, så må det være en englænders! Her er Englands flag. Jeg har udrustet

dette skib, jeg har sat min formue på dette foretagende og vil sætte mit liv og jeres ind på det; men dette flag skal vaje ved Nordpolen. Hav tillid til mig, og mod. Jeg lover jer en sum af tusind pund sterling for hver grad vi fra i dag trænger længere mod nord. Nu er vi under den 72., og der er 90 grader. Regn så efter. Mit navn vil være jer en borgen for, at jeg holder, hvad jeg lover; for det betegner energi og patriotisme. Jeg er kaptajn Hatteras!"

"Kaptajn Hatteras!" udbrød Shandon.

Dette navn var velbekendt mellem de engelske søfolk, og mandskabet bøjede sig for ham i stille ærbødighed.

"Nu," vedblev Hatteras, "skal man ankre briggen fast til isblokkene; ilden skal slukkes, og enhver går til sit sædvanlige dagværk. Shandon, jeg ønsker at tale med Dem om skibets anliggender. Vil De være så god sammen med doktoren, Wall og proviantforvalteren at komme til mig i min kahyt. Johnson, lad folkene gå fra hinanden."

Rolig og kold forlod Hatteras kommandobroen, mens Shandon påså, at briggen blev ankret fast til isblokkene.

Men hvem var da denne Hatteras, og hvorfor gjorde hans navn et så dybt indtryk på mandskabet?

John Hatteras, eneste søn af en brygger i London, der ved sin død i året 1852 efterlod sig seks millioner, helligede, trods sine glimrende formuesomstændigheder, allerede som ganske ung sit liv til søvæsenet. Det var imidlertid ikke handelsinteresser, der bevægede ham hertil. Hans hjerte var gennemtrængt af lyst til geografiske opdagelser, han drømte uafladelig om at sætte sin fod der, hvor endnu intet menneske havde været før ham.

Allerede i en alder af tyve år besad han den kraftige konstitution, der er ejendommelig for magre og sangvinske mennesker. Han havde energiske ansigtstræk med geometrisk bestemte linjer, en høj pande, der hævede sig lodret op fra smukke, men kolde øjne, en ordknap munds fine læber, middelvækst, fast byggede lemmer med jernmuskler, og en bestemt, prøvet karakter. Når man så ham, følte man, at han var i besiddelse af ualmindelig dristighed, når man hørte ham, fik man et indtryk af stille, men stærk lidenskab. Det var en ubøjelig karakter, der aldrig ville vige tilbage, men var beredt til at sætte andres liv på spil med samme rolige overbevisning som sit eget. Man havde derfor god grund til at betænke sig to gange, før man besluttede sig til at tage del i hans foretagender.

Englændernes stolthed besad han i højeste grad. Da i hans nærværelse en franskmand med formentlig høflighed og elskværdighed sagde:

"Hvis jeg ikke var franskmand, så ville jeg være englænder," svarede Hatteras:

"Hvis jeg ikke *var* englænder, ville jeg *være* englænder."

Han ville frem for alt skaffe sine landsmænd monopol på geografiske opdagelser; men til hans store mishag havde disse i de forløbne århundreder kun gjort lidet i denne retning.

Opdagelsen af Amerika skyldtes genueseren Christoffer Columbus, Indiens portugiseren Vasco da Gama, Kinas portugiseren Fernand d'Andrada, Ildlandet portugiseren Magelhaes, Canadas franskmanden Jacques Cartier; Sundaøerne, Labrador, Brasilien, det gode håbs forbjerg, Azorerne, Madeira, New Foundland, Guinea, Congo, Mexico, Grønland, Island, Sydhavet, Californien, Japan, Peru,

Kamtschatka, Philippinerne, Spitzbergen, Kap Horn, Beringstrædet, Tasmanien, New Zealand, New Holland, øen Jan Mayen – blev opdagede af islændere, skandinaver, russere, portugisere, spaniere, genuesere og hollændere, men ikke en eneste englænder befandt sig mellem dem. Og Hatteras var nær ved at fortvivle over, at hans landsmænd var udelukket fra denne berømmelige række af søfarende, som man skyldte de store opdagelser i det femtende og sekstende århundrede.

De nyere tider kunne trøste Hatteras en smule; englænderne fandt dog en vis erstatning i Sturt, McDouall Stuart, Burke, Wills, King og Gray i Australien; Palliser i Amerika, samt Cyril Graham, Waddington, Cummingham i Indien, og Burton, Speke, Grant og Livingstone i Afrika.

Men dette var ikke tilstrækkeligt; efter Hatteras mening var det, disse dristige rejsende havde ydet, snarere fuldstændiggørelser end opdagelser, og han stræbte efter noget bedre.

Han havde lagt mærke til, at skønt englænderne ikke udgjorde majoriteten af de gamle opdagere, og skønt man måtte gå tilbage til Cook for at få New Caledonia (1774) og Sandwichøerne (1778) med ind i listen, så fandtes der dog en afsides liggende egn på jordkloden, hvor de ved forenede anstrengelser havde præsteret noget respektabelt.

Dette var netop Ishavet og Amerikas nordlige lande.

Opdagelserne i polarregionerne overser man ved følgende sammenstilling:

– Novaja Semlja, opdaget af Willoughby i året 1553.
– Øen Waigats, opdaget af Borough i året 1556.
– Grønlands vestkyst, opdaget af Davis i året 1585.

– Davisstrædet, opdaget af Davis i året 1587.
– Spitzbergen, opdaget af Willoughby i året 1596.
– Hudsonbugten, opdaget af Hudson i året 1610.
– Baffinbugten, opdaget af Baffin i året 1616.

I de senere år havde Hearne, Mackenzie, John Ross, Parry, Franklin, Richardson, Beechey, James Ross, Back, Dease, Simpson, Rae, Inglefield, Belcher, Austin, Kellett, Moore, MacClure, Kennedy og MacClintock uafladeligt været beskæftiget med undersøgelsen af disse ubekendte egne.

Man havde nøje afstukket Amerikas nordlige kyster og næsten opdaget Nordvestpassagen, men det var ikke tilstrækkeligt; at yde noget mere og bedre havde John Hatteras allerede to gange forsøgt med skibe, som han havde udrustet på egen bekostning; han ville selv trænge frem til Nordpolen og således ved det mest glimrende foretagende sætte kronen på de engelske opdagelser.

At nå til Nordpolen var til sidst blevet målet for hans liv.

Efter at have gjort nogle særdeles interessante rejser i Sydhavet, forsøgte han for første gang i året 1846 at trænge videre mod nord gennem Baffinbugten, men han kom med sit skib *Halifax* ikke over den fire og halvfjerdsindstyvende breddegrad; hans mandskab måtte udstå forskrækkelige lidelser, og John Hatteras drev sin eventyrlige forvovenhed så vidt, at søfolkene siden kun havde ringe lyst til at være med på sådanne ekspeditioner under en sådan fører. Dog lykkedes det ham i året 1850 ved høj hyre at hverve en besætning af tyve resolutte mænd for sit skib *Farewell*. Ved denne lejlighed var doktor Clawbonny trådt i korrespondance med Hatteras, som han ikke kendte, og havde anmodet ham om at måtte følge med

på ekspeditionen; men pladsen som læge var allerede besat, og det var heldigt for Clawbonny.

Farewell slog ind på den vej, som i året 1817 *Neptun* fra Aberdeen havde taget, og nåede nord for Spitzbergen til den 76. breddegrad. Der måtte man overvintre; men lidelserne var så skrækkelige, og kulden så uudholdelig, at ikke en eneste af mandskabet kom tilbage til England, alene med undtagelse af Hatteras, der efter at have tilbagelagt mere end to hundrede engelske mil over ismarkerne endelig blev optaget af en dansk hvalfanger.

At han således var den eneste, der kom tilbage, gjorde uhyre opsigt. Hvem turde vel nu fremtidig vove at følge denne mand på hans dumdristige foretagender? Men alligevel opgav han ikke håbet. Hans fader, bryggeren, døde og efterlod ham en uhyre formue.

Imidlertid indtraf der en geografisk begivenhed, der berørte John Hatteras på det pinligste.

Købmanden Grinnell havde udrustet en brig *Advance*, med sytten mands besætning under befaling af doktor Kane, og udsendte den for at opsøge sir John Franklin. Dette fartøj trængte i året 1853 gennem Baffinbugten og Smithstrædet frem til den to og firsindstyvende grad nordlig bredde, og nåede således nærmere til Nordpolen end nogen af dets forgængere.

Men skibet var amerikansk, og Grinnell og Kane amerikanere.

Man vil let forstå, at englændernes foragt for yankee'erne i Hatteras hjerte forvandlede sig til had; han fattede den beslutning for enhver pris at overgå sin dristige rival og trænge frem til selve Nordpolen.

To år levede han inkognito i Liverpool og gav sig ud for at være matros. Han fandt i Richard Shandon den mand, han trængte til, og i anonyme breve gjorde han såvel ham som doktor Clawbonny sine tilbud. *Forward* blev bygget, udrustet og bemandet. Men Hatteras tog sig vel i agt for at nævne sit navn; for havde man vidst, at det var ham, der satte dette foretagende i værk, ville han ikke have fundet en eneste ledsager. Og derfor besluttede han også først at overtage befalingen over briggen, når tvingende omstændigheder gjorde det nødvendigt, og når skibet allerede var kommet så langt frem, at man ikke længere kunne vende tilbage. Han havde, som man har set, sådanne pengetilbud i reserve, at ikke en eneste af hans folk ville vægre sig ved at følge ham til verdens ende.

Og det mål, han stræbte mod, var jo i virkeligheden også verdens ende.

Nu var de kritiske omstændigheder indtrådt, og Hatteras gav sig ufortøvet til kende.

Hans hund, den trofaste Duke, der havde ledsaget ham på alle hans rejser, var den første, der genkendte ham, og heldigvis for de modige, uheldigvis for de forsagte, blev det behørigt slået fast, at den virkelige kaptajn på *Forward* var John Hatteras.

13. Kaptajn Hatteras' planer

Denne dristige mands tilsynekomst gjorde et højst forskelligt indtryk på mandskabet. Nogle sluttede sig nøje til ham, hvad enten det nu var af driftighed eller af pengebegærlighed; andre fandt sig i det, der foreløbig ikke kunne være anderledes, og forbeholdt sig senere at protestere. For øjeblikket ville det være uhyre vanskeligt at gøre modstand mod en sådan mand, og altså begav enhver sig til sin post.

Den tyvende maj var en søndag, det vil sige en hviledag for mandskabet.

Hos kaptajnen fandt der en rådslagning sted blandt officererne. Hatteras, Shandon, Wall, Johnson og doktoren udgjorde denne forsamling.

"Mine herrer," sagde kaptajnen i den på samme tid bydende og milde tone, der var ham ejendommelig, "min plan om at trænge frem til Nordpolen er Dem bekendt; jeg ønsker at høre, hvad De tænker om dette foretagende; hvad mener De om det, Shandon?"

"Det er ikke min sag, kaptajn," svarede denne koldt, "at have nogen mening om Deres planer, men at adlyde."

Hatteras undrede sig ikke over dette svar.

"Richard Shandon," sagde han lige så koldt, "jeg beder Dem udtale Dem om chancerne for et heldigt resultat af vor rejse."

"Nuvel, kaptajn, kendsgerningerne taler tilstrækkeligt til. at jeg kan tie; hidtil er alle forsøg af denne art strandet, og jeg kan kun ønske, at vi må have bedre held med os."

"Det vil vi få. Og De, mine herrer, hvad mener De om det?"

"Jeg for min part," sagde doktoren, "anser Deres plan for udførlig, kaptajn; og da det er indlysende, at de søfarende engang tidligt eller sent vil nå til Nordpolen, så indser jeg ikke, hvorfor vi ikke skulle kunne være så heldige."

"Der er grunde, som berettiger til den antagelse, at denne lykke vil blive os til del," svarede Hatteras, "for vi har omhyggeligt taget alle forholdsregler, der kunne tages, og vi vil vide at benytte vore forgængeres erfaringer. I så henseende siger jeg Dem, Shandon, tak for den omhyggelighed, De har forestået udrustningen med. Der er ganske vist nogle urolige hoveder mellem besætningen, men jeg håber nok, at jeg skal kunne bringe dem til fornuft. I det hele taget er jeg tilfreds med, hvad De har gjort."

Shandon takkede med et koldt buk. Han var kommet i en falsk stilling ombord på *Forward*, som han havde håbet selv at skulle føre, og Hatteras forstod ham.

"Og også Dem, mine herrer, må jeg takke," sagde han derpå henvendt til Wall og Johnson, "jeg ville vanskeligt kunne finde officerer, der havde vist så meget mod og så megen erfaring, som De har gjort."

"Nuvel, kaptajn," svarede Johnson, "jeg er Dem hengiven med liv og sjæl og skønt Deres foretagende synes noget dristigt, kan De dog til det yderste gøre regning på mig."

"Og på mig ligeledes," sagde James Wall.

"Deres værd, hr. doktor, ved jeg til fulde at værdsætte," vedblev kaptajnen henvendt til Clawbonny.

"Så ved De virkelig mere end jeg," svarede doktoren smilende.

"Og nu, mine herrer," tog Hatteras atter ordet, "skal De erfare, på hvilke ubestridelige kendsgerninger jeg støtter min

påstand om, at vi vil nå til Nordpolen. I året 1817 kom *Neptun* fra Aberdeen nord for Spitzbergen til den to og firsindstyvende grad. I 1826 rejste den berømte Parry, efter sin tredje rejse i Polarhavet, ligeledes ud fra den nordligste spids af Spitzbergen og nåede hundrede og halvtreds engelske mile længere mod nord. I året 1852 trængte kaptajn Inglefield gennem Smithstrædet frem til 78° 35' nordlig bredde. Alle disse skibe var engelske og kommanderet af englændere."

Efter en pause vedblev han:

"Jeg må imidlertid tilføje, at amerikaneren Kane, fører af briggen *Advance*, i året 1854 kom endnu højere op, og at løjtnant Morton fra samme skib trængte frem over ismarkerne og lod de forenede staters flag vaje på den anden side af den to og firsindstyvende breddegrad. Jeg har nu sagt dette, og jeg vil ikke mere komme tilbage til det. Men hvad vi vel må mærke er, at kaptajnerne på *Neptun*, *Enterprise*, *Isabella* og *Advance* overensstemmende har berettet, at der nord for disse høje breddegrader eksisterer et polarhav, som er fuldstændig frit for is."

"Isfrit!" udbrød Shandon, "det er umuligt!"

"Mærk Dem vel," vedblev Hatteras roligt, "at jeg anfører kendsgerninger, med navne som støtte. Jeg vil fremdeles tilføje, at mens kaptajn Parry i året 1851 opholdt sig på bredden af Wellingtonkanalen, traf hans løjtnant Stewart ligeledes et åbent hav, og at dette åbne havs tilstedeværelse blev bekræftet i året 1853 under sir Edward Belchers vinterophold i Northumberlandbugten under 76° 52' bredde og 99° 20' længde. Det er ubestridelige kendsgerninger, som man bliver nødt til at indrømme."

"Men dog, kaptajn," vedblev Shandon, "er disse kendsgerninger så meget i modstrid med ..."

"Fejltagelse, Shandon, fejltagelse!" udbrød doktoren; "disse kendsgerninger står ikke i modstrid med nogen af videnskabens sætninger; såfremt kaptajnen tillader det, vil jeg bevise Dem det."

"Gør kun det, doktor," svarede Hatteras.

"Nå, så hør da, Shandon. Det fremgår fuldstændig klart af de geografiske kendsgerninger og af studiet af isotermerne, at Jordens koldeste punkt ikke befinder sig ved selve polen; ligesom det magnetiske ligger det nogle grader fra denne. Således udviser Brewsters, Berghams og nogle tyskeres beregninger, at der på vor hemisfære eksisterer to kuldepoler, den ene beliggende i Asien under 79° 30' nordlig brede og 120° længde, den anden i Amerika under 78° nordlig bredde og 97° vestlig længde. Den sidste er den, der angår os, og De ser Shandon, at den ligger mer end tolv grader syd for polen. Nu spørger jeg Dem, hvorfor skulle ikke havet ved polen kunne være lige så isfrit, som det om sommeren kan være under 66° brede, det vil sige syd for Baffinbugten."

"Fortræffeligt, fortræffeligt!" udbrød Johnson. "Mr. Clawbonny taler unægtelig som en mand af faget."

"Ja, sagen synes ganske bestemt at være mulig," bemærkede James Wall.

"Hjernespind og formodninger! Blotte hypoteser!" svarede Shandon hårdnakket.

"Nuvel, Shandon," tog Hatteras atter til orde, "lad os betragte begge tilfælde. Hvad enten havet er isfrit eller ej, hvad enten vi må antage det ene eller det andet, så kan dog intet forhindre os

i at nå til polen. Er det åbent, så vil *Forward* let føre os derhen: er det dækket med is, så drager vi til polen på vore slæder. De vil indrømme mig, at dette ikke er uudførligt; når vi engang med vor brig er nåede til den tre og firsindstyvende grad, har vi endnu kun 600 engelske mile til polen."

"Og hvad betyder en sådan strækning," fortsatte doktoren ivrigt, "når man ved, at en kosak, Alexis Markoff, på mindre end fire og tyve dage på slæder, der blev trukket af hunde, har tilbagelagt en strækning af otte hundrede engelske mil over Ishavet langs Ruslands nordlige kyster?"

"Hører De, Shandon," sagde Hatteras, "og tror De måske, at en englænder ikke er i stand til at gøre, hvad en kosak har gjort?"

"Jo jo, det kan og vil han gøre!" udbrød doktoren ivrigt.

"Ja vist så!" istemmede Johnson.

"Nå, Shandon?" spurgte kaptajnen.

"Kaptajn," svarede Shandon koldt; "jeg kan kun gentage, hvad jeg tidligere har sagt: Jeg skal adlyde."

"Godt. Og lad os nu," vedblev Hatteras, "tænke på vor nuværende stilling. Vi sidder fast i isen, og det forekommer mig umuligt, at vi endnu i år kan nå op til Smithstrædet. Lad os altså se, hvad der er det bedste at gøre."

Hatteras udbredte på bordet et af de fortræffelige kort, der i året 1859 var blevet udgivet på Admiralitetets befaling.

"Vil De behage at følge mig på dette kort. Når Smithstrædet er spærret for os, så er det samme ikke tilfældet med Lancasterstrædet på vestsiden af Baffinbugten; efter min mening bør vi søge at trænge frem gennem dette indtil Barrowstrædet og derfra til øen Beechey; sejlskibe har

hundrede gange tilbagelagt denne vej, og med en skruebrig vil det ikke have vanskelighed at komme frem. Når vi først er kommet til Beecheyøen, følger vi Wellingtonkanalen så langt mod nord som muligt, indtil denne kanals udløb, som sætter den i forbindelse med Dronningekanalen, netop på det sted, hvor det åbne hav blev opdaget. Vi skriver nu kun den tyvende maj; når omstændighederne begunstiger os, vil vi om en måned have nået dette punkt, og derfra trænger vi da videre frem mod polen. Hvad mener De om det, mine herrer?"

"Det er åbenbart," svarede Johnson, "den eneste vej, som vi kan tage."

"Nå, så vil vi slå ind på den, og det straks i morgen. Søndagen i dag er helliget til hvile, jeg beder Dem sørge for, Shandon, at gudstjenesten finder regelmæssigt sted; religionen har en gavnlig indflydelse på folkenes sind, og en sømand bør ikke mangle tilliden til Gud."

"De har ret, kaptajn," svarede Shandon og forlod kahytten sammen med Johnson og James Wall.

"Doktor," sagde John Hatteras, "hovmodet har spoleret Shandon; det er en mand, jeg ikke længere kan stole på."

Den følgende morgen lod kaptajnen båden sætte i søen og undersøgte isbjergene i omegnen, der ikke var over to hundrede yards i gennemsnit. Han lagde også mærke til, at bassinet truede med at snævre sig sammen som følge af et langsomt tryk af isblokkene; det blev derfor absolut nødvendigt at få en breche i stand, for at skibet ikke skulle blive knust mellem disse bjerge som i en skruestik. Og af de af John Hatteras anvendte midler så man tydeligt, at han måtte være en energisk mand.

Han lod for det første hugge trin i isvæggen og steg af dem op til toppen af et isbjerg. Derfra så han, at det ikke ville være vanskeligt at bryde en vej mod nordvest. På hans befaling blev der derfor lagt en mine gennem midten af bjerget, et arbejde, som man tog rask fat på, og som blev færdigt i løbet af mandagen.

Hatteras kunne her ikke gøre brug af sine sprængcylindere til otte og ti pund krudt. De var beregnet på sprængningen af ismarkerne, og deres virkning ville være alt for ubetydelig over for så store masser. Han lod derfor lægge tusind pund krudt ind i gruben og omhyggeligt beregne eksplosionens retning. En lang, med guttaperka omgivet lunte, førte ud fra denne mine, og gangen, der førte til gruben, blev udfyldt med sne og isstykker, der ved påvirkning af nattekulden blev så hårde som granit. Temperaturen sank nemlig under indvirkning af østenvinden ned til –11° Celsius.

Den følgende morgen klokken syv havde *Forward* dampen oppe, så at den straks kunne benytte sig af enhver udvej. Johnson fik befaling til at antænde minen; lunten var indrettet således, at den ville brænde en halv time, før ilden nåede ind til krudtet. Johnson havde altså tilstrækkelig tid til at kunne nå ombord igen, og ti minutter efter at hans hverv var udført, befandt han sig da også atter på sin post.

Mandskabet var oppe på dækket og vejret var, efter at det var hørt op med at sne, tørt og temmelig klart. Hatteras stod med Shandon på kommandobroen, og doktoren talte minutterne på sit kronometer.

Klokken otte fem og tredive hørte man en dump eksplosion, der lød langt mindre højt, end man havde forudsat. Bjergenes

omrids blev pludselig forandret som ved en jordrystelse, en tæt, hvid røg steg i betydelig højde op mod himlen; isbjerget spaltedes, og den øverste del blev slynget langt bort, så at stumperne af den faldt ned omkring *Forward*.

Men passagen var endnu ikke fuldstændig fri; uhyre søstykker var blevet liggende på de nærmeste bjerge. De hang helt ud over passagen og lod befrygte, at de ville rulle ned og lukke åbningen igen. Hatteras overså med et eneste blik situationen.

"Wolsten!" kaldte han.

Denne kom og spurgte, hvad han befalede.

"Lad kanonen forude med tredobbelt ladning," sagde Hatteras, "og pres ladningen så fast som muligt."

"Vi skal altså angribe bjerget med kanonkugler?" spurgte doktoren.

"Nej," svarede Hatteras, "det er unødvendigt. Ingen kugle, Wolsten, kun tredobbelt mål krudt. Men hurtigt!"

Efter nogle minutters forløb var ladningen besørget.

"Hvad vil han udrette uden kugle," brummede Shandon.

"Det vil vise sig," svarede doktoren.

"Færdig, kaptajn," råbte Wolsten.

"Godt," svarede Hatteras. "Brunton!" råbte han derpå til maskinmesteren, "Giv agt! Et par meter fremad!"

Skruen satte sig i bevægelse, og *Forward* sejlede nær hen til det sprængte bjerg.

"Sigt nøjagtigt på passet!" råbte kaptajnen til Wolsten.

Denne adlød; da briggen endnu kun var i en halv kabellængdes afstand, råbte Hatteras:

"Fyr!"

Der fulgte et forfærdeligt knald, og luften blev således rystet, at blokkene pludselig styrtede i havet.

"Nu med fuld fart, Brunton," råbte Hatteras; "lige ind i passet, Johnson!"

Johnson holdt roret; briggen trængte, drevet af dampen, midt ind gennem den nu frie passage.

Men det var også på høje tid, for næppe var *Forward* kommet igennem, så lukkede åbningen sig igen. Det var et ængsteligt øjeblik, og der fandtes ombord kun et eneste roligt og fast hjerte – kaptajnens. Derfor brød også mandskabet, forbavset over manøvren, der så glimrende var lykkedes, ud i det enstemmige råb: "Hurra for John Hatteras!"

14. Ekspeditioner for at finde Franklin

Onsdagen den 23. maj fortsatte *Forward* sin eventyrlige fart, idet den behændigt laverede midt imellem isblokkene og isbjergene, takket være den føjelige dampkraft, som så mange tidligere polarrejsende havde måttet undvære. Det var, som kendte den den erfarne herres hånd, og som en hest under en duelig rytter adlød den sin kaptajns tanker.

Temperaturen begyndte atter at stige. Termometret viste klokken seks om morgenen –3.3° Celsius, klokken seks om aftenen –1.7° Celsius og ved midnat –3.9° Celsius; der blæste en let sydvestvind.

Torsdag klokken tre om morgenen fik *Forward* Possessionbugten i sigte på Amerikas kyst ved indløbet til Lancasterstrædet. Snart opdagede man ligeledes Kap Burney. Nogle eskimoer kom sejlende ud mod skibet, men Hatteras gav sig ikke tid til at vente på dem.

Spidserne af bjerget Byam Martin, der beherskede Kap Liverpool, og som man lod ligge til venstre, tabte sig i aftentågen, og denne forhindrede også i at se Kap Hay, hvis i øvrigt meget lave spidser faldt sammen med kystens isblokke, en omstændighed, der ofte gør den hydrografiske bestemmelse af Polarhavet meget vanskelig.

Stormfugle, ænder og hvide måger viste sig i meget stort antal. Bredden beløb sig til 74° 1', længden til 77° 15'.

De to bjerge Katharina og Elisabeth ragede med deres snekapper op over skyerne.

Fredag klokken seks sejlede man forbi Kap Warrender på den højre bred af strædet og på den venstre forbi Admiralty Inlet, en

af de søfarende, der sejler mod vest, endnu kun lidet undersøgt bugt. Havet gik med høje bølger, så at briggens dæk ofte blev overskyllet med disse og derved fuldt af isstykker. Landet på nordkysten frembød mærkværdige prospekter med deres vandrette højplateauer, der kastede solstrålerne tilbage.

Hatteras ville gerne have sejlet langs de nordlige kyster, for desto snarere at nå Beecheyøen og indløbet til Wellingtonkanalen, men en sammenhængende ismasse gjorde det, til stor sorg for ham, nødvendigt at holde sig sydligere.

Af denne grund befandt *Forward* sig den 26. maj lige overfor Kap York. Men det var tåge og snevejr, og først da vejret bedagede en smule, kunne man se det høje og stejle bjerg. Hen imod middag kom solen et øjeblik frem, så at man kunne foretage en observation, der udviste, at man befandt sig under 74° 4' bredde og 84° 3' længde.

Hatteras viste på kortet doktoren den vej, han havde fulgt og ville følge.

"Det ville være mig kærere," sagde han, "om vi havde befundet os lidt længere mod nord; men hvad der ikke er muligt, er nu engang ikke muligt. Se her er det nøjagtige punkt, hvor vi befinder os; det er midt i det i alle retninger åbne krydsningspunkt, der bliver dannet ved mundingerne af Lancasterstrædet. Barrowstrædet, Wellingtonkanalen og Regentstrædet. Det er et punkt, til hvilket nødvendigvis alle, der befarer dette hav, må komme."

"Nuvel," svarede doktoren, "men det kan unægtelig let sætte Dem i forlegenhed, for dette er virkelig et krydsningspunkt, en korsvej, hvor fire hovedveje støder sammen, og her er ingen

vejviser! Hvorledes har egentlig Parry, Ross og Franklin båret sig ad her?"

"De havde intet valg," svarede Hatteras; "snart lukkede sig for den ene Barrowstrædet, der i de følgende år var åbent for en anden, og snart blev skibet uimodståeligt drevet ind i Regentstrædet. Men til sidst er resultatet blevet, at man har fået et nøjere kendskab til det her så indviklede hav."

"Hvilket besynderligt land," sagde doktoren, idet han kastede et blik på kortet; "hvorledes er dog ikke alt her udtunget og sønderrevet uden nogen som helst orden. Det ser næsten ud, som om landene i nærheden af Nordpolen kun skyder sig ud med alle disse takker og spidser for at vanskeliggøre tilnærmelsen, mens de på den anden hemisfære løber ud i milde og afrundede spidser som Kap Horn, Det gode Håbs Forbjerg og den indiske halvø! Ligger grunden til disse formationer måske i den hurtige notationsbevægelse under ækvator, mens landene i nærheden af Nordpolen, der endnu var flydende i Jordens første perioder, ikke har kunnet fortætte sig og slutte sig således sammen på grund af en ringere rotationskraft?"

"Det må vel sagtens være grunden, siden alt i verden har sin lovbundne regel, og der intet er opstået uden tilstrækkelige grunde, disse grunde, som Gud undertiden tillader de lærde at udforske, en tilladelse som De, doktor, ved denne lejlighed burde benytte Dem af."

"Jeg vil se, hvad jeg kan gøre, kaptajn," svarede denne beskedent. "Men hvad er det dog for en forfærdelig vind, der blæser i dette stræde?" tilføjede han, idet han indhyllede sig så meget som muligt.

"Det er nordenvinden, der raser og driver os ud af vor vej."

"Men man skulde tro, den drev isblokkene mod syd og altså lod vejen åben for os."

"Ja, det skulle den egentlig også gøre, doktor, men den gør ikke altid sin skyldighed. Ser De, dette isdække synes uigennemtrængeligt. Vi vil da forsøge at nå øen Griffith og derpå sejle om øen Cornwallis for at nå Dronningekanalen uden at passere Wellingtonkanalen, og imidlertid vil jeg for enhver pris forsøge at lande på øen Beechey for at komplettere mine forråd af kul."

"Hvorledes det?" spurgte doktoren forbavset.

"Jo, ser se: på Admiralitetets befaling er der på denne ø blevet nedlagt betydelige forråd, for at kommende ekspeditioner kan forsyne sig af dem, og selv om kaptajn MacClintock i august 1859 har indtaget kul her, så er der dog endnu tilstrækkeligt tilbage."

"Det er sandt," sagde doktoren, "i de sidste femten år har man jo bestandig faret i disse farvande, og lige til den dag, man erholdt sikkert bevis for Franklins undergang, har Admiralitetet stadig holdt fem til seks skibe heroppe. Tager jeg ikke fejl, så er selv øen Griffith, som jeg ser der på kortet næsten midt i krydsningspunktet, blevet til et almindeligt mødested for de søfarende."

"Fuldstændig rigtigt, doktor, og Franklins ulykkelige ekspedition havde dog i det mindste det resultat, at vi blev mere bekendt med disse fjerne egne."

"Ja, kaptajn, for siden 1845 har der fundet talrige ekspeditioner sted. Allerede i 1848 blev man urolig med hensyn til Franklins to skibe, *Erebus*' og *Terror*s, forsvinden. Man så

dengang admiralens gamle ven, skønt han allerede var i en alder af halvfjerds år, ile til Canada og langs Kobberminefloden trænge op til Polarhavet. Derpå gik James Ross, kaptajn på *Enterprise* og *Investigator*, ligeledes under sejl i 1858 og kom til Kap York, hvor vi for øjeblikket befinder os. Hver dag kastede han en tønde med papirer i havet for at gøre sit ophold her bekendt; når det var tåge, lod han kanoner affyre, og om natten lod han opsende raketter og antænde bengalsk ild, samtidig med at han stadig holdt sig for få sejl. Til sidst overvintrede han fra 1848 til 1849 i Leopoldhavnen; her lod han fange et stort antal hvide ræve og forsynede dem med kobberhalsbånd, på hvilke der var angivet, hvor skibet opholdt sig, samt hvor man havde nedlagt levnedsmidler, og disse ræve lod han så løbe ud i alle retninger. da det blev forår, begyndte han på slæder at undersøge North Somersets kyster, oprejste små stenpyramider, hvori han skjulte kobberrør med de nødvendige notitser for den forulykkede ekspedition, og under hans fraværelse undersøgte hans løjtnant, MacClure, Barrowstrædets nordlige kyster, men ligeledes uden resultat. Værd at lægge mærke til er det, at James Ross under sin befaling havde to officerer, der senere skulle blive meget berømte, nemlig MacClure, der opdagede Nordvestpassagen, og MacClintock, der fandt resterne af Franklins ekspedition."

"Nu to dygtige og brave kaptajner. Bliv De kun ved, doktor, med Deres fortælling om disse have, som De kender så godt. Man lærer altid noget ved beretningen om sådanne dristige foretagender."

"Altså, for at blive færdig med James Ross, har jeg endnu at tilføje, at han også tragtede efter at nå øen Melville, endnu

længere mod vest; men han var nær ved at miste sine skibe, blev siddende fast mellem isblokkene og mod sin vilje ført tilbage til Baffinbugten."

"*Ført* tilbage," gentog Hatteras og rynkede panden, "ført tilbage imod sin vilje!"

"Han havde intet fundet," vedblev doktoren. "Men fra dette år, 1850, blev disse have uafladeligt befaret af engelske skibe, og der blev udlovet en belønning af tyve tusind pund til enhver, der fandt mandskaberne på *Erebus* og *Terror*. Allerede i året 1848 forsøgte kaptajnerne Kellett og Moore, førere af *Herold* og *Plover*, at trænge gennem Beringstrædet. Jeg har endvidere at tilføje, at kaptajn Austin fra 1850 til 1851 overvintrede på øen Cornwallis, at kaptajn Penny på *Assistance* og *Resolute* undersøgte Wellingtonkanalen, at den gamle Ross, den magnetiske pols helt, på sin jagt *Felix* endnu engang rejste ud for at finde sin ven, at briggen *Prince Albert* gjorde sin første rejse på lady Franklins bekostning, og endelig at to af Grinnell udrustede skibe, under kaptajn Haven, blev kastet tilbage fra Wellingtonkanalen til Lancasterstrædet. I løbet af dette år trængte MacClintock, der dengang var Austins løjtnant, frem til øen Melville og til Kap Dundas, dette det yderste af Parry i 1810 nåede punkt, og fandt på øen Beechey spor af Franklins overvintring i året 1845."

"Ja," svarede Hatteras, "tre af hans matroser var blevet begravet der, og disse tre mand var lykkeligere stillede end de andre."

"Fra 1851-52," vedblev doktoren, "ser vi *Prince Albert* gøre en anden rejse med den franske løjtnant Bellot; han overvintrede i Batty Bay i Prinsregentens stræde, undersøgte den sydvestlige

del af Somerset og fulgte kysten til Kap Walker. Imidlertid blev *Enterprise* og *Investigator*, der da kom tilbage til England, stillet under Collinsons og MacClures befaling og forenede sig med Kellett og Moore i Beringstrædet. Collinson vendte tilbage for at overvintre i Hongkong, mens MacClure trængte fremad og efter tre overvintringer 1850-51, 1851-52 og 1852-53 opdagede Nordvestpassagen uden at kunne erfare noget om Franklins skæbne. Fra 1852-53 blev en ny ekspedition, bestående af tre sejlskibe *Assistance*,*Resolute* og *North Star* tillige med to dampbåde *Pioneer* og *Intrepid* udsendt under sir Edward Belchers overkommando og med kaptajn Kellett som næstkommanderende. Sir Edward besøgte Wellingtonkanalen, overvintrede i Northumberlandbugten og undersøgte kysten, mens Kellett, der trængte frem til Bridgeport på øen Melville, uden resultat gennemforskede disse egne. Samtidig udbredte der sig imidlertid i England det rygte, at der var blevet set to i isen forladte skibe ikke langt fra Nova Scotias kyster. Straks udrustede lady Franklin den lille skruedamper *Isabella*, og kaptajn Inglefield sejlede op gennem Baffinbugten til Kap Victoria under den 80. breddegrad, men vendte derpå uden resultat tilbage til øen Beechey. I begyndelsen af 1855 udrustede amerikaneren Grinnell en ny ekspedition, og doktor Kane søgte at trænge frem til Nordpolen ..."

"Men han gjorde det ikke!" udbrød Hatteras heftigt; "og Gud være lovet! Hvad han ikke kunne gøre, vil vi gøre!"

"Ja, jeg ved det, kaptajn, og jeg taler kun om denne ekspedition, fordi den nødvendigt slutter sig til bestræbelserne efter at opsøge Franklin. For øvrigt førte den heller ikke til noget resultat. Men jeg havde nær glemt at anføre, at

Admiralitetet, idet det betragtede øen Beechey som ekspeditionernes almindelige forsamlingssted, i året 1853 gav damperen *Phoenix* under kaptajn Inglefield, det hverv at bringe forråd derop. Han begav sig da på vej sammen med løjtnant Bellot og mistede denne glimrende officer, der for anden gang ydede England sin ivrige tjeneste; vi er i stand til at få yderst nøjagtige oplysninger om denne katastrofe, idet nemlig vor proviantforvalter, Johnson, var vidne til ulykken."

"Løjtnant Bellot var en god franskmand," sagde Hatteras, "og hans minde er højt hædret i England."

"Derpå," vedblev doktoren, "begyndte skibene fra Belchers eskadre lidt efter lidt at vende tilbage; men dog ikke alle, for sir Edward måtte i 1854 forlade *Assistance*, ligesom MacClure i 1853 havde forladt *Investigator*. Imidlertid meldte doktor Rae i en skrivelse af 29. juli 1854 fra Repulse Bay, som han var kommet til fra Amerika, at eskimoerne på Kong Wilhelms land besad forskellige genstande, der hidrørte fra *Erebus* og *Terror*. Nu var der ingen tvivl længere om ekspeditionens skæbne. *Phoenix*, *North Star* og Collinsons skib vendte hjem til England, og i det nordlige Polarhav befandt der sig nu ikke længere noget engelsk skib. Men selv om regeringen syntes at have opgivet alt håb, så holdt dog endnu stadig lady Franklin fast ved det og udrustede med resterne af sin formue *Fox* under anførsel af MacClintock; han afrejste 1857, overvintrede i de egne, hvor De gav Dem til kende for os, kaptajn, nåede den 11. august 1858 til øen Beechey, overvintrede for anden gang i Bellotstrædet, fortsatte sine undersøgelser i februar 1859, opdagede den 6. maj det dokument, der ikke længere lod nogen tvivl om *Erebus*' og

*Terror*s skæbne, og kom i slutningen af det samme år tilbage til England.

Alt dette er foregået i disse ulykkelige egne i de sidste femten år, og efter *Fox*'s tilbagekomst har intet engelsk skib dristet sig til atter at forsøge sin skæbne på dette farefulde hav."

"Nå, så vil vi forsøge det," svarede Hatteras.

15. "Forward" drives tilbage mod syd

Hen imod aften klarede vejret op, og man kunne tydeligt se vandet mellem Kap Seppings og Kap Clarence, der løber ud mod øst og derpå mod syd og ved en temmelig lav sandtange står i forbindelse med vestkysten. Havet var ved mundingen af Regentstrædet frit for is, men som om det ville spærre *Forward* vejen mod nord, dannede det en uigennemtrængelig ismark på den anden side Leopoldhavnen.

Hatteras, som dette var meget imod, lod sig dog ikke mærke med det, men tog sin tilflugt til sprængning for med magt at bane sig adgang til Leopoldhavnen. Om søndagen den syv og tyvende maj hen ad middagstid løb han ind i den, og briggen blev ankret fast til store isbjerge, der var så hårde og faste som klipper.

Straks sprang kaptajnen, fulgt af doktoren, Johnson og Duke, ud på isen og begav sig ufortøvet i land. Duke sprang fornøjet omkring; den var for øvrigt, efter at kaptajnen havde givet sig til kende, blevet meget sagtmodig og omgængelig og syntes kun at bære nag til nogle enkelte af besætningen, hvem dens herre lige så lidt kunne lide som den selv.

Havnen var fri for de isblokke, som østenvinden i almindelighed ophober der; det stejlt affaldende sand var dækket af et snetæppe med smukke, bølgeformige toppe.

Den af James Ross opførte bygning havde holdt sig temmelig godt; men de forskellige forråd syntes at være blevet plyndret af ræve og bjørne, som man endnu så friske spor efter. Og så menneskehænder måtte i øvrigt have deltaget i ødelæggelsen,

for på kysten kunne man tydeligt se levninger af nogle eskimohytter.

De seks grave med søfolk fra *Enterprise* og *Investigator* var kendelige ved en let forhøjning af jorden; de var forblevet ubeskadigede af mennesker og dyr.

Da doktoren første gang satte foden på denne jord, følte han sig stærkt bevæget. "Se," sagde han til sine ledsagere, "her er altså det sted, som selv James Ross kaldte et tilflugtssted; hvis Franklins ekspedition havde nået hertil, ville den have været frelst. Se, der er endnu maskinen, som blev ladt tilbage her, og ovnen, der blev opstillet på platformen, som mandskabet på *Prince Albert* varmede sig ved i året 1851; det er alt sammen endnu i samme stand som dengang, så at man kunne være fristet til at tro, at kaptajn Kennedy først i går havde forladt denne gæstfri havn. Der er chaluppen, som i nogle dage gav ham og hans folk beskyttelse, for denne Kennedy skyldte virkelig, da han var blevet skilt fra sit skib, løjtnant Bellot sin redning."

"Ja, det var en dygtig og fortjent officer, som jeg godt har kendt," sagde Johnson.

Mens doktoren med en antikvars iver opsøgte sporene af de foregående overvintringer, beskæftigede Hatteras sig med at samle levnedsmidler og brændselsmateriale, som der dog kun fandtes meget lidt af. Den følgende dag bragte man det ombord. Doktoren strejfede omkring uden at fjerne sig langt fra skibet og optog på sine udflugter tegninger af de mest bemærkelsesværdige punkter. Lidt efter lidt steg temperaturen, og sneen begyndte at smelte. Doktoren forskaffede sig en fuldstændig samling af disse egnes fugle, såsom måger,

dykænder og edderfugle. Han så også sæler, der kom op til overfladen af isen for at få luft, men han kunne ikke få fat i nogen af dem.

På sine udflugter opdagede han stenen med de derpå indgraverede tegn:

[E. I.]
1849.

der betegner *Enterprise* og *Investigator*s forbisejling. Han trængte derpå frem til Kap Clarence, det samme sted, hvor John og James Ross i året 1833 så utålmodigt ventede på at isen skulle løsne sig. Jorden var dækket med ben og hjerneskaller af dyr, og man kunne endnu tydeligt se spor af eskimoboliger.

Doktoren havde haft til hensigt i Leopoldhavnen at oprejse et stenmindesmærke med en notits om *Forward*s fart og hensigten med ekspeditionen. Men Hatteras satte sig rent ud imod det; han ville ikke lade spor efter sig, der muligvis kunne blive benyttet af en konkurrent, og doktoren måtte da finde sig i kaptajnens vilje.

Det følger af sig selv, at Shandon ikke var den sidste til at dadle et sådant egensind; nu kunne, i tilfælde af ulykke, intet andet skib komme *Forward* til hjælp.

Men Hatteras tog sig ikke om det. Da hans ladning mandag aften var færdig, gjorde han endnu engang forsøg på at trænge frem mod nord ved at sprænge isen, men efter flere farlige forsøg måtte han bestemme sig til igen at sejle ned af Regentkanalen; han ville for ingen pris blive i Leopoldhavnen, der i dag var åben, men hvor han i morgen kunne blive

indelukket ved en uventet forskydning af isbjergene, et fænomen, der ingenlunde er ualmindeligt i disse have.

Selv om han ikke lod sig mærke med sin uro, følte han den dog derfor ikke mindre stærkt. Han ville trænge frem mod nord og så sig nødsaget til at vige tilbage mod syd. Hvorhen ville han på denne måde komme? Ville han blive nødt til at gå tilbage ligetil Victoria Harbour, hvor sir John Ross overvintrede i 1832? Ville han da sinde Bellotstrædet åbent, så at han kunne sejle om North Somerset og gennem Peelstrædet videre mod nord? Eller ville han, som sine forgængere, blive holdt i fangenskab her flere vintre over, indtil han til sidst havde udtømt både kræfter og levnedsmidler.

Disse bekymringer pinte ham; men han måtte tage en beslutning. Han vendte da og sejlede mod syd.

Prince Regentkanalen har fra Leopoldhavnen til Adelaidebugten omtrent den samme bredde. *Forward* kom hurtigt frem midt imellem isblokkene og var bedre stillet end de tidligere skibe, der for det meste selv på en heldig tid af året havde brugt over en måned for at sejle ned af denne kanal. Men disse skibe havde ganske vist heller ikke, med undtagelse af *Fox*, dampen til deres rådighed, så at de var udsat for en usikker og ofte kontrær vinds luner.

Mandskabet syntes i det hele taget at være meget fornøjet med at komme bort fra de nordlige egne. Planen om at trænge frem til Nordpolen faldt ikke i deres smag, og hvor energisk og dristig de end vidste, at deres kaptajn var, havde de dog lidt efter lidt begyndt at nære alvorlige betænkeligheder ved at følge ham videre på hans eventyrlige fart.

Forward sejlede for fuld damp, og den sorte røg hvirvlede spiralformet over isbjergenes strålende spidser. Vejret vekslede uophørligt fra tør kulde til snefyldt tåge. Briggen holdt sig så nær til vestkysten som muligt; Hatteras ville ikke forfejle indsejlingen til Bellotstrædet, for Boothiagolfen har ellers mod syd intet andet udløb end det lidet kendte Fury- og Heklastræde, så at man er lukket inde i denne golf, når Bellotstrædet forfejles eller er ufarbart.

Om aftenen befandt *Forward* sig lige over for Elwinbugten, der var let kendelig ved sine høje, lodrette klipper. Tidligt om tirsdagen opdagede man Battybugten, hvor *Prince Albert* den 10. september 1851 kastede anker for en længere overvintring. Doktoren iagttog længe kysten med interesse gennem sin kikkert. Fra dette punkt udgik ekspeditionerne, der fastslog North Somersets geografiske skikkelse. Vejret var klart, så man tydeligt kunne se de dybe kløfter, bugten var omgivet af.

Doktoren og Johnson var måske de eneste, der havde interesse for disse øde egne. Hatteras, der til stadighed var bøjet over sine kort, talte kun lidt, og hans tavshed voksede, jo længere briggen kom mod syd. Ofte steg han op på kommandobroen, hvor han da hele timer ad gangen kunne stå med korslagte arme og stirre ud mod horisonten. De ordrer, han gav, var altid korte og barske. Shandon iagttog en kold tavshed, trak sig mere og mere tilbage i sig selv og talte kun med Hatteras, når tjenesten fordrede det. James Wall vedblev at være Shandon hengiven og indrettede sin færd efter hans eksempel. Den øvrige del af mandskabet afventede begivenhederne, beredte til at benytte dem i deres egen interesse. Der var ombord ikke længere den enhed i tanker og

det fællesskab i ideer, der er nødvendigt for at udrette noget stort. Og det vidste Hatteras også godt.

Man så i løbet af denne dag to hvaler, der var i hurtig bevægelse mod syd, og ligeledes opdagede man en isbjørn, der blev hilst med nogle flinteskud, men som det syntes uden resultat. For kaptajnen var under disse forhold hver eneste time alt for kostbar, til at han kunne tillade en forfølgelse af dyret.

Onsdag morgen var man kommet ud til den yderste ende af Regentkanalen. Vestkystens hjørne blev fulgt af en dyb krumning af landet. Ved at rådspørge kortet så doktoren, at man befandt sig ved Kap Fury.

"Her på dette sted," sagde han til Johnson, "er det første engelske skib gået til grunde, der i året 1816, under Parrys tredje nordpolsfart, kom til dette hav; *Fury* havde ved sit andet vinterophold lidt således af isblokkene, at mandskabet lod dette fartøj tilbage og måtte vende tilbage til England på eskorteskibet *Hekla*."

"Så er et eskorteskib dog åbenbart en stor fordel," sagde Johnson. "At have et sådant med er en forsigtighedsregel, som nordpolsfarerne aldrig burde forsømme. Men sagen er, at kaptajn Hatteras helst vil være ene om det hele."

"Anser De ham for uforsigtig, Johnson?" spurgte doktoren.

"Jeg? Det kan jeg ikke have nogen mening om, mr. Clawbonny; men ser De, derinde på kysten pælene, som der hænger nogle pjalter af et halvt forrådnet telttag på?"

"Javel, Johnson; her lossede Parry nemlig alle sit skibs forråd, og hvis jeg mindes rigtigt, så bestod netop taget af denne bygning af *Fury*s mærssejl."

"Så er det ikke underligt, at denne teltbygning ser noget medtaget ud."

"Men den har dog holdt godt, Johnson. I året 1829 fandt således John Ross under dette tag en bolig for sit mandskab, hvor det atter genvandt sin sundhed. I 1851, da der fra *Prince Albert* blev sendt en ekspedition derhen, eksisterede denne bygning endnu, og kaptajn Kennedy lod den for ni år siden udbedre. Det ville være interessant at aflægge et besøg der; men Hatteras synes ikke at have lyst til at opholde sig på sin vej."

"og han har ubestridelig ret, mr. Clawbonny; når man i England siger at "tid er penge", så hedder det her at tid er frelse; hvis man her spilder blot en dag eller en time, udsætter man sig for at forfejle sin rejses mål. Så lad os da roligt følge med ham, som han vil have det."

I løbet af torsdagen den 1. juni blev den bugt, som bærer navnet Cresswellbugten, gennemskåret diagonalt af *Forward*. Fra Kap Fury strakte kysten sig mod nord med 300 fod høje, lodrette klipper, men blev derimod lavere mod syd. Nogle snedækkede bjerge viste skarpt afskårne højplateauer, mens andre ragede op i tågen som underligt formede, spidse pyramider.

Vejret blev i løbet af denne dag mildere, men også mørkere, og man tabte kysten af sigte. Termometret steg til 0° Celsius, og mandskabet måtte lægge en del af deres klæder af; man sporede solens indvirkning i disse nordlige egne.

Hen imod aften rundede *Forward* Kap Garry og holdt sig derpå tæt langs kysten indtil Brentfordbugten. Det var under denne breddegrad, at man måtte finde Bellotstrædet, et stræde, som imidlertid John Ross slet ikke havde lagt mærke til på sin

ekspedition i året 1828. Hans kort angiver en ikke afbrudt kyststrækning, hvis mindste enkeltheder han ellers omhyggeligt har bemærket. Man må altså antage, at indsejlingen til dette stræde på den tid, hans ekspedition fandt sted, har været således spærret af is, at det i ingen henseende kunne adskilles fra landet selv. Det blev først opdaget af Kennedy i april 1852, og han opkaldte det da efter løjtnant Bellot, en retfærdig anerkendelse, siger han, af de udmærkede tjenester, denne franske officer havde vist hans ekspedition.

16. Den magnetiske pol

Jo nærmere Hatteras kom dette stræde, jo mere urolig blev han. Hans rejses skæbne skulle i virkeligheden afgøres her. Hidtil havde han gjort mere end sine forgængere, af hvilke den heldigste, MacClintock, havde brugt femten måneder for at nå denne del af Polarhavet; men dette havde kun lidet at sige, hvis det ikke lykkedes ham at trænge gennem Bellotstrædet; han ville da blive nødt til at sidde fast i isen til det følgende år.

Af den grund ville han heller ikke overdrage det hverv at undersøge kysten til nogen anden end sig selv. Han steg derfor op i kragereden og blev der flere timer.

Mandskabet vidste nøjagtigt, hvorledes det stod sig med skibet, og der herskede dyb tavshed ombord. Maskinen sagtnede sine bevægelser, og *Forward* holdt sig så nær land som muligt; kysten var tæt dækket med isblokke, som selv de hedeste somre ikke havde kunnet smelte. Der hørte et skarpt øje til at opdage indsejlingen til Bellotstrædet her.

Hatteras sammenlignede sit kort med landet; da solen ved middagstid kom lidt til syne, lod han Shandon og Wall foretage en meget nøjagtig observation, hvis resultat blev råbt op til ham.

Det var en halv dag fuld af angst for alle; men pludselig klokken to lød det ned fra masten:

"Forbjerget i vest, og forstærk dampen!"

Briggen adlød ufortøvet; havet skummede under skruens slag, og *Forward* skød med yderste hurtighed ind mellem to rivende isstrømme.

Vejen var fundet; Hatteras kom snart ned på kommandobroen, og ismesteren begav sig igen på sin post.

"Nå, kaptajn," sagde doktoren, "så er vi dog endelig løbet ind i det meget omtalte stræde?"

"Ja," svarede Hatteras med dæmpet stemme, "men det er ikke nok at komme ind, vi må også se at komme ud igen."

Derpå begav han sig atter ned i sin kahyt.

"Han har ret," sagde doktoren til sig selv, "vi befinder os her som i en musefælde og har knap engang rum til at manøvrere. Og sæt man nu blev nødt til at overvintre herinde! ... Godt! vi ville da ikke være de første, en sådan lod traf, og hvor andre har været i stand til at hjælpe sig ud af forlegenheden, vil vi også kunne gøre det."

– Doktoren tog ikke fejl; netop på dette sted i en lille havn, som MacClintock kaldte Kennedyhavnen, tilbragte *Fox* vinteren 1858.

Bellotstrædet, der er en engelsk mil bredt og sytten engelske mil langt, strækker sig mellem bjergrækker, hvis højde anslås til godt en kilometer. Det adskiller North Somerset fra Boothialandet, og man vil let kunne forstå, at skibene derinde ikke har stor plads at bevæge sig på. *Forward* avancerede med forsigtighed, men den avancerede dog. I dette snævre pas er stormene meget hyppige, og briggen undgik heller ikke deres sædvanlige heftighed. På kaptajnens befaling blev endog masterne taget ned, men skibet led alligevel overordentlig meget ved vindstød og bølgeslag. Barometret faldt ned til 29 tommer, på dækket var det meget vanskeligt at holde sig oprejst, og matroserne blev da for det meste i deres fælleslukaf for ikke at udsætte sig til ingen nytte.

Hatteras, Johnson og Shandon var derimod trods regnen og snestormen næsten uafladeligt på kommandobroen, og doktoren aflagde dem her talrige besøg. Man kunne imidlertid næppe se hinanden og end mindre tale med hinanden, af hvilken grund den brave Clawbonny også beholdt sine refleksioner for sig selv.

Hatteras anstrengte sig for at lade sit blik gennemtrænge det tætte tågedække, for efter hans beregning måtte man hen imod klokken seks befinde sig ved udløbet af strædet. Enhver udgang syntes imidlertid at være spærret. Han så sig derfor også nødt til at gøre holdt og ankre sig fast til et isbjerg; men hele natten tilbragte han i den yderste spænding.

Vejret var forfærdeligt. *Forward* truede hvert øjeblik med at sprænge sine ankerkættinger, og det var at befrygte, at isbjerget ved den vestlige storm ville blive revet løs og drive bort med briggen. Officererne befandt sig i den højeste grad af spænding og var uafladelig på deres post; til snehvirvlerne føjede der sig en ligefrem hagl, som stormen fejede væk fra isblokkenes overflade.

Temperaturen steg i denne forfærdelige nat betydeligt; termometret viste 14° Celsius, og doktoren troede til sin store forundring at se nogle lynglimt mod syd, ledsagede af fjerne tordendrøn. Dette syntes at bekræfte de angivelser, der er blevet gjort af hvalfangeren Scoresby, som på den anden side den fem og tresindstyvende breddegrad iagttog et lignende fænomen. Ligeledes blev kaptajn Parry i året 1821 vidne til denne meteorologiske besynderlighed.

Hen imod klokken fem om morgenen forandrede vejret sig påfaldende hurtigt; termometret sank pludselig ned til

frysepunktet, vinden slog om til nord, og det stilnede betydeligt af. Man kunne nu se strædets vestlige munding, men den var fuldstændig spærret. Hatteras undersøgte kysten nøje og spurgte sig selv, om passagen virkelig eksisterede.

Imidlertid gik briggen igen under sejl og gled langsomt frem gennem isstrømmen, mens isblokkene med voldsom larm styrtede sammen på begge sider af den. Pakisen var endnu over tre meter tyk, og man måtte omhyggeligt undgå trykket af den, for når skibet ville gøre modstand, løb det fare for at blive løftet i vejret og kastet om på siden.

Ved middagstid kunne man for første gang betragte et pragtfuldt solfænomen, nemlig en solring med to bisole. Doktoren iagttog det og noterede sig nøje dets dimensioner. Den yderste bue var kun synlig på en strækning af 30° på hver side horisontaldiameteren. De to solbilleder adskilte sig kendeligt fra hinanden; farverne, som man iagttog ved lysringene, var indefra og ud: rødt, gult, grønt, svagt blåligt, og endelig det hvide lys yderst, uden nogen tydelig begrænsning.

Doktoren mindedes Th. Youngs sindrige teori om disse meteorer. Denne fysiker antager, at der befinder sig visse skyer af isprismer svævende i atmosfæren. Solstrålerne, der falder på disse prismer, brydes under vinkler på tres og halvfems grader, solringene kan altså kun danne sig, når himlen er klar. Doktoren fandt denne forklaring yderst interessant.

Søfolk, der hyppigt befarer polarhavene, anser dette fænomen som et forvarsel om stærk sne. Hvis dette skulle bekræfte sig, ville *Forward*s stilling blive meget betænkelig, og Hatteras bestemte sig derfor til at sejle videre. Resten af denne dag og den følgende nat undte han sig ikke noget øjebliks ro,

undersøgte stadig horisonten, entrede op og ned af vanterne og passede på, at ingen lejlighed gik ubenyttet hen, der kunne nærme ham udløbet af strædet. Men tidligt om morgenen standsede den uigennemtrængelige is ham. Doktoren kom op til ham på dækket, og Hatteras tog ham med sig yderst agterud, hvor de kunne tale sammen uden vidner.

"Vi sidder fast," sagde Hatteras; "vi kan umuligt komme videre."

"Umuligt?" spurgte doktoren.

"Ja! umuligt! Selv med alt *Forwards* krudt kommer vi ikke to kilometer frem."

"Hvad skal vi da gøre?" spurgte doktoren.

"Ja, hvad skal vi gøre? Forbandet være dette ulykkelige år, der begynder under så sørgelige auspicier."

"Nå, herregud, kaptajn, bliver vi nødt til at overvintre, så overvintrer vi. Stedet her er lige så godt til det som ethvert andet."

"Ja, ganske vist," svarede Hatteras sagte; "men man skulle undgå at overvintre, og navnlig skulle man ikke gøre det i juni måned. Et vinterophold medfører mange både fysiske og moralske farer. Mandskabet taber hurtigt modet ved en sådan lang hvile midt i uophørlige lidelser. Derfor gjorde jeg også regning på ikke at overvintre før under en breddegrad, der var polen betydelig nærmere."

"Ja, men skæbnen ville, at Baffinbugten var spærret."

"Den har dog været åben for en anden," udbrød Hatteras næsten rasende, "for denne amerikaner, denne ..."

"Ser De, Hatteras," sagde doktoren, der anså det for rigtigt at afbryde ham, "vi skriver endnu kun den femte juni; lad os ikke

tabe modet; der kan endnu pludselig åbne sig en gennemfart for os. De ved, at isen selv i roligt vejr er tilbøjelig til at dele sig i flere blokke, og der kan da hver time på dagen vise sig en gennemfart til det åbne hav."

"Nuvel, når der frembyder sig en, vil vi slå ind på den! Det er meget muligt, at vi, når vi først engang er ude af Bellotstrædet, ikke vil have vanskeligt ved at komme længere mod nord gennem Peelstrædet eller MacClintockkanalen, og så ..."

"Kaptajn," sagde James Wall, der i dette øjeblik kom til, "vi risikerer at miste vort roer i isen."

"Så må vi risikere det," svarede Hatteras; jeg lader det ikke tage bort, for jeg vil være parat på hvilken som helst tid af døgnet. Sørg for, at man sparer det så meget som muligt ved at holde isen borte; men lad det blive på sin plads, forstår De mig?"

"Men," vedblev Wall ...

"Jeg tager ikke imod nogen indvending," sagde Hatteras med streng alvor.

Wall begav sig igen til sin post.

"Jeg ville give fem år af mit liv," udbrød Hatteras, "for at have klaret udløbet af dette stræde. Jeg kender ikke noget, der er så farefuldt, og dertil kommer så oven i købet, at kompasset ikke er til at bruge på grund af den magnetiske pols nærhed.

"Jeg tilstår," svarede doktoren, "at det er en farefuld fart, men når alt kommer til alt, har dog de, der er med på den, forberedt sig på den, så at i grunden intet burde overraske dem."

"Desværre, doktor, har mit mandskab forandret sig meget, og som De nylig så, er officererne allerede i stand til at gøre indvendinger. De pekuniære fordele vi tilbød besætningen, var

af den natur, at de absolut måtte bestemme folkene til at lade sig hyre, men det har også sin uheldige side, idet disse nemlig efter at være rejst ud stadig mere levende ønske at komme tilbage. Doktor, jeg finder ikke den nødvendige støtte i mit foretagende, og hvis det strander, er ikke alene den eller den matros skyld i det; det vil da snarere skyldes mangel på vilje hos nogle officerer ... Men de skal komme til at betale det dyrt!"

"De overdriver, Hatteras."

"Nej, aldeles ikke! Tror De, besætningen er misfornøjet med de hindringer, jeg møder på min vej? Tværtimod; man håber at de skal bringe mig bort fra mine planer, derfor tier man stille. Og så længe *Forward* går i samme retning som nu, vil det vedblive at være således. De dumrianer, de bilder sig ind, at de derved kommer England nærmere! Men hvis det lykkes mig atter at komme længere mod nord, så skal De se, at piben vil få en anden lyd. Men jeg sværger, at ingen levende skabning skal få mig blot en eneste millimeter bort fra min vej. Blot en gennemfart, en åbning, min brig kan glide igennem, og De skal få at se!"

Kaptajnens ønsker skulle på en vis måde blive opfyldt. Som doktoren havde forudsagt indtrådte der i løbet af aftenen pludselig forandring. Ved vindens, strømmens eller temperaturens indvirkning skiltes isfjeldene, og *Forward* trængte dristigt ind i den tilvejebragte åbning og knuste med sin stålkøl de omkringsvømmende isstykker. Den sejlede hele natten igennem og kom tirsdag hen imod klokken seks ud af Bellotstrædet.

Men hvor stor var ikke Hatteras' harme, da han alligevel fandt vejen mod nord hårdnakket spærret. Han besad

imidlertid sjælsstyrke nok til ikke at lade sig mærke med sin fortvivlelse, og som om han selv havde foretrukket den eneste vej, der var åben, lod han *Forward* sejle ned gennem Franklinstrædet; da han ikke kunne komme op gennem Peelstrædet besluttede han sig til at sejle omkring Prince of Wales Land for at nå MacClintockkanalen. Men det var ham i høj grad imod, at Shandon og Wall ikke kunne lade sig narre og vidste, hvor sørgeligt hans håb var strandet.

Den 6. juni indtraf der intet mærkeligt; der faldt næsten hele tiden en tæt sne.

I seks og tredive timer sejlede *Forward* langs Boothias af bugter opfyldte kyst, uden at det var skibet muligt at nærme sig Prince of Wales Land. Hatteras forstærkede dampen og ødslede formelig med kullene; han gjorde stadig regning på at kunne komplettere sine forråd på øen Beechey. Om torsdagen kom han til enden af Franklinstrædet og fandt endnu stadig vejen mod nord spærret.

Det var til at fortvivle over; han kunne ikke en gang længere komme den samme vej tilbage; isblokkene drev fremad, og han så uafladeligt passagen bag ved sig lukke sig igen, som om der aldrig havde eksisteret noget åbent hav der, hvor han for en time siden havde sejlet. Således kunne *Forward* ikke blot ikke komme fremad mod nord, men den turde ikke engang standse et eneste øjeblik, hvis den ikke ville blive siddende fast, og den flygtede for isblokkene som et skib for stormen.

Fredag den 8. juni kom man nær til kysten af Boothia ved indløbet til James Ross strædet, hvilket man for enhver pris måtte undgå, da det munder ud mod vest umiddelbart ved Amerikas fastland.

De ved middagstid anstillede observationer viste 70° 5' 17" bredde og 96° 46' 45" længde. Doktoren sammenholdt disse tal med sit kort og så, at han endelig befandt sig ved den magnetiske pol, netop på det sted, hvor James Ross, sir Johns nevø, havde fundet dette mærkelige punkt.

Landet var i nærheden af kysten lavt og hævede sig kun omtrent 60 fod i en afstand af en engelsk mil fra havet.

Da *Forward*s kedel skulle gøres ren, ankrede kaptajnen briggen fast til isen og tillod doktoren at gå i land sammen med Johnson. Han selv, der var ufølsom for alt, hvad der ikke stod i umiddelbar forbindelse med hans planer, lukkede sig inde i sin kahyt og fordybede sig i betragtninger af polarkortet.

Doktoren og hans ledsager kom let i land. Den første bar et kompas bestemt for hans eksperimenter. Han ville kontrollere James Ross' arbejder, og opdagede uden vanskelighed den høj af kalksten, som denne havde rejst. Han ilede hen til den, og gennem en åbning var han i stand til at se den zinkkasse, som James Ross havde nedlagt redegørelsen for sin opdagelse i. Intet levende væsen syntes i de sidste tredive år at have besøgt denne ensomme kyst.

På dette sted indtog en magnetnål, der var ophængt så let som muligt, øjeblikkeligt en næsten vertikal stilling; centrum for tiltrækningen befandt sig altså i nålens umiddelbare nærhed, hvis det ikke fandtes umiddelbart under selve denne.

Doktoren foretog sit eksperiment med den største omhyggelighed. Men når James Ross på grund af mangelfulde instrumenter kun fandt en hældning af 89° 59' for sin vertikale nål, så han grunden i, at det rigtige magnetiske punkt i virkeligheden befandt sig et minut fra dette sted. Doktor

Clawbonny var heldigere og havde den store tilfredsstillelse ikke langt borte at træffe en hældning på 90°.

"Her har vi altså akkurat Jordens magnetiske pol!" udbrød han.

"Netop her?" spurgte mester Johnson.

"Ja, netop her, min ven."

"Altså," vedblev proviantforvalteren, "må man opgive enhver hypotese om et magnetbjerg eller en magnetiseret masse."

"Javel, min brave Johnson," svarede doktoren smilende, "det er fuldstændig overtroiske hypoteser. Som De ser, er her ikke spor af et bjerg, der kunne være i stand til at tiltrække skibene og rive anker og jernværk fra dem, og De står her lige så frit på Deres sko som et hvilket som helst andet sted på jordkloden."

"Men hvorledes forklarer man altså ..."

"Man forklarer det slet ikke, Johnson; så vidt er vi endnu ikke kommet i vor viden. Men det er sikkert, matematisk nøjagtigt, at den magnetiske pol befinder sig netop her på dette sted."

"Ak, mr. Clawbonny, hvor lykkelig ville ikke kaptajnen være, når han kunne sige det samme om Nordpolen."

"Det vil han komme til at sige, Johnson."

"Gud give det!" svarede denne.

Doktoren og hans ledsager rejste et mærke nøjagtigt på det sted, hvor eksperimentet havde fundet sted, og da der blev givet dem signal til at vende tilbage, begav de sig klokken fem om aftenen igen ombord.

17. John Franklins katastrofe

Det lykkedes *Forward* at gennemskære James Ross-strædet direkte, men dette skete dog ikke uden besvær. Man måtte anvende save og petarder [Note 3)], og mandskabet udstod meget betydelige strabadser. Temperaturen var heldigvis tålelig, næsten hele tredive grader højere, end James Ross havde på samme årstid. Termometret viste –2° Celsius.

Om fredagen omsejlede man Kap Felix ved nordenden af King William Land. Kysterne af denne ø gjorde et højst sørgeligt indtryk på mandskabet. Og dette King William Land havde jo også været skueplads for et af de forfærdeligste dramaer. Nogle mile mod vest var det, at *Erebus* og *Terror* var gået til grunde.

Matroserne ombord på *Forward* kendte meget vel de forskellige forsøg, der var blevet gjort på at finde admiral Franklin og også resultaterne af disse forsøg, men derimod vidste de ikke besked om enkelthederne ved denne sørgelige katastrofe. Da nu doktoren fulgte skibets løb på kortet, kom nogle af dem, Bell, Bolton og Simpson, hen til ham og begyndte en samtale med ham. Snart sluttede også deres kammerater sig til dem, alt imens briggen fo'r afsted med den yderste hurtighed og kysterne med deres bugter og forbjerge drog forbi deres blik som et kæmpemæssigt panorama.

Hatteras gik med hurtige skridt frem og tilbage på agterdækket. Doktoren sad forude og så sig nu omgivet af den største del af mandskabet. Han forstod deres interesse ved den situation, de befandt sig i, og det mægtige indtryk en fortælling om lignende forhold måtte gøre på dem. Den samtale, han

havde begyndt med Johnson, optog han derfor igen med følgende ord:

"De kender, mine venner, Franklins tidligere løbebane. Ligesom Cook og Nelson tjente han sig op fra skibsdreng. Efter at han i sine yngre år havde deltaget i meget betydelige maritime foretagender besluttede han sig i året 1845 til at sejle ud for at opsøge Nordvestpassagen. Under hans kommando stod *Erebus* og *Terror*, to prøvede skibe, der allerede i året 1840 havde gjort en nordpolsfart med James Ross. Mandskabet ombord på *Erebus*, hvor Franklin befandt sig, bestod af halvfjerds mand officerer og matroser. Kaptajn var Fitz-James, løjtnanter Gore og Le Vesconte, proviantforvaltere Des Voeux, Sargent og Couch samt Stanley læge. Ombord på *Terror* befandt sig otte og tres mand, og på dette skib var Crozier kaptajn, Little, Hodgson og Irving løjtnanter, Hornby og Thomas proviantforvaltere samt Peddie læge. Bugterne, forbjergene, stræderne og kanalerne i disse egne bære minder om disse ulykkelige, af hvilke ingen er vendte tilbage. Vi ved, at Franklins sidste breve er skrevet på øen Disco og dateret den 12. juli 1845. "Jeg håber," siger han, "i nat at kunne gå under sejl til Lancasterstrædet". Hvad er der da forefaldet siden hans afrejse fra Discobugten? Kaptajnerne på hvalfangerne *Prince of Wales* og *Enterprise* bemærkede for sidste gang de to skibe i Melvillebugten, og efter denne dag hørte man intet mere til dem. Dog kan vi forfølge Franklin i hans fart mod vest; han sejlede gennem Lancasterstrædet og Barrowstrædet og kom til øen Beechey, hvor han tilbragte vinteren fra 1845-46.

"Men hvorledes er man kommet til kundskab om disse enkeltheder?" spurgte tømmermanden Bell.

"Ved tre grave, der blev opdaget i året 1850 af Austins ekspedition, og hvori der ligger tre af Franklins matroser; dernæst gennem et dokument, fundet af løjtnant Hobson, der bærer datoen 25. april 1848. Af det ved vi, at *Erebus* og *Terror* efter deres vinterophold atter sejlede op ad Wellingtonstrædet ind til den 70. breddegrad; men i stedet for at sejle længere mod nord, uden tvivl fordi denne vej ikke var farbar, vendte de sig igen mod syd ..."

"Og det til deres fordærvelse!" sagde en alvorlig stemme; "deres frelse var mod nord."

Alle vendte sig om. Det var Hatteras, der fra kommandobroen havde sagt disse manende ord til sine folk.

"Uden tvivl," vedblev doktoren, "var det Franklins hensigt atter at søge at nå den amerikanske kyst; men heftige storme overfaldt ham på denne farlige vej, og den tolvte september 1846 blev de to skibe grebet af isblokkene nogle mile herfra, nordvest for Kap Victoria. De blev af disse ført et stykke videre, indtil de kom nord-nordvest for Kap Victoria; netop her," tilføjede han, idet han betegnede et sted på kortet. "Men," fortsatte han, "skibene blev først forladt den 22. april 1848. Hvad er der da foregået i disse nitten måneder? Hvad har de ulykkelige taget sig for? Uden tvivl har de undersøgt landene i nærheden og ikke ladet noget uforsøgt, som kunne bidrage til deres redning; for admiralen var en energisk mand. At det blev uden resultat ..."

"Skyldtes måske forræderi af hans folk," sagde Hatteras halvhøjt.

Matroserne vovede ikke at løfte øjnene i vejret; disse ord faldt på deres samvittighed med tung vægt.

"Kort sagt, det ulyksalige dokument melder os fremdeles, at sir John Franklin bukkede under for anstrengelserne den 11. juni 1846. Ære være hans minde!" sagde doktoren og tog hatten af.

Hans tilhørere fulgte i tavshed hans eksempel.

"Hvorledes gik det de ulykkelige, efter at de havde mistet deres fører? De forblev ombord på skibene og bestemte sig først i april 1848 til at forlade dem. Af de hundrede og otte og tredive mand var endnu hundrede og fem tilbage. Tre og tredive var døde! Kaptajnerne Crozier og Fitz-James oprejste på Kap Victoria en stenhob som mindesmærke og nedlagde i den deres sidste dokument. Ser De, mine venner, vi sejler netop forbi dette punkt. De kan endnu se resterne af dette mindesmærke, der omtrent befinder sig på det yderste punkt, hvortil John Ross nåede i 1831. Her er Kap James Franklin, her Kap Le Vesconte, her Erebusbugten, hvor man fandt chaluppen, der var forfærdiget af levningerne af det ene af skibene. Der blev der fundet sølvskeer, ammunition i mængde, chokolade, te og opbyggelige skrifter. For de hundrede og fem overlevende slog under kaptajn Croziers anførsel ind på vejen til Great Fish River. Hvor langt lykkedes det dem at komme? Nåede de Hudsonbugten? Er der muligvis endnu nogen af dem i live? Hvad er der siden denne sidste rejse blevet af dem?"

"Hvad der er blevet af dem, skal jeg sige Dem!" sagde John Hatteras med stærk stemme. "Ja, de har forsøgt at nå Hudsonbugten og har delt sig i forskellige mindre afdelinger. Ja, de har vendt sig mod syd! I året 1854 meldte et brev fra doktor Rae, at eskimoerne i 1850 på King Williams Land havde truffet en afdeling på fyrre mand, der gjorde jagt på søkalve,

søgte at komme frem over isen, idet de slæbte en båd med sig, og var så godt som fuldstændig udmattede af strabadser og smerter. Og senere opdagede de tredive lig på fastlandet og fem på en nærliggende ø, af hvilke kun nogle var begravede. Nogle fandt man under en omstyrtet båd, andre under ruinerne af et telt. Her lå der en officer med sin kikkert på skulderen, og ved siden af ham hans ladte gevær; længere borte kedler med resterne af et forfærdeligt måltid! Da man havde fået disse efterretninger, anmodede admiralitetet Hudson Bay-kompagniet om at sende sine dueligste agenter til skuepladsen for disse tildragelser. De begav sig ned af Black River indtil dens munding. De undersøgte øerne Montreal, Maconochia og forbjerget Ogle; men forgæves! Alle disse ulykkelige var elendigt omkommet af lidelser og sult, idet de forsøgte at friste deres tilværelse ved den forfærdeligste kannibalisme. Det er der blevet af dem, da de valgte vejen mod syd. Nuvel! har I stadig lyst til at slå ind på den samme vej?"

Kaptajn Hatteras stærkt bevægede stemme og den lidenskab, der stod at læse i hans glødende ansigtstræk, gjorde en ubeskrivelig virkning. Grebet af skræk ved synet af dette skæbnesvangre land råbte hele mandskabet enstemmigt:

"Mod nord! mod nord!"

"Velan da, mod nord! Mod nord er vor frelse og vor berømmelse! Der er Himlen på vor side! Vinden drejer! Passagen er fri! Klar til at vende!"

Matroserne begav sig straks på deres poster. Isstrømmene blev efterhånden løsere; *Forward* bevægede sig hurtigt fremad i retning af MacClintockkanalen.

Hatteras tog ikke fejl, når han gjorde regning på et mere åbent hav. Han fulgte nu den vej, som han antog Franklin havde taget, og sejlede langs med den østlige kyst af Prince of Wales Land, der var tilstrækkelig kendt, mens man derimod savnede oplysninger om den modsat liggende bred. Med forstærket damp sejlede *Forward* den 14. juni forbi Osbornebugten og de yderste punkter, der blev nået af ekspeditionerne i året 1851. Der fandtes ganske vist endnu mange isblokke i strædet, men der var dog ikke længere nogen fare for, at *Forward*s køl skulle mangle vand.

18. Mod nord

Mandskabet syntes at være vendt tilbage til den gamle disciplin og lydighed. Manøvrerne var nu hverken hyppige eller trættende, temperaturen holdt sig over frysepunktet, og man havde udsigt til foreløbig ikke at møde særlig store vanskeligheder.

Duke havde sluttet et fortroligt venskab med doktor Clawbonny, og de vedblev at stå på den bedste fod med hinanden. Men Duke var ikke langtfra at være nummer ét i dette venskabsforhold; den gjorde alt, hvad den havde lyst til, ved doktoren, og han adlød den som en hund sin herre. Duke viste sig i øvrigt meget elskværdig mod de fleste matroser og officerer ombord, kun Shandons selskab undgik den, og Penn og Foker var det tydeligt, at den ikke holdt meget af. Så snart den kom i nærheden af dem, begyndte den straks på en meget lydelig knurren.

Kort sagt, mandskabet havde atter fået mod og tillid og holdt sig godt.

"Det forekommer mig," sagde engang James Wall til Shandon, "som vore folk har taget kaptajnens ord for alvor. De ser ud, som tvivlede de ikke længere om et heldigt resultat."

"Men de har uret," svarede Shandon; "hvis de tænkte efter og undersøgte situationen, ville de indse, at vi styrter os fra den ene uforsigtighed i den anden."

"Imidlertid," svarede Wall, "befinder vi os dog her i et mere åbent hav; vi er kommet ind på veje, der allerede er kendte; De overdriver dog vist, Shandon?"

"Nej, jeg overdriver ikke, Wall; den skinsyge, det had eller hvad De vil kalde det, som Hatteras indgyder mig, gør mig ikke blind. Svar mig, har De undersøgt kuloplagene?"

"Nej," svarede Wall.

"Nuvel, så gå derned, og De vil få at se, med hvilken rivende hurtighed vore forråd formindskes. Man burde fortrinsvis have benyttet sejlene og kun have taget sin tilflugt til skruen for at komme frem mod kontrære strømme eller vinde; man burde kun have brugt brændselsmaterialet med den største sparsomhed, for hvem kan vide, på hvilket sted i disse have vi muligvis bliver standset, og for hvor lang tid vi kommer til at opholde os her? Men Hatteras, der ledes af et formeligt vanvid efter at komme fremad og efter at nå den utilgængelige pol, har ikke længere sans eller tanke for den slags småting. Hvad enten vinden er imod eller ej, sejler han for fuld damp, og hvis det skal blive ved at gå således, kan det ikke vare længe, før det er aldeles ude med os."

"Hvis det er sandt, hvad De siger, Shandon, så er det virkelig en meget betænkelig sag."

"Ja, Wall, meget betænkelig, ikke alene med hensyn til maskinen, der, når der mangler brændselsmateriale, kun vil kunne være os til liden nytte i et kritisk øjeblik, men også med gensyn til en overvintring, som vi tidligere eller senere må være forberedte på. I et land, hvor kviksølvet hyppigt fryser i termometret [Note 4)] gør man vel i at tage lidt hensyn til kulden."

"Men hvis jeg ikke tager fejl, Shandon, så gør kaptajnen regning på at kunne komplettere sine forråd på øen Beechey; der må der findes kul i store mængder."

"Kan man da i disse have sejle, hvorhen man vil? Kan man stole på, at man vil finde det eller det sted isfrit? Hvis det ikke bliver muligt for os at nå øen Beechey, hvad skal der så blive af os?"

"De har ret, Shandon; Hatteras forekommer mig noget uforsigtig; men hvorfor taler De ikke med ham om denne sag?"

"Nej, Wall," svarede Shandon med dårlig skjult bitterhed; "jeg bærer ikke længere noget ansvar for skibet; jeg afventer begivenhederne, adlyder de befalinger, jeg får og giver mig i øvrigt ikke af med at ytre nogen mening om de forskellige spørgsmål."

"Tillad mig at sige Dem, at De har uret i at bære Dem således ad. Det drejer sig her om en fælles interesse, og en uforsigtighed fra kaptajnens side kan komme os alle dyrt til at stå."

"Og hvis jeg talte med ham, Wall, ville han vel så høre mig?"

Wall dristede sig ikke til at svare Ja.

"Men," sagde han, "måske ville han høre på det, når folkene gjorde ham forestillinger."

"Folkene!" sagde Shandon og trak på skuldrene. "Men kære Wall, har De da ikke lagt mærke til dem? De er besjælet af en helt anden følelse end tanken om deres redning. De ved, at det går fremad mod den to og halvfjerdsindstyvende breddegrad, og at der er lovet dem en sum af tusinde pund for hver grad man kommer ud over den.

"De har ret, Shandon," svarede Wall, "og kaptajnen har derved grebet det bedste middel til at holde fast på sine folk."

"Ganske vist," svarede Shandon, "for øjeblikket i det mindste."

"Hvad mener De med det?"

"Jeg mener, at så længe der ingen farer og besværligheder er at udstå, og så længe man befinder sig i åbent hav, så længe går det sagtens godt. Hatteras har vundet dem med penge, men hvad man gør for penge, gør man kun dårligt. Når de vanskelige forhold kommer, farerne, elendigheden, sygdommen og kulden, så vil De få at se, hvor meget disse folk bryder sig om den præmie, der er lovet dem."

"Altså vil Hatteras efter Deres mening ikke nå sit mål?"

"Nej, Wall, det vil ikke lykkes ham; ved sådanne foretagender må der mellem de styrende være en enighed, som ikke findes her. Jeg tilføjer, at Hatteras er en nar; hele hans fortid beviser det! Giv kun tid, og vi vil få skønne ting at se. Der kan indtræffe begivenheder af den natur, at man ser sig nødsaget til at overdrage befalingen over skibet til en mindre dumdristig kaptajn ..."

"Men," sagde Wall, idet han med en tvivlende mine rystede på hovedet, "Hatteras vil dog altid på sin side have ..."

"Han vil," afbrød Shandon, "have doktor Clawbonny, som er en lærd, der kun har sans og tanke for sin videnskab; Johnson, der er sømand og slave af disciplinen og ikke engang gør sig den ulejlighed at ræsonnere over, hvad der passerer, samt måske en eller to til, som tømmermanden Bell, i det højeste fire, og vi er atten ombord. Nej, Wall, Hatteras besidder ikke folkenes tillid, det ved han selv meget godt, og derfor propper han dem med penge; han har behændigt benyttet sig af den Franklinske katastrofe for at påvirke gemytterne; men det varer ikke ved, siger jeg Dem, og hvis det ikke lykkes ham at lande på øen Beechey, så er han fortabt."

"Hvis mandskabet kunne formode ..."

"Jeg beder Dem alvorligt," svarede Shandon ivrigt, "ikke at meddele folkene disse bemærkninger; de vil nok selv engang komme til at gøre dem. I dette øjeblik er det i øvrigt rigtigst at følge vejen mod nord. Men hvem ved, om ikke det, som Hatteras anser for en fart mod Nordpolen, netop bliver en tilbagevenden? Ved enden af MacClintockkanalen befinder sig Melvillebugten, hvor de mange stræder løber sammen, der fører tilbage til Baffinbugten. Hatteras må tage sig i agt. Vejen mod øst er lettere end den mod nord."

Af disse ord ser man tydeligt, hvorledes Shandons stemning var, og at kaptajnen havde grund til at ane en forræder i ham.

Shandon ræsonnerede i øvrigt rigtigt, når han antog, at folkenes nuværende tilfredshed hidrørte fra udsigten til at nå ud over den to og halvfjerdsindstyvende breddegrad. Denne tørst efter penge overvældede selv de mindst dristige ombord.

Når man undtager kaptajnen og doktoren, som naturligvis ikke kunne deltage i den udsatte belønning, beløb den øvrige besætning på *Forward* sig til seksten mand. Da præmien var 1000 pund udgjorde dette 62½ pund pr. mand for hver grad. Lykkedes det nogensinde at komme til polen, så ville de 18 grader, man endnu havde tilbage til den, indbringe hver en sum af 1125 pund, det vil sige en formue. Denne yndlingsidé kostede altså kaptajnen 18000 pund, men han var rig nok til at betale en rejse til polen så dyrt.

Disse beregninger opflammede, som man let kan indse, i høj grad folkenes pengebegærlighed, og mange, der fjorten dage tidligere gerne havde styret mod syd, tragtede nu kun efter at komme frem over disse med guld belagte breddegrader.

Den 16. juni sejlede *Forward* forbi Kap Alworth. Bjerget Rawlinson ragede med sine hvide toppe op mod himlen; sne og tåge aftegnede det med kolossale konturer; temperaturen holdt sig nogle grader over frysepunktet; improviserede vandfald kom til syne på bjergets skrænter, og laviner styrtede ned med en tordnende larm, der nærmest kunne sammenlignes med stærke, vedvarende artillerisalver. Gletsjerne med deres lange, hvide striber kastede et vidtstrakt genskin fra sig. Den nordiske natur i kamp med tøvejret frembød et glimrende skue.

Briggen sejlede temmelig nær forbi kysten; på nogle klippeskrænter, der lå i læ, opdagede man hist og her enkelte lyngplanter, hvis rødlige blomster frygtsomt vovede sig frem af sneen, samt en slags krybende dværgpil. Endelig den 19. juni kom man over den to og halvfjerdsindstyvende breddegrad, omsejlede Kap Minto og løb ind i Melvillebugten.

Til trods for en stærk nordenvind var farten temmelig let for *Forward*, så at den den 23. juni kom ud over den fire og halvfjerdsindstyvende breddegrad. Man befandt sig nu midt i Melvillebassinet, et af de betydeligste have i disse egne. Det blev første gang befaret af kaptajn Parry under hans store ekspedition i 1819, og hans mandskab vandt derved den af regeringen udsatte præmie på 5000 pund.

Clifton gjorde den bemærkning, at man allerede havde vundet to grader, og at han derved allerede havde 125 pund på sin konto. Men hans kammerater svarede ham, at formuer i disse egne kun havde ringe værd, og at man gjorde rigtigst i at vente med at glæde sig, til man kunne gøre det i et værtshus i Liverpool.

19. En hval i sigte

Skønt Melvillebassinet ikke frembød store vanskeligheder for sejladsen, var det dog på den anden side ingenlunde frit for is. Man så tvært imod uhyre ismarker, der strakte sig lige til grænsen af horisonten, og hist og her viste sig også nogle isbjerge, men de lå ubevægelige og ligesom ankrede fast midt i ismasserne. Med fuld damp styrede *Forward* imidlertid frem gennem det brede farvand, hvor dens bevægelser var lette. Vinden slog hurtigt om, ja sprang undertiden endog pludselig fra det ene punkt af kompasset til det stik modsatte.

Denne vindens foranderlighed i polarhavene er et ret ejendommeligt fænomen; ofte følger der endog efter fuldstændig vindstille i få minutter en forfærdelig storm, hvilket Hatteras selv måtte prøve den 23. juni, da han befandt sig lige midt i den uhyre bugt.

De mest permanente vinde blæser i almindelighed fra ismarkerne ud imod åbent hav og er meget kolde. Den omtalte dag faldt termometret nogle grader; vinden slog om til syd, og voldsomme vindstød, der strøg hen over ismarkerne, befriede sig fra deres fugtighed under form af en tæt sne. Hatteras lod øjeblikkelig sejlene, der understøttede skruen, tage ind, hvilket dog ikke kunne ske så hurtigt, at det ene bramsejl ikke blev revet bort imens.

Hatteras ordnede imidlertid sine manøvrer med den største koldblodighed og forlod ikke dækket, så længe stormen varede. Han var nødt til at flygte for den og atter at styre mod øst. Vinden tårnede uhyre bølger op, i hvis midte der gyngede isblokke af alle former, som var blevet revet løs fra de

omgivende ismarker; briggen blev kastet frem og tilbage som en bold, og splinter af isblokke styrtede uafladeligt ned over dens skrog. Af og til blev skibet næsten hævet lodret i vejret på toppen af et vandbjerg, og derpå styrtede det igen ned i en afgrund, mens dets skrue gjorde sine slag i luften. Regn, blandet med sne, faldt ned i stærke strømme.

Doktoren kunne ikke finde sig i at gå glip af en sådan lejlighed til at blive gennemblødt lige til skindet; han blev stadig på dækket og beundrede dette skuespil som en ægte lærd. Man kunne ikke høre sin nærmeste nabo, og derfor betragtede han kun og tav. Men idet han betragtede blev han vidne til et højst besynderligt fænomen, der er ejendommeligt for disse nordlige egne.

Stormen indskrænkede sig til et snævert rum og strakte sig ikke ud over tre til fire engelske miles omkreds. Sagen er nemlig den, at vinden, idet den stryger hen over ismarkerne, taber meget af sin kraft, hvorfor dens hærgende voldsomhed ikke kan nå meget vidt. Af og til, når uvejret stilnede lidt af, opdagede doktoren hinsides ismarkerne klar himmel og roligt hav; *Forward* behøvede altså kun at trænge frem gennem dette farvand for at nå en rolig fart; men den løb derved ganske vist fare for at blive slynget ind mod den af bølgerne bevægede is. Det lykkedes imidlertid til sidst Hatteras at komme ud, hvor der var stille, og han så da orkanen rase blot nogle kabellængder fra *Forward*.

Melvillebassinet frembød ikke længere det samme skue som tidligere; ved indvirkning af bølgerne og vinden blev et stort antal isbjerge revet løs fra kysterne og drev mod nord, idet de uophørligt krydsede hinanden og stødte sammen. Man kunne

tælle over hundrede; men bugten er meget bred, og briggen undgik dem let. Det var et pragtfuldt syn at se, hvorledes disse svømmende masser syntes at kappes med hinanden i hurtighed på den udstrakte væddeløbsbane.

Doktoren var aldeles henrykt over det, da harpuneren Simpson trådte hen til ham og gjorde ham opmærksom på havets vekslende farver. De skiftede lige fra mørkeblåt til olivengrønt. Lange striber drog sig fra nord mod syd med så skarpt afsluttede kanter, at man kunne følge linjerne af dem så langt øjet nåede. Hist og her viste der sig også gennemsigtige striber ved siden af andre, der var fuldstændig mørke.

"Nå, mr. Clawbonny, hvad mener De om dette ejendommelige fænomen?" spurgte Simpson.

"Jeg er af den samme mening," svarede doktoren, "som engang hvalfangeren Scoresby har udtalt om disse forskelligtfarvede vandes natur, nemlig at de blå savner disse milliarder af smådyr, som det grønne vand er gennemtrængt og udfyldt af; han har i så henseende anstillet forskellige eksperimenter, og jeg fæster gerne lid til hans anskuelser om den sag."

"Men kære hr. doktor, man kan også få en anden oplysning af disse havets farver."

"Virkelig?"

"Ja, mr. Clawbonny, og hvis *Forward* ikke var andet end en hvalfanger, så tror jeg nok vi havde vundet vort spil."

"Men jeg ser dog," svarede doktoren, "ikke mindste spor af nogen hval."

"Nej, ganske rigtigt; men jeg indestår Dem for, at det ikke vil vare længe, før vi får en at se. Det er et sjældent godt forvarsel

for en hvalfanger, når han under denne breddegrad træffer på sådanne grønne striber."

"Og hvorfor?" spurgte doktoren, hvem sådanne af folk af faget fremsatte bemærkninger interesserede i høj grad.

"Fordi man i det grønne vand plejer at træffe på de fleste hvaler."

"Og af hvilken grund, Simpson?"

"Fordi de finder rigelig næring i det."

"Er De sikker på det?"

"Over hundrede gange har jeg gjort den erfaring i Baffinbugten; og jeg indser ikke, hvorfor det ikke skulle være ligesådan i Melvillebugten."

"Ganske rigtigt, Simpson."

"Og ser De," vedblev denne, idet han bøjede sig ud over rælingen, "se blot derhen, mr. Clawbonny."

"Ej!" udbrød doktoren, "man kunne jo være fristet til at antage det for et skibs kølvand."

"Det er," sagde Simpson, "en fed substans, som hvalen lader bag efter sig. Tro De mig, dyret, det hidrører fra, kan ikke være langt borte."

Atmosfæren var virkelig gennemtrængt af en stærk beglugt. Doktoren betragtede nu opmærksomt havspejlet, og det varede ikke længe, før harpunerens udsagn blev bekræftet. Fokers stemme lod sig høre oppe fra masten.

"En hval i sigte!" råbte han.

Alle vendte deres blik ud mod havet. Omtrent en engelsk mil fra briggen så man en vandstråle blive kastet op i luften.

"Der er den jo! Der er den!" råbte Simpson.

"Men nu er den igen forsvundet," svarede doktoren.

"Vi skulle nok vide at finde den, hvis det var nødvendigt," sagde Simpson i en beklagende tone. Han ville åbenbart gerne have tilfredsstillet sin lyst til at fange dette dyr. En anmodning til kaptajnen i så henseende mente han imidlertid ikke kunne gå an.

Men til hans store forundring gav Hatteras af sig selv befaling til at gøre hvalbåden klar; han havde ikke noget imod at unde sine folk denne adspredelse samtidig med at han selv fik nogle tønder olie som udbytte af jagten.

Fire matroser begav sig ned i båden. Johnson sad i agterstavnen for at styre, og forude stod Simpson med harpunen i hånden. Doktoren lod sig ikke af holde fra at deltage i ekspeditionen. Havet var temmelig roligt; båden sejlede hurtigt afsted, og efter ti minutters forløb befandt den sig en engelsk mil fra briggen.

Efter at hvalen endnu engang havde været oppe for at forsyne sig med luft, var den på ny dukket ned under vandet; men den kom snart igen op til overfladen og sprøjtede vandet op i omtrent femten fods højde.

"Der, der!" råbte Simpson og pegede på et punkt lidt over halvanden kilometer fra chaluppen. Denne fo'r rask løs på dyret, og briggen, der ligeledes havde bemærket det, nærmede sig med svag damp.

Det uhyre dyr forsvandt og kom igen til syne, så man så den sortagtige ryg som en klippe midt ude i åbent hav. En hval svømmer ikke hurtigt, når den ikke bliver forfulgt, og således vuggede da denne sig også i ligegyldig ro.

Chaluppen nærmede sig i stilhed, idet den fulgte den grønne vandstribe, der forhindrede dyret i at se sin fjende. Det er altid

et ængsteligt syn, når sådan en skrøbelig båd vover sig i kamp med den slags uhyrer. Dette målte vel omtrent 40 meter, og man træffer ikke sjælden mellem den to og halvfjerdsindstyvende og firsindstyvende breddegrad hvaler, der er vel over de halvtreds meter store. Gamle skribenters beretninger om dyr på over to hundrede meter tilhører derimod fabelverdenen.

Det varede ikke længe, før chaluppen befandt sig lige i nærheden af hvalen. Simpson vinkede med hånden, roningen standsede, og den behændige harpunér svang og udslyngede sin harpun med kraftig hånd. Det med en spids hage forsynede våben trængte ind i den tykke fedtmasse. Det sårede dyr kastede sin hale tilbage og dukkede under. Øjeblikkelig blev de fire årer kastet lodret i vejret; det til harpunen fastgjorte reb, der lå forude, blev yderst hurtigt rullet op, og chaluppen blev slæbt afstod, mens Johnson behændigt styrede den.

Hvalen fjernede sig fra briggen og svømmede i retning af de drivende isbjerge. Dette varede omtrent en halv time. Da dyrets hurtighed syntes at tage af, blev rebet efterhånden trukket ind og omhyggeligt rullet op. Hvalen viste sig snart igen på overfladen og slog vandet således med sin frygtelige hale, at det faldt som plaskregn ned over chaluppen. Denne kom hurtigt til; Simpson greb en lang lanse og holdt sig beredt til at gå dyret ind på livet.

Men dette smuttede med største hurtighed ind i et snævert løb mellem to isbjerge. At forfølge det blev derfor nu yderst farligt.

"Fordømt!" råbte Johnson.

"Nej – fremad! fremad! mine venner," svarede Simpson i ustyrlig jagtiver; "hvalen er vor!"

"Mellem isbjergene kan vi dog ikke følge den," sagde Johnson og standsede chaluppen.

"Jo jo!" råbte Simpson.

"Nej nej," svarede nogle matroser.

Imidlertid var hvalen kommet ind mellem to isbjerge, som vind og bølger nærmede stadig mere og mere til hinanden.

Den bugserede chalup truede med at blive trukket ind i dette farlige stræde, da Johnson sprang med en økse i hånden forud og huggede rebet over.

Det var på høje tid. De to bjerge fo'r med uimodståelig magt mod hinanden og knuste det ulykkelige dyr imellem sig.

"Nu er vi gået glip af det!" udbrød Simpson.

"Men vi selv er frelst!" svarede Johnson.

"I sandhed," bemærkede doktoren, der ikke havde forandret en mine, "det var nok umagen værd at se."

Som det gik her, sker det hyppigt i disse have. Scoresby fortæller, at der i løbet af en eneste sommer er blevet knust tredive hvalfangere på denne måde. Han selv var vidne til, hvorledes en tremaster i løbet af et eneste minut blev trykket aldeles flad.

Efter nogle øjeblikkes forløb var chaluppen igen henne ved briggen og blev halet op på sin sædvanlige plads.

"Det er en advarsel," sagde Shandon højt, "for de uforsigtige, der vover sig ind i snævre farvande."

20. Øen Beechey

Den fem og tyvende juni nåede *Forward* ud for Kap Dundas ved den nordvestlige ende af Prince of Wales Land. Her tog vanskelighederne til mellem de talrige isblokke. Havet bliver her mere snævert, og den linje, der dannes af øerne Crozier, Young, Day, Lowther og Garret, der ligger som befæstningsværker foran en red, nødte isstrømmene til at samle sig i strædet. Hvad briggen under andre omstændigheder ville have udrettet i løbet af én dag, dertil brugte den nu tiden fra den fem og tyvende til den tredivte juni. Den standsede, sejlede igen tilbage, afventede den gunstige lejlighed for ikke at forfejle øen Beechey, og brugte meget kul, idet man nemlig, når man standsede, kun dæmpede ilden, uden nogensinde at lade den gå helt ud. Kaptajnen ville til enhver tid på døgnet være forsynet med damp.

For resten vidste Hatteras lige såvel som Shandon, hvorledes det stod sig med forrådene; men da han gjorde sikker regning på at finde brændselsmateriale på øen Beechey, ville han ikke på grund af sparsommelighed gå glip af et eneste minut. Han var blevet adskilligt forsinket som følge af den omvej mod syd, han var blevet nødt til at gøre, og selv om han havde haft den forsynlighed at forlade England allerede i begyndelsen af april, var han dog ikke nået videre end det på samme tid havde været tilfældet med hans forgængere.

Den tredivte så man Kap Walker ved den nordøstlige ende af Prince of Wales Land; det er det yderste punkt, som Kennedy og Bellot efter en udflugt gennem hele North Somerset iagttog den tredje maj 1852. Allerede i året 1851 havde imidlertid kaptajn

Ommanay fra Austins ekspedition været så heldig dér at kunne forsyne sit mandskab med proviant.

Dette meget høje forbjerg er mærkværdigt ved sin rødbrune farve; i klart vejr kan man herfra se lige til indløbet af Wellingtonstrædet. Hen imod aften fik man øje på Kap Bellot, der ved MacLeonbugten er adskilt fra Kap Walker. På dette sted består kyststrækningen af gullig kalksten, og uden for den ligger der enorme isblokke, som nordenvinden her opdynger i imponerende masser. *Forward* tabte imidlertid snart denne kyst af syne, og mellem løst forbundne isstykker sejlede den over Barrowstrædet for at nå til øen Beechey. Hatteras, der havde bestemt sig til at styre lige fremad, for ikke at komme forbi øen, forlod hele den følgende dag ikke sin post. Hyppigt steg han endog op på råen for at opsøge de løb mellem isblokkene, der var de fordelagtigste. Han opbød under denne fart alt, hvad dygtighed, koldblodighed, dristighed og sømandsgeni formåede at gøre. Lykken var ham ganske vist ikke fuldstændig gunstig, for på denne årstid burde han egentlig have fundet et isfrit hav. Men endelig nåede han dog sit mål, efter at han hverken havde skånet sin damp eller sit mandskab eller sig selv.

Den tredje juli klokken elleve om formiddagen signalerede ismesteren et land mod nord. Efter at Hatteras havde anstillet sine observationer, så han, at det var øen Beechey, denne fælles samlingsplads for polarfarerne. Øen er blevet anløbet næsten af alle skibe, der har vovet sig op til disse have. Her holdt Franklin sit første vinterkvarter, før han trængte ind i Wellingtonstrædet. Her forenede Cresswell, MacClures løjtnant, efter at have tilbagelagt fire hundrede og to og tres mil over isen, sig med *Phoenix* og kom herfra tilbage til England.

Det sidste skib, som havde lagt an ved øen Beechey for *Forward* var *Fox*. MacClintock forsynede sig her den ellevte august 1855 med levnedsmidler og udbedrede såvel boliger som magasiner; det var næppe to år siden, og Hatteras vidste meget nøje besked om alt dette.

Johnsons hjerte bankede stærkt ved synet af denne ø. Han havde besøgt den som kvartermester ombord på *Phoenix*. Hatteras spurgte ham, hvorledes kysten var beskaffen, hvor der var den bedste ankerplads, og hvor en landing var mulig. Vejret blev pragtfuldt, temperaturen holdt sig på +14° Celsius.

"Nå, Johnson," spurgte kaptajnen, "De genkender vel stedet her?"

"Ja, kaptajn, det er ganske rigtigt øen Beechey! Nu må vi kun sejle en smule længere mod nord; der er kysten mere tilgængelig."

"Men boligerne, magasinerne?" spurgte Hatteras.

"Dem kan De først se, når De er kommet i land; de ligger bag ved de små bjerge derhenne."

"Og De har bragt betydelige forråd hertil?"

"Ja, meget betydelige, kaptajn. Admiralitetet sendte os i året 1853 hertil med damperen *Phoenix* og et transportskib, der var ladet med proviant, *Breadalbane*, hvilke to skibe begge stod under kaptajn Inglefields kommando. Vi bragte levnedsmidler hertil i så stor mængde, at man dermed ville være i stand til at forsyne en hel ekspedition."

"Men kaptajnen på *Fox* må i året 1855 have taget en hel del af disse forråd," sagde Hatteras.

"Vær De kun rolig, kaptajn," svarede Johnson, "der er sagtens nok tilbage for Dem alligevel; kulden bevarer alting

mærkværdigt godt, og vi vil sikkert finde alt lige så frisk som den dag, vi lagde det ned her."

"Om levnedsmidler er det mig ikke at gøre," svarede Hatteras; "jeg har nok for flere år, men derimod trænger jeg til kul."

"Nuvel, kaptajn, vi har bragt over tusinde tønder hertil, og De kan således være fuldstændig rolig."

"Så vil vi se at komme i land," vedblev Hatteras, der uafladeligt betragtede kysten gennem sin kikkert.

"Kan De se den spids derhenne," sagde Johnson; når vi er kommet omkring den, befinder vi os lige ved vor ankerplads. Fra dette sted var det, at vi med løjtnant Cresswell og *Investigator*s tolv syge sejlede tilbage til England. Løjtnant Bellot, som sejlede med på *Phoenix*, skulle derimod aldrig gense sit hjem. Ak, det er et sørgeligt minde! Men alligevel, kaptajn, tror jeg vi bliver nødt til at kaste anker på dette sted."

"Godt," svarede Hatteras.

Og han uddelte derpå sine befalinger i overensstemmelse med dette.

Forward befandt sig i en lille bugt, der af naturen var beskyttet mod vindene fra nord, øst og syd.

"Løjtnant Wall," sagde Hatteras, "lad chaluppen sætte i søen og send den i land med seks mand for at hente kul ombord."

"Ja vel, kaptajn," svarede Wall.

"Sammen med Johnson og doktoren går jeg i land i piroggen. De, Shandon, har vel den godhed at ledsage os."

"Som De befaler," svarede Shandon.

Nogle øjeblikke efter sad doktoren, forsynet med sine jagtredskaber og lærde apparater, nede i båden, og ti minutter

senere steg han og de andre i land på en temmelig lav og klippefuld kyst.

"Vil De have den godhed at være vor fører, Johnson," sagde Hatteras. "De er jo kendt her?"

"Ja, fuldstændig, kaptajn, men alligevel ser jeg derhenne et monument, som jeg ikke ventede at træffe på dette sted."

"Det der!" udbrød doktoren, "jeg ved hvad det er. Lad os gå nærmere hen til det; denne sten vil selv fortælle os, hvad den har at gøre her."

De gik alle fire hen mod monumentet, og doktoren sagde, idet han blottede hovedet:

"Dette, mine venner, er et mindesmærke, oprejst til ære for Franklin og hans ledsagere.

I virkeligheden havde lady Franklin, der allerede i 1855 havde tilsendt doktor Kane en sort marmortavle, i året 1858 betroet MacClintock en anden, for at den kunne blive opstillet på øen Beechey. MacClintock opfyldte samvittighedsfuldt det hverv, der således var blevet ham overdraget, og opstillede denne tavle ikke langt fra en anden, der allerede af sir John Barrow var opstillet til minde om løjtnant Bellot.

Dette monument bar følgende indskrift:

Til minde om
Franklin,
Crozier, Fitz-James,
og alle deres tapre brødre,
officerer og kammerater, der har lidt og er døde
for videnskaben og deres fædrelands hæder,
er denne sten oprejst

nær ved det sted, hvor de tilbragte deres sidste vinter i Norden,
og hvorfra de rejste bort
for at triumfere over hindringer
eller dø.

Den står som vidnesbyrd om
deres venners og landsmænds
beundring
og om den hustrus sorg,
der i ekspeditionens chef mistede
den mest hengivne og kærlige ægtefælle.

Således har Han ført dem til den sidste havn,
hvor alle finder hvile.

1855.

Denne sten heroppe i de fjerne polaregne gjorde et dybt og smerteligt indtryk, og doktoren følte, hvorledes tårerne begyndte at perle frem i hans øjne. Her, hvor Franklin og hans ledsagere var kommet forbi, fulde af håb og handlekraft, her var der nu kun et stykke marmor tilbage som minde om dem; men trods denne skæbnens mørke advarsel stod *Forward* alligevel i begreb med at følge samme vej som *Erebus* og *Terror*.

Hatteras løsrev sig først fra denne alt andet end opmuntrende betragtning og steg hurtigt op ad et temmelig højt og næsten snefrit bjerg.

"Kaptajn," sagde Johnson, der fulgte ham, "der oppe fra vil vi kunne se magasinerne."

Shandon og doktoren indhentede dem i det øjeblik de var nået til toppen.

Men herfra tabte udsigten sig kun ud over uhyre sletter, der ikke viste mindste spor af nogen bolig.

"Højst besynderligt," mumlede Johnson for sig selv.

"Nuvel! Magasinerne?" spurgte Hatteras ivrigt.

"Jeg ved ikke ... jeg ser ikke ..." stammede Johnson.

"De må have taget fejl af vejen," sagde doktoren.

"Men det forekommer mig dog," svarede Johnson eftertænksomt, "som om netop på dette sted ..."

"Nuvel," sagde Hatteras utålmodigt, "hvilken vej skal vi tage?"

"Lad os gå ned igen," svarede Johnson, "for det var jo muligt, at jeg tog fejl; det er jo syv år siden jeg var her sidst."

"Ja, og landet her er så ensformigt og monotont, at det er meget let at tage fejl," bemærkede doktoren.

"Men alligevel ..." mumlede Johnson.

Shandon havde ikke sagt et eneste ord.

Efter at de havde gået et par minutter, standsede Johnson.

"Nej, nej!" udbrød han, "jeg tager ikke fejl!"

"Hvad er der?" spurgte Hatteras og så omkring sig.

"Kan De se jorden der?" sagde Johnson, idet han pegede på en slags høj, som lå lige tæt ved, og fra hvilken igen tre punkter hævede sig noget mere.

"Hvad slutter De af det?" spurgte doktoren.

"Her er," svarede Johnson, "de tre grave, hvor Franklins folk hviler. Nu er jeg sikker i min sag, og jeg kan ikke tage fejl; hundrede skridt herfra skulle boligerne ligge, og hvis de ikke findes ... så er ..."

Han vovede ikke at udtale sine tanker helt. Hatteras var styrtet afsted, og en voldsom fortvivlelse bemægtigede sig ham. Her skulle i virkeligheden de magasiner, han så længselsfuldt havde søgt at nå, og som han gjorde regning på var forsynede med alt, hvad han trængte til, her skulle de have ligget. Men plyndringer og ødelæggelser af enhver art havde atter borttaget hvad civiliserede hænder havde bragt hertil for at hjælpe de søfarende, som havde vovet sig op til disse have, og som ugunstige forhold havde bragt i fare. Hvem var det, der havde begået disse plyndringer? Ulve, ræve og bjørne? Nej, for de ville kun have styrtet sig over levnedsmidlerne, og der var ikke blevet den mindste pjalt af et telt tilbage, ikke det mindste stykke træ, jern eller andet metal, og, hvad der var det værste for *Forward*, heller ikke det ringeste spor af brændselsmateriale.

Åbenbart havde eskimoerne, der ofte var kommet i berøring med europæiske skibe, til sidst lært at sætte pris på disse genstande, som de selv fuldstændigt mangler. Efter *Fox*'s besøg i disse egne havde de da oftere besøgt magasinerne her og uafladelig taget bort og plyndret, med det velbetænkte mål for øje ikke at lade mindste spor tilbage af, hvad der tidligere havde været her. Nu var jorden dækket af et vidtstrakt, halvt smeltet snetæppe.

Hatteras var fuldstændig bestyrtet. Doktoren så omkring sig og rystede på hovedet, Shandon tav stadig, og en opmærksom tilskuer ville kunne have set et ondskabsfuldt smil om hans læber.

I dette øjeblik kom de af løjtnant Wall udsendte folk til. De forstod alt. Shandon trådte hen til kaptajnen og sagde:

"Kaptajn, det forekommer mig unyttigt at fortvivle, vi befinder os heldigvis ved indløbet til Barrowstrædet, der vil føre os tilbage til Baffinbugten."

"Nej, hr. løjtnant," svarede Hatteras, "vi befinder os heldigvis ved indløbet til Wellingtonstrædet, og det vil føre os mod nord!"

"Men hvorledes skal vi komme fremad, kaptajn?"

"Ved hjælp af sejlene. Vi har endnu brændselsmateriale til to måneder, og det er mere, end vi behøver under den forestående overvintring."

"Tillad mig at gøre Dem opmærksom på ..."

"Jeg tillader Dem at følge mig ombord, hr. løjtnant," svarede Hatteras.

Og han vendte sin næstkommanderende ryggen, begav sig tilbage til briggen og lukkede sig inde i sin kahyt. I to dage havde man modvind, og i hele den tid viste kaptajnen sig ikke på dækket. Doktoren benyttede den derved forårsagede standsning til at gennemstrejfe øen Beechey. Han indsamlede de få planter, som en forholdsvis høj temperatur lod vokse på de snedækkede klipper: forskellige lyngarter, ulvefod, en slags gule ranunkler, en plante, der lignede surkløver, samt temmelig store saxifragaer.

Dyreverdenen i denne egn var imidlertid rigere end den fattige flora. doktoren så store flokke af gæs og traner, der drog mod nord; agerhøns, edderfugle, store strandløbere, regnspover, måger og dykænder samt forskellige lignende fuglearter optrådte i talrig mængde. Han var endvidere så heldig at skyde nogle grå harer, der endnu ikke havde anlagt deres hvide vinterpels, samt en blå ræv, som Duke viste stort talent for at jage. Nogle bjørne, der åbenbart var bange for

mennesker, lod sig ikke komme nær, og sælhundene var af samme grund meget sky. I bugten fandtes en mængde trompetsnegle, som smagte særdeles godt, og af insekter lykkedes det doktoren at fange en moskito, der havde stukket ham. Som konkyliolog var han derimod mindre heldig og fik kun fat på nogle enkelte, lidet interessante muslinger.

21. Løjtnant Bellots død

Temperaturen holdt sig i løbet af den tredje og fjerde juli på +14° Celsius, hvilket var den højeste i dette år iagttagne termometerstand. Men den femte sprang vinden om til sydøst, og samtidig fulgte der et heftigt snevejr. Hatteras uddelte, uden at bekymre sig om den dårlige stemning, der herskede mellem mandskabet, befaling til at gå under sejl.

I de sidste fjorten tage, nemlig siden man nåede Kap Dundas, var *Forward* ikke kommet en grad længere mod nord. Derfor var også den af Clifton repræsenterede del af mandskabet ingenlunde tilfreds, men da deres ønsker for øjeblikket stemte overens med kaptajnens beslutning om at sejle op gennem Wellingtonkanalen, gjorde man foreløbig ingen vanskeligheder ved at udføre de manøvreringer, man fik befaling til.

Det lykkedes ikke uden besvær at få briggen under sejl, men da det endelig var sket i løbet af natten, sejlede Hatteras dristigt ind mellem isblokkene, der af strømmen blev drevet mod syd. Mandskabet blev meget træt ved denne sejlads, der gik i uafladelige bugter, idet man meget ofte blev nødt til besværlige manøvreringer med sejlene.

Wellingtonkanalen er ikke synderlig bred; den skyder sig som et smalt bånd ind mellem North Devonkysten mod øst og øen Cornwallis mod vest. Denne sidste ø gjaldt længe for kun at være en halvø, men i året 1846 blev den omsejlet af sir John Franklin, og dens form blev da fuldstændig bestemt.

Wellingtonkanalen blev opdaget 1851 af kaptajn Penny, der førte hvalfangerne *Lady Franklin* og *Sophie*. En af hans

løjtnanter, Stewart, der nåede til Kap Beecher under 76° 20' bredde, opdagede det isfri hav. Det isfri hav! Til det stod Hatteras' håb.

"Hvad Stewart har fundet, vil jeg også finde," sagde han til doktoren, "og jeg kan da sejle med sejl til polen."

"Men," svarede doktoren, "frygter De ikke at Deres mandskab ..."

"Mit mandskab!" afbrød Hatteras barsk. "De stakkels folk," mumlede han derpå med sagtere stemme til stor forundring for doktoren.

Det var første gang, han troede at opdage spor af en sådan følelse i kaptajnens hjerte.

"Dog nej," vedblev denne med energi, "det er nødvendigt at de følger mig, og de *skal* følge mig!"

Foreløbig behøvede *Forward* ikke at frygte for sammenstød med isblokkene, idet der nemlig var temmelig betydelige mellemrum imellem dem. Men briggen kom alligevel kun ubetydeligt fremad mod nord, fordi kontrære vinde ofte nødte den til at standse. Med besvær nåede den forbi forbjergene Spencer og Innis, og om tirsdagen den tiende kom den endelig, til Cliftons store glæde, ud over den fem og halvfjerdsindstyvende breddegrad.

Forward befandt sig nu akkurat på det sted, hvor de af kaptajn Haven førte amerikanske skibe *Rescue* og *Advance* havde måttet udstå så forfærdelige farer. Det var denne ekspedition, doktor Kane hørte til. Hen imod slutningen af september 1850 blev disse skibe, der var skruet ind i isen, kastet tilbage ind i Lancasterstrædet.

Shandon fortalte James Wall denne katastrofe, mens nogle af folkene på briggen var til stede.

"*Advance* og *Rescue*," sagde han, "blev i den grad rystede af isblokkene, løftet i vejret og kastet frem og tilbage, at man måtte lade ilden ombord på skibet gå ud; og dog sank temperaturen ned til 18° under nul. Hele vinteren igennem blev de ulykkelige søfolk holdt fast i isen, stadig beredte på at forlade deres skib, og hele tre uger skiftede de ikke en gang klæder. Og endelig, efter at være drevet over tusinde engelske mil fra deres vej, var de kommet tilbage til midten af Baffinbugten."

Man kan tænke sig, hvilken virkning disse beretninger måtte gøre på en besætning, hvis moralske holdning allerede i forvejen var alt andet end god.

Samtidig talte Johnson med doktoren om en anden begivenhed, der var forefaldet i disse egne. Doktoren angav ham nøjagtigt det øjeblik, da briggen befandt sig under 75° 30' bredde.

"Her er det, netop her!" udbrød Johnson.

Og ved disse ord perlede tårerne frem i den brave sømands øjne.

"De vil fortælle om løjtnant Bellots død," sagde doktoren.

"Ja, mr. Clawbonny, om denne tapre, brave officer!"

"Og De siger, at det var her katastrofen fandt sted?"

"Netop her, på dette punkt af North Devons kyst. Det var en meget sørgelig begivenhed, og ulykken ville ikke være sket, hvis kaptajn Pullen var kommet tidligere tilbage til sit skib."

"Hvad mener De med det, Johnson?"

"Hør mig, mr. Clawbonny, og De vil se, i hvor tynde tråde vort liv ofte hænger. De ved, at løjtnant Bellot i året 1850 for første gang var med på en rejse, hvis mål var at opsøge Franklin."

"Ja, Johnson, han befandt sig dengang ombord på *Prince Albert*."

"Da han var vendt tilbage til Frankrig, fik han i året 1853 tilladelse til at følge med *Phoenix*, på hvilket skib jeg også befandt mig som matros. Sammen med *Breadalbane* skulle vi bringe levnedsmidler og kul til øen Beechey."

"De samme forråd, som vi desværre ikke fandt!"

"Ja, de samme, mr. Clawbonny. I begyndelsen af august indtraf vi til øen Beechey; den tiende i samme måned forlod kaptajn Inglefield *Phoenix* for at opsøge kaptajn Pullen, der i omtrent fire uger havde været borte fra sit skib *North Star*, ved sin tilbagekomst havde han i sinde at oversende admiralitetets depecher til sir Edward Belcher, der overvintrede i Wellingtonkanalen. Nu kom, kort efter vor kaptajns afrejse, kaptajn Pullen tilbage til sit skib. Gid han var kommet før kaptajn Inglefield tog afsted! Da løjtnant Bellot nemlig frygtede for, at vor kaptajns fraværelse skulle trække i langdrag, og da han vidste, at det havde hastværk med admiralitetets depecher, tilbød han selv at overbringe dem. Kommandoen over begge skibene blev betroet til kaptajn Pullen, og den tolvte august afrejste han da med en slæde og en kautsjukbåd. Med ham fulgte Harvey, der var kvartermester ombord på *North Star*, samt tre matroser, nemlig Madden, David Hook og jeg. Vi antog, at sir Edward Belcher måtte befinde sig i den nordlige del af kanalen i nærheden af Kap Beecher. Vi styrede altså vor slæde i denne retning og holdt os hele tiden tæt ved østkysten.

Den første dag camperede vi tre mile fra Kap Innis. Den følgende dag gjorde vi holdt på en isblok i nærheden af Kap Bowden. Da natten var meget klar, besluttede løjtnant Bellot at campere på land, idet dette nemlig ikke lå mere end fem-seks kilometer borte. Han forsøgte to gange at sætte over i kautsjukbåden, men begge gange drev en heftig sydøstvind ham tilbage. Nu forsøgte også Harvey og Madden at komme over, og de var heldigere. De havde forsynet sig med et reb og holdt slæden i forbindelse med kysten. Ved hjælp af dette reb blev tre genstande bragt over, men ved et fjerde forsøg følte vi, at vor isblok satte sig i bevægelse. Løjtnant Bellot råbte til sine ledsagere, at de skulle slippe rebet, og så blev da vi: løjtnanten, David Hook og jeg, drevet langt bort fra kysten. I dette øjeblik blæste vinden stærkt fra sydost, og det sneede. Men vi var dog endnu ikke udsat for nogen synderlig stor fare.

Efter at vi havde tabt vore ledsagere af sigte søgte vi først ly under vor slædes telt, men forgæves. Vi begyndte da med vore knive at skære os et hus i isen. Løjtnant Bellot satte sig ned en halv times tid og talte med os om faren ved den situation, vi befandt os i. Jeg sagde til ham, at jeg ikke var bange. Uden Guds vilje, sagde han, kan ikke noget hår falde af vort hoved. Jeg spurgte ham da, hvad klokken var. Omtrent et kvarter over syv, svarede han. Det var om morgenen den attende august. Løjtnanten pakkede sine skrevne sager sammen og sagde, at han ville se efter, hvorledes isen flød. Han havde næppe været borte i fire minutter, før jeg for at opsøge ham gik omkring den isblok, vi havde opslået vort kvarter på. Men jeg kunne ikke se ham, og da jeg vendte tilbage til vort improviserede hus, opdagede jeg hans stok på den anden side af en omtrent fem

favne bred spalte, hvor isen var fuldstændig knust. Jeg råbte på ham, men fik ikke noget svar. I dette øjeblik blæste vinden meget stærkt. Jeg søgte endnu engang rundt om hele isblokken, men uden at kunne opdage det mindste spor af den stakkels løjtnant."

"Og hvad antager De da, der var sket?" spurgte doktoren stærkt bevæget.

"Jeg tænker mig, at vinden har drevet løjtnant Bellot ud i revnen, efter at han havde forladt vort hus, og da hans frakke var tilknappet, kunne han ikke svømme og på den måde igen komme op på overfladen. Ak, mr. Clawbonny, det er den største sorg, jeg har oplevet i mit liv! Jeg ville ikke tro det! Denne brave officer et offer for sin tjenstiver! For De må nemlig vide, at det var for at følge kaptajn Pullens instruktioner, han ville gå i land, før det var muligt. Det var et herligt menneske, der var afholdt af alle ombord og lige så tjenstivrig som modig. Hele England har begrædt ham, og selv eskimoerne udbrød, da de af kaptajn Inglefield hørte beretningen om hans død, ligesom jeg med tårer: Stakkels Bellot!"

"Men De, Johnson, og Deres kammerat," spurgte doktoren, "hvorledes kom De da senere i land?"

"Å, det var slet ikke så vanskeligt. Vi måtte rigtignok blive endnu fire og tyve timer på isblokken uden mad og uden ild; men endelig stødte vi på en isflade, der var strandet på et skær. Den sprang vi over på, og ved hjælp af en åre, som vi endnu havde, trak vi en isblok hen til os, der var i stand til at bære os, og som lod sig styre. På den måde nåede vi bredden, men desværre alene."

Imidlertid var *Forward* kommet forbi denne uhyggelige kyst, og Johnson kunne ikke længere se det sted, hvor katastrofen med løjtnant Bellot var gået for sig. Den følgende dag passerede man Griffinbugten, og to dage senere forbjergene Grinnell og Helpman. Endelig den fjortende juli sejlede man om Osbornepynten, og den femtende kastede briggen anker i Baringbugten ved enden af kanalen. Sejladsen havde ikke været synderlig vanskelig; Hatteras fandt havet næsten lige så isfrit, som Belcher tidligere havde gjort det, da han med *Pioneer* og *Assistance* trængte frem til den syv og halvfjerdsindstyvende grad og tog vinterkvarter der. Dette var i vinteren 1852-1853, for i det følgende år tilbragte han vinteren netop her i Baringbugten, hvor *Forward* nu havde kastet anker, som følge af talløse prøvelser og hårde farer blev han til sidst nødt til at lade sit skib *Assistance* tilbage midt i den evige is.

Af denne katastrofe gav Shandon de modløse matroser en skildring. Vidste Hatteras noget om dette forræderi af hane første officer? Det er umuligt at svare på; i ethvert tilfælde tav han stille til det.

På højden af Baringbugten findes der et snævert farvand, der danner forbindelsen mellem Wellingtonkanalen og Dronningekanalen. Her var de drivende isblokke trængt meget tæt sammen. Hatteras anstrengte sig forgæves for at trænge gennem farvandet nord for Hamiltonøen; vinden tillod det ikke, og man måtte derfor søge at komme igennem mellem Hamiltonøen og øen Cornwallis, hvorved man tabte fem kostbare dage. Temperaturen begyndte at synke, ja sank endog den nittende juli ned til 7° Celsius. Den næste dag steg den ganske vist igen, men disse forvarsler om en tidlig vinter måtte

alligevel opfordre Hatteras til ikke at vente længere. Vinden havde tilbøjelighed til at holde sig vestlig og modsatte sig således hans skibs fart. Og dog måtte han skynde sig at nå til det punkt, hvor Stewart traf på et isfrit hav. Den nittende bestemte han sig til for enhver pris at trænge frem gennem farvandet; men vinden var stik imod. Ganske vist havde briggen ved hjælp af sin skrue kunnet kæmpe sig op mod de heftige vindstød, men Hatteras var nødt til frem for alt at spare på kullene; på den anden side var imidlertid også farvandet for bredt til at man kunne trække briggen fremad. Uden at bekymre sig om, for hvilke anstrengelser han udsatte sit mandskab, tog Hatteras da sin tilflugt til et middel, som hvalfangerne ofte anvender i lignende tilfælde. Han lod bådene fire ned mod vandspejlet, men dog ikke længere, end at de holdtes svævende på siden af skibet. I disse både måtte da folkene tage plads på tofterne og ro så stærkt, at briggen kunne komme frem mod vinden.

På den måde avancerede *Forward* efterhånden langsomt fremad. Men naturligvis var et sådant arbejde yderst anstrengende for folkene, og der hørtes da også en meget lydelig knurren. Hele fire dage roede man på den måde, indtil man den 23. juli nåede øen Bering i Dronningekanalen.

Vinden var vedblivende kontrær, og mandskabet kunne ikke længere holde strabadserne ud. Doktoren anså sundhedstilstanden for alt andet end god og troede endog hos nogle af folkene at mærke de første symptomer på skørbug. Han forsømte imidlertid intet for at bekæmpe dette forfærdelige onde, og han havde også godt håb om, at det ville

lykkes ham, idet der jo nemlig stod et betydeligt forråd af lægemidler til hans disposition.

Hatteras vidste meget vel, at han ikke længere kunne stole på sit mandskab. Mildhed og overtalelse ville under alle betingelser være forgæves, og han besluttede derfor at tage sin tilflugt til strenghed og ved første givne lejlighed gå ubønhørlig til værks. Specielt havde han aldeles ingen tro til Shandon, og selv James Wall forekom ham mistænkelig. På sin side havde han doktoren, Johnson, Bell og Simpson, der var ham hengivne med liv og sjæl. Mellem de vaklende var Foker, Bolton, Wolsten og Brunton, der ved given lejlighed nok kunne være i stand til at tage parti imod ham. De øvrige: Penn, Gripper, Clifton og Warren lagde uophørligt planer til oprør og søgte stadig at få deres kammerater over på deres side, for således at tvinge *Forward* til at vende tilbage til England. At dette ildesindede og tilmed ved strabadser overanstrengte mandskab ikke længe ville fortsætte de hidtilværende manøvreringer, indså Hatteras. I fire og tyve timer blev han liggende ud for øen Bering uden at gøre et eneste skridt fremad. Imidlertid sank temperaturen, og under disse høje breddegrader sporede man allerede den forestående vinters indflydelse. Den fire og tyvende faldt termometret ned til –6° Celsius. Om natten dannede der sig ny is af omkring halvanden centimeters tykkelse; når det sneede på den kunne den snart blive stærk nok til at bære en mand. Havet fik allerede den uklare farve, der forkynder de første krystaldannelser.

Hatteras var ikke blind for disse foruroligende symptomer. Skulle farvandene heromkring virkelig lægge til, ville han blive nødt til at overvintre på dette sted langt fra sin rejses mål og

uden engang at have set det isfri hav, hvilket han ifølge sine forgængeres beretninger måtte være så nær. Han besluttede derfor at trænge fremad for enhver pris og søge at nå nogle grader længere mod nord. Da han så, at han ikke kunne tvinge mandskabet til at ro længere, og da han heller ikke, på grund af den stadig kontrære vind, kunne bruge sejlene, uddelte han befaling til at fyre under kedlerne.

22. Begyndelsen til oprøret

Denne uventede befaling vakte den største overraskelse ombord på *Forward*.

"Fyre under kedlerne!" sagde nogle.

"Og med hvad?" spurgte andre.

"Når vi kun har kul til to måneder!" råbte Penn.

"Og hvad skal vi skaffe varme til veje med i vinter?" spurgte Clifton.

"Så må vi," svarede Gripper, "brænde skibet op lige til vandspejlet."

"Og fyre i kakkelovnen med masterne," tilføjede Warren.

Shandon betragtede Wall skarpt. Maskinmesteren nølede med at udføre befalingen.

"Har De forstået mig?" råbte kaptajnen heftigt.

Brunton gik hen imod maskinrummet, men i det øjeblik han skulle gå derned, standsede han.

"Gå ikke, Brunton," sagde en stemme.

"Hvem var det, der talte?" spurgte Hatteras.

"Jeg," svarede Penn, og trådte hen imod kaptajnen.

"Og De sagde?" spurgte denne.

"Jeg sagde ... jeg sagde," svarede Penn med en ed, "jeg sagde, at vi nu har nok af den historie, at vi ikke vil videre, at vi ikke vil krepere i vinter af kulde og anstrengelse, og at man ikke skal fyre under kedlerne!"

"Løjtnant Shandon," sagde Hatteras koldt, "vil De lade dette menneske lægge i lænker."

"Men kaptajn," svarede Shandon, "hvad denne mand har sagt ..."

"Hvis De gentager, hvad denne mand har sagt," afbrød Hatteras ham, "lader jeg Dem spærre inde i Deres kahyt. Har De forstået mig? Denne mand skal lægges i lænker."

Johnson, Bell og Simpson gik hen imod matrosen, der var ude af sig selv af raseri.

"Den første, der rører mig ...!" råbte han, idet han greb en håndspage og svang den over sit hoved.

Hatteras gik hen til ham.

"Penn," sagde han fuldstændig rolig, "hvis du gør en eneste bevægelse endnu, så skyder jeg dig en kugle for panden." Med disse ord tog han en revolver frem og sigtede på matrosen.

Man hørte en tydelig knurren.

"I andre tier!" sagde Hatteras. "Eller denne mand er dødsens."

Johnson og Bell fratog øjeblikkelig Penn hans våben, og han lod sig uden modstand føre ned.

"Gå så, Brunton!" sagde Hatteras.

Maskinmesteren gik, fulgt af Plover og Warren, ned på sin post. Hatteras begav sig atter hen på agterdækket.

"Denne Penn er en elendig karl," sagde doktoren til ham.

"Der er få, der har været døden så nær som han," svarede kaptajnen.

Snart havde maskinen tilstrækkelig damp oppe; ankerne blev lettet, *Forward* sejlede mod øst hen imod forbjerget Beecher og gennemskar den friske is, der allerede havde dannet sig.

Mellem øen Bering og Kap Beecher træffer man et temmelig stort antal øer, og i de smalle pas mellem disse flød der talrige isblokke, der under indvirkning af den forholdsvis lave temperatur truede med at blive forbundne og danne en uigennemtrængelig ismark.

Forward havde da betydelig vanskelighed ved at styre, tilmed da det som oftest var snevejr. Kun af og til viste solen sig igen; temperaturen steg da atter nogle grader, hindringerne svandt som ved et trylleslag, og en herlig blå vandflade viste sig der, hvor der kort i forvejen havde været overfyldt med isblokke. Horisonten strålede i en pragtfuld orange farve, og det var en sand velgerning for øjet at kunne betragte den efter i så lang tid at have været blændet af den evige sne.

Torsdag den seks og tyvende juli strøg *Forward* langs øen Dundas og slog derefter ind på en mere nordlig retning; men snart stødte den på en isflade, der var dannet af tre-fire meter høje, fra kysten løsrevne isblokke. En stund blev den da nødt til at styre mod vest langs denne isflades bugtede rand. Isblokkene knagede uafbrudt, og sammen med denne knagen var det ligesom høje skrig trængte sig ud fra skibets planker.

Endelig stødte briggen på et pas, gennem hvilket den møjsommelig kunne komme fremad. Men enorme isblokke standsede dog endnu ofte farten i timevis, og tågen hindrede stadig styrmanden i at se. Så længe man endnu har tilstrækkelig fri og åben udsigt, er det ikke så vanskeligt endda at undgå hindringerne i disse farvande, men det var her ofte umuligt at se en kabellængde frem for sig. Bølgerne gik højt og meget stærkt.

Der fandtes endnu talrige fugle, som udstødte bedøvende skrig. På de drivende isblokke havde sælhundene lejret sig, og når skibet sejlede forbi, strakte de hovedet frem og stirrede på det uden mindste spor af frygt.

Endelig den fjerde august, efter seks dages yderst langsom sejlads, opdagede man mod nord forbjerget Beecher. De sidste

timer havde Hatteras tilbragt på råen af stormasten; det af Stewart den 30. maj 1851 under 76° 20' bredde opdagede isfri hav kunne ikke være langt borte, men så langt Hatteras blik nåede, kunne han ikke se mindste spor af det. Tavs steg han da ned igen.

"Tror De på det isfri hav?" spurgte Shandon James Wall.

"Jeg begynder at tvivle om det," svarede denne.

"Havde jeg altså ikke ret, da jeg anså denne foregivne opdagelse for et hjernespind? Men man ville ikke tro mig, og selv De, Wall, tog parti imod mig!"

"Men nu vil man tro Dem, Shandon."

"Ja," svarede denne, "nu da det er for sent."

Og han begav sig igen tilbage til sin kahyt, hvor han siden sin strid med kaptajnen næsten altid holdt sig indelukket.

Hen imod aften sprang vinden om til syd. Hatteras lod da sejlene sætte til og ilden slukke. Nogle dage havde folkene atter yderst besværlige manøvreringer. Man brugte over en uge for at nå Barrowpynten. På ti tage var *Forward* ikke kommet tredive engelske mil fremad.

Atter sprang vinden om til nord, og skruen blev igen sat i bevægelse. Hatteras håbede endnu at finde et isfrit hav på den anden side af den syv og halvfjerdsindstyvende breddegrad, således som Edward Belcher havde set det.

Og dog, hvis han ville tro Pennys beretninger, måtte det hav, han for øjeblikket sejlede hen over, være isfrit; for da Penny var nået til isgrænsen, undersøgte han i båd bredderne af Dronningekanalen indtil den syv og halvfjerdsindstyvende grad.

Skulle han da anse disse beretninger for urigtige, eller havde der i disse polaregne indfundet sig en alt for tidlig vinter?

Den femtende august ragede bjerget Percy med sine sneklædte toppe frem i tågen. Stormvinden førte et stærkt haglvejr med sig.

Den følgende Dag gik solen ned for første gang, og den tid, da det var dag hele døgnet igennem, var således forbi. Folkene havde endelig vænnet sig til dette uafbrudte dagslys, og dyrene havde aldrig følt sig synderlig generet af det. Hundene lagde sig hver aften til hvile, regelmæssigt på det samme klokkeslæt.

Dog var mørket i de nætter, der fulgte umiddelbart efter den femtende august, aldrig fuldstændigt. Skønt solen var under horisonten, frembragtes der dog et ikke ringe lys ved refraktionen.

Den nittende august opdagede man efter en nøjagtig observation Kap Franklin i øst og i vest Kap Lady Franklin.

Doktoren vænnede sig, efter Johnsons råd, allerede til at tåle den lave temperatur, idet han næsten uophørligt opholdt sig på dækket og trodsede kulde, storm og sne. For øvrigt var han fuldstændig forberedt på, at der ville indfinde sig endnu større besværligheder end de, man hidtil havde prøvet, og han spøgte endog af og til over de stadige forvarsler på vinteren.

"Ser De," sagde han engang til Johnson, "disse lange rækker af fugle, der drager mod syd? Ser De, hvor de flygter afsted og tilråber os deres farvel?"

"Ja, mr. Clawbonny," svarede Johnson, "et instinkt har sagt dem, at det nu var på tide at drage bort, og de har derfor begivet sig på vej."

"Jeg tror nok, Johnson, at mange af vore folk kunne have lyst til at følge med dem."

"Men så er det snavs folk, mr. Clawbonny. Sagen er, at disse fugle ikke fører proviant med sig, og derfor må de drage et sted hen, hvor de kan friste livet. Men søfolk ombord på et godt skib, hvor der er tilstrækkelig proviant, de må kunne sejle til verdens ende."

"Så tror De altså, at Hatteras vil have held med sig?"

"Ja, hans foretagende vil lykkes for ham."

"Det er også min mening, Johnson, og selv om kun én af hans ledsagere skulle forblive tro ..."

"Nej, nej, hr. doktor, vi vil altid være to, der ikke svigter ham!"

"Ja, Johnson," svarede doktoren og trykkede den brave sømands hånd.

Prince Albert's Land, som *Forward* for øjeblikket sejlede forbi, hedder også Grinnell Land, og dette navn er forresten det almindeligste.

Briggen havde en række meget store vanskeligheder at bestå, mens den snart med sejl og snart med damp sejlede om dette land. Den ellevte august opdagede man det i tågen næppe synlige bjerg Britannia, og *Forward* kastede den følgende dag anker i Northumberlandbugten. Man var afskåret på alle sider.

23. Isblokkene stormes

Efter at Hatteras havde påset, at ankringen gik rigtigt for sig, begav han sig igen ned i sin kahyt, tog sit kort frem og orienterede sig nøjagtigt. Han befandt sig under 76° 57' bredde og 99° 20' længde, det vil sige tre minutter fra den syv og halvfjerdsindstyvende breddegrad. Netop på dette sted tilbragte sir Edward Belcher sin første vinter med *Pioneer* og *Assistance*. Fra dette punkt foretog han sine udflugter i slæde og båd; han opdagede Taffeløen, det nordlige Cornwallis, Victoriaarkipelaget og Belcherkanalen. Da han var kommet ud over den otteoghalvfjerdsindstyvende grad så han kysten bøje mod syd. Det syntes, som om den til sidst måtte nå Jonesstrædet, der fører til Baffinbugten. Men mod nordvest derimod strakte det isfri hav, ifølge hans beregning, sig ud over det uoverskuelige fjerne.

Hatteras betragtede med hjertebanken den del af søkortene, hvor et stort hvidt rum betegnede disse ukendte egne, og hans blik kom stadig tilbage til det isfri polarbassin.

"Efter så mange vidnesbyrd," sagde han til sig selv, "efter Stewarts, Pennys og Belchers beretninger kan man ikke tvivle om, at det findes! Disse dristige søfolk har set det med deres egne øjne! Kan man vel drage deres udsagn i tvivl? Nej, det er umuligt. Men hvis imidlertid det dengang isfri hav, som følge af en alt for tidlig vinter … dog nej, disse opdagelser er blevet gjort med flere års mellemrum. Dette bassin eksisterer, og jeg må, jeg vil finde det!"

Hatteras begav sig igen op på agterdækket. Tæt tåge omhyllede *Forward*; man kunne fra dækket næppe se den

øverste del af masten. Hatteras lod imidlertid ismesteren stige ned fra sin kragerede der oppe og indtog hans plads; han ville benytte sig af den mindste lysning på himlen for at undersøge horisonten mod nordvest. Shandon havde naturligvis ikke undladt at sige til James Wall:

"Nå, Wall, hvor er så det isfri hav henne?"

"De har haft ret, Shandon," svarede Wall, "og vi har endnu kun kul tilbage til seks uger."

"Men doktoren finder sagtens på ad videnskabelig vej at skaffe os brændselsmateriale," svarede Shandon. "Jeg har hørt sige, at man med ild kan tilberede is, måske laver han os ild af isen."

Og med et skuldertræk gik han igen tilbage til sin kahyt.

Den følgende dag, den tyvende august, spaltede tågen sig nogle øjeblikke. Man så, hvorledes Hatteras fra sin høje post ivrigt undersøgte hele horisonten. Derpå steg han tavst ned og gav befaling til at lette. Men man kunne let se, at hans håb atter var blevet skuffet.

Forward lettede anker og fortsatte sin ubestemte fart mod nord. Da man ikke længere kunne stole på den foranderlige vind, der tilmed ikke godt kunne benyttes på grund af farvandets uendelige bugter og krumninger, blev skibet så godt som fuldstændig aftaklet. Der dannede sig hist og her store hvidlige pletter på havet, det var forvarsler om en forestående tilfrysning. Så snart vinden lagde sig, frøs havet øjeblikkelig til, men når det igen begyndte at blæse, blev denne friske is på de fleste steder atter brudt op. Hen imod aften sank termometret ned til –7° Celsius.

Når briggen pludselig så passagen spærret, styrtede den sig som en murvædder med fuld dampkraft mod hindringen og borede den i sænk. Undertiden troede man, at nu sad den således fast, at den ikke kunne slippe bort igen, men en uventet bevægelse af isstrømmen åbnede en ny vej for den, og den sejlede da dristigt videre. Når dampen, mens man standsede, slap ud i større masser, fortættede den sig i den kolde luft og faldt ned på dækket som sne. Endnu en anden ting hæmmede briggens fart; ofte kom der isstykker ind i skruen, der var så hårde, at maskinen ikke kunne knuse dem. Man måtte da sejle tilbage og lade folkene ved hjælp af løftestænger og håndspager gøre skruen fri igen. Deraf opstod der da nye strabadser og forsinkelser.

Hele fjorten dage gik det således. *Forward* slæbte sig møjsommeligt frem gennem Pennystrædet. Folkene knurrede vel, men adlød dog endnu; de indså, at man nu umuligt kunne vende om. Sejladsen mod nord frembød i øvrigt også færre farer, end de umiddelbart foregående tilbagetog mod syd. Man måtte nu tænke på overvintring.

Matroserne talte indbyrdes sammen om denne sagernes nye stilling, og en dag passiarede de endog med Richard Shandon om det; de vidste jo, at han stod på deres side. Han brød sig i virkeligheden også så lidt om sin officerspligt, at han ganske roligt, mens han var til stede, lod folkene forhandle om kaptajnens autoritet.

"De siger altså, herr løjtnant," sagde Gripper, "at vi ikke længere kan vende om?"

"Nej, nu er det for sent," svarede Shandon.

"Men så," fortsatte en anden matros, "har vi ikke andet at gøre end opsøge et vinterkvarter."

"Ja, det er nu vor eneste tilflugt; man har ikke villet tro mig ..."

"Men en anden gang," sagde Penn, der igen var indtrådt i sin tjeneste, "vil man tro Dem."

"Da jeg ikke er herre her ombord ..." vedblev Shandon.

"Ja hvem ved, hvad der kan ske," afbrød Penn ham. "John Hatteras har naturligvis lov til for sit vedkommende at gå så langt mod nord, som han har lyst til, men vi andre er da endelig ikke nødt til at følge med ham."

"Man behøver blot," fortsatte Gripper, "at huske på hans første fart til Baffinbugten og hvorledes det gik der."

"Og," sagde Clifton, "på *Farewell*s rejse, der gik til grunde oppe ved Spitzbergen."

"Han kom alene hjem, ikke sandt?" spurgte Gripper.

"Jo, alene med sin hund," svarede Clifton.

"Vi har ikke lyst til at ofre os selv, når som helst denne mand finder for godt," tilføjede Penn.

"Eller at miste den præmie, som vi så ærligt har fortjent!"

Man vil af denne bemærkning let se, at det var Clifton, der gjorde den.

"Når vi har den otte og halvfjerdsindstyvende grad bag os," tilføjede han, "og det er vi nu ikke langt fra at have, så udgør det akkurat tre hundrede fem og halvfjerds pund for hver."

"Men," svarede Gripper, "vil vi ikke gå glip af dem, hvis vi kommer hjem uden kaptajnen?"

"Nej," sagde Clifton, "ikke når det bliver bevist, at det var uafviselig nødvendigt at vende tilbage."

"Men kaptajnen ..."

"Vær du kun rolig, Gripper," svarede Penn, "vi får nok en kaptajn, og det oven i købet en dygtig én, som hr. løjtnanten kender. Når kaptajnen ombord på et skib bliver gal, sætter man ham af og udnævner en anden, ikke sandt, hr. løjtnant?"

"Mine venner," svarede Shandon undvigende, "I vil altid hos mig finde et hjerte, der slår varmt for jer. Men lad os afvente begivenhedernes gang."

Som man ser, trak der sig en storm sammen over Hatteras' hoved. Men han styrede dristigt fremad, lige så fast, urokkelig, energisk og tillidsfuld som altid. Desuden, selv om han ikke havde været fuldstændig herre over, hvilken vej han ville sejle, havde han dog i den tid, der var gået, præsteret noget dygtigt. Andre søfarende havde brugt to til tre år for at gøre den samme fart, som han havde tilendebragt på fem måneder. Nu var han endelig nødt til at måtte overvintre, men dette kunne ikke forskrække ham. Havde ikke sir John Ross og MacClure tilbragt tre vintre efter hinanden i polarhavene? Hvad der havde været muligt for dem, kunne han ikke også sagtens gøre det?

"Jo, ganske sikkert," gentog han for sig selv, "og mere endnu, hvis det var nødvendigt!"

Men ganske tilfreds med, hvad der hidtil var sket, var han alligevel ikke.

"Hvis jeg dog blot," sagde han beklagende til doktoren, "havde kunnet trænge frem gennem Smithstrædet, så ville jeg allerede nu have været ved polen."

"Men," svarede doktoren med uforanderlig tillid, "vi vil komme dertil, kaptajn, under den ni og halvfemsindstyvende meridian ganske vist, i stedet for under den fem og

halvfjerdsindstyvende, men hvad gør det? Når alle veje fører til Rom, er det endnu sikrere, at alle meridianer fører til polen.

Den en og tredivte august viste termometret –10° Celsius. Den tid af året, da det var muligt at sejle, nærmede sig sin slutning. *Forward* lod øen Exmouth ligge til højre, og tre dage efter passerede den Taffeløen, der ligger midt i Beecherkanalen. På en mindre fremrykket årstid ville det måske have været muligt gennem denne kanal at nå tilbage til Baffinbugten, men nu turde man ikke tænke på det. Farvandet var her fuldstændig spærret af isblokke, og der var ligefrem ikke en eneste tomme vand at sejle i.

Heldigvis kunne man derimod komme nogle minutter længere mod nord ved at sprænge den friske is, men så lav som temperaturen nu var, kunne vandet meget hurtigt fryse aldeles til ved vindstille vejr, og selv kontrære storme var derfor at foretrække. Blot en eneste stille nat kunne tillukke alt.

Og på det sted, hvor *Forward* nu lå, kunne man ikke overvintre. Der måtte frem for alt opsøges et sted, hvor man lå nogenlunde i læ. Hatteras håbede at nå kysten af Cornwallis og på den anden side af Albertpynten træffe på en bugt, der frembød et tilstrækkeligt sikkert tilflugtssted. Det var derfor han så vedholdende søgte at komme længere frem mod nord.

Men den ottende september stødte han på en sammenhængende, uigennemtrængelig ismasse. Temperaturen sank til –12° Celsius. Drevet af uro søgte Hatteras forgæves en gennemfart, bragte hundrede gange sit skib i fare og drog sig så med vidunderlig behændighed igen ud af disse farer. Selv om man måske havde ret til at beskylde ham for at

være uforsigtig, så var han dog så god en sømand, som nogen kunne være.

Den situation, *Forward* befandt sig i, begyndte imidlertid at blive højst betænkelig. Havet lukkede sig efter skibet, og i løbet af nogle timer blev isen så tyk, at den med lethed kunne bære et menneske. Da Hatteras ikke kunne omgå denne hindring, besluttede han at angribe den direkte og sprænge isen. Man gravede først et hul i den, og efter at man omhyggeligt havde bragt sprængcylinderen i horisontal stilling, for at en så stor del af isen som muligt kunne blive udsat for sprængningen, fyldte man igen hullet med sne og tændte derpå lunten, der var omgivet af et guttaperkarør. Man anstrengte sig altså for at sprænge isen, fordi man ikke kunne anvende savene, da savsnittene øjeblikkelig frøs til igen. Ved hjælp af den anvendte fremgangsmåde kunne Hatteras imidlertid håbe, at der ville være en gennemfart åben inden næste dag.

Men i løbet af natten blev stormen voldsommere og voldsommere; havet hævede sig under isskorpen, som blev det sat i bevægelse af en undersøisk kraft, og pludselig hørte man styrmanden forfærdet råbe:

"Giv agt agterude! Giv agt agterude!"

Hatteras så i den nævnte retning, og det, han kunne se i dæmringen, var virkelig også noget, man nok kunne blive forfærdet over.

Et højt optårnet isbjerg, der var blevet kastet tilbage mod nord, styrtede så hurtigt som en lavine frem mod skibet.

"Alle mand på dækket!" råbte kaptajnen.

Det fremvæltende bjerg var næppe mere end en kilometer borte; de mindre isblokke rundt omkring væltede sig mellem

hinanden som uhyre sandskorn, der hvirvledes op af en forfærdelig orkan, og samtidig rystede en skrækkelig støj luften.

"Ser De, mr. Clawbonny," sagde Johnson til doktoren, "det er en af de største farer, der kunne arrivere os."

"Ja," svarede doktoren roligt, "det er forfærdeligt."

"Det er, som skulle vi til at afslå en storm," vedblev Johnson.

"Man kunne næsten antage det for en uhyre trop af de urverdenens dyr, man tror har huseret her ved polen. Se, hvor de trænger sig mellem hinanden og løber om kap; javel, det er en storm, som vi bliver nødt til at afslå."

På agterdækket stod hele mandskabet beredt med spader, entrehager og løftestænger.

Lavinen kom nærmere, stadig voksende i højde, idet den rev de omgivende isstykker med sig. Ifølge Hatteras' befaling skulle kanonen affyres for om muligt at splintre denne truende masse. Men før det kunne ske, var isbjerget allerede nået helt hen til briggen og styrtede nu imod den. Man hørte en høj knagen, og idet isen skruede sig op bagbord ad skibet, blev en del af rælingen knust.

"Ingen rører sig fra sin plads!" råbte Hatteras, "pas på isblokkene!"

Disse stormede mod skibet med uimodståelig kraft. Isstykker, der vejede flere hundrede kilo, stødte mod skibets sider, og de mindre, der kastedes op i højde med mastekurven, sønderrev takkelagen. Folkene kunne ikke modstå denne mængde af fjender, men enhver gjorde dog alt hvad der stod i hans magt for at afslå stormen. Larmen var forfærdelig, Duke

gøede himmelhøjt, og mørket forøgede rædslen ved denne forfærdelige situation.

Hatteras udstedte midt i denne menneskenes unaturlige kamp med isblokkene fuldstændig roligt sine befalinger. Idet skibet gav efter for det uhyre tryk, væltedes det over på styrbordssiden og kom i fare for at se sin stormast knust.

Hatteras indså faren. Det var et skrækkeligt øjeblik. Briggen truedes med at blive kastet fuldstændig om på siden

Og i det samme viste der sig en uhyre blok af størrelse som skibet. Den ragede allerede op over agterdækket. Hvis den styrtede over *Forward*, var alting ude. snart nåede den op i højde med ræerne og begyndte at vakle på sin basis.

Et skrig af forfærdelse undslap alle.

Men i dette øjeblik blev hele skibet løftet i vejret, svævede en stund i luften og faldt derpå igen ned på isblokkene. Hvad var det, der foregik?

Løftet i vejret af den stigende flod og kastet ned igen af blokkene, der stødte bagfra, sønderbrød det det uigennembrydelige isdække. Efter et minuts forløb, der syntes en evighed, sank det ned på en jævn ismark, knuste denne med sin vægt og befandt sig igen i sit naturlige element.

"Isen er knust!" råbte Johnson.

"Gud være lovet!" udbrød Hatteras.

Briggen befandt sig imidlertid kun i et bassin i isen. Dens køl var fuldstændig neddykket i vand, men da den på alle sider var omgivet af is, kunne den dog ikke røre sig af stedet. Hele ismarken drev afsted med den.

"Vi driver, kaptajn!" råbte Johnson.

"I Himlens navn da!" svarede Hatteras.

Hvorledes ville det også have været muligt at stå imod her?

Det blev imidlertid atter dag, og man konstaterede, at isen under indvirkning af en undersøisk strøm blev drevet hurtigt fremad mod nord. Den drivende masse bortførte på denne måde *Forward*, der var klemt inde i den uoverskuelige ismark. For det tilfælde at der skulle indtræde en katastrofe og briggen blive kastet om på siden eller knust af isblokkenes tryk lod Hatteras en stor mængde proviant, lejrgenstande, klæder og tæpper til mandskabet bringe op på dækket. Noget lignende havde engang tidligere MacClure gjort.

Rundt omkring skibet hang han hængemåtter, der var fyldt med luft, så at de kunne tjene til beskyttelse mod beskadigelse fra isen. Og da nu denne på grund af den lave temperatur (−40° Celsius) stadig satte sig fast om alt, så var skibet snart omgivet af en mur, som kun dets master ragede op over.

I syv dage sejlede man på denne måde. Den tiende september fik man Albertpynten, der er den vestligste spids af Ny Cornwallis i sigte, men den forsvandt snart igen. Man lagde mærke til, at den drivende ismark fra dette øjeblik vendte sig mod øst.

Hvorhen drev den? Hvor ville den standse?

Ja, hvem kunne forudse det?

Mandskabet ventede med hænderne i skødet. Den femtende september hen imod klokken tre om eftermiddagen standsede ismarken pludselig, idet den uden tvivl var stødt mod en anden. Skibet blev stærkt rystet. Hatteras så på kortet, han befandt sig uden at have noget land i sigte under 78° 15' bredde og 95° 35' længde midt i den egn, hvor geograferne har lagt kuldepolen.

24. Forberedelser til overvintringen

Den sydlige halvkugle er under samme breddegrad forholdsvis koldere end den nordlige; men det nye kontinents temperatur er endnu 15° lavere end de andre verdensdeles, og i Amerika er de egne, det ligger under kuldepolen, ligefrem forfærdelige.

Hele årets middeltemperatur er –19° Celsius.

De lærde, hvis anskuelse i så henseende doktor Clawbonny delte, har forklaret dette på følgende måde:

Ifølge dem er de vinde, der i Amerikas nordlige egne hersker mest konstant, alle sammen sydvestlige vinde. De kommer fra det stille ocean med en forholdsvis mild temperatur, men før de når til polarhavene, stryger de hen over store, snedækkede områder, hvorved de bliver kolde, og denne kulde stiger, indtil de med isnende strenghed når ind i nordpolsegnene.

Hatteras befandt sig ved kuldepolen og var kommet endnu længere mod nord end hans forgængere. På sit skib, der stak midt ned i isen og med en besætning, der var så oprørsksindet, som den vel kunne være, måtte han da være forberedt på at han gik en forfærdelig vinter i møde. Men han besluttede sig til at byde disse farer trods med sin sædvanlige energi.

Først og fremmest tog han med Johnsons bistand alle de for overvintringen nødvendige forholdsregler.

Ifølge hans beregning var *Forward* blevet drevet 250 engelske mil længere mod nord, end det sidste kendte land, Ny Cornwallis, ligger. Han sad fast i ismarken som i en granitklippe, og ingen menneskelig magt formåede at rive ham ud af den.

I disse vidtstrakte have, som polarvinteren hvilede over, var der ikke længere en eneste dråbe flydende vand. Ismarkerne strakte sig over uoverskuelige strækninger, men uden nogen jævn overflade. Tvært imod rejste talrige bjerge sig op af isfladen, og *Forward* befandt sig netop på et sted, der på de tre sider var omgivet af de højeste af disse og kun lå åben mod sydøst. Men det var ikke klipper, som naturen havde lagt skærmende uden om en smuk bugt; her var ingen enge og gule marker, ingen blå bølger og ingen bladrige træer. Naturen var som uddød på dette sted, og her, hvor alt liv var stivnet af kulde, kunne man næsten ikke engang tænke sig, at det under en mildere sol så anderledes ud.

Hvor fast skibet end sad, var det imidlertid nødvendigt at sikre det forsvarligt ved hjælp af ankrene. For man måtte være forberedt på isbrud og undersøiske bølgebevægelser.

"Det vil blive strenge tage for os," sagde Johnson til doktoren. "Kaptajnen har just ikke haft det allerstørste held med sig, for der kan unægtelig tænkes en bedre eksistens end den at være klemt inde her på det forfærdeligste sted af jordkloden. Nå, men herregud, vi kommer vel nok ud af det engang igen."

I grunden var doktoren dog ganske fornøjet over denne sagernes stilling. At overvintre ved kuldepolen var for ham en lykke, som han ikke satte så ganske lavt.

Folkene havde i begyndelsen en hel del at gøre, sejlene vedblev at være oppe, men blev kun omhyggeligt beslåede; man tog ikke masterne ned, og kragereden blev på sin plads; kun den løse takkelage blev taget ned.

Det blev nødvendigt at hugge isen op omkring skibet, der led betydeligt ved trykket af den. Efter nogle dages forløb var

imidlertid dette besværlige arbejde udført, og man undersøgte nu kølen. Den havde ikke lidt nogen skade, kun kobberforhudningen var næsten fuldstændig revet af. Da briggen igen lå frit, løftede den sig næsten fem og tyve centimeter i vejret.

Doktoren tog del med i arbejderne. Han håndterede snekniven med stor behændighed og opmuntrede matroserne med sit gode humør. Han belærte og lærte samtidig selv. Anordningen med hensyn til isen omkring skibet billigede han i høj grad.

"Ja, se det er en forsigtighedsregel, som vi vil få megen nytte af," sagde han.

"Uden den, mr. Clawbonny," svarede Johnson, "ville vi ikke have kunnet ligge her for isens tryk. Nu kan vi uden frygt opføre en snemur i højde med rælingen og gøre den ti fod tyk, hvis vi vil."

"En fortræffelig idé!" udbrød doktoren; "sneen er en dårlig varmeleder, og varmen inden for vil ikke så let slippe ud igennem den."

"De har ret," svarede Johnson; "vi opfører en befæstning mod kulden, men også imod de vilde dyr, hvis de skulle få lyst til at besøge os. Når arbejdet er færdigt, udhugger vi i denne snemasse to trapper, der fører henholdsvis til for- og agterdelen af skibet og kaster vand på dem, hvorved de bliver så hårde som sten."

"Ja, ja, det er fortræffeligt!" sagde doktoren; "og man må tilstå, at det dog er et held, at kulden frembringer sne og is, det vil sige noget, man kan beskytte sig imod den med. Ellers ville vi virkelig være slemt i forlegenhed."

I virkeligheden skulle skibet forsvinde under et tæt isdække, hvilket det kom til at skylde bevarelsen af sin indre varme. Der blev af tæt, tjæret lærred spændt et tag over hele tækket, og over det lagde man sne. Ligeledes gik dette lærred tilstrækkelig langt ned til at dække siderne af skibet, og da kulden således kunne holdes ude, blev dækket ligefrem en fortræffelig spadsereplads.

Man gjorde sneen ovenover omkring tre kvart meter tyk, og efter at den var stampet fuldstændig fast kom man et lag sand ovenpå. I nærheden af briggen lavede man en brønd, et rundt, udhugget hul i isen, der stadig blev holdt åbent, idet man hver morgen huggede den friske is op. Denne brønd skulle tjene til at have vand disponibelt dels til ildebrandstilfælde og til de hyppige bade, der blev foreskrevet af helbredshensyn. For at spare brændselsmateriale hentede man vandet dybt nede fra, hvor det var mindre koldt og betjente sig derved af et af den lærde François Arago opfundet apparat.

Sædvanligvis borttager man i vintermånederne alle de genstande, der fylder for meget op i skibet for derved at kunne disponere over større rum. Disse genstande bliver da opbevaret i magasiner i sand. Men hvad der kan lade sig gøre i nærheden af en kyst bliver naturligvis umuligt på et skib, der ligger for anker i ismarken.

Derimod sørgede man ombord for at bekæmpe de høje breddegraders to værste fjender: kulden og fugtigheden, af hvilke den sidste tilmed er den værste.

Da man ved bygningen af *Forward* havde haft for øje, at den skulle sejle i polarhavene, var den naturligvis blevet indrettet så godt som muligt for en overvintring. Mandskabets store lukaf var således navnlig yderst fornuftigt indrettet; man havde

undgået hjørner, da fugtigheden nemlig først samler sig ved disse, idet der, når temperaturen synker, over væggene, og særlig hvor de støder sammen, danner sig en isskorpe som, når den smelter, fremkalder en stadig fugtighed. Hvis lukafet havde været fuldstændig cirkelrundt, ville det have været endnu mere hensigtsmæssigt; men når det blev opvarmet af den store kakkelovn og tilbørligt udluftet, måtte det dog være ganske beboeligt. Væggene var overtrukket med dådyrskind, ikke med uldne stoffer, for i ulden fortætter dampene sig, og luften bliver derved opfyldt med fugtighed.

Agterude blev mellemrummene taget bort, så at officererne fik en fælles sal, der var stor og luftig, og som blev tilstrækkelig opvarmet ved en kakkelovn. Foran denne sal såvel som foran mandskabets lukaf fandtes der et slags forværelse, så at de egentlige beboelsesrum var unddraget enhver direkte forbindelse med kulden udenfor. I forværelserne tog man de tilsneede klæder af, og uden for dem var der igen tilstrækkelig mange skrabejern, til at man kunne gardere sig mod fugtigheden.

Igennem lærredsslanger blev der ført luft ind, som skulle bringe ovnen træk og ligeledes føre vanddampene ud. Desuden var der i begge salene anbragt kondensatorer, der indsugede dampene i stedet for at lade dem opløse sig til vand. Man tømte dem to gange om ugen, og de indeholdt ofte flere store stykker is.

Ved hjælp af luftslangerne kunne man med lethed regulere ilden. Et forholdsvis ringe kvantum kul var tilstrækkeligt til i salene at vedligeholde en temperatur af +10° Celsius, men Hatteras indså imidlertid, efter at han havde ladet opmåle de

resterende forråd af kul, at han selv med den største sparsommelighed ikke ville have brændselsmateriale til to måneder.

Der blev indrettet et tørrerum for klæderne, som ofte måtte tørres. For i fri luft kunne man naturligvis ikke tørre dem.

Endvidere blev de finere dele af maskinen omhyggeligt taget ud og opbevaret i et hermetisk tillukket kammer.

Levemåden ombord blev gjort til genstand for omhyggelig overvejelse, og i den fælles sal ophængte Hatteras et nøjagtigt reglement angående denne.

Folkene stod op klokken seks om morgenen; hængekøjerne blev tre gange om ugen hængt ud i luften; gulvet i begge værelserne blev hver dag skrubbet med varmt sand; ved hvert måltid blev der serveret varm te, og retterne skiftede så meget som muligt på de forskellige dage af ugen. De bestod af brød, mel, oksemarv og rosiner til budding, sukker, cacao, te, ris, citronsaft, nedsaltet okse- og svinekød, konserveret fersk kød og henkogte grøntsager. Køkkenet lå uden for den fælles sal. Derved gik man ganske vist glip af dets varme, men det kunne ikke gå an at koge inde på grund af dampen og den derved fremkaldte fugtighed, som var en følge af kogningen.

Menneskets sundhedstilstand afhænger i væsentlig grad af dets næringsmidler; under så høje breddegrader må man så vidt muligt leve af dyriske stoffer.

Doktoren havde haft den første stemme ved affattelsen af programmet.

"Man må," sagde han, "tage eksempel efter eskimoerne, der i så henseende har fået deres undervisning af naturen selv. Araberne og afrikanerne kan nøje sig med nogle dadler og en

håndfuld ris, men det er her nødvendigt at spise meget. Eskimoerne fortærer fra to til femten pund olie daglig. Hvis denne ret ikke behager Dem, må vi tage vor tilflugt til andre stoffer, der er rige på sukker og fedt. Med andre ord, vi behøver kulsyrestof; og vi må altså se at frembringe så meget kulsyrestof som muligt.

Samtidig med denne regel blev der pålagt mandskabet den strengeste renlighed. Enhver ombord måtte hver anden dag tage et kuldslået bad, hvilket er et fortræffeligt middel til at bevare den naturlige varme. Doktoren foregik dem alle med sit eksempel.

Når folkene i stærk kulde var ude på arbejde eller på vagt, måtte de tage sig meget i agt for at ikke enkelte dele af legemet skulle blive angrebet af frost; skete det, måtte man skynde sig at gnide dem med sne for igen at få blodcirkulationen i gang. For øvrigt var alle omhyggeligt forsynet med uldne underklæder over hele legemet og bar kapper af dådyrskind samt benklæder af sælhundeskind, som vinden ikke kan trænge ind igennem. De forskellige arrangementer og indretninger ombord optog tre uger, og man nåede den niende oktober, uden at der var passeret noget særlig bemærkelsesværdigt.

25. En af James Ross' ræve

På denne dag sank temperaturen ned til –16° Celsius, men det var stille vejr, og kulden føltes derfor ikke så stærkt. For at benytte den klare luft gik Hatteras ud i den hensigt at undersøge omegnen. Han klatrede op på et af de højeste isbjerge, men kunne med sin kikkert kun se ud over en lang række isbjerge og ismarker. I miles omkreds var der ikke land at opdage. Da han kom tilbage, forsøgte han at beregne, hvor længe dette hans fangenskab kunne vare.

Jægerne, og mellem dem doktoren, James Wall, Simpson, Johnson og Bell forsømte ikke at forsyne skibet med fersk kød. Fuglene var forsvundet for i sydligere egne at søge et mildere klima. Kun ptarmiganerne, en slags klippehøns, der er ejendommelig for denne breddegrad, var ikke flygtet for kulden; de lod sig let komme på skud, og deres store antal lovede rigeligt forråd af vildt.

På harer, næve, ulve, hermeliner og bjørne var der ingen mangel. En fransk, engelsk eller norsk jæger ville ikke have haft grund til at beklage sig. Men man kan ikke let komme nær til disse sky dyr, og da deres pels om vinteren er fuldstændig hvid, er det også vanskeligt at se dem i sneen.

Man traf også hyppigt på søkalve og søhunde, der blev indbefattede under den almindelige benævnelse: sæler. Jagten på dem blev særlig anbefalet jægerne såvel på grund af deres skind som af deres fedt, der var såre tjenligt til brændselsmateriale. Desuden kunne disse dyrs lever i nødstilfælde afgive et fortræffeligt næringsmiddel. Man kunne tælle dem i hundredvis, og en halv mils vej nord for skibet var

ismarken bogstavelig talt gennemboret af disse amfibiers lufthuller; men de havde et mærkværdigt instinkt til at mærke, når jægeren var i anmarch, og mange, der allerede var anskudt, undslap ved at dukke ned under isen.

Dog lykkedes det Simpson, den nittende, omtrent fire meter fra skibet at bemægtige sig en af dem; han havde nemlig været så forsigtig at stoppe dyrets lufthul til, så det var given til pris for jægerne. Først efter at være såret af flere skud bukkede det imidlertid under. Denne sælhund var næsten tre meter lang; på dens hoved, der lignede en bulbiders, på dens kæbers seksten tænder, på dens store brystfinner og dens lille, med endnu et par finner forsynede hale, så man, at det var et pragtfuldt eksemplar af søhundenes familie. Da doktoren ønskede at opbevare dens hoved for sin naturhistoriske samling og også mente, at man ved given dejlighed kunne få brug for dens skind, lod han begge dele præparere på en meget hurtig og kun lidet kostbar måde. Han sænkede dyrets legeme ned i den omtalte brønd i nærheden af skibet, og tusinder af småkrabber og lignende dyr borttog i en fart hver eneste kødpartikel; efter en halv dags forløb var arbejdet færdigt, og den mest behændige af garvernes laug i Liverpool ville ikke have kunnet gøre det bedre.

Så snart efterårsjævndøgnet, det vil sige den 23. september, er forbi, begynder egentlig vinteren i polaregnene. Efter at solen lidt efter lidt var blevet længere og længere nede under horisonten, forsvandt den den 23. oktober fuldstændig og kastede endnu kun enkelte skrå stråler over de isdækkede bjergkamme. Man skulle nu ikke få den at se igen før i februar.

Man må imidlertid ikke tro, at der under denne solens lange fraværelse herskede fuldstændigt mørke. Månen erstatter den hver måned på bedste måde. Dertil kommer i almindelighed stjernernes ualmindeligt klare funklen, hyppige nordlys og ejendommelige snebrydninger i den hvide horisont. For øvrigt er solen selv på den dag den fjerner sig længst mod syd, den 21. december, endnu kun 13° fra polarhorisonten, og der hersker derfor dagligt en dæmring, som varer nogle timer. Kun tåge og snestorme sænker ofte et fuldstændigt mørke over disse egne.

Hidtil havde vejret imidlertid været temmelig gunstigt. Kun de omtalte klippehøns og harerne havde grund til at beklage sig over det, for jægerne lod dem ikke noget øjeblik i ro. Man opstillede også nogle rævefælder, men disse mistænkelige dyr lod sig ikke fange. Ofte kradsede de endog sneen op under fælden, så at de endog uden fare kunne få fat i lokkemaden.

Den 25. oktober viste termometret –20° Celsius. Der opstod en yderst heftig storm, og den med tæt sne opfyldte luft lod ikke en eneste lysstråle bane sig vej til *Forward*. I flere timer var man urolig med hensyn til Bell og Simpson, der havde vovet sig for langt bort på jagten. Først den følgende morgen kom de tilbage til skibet, efter at de hele natten havde ligget indhyllet i deres dådyrskind, mens stormen hvinede omkring dem og begravede dem under et fem fod tykt snetæppe. De var næsten frosset ihjel, og det kostede doktoren stort besvær atter at få blodet i cirkulation.

Uvejret varede hele otte dage uden afbrydelse. Man kunne ikke sætte foden uden for skibet. Kun en eneste dag var det femten graders kulde i stedet for tyve.

I denne nødtvungne uvirksomhed tog man sig forskelligt for. Nogle sov og andre røg, enkelte af folkene underholdt sig sagte med hinanden og brød af, når doktoren eller Johnson kom i nærheden af dem. Der eksisterede ikke længere noget moralsk bånd mellem denne besætning; den samledes endnu kun til den fælles aftenbøn og om søndagen til gudstjenesten og bibellæsningen.

Clifton havde nøjagtigt udregnet, at nu, da man var kommet ud over den otte og halvfjerdsindstyvende breddegrad beløb hans andel af præmien sig til tre hundrede og fem og halvfjerdsindstyve pund; han fandt summen tilstrækkelig rund, og hans tragten gik ikke videre. Mange af de andre delte gerne hans anskuelse og tænkte kun på at nyde denne gennem så mange strabadser erhvervede formue.

Hatteras var stadig så godt som usynlig. Han tog hverken del i jagten eller spadsereturene. De meteorologiske fænomener, der vakte doktorens beundring, interesserede ham ikke i mindste måde. Hans sjæl var kun opfyldt af én tanke, der samlede sig i det ene ord: Nordpolen. Han tænkte kun på det øjeblik, da *Forward* igen kunne fortsætte sin eventyrlige fart.

Kort sagt, den almindelige stemning ombord var meget mørk og trykket.

I disse ubeskæftigede timer ordnede doktoren sine rejsenotitser. Han var aldrig uvirksom, og hans gode humør var stadig uforanderligt. Men han blev alligevel glad, da uvejret atter hørte op og han endelig igen kunne begynde på sine jagtudflugter.

Den 3. november klokken seks om formiddagen og i en temperatur af −21° Celsius vandrede han igen ud sammen med

Johnson og Bell. På den i de sidste dage faldne høje og fastfrosne sne var det let at gå. Kulden var tør og gennemtrængende, månen strålede med uforlignelig klarhed, så at jægerne kastede lange skygger hen over de hvide flader.

Doktoren havde med sig sin ven Duke, der løb snusende hen ad vejen og ofte stod stille ved et frisk spor. Alligevel traf jægerne i de første to timer ikke engang på en eneste hare.

"Har da også vildtet fået lyst til at drage mod syd?" sagde doktoren.

"Man skulle tro det, mr. Clawbonny," svarede Bell.

"Jeg for min part tror det dog ikke," bemærkede Johnson. "Harer, ræve og bjørne er her i deres rette klima, og efter min mening er det kun den sidste storm, der har bragt dem til at forsvinde; men når de sydlige vinde begynder at blæse, vil de snart komme igen. Ja, hvis De talte om rådyr og bisamokser, så var det en helt anden sag."

"Og dog finder man disse dyr i talrige skarer på øen Melville," vedblev doktoren, "under sine overvintringer havde Parry hele tiden så meget af dette prægtige vildt, som han blot ønskede sig."

"Vi er ikke så heldigt situerede," svarede Bell; "havde vi blot tilstrækkeligt bjørnekød, så kunne vi prise os lykkelige."

"Ja, deri ligger netop vanskeligheden," bemærkede doktoren; "bjørnene synes her at være meget sjældne og vilde."

"Bell taler om bjørnekød," sagde Johnson; "men dette dyrs fedt ville være endnu mere værdifuldt for os end dets kød og pels."

"Du har ret, Johnson," svarede Bell; "jeg kan nok tænke, at du mener med hensyn til brændselsmateriale."

"Ja, det forstår sig; selv med den største sparsommelighed har vi nu kun nok til tre uger."

"Ja," sagde doktoren; "deri ligger der en virkelig fare, for vi er nu først i begyndelsen af november, og februar er i isregionerne årets koldeste måned. Dog kan vi i mangel af bjørnefedt gøre regning på sælhundefedt."

"Ikke ret længe endnu, mr. Clawbonny," svarede Johnson. "Også disse dyr vil snart undgå os. Hvad enten nu kulden eller deres skræk for os er grund til det, så vil vi ikke længe endnu få dem at se på isblokkene."

"Men så," sagde doktoren, "er det jo aldeles nødvendigt at vi slår os på isbjørnene. Det er åbenbart det nyttigste dyr i disse egne, for det kan for sit vedkommende alene levere os, hvad vi trænger mest til: føde, klæder, lys og brændsel. Hører du, Duke," sagde doktoren kærtegnende til hunden, "vi trænger til bjørne; altså, min ven, skynd dig og find dem!"

Opmuntret af doktorens kærtegn fo'r Duke pilsnart afsted hen over isen, stadig under høj gøen, så at han hele tiden kunne høres af jægerne, skønt han kom temmelig langt bort fra dem.

Det er i det hele taget forbavsende, hvor langt lyden når i en så lav temperatur; det går med den som med stjernelyset på polarhimlen. Og navnlig er det da i kolde, tørre nætter, at lysstrålerne og tonebølgerne forplanter sig så overordentlig langt.

Jægerne fulgte denne fjerne gøen og søgte at nå hen til Duke. Men de måtte tilbagelægge hele to kilometer, før de nåede den, og de kom da ganske åndeløse til stedet, for i en sådan atmosfære taber man let vejret. Duke stod næppe halvtreds

skridt fra en vældig skikkelse, der bevægede sig frem og tilbage på toppen af en høj.

"Nå, det går jo så godt som det kan!" udbrød doktoren og ladede sit gevær.

"Ja, min tro er det en bjørn, og det oven i købet en smuk bjørn," sagde Bell.

"En udmærket bjørn," supplerede Johnson og forbeholdt sig at skyde bag efter sine to ledsagere.

Duke blev ved at gø, som han var rasende. Bell gik tyve skridt fremad og fyrede; men han syntes ikke at have truffet, for dyret vedblev at bevæge sit hoved frem og tilbage på den samme plumpe måde som tidligere.

Nu trådte også Johnson til og skød, efter at han omhyggeligt havde sigtet.

"Så!" udbrød doktoren, "igen ingenting; men det er også denne gang den fordømte refraktion; den kan man aldrig vænne sig til. Vi er endnu slet ikke inden for skudvidde. Bjørnen er endnu over tusinde skridt borte."

"Fremad!" svarede Bell.

De tre kammerater styrtede hurtigt hen imod dyret, der slet ikke havde ladet sig forskrække af skuddene. Det syntes at være meget stort, og jægerne glædede sig allerede til det gode bytte. Da de var kommet inden for skudvidde fyrede de, og bjørnen styrtede, uden tvivl dødeligt truffet, ned til foden af højen.

Duke løb derhen.

"Den bjørn var det da ikke vanskeligt at få bugt med," sagde doktoren.

"Kun tre skud," svarede Bell foragteligt, "og den er allerede leveret."

"Ja, det er mærkeligt," sagde Johnson.

"Hvis vi da ikke netop er kommet i det øjeblik, da den var i færd med at dø af alderdom," bemærkede doktoren.

"Nå, hvad enten den er gammel eller ung," svarede Bell, "så er det dog altid et godt bytte."

Under denne samtale var jægerne kommet hen til højen, og til deres store forbavselse fandt de Duke i færd med at slide i liget af en hvid ræv.

"Nej, det må jeg sige," udbrød Bell, "det er virkelig et stærkt stykke!"

"Ja unægtelig," sagde doktoren, "vi skyder en bjørn, og der falder en ræv."

Johnson vidste ikke rigtigt, hvad han skulle sige til det hele.

"Atter refraktionen!" sagde doktoren halvt leende og halvt ærgerlig.

"Ja, men hvordan forstår De det, mr. Clawbonny?" spurgte Bell.

"Ih nu, min ven, ligesom refraktionen har narret os med hensyn til afstanden, således også med hensyn til størrelsen. I stedet for en ræv troede vi at have en bjørn for os. Men vi kan trøste os med, at noget lignende ikke få sjældent sker for jægerne."

"Men," bemærkede Johnson, "hvad enten det nu er en bjørn eller en ræv, så kan den alligevel godt bruges, og lad os derfor tage den med os."

Men næppe havde han taget fat på dyret for at kaste det op på skuldrene, før han forundret udbrød:

"Nej, det bliver stadig galere og galere!"

"Hvad er der?" spurgte doktoren.

"Ja se blot, mr. Clawbonny, se blot her, dyret har halsbånd på."

"Halsbånd?" gentog doktoren forundret og bøjede sig ned over ræven.

Ganske rigtigt. Midt på den hvide pels så man et kobberhalsbånd, og doktoren troede også at bemærke en indskrift på det. Hurtigt tog han det af halsen på dyret.

"Kan De forstå, hvad det betyder?" spurgte Johnson.

"Ja, det betyder," svarede doktoren, "at vi har skudt en ræv, der er over tolv år gammel, mine venner, en ræv, som James Ross har fanget i 1848."

"Er det muligt?" udbrød Bell.

"Ja, det er uden for al tvivl, og det gør mig ondt, at vi har skudt dette stakkels dyr. Under sin overvintring faldt James Ross på den idé at fange en mængde hvide ræve i snarer. Disse dyr gav han et kobberhalsbånd på med indskrifter, der gav oplysninger om hans skibe *Enterprise* og *Investigator* samt om de steder, hvor der var nedlagt levnedsmidler. Når disse dyr søger føde, strejfe de hen over meget betydelige strækninger, og James Ross håbede da, at muligvis et af disse dyr kunne falde i hænderne på folk fra Franklins ekspedition. Det er ganske simpelt forklaringen på sagen, og dette stakkels dyr, der skulle have frelst to skibes besætning, er nu til ingen nytte faldet for vore kugler."

"Men vi vil ikke spise det," sagde Johnson, "og forresten kan jo en tolv år gammel ræv heller ikke være synderlig delikat. Men derimod vil vi opbevare dens skind til minde om denne mærkelige tildragelse."

Johnson kastede igen syret op på skulderen af sig, og jægerne vendte tilbage til skibet, idet de orienterede sig ved hjælp af

stjernerne. Deres udflugt blev imidlertid ikke ganske uden udbytte, idet de på hjemvejen skød nogle stykker ptarmiganer.

En time før de nåede *Forward* indtraf der en naturbegivenhed, som i højeste grad vakte doktorens forbavselse. Det var en formelig regn af stjerner; man kunne tælle dem i tusindvis, og det så ganske ud, som når en raket har eksploderet. Det var umuligt at se sig træt på dette fænomen, der varede flere timer.

Noget lignende blev i øvrigt iagttaget på Grønland af brødrene Moraves i året 1799. Det var ligesom himlen gav en fest for jorden under disse øde breddegrader.

Da doktoren atter befandt sig ombord på briggen, tilbragte han hele natten med at undersøge dette meteor, der først forsvandt henimod klokken 7 om morgenen.

26. Det sidste stykke kul

At få bjørne på skud syntes aldeles umuligt, men derimod nedlagde man den 4., 5. og 6. november nogle sælhunde. Vinden slog om, og temperaturen steg nogle grader, men snestormen begyndte igen med en heftighed uden lige. At forlade skibet blev umuligt, og man havde stort besvær med at holde fugtigheden ude.

Den femtende november forandrede vejret sig atter, og under indvirkning af visse atmosfæriske betingelser sank termometret ned til –31° Celsius. Dette var den laveste temperatur, man hidtil havde iagttaget. Hvis vejret havde været roligt, ville man bedre have kunnet udholde denne kulde, men den bidende skarpe vind gjorde den forfærdelig.

Når det er så koldt, taber man let vejret ved enhver stærk bevægelse. En mand kan derfor kun udrette fjerdeparten af sit sædvanlige arbejde; det bliver umuligt at tage på jernredskaber; er man så uforsigtig at berøre sådanne, føler man en smerte, som ved et brandsår, og stykker af huden bliver hængende ved den uforsigtigt berørte genstand.

Da mandskabet altså var nødt til at blive om bord, måtte det indskrænke sig til daglig at tilbringe nogle timer på dækket. Her blev det da også tilladt at ryge, hvorimod det var forbudt i det fælles rum.

Dernede blev, så snart ilden gik ud, væggene og gulvets planker øjeblikkelig overtrukket med is. Folkenes ånde fortættede sig i luften og faldt straks ned igen som sne. Blot nogle få meter fra kakkelovnen var det forfærdelig koldt, og

folkene ville derfor helst trænge sig så tæt sammen om ilden som muligt.

Doktoren rådede dem imidlertid til at hærde sig og vænne sig til denne temperatur, der ganske sikkert endnu ikke havde sagt sit sidste ord. Selv foregik han dem med et godt eksempel, men det nyttede ikke. Når de kunne se deres snit, var de straks ved kakkelovnen og sov endog helst i denne skadelige varme.

Efter doktorens mening var det aldeles ikke skadeligt fra det opvarmede rum at gå lige ud i en skarp kulde. En sådan pludselig overgang bliver kun farlig, når man er fugtig af sved. Han prædikede atter og atter om dette, men hans råd og eksempel virkede, som sagt, ikke.

Hvad John Hatteras angår, syntes han slet ikke at mærke denne kulde. Han gik i tavshed frem og tilbage, hverken hurtigere eller langsommere end ellers. Var hans konstitution da usædvanlig stærk? Besad han i højere grad end andre det naturlige varmeprincip, hvorpå han havde været betænkt ved valget af sine matroser? Hærdede hans fikse idé ham mod alle ydre påvirkninger? I ethvert tilfælde så hans folk med forbavselse, hvorledes han var i stand til at trodse denne lave temperatur. I flere timer ad gangen var han borte fra skibet, og når han som tilbage, så man ikke mindste spor af kulde i hans ansigt.

"Det er virkelig en besynderlig mand," sagde doktoren til Johnson; "han sætter selv mig i forbavselse, han er en af de kraftigste naturer, jeg i mit liv har lært at kende."

"Det mærkeligste er," svarede Johnson, "at han spadserer sådan omkring i fri luft uden at være varmere påklædt end midt i juni."

"Påklædningen gør kun lidt til sagen," bemærkede doktoren. "Hvortil nytter vel varme klæder, når man ikke har varmekilden i sig selv. Man kan ikke gøre et stykke varmt ved at vikle det ind i et uldent tæppe, og Hatteras trænger ikke til varme klæder, fordi varmen ligger i hans konstitution."

Johnson, der havde det hverv hver morgen at hugge brønden op, bemærkede, at isen havde en tykkelse af mere end tre meter.

Næsten hver nat kunne doktoren iagttage pragtfulde nordlys. Fra klokken fire til otte om aftenen var den nordlige himmel let farvet; senere antog denne farve et bleggult bånds regelmæssige form, og enderne støttede sig som en bue på ismarkerne. Men lidt efter lidt løftede det glimrende bælte sig på himlen, og lyse stråler skød ud fra det og forlængede sig snart med en stærkere, snart med en svagere glans. Var meteoret nået op til zenit, bestod det ofte af flere buer, der badede sig i røde, gule og grønne lysbølger. Det var et herligt, blændende syn. Snart samlede de forskellige krumme linjer sig i et eneste punkt og dannede vidunderlige prægtige kroner. Og så endelig trængte buerne sig sammen, det glimrende nordlys blegnede, de skinnende stråler flød ud i blege, ustadige og ubestemte lysskær, og næsten umærkeligt dukkede da det pragtfulde fænomen ned i de mørke skyer mod syd.

Man kan vanskeligt danne sig nogen forestilling om det eventyragtige ved et sådant skuespil heroppe, næppe otte grader fra Nordpolen. De nordlys, der viser sig i den tempererede zone, kan slet ikke sammenlignes med det.

Ligeledes viste der sig, når det var måneskin, hyppigt bimåner, og man lagde også mærke til talrige måneringe.

Den 26. november indtraf der en stærk flod, og vandet strømmede voldsomt op af brønden. Det stærke isdække blev ligesom rystet ved vandets stigen, og en uhyggelig knagen forkyndte den undersøiske kamp. Men heldigvis lå skibet godt fast, og kun dets ankerkættinger larmede stærkt. De følgende dage blev det endnu koldere. Himlen var overskyet, og vinden hvirvlede sneen op i store masser, mandskabet beskæftigede sig ombord med forskellige arbejder, hovedsagelig med tilberedelsen af sælhundenes olie og fedt.

Den 28. sank termometret ned til –36° Celsius.

Der var endnu kun kul tilbage til ti dage, og alle imødeså med skræk det øjeblik, da man fuldstændig ville mangle brændselsmateriale.

Af sparsommelighedshensyn lod Hatteras ikke længere lægge i kakkelovnen på agterdækket, og Shandon, doktoren og han selv måtte da nu opholde sig i mandskabets fællesrum. Derved kom han i stadig berøring med sine folk, der uophørligt tilkastede ham vrede og forbitrede blikke. Han fik også deres bebrejdelser, ja endog deres trusler at høre, men han syntes døv for alle slige bemærkninger. Pladsen nærmest omkring kakkelovnen brød han sig ikke om. Han sad i et hjørne af stuen med hænderne i skødet uden at sige et eneste ord.

Trods alle doktorens råd vægrede Penn og hans venner sig ved at udrette det mindste arbejde. De tilbragte hele dage op ad kakkelovnen eller under deres hængekøjers tæpper. Derfor blev også deres sundhedstilstand snart betænkelig. De kunne ikke modstå klimaets fordærvelige indflydelse, og den forfærdelige skørbug begyndte da at vise sig ombord.

Allerede for længere tid siden havde doktoren begyndt hver morgen at uddele citronsaft og kalkpartikler. Men disse ellers så virksomme forebyggelsesmidler syntes her ikke at nytte noget, sygdommen tog stadig til og viste snart sine forfærdeligste symptomer.

Hvor skrækkelig var ikke synet af disse nerver og muskler, der vred sig under smerten. De syges ben svulmede stærkt op og blev dækket med blåsorte pletter. Tandkødet blødte, og de opsvulmede læber var kun i stand til at frembringe uartikulerede lyde. Blodet var så fordærvet, at livskraften ikke længere kunne trænge ud til de yderste dele af legemet.

Clifton blev først angrebet af den frygtelige sygdom, men snart kunne heller ikke Gripper, Brunton og Strong forlade deres hængekøjer. De, der blev skånet, kunne ikke unddrage sig synet af disse lidelser, for de kunne jo ikke opholde sig andetsteds end i det fælles rum. Og dette forvandlede sig da efterhånden til et hospital; af de atten mand ombord på *Forward* var snart de tretten hjemsøgt af sygdommen. Penn syntes at skulle undgå smitten; hos Shandon viste sig de første symptomer, men det blev ved dem, og hans arbejde skaffede ham til sidst atter sundheden tilbage.

Doktoren plejede de syge med den største omhyggelighed, og han selv led meget ved synet af disse ulykkelige, som han ikke kunne hjælpe. Imidlertid søgte han at opmuntre mandskabet så godt som muligt. Hans ord, trøstegrunde, bemærkninger og gode indfald afbrød disse lange, sørgelige dages ensformighed. Han læste højt og fortalte muntre historier, mens de folk, der endnu var raske, sad tæt om kakkelovnen, men ofte blev han afbrudt ved de syges jamren og fortvivlede skrig, og han afbrød

da sin historie og blev igen den omhyggelige og omsorgsfulde læge.

For øvrigt bevarede han selv et godt helbred. Han blev ikke mager; hans korpulence hjalp ham bedre end de bedste klæder, og han sagde selv, at han ved denne lejlighed var naturen meget taknemmelig, fordi den havde skabt ham som en sælhund eller en hval, hvilke dyr jo har deres tykke fedtlag at takke for, at de så let kan finde sig i polarhavets strenghed.

Hatteras syntes hverken at føle fysiske eller moralske lidelser. Selv hans folks udbrud af smerte rørte ham ikke. Men måske holdt han kun sin sindsbevægelse tilbage; en opmærksom iagttager kunne måske nok undertiden gennem enkelte små træk få en anelse om, at der slog et menneskehjerte under dette jernhylster.

Termometret faldt endnu mere. Spadserepladsen på dækket forblev tom; kun eskimohundene løb med ynkelig gøen omkring deroppe.

Under sådanne usigelige kvaler kom da den ottende december. Da doktoren, som sædvanlig, denne morgen undersøgte termometret, der hang udenbords, så han, at kviksølvet i kuglen var frossen.

"Fire og fyrre grader under nul!" sagde han forfærdet.

Og den samme dag lagde man det sidste stykke kul i kakkelovnen.

27. Den store julekulde

Man var nær ved fuldstændig at fortvivle. Dø, dø af kulde – tanken om dette trådte frem for alle med hele sin rædsel. Det sidste stykke kul brændte med uhyggelig gnistren. Ilden truede allerede med at gå ud, og temperaturen i det fælles rum sank kendeligt. Men Johnson hentede nu nogle stykker af det nye brændselsmateriale, som sælhundene havde leveret, og fyldte kakkelovnen med det. Han lagde værk imellem den frosne olie og fik snart en tilstrækkelig varme. Lugten af det var ganske vist utålelig, men man kunne ikke undgå den og måtte altså finde sig i den. Johnson indrømmede selv, at dette nye brændselsmateriale lod en del tilbage at ønske og ganske bestemt ikke ville være synderlig anvendeligt i Liverpool.

"Og dog," tilføjede han, "fører denne modbydelige lugt måske andre goder med sig."

"Og hvilke skulle det være?" spurgte Bell.

"Den vil uden tvivl lokke bjørnene hen til os."

"Er det da så nødvendigt, at vi får fat i bjørne?"

"Min ven," svarede Johnson, "på sælhundene tør vi ikke længere gøre regning. De er forsvundet for lang tid, og hvis bjørnene ikke nu leverer deres bidrag til brændselsmaterialet, ved jeg ikke, hvad der skal blive af os."

"Du har ret, Johnson; vor skæbne er endnu langt fra sikret; og hvis denne slags brændselsmateriale hører op, ser jeg ikke noget middel mere ..."

"Der er dog måske endnu et!"

"Endnu et?" svarede Bell.

"Ja, Bell! når fortvivlelsen tvinger os til det ... men kaptajnen vil aldrig gå ind på det ... og dog, han bliver måske nødt til det.

Den gamle Johnson rystede sørgmodigt på hovedet og sank hen i stille tanker, som Bell ikke ville rive ham ud af. Han vidste, at disse så møjsommeligt tilvejebragte fedtstykker trods den strengeste sparsommelighed ikke ville være tilstrækkelige mere end til otte dage.

For øvrigt havde Johnson ikke taget fejl. De stinkende uddunstninger lokkede nogle bjørne hen i nærheden af skibet. De af besætningen, der endnu var raske, gjorde jagt på dem, men disse dyr er begavet med en mærkværdig hurtighed og med et instinkt, der bringer enhver jægerlist til at strande. Det var umuligt at komme dem så nær, at man kunne fyre på dem.

Mandskabet ombord på briggen truedes således alvorligt med den fare at dø af kulde. Det var umuligt at modstå en sådan temperatur i otte og fyrre timer. Med forfærdelse imødeså man det øjeblik, da man ikke længere ville have noget at lægge i kakkelovnen.

Dette blev tilfældet den tyvende december klokken tre om eftermiddagen. Ilden gik ud; matroserne omkring kakkelovnen så stift på hinanden. Hatteras rørte sig ikke fra sin krog. Doktoren gik som sædvanligt hurtigt frem og tilbage. Han vidste ikke længere, hvad han skulle finde på.

Temperaturen i rummet sank pludselig ned til –32° Celsius.

Men vidste doktoren ikke længere, hvad man skulle gribe til, så var der andre, der vidste det. Kold og bestemt trådte Shandon, ledsaget af Penn og nogle enkelte af hans kammerater, der endnu kunne slæbe sig afsted, hen til Hatteras.

"Kaptajn," sagde Shandon.

Hatteras, der var hensunket i tanker, hørte ham ikke.

"Kaptajn," gentog Shandon, og berørte ham med hånden.

Hatteras rejste sig op.

"Hvad er der?" spurgte han.

"Kaptajn, vi har ikke mere ild."

"Og hvad så?" spurgte Hatteras.

"Hvis det er Deres mening, at vi skal omkomme af kulde," vedblev Shandon ironisk, "så beder vi Dem underrette os om det."

"Min mening er," svarede Hatteras, "at enhver skal blive ved at gøre sin pligt."

"Der er noget, som står over pligten, kaptajn, og det er retten til selvopholdelse; jeg gentager at vi ikke har mere ild, og hvis det skal blive ved, så er der om to dage ikke en eneste levende af os længere."

"Jeg har intet brænde," svarede Hatteras dumpt.

"Ih nu," udbrød Penn med eftertryk, "når man ikke har brænde længere, så tager man det, hvor man finder det."

Hatteras blegnede af vrede.

"Hvor da?" sagde han.

"Ombord," svarede matrosen uforskammet.

"Ombord!" gentog kaptajnen med knyttet hånd og funklende øjne.

"Javel," sagde Penn, "når skibet ikke længere duer til at bære sin besætning, så brænder man det."

Da Penn begyndte på denne sætning, havde Hatteras grebet en økse og svingede den over matrosens hoved.

"Elendige!" råbte han.

Men doktoren styrtede imellem og stødte ham tilbage, så at øksen faldt til jorden. Johnson, Bell og Simpson styrtede hen til Hatteras og syntes fast bestemte på at hjælpe ham, hvis nogen skulle falde på at angribe ham.

Men henne fra sygelejerne hørte man kun jamrende og klagende stemmer.

"Ild! Ild!" råbte de ulykkelige syge, som kulden tvang ned under deres tæpper.

Efter et øjebliks pause sagde Hatteras i en rolig tone:

"Hvis vi ødelægger vort skib, hvorledes skal vi da komme tilbage til England?"

"Kaptajn," svarede Johnson, "man kunne måske brænde de mindst nyttige dele, som dækket ... rælingen ..."

"Vi vil dog altid beholde chalupperne tilbage," fortsatte Shandon, "og hvem hindrede os desuden i at tømre et andet, mindre skib af resterne af det gamle?"

"Aldrig!" svarede Hatteras.

"Men ..." råbte flere matroser højt.

"Vi har sprit i stor mængde," svarede Hatteras; "den kan vi brænde, indtil den sidste dråbe."

"Javel, det kan lade sig gøre!" sagde Johnson med en klang af fortrøstning i stemmen, som imidlertid var langt borte fra hans hjerte.

Ved hjælp af brede væger, som man vædede med denne væske og lagde i kakkelovnen, formåede man da i virkeligheden også at få temperaturen i rummet til at stige nogle grader.

Den følgende dag slog nu også vinden om, og termometret steg af sig selv. Sneen hvirvlede i en mindre streng luft. Nogle af folkene kunne forlade skibet på den mindst fugtige tid af

dagen, men øjensygdomme og skørbug holdt dog de fleste af dem tilbage ombord, og desuden var jagt og fiskeri umuligt.

For øvrigt var den i disse dage noget mildere temperatur også kun forbigående, og da vinden den fem og tyvende igen uformodet slog om, frøs kviksølvet igen. Man måtte da tage sin tilflugt til et sprittermometer, da denne væske selv i den største kulde aldrig fryser. Doktoren så til sin skræk, at det viste –52° Celsius, en kuldegrad, som mennesker så godt som aldrig er udsat for.

Isen bredte sig som lange mørke spejle hen over gulvet, og tåge opfyldte rummet; fugtigheden faldt ned som tæt sne, man kunne ikke længere se hinanden, i det menneskelige legeme trak varmen sig tilbage fra de yderste dele, fødder og hænder blev blå, hovedet var ligesom omspændt med en jernring, og de forvirrede tanker nærmede sig vanvid. Hertil kom endnu et andet forfærdeligt symptom: tungen formåede ikke længere tydeligt at frembringe noget ord.

Siden den dag, da man truede Hatteras med at brænde hans skib, gik han flere timer af sagen omkring oppe på dækket ligesom for at bevogte det.

Dette skib var ham så værdifuldt, at han, hvis man huggede et stykke af det, ville føle det, som om man huggede et lem af hans legeme. Med våben i hånden stod han på vagt, ufølsom mod kulde, sne og is, mens hans klæder blev stive, som var han iført et panser af granit. Duke forstod ham og gjorde ham selskab med gøen og hylen.

Men den fem og tyvende december, da han kom ned i det fælles rum, tog doktoren hele sin energi sammen og gik lige hen til ham.

"Hatteras," sagde han, "vi omkommer af mangel på ild."

"Aldrig!" svarede Hatteras, der udmærket vidste, hvad doktoren egentlig mente.

"Men det er aldeles nødvendigt," vedblev denne sagte.

"Aldrig," gentog Hatteras med eftertryk, "jeg indvilliger aldrig i det. Man må gøre det mod min vilje, hvis man vil gøre det."

Dermed var friheden til at handle, som man ville, givet. Johnson og Bell styrtede op på dækket. Hatteras hørte, hvorledes briggen knagede under øksehuggene, og der kom tårer i hans øjne.

Det var netop jul, familiefesten, da man hjemme i England dansede omkring det smykkede grantræ, men her var der kun smerte, fortvivlelse og jammer, og til julebål måtte man her tage træet af dette i isregionerne fortabte skib.

Under indflydelse af ilden fik matroserne imidlertid igen deres følelse og åndskraft tilbage. Varm te og kaffe bevirkede et øjeblikkeligt velbefindende, og så længe holder håbet sig i menneskets sjæl, at man selv her begyndte at håbe igen.

Med sådanne modsætninger sluttede året 1860, hvis alt for tidlige vinter tilintetgjorde Hatteras dristige planer.

Den første januar 1861 gjorde man imidlertid en aldeles uventet opdagelse. Det var noget mindre koldt; doktoren havde igen taget fat på sine studeringer og læste sir Edward Belchers beretninger om hans ekspedition i polarhavene. Pludselig traf han til sin forbavselse på et sted, som han hidtil ikke havde lagt mærke til. Det var ikke til at misforstå. Sir Edward Belcher fortalte, at han, efter at være kommet til Dronningekanalen, her havde fundet vigtige spor af, at der havde opholdt sig mennesker på dette sted.

"Der er," skrev han, "rester af boliger, som er langt bedre end alt, hvad man kan tilskrive omstrejfende eskimostammer. Deres vægge stod langt ned i jorden, og gulvet indvendig var dækket med et højt lag grus. Ben af rensdyr, søkøer og sælhunde så vi der i mængde, og vi *fandt også kul*."

Ved disse ord fik doktoren en idé; han tog bogen og meddelte Hatteras, hvad han havde læst.

"Kul!" udbrød denne.

"Ja, Hatteras, kul, det vil sige frelse for os."

"Kul på denne ubeboede kyst!" vedblev Hatteras, "nej, det er ikke muligt!"

"Hvorfor tvivle om det, Hatteras? Belcher ville ikke have talt om en sådan kendsgerning, uden at han havde set det med sine egne øjne."

"Nå, og så, doktor?"

"Vi er ikke hundrede engelske mil fra den kyst, hvor Belcher så disse kul. Hvad har en sådan udflugt at sige? Intet. Man har ofte foretaget langt større undersøgelsesrejser hen over isen og det i lige så stærk kulde; altså vil vi begive os på vej, kaptajn."

"Ja! Ja!" udbrød Hatteras, der hurtigt havde taget sin beslutning, og for hvis letbevægelige fantasi der pludselig havde åbnet sig en udsigt til frelse.

Johnson blev straks sat i kundskab om denne beslutning og billigede fuldstændig, hvad man havde i sinde. Han meddelte sine kammerater det, og nogle modtog denne efterretning med bifald, andre derimod kun med ligegyldighed.

"Kul på disse kyster!" sagde Wall, der lå udstrakt på sit leje; "det er jo umuligt!"

"Lad dem kun gøre, hvad de vil," sagde Shandon hemmelighedsfuldt til ham.

Før forberedelserne til rejsen blev gjort, anså Hatteras det imidlertid for rigtigt meget nøjagtigt at bestemme *Forward*s beliggenhed. Man vil let forstå, at det var yderst nødvendigt at denne beregning blev gjort med den størst mulige matematiske nøjagtighed. For når man engang var kommet bort fra skibet, kunne man ikke finde det igen, uden at man meget bestemt vidste, hvor det lå.

Hatteras begav sig alene op på dækket og tog forskellige gange flere måneafstande samt de vigtigste stjerners meridianhøjder.

Disse observationer kunne dog ikke gøres uden alvorlige vanskeligheder, for på grund af den lave temperatur blev instrumenternes spejle ofte dækket med et islag, der skrev sig fra Hatteras ånde. Det lykkedes ham imidlertid til sidst at få særdeles gode grundlag for sine beregninger, og han vendte da tilbage til rummet nedenunder for at anstille disse. Da han var færdig med det, løftede han forbavset hovedet i vejret, noterede sit resultat og så på doktoren.

"N?" spurgte denne.

"Under hvilken breddegrad befandt vi os ved begyndelsen af vor overvintring?"

"Under 78° 15' bredde og 95° 35' længde, netop lige ved kuldepolen."

"Nuvel," sagde Hatteras sagte, "så driver vor ismark. Vi befinder os netop 2° længere mod nord og mod vest, mindst tre hundrede engelske mil fra de omtalte oplag af kul!"

"Og disse ulykkelige ved det ikke!" udbrød doktoren.

"Stille!" sagde Hatteras og lagde fingeren på munden.

28. Forberedelser til afrejsen

Hatteras ville ikke gøre sit skibs mandskab bekendt med den nye situation. Og dette var fuldstændig rigtigt. Sandsynligvis ville folkene, når de opdagede, at en uimodståelig magt drev dem videre mod nord, af fortvivlelse begå en eller anden dårskab.

Doktoren forstod kaptajnen og billigede fuldstændig hans tavshed.

Denne sidste havde skjult de indtryk, som den nye opdagelse vakte i hans sjæl. Han havde følt det første lykkelige øjeblik i disse lange måneders uafbrudte kamp mod elementerne. Han var jo drevet halvandet hundrede mil længere mod nord og var altså nu næppe otte breddegrader borte fra polen. Men glæden over dette skjulte han, som sagt, således, at selv doktoren ikke havde nogen anelse om den. Han bemærkede vel, at Hatteras øjne strålede med usædvanlig glans, men det var også alt, og den nærliggende grund til dette faldt ham slet ikke ind.

Men ved således at nærme sig til Nordpolen var *Forward* ikke kommet så lidt længere bort fra de oplag af kul, som sir Edward Belcher havde opdaget. Det var nu ikke hundrede engelske mil, der skulle rejses for at finde dem, man måtte tilbagelægge mindst to hundrede og halvtreds i sydlig retning. Alligevel blev farten besluttet efter en kort rådslagning mellem Hatteras og Clawbonny.

Havde Belcher sagt sandheden, og det havde man jo ingen grund til at betvivle, så måtte alt endnu findes i den samme tilstand, det var blevet forladt. Siden 1853 var der ikke afgået nogen ny ekspedition til disse nordligste lande, og det var kun

sjældent, ja næsten aldrig, at man endnu traf en eskimo under så høj en breddegrad. Det på øen Beechey forefaldne uheld kunne ikke gentage sig på Cornwallis kyster. Den lave temperatur her måtte bevare de nedlagte genstande for meget lang tid. Således forenede alle omstændigheder sig til gunst for denne ekskursion over ismarkerne.

Man antog, at rejsen ville vare højst fjorten dage, og Johnson traf sine forberedelser i henhold til denne antagelse.

Hvad han først sørgede for var slæden. Den var af grønlandsk form og havde med 90 centimeters bredde en længde af syv og en halv meter. Eskimoerne bygger undertiden nogle, der er indtil seksten meter lange. Den bestod af lange, fortil og bagtil opbøjede brædder, der ved hjælp af to stærke reb blev holdt i denne stilling, ligesom strengen på en bue holder denne. En sådan konstruktion gav den en vis elasticitet, hvorved stødene blev mindre farlige.

Denne slæde gled let hen over isen, men når den skulle benyttes på nylig faldet sne, der endnu manglede den nødvendige fasthed, blev den på siderne forsynet med lodret stående rammer, som den kunne stilles højere i for også at være let bevægelig under sådanne forhold. Desuden blev den, hvad eskimoerne ligeledes gør, gnedet med en blanding af svovl og sne, hvorved den kom til at glide endnu lettere.

Dens forspand bestod af seks hunde. Til trods for deres magerhed var de dog stærke, og de syntes ikke at lide særligt under den rå vinter. Deres seletøj af dådyrskind var i den bedste stand, og man kunne fuldstændig stole på et sådant forspand, for grønlænderne i Upernavik er altid meget samvittighedsfulde ved salget af dem. Seks hunde er

fuldstændig tilstrækkeligt til at trække en byrde på tusind kilo uden at blive overvættes anstrengte.

Af lejrredskaber blev der medtaget et telt for det tilfælde at det måske af og til kunne blive umuligt at opføre et "snehus"; fremdeles et stort stykke såkaldt macintosh, der var bestemt til at skulle bredes over sneen for at forhindre den i at smelte, når man lå på den, og endelig et tilstrækkeligt antal tæpper af uld og bøffelskind. Også Halkett-båden tog man med.

Af provision blev der indpakket hen imod 450 pund pemmikan, af hvilket næringsmiddel man regnede et pund som ration så vel for folkene som for hundene. Af de sidste var der, som sagt, syv, når man regnede Duke med. Af skibets besætning skulle fire deltage i ekspeditionen. Man medbragte fremdeles tolv gallons, det vil sige omtrent 75 kilo sprit, te og biscuits i tilstrækkelig mængde, et lille transportabelt komfur, en anselig kvantitet af lunter og værk, samt endelig krudt, ammunition og fire dobbeltflinter. Deltagerne i ekspeditionen bar, efter kaptajn Parrys opfindelse, en slags bælte af kautsjuk, i hvilket legemsvarmen og bevægelsen under marchen holdt kaffe, te og vand i flydende tilstand.

Den omsigtsfulde Johnson sørgede også for forfærdigelsen af snesko, bestående af brede træsåler, der var forsynet med remme til at spænde dem på foden med. Til benyttelse på fuldstændig glat og hårdt terræn blev de med fordel erstattet af sko af dådyrskind. Hver af deltagerne blev forsynet med to par af hver slags.

Disse forberedelser, som man måtte foretage med den største omhyggelighed, da den ringeste enkelthed, som blev overset, kunne bringe hele ekspeditionen til at strande, medtog

fire dage. Hver middag iagttog Hatteras omhyggeligt fartøjets stilling og forsikrede sig om, at det nu lå fuldstændig fast. Hvis man ikke var aldeles sikker på det, ville det jo aldrig kunne findes på tilbagevejen. Det gjaldt nu om at vælge de folk, der skulle følge med, og afgørelsen af dette spørgsmål faldt ikke så let for Hatteras. Nogle af besætningen var det ikke godt at tage med, mens det på den anden side også var betænkeligt at lade dem blive tilbage ombord. Da imidlertid alles velfærd afhang af rejsens resultat, besluttede kaptajnen sig dog til sidst til at vælge de sikreste og mest prøvede ledsagere.

Shandon blev selvfølgelig først og fremmest ladet ude af betragtning, og han syntes heller ikke at beklage dette. James Wall kunne ikke rejse sig af køjen og alene af den grund kunne der ikke være tale om at tage ham med.

De syges tilstand forværrede sig ikke, og da hele deres behandling bestod i daglige gnidninger og forsyning med betydelige doser citronsaft, gjorde det ikke doktorens nærværelse nødvendig. Han sluttede sig derfor også til rejseselskabet, uden at nogen gjorde indvendinger.

Johnson havde særdeles gerne ledsaget kaptajnen på dette farefulde foretagende, men Hatteras tog ham til side, og med venlig, næsten bevæget stemme sagde han til ham:

"Johnson, jeg sætter hele min lid til Dem. De er den eneste officer, jeg kan overlade mit skib til, og jeg må vide Dem ombord, for at De kan våge over Shandon og de andre. De er ganske vist nødt til at blive her i vinter; men hvem ved hvilke streger de alligevel kan spille os. Jeg vil forsyne Dem med klare instruktioner, der for påkommende tilfælde kan lægge kommandoen over skibet i Deres hænder. De skal være mit

andet Jeg. – Måske varer vor fraværelse fire til fem uger, og jeg kan ikke være rolig, når jeg ikke ved Dem her. De behøver brænde, Johnson; jeg ved det, men skån alligevel, så vidt det lader sig gøre, mit stakkels skib. De forstår mig, Johnson?"

"Jeg forstår Dem, kaptajn," svarede den gamle sømand, "og jeg skal blive tilbage, når De vil have det."

"Jeg takker Dem," sagde Hatteras, idet han trykkede Johnsons hånd, og efter et øjebliks pause tilføjede han:

"Hvis vi ikke vender tilbage, Johnson, så afvent det første tøbrud og bryd op for at komme nærmere til polen. Skulle de andre sætte sig imod, så tag ikke mere hensyn til os, men før *Forward* tilbage til England."

"Er det Deres vilje, kaptajn?"

"Ja, min bestemte vilje," svarede Hatteras.

"Deres befalinger skal blive udført," var Johnsons simple svar.

Doktoren beklagede denne afgørelse på sin vens vegne, men han måtte anerkende berettigelsen af Hatteras handlemåde.

De to andre rejsefæller var tømmermanden Bell og Simpson. Den første, et kærnesundt, bravt og kaptajnen hengivent menneske, ville kunne yde vigtige tjenester med hensyn til at slå lejr på sneen; den anden ville, skønt han just ikke havde så megen lyst til vovestykket, alligevel ikke undslå sig for at deltage i denne ekspedition, hvor han måtte kunne være til megen nytte som øvet jæger og fisker.

Det lille selskab bestod altså af Hatteras, Clawbonny, Simpson, Bell og den tro Duke.

De første dage af januar holdt temperaturen sig omtrent stadig på –37° Celsius. Hatteras ventede utålmodigt på et omslag i vejret. Hyppigt undersøgte han barometret, men dets

angivelser var ikke altid pålidelige; det synes under disse høje breddegrader at miste sin sædvanlige nøjagtighed, og naturen i dette klima medfører også betydelige undtagelser fra de almindelige love. Således er en ren himmel ingenlunde altid ledsaget af nogen særlig kulde, og lige så lidt er det afgjort, at snefald foranlediger en stigning af temperaturen. Også mange tidligere polarfarere havde lagt mærke til barometrets upålidelighed. Med nordlige og østlige vinde steg det ikke sjældent; når det stod lavt, var det ofte smukt og klart vejr, når det stod højt sne eller fin regn; kort sagt, man kunne ikke stole på dets angivelser.

Endelig den femte januar indtrådte der en forandring. Kviksølvsøjlen steg til –27° Celsius, og Hatteras bestemte sig til at rejse den næste morgen. Han kunne ikke længere finde sig i at se på, hvorledes man stykke for stykke huggede hans skib itu. Hele overdækket var allerede vandret i kakkelovnen.

Den sjette januar blev der altså trods snestormen givet befaling til afrejse. Doktoren traf de sidste dispositioner med hensyn til sine syge; Bell og Simpson vekslede endnu i tavshed et håndtryk med deres kammerater. Hatteras ville sige et par ord til afsked, men rundt omkring sig mødte han kun vrede blikke. Om Shandons læber troede han at se et ironisk smil. Han tav altså. Et øjeblik, da han kastede det sidste blik på *Forward*, syntes han at nøle. Dog – afgørelsen var truffet. Slæden ventede forspændt på ismarken. Bell gik foran, og de andre fulgte efter.

Johnson fulgte med de rejsende et par kilometer, så bad Hatteras ham vende tilbage til skibet, hvad den gamle sømand

imidlertid først gjorde, efter at han havde taget en varm afsked med de bortdragende.

Hatteras vendte sig endnu en gang om og så mastetoppene af briggen forsvinde i sneskyerne, så drog han roligt fremad.

29. Over ismarken

Den lille trop vendte sig mod sydost. Simpson styrede slæden, Duke understøttede ham ivrigt og syntes slet ikke forbavset over sine forspændte kammeraters virksomhed. Hatteras og doktoren gik bagefter og Bell foran for at bane vej og undersøge isen med sin jernbeslåede stok.

Den høje termometerstand tydede på et nært forestående snefald, der da heller ikke lod vente ret længe på sig. Den tætte sne forøgede vanskelighederne ved rejsen; man kom ikke hurtigt afsted og fjernede sig ofte fra den lige linje. Alligevel kunne man dog foreløbig gøre regning på, at man tilbagelagde tre engelske mil i timen.

Ismarken havde en temmelig ujævn overflade. Ofte stødte slæden heftigt imod eller hældede under foruroligende vinkler, men alt gik dog endnu uden uheld.

Hatteras og hans ledsagere var tæt indhyllede i deres efter grønlandsk mønster forfærdigede klædedragt, der just ikke udmærkede sig fordelagtigt ved sit snit, men derimod meget hensigtsmæssigt var afpasset efter klimaet. De rejsendes ansigter var indfattet af hætter, som sne og storm ikke kunne trænge igennem; kun mund, næse og øjne kom i berøring med luften, og det ville heller ikke have været godt at beskytte disse dele af legemet imod den. Der er intet mere ubekvemt end høje kraver og næseskjulere, der i en sådan kulde straks fryser stive. Man må altid sørge for at åndedraget kan foregå frit og ånden uhindret strømme ud.

Den umådelige slette viste en trættende ensformighed; over alt så man de små høje, hvis uregelmæssighed regelmæssigt

gentog sig, samt isbjerge, mellem hvilke der snoede sig krogede dale, som imidlertid altid havde samme form.

Man gik med kompasset i hånden, og de rejsende talte kun lidt med hinanden. I denne kolde luft kostede det allerede vanskelighed at åbne munden; spidse iskrystaller skød sig straks ind mellem læberne, og åndedragets varme formåede næppe at smelte dem igen.

I tavshed gik man da videre og videre fremad, og alle undersøgte de først med stokken den ubekendte grund. I den bløde sne aftegnede Bells skridt sig tydeligt, og man fulgte ham opmærksomt, for der, hvor han havde gået, kunne jo også de efterfølgende uden bekymring vove at sætte foden.

I alle retninger så man talrige spor af bjørne og ræve, men derimod traf man ikke selv på noget sådant dyr. En 3agt på dem ville imidlertid også have været både farlig og unyttig, da man ikke kunne bære mere på den allerede tungt belæssede slæde.

Ved ekspeditioner af denne art plejer de rejsende i almindelighed at nedlægge mindre depoter af levnedsmidler på deres vej, som de skjuler i snehuler for at beskytte dem mod de vilde dyr. På denne måde forringer de betydeligt den byrde, som det er nødvendigt at føre med på ekspeditionen, og genoptager først på tilbagegangen disse dele af forsyningerne, som man altså har sparet sig at transportere frem og tilbage.

Desværre kunne Hatteras ikke betjene sig af dette middel på en måske endnu bevægelig ismark. På det faste land viser den slags depoter sig meget fordelagtige, men ikke på en rejse tværs over ismarkerne, hvor det altid er meget tvivlsomt, om tilbagevejen vil føre over de samme punkter.

Ved middagstid gjorde det lille selskab holdt under beskyttelse af en ismur, og der blev indtaget et måltid af pemmikan og varm te, hvilken driks oplivende egenskaber gav de rejsende en behagelig følelse af velvære.

Efter en times hvile brød man op igen. I løbet af dagen var der blevet tilbagelagt tyve engelske mil, og om aftenen var både folkene og hundene meget anstrengte.

Men trods trætheden måtte der opføres et snehus, hvor man kunne tilbringe natten; det medtagne telt frembød ikke beskyttelse nok. Efter halvanden times forløb var dette arbejde fuldført. Bell viste sig herved ligeså nyttig som behændig, og hurtigt lagdes isblokkene ovenpå hinanden, den bløde sne tjente som kalk, og da den meget hurtigt blev hård, varede det ikke længe, før hele bygningen stod som et eneste isstykke. Kun en snæver og lav åbning, som man måtte krybe ind igennem, dannede indgangen til denne improviserede grotte. Doktoren havde noget besvær med at komme ind, men for de andre gik det temmelig let. Ved hjælp af komfuret og sprit blev der hurtigt skaffet et aftensmåltid til veje. Den varme, som fremkaldtes ved tilberedelsen af det, gjorde det efterhånden ret hyggeligt inde i snehuset; udenfor peb vinden, men den kunne intetsteds bane sig vej ind i huset.

"Til bords!" sagde doktoren fornøjet.

Da måltidet, der ganske vist ikke bestod af mange retter, men dog var særdeles styrkende, var endt, tænkte alle kun på søvn.

Mod fugtigheden var man beskyttet ved de over sneen bredte macintosh-tæpper. Strømper og skotøj hang man op at tørre ved det transportable komfur, og tre af de rejsende hyllede sig

ind i tykke, uldne tæpper og lagde sig til at sove, mens den fjerde vågede og holdt adgangen til huset åben. Havde man ikke iagttaget denne forsigtighedsregel, kunne man let den næste sag have fundet sig levende begravet.

Duke delte soverummet med sin herre; de andre hunde blev derimod udenfor og krøb, efter at de havde fået tilstrækkeligt foder, ned under sneen, der snart dækkede dem med et uigennemtrængeligt tæppe.

De trætte folk sov fast efter dagens anstrengelser. Klokken tre tiltrådte doktoren sin part af nattevagten. Udenfor i den mørke nat rasede orkanen voldsomt. Han kunne ikke lade være med at tænke over, i hvilken situation han og hans rejsekammerater befandt sig her midt i den uendelige isørken, skjult i en isgrav, hvis vægge hvert vindstød gjorde tykkere.

Klokken seks den næste morgen blev den ensformige rejse fortsat igen. Stadig så man de samme dale og de samme isbjerge, så at valget af mærkepunkter på vejen blev temmelig vanskeligt. Men da temperaturen sank nogle grader, kom de rejsende hurtigere fremad, idet snelaget blev overtrukket med en isskorpe. Ofte stødte man på små høje, der lignede eskimoernes cairner eller hytter. For at overbevise sig om, hvorvidt det virkelig var sådanne, lod doktoren en af dem hugge itu, men så da, at det kun var en almindelig isblok.

"Hvad mener De, Clawbonny," sagde Hatteras; "tror De ikke vi er de første mennesker, der vandrer hen over denne del af jordkloden?"

"Det er muligt nok," svarede doktoren, "men hvem kan vide det?"

"I hvert tilfælde vil vi ikke spilde tiden med frugtesløse spekulationer over det," svarede kaptajnen; "jeg længes efter at kunne vende tilbage til mit skib, selv om vi ikke skulle finde det så meget ønskede brændselsmateriale."

"I den henseende er jeg fuldstændig rolig," sagde doktoren.

"Det var i grunden urigtigt af mig," sagde Hatteras ikke sjældent, "at forlade mit skib. En kaptajn hører hjemme ombord på sit fartøj og ikke noget som helst andet sted."

"Johnson er der jo."

"Det er ganske sandt, men lad os skynde os alligevel! Lad os skynde os!"

Slæden bevægede sig hurtigt fremad, og stadig hørte man Simpson drive på hundene. Som følge af et mærkeligt fosforfænomen så det ud som de løb på en brændende flade. Doktoren ville i den anledning undersøge sneen, men pludselig, da han var gået foran de andre og ville springe over en lille høj, forsvandt han for sine kammerater. Bell, der var nærmest ved ham, ilede straks til hjælp.

"Hallo, mr. Clawbonny, hvor er De henne?" råbte han ængsteligt, mens Hatteras og Simpson også kom til.

"Doktor!" gentog kaptajnen angst.

"Jeg er hernede i et hul," svarede en beroligende stemme; "kast et tov ned til mig, så skal jeg nok vide at komme op igen."

Det gjorde man. Doktoren var faldet ned i et godt tre meter dybt hul, men da han nu fik rebet, bandt han det om livet på sig, og han blev så halet op af de andre.

"Har De stødt Dem?" spurgte Hatteras.

"Nej, det har slet ingen ting at betyde," svarede doktoren.

"Men hvorledes skete det?"

"Refraktionen var skyld i det," svarede han leende. "Stadig den ulykkelige refraktion! Jeg troede, at jeg sprang over en revne, der var en fod bred, og så dumper jeg ned i dette forbistrede hul. Disse optiske allusioner er de eneste, vi har tilbage, mine venner, og dem bliver vi vanskeligt fri for. Lad det tjene jer til lære og gør ikke noget skridt uden at I omhyggeligt har undersøgt den grund, I går på, for på sine sanser alene kan man ikke forlade sig. Snart hører ørerne forkert, og snart ser øjnene galt."

"Kan vi fortsætte?" spurgte kaptajnen.

"Ja vist så; det lille uheld har været mig mere til nytte end til skade."

Man slog da atter ind på vejen mod sydøst, og først om aftenen, da man havde tilbagelagt 25 engelske mil, gjorde de rejsende holdt. Alle var godt trætte, hvilket imidlertid ikke forhindrede doktoren i at klatre op af et isbjerg, mens man byggede hytten, som skulle bruges om natten.

Det var næsten fuldmåne. Med et vidunderlig stærkt skær blinkede den på den klare himmel; stjernerne udsendte lysende stråler; fra isbjergets top svævede blikket ud over en uhyre slette, der var oversået med små høje af en forunderlig form. Når man så dem ligge således i måneskinnet og hæve sig skarpt op fra skyggerne omkring dem, snart lignende opadstræbende søjler, snart liggende monumenter og gravstene, skulle man tro, at man havde en uhyre kirkegård for sig, der tavs og endeløs rummede generation efter generation.

Trods kulde og træthed hengav doktoren sig længe til sine tavse betragtninger, som hans kammerater kun med besvær kunne rive ham bort fra. Man måtte imidlertid tænke på

nattehvilen; snehytten var færdig, og snart krøb de rejsende ind i den som muldvarpe for at nyde den så yderst nødvendige søvn.

De nærmest følgende dage indtraf der ikke synderlig mærkelige tildragelser. Let eller vanskeligt, hurtigt eller langsomt gik rejsen fremad, alt efter vejens luner.

Således nåede man da den femtende januar. Månen, der nu var i sidste kvarter, så man kun en kort tid af døgnet. Derimod udbredte solen, skønt den endnu stadig var skjult under horisonten, i hele seks timer et svagt dæmringsskær. Det var imidlertid ikke tilstrækkeligt til at oplyse vejen så meget som det var nødvendigt, og man måtte derfor afstikke den med mærker efter den af kompasset angivne retning. I den anledning gik Bell foran og undersøgte terrænet, hvorpå først Hatteras og dernæst de andre fulgte efter med slæden.

Den femtende januar var en søndag. Hatteras anslog den mod syd tilbagelagte vej til omtrent 100 engelske mil. Formiddagen blev anvendt til den nødvendige reparation af klædningsstykker og lejrredskaber, men man glemte dog heller ikke en kort gudstjeneste.

Ved middagstid blev rejsen fortsat igen. Temperaturen var meget lav; termometret viste –36° Celsius. Vejret var særdeles klart.

Pludselig og uden nogen forklarlig grund steg der op fra jorden en fuldstændig frossen tåge.

Den hævede sig til en højde af syv og en halv meter og blev så stående ubevægelig. Man kunne næppe se et skridt frem for sig, og de rejsendes klæder blev aldeles oversåede med spidse isnåle.

Forbavsede over dette uventede rimfrostfænomen søgte de straks at slutte sig til hinanden, og man kunne høre råb som:

"Hejda Simpson!"

"Kom herhen, Bell!"

"Mr. Clawbonny!"

"Doktor!"

"Kaptajn, hvor er De henne?"

Med udstrakte arme søgte de fire rejsefæller hinanden i den tætte tåge, som det var fuldkommen umuligt at se igennem, men desværre kom der ikke noget svar; det var, som tågen også var ude af stand til at forplante lydbølgerne.

De kom uvilkårligt alle fire på den tanke at give signal ved et bøsseskud. Men når lyden af den menneskelige stemme tidligere havde været for svag, så var på den anden side ildvåbnets torden alt for stærk. Den fremkaldte et ekko, der genlød i alle retninger og derved skabte en så forvirret larm, at man ikke formåede at skelne, fra hvilken kant lyden egentlig kom.

Man var da alle sammen udelukkende henvist til sig selv. Hatteras blev roligt stående med korslagte arme for at afvente hvad der ville ske, Simpson nøjedes med at standse slæden, Bell vendte om, idet han med hænderne følte efter sine fodspor, doktoren stødte mod isstykkerne, faldt om, rejste sig igen, gik til højre og til venstre og forvildede sig stadig mere og mere.

"Jeg vil håbe, at det ikke bliver længe ved!" sagde han til sig selv efter nogle minutters forløb. "Det er unægtelig et besynderligt klima og frembyder lidt for mange overraskelser! Ingenting kan man stole på her, for slet ikke at tale om de

spidse iskrystaller, der river én ansigtet rent itu. – Hallo kaptajn!" råbte han på ny af alle livsens kræfter.

Men der hørtes ikke noget svar. For at være forberedt på alt ladede han på ny sit gevær, men trods de tykke handsker følte han løbets kulde formelig brænde hans hånd.

Mens han endnu var beskæftiget med ladningen, så han uklart en formløs masse, der bevægede sig nogle skridt foran ham.

"Endelig!" råbte han fornøjet; "Hatteras! Bell! Simpson! Er det jer? Svar!"

Men i stedet for svar hørte han en dump brummen. "Nej, men for pokker hvad er det?" tænkte den gode doktor.

Massen nærmede sig langsomt, og dens omrids blev tydeligere. En skrækindjagende tanke steg op i doktorens sjæl.

"En bjørn!" sagde han ved sig selv.

Det syntes virkelig også at måtte være en bjørn af enorm størrelse, der ligesom de rejsende havde forvildet sig i tågen, famlede frem og tilbage og hvert øjeblik uformodet kunne støde imod de vildfarende.

"Jo, det ser jo kønt ud!" tænkte doktoren, der holdt sig fuldstændig ubevægelig.

Snart følte han dyrets ånde, der et øjeblik efter atter svandt hen i rimfrosten; snart så han dets uhyre poter piske luften, og det kom ham da undertiden så nær, at hans klæder på flere steder blev revet itu af de skarpe kløer; han sprang tilbage, og i det samme flød massen ved siden af ham ud i tågen som et spøgelse.

Men da han således veg tilbage, opdagede doktoren, at isen under hans fødder hævede sig; idet han hjalp til med hænderne

klatrede han op af en isblok, og derpå af endnu et par til.

"Et isbjerg!" udbrød han fornøjet, idet han prøvede sig frem med stokken; "hvis jeg kan komme op på det, er jeg uden for al fare!"

Med forbavsende behændighed klatrede han omtrent syv og en halv meter i vejret og kom derved op over rimfrosten, der for oven var skarpt afgrænset.

"Godt, godt!" sagde han til sig selv og havde endog, da han så sig omkring, den glæde at se sine rejsefæller ligeledes dukke op af den tætte tåge.

"Hatteras!"

"Mr. Clawbonny!"

"Bell!"

"Simpson!"

Næsten samtidig lød disse fire råb. Himlen, der var oplyst af en prægtig månering, sendte blege lysstråler ned, der farvede rimfrosten og lod isbjergenes toppe springe frem som af flydende sølv. De rejsende stod næppe tredive meter fra hinanden. Takket være de øvre luftlags store renhed og den forbavsende stærke kulde formåede de let at tale med hinanden. Da de efter de første geværskud ikke havde hørt noget svar, havde de alle fire ikke vidst noget bedre end så snart som muligt at se at komme op over den tætte tåge.

"Men hvor er slæden?" spurgte kaptajnen.

"Femogtyve meter under os," svarede Simpson.

"Og ubeskadiget?"

"Ja."

"Og bjørnen?" spurgte doktoren

"Bjørnen? Hvad for en bjørn?" sagde Bell forbavset.

"Ih, den bjørn som jeg mødte, og som let kunne have gjort det aldeles af med mig."

"En bjørn?" udbrød Hatteras hurtigt, "så må vi ned igen."

"Nej, nej!" svarede doktoren, "så forvilder vi os kun og begynder forfra på den samme historie som før."

"Men hvis nu dyret angriber vore hunde?" sagde Hatteras.

I dette øjeblik begyndte Duke at gø.

"Det er Duke!" udbrød kaptajnen; "der må være sket noget; jeg går ned."

Man hørte nu tydeligt både Duke og de andre hunde gø meget stærkt, og det syntes som der dernede foregik en kamp, for tågen bevægede sig frem og tilbage, som når store søuhyrer raser mod hinanden nede under havet.

"Duke, Duke!" råbte kaptajnen, idet han belavede sig på at klatre ned i rimfrosten.

"Nej vent, Hatteras, vent!" sagde doktoren. "Det forekommer mig, som tågen begynder at sprede sig."

– Den spredte sig imidlertid ikke, men sank kun. Det syntes, som om den atter blev indsuget af grunden, den var steget op af. Isbjergenes strålende toppe voksede, og andre, der havde været tildækket, dukkede op som nye øer. På grund af et let forklarligt optisk bedrag troede de rejsende, der holdt sig fastklamret til isspidserne, at blive løftet op i vejret, mens det i virkeligheden var tågens overflade, der sank under dem.

Nu blev også noget af slæden synlig og derpå hundeforspandet, men samtidig også omtrent tredive andre dyr, der bevægede sig vildt mellem hinanden.

"Det er ræve!" udbrød Bell.

"Og bjørne," tilføjede doktoren; "se, der er en, to, tre, ja hele fire!"

En flok ræve og bjørne var virkelig faldet over slæden og havde allerede medtaget rejseforrådet temmelig betydeligt. Hundene gøede rasende, men røverne bekymrede sig slet ikke om dem og fortsatte begærligt deres plyndring.

"Fyr!" råbte kaptajnen og affyrede sit gevær.

De andre fulgte hans eksempel, og da bjørnene hørte dette firdobbelte knald, løftede de hovedet, udstødte en komisk brummen og flygtede, fulgt af rævene, afsted i et kort, men hurtigt trav. Snart var de forsvundet mellem isbjergene mod nord.

30. En cairn

Det ejendommelige polarfænomen havde varet i omtrent tre kvarter, og bjørnene og rævene havde således haft god tid til at tage for sig af de rejsendes levnedsmidler, der i denne rå vinter kom de forulykkede dyr yderst belejligt. Dækket over slæden var sønderrevet, pemmikanbeholderne slået itu, sækkene med tvebakker plyndret, teen strøet omkring på sneen, et fad med sprit slået itu og derved fuldstændig spildt; lejrredskaberne lå spredt omkring – alt bar spor af disse vilde dyrs rovbegær, deres voldsomme hunger og deres umættelige grådighed.

"Det er unægtelig en stor ulykke," sagde Bell, da han betragtede, hvad der var sket.

"Og rimeligvis kan skaden slet ikke erstattes," mente Simpson.

"Først vil vi undersøge den nøjagtigt," sagde doktoren, "så kan vi bagefter tale om det andet."

I tavshed samlede Hatteras allerede de spredte kasser og sække. Man søgte at få fat i alt det pemmikan og tvebak, der var tilbage. At som sagt det ene fad med sprit var spildt, ville rimeligvis blive det værste, for når man manglede sprit, kunne man jo hverken få varm te eller kaffe længere.

Da man kunne danne sig et nogenlunde overblik over, hvad der var gået tabt, anslog doktoren det til omtrent hundrede kilo pemmikan og til femoghalvfjerds hundrede pund tvebakker. Skulle rejsen fortsættes, måtte man fremtidig lade sig nøje med halve rationer.

En stund overvejede man, hvad der var at gøre. Skulle man vende tilbage til skibet og begynde på en ny ekspedition? I så

tilfælde var jo hundrede og halvtreds engelske mil blevet tilbagelagte til ingen nytte. Og desuden: når man kom tilbage uden brændselsmateriale, hvilken fordærvelig indflydelse ville det så ikke øve på hele mandskabets sindelag?

Det lå nær for hånden at man, selv om det skulle ske med betydelige afsavn, alligevel blev nødt til at fortsætte vejen.

Doktoren, Hatteras og Bell var snart enige. Kun Simpson mente, at man burde vende om. Rejsens strabadser havde taget kendeligt på ham; dog, da han stod alene med sin mening, gav han til sidst efter, og den lille karavane fortsatte da sin vej imod syd.

Fra den femtende til den syttende januar gik rejsen for sig med den sædvanlige ensformighed, men man kom kun langsomt fremad. De rejsende var trætte, og også hundene trak kun med besvær. Den utilstrækkelige føde var just ikke egnet til at give hverken mennesker eller dyr kraft til at udholde rejser som denne. Og samtidig skiftede vejret som sædvanligt mellem streng kulde og fugtig, gennemtrængende tåge.

Den attende januar viste imidlertid ismarkerne pludselig et væsentligt andet udseende. En stor mængde bjergspidser, formet som skarpt tilspidsede pyramider, og af en betydelig højde aftegnede sig i horisonten. På mange steder kunne man se jordbunden gennem snelaget. Den syntes at bestå af grus, skifer og kvarts blandet med kalksten. Endelig havde de rejsende da fast land under sig, og efter al sandsynlighed kunne det kun høre til Cornwallis-øen.

Doktoren var såre tilfreds. Kun hundrede engelske mil skilte dem endnu fra Kap Belcher. Men på den nu yderst ujævne vej, der var rig på spidse sten og farlige spalter og kløfter, aftog

deres kræfter stærkt. Snart måtte man ned i dybe styrtninger, snart atter klatre op af stejle skrænter eller sætte over smalle kløfter, i hvilke sneen lå i en højde af ti til tolv meter.

De rejsende tænkte snart med længsel på den tilbagelagte jævne vej med ismarkerne, slæden gled så godt over. Nu behøvedes der langt stærkere kraftanstrengelser for at bevæge den fremad. Hundene kunne snart ikke længere gøre det alene, så at menneskene selv matte spænde sig for og hjælpe at trække. Af og til var man nødt til at læsse alt af slæden, når det gjaldt om at stige op af meget stejle højder, og ti skridts afstand forøgede ofte på den måde arbejdet i hele timer.

Den første dag tilbagelagde man på denne måde omtrent fem engelske mil over dette nye Cornwall, der bærer sit navn med fuldstændig ret, idet det viser lige så vilde bjerge, lige så skarpe tinder og kløftede fjelde som sydvestspidsen af Gammel-England. Den næste morgen nåede slæden op på højden af plateauet. Men de rejsende var nu så afkræftede, at de ikke engang formåede at bygge sig et snehus. De måtte da, indhyllet i deres bøffelhuder, tilbringe natten under teltet, hvor de søgte at tørre de våde strømper på brystet. Hvad der måtte blive følgen af dette, kan man let tænke sig. Termometret faldt desuden i løbet af natten ned til –42° Celsius, og kviksølvet frøs.

Simpsons tilstand blev efterhånden meget foruroligende. En heftig lungebetændelse og voldsomme smerter nødte ham til at lægge sig ned på slæden i stedet for at styre den. Bell trådte i hans sted; også han var ganske vist lidende, men dog ikke således, at han behøvede at ligge. Heller ikke doktoren undgik dette forfærdelige klimas sørgelige indflydelse, men der kom dog ikke nogen klage over hans læber, og han marcherede

standhaftigt fremad, støttet til sin stok; han sonderede vejen og hjalp over alt. Kun Hatteras forblev lige så rask som den første dag og fulgte urokkeligt, næsten følelsesløs slæden.

Den tyvende januar var kulden så bidende, at blot den mindste anstrengelse umiddelbart efter havde en fuldstændig slappelse til følge. Og samtidig blev vejen så vanskelig, at Hatteras, Bell og doktoren måtte hjælpe at trække slæden. Stærke stød havde beskadiget dens forende således, at det var nødvendigt at reparere den, og lignende grunde til forsinkelse gentog sig flere gange om dagen.

Med halvdelen af legemet i sneen og svedende trods kulden arbejdede rejseselskabet sig frem gennem en dyb hulvej. Ingen sagde et ord. Pludselig så Bell på doktoren, der gik ved siden af ham, og uden at sige et ord tog han en håndfuld sne og gned af al kraft løs på sin rejsefælles ansigt.

"For pokker, lad dog være!" råbte doktoren afværgende, men Bell blev ved at gnide, så godt han kunne.

"Men Bell," begyndte doktoren, "De propper mig jo mund, næse og øjne fulde af sne – er De blevet gal? Hvad skal det betyde?"

"Det skal betyde," svarede Bell, "at når De endnu har en næse, så har De mig at takke for den."

"En næse!" gentog doktoren bestyrtet, idet han førte hånden op til ansigtet.

"Ja vel, mr. Clawbonny; Deres næse var fuldstændig hvid, da jeg så på den, og uden min energiske behandling, ville De ganske sikkert være blevet berøvet denne prydelse, der måske er lidt besværlig for rejsen, men ellers ikke ret godt kan undværes."

Doktorens næse havde virkelig været nær ved at fryse af ham, men som følge af Bells kraftige gnidninger var blodcirkulationen atter kommet i gang og enhver fare således forbi.

"Jeg takker Dem, Bell," sagde doktoren, "og jeg håber, at jeg engang skal kunne gøre gengæld."

"Det er jeg sikker på, mr. Clawbonny, og Himlen give, at vi aldrig må komme til at beklage os over større ulykker."

"De hentyder til Simpson," sagde doktoren; "ja, den stakkels fyr må sikkert have det meget drøjt."

"Frygter De for ham?" spurgte Hatteras ivrigt.

"Ja, kaptajn," svarede doktoren.

"Og hvad frygter De?"

"Et heftigt anfald af skørbug; hans ben er allerede meget stærkt opsvulmede. Den ulykkelige ligger gennemfrossen på slæden, og hvert øjeblik fornyer stødene hans smerter."

"Jeg beklager ham oprigtigt, men jeg formår ikke at gøre noget for at lette ham hans lidelser."

"Stakkels Simpson!" mumlede Bell.

"Måske kunne vi gøre holdt i en eller to dage," mente doktoren.

"Gøre holdt!" svarede Hatteras, "hvor atten mænds liv afhænger af, at vi kommer tilbage i rette tid!"

"Men ..." indvendte doktoren.

"Det er jo umuligt at standse," sagde Hatteras. "Vi har jo ikke levnedsmidler til mere end tyve dage. Kan vi under disse omstændigheder spilde et eneste øjeblik?"

Hverken doktoren eller Bell formåede at svare et ord på dette, og så blev da rejsen fortsat efter en kort standsning.

Om aftenen gjorde man holdt ved foden af en lille ishøj, i hvilken Bell hurtigt udskar en hule, hvor de rejsende kunne tilbringe natten. Doktoren vågede hos Simpson, skørbugen havde angrebet den ulykkelige med den voldsomste heftighed, og hans lidelser pressede uopholdeligt klager ud gennem de opsvulmede læber.

"Mod, mod, min ven!" sagde doktoren.

"Jeg kommer ikke tilbage," svarede den ulykkelige. "Jeg kan ikke længere udholde disse lidelser. Jeg vil hellere dø!"

Doktoren mødte hans fortvivlede klager med fordoblet omsorg. Omendskønt han selv var stærkt medtaget af dagens besvær, tilberedte han dog i løbet af natten flere beroligende drikke til den syge. Men også citronsaften var uden virkning, og trods al gnidning udbredte skørbugen sig stadig mere og mere.

Den følgende morgen måtte den ulykkelige igen anbringes på slæden til trods for hans bønner om, at man skulle lade ham blive alene tilbage og dø i fred. Derefter slog man atter ind på den forfærdelige vej mellem stadigt voksende hindringer.

Den kolde tåge trængte de tre vandrende gennem marv og den. Sne og hagl piskede dem i ansigtet, og de tjente med som trækdyr, uden engang at få tilstrækkelig føde.

Duke derimod var ligesom dens herre altid uberørt af trætheden og søgte endog selv at opspore den bedste vej, så at man ofte fuldstændig stolede på dens forunderlige instinkt.

Om morgenen den tre og tyvende januar, da det på grund af nymånen næsten var fuldstændig mørkt, var Duke som sædvanlig foran. Men i flere timer havde man fuldstændig tabt den af syne. Hatteras var så meget desto mere urolig over dette, da man over alt så talrige spor af bjørne. Han var allerede uenig

med sig selv om, hvilken vej han skulle slå ind på, da han pludselig hørte en høj gøen. Han påskyndede da slædens fart, og snart fandt man også det tro dyr dybt nede i en hulvej.

Duke stod som forstenet og gøede udenfor en slags cairn, der var opført af nogle nu med is overtrukne kalksten.

"Denne gang er det virkelig en cairn," sagde doktoren, idet han allerede løste sine trækremme; "her kan vi umuligt tage fejl."

"Men hvad nytter det os?" spurgte Hatteras.

"Når det er en cairn, kaptajn, så kan den skjule meget kostbare dokumenter; umuligt var det jo heller ikke, at den kunne indeholde levnedsmidler, og allerede af den grund er det værd at undersøge den."

"Og hvilken europæer kan vel være kommet her op?" spurgte Hatteras med et skuldertræk.

"Hvis det ikke kan være europæere, så kan det jo være eskimoer, der har opført denne hytte for i den at nedlægge udbyttet af deres jagt og fiskeri. Så vidt jeg ved, plejer de jo at gøre sådan."

"Nuvel, doktor, så se hvad det er," sagde Hatteras, "men jeg frygter meget for, at De gør Dem ulejlighed til ingen nytte."

Clawbonny og Bell begav sig, væbnede med økser, hen til hytten. Duke gøede atter rasende. Kalkstenene var vel fast forbundne ved is, men nogle slag var dog tilstrækkelige til at løse dem fra hinanden.

"Der er ganske sikkert noget derinde," sagde doktoren.

"Jeg tror det også," sagde Bell.

Hurtigt nedrev de den kunstløse bygning. Snart opdagede de et skjul, og i dette fandt de et fuldstændig gennemfugtigt papir.

Hatteras kom nu også til, tog det og læste:

"Altam ... Porpoise ... 13. december 1860 ... 12° længde, 8...° 35' bredde."

"*Porpoise!*" sagde doktoren.

"*Porpoise!*" gentog Hatteras. "Jeg kender ikke noget skib af dette navn, der har befaret disse nordlige have.

"Det er klart," svarede doktoren, "at søfarende, måske skibbrudne har været her for mindre end to måneder siden."

"Ja, det ser rigtignok sådan ud," mente Bell.

"Hvad skal vi gøre?" spurgte doktoren.

"Fortsætte vor vej," svarede Hatteras roligt; "jeg kender ikke noget skib ved navn *Porpoise*, men jeg ved, at briggen *Forward* utålmodigt venter vor tilbagekomst."

31. Simpsons død

Rejsen blev atter fortsat. Alle var opfyldt af nye, uvante tanker, for et sammentræf med andre mennesker er i disse polaregne en højst vigtig begivenhed. Fuld af uro rynkede Hatteras panden.

"*Porpoise!*" sagde han til sig selv; "og hvad fører dette skib herop, så nær til polen."

Ved denne tanke overfaldt en gysen ham.

Doktoren og Bell derimod tænkte kun på to følger, som opdagelsen af dette dokument kunne medføre: nemlig at de enten kunne komme til at frelse andre ulykkelige heroppe i polaregnene eller blive frelst af dem.

Snart var de imidlertid atter et bytte for hindringer, vanskeligheder og udmattelser og kunne kun tænke på sig selv.

Simpsons tilstand blev stadig værre. Symptomerne på den død, der nærmede sig, kunne ikke undgå doktorens opmærksomhed; han var ikke i stand til at gøre mere for den ulykkelige, tilmed da han selv led af en smertelig øjenbetændelse, der, hvis han forsømte den, kunne medføre blindhed. Dæmringen udbredte nemlig en temmelig betydelig lysmængde, der angreb øjnene, når den blev kastet tilbage af sneen. Kun med besvær formåede man at beskytte sig imod det, for de farvede brilleglas, som man ellers anvender, blev hurtigt overtrukket af en isskorpe og altså uigennemsigtige. Men da man samtidig måtte have hele sin opmærksomhed henvendt på vejen og søge at bestemme dens retning i så store afstande som muligt, blev det unægtelig vanskeligt at undgå farerne ved en øjenbetændelse.

Doktoren og Bell hjalp hinanden på den måde, at de skiftevis holdt øjnene tildækkede og styrede slæden.

Kun møjsommeligt gled denne afsted på sine stærkt slidte meder, og vejens besværligheder voksede stadig, da man nemlig nu rejste hen over et vulkansk og stærkt sønderrevet terræn. Man var efterhånden kommet op til en højde af næsten en halv kilometer, og temperaturen var naturligvis der mere rå end længere nede. Vindstød og hvirvelstorme optrådte med forfærdelig heftighed, og de ulykkelige, der slæbte sig hen over disse øde højder, frembød unægtelig et yderst sørgeligt skue.

Desuden var de også angrebet af sneblindhed. Denne ensformige glans tog stærkt på dem. De blev svimle, næsten som berusede; jorden svandt under deres fødder og syntes ikke at byde noget fast støttepunkt længere på det hele uhyre, hvide tæppe. De havde en fornemmelse, som om de var lige ved at blive søsyge, og det blev stadig værre og værre. Det blev vanskeligt for dem at bevæge arme og ben, deres ånd var ligesom søvndrukken, og de drog da også virkelig videre som i halvsøvne. Kun en opstående forvirring, et uventet stød eller fald bragte dem nogenlunde til bevidsthed, der dog efter kort tids forløb atter forlod dem.

Fra den fem og tyvende januar begyndte de at stige ned af stejle skrænter. Men på disse bratte, overisede flader voksede afkræftelsen kun. Et fejltrin, der kun vanskeligt kunne undgås, ville her være tilstrækkeligt til at styrte dem ned i den dybe afgrund.

Hen imod aften fejede en rasende storm hen over de snebeklædte toppe. Man formåede næppe at gøre orkanens voldsomhed modstand, så at de rejsende var tvunget til at

lægge sig fladt ned på jorden, hvilket imidlertid atter udsatte dem for den fare at fryse fast til stedet.

Ved Hatteras' hjælp fik Bell dog endelig et snehus indrettet, som de ulykkelige søgte beskyttelse i.

Man styrkede sig der ved noget pemmikan og varm te. Kun henved tyve liter sprit var endnu tilbage, og dem måtte man stadig bruge af for at slukke tørsten, for man må ikke tro, at sneen kunne benyttes. I de tempererede klimaer, hvor temperaturen ikke synker ned under frysepunktet, vil nydelsen af sne ikke have nogen særlig uheldig virkning, men i polaregnene er det helt anderledes. Den får der en sådan kulde i sig, at man ofte lige så lidt formår at tage på den som på glødende jern, og det skønt den er en så dårlig varmeleder. Mellem den og maven er der således en så betydelig temperaturforskel, at nydelsen af den slet ikke kan lade sig gøre. Eskimoerne udholder hellere de hårdeste savn, end de benytter sig af en sådan sne, der på ingen måde erstatter vandet og kun forøger tørsten. De rejsende kunne altså først gøre brug af den, efter at de havde smeltet den ved hjælp af spritten.

Klokken tre om morgenen, da stormen rasede heftigst, begyndte doktoren sin del af nattevagten. I et hjørne af det lille rum sad han og støttede sig på albuerne, da Simpsons ynkelige klager vakte hans opmærksomhed. Han rejste sig for at hjælpe ham, men kom derved til at støde sig temmelig hårdt mod isloftet. Uden imidlertid at tage sig særligt af det, bøjede han sig ned over den lidende for at frottere hans opsvulmede og blåt anløbne lemmer. Da han efter et kvarters tid atter ville rejse sig, stødte han sig atter hårdt, skønt han nu lå på knæ.

"Det er dog besynderligt," sagde han til sig selv.

Han løftede hånden op over hovedet for at undersøge loftet, og han mærkede da, at det sænkede sig kendeligt.

"Store Gud!" råbte han, "hurtigt op, mine venner!" Hatteras og Bell rejste sig ligeledes og stødte hovedet ligesom doktoren. Der herskede det dybeste mørke derinde.

"Vi må skynde os ud; vi bliver trykket flade herinde," sagde doktoren.

Idet man skubbede Simpson ud gennem indgangen, forlod alle det farlige sted, og det var på høje tid, for med et voldsomt brag styrtede snart isblokkene, der ikke var lagt godt nok oven på hinanden, sammen. Således var de ulykkelige uden beskyttelse mod den heftige kulde og på ny prisgivet til stormens raseri. Hatteras forsøgte at slå teltet op, men det formåede ikke at modstå vindens magt, og således var der da ikke andet tilbage end at flygte ind under hvert sit stykke af lærredet, over hvilket der snart lagde sig et tykt snelag. Men denne sne, som deres egen varme ikke kunne stråle ud gennem, forhindrede i det mindste, at de selv stivnede til is. Først om morgenen hørte vindstødene op. Da de nu ville spænde hundene, der i den sidste tid kun havde fået meget knap føde, for igen, så Bell, at tre af dem allerede var begyndt at gnave på deres seletøj; to af dem syntes alvorligt syge og kunne næsten ikke slæbe sig mere afsted. Men trods alt dette måtte karavanen alligevel fortsætte sin vej. Der var endnu 60 engelske mil tilbage.

Den seks og tyvende kaldte Bell, der gik foran, pludselig de andre til. Til deres ikke ringe forbavselse så de et gevær lænet til et isstykke.

"Et gevær!" udbrød doktoren.

Hatteras prøvede det; det var i meget god tilstand og endnu ladt.

"*Porpoise*s mandskab må være her i nærheden," mente doktoren.

Hatteras så, at våbnet var af amerikansk oprindelse; hans hånd greb krampagtigt det overisede løb.

"Fremad! Fremad!" sagde han med dump stemme.

Og videre gik det ned ad skrænten, Simpson syntes berøvet al følelse; han udstødte ikke nogen eneste klagende lyd; han var allerede for svag.

Stormen vedvarede, og slæden kom stadig langsommere og langsommere afsted. Det var kun nogle få engelske mil, man på fire og tyve timer kunne få tilbagelagt, og trods den strengeste sparsommelighed lakkede det snart mod enden med levnedsmidlerne. Men så længe der endnu var noget tilbage ud over det til tilbagerejsen beregnede kvantum, stræbte Hatteras stadig efter at komme fremad. Den syv og tyvende fandt man, næsten aldeles skjult under sneen, en sekstant og senere en feltflaske. Denne indeholdt brændevin eller rettere et isstykke, i hvis midte alkoholen havde koncentreret sig i en snebold.

Hatteras fulgte åbenbart sporene efter en sørgelig katastrofe. Han var slået ind på den eneste vej, der overhovedet var mulig at gå, og det var da så ganske naturligt, at han her traf på disse genstande, som fortalte om et forfærdeligt skibbrud. Doktoren spejdede, så godt han kunne, omkring for at se om han ikke skulle kunne få øjne på en ny cairn, men forgæves.

Mørke tanker pinte kaptajnen. Hvis han opdagede de hjælpeløse, der havde været her, hvilken hjælp kunne han vel så

yde dem? Han og hans ledsagere begyndte jo selv at mangle alt; deres klæder gik i stykker, og deres levnedsmidler slap op. Hvis hine skibbrudne var talrige, ville de alle sammen omkomme af sult. Hatteras ønskede åbenbart helst at undgå dem. Og havde han ikke også ret til det, han, som alle hans ledsageres velfærd afhang af? Turde han sætte alles sikkerhed på spil ved at bringe fremmede med ombord? Men disse fremmede var jo også mennesker, måske endog landsmænd. Hvor svagt end håbet om deres frelse var, turde man vel så ganske lade, som om man ikke havde set noget spor af dem? Doktoren søgte at erfare Bells mening om dette, men denne tav, hans egne lidelser snørede hans hjerte til. Hatteras vovede doktoren slet ikke at spørge, og så hengav han sig da roligt i Forsynets beslutning.

Dm aftenen den syv og tyvende januar syntes det at være forbi med Simpson. Hans lemmer var allerede isnende kolde, og krampagtige trækninger forkyndte hans sidste time. Hans ansigtsudtryk, de blikke af afmægtig vrede, som han kastede på kaptajnen, var skrækkelige, fortvivlede. Det var en hård anklage, han i denne stund udslyngede mod Hatteras; tavse men dog tydelige og sagtens ikke ganske ufortjente bebrejdelser.

Hatteras nærmede sig ikke den døende. Han undgik ham, han flygtede for ham; han var mere tavs og mere indadvendt end nogensinde.

Den følgende morgen var forfærdelig. Stormen brød løs med dobbelt magt, og tre gange blev teltet revet omkuld, mens sneen piskede de ulykkelige i ansigtet og gjorde dem blinde og stive af kulde. Også Simpson var givet til pris for det forfærdelige vejr. Det lykkedes vel Bell delvis at bringe teltet i

stand igen, men et endnu heftigere vindstød rev det bort for fjerde gang og førte det hvinende bort med sig.

"Nej, nej! det er for galt!" udbrød Bell.

"Mod, kun mod!" sagde doktoren, men blev samtidig nødt til at klynge sig fast til ham for ikke at blive revet ned i en kløft.

Simpson stønnede. Pludselig benyttede han endnu engang de sidste kræfter til at rejse sig halvt i vejret, strakte den knyttede hånd ud mod Hatteras, der så på ham med et ubøjeligt blik, udstødte endnu et hjerteskærende skrig og faldt så død tilbage uden at kunne fuldende sin trussel.

"Han er død!" udbrød doktoren.

"Død!" gentog Bell.

Hatteras, der gik hen imod liget, blev stødt tilbage af stormen.

Det var altså den første af *Forward*s besætning, der faldt som offer for dette forfærdelige klima, den første, der aldrig skulle gense en havn, den første, der efter uendelige lidelser med sit liv måtte bøde for kaptajnens stivsind. Denne døde havde anklaget ham som morder, men Hatteras bøjede ikke hovedet under anklagen, dog gled hemmeligt en tåre ned fra hans øje og frøs på hans blege kind. Doktoren og Bell betragtede ham næsten med gysen. Støttet til sin lange stok stod han der som disse stivnede egnes ånd, oprejst trods de rasende vindstød og næsten uhyggelig i sin ubevægelige ro.

Uden at vige af stedet blev han stående, indtil dæmringen kom, dristig, udholdende, ubetvingelig, og syntes at trodse stormen, der rasede rundt omkring ham.

32. Tilbage til *Forward*

Hen imod klokken seks om morgenen lagde vinden sig og fejede, idet den sprang om til nord, skyerne bort fra himlen. Termometret viste –37° Celsius. Dæmringens første stråler forsølvede endnu kun horisonten, som de snart skulle forgylde.

Hatteras nærmede sig til sine to nedslåede ledsagere og sagde med svag, sørgmodig stemme:

"Mine venner, mere end tres engelske mil skiller os endnu fra det af sir Edward Belcher angivne punkt. Af levnedsmidler har vi endnu kun det, der er ubetinget nødvendigt for at nå tilbage til vort skib. Nu at ville gå videre, ville være at udlevere os selv til den visse død, uden at vi kunne gavne nogen som helst anden ved det. Vi må vende tilbage.

"Ja, det er rigtigt, Hatteras," sagde doktoren; "jeg ville have fulgt Dem, hvorhen De ville have ført mig, men jeg kan ikke være blind for, at vor sundhed svinder hen dag for dag. Næppe kan vi endnu sætte den ene fod foran den anden, og jeg billiger derfor fuldstændig Deres beslutning om at vende tilbage."

"Og er det også Deres mening, Bell?"

"Ja, kaptajn," svarede denne.

"Velan da," sagde Hatteras, "så vil vi endnu kun vente to dage. Så megen tid er imidlertid også nødvendig for at slæden kan få en omfattende reparation. Jeg er også af den mening, at vi straks bør opføre et snehus, for at vi i det kan samle vore kræfter."

Da man således var blevet enige, gav de tre sig hurtigt i færd med arbejdet. Bell sørgede for at bygningen blev så solid som

mulig, og snart rejste der sig da et passende tilflugtssted i hulvejen, hvor de havde gjort holdt.

Hvor meget havde Hatteras ikke måttet betvinge sig selv for at afbryde denne rejse! Alle anstrengelser var jo nu til ingen nytte. Man måtte vende tilbage til skibet uden et eneste stykke kul, og dette fortvivlede togt havde så oven i købet kostet et menneskeliv! Hvad ville der blive af mandskabet? Hvad kunne der ikke falde det ind at gøre under Richard Shandons tilskyndelse?

Men der var intet andet for, og Hatteras sørgede da nu ivrigt for, hvad der var nødvendigt til tilbagerejsen. Slæden blev atter sat i stand; dens ladning var væsentligt blevet formindsket og beløb sig ikke længere til mere end to hundrede pund. Man reparerede efter bedste evne de slidte og sønderrevne klæder, der var gennemtrukket med sne og aldeles stivfrosne. I stedet for de hidtil brugte snesko, der var aldeles ude af stand til at gøre tjeneste længere, skaffede man sig nye.

Disse arbejder lagde beslag på hele dagen den ni og tyvende indtil morgenen den tredivte januar. Bagefter hvilede de rejsende ud, så godt det lod sig gøre, og styrkede sig til de kommende anstrengelser.

Under disse, dels i snehuset, dels på kløftens isblokke tilbragte seks og tredive timer iagttog doktoren opmærksomt Duke, hvis væsen forekom ham helt usædvanligt. Hunden løb stadig omkring inden for et område, der havde et bestemt midtpunkt, en slags forhøjning af grunden, som om der lå flere islag over hinanden. Duke, der stadig omkredsede dette punkt, gøede svagt, slog uroligt med halen og syntes spørgende at se på sin herre.

Først mente doktoren, at denne uro skrev sig fra tilstedeværelsen af Simpsons lig, som man endnu ikke havde fået tid til at begrave. Denne sørgelige pligt skulle udføres samme dag, da man havde til hensigt at bryde op, så snart dæmringen indfandt sig.

Bell og doktoren forsynede sig med hakker og begav sig hen til den høj, som havde vakt deres opmærksomhed på grund af Dukes adfærd. Denne høj syntes netop passende til begravelsessted for liget.

Man fjernede først den løse overdækning af sne og bearbejdede derpå de hårde islag. Allerede ved det tredje slag stødte doktoren på en skør genstand, der sprang itu. Han søgte at få fat på et af stykkerne og så da, at det var skår af en glasflaske.

Samtidig trak Bell en stiv sæk frem, der indeholdt nogle endnu godt konserveret skibstvebakker.

"Nå?" sagde doktoren forbavset.

"Hvad skal det betyde?" spurgte Bell og afbrød sit arbejde. Doktoren kaldte på Hatteras, der straks kom til.

Duke gøede ivrigt og rodede med poterne den dybe sne bort.

"Skulle vi være stødt på et sted, hvor man har nedlagt levnedsmidler?" sagde doktoren.

"Det synes jo næsten således," mente Bell.

"Bliv ved at grave!" sagde Hatteras ivrigt.

– Endnu nogle rester af fødevarer blev fundet og derpå et fad, som endnu var kvart fuldt af pemmikan.

"Bjørnene må have aflagt dette sted et besøg før vi," sagde Hatteras. "Forrådene er ikke urørte."

"Det frygter jeg også," svarede doktoren, for ..." Han førte ikke sætningen til ende. Et skrig fra Bell afbrød ham. Idet denne nemlig væltede en stor isblok til side, kom et stivfrossent menneskeligt ben til syne.

"Et lig!" udbrød doktoren.

"Ja, det er intet oplag af levnedsmidler, men en grav," sagde Hatteras.

Liget var af en matros, der kunne være omtrent tredive år, og det havde holdt sig fuldstændigt. Det var iført polarfarernes sædvanlige dragt, og ikke engang doktoren vovede at afgøre, hvor længe det havde kunnet ligge her.

Men snart efter opgravede Bell et andet lig, denne gang af en mand på halvtreds år, hvis ansigt endnu bar spor af de lidelser, der havde revet ham bort fra livet.

"Det er ikke lig, der er blevet begravet af andre," sagde doktoren. "Disse ulykkelige har døden overrasket, som vi finder dem her."

"De har fuldstændig ret, mr. Clawbonny," bekræftede Bell.

"Grav videre, videre!" sagde Hatteras.

Bell vovede det næppe. Hvem kunne vide, hvor mange lig der endnu skjultes i denne høj?

"Disse folk har den samme ulykke ramt, som truede os, sagde doktoren; "deres snehus er styrtet sammen. Lad os se efter, om ikke en eller anden skulle ånde endnu."

Hurtigt blev pladsen rømmet, og Bell fik fat på et tredje legeme, en mand på omtrent tredive år, der ikke havde så ligagtigt et udseende som de andre. Doktoren bøjede sig ned over ham og troede endnu at kunne mærke nogle livstegn.

"Han lever! Han lever!" råbte han fornøjet.

Ved hjælp af Bell skaffede han den forulykkede ind i snehuset, mens Hatteras, ubevægelig som altid, betragtede den sammenstyrtede hytte.

Doktoren klædte den udgravede fuldstændig af. Han så, at han ikke var såret, og han og Bell gned ham da ivrigt med nogle klude, dyppet i sprit. Snart mærkede man tegn til at livet vendte tilbage. Den ulykkelige befandt sig imidlertid i en tilstand af fuldstændig udmattelse, og han var aldeles berøvet mælet. Hans tunge klæbede til ganen, som om den var frosset fast. Doktoren gennemsøgte lommerne i hans klæder, men de var aldeles tomme. Ikke det mindste stykke papir, som kunne give oplysning om, hvem de ulykkelige var. Han lod Bell fortsætte gnidningen og vendte sig derpå om til Hatteras. Denne var imidlertid gået ind i den ødelagte hytte, havde omhyggeligt undersøgt gulvet derinde og kom netop nu tilbage med en halvt opbrændt brevkonvolut i hånden. Man kunne endnu på dette stykke papir læse følgende ord:

...tamont
...orpoise
...w York

"Altamont!" udbrød doktoren, "fra skibet *Porpoise*, fra New York."

"En amerikaner!" sagde Hatteras og fo'r sammen.

"Jeg vil frelse ham," sagde doktoren; "jeg står inde for det, og vi vil da finde løsningen på denne forfærdelige gåde."

Han gik igen hen til Altamont, mens Hatteras eftertænksomt holdt sig tilbage. Takket være hans omhyggelighed lykkedes det doktoren at kalde den forulykkede tilbage til livet. Bevidsthed

og følelse var derimod endnu ikke vendt tilbage; han så ikke, han hørte ikke, han talte ikke, men han levede!

Den næste morgen gik Hatteras hen til doktoren.

"Det er på tide, at vi bryder op!" sagde han.

"Ja, lad os rejse, Hatteras!" svarede denne. "Slæden er nu let; vi kan uden vanskelighed lægge den ulykkelige på den og føre ham med os til skibet."

"Det vil vi gøre," svarede Hatteras; "men først vil vi begrave de døde."

De to ubekendte matroser blev igen lagt ned under isstykkerne, og liget af Simpson indtog Altamonts plads.

Med en stille bøn tog de tre rejsefæller afsked fra deres hedengangne kammerat, og klokken syv om morgenen tiltrådte de tilbagevejen til skibet.

To af trækhundene var døde. Men Duke tilbød sig næsten selv at træde i deres plads, og han trak slæden som en ægte grønlænder.

I de tyve dage fra den 31. januar til den 19. februar gennemgik man omtrent det samme, som man havde gjort på udrejsen. Kun frembød isen over alt en sikker overflade, da februar jo er den koldeste måned. Under denne kulde led de rejsende ganske vist meget, men de blev så til gengæld forskånet for storme.

Den en og tredivte januar havde solen også vist sig for første gang igen, og hver dag steg den nu længere og længere op over horisonten. Bell og doktoren var stærkt udmattede, næsten blinde og haltende, ja Bell kunne endog kun komme frem ved hjælp af krykker.

Altamont vedblev endnu at leve, men i fuldstændig bevidstløshed. Ofte tvivlede man om, at han kunne komme sig,

men man gav ham alligevel stadig den mest omhyggelige pleje, og det skønt doktoren jo havde mere end nok at gøre med sig selv.

Hatteras tænkte på *Forward*, på sit skib! Hvorledes ville han genfinde det? Hvad ville der være sket ombord? Havde Johnson kunnet modstå Shandon og hans tilhængere? Kulden havde været skrækkelig! Havde man brændt det ulykkelige skib, eller var dets master og skibsrummet endnu ufortæret af flammerne? Mens sådanne tanker tumlede i hans hoved vandrede Hatteras stadig foran, som om han allerede ventede at kunne se *Forward*.

Den fire og tyvende februar om morgenen standsede han pludselig. Tre hundrede skridt fra ham opsteg der et rødligt skær, henover hvilket der drog en uhyre røgsøjle, som tabte sig i himlens grå tågemasser.

"Hvad betyder denne røg?" råbte han forfærdet.

– Hans hjerte bankede, som om det skulle sprænges.

"Se dog! Dernede! Kan I se røgen," sagde han til sine to rejsefæller, der havde indhentet ham, "mit skib står i lys lue!"

"Men vi er endnu mere end tre engelske mil fra det," mente Bell; "det kan ikke være *Forward*."

"Jo," svarede doktoren, "det er *Forward*; det er kun en virkning af luftspejlingen, der viser os det nær herved."

"Hurtigt afsted!" råbte Hatteras, idet han ilede foran de to andre.

Disse lod slæden tilbage under Dukes bevogtning og fulgte så hurtigt som muligt efter kaptajnen.

En time senere fik de fartøjet i sigte. Det var et forfærdeligt syn. Midt i isen flammede luerne i vejret; de havde allerede så

godt som ødelagt hele skibet, og sydvinden bar den uvante knitren hen til Hatteras.

Fem hundrede skridt borte stod der en mand, som fortvivlet vred sine hænder. Han stod stille og alene, afmægtig over for den brand, der fortærede *Forward*.

Det var den gamle, trofaste Johnson.

Hatteras ilede hen til ham.

"Mit skib, mit skib!" råbte han fortvivlet.

"Er det Dem, kaptajn," sagde Johnson, "men så stands dog! De kan ikke gå et skridt videre!"

"Hvad er der sket?" spurgte Hatteras med truende stemme.

"De skurke," sagde Johnson, "har for otte og fyrre timer siden forladt skibet og forinden stukket det i brand."

"Forbandelse over dem!" råbte Hatteras.

I dette øjeblik tordnede en forfærdelig eksplosion; grunden rystede, isbjergene væltede om, og en røgsøjle skød sig op mod himlen. *Forward*, hvis krudtkammer var kommet i brand, forsvandt i et hav af flammer.

Samtidig nåede doktoren og Bell kaptajnen. Denne, der først havde været hensunket i fortvivlelse, rejste sig nu pludselig i vejret.

"Mine venner," sagde han; "de feje har grebet flugten, men de stærke skal sejre! De har mod, doktor, og det har Bell og Johnson også! Doktor, De har videnskaben og jeg, jeg har troen og fortrøstningen til sejren! Dernede er Nordpolen! Vi vil nå den, *vi vil!*"

Hatteras ledsagere følte atter deres styrke vokse ved disse mandige ord.

Og dog var situationen unægtelig forfærdelig for disse fire mennesker og den halvdøde, som de havde frelst, forladte, som de var, alene og uden hjælpekilder under den fire og firsindstyvende grad nordlig bredde, dybt, dybt inde i det evige isrige!

2. del

Isørkenen

1. Sagernes stilling

Det var en dristig plan, kaptajn Hatteras havde haft, da han besluttede at trænge frem i det høje Norden og sikre sit fædreland, England, æren for Nordpolens opdagelse. Denne dristige sømand havde gjort alt, hvad der stod i menneskelig magt. Og nu – efter at han havde kæmpet hele ni måneder mod storm og strøm, efter at han havde gennembrudt isbjerge og knust ismarker – nu, da han havde overstået en vinterkulde, der selv under disse høje breddegrader næsten var uden lige, nu, da han på sin rejse havde sammenholdt alle sine forgængeres arbejder, på en vis måde kontrolleret og fuldstændiggjort de arktiske opdagelsers historie, og med sin brig *Forward* allerede var nået ud over de bekendte have, nu da hans foretagende allerede syntes halvt fuldendt – nu var alt med et slag tilintetgjort. Det hårdt prøvede mandskabs forræderi og ophavsmændenes forbryderiske dårskab havde bragt ham i en forfærdelig situation. Af de atten mand, der havde indskibet sig ombord på briggen, var der nu kun fire tilbage, og blottede for alle hjælpemidler og uden fartøj stod de deroppe, mere end to tusinde fem hundrede engelske mil fra deres hjem.

Eksplosionen af *Forward*, der nylig var foregået lige for deres øjne, berøvede dem endog de sidste subsistensmidler.

Men alligevel var denne frygtelige katastrofe ikke i stand til at kue Hatteras mod. De mænd, der var blevet tilbage, var de bedste af hele besætningen, og deres heltemod var prøvet. Hatteras appellerede til doktor Clawbonnys energi og videbegærlighed, til Johnsons og Bells hengivenhed og til sin

egen tro på foretagendet; selv i denne fortvivlede situation var hans ord fulde af håb, og de fandt genklang hos hans behjertede kammerater.

Doktoren ville først og fremmest skaffe sig nøjagtige oplysninger om, hvorledes det hele nu stillede sig, og fra de andre, der stod omtrent fem hundrede skridt fra vraget, begav han sig derfor hen til skuepladsen for ulykken.

Af *Forward* selv, denne brig, der var bygget med så stor omhyggelighed og, uden hensyn til hvad det kostede, udstyret med alt hvad der kunne være gavnligt for ekspeditionen, af den var der nu så godt som intet tilbage. Splintrede isstykker, sorte, formløse vragstumper, smeltede jernklumper, stykker af tovværk, der endnu ulmede som lunter, og i det fjerne nogle røgskyer, der hist og her hvirvlede op fra ismarken, bar vidne om eksplosionens heftighed. Kanonen oppe på dækket var slynget langt hen på en isblok, hvor den lå som på en lavet. I en omkreds af hundrede favne var ismarken fuldstændig dækket med alle mulige slags levninger af skibet. Kølen var begravet under en dynge af isstykker, og isbjergene i nærheden, som varmen fra ildebranden hist og her havde smeltet, havde igen fået deres sædvanlige granithårdhed.

Med sorg tænkte doktoren på sin ødelagte kahyt, på sine tabte samlinger, sine kostbare, nu tilintetgjorte instrumenter og sine afbrændte bøger. Af alle disse rigdomme var der nu intet mere tilbage. Med tårer i øjnene overskuede han den uhyre ulykke uden at tænke på fremtiden, kun grebet af det uerstattelige tab, der traf ham smerteligere end alle de andre.

Snart sluttede Johnson sig til ham. Hans ansigtstræk bar tydelige spor af de lidelser, han havde overstået, og af den

kamp, han havde ført med det oprørske mandskab, for at frelse det ham betroede skib.

Doktoren rakte ham hånden og også i den brave sømands øjne var der tårer, da han trykkede den.

"Hvad skal der nu blive af os?" spurgte doktoren.

"Det ved kun Gud alene," svarede Johnson.

"Frem for alt," sagde doktoren, "gælder det nu om ikke at fortvivle, men beholde mands mod og hjerte."

"Ja, mr. Clawbonny," svarede den gamle sømand, "De har ret; når store ulykker har ramt os, må vi tage store beslutninger. Vi befinder os i en højst uheldig stilling, og derfor må vi se at drage os ud af den."

"Det stakkels skib!" sukkede doktoren. "Hvor følte jeg mig bog ikke knyttet til det; jeg elskede det, som man elsker den hjemlige arne, det hus, hvor man har tilbragt hele sit liv, og nu er der næppe et stykke af det at se!"

"Ja, hvem skulle tro, mr. Clawbonny, at sådan en bygning af bjælker og brædder kunne vokse mennesker så nær til hjertet!"

"Og chaluppen?" spurgte doktoren, idet han så sig omkring, "er heller ikke den undgået ødelæggelsen?"

"Jo, mr. Clawbonny, men Shandon og de andre undvegne har ført den bort med sig."

"Og piroggen?"

"Den er splintret i tusinde stykker; kan De se blikstykkerne der; det er levningerne af den."

"Vi har altså endnu kun Halkett-båden tilbage?"

"Ja, og det er kun, fordi De havde den gode idé at tage den med på Deres afstikker."

"Det er ganske vist ikke meget," sagde doktoren.

"Himlen straffe de elendige skurke, der er flygtet!" udbrød Johnson; "den straffe dem, som de har fortjent det."

"Johnson," beroligede doktoren, "lad os ikke glemme, at der har været pålagt dem en hård prøve. De svage bukker under i ulykken, kun de bedste formår at stå imod den. Vi kan beklage vore ulykkesfæller, men vi tør ikke fordømme dem."

Doktoren tav en stund og sendte urolige, forskende blikke ud omkring sig.

"Men hvad er der da blevet af slæden?" spurgte Johnson.

"Den har vi ladet blive tilbage et stykke vej herfra."

"Under opsyn af Simpson, kan jeg tænke."

"Nej, min den, den stakkels Simpson er bukket under for strabadserne."

"Han er død?" udbrød Johnson bestyrtet.

"Ja, død!" svarede doktoren.

"Den ulykkelige!" sagde Johnson. "Og dog, hvem ved, om vi ikke snart vil få grund til at misunde ham."

"Men i stedet for den døde, som vi måtte lade blive tilbage, har vi medbragt en døende."

"En døende?"

"Ja, kaptajn Altamont."

Med få ord fortalte doktoren hvad der var passeret.

"Altså en amerikaner," sagde Johnson eftertænksomt.

"Ja, alt tyder hen på, at han er borger i de amerikanske fristater. Men hvorledes det hænger sammen med skibet *Porpoise*, der åbenbart har lidt skibbrud, og hvad det har villet heroppe under disse høje breddegrader, ved vi intet om."

"Men sig mig først og fremmest, mr. Clawbonny, har De på Deres ekskursion nået det tilsigtede mål?"

"Kuloplaget?" spurgte doktoren.

"Ja."

Doktoren rystede på hovedet uden at svare.

"Altså har De intet fundet?" spurgte den gamle sømand.

"Nej, intet. Vore levnedsmidler slap op, og anstrengelserne overvældede os på vejen. Vi nåede ikke engang den af sir Edward Belcher angivne kyst."

"Altså medbringer De intet brændsel?"

"Nej!"

"Og ingen levnedsmidler?"

"Nej!"

"Og De mødte intet skib, vi kunne komme tilbage til England med?"

Både Johnson og doktoren tav, og der hørte i sandhed også mod til roligt at overskue den forfærdelige situation.

"Nuvel," tog Johnson igen til orde, "vore forhold er i det mindste klare nok. Vi ved, hvad der venter os. Lad os da først og fremmest sørge for det, der er mest nødvendigt, og det er et snehus til beskyttelse mod den isnende kulde."

"Ja," svarede doktoren, "ved hjælp af Bell vil vi let kunne få det bygget. Og bagefter vil vi så hente slæden, bringe amerikaneren hertil og forhandle med Hatteras om, hvad der videre skal gøres."

"Den stakkels kaptajn, hvor må han ikke lide!" sagde Johnson.

De to venner vendte derpå tilbage til deres rejsefæller.

Hatteras stod ubevægelig med korslagte arme ag overtænkte i tavshed planerne for fremtiden. Hans ansigtstræk viste den gamle, ubøjelige fasthed.

Hvad tænkte vel denne ualmindelige mand på?

Var det på den nuværende fortvivlede situation eller på hans strandede planer? Overvejede han måske alligevel, hvorvidt det var nødvendigt at drage tilbage, nu da både mennesker og elementer syntes at have sammensvoret sig imod ham?

Hans tanker formåede ingen at gætte, og han forrådte dem aldrig.

Bell lå udstrakt på isen som livløs og gjorde ikke den mindste bevægelse. Denne hans ufølsomhed kunne koste ham livet; han var ligefrem i fare for at fryse til sten. Johnson rystede derfor kraftigt i ham og gned ham med sne, og det lykkedes da også til sidst at få ham vakt til live igen.

"Mod, Bell, mod!" sagde Johnson. "Lad dig ikke overvælde af ulykken. Rejs dig; vi må tale sammen om sagerne og allerførst se at få bygget et hus. Kom her og hjælp mig, Bell! Her er et lille isbjerg, som vi kun behøver at udhule! Nå, rask til værket! Lad os arbejde; det er det eneste, der kan give os kraft og mod tilbage."

Bell fulgte den gamle sømands opfordring.

"Imidlertid," vedblev denne, "vil mr. Clawbonny måske være så god at hente slæden og hundene tilbage."

"Det skal jeg," svarede doktoren. "Om en time håber jeg at kunne være tilbage igen."

"Følger De med ham, kaptajn?" spurgte Johnson.

Skønt endnu fordybet i sine betragtninger havde denne dog hørt spørgsmålet, for han svarede med en vis blød klang i stemmen:

"Nej, min ven, hvis doktoren vil påtage sig den ting alene, ser jeg det unægtelig helst. Endnu i dag må der tages en beslutning, og jeg ønsker at være alene, for uforstyrret at kunne

overveje det hele. Gør, hvad I i øjeblikket anser for hensigtsmæssigt; jeg tænker på fremtiden."

Johnson nærmede sig igen til doktoren.

"Det er mærkværdigt," sagde han, "kaptajnen synes allerede at have glemt sin vrede. Så blød synes jeg aldrig hans stemme har været før."

"Godt, godt," svarede doktoren, så har han også fået sin koldblodighed tilbage. Tro De mig, Johnson, han og ingen anden er i stand til at frelse os alle sammen."

Doktoren indhyllede sig så godt som muligt, og med sin jernbeslåede stok i hånden vandrede han afsted i retning af slæden.

Johnson og Bell tog straks fat på arbejdet, og Johnsons opmuntringer bragte det til at gå rask fremad. Forresten var der egentlig ikke noget at bygge, idet den blok, man havde valgt, kun skulle udhules. Den var meget hård, og det var således vanskeligt at skære i den, men til gengæld lovede huset at blive desto fastere og sikrere. Snart havde de allerede hulet så meget ud, at de kunne arbejde i læ og kaste de isstykker, som de efterhånden huggede af, ud bag sig.

Hatteras gik af og til frem og tilbage, men standsede hurtigt igen. Han var åbenbart bange for at komme helt hen til sin ulykkelige brigs dødsseng.

Som han havde lovet, kom doktoren hurtigt tilbage. Udstrakt på slæden og så godt som muligt indhyllet i teltet bragte han Altamont med. Det var kun med nød og næppe, at de afmagrede grønlandske hunde kunne trække længere; på høje tid var det unægtelig at både mennesker og dyr fandt nye levnedsmidler og ny hvile.

Mens ishuset voksede i dybde, havde doktoren, der stadig spejdede omkring over alt, det held at finde en lille kakkelovn, som eksplosionen havde ladet så godt som uskadt, og som i alle tilfælde hurtigt kunne sættes i stand. Triumferende slæbte doktoren den hen til de andre. Efter tre timers forløb var ishuset fuldstændig færdigt, kakkelovnen blev opstillet derinde, man fyldte den med træstumper, og snart knitrede ilden i den og udbredte en behagelig varme.

Amerikaneren blev bragt derind og lagt på tæpper henne i baggrunden. De fire andre tog plads tæt omkring kakkelovnen. De sidste levnedsmidler fra slæden, noget skibstvebak og varm te styrkede dem atter. Hatteras talte ikke, og de andre respekterede hans tavshed.

Da måltidet var til ende, gav doktoren Johnson et vink om, at han skulle følge ud med ham.

"Nu," sagde han, "vil vi optage en inventarieliste over, hvad vi har tilbage. Det er nødvendigt, at vi ved nøjagtig besked om, hvad vi kan disponere over. Det ligger alt sammen spredt rundt omkring, og vi vil derfor samle det, for der kan hvert øjeblik falde ny sne, og vi vil da forgæves søge efter levningerne fra skibet."

"Så lad os da ikke spilde et eneste øjeblik," svarede Johnson, "levnedsmidler og brænde er nu unægtelig det vigtigste for os."

"Vi vil undersøge hele det terræn, eksplosionen har bredt sig over," sagde doktoren. "Vi begynder i midten og gør så stadig større og større kredse ud imod randen."

De to venner begav sig straks til det sted, hvor *Forward* havde ligget, og i den dæmrende måneskinsbelysning søgte de omhyggeligt efter levningerne af skibet. Det var en ligefrem

jagt; doktoren søgte i ethvert tilfælde med en jægers hele lidenskab, og hans hjerte slog højt, når han opdagede en eller anden nogenlunde ubeskadiget kiste. Det var imidlertid ikke mange man fandt; resterne af de fleste lå spredt ud over store strækninger.

Eksplosionens kraft måtte have været betydelig. En stor mængde genstande var ligefrem forvandlet til støv og aske. Store dele af skibets maskine lå spredt omkring hist og her, forbøjede eller knuste. Cylinderne var revet af deres tapper, skorstenen, der var blevet spaltet i hele sin længde, og som der endnu hang rester af kæder og tovværk ved, var halvt knust under en uhyre isblok; søm, spiger, rorets jernbeslag, og andre metaldele fra briggen lå rundt omkring, som om de var skudt ud med kardæsker.

Men alt dette jern, der ville have kunnet gøre en hel eskimostamme lykkelig, havde slet ikke noget værd under de forhåndenværende omstændigheder. Hvad man frem for alt søgte var levnedsmidler, og af dem opdagede doktoren kun få.

"Det går kun dårligt," sagde han til sig selv; "åbenbart er forrådskamrene, der lå lige ved siden af krudtkammeret, blevet aldeles ødelagt ved eksplosionen, og hvad der ikke brændte op er gået i tusinde stykker. Det er slemt, meget slemt, og hvis Johnson ikke finder mere end jeg, indser jeg ikke, hvad der skal blive af os."

Noget fandt den gode doktor imidlertid, da han gik længere bort. Navnlig opdagede han nogle rester pemmikan, omtrent femten pund, og fire små dunke, der, til trods for at de var blevet slynget langt bort, dog havde undgået ødelæggelsen ved

at falde på den bløde sne. De indeholdt en fem-seks liter brændevin.

Længere borte fandt han endvidere to pakker med kokleare, der kom meget belejligt for i tilfælde af skørbug at erstatte citronsaften.

Efter to timers forløb mødtes doktoren og Johnson atter. De meddelte hinanden, hvad de havde fundet, men desværre var det med hensyn til levnedsmidler kun lidt; nogle enkelte stykker saltet kød, omtrent halvtreds pund pemmikan, tre sække med skibstvebakker, en lille rest chokolade, det omtalte brændevin og omtrent to pund kaffe, der imidlertid havde måtte opsamles bønne for bønne.

Tæpper, hængekøjer eller klædningsstykker var ikke blevet fundet; de var åbenbart blevet fortæret af ilden.

Alt i alt havde doktoren og Johnson fundet levnedsmidler til omtrent tre uger, når man indskrænkede brugen af dem til det allerstrengest nødvendige; men det var jo unægtelig kun dårlige udsigter for de afkræftede, der skulle styrkes, og efter at allerede kullene var sluppet op, viste der sig altså også nu udsigter til at man ville komme til at lide af hungersnød.

Brændsel leverede ganske vist levningerne af skibet i tilstrækkelig mængde til tre uger, men før man bestemte sig til at fyre med dem i ishuset, henvendte doktoren dog det spørgsmål til Johnson, om man ikke af disse rester ville være i stand til at bygge et nyt lille fartøj, i det mindste en chalup.

"Nej, mr. Clawbonny," svarede den adspurgte. "Det kan der slet ikke være tale om. Ikke et eneste stykke træ er ubeskadiget nok, til at det kan benyttes. Det hele er kun godt nok til at varme os et par dage og så ..."

"Nå, hvad så?" spurgte doktoren.

"Så, som Gud vil," sagde den gamle sømand.

Da fortegnelsen over. hvad man havde fundet var færdig, begav doktoren og Johnson sig igen hen til slæden. Hvad enten de ville eller ej, måtte de udmattede hunde lade sig spænde for, og med dem vendte man da tilbage til skuepladsen for eksplosionen. Der blev det lille, men så meget desto mere kostbare fund læsset på slæden, hvorpå man bragte det hen i nærheden af ishuset. Først efter at det var sket, tog doktoren og Johnson, der begge var yderst forkomne af kulde, plads ved siden af deres lidelsesfæller.

2. Altamonts første ord

Hen imod klokken otte om aftenen blev himlen en kort tid fri for de snefyldte tåger, der ellers dækkede den. Luften var klar, men forfærdelig kold; firmamentet strålede rigt besat med stjerner.

Hatteras benyttede straks denne lejlighed til at bestemme nogle stjernehøjder. Uden at sige et ord gik han ud med de nødvendige instrumenter. Han ville undersøge, hvorvidt ismarken havde bevæget sig eller ikke.

Efter en halv times forløb kom han tilbage, lagde sig ned i en krog af huset og blev liggende der i dyb ro, men faldt ikke i søvn.

Den næste morgen faldt der igen rigelig sne. Doktoren kunne være glad over, at han allerede dagen forud havde anstillet sine efterforskninger, for snart tilhyllede et uhyre hvidt tæppe ismarken, og ethvert spor af eksplosionen var forsvundet under et meterhøjt snelag.

Hele denne tag var det umuligt at komme uden for. Heldigvis frembød imidlertid boligen tilstrækkelige bekvemmeligheder, eller i det mindste forekom det vore medtagne rejsende således. Den lille kakkelovn gjorde god nytte, skønt heftige vindstød rigtignok af og til drev røgen ind i stuen. Ved dens ild tilberedte man sig varm te og kaffe, der naturligvis i en så lav temperatur var dobbelt velgørende.

De skibbrudne – for dette navn kan man vel nok med rette give dem – sporede et velbehag, som længe havde været dem fremmed. De tænkte kun på øjeblikket, på den velgørende varme og den øjeblikkelige ro, og glemte derover den

forfærdelige fremtid, der dog truede dem med en nærforestående død.

Amerikaneren led nu mindre og levede lidt efter lidt op igen. Han åbnede øjnene, men han talte dog endnu ikke. Derimod var det tydeligt, at han kunne høre, og man meddelte ham derfor, hvorledes det hele stod. Han bevægede hovedet som for at takke; han forstod åbenbart, at man havde frelst ham ud af sne- og isgraven. Men doktoren fortalte ham kun, hvor nær han *havde* været døden, og ikke hvor nær han *var* den.

Den kunne jo kun være blevet opsat meget kort, for om tre uger måtte levnedsmidlerne fuldstændigt være sluppet op for dem.

Først hen imod middag rejste Hatteras sig fra den udeltagende ro, hvori han havde ligget, og nærmede sig de tre andre.

"Mine venner," sagde han, "vi må nu først og fremmest tage en beslutning om, hvad der skal gøres. Allerførst ønsker jeg imidlertid, at Johnson fortæller, hvorledes den skurkestreg er blevet udført, der måske bringer os alle i fordærvelse."

"Til hvad nytte?" spurgte doktoren. "Det er jo dog nu engang sket, og det er vist så bedst, at vi ikke tænker mere på den."

"Først når Johnson udførligt har fortalt mig, hvorledes det er gået til, først da kan jeg lade være med at tænke på det."

"Nuvel da, jeg skal fortælle alt," sagde Johnson. "Jeg har gjort hvad der stod i min magt for at forhindre denne forbrydelse ..."

"Det ved jeg, Johnson, og jeg tilføjer straks, at jeg overhovedet anser sagen for en allerede længe aftalt streg."

"Det er også min mening," bemærkede doktoren.

"Min også," tog Johnson igen ordet, "for straks efter Deres afrejse, kaptajn, allerede den næste morgen, kastede Shandon masken, og, understøttet af hele banden, tog han kommandoen over skibet. Hvad hjalp vel mine indvendinger? Jeg var jo kun ene mod dem alle. Fra det øjeblik handlede enhver så godt som efter eget forgodtbefindende, og Shandon lod dem gøre, hvad de ville. Det var ham kun om at gøre at vise mandskabet, at anstrengelserne og afsavnenes tid var forbi. Nu blev der ikke længere sparet på noget. Kakkelovnen var altid fuld af brænde fra briggen, med provianten skaltede og valtede man, som man havde lyst til, og med de spirituøse drikke ligeledes, og De kan tænke Dem til, hvorledes folkene misbrugte dem, nu da de så længe havde måttet undvære dem. På den måde omtrent gik tiden fra den syvende til den femtende januar."

"Det var altså Shandon, der bragte folkene til at gøre oprør?" spurgte Hatteras alvorligt.

"Ja, kaptajn."

"Vi vil ikke oftere nævne den skurks navn. Fortsæt blot, Johnson."

"Omtrent den fire og tyvende eller fem og tyvende januar var det, man fattede planen om at forlade skibet. De ville søge at nå den vestlige kyst af Baffinbugten; derfra skulle der da ved hjælp af chaluppen søges efter en hvalfanger, eller også skulle man se at nå grønlændernes kolonier på østkysten. Proviant var der nok af, og også de syge syntes at blive bedre ved håbet om at komme hjem. Man begyndte da forberedelserne til flugten. Først blev der bygget en slæde, der skulle transportere levnedsmidlerne, brændselsmaterialet og chaluppen; mandskabet skulle selv trække den. Det varede omtrent til

midten af februar. Dag for dag ventede jeg Deres tilbagekomst kaptajn, men samtidig frygtede jeg den dog næsten. Heller ikke De ville have udrettet noget hos folkene; de havde snarere myrdet Dem, end de var blevet på skibet. Et ligefremt frihedsvanvid havde grebet dem. Jeg tog dem alle sammen for, den ene efter den anden; jeg bad dem, advarede dem, forestillede dem farerne ved deres forehavende og sagde dem også, at de stod i begreb med at begå en elendig skurkestreg, men det var alt sammen omsonst, selv hos de bedste af dem.

Afrejsen blev fastsat til den to og tyvende februar. Shandon var meget utålmodig. På slæden og i chaluppen anbragte man alt, hvad der kunne rummes af proviant og drikkevarer, og med brænde forsynede man sig ligeledes rigeligt; hele styrbordssiden lige til vandspejlet blev hugget op. Endelig den sidste dag udartede det hele til et sandt orgie, de plyndrede af hjertens lyst, og da de til sidst var aldeles drukne, stak Penn med endnu en to-tre af dem skibet i brand. Jeg kæmpede med dem, så godt jeg kunne, men de havde overmagten, og jeg kunne intet udrette. Derpå vendte de elendige med Shandon i spidsen sig mod øst og forsvandt for mit blik. Jeg var nu alene; men hvad kunne jeg gøre mod denne ild, der allerede havde antændt hele skibet? Selv vort vandhul var tæt overiset, og således havde jeg ikke en eneste dråbe vand. To dage stod *Forward* i flammer og – resten kender De."

En dump tavshed herskede i ishuset, da denne beretning var til ende. Det mørke billede af det brændende skib, tabet af den kostbare brig trådte grelt frem for de stakkels skibbrudnes blik. Tanken om umuligheden af at komme tilbage til England overvældede dem. De vovede næppe at se på hinanden af frygt

for, at den ene i den andens ansigt skulle læse vidnesbyrd om en uendelig fortvivlelse. Amerikanerens beklemte åndedrag var det eneste, der hørtes.

Endelig tog Hatteras ordet:

"Jeg takker Dem, Johnson," sagde han; "De har gjort, hvad der stod i Deres magt for at frelse mit skib. Men alene formåede De det ikke. Endnu engang, jeg takker Dem af hele mit hjerte, og nu – vil vi ikke tale mere om denne ulykke. Lad os med forenede kræfter virke sammen til alles frelse. Vi er her fire ulykkeskammerater, fire venner; den enes liv gælder lige så meget som den andens. Enhver må da nu afgive sin mening om, hvad vi skal tage fat på."

"Spørg os kun, Hatteras," svarede doktoren. "Vi er Dem alle hengivne, og vore ord vil komme fra hjertet. Men har De ikke selv først et forslag at gøre?"

"Jeg tør endnu ikke træde frem med noget sådant. Min mening kunne forekomme egoistisk; først ønsker jeg at høre jeres anskuelse."

"Kaptajn," sagde Johnson, "før vi udtaler os under så vanskelige omstændigheder, har jeg endnu et spørgsmål at gøre."

"Tal, Johnson."

"De har i går bestemt vor position; er ismarken drevet videre, eller befinder vi os endnu på det samme sted?"

"Den har ikke forandret sted," svarede Hatteras. "Mine undersøgelser har ganske som før vor ekspedition udvist 80° 15' nordlig bredde og 97° 35' længde."

"Og," sagde Johnson, "hvor langt er vi fjernet fra den nærmeste havn i vest?"

"Omtrent seks hundrede engelske mil."

"Og dette hav er ...?"

"Smithstrædet."

"Altså det samme, vi ikke kunne trænge frem til sidste april måned?"

"Ja, det samme."

"Godt, kaptajn. Nu da vi kender det sted, hvor vi befinder os, kan vi på basis af det tage en beslutning."

"Så tal," sagde Hatteras, idet han skjulte hovedet i sine hænder.

Han kunne på den måde høre sine ledsagere uden at se på dem.

"Nuvel, Bell," spurgte doktoren, "hvad er efter Deres mening det rigtigste at gøre?"

"Det behøver sagtens ikke nogen lang overvejelse," svarede tømmermanden; "vi må uden at spilde en dag eller en time bryde op mod syd eller vest og søge at nå den nærmeste kyst, selv om vi skulle bruge hele to måneder til det."

"Vi har kun levnedsmidler til tre uger," indvendte Hatteras uden at løfte hovedet.

"Godt," sagde Johnson, "så er vi nødsagede til at tilbagelægge den nødvendige strækning i tre uger; for det frembyder den eneste udsigt for os til frelse; selv om vi skulle slæbe os afsted på vore knæ, må vi, inden fem og tyve dage er gået, være ved kysten."

"Men denne del af det nordlige fastland er endnu aldeles ubekendt," svarede Hatteras. "Vi kan støde på utallige hindringer, bjerge og gletsjere, der fuldstændig spærrer vejen for os."

"Deri ser jeg ingen grund," sagde doktoren, til ikke i det mindste at vove forsøget. Det er klart nok, at vi vil komme til at udstå mange besværligheder, og at vi må indskrænke vort forbrug af levnedsmidler til det allermindste, hvis ikke tilfældigvis jagten ..."

"Vi har endnu kun et halvt pund krudt tilbage," afbrød Hatteras ham.

"Vel, kaptajn," sagde doktoren, "jeg undervurderer ikke betydningen af Deres indvendinger og vugger ikke min sjæl i ro med tomme forhåbninger, men jeg tror at gætte Deres tanker; har De et forslag, der kan udføres?"

"Nej," svarede kaptajnen efter nogen nølen.

"De kan ikke tvivle om vort mod," vedblev Clawbonny; "De kender os alle som mænd, der vil følge Dem til det sidste; men er vi ikke for øjeblikket nødt til at opgive ethvert håb om at trænge frem til Nordpolen? Et forræderi har bragt Deres planer til at strande; elementernes modstand kunne De bekæmpe og besejre, men ikke menneskenes troløshed og svaghed. De har gjort alt, hvad der stod i menneskelig magt, og De ville have opnået et heldigt resultat, det er jeg overbevist om; men føler De Dem ikke under vore nuværende forhold selv tvunget til at opgive Deres planer og vende tilbage til England, om ikke af anden grund, så dog for engang senere at kunne genoptage disse planer?"

"Nå, hvad mener De, kaptajn?" henvendte også Johnson sig til Hatteras, der længe blev svaret skyldig. Endelig løftede han imidlertid hovedet og sagde:

"I tror altså virkelig allesammen, at vi, udmattede som vi er og næsten uden levnedsmidler, vil være i stand til at nå kysten

af strædet?"

"Nej," svarede doktoren, "men kysten kommer i hvert tilfælde ikke til os. Vi må altså opsøge den. Måske træffer vi også længere mod syd på en eskimostamme, vi kan træde i forbindelse med."

"Kunne vi ikke også," tilføjede Johnson, "i strædet træffe på et fartøj, der var nødt til at overvintre der?"

"Og i nødstilfælde," sagde doktoren, "kunne vi så ikke, da strædet er tilfrossent, nå over det til vestkysten af Grønland og derfra over Prudhoe's Land eller over Kap York trænge frem til en dansk koloni? I alle tilfælde tilbyder ismarken her ingen af disse muligheder. Vejen til England fører mod syd, ikke mod nord."

"Ja," sagde Bell, "mr. Clawbonny har ret, og vi må uopholdeligt begive os på vej. Hidtil har vi alt for meget glemt hjemmet og alle, som der er os kære og dyrebare."

"Det er altså Deres mening, Johnson?" spurgte Hatteras endnu engang.

"Ja, kaptajn."

"Og Deres, doktor?"

"Ja også min, Hatteras."

Denne sidste forblev endnu tavs, men hans ansigtstræk forrådte imod hans vilje, hvad der foregik i hans sjæl. Til den afgørelse, som han nu stod i begreb med at træffe, knyttede sig jo hele hans livs skæbne. Hvis han nu vendte om, var det for bestandig forbi med alle hans dristige planer. Han turde ikke håbe, at han kunne få sat et sådant foretagende i stand for fjerde gang.

Da kaptajnen stadig tav, tog doktoren endnu engang ordet.

"Lad mig tilføje," sagde han, "at vi ikke har noget øjeblik at spilde. Vi må læsse alle vore levnedsmidler på slæden og tage så meget brænde med os som muligt. En vej på seks hundrede engelske mil bliver lang under sådanne omstændigheder, det ved jeg ganske vel, men endeløs er den dog ikke. Vi kan, eller rettere sagt vi må hver dag tilbagelægge tyve engelske mil for inden en måned, det vil sige hen imod den 26. marts, at nå kysten."

"Men," sagde Hatteras, "kan vi ikke vente nogle dage med det?"

"Hvad håber De på?" spurgte Johnson.

"Ved jeg det selv? Hvem kan gennemskue fremtiden? Endnu blot nogle dage. Vi må desuden se at få lidt friske kræfter. I jeres nuværende tilstand vil I ikke være i stand til at tilbagelægge to dagsrejser uden at segne af træthed."

"Men her venter der os en forfærdelig død," indvendte Bell.

"Mine venner," sagde Hatteras næsten med bedende stemme, "I fortvivler lidt for tidligt. Hvis jeg foreslog jer at søge vejen til frelse mod nord, ville I vel sagtens ikke følge mig. Og dog, lever der ikke også eskimoer ved Nordpolen lige så vel som ved Smithstrædet? Det åbne hav, hvis eksistens er så godt som sikkert, må have et fastland ved siden af sig. Naturen er logisk i alt, hvad den gør. Men så må man også antage, at vegetationen igen vågner til live, hvor den heftige frost hører op. Er det da ikke et forjættet land, der venter os mod nord, og som I nu vil flygte bort fra?"

Hatteras talte sig varm. Hans fantasi udmalede ham fortryllende billeder af disse egne, hvis eksistens dog var yderst problematisk.

"Endnu blot en dag," gentog han, "endnu blot en time."

Doktor Clawbonny følte sig med sin eventyrlystne karakter og livlige fantasi allerede halvt vundet. Han stod i begreb med at give efter, men Johnson, der var mere overvejende og rolig, kaldte ham tilbage til fornuft og pligt.

"Og så, Bell," sagde han, "lad os så give os i færd med slæden!"

"Ja vel!" svarede Bell.

"O, Johnson!" udbrød Hatteras, "også De! Dog, det er godt! Gå, gå alle sammen! Jeg bliver!"

"Kaptajn!" sagde Johnson og standsede.

"Jeg bliver, siger jeg! Rejs! Forlad mig lige såvel som de andre! ... Kom her, Duke, vi to vil blive tilbage."

Gøende strøg det trofaste dyr sig op af sin herre. Johnson så på doktoren. Denne var i tvivl om, hvad han skulle gøre; det bedste syntes at være at berolige Hatteras ved, at man for en dag gik ind på hans ideer. Han havde allerede bestemt sig til dette, da han pludselig følte nogen røre ved hans arm.

Han vendte sig om. Amerikaneren havde kastet sit tæppe af og krøb hen over jorden. Han rejste sig møjsommeligt på knæ, og fra hans læber lød nogle uartikulerede lyde.

Forbavset, næsten forskrækket så doktoren i tavshed på ham. Hatteras nærmede sig ham og så skarpt på ham. Han forsøgte at gætte de ord, som den syge ikke formåede at udtale. Efter megen anstrengelse blev dog endelig et ord hørbart.

"*Porpoise* ..."

"*Porpoise*!" udbrød kaptajnen.

Amerikaneren gjorde en bekræftende bevægelse med hovedet.

"I disse farvande?" spurgte Hatteras med bankende hjerte.

Den syge gav det samme svar.

"Nord herfor?"

"Ja," svarede den ulykkelige.

"Og De ved, hvor skibet ligger?"

"Ja!"

"Nøjagtigt?"

"Ja!" sagde Altamont.

Der blev et øjebliks tavshed, og alle lyttede spændt til, hvad der videre ville komme.

"De kan nok tænke," sagde endelig Hatteras til den syge, "at vi må vide nøjagtig besked om skibets beliggenhed. Jeg vil tælle graderne, og når jeg da kommer til den rette, afbryder De mig med et tegn."

Amerikaneren nikkede bekræftende.

"Nuvel," sagde Hatteras, "lad os da først bestemme længdegraderne. Hundrede og fem? Nej. – Hundrede og seks? Hundrede og syv! Hundrede og otte? Vi mener jo naturligvis vestlig længde?"

"Ja!" svarede amerikaneren med besvær.

"Altså videre. – Hundrede og ni? Hundrede og ti? Hundrede og tolv? Hundrede og fjorten? Hundrede og seksten? Hundrede og atten? Hundrede og nitten? Hundrede og tyve ...?"

Amerikaneren gjorde et bekræftende tegn.

"Hundrede og tyve grader vestlig længde?" spurgte Hatteras endnu engang, "og hvor mange minutter? Jeg tæller igen ..."

Han begyndte ved et; ved femten gav Altamont ham tegn til at standse.

"Godt," sagde kaptajnen. "Vi går da nu over til den geografiske bredde. De forstår mig da vel? – Firs? En og firs? To

og firs? Tre og firs?"

Amerikaneren standsede ham ved en bevægelse med hånden.

"Godt! Og minutterne? Fem? Ti? Femten? Tyve? Fem og tyve? Tredive? Fem og tredive?"

Altamont gjorde atter smilende sit tegn.

"Altså," gentog Hatteras med alvorlig stemme, "*Porpoise* befinder sig under 120° 15' vestlig længde og 83° 35' nordlig bredde?

"Ja," stammede amerikaneren endnu engang, idet han kraftløs sank tilbage i doktorens arme.

Anstrengelsen havde udmattet ham.

"Mine venner," udbrød Hatteras, "I ser, at vor frelse ligger mod nord, bestandig mod nord! Vi vil blive reddet!"

Men umiddelbart efter dette udbrud af glæde syntes det, som om en forfærdelig tanke greb ham. Hele hans væsen forandrede sig. Det var skinsygens slange, der bed hans hjerte.

En anden, og det oven i købet en amerikaner, var nået tre grader længere op mod Nordpolen end han. Og med hvilket mål for øje var dette sket?

3. Sytten dage undervejs

Denne nye tildragelse, disse første ord af Altamont havde fuldstændig forandret situationen for de skibbrudne. Mens de tidligere var afskåret fra al hjælp, kun havde et meget svagt håb om at nå Baffinbugten og oven i købet var truet af hungersnød på den lange vej, befandt der sig nu, omtrent fire hundrede engelske mil fra deres ishus, et fartøj, der kunne stille rige hjælpemidler til deres disposition og endog åbnede dem udsigt til at kunne fortsætte deres dristige fart imod Nordpolen. Hatteras, doktoren, Johnson og Bell, der allerede havde været så nær ved at fortvivle, fik atter nyt håb.

Da Altamonts udsagn dog endnu var meget ufuldstændige, genoptog doktoren den vigtige samtale, efter at amerikaneren var kommet lidt til kræfter. Han vidste at stille sine spørgsmål således, at den syge kun behøvede at nikke med hovedet eller svare med en bevægelse med øjnene.

Snart havde han fået at vide, at *Porpoise* var en amerikansk tremaster fra New York, der lastet med rigelig proviant og brændsel havde lidt skibbrud midt i isen. Men skønt fartøjet var blevet kastet om på siden, var der dog udsigt til, at det ikke havde lidt nogen megen væsentlig skade, og at hele dets ladning i hvert tilfælde endnu var i behold.

Allerede for to måneder siden havde Altamont og hans mandskab forladt skibet, og på en slæde medtaget chaluppen. De havde til hensigt at trænge frem til Smithstrædet, hvor de ville opsøge en hvalfanger, for ved hans hjælp at vende tilbage til deres fædreland. Men de blev forholdsvis hurtigt overfaldet af udmattelse og sygdomme, og den ene efter den anden omkom

undervejs. Til sidst var kun kaptajnen og to matroser tilbage af en tredive mand stærk besætning, og at den første endnu levede, skyldtes ligefrem et rent vidunder af Forsynet.

Hatteras ønskede først og fremmest at få at vide af amerikaneren, hvad der havde ført *Porpoise* op til så usædvanlig høje breddegrader.

Altamont gav at forstå, at skibet var blevet indesluttet af isen, og at det med den var drevet så højt mod nord.

Ængstelig søgte Hatteras at udforske ekspeditionens mål. Altamont påstod, at man kun havde villet opsøge Nordvestpassagen.

Hatteras beroligede sig med dette og fremkom ikke med noget videre spørgsmål i så henseende.

Doktoren tog atter ordet:

"Alle vore anstrengelser," sagde han, "kan nu kun være henvendt på at finde *Porpoise*. I stedet for at slå ind på den farlige vej til Baffinbugten kan vi nu ad en en tredjedel kortere vej nå et fartøj, der frembyder alt det nødvendige til en overvintring."

"Vi har slet intet andet valg," mente Bell.

"Og jeg tilføjer," sagde Johnson, "at vi ikke har et øjeblik at give bort. I modsætning til hvad der almindeligvis sker, må vi beregne vor rejses varighed efter vort forråd af levnedsmidler og bryde op snarest muligt."

"De har ret, Johnson," svarede doktoren. "Når vi tager afsted i morgen, den seks og tyvende februar, må vi for at undgå hungersnød nå *Porpoise* inden den femtende marts. Hvad mener De, Hatteras?"

"Lad os straks træffe alle nødvendige forberedelser til rejsen. Måske er afstanden ikke så lang, som vi antager."

"Hvorfor ikke?" svarede doktoren. "Denne mand synes jo at være fuldstændig sikker på sit skibs beliggenhed."

"Men hvis nu *Porpoise*," svarede Hatteras, "er drevet videre med et isbjerg, således som det gik os med *Forward*?"

"Ja," sagde doktoren, "det er jo ganske vist en mulighed, som lader sig tænke."

Johnson og Bell berørte aldeles ikke en sag, der havde været så fordærvelig for dem selv.

Altamont, der med opmærksomhed havde lyttet til denne samtale, antydede ved tegn doktoren, at han ønskede at tale. Efter et kvarters anstrengelser havde Clawbonny fået så meget sikkert at vide, at *Porpoise* var strandet i nærheden af en kyst og ikke kunne have forladt sin klippeseng.

Selv om dette i én henseende var en meget beroligende efterretning for de fire englændere, så berøvede det dem dog på den anden side udsigten til at kunne vende tilbage til Europa ved hjælp af skibet, såfremt det da ikke lykkedes Bell at bygge et lille nyt fartøj af dele af *Porpoise*. Men i alle tilfælde var man enige om snarest muligt at opsøge stedet, hvor skibbruddet havde fundet sted.

Doktoren henvendte endnu et sidste spørgsmål til Altamont, nemlig det, om han under den tre og firsindstyvende breddegrad havde set noget til et isfrit hav.

"Nej," svarede denne.

Samtalen blev her afbrudt, og man begyndte straks at ruste sig til afrejsen. Bell og Johnson sørgede for, at slæden kom til at undergå en omhyggelig reparation. De havde jo nu ingen

mangel på træ, og de kunne også drage sig de erfaringer til nytte, man havde indhøstet på den sidste udflugt. På denne slæde blev der også indrettet et bekvemt leje til amerikaneren. Man havde jo ikke så meget proviant, at det kunne tynge synderligt, og man kunne derfor tage en hel del brænde med.

Doktoren, der ordnede provisionen, undersøgte med den yderste omhyggelighed, hvor meget der var. Efter hans beregning måtte enhver af de rejsende nøje sig med tre fjerdedels rationer. For trækhundene reserverede man fuldt foder, og når Duke trak med, skulle han ligeledes have det.

Forberedelserne blev naturligvis afbrudt om aftenen, da det var aldeles nødvendigt at hvile lidt ud og sove. Men før man lagde sig, flokkede de skibbrudne sig om ovnen, hvor man ikke sparede på brænde. De ulykkelige tillod sig med hensyn til varme en luksus, som de længe ikke havde været vant til. Noget pemmikan, tvebak og kaffe bragte en næsten munter stemning til veje, og alle glædede sig ved håbet, som strålede dem i møde fra det fjerne.

Klokken syv om morgenen gik man atter til arbejdet, der først blev endt hen imod klokken tre om eftermiddagen.

Det begyndte allerede at blive mørkt igen. Ganske vist var solen efter den en og tredivte januar atter blevet synlig, men den udbredte dog kun et svagt og kortvarigt lys. Heldigvis stod imidlertid månen allerede op klokken halv syv, og da himlen var fuldstændig klar, var dens stråler tilstrækkelige til at oplyse deres vej. Temperaturen, der i de sidste tage var faldet meget betydeligt, nåede endelig –37° Celsius.

Øjeblikket til afrejsen kom. Altamont glædede sig åbenbart over det, om end stødene, når man kørte, truede ham med nye

smerter. Han havde givet doktoren at forstå, at han ombord på *Porpoise* ville finde alle de lægemidler, som var gavnlige mod skørbug.

Man bar ham altså hen på slæden, hvor han blev lagt tilrette så bekvemt som muligt. Hundene og også Duke blev spændt for, og de rejsende kastede et sidste blik på issengen, hvor *Forward* havde ligget.

Et øjeblik syntes en opblussende vrede at afspejle sig i Hatteras træk, men han betvang sig, og snart var det lille selskab forsvundet mod nord-nordvest.

Enhver indtog sin vante plads. Bell gik foran, doktoren og Johnson ved siden af slæden, for at de kunne holde øje med den og drive på hundene, når det gjordes nødigt. Bagefter fulgte Hatteras.

Marchen gik temmelig hurtigt fremad. På grund af den lave temperatur frembød isen en lige så fast som glat overflade, og det var ikke overvættes vanskeligt for hundene at trække denne slæde, hvis vægt knapt beløb sig til ni hundrede pund. Derimod tabte både mennesker og dyr hurtigt vejret og måtte ofte standse for at drage ånde.

Hen imod klokken syv om aftenen brød måneskivens rødlige billede gennem horisontens tåge. Dens rolige stråler oplyste atmosfæren og blev med glimrende pragt kastet tilbage af det blinkende isspejl. Mod nordvest viste ismarken sig som en hvid, uendelig, jævn flade. Man så ikke et eneste bjerg, ikke en eneste høj. Denne del af havet syntes at ligge rolig og stille som en fredelig indsø.

Det var en grænseløs, flad, ensformig ørken. Således var det indtryk, doktoren modtog af dette billede, og som han

meddelte til sine ledsagere.

"De har ret, mr. Clawbonny," svarede Johnson; "det er en ørken, men vi vil i det mindste ikke tørste ihjel i den."

"Det er ganske vist en fordel," mente doktoren, "men dens uhyre udstrækning giver mig vished for, at vi endnu er meget langt borte fra ethvert land. Sædvanligvis bliver en kysts nærhed betegnet ved en mængde isbjerge, men der er intet sådant at se her omkring."

"Horisonten bliver meget indskrænket ved tåge," svarede Johnson.

"Ganske vist, men siden vi brød op, har vi vandret hen over en flade, der synes aldrig at ville få ende."

"Ved De forresten, mr. Clawbonny, at vi vandrer hen over temmelig farlige veje? Man vænner sig til det og tænker ikke på det, men dog skjuler den is, vi vandrer hen over, forfærdelige afgrunde under sig."

"Se har uret, min ven, men vi behøver ikke at frygte for at styrte i dem. Når kulden er så stærk, er denne is' modstandskraft meget betydelig. På de fleste steder vandrer vi hen over en mur af mere end ti meters tykkelse."

"Ja, det er unægtelig beroligende," sagde Johnson; "men sig mig, kender man nøjagtigt isens modstandskraft?"

"Ja, fuldkommen," svarede doktoren. "Hvad er der vel nu til dags i verden, som kan måles, og ikke bliver målt? Når isen er fem centimeter tyk, kan den bære et menneske, når den er otte centimeter en rytter og hans hest, når den er 12½ centimeter en ottepundiger, når den er 25 centimeter endelig en hel armé. På det sted, hvor vi nu går, kunne man opføre hele parlamentsbygningen i London."

"Det er unægtelig vanskeligt at begribe, at denne is kan have en så betydelig modstandskraft; men sig mig, mr. Clawbonny, hvor kommer den megen sne fra, som falder her, for jeg indser ikke, hvorledes havet, når det er frossent, kan afgive de dertil nødvendige afdampninger."

"Deres iagttagelse er fuldstændig rigtig, Johnson. Efter min mening stammer også den langt overvejende del af den sne eller regn, der træffer os her, fra den tempererede zones have. Afdampningerne fra disse er steget i vejret og har formet sig til skyer, de er igen stødt sammen med andre skyer, og de har igen fortsat deres vej hertil, det er altså aldeles ikke umuligt, at vi, idet vi drikker af denne sne, stiller vor tørst ved hjemlige floders vande."

I dette øjeblik hørte man Hatteras' stemme, der underrettede dem om, at de var ved med at komme bort fra den rette vej. Tågen blev tættere og gjorde det meget vanskeligt for dem at holde sig til den lige linje.

Hen imod klokken otte om aftenen standsede det lille selskab endelig, efter at det havde tilbagelagt femten engelske mil. Vejret forblev stadig tørt. Teltet blev slået op, man tændt op i ovnen, spiste og tilbragte natten i fred og ro.

Denne gang blev Hatteras og hans ledsagere væsentligt begunstigede af vejret. Skønt kulden var så streng, at kviksølvet holdt sig frossent i termometret, kunne de dog også de følgende dage uden vanskelighed fortsætte deres rejse. Havde vinden derimod begyndt at blæse op, så ville ingen have været i stand til at modstå en sådan temperatur. Doktoren konstaterede ved denne lejlighed rigtigheden af de iagttagelser, som Parry gjorde på sin ekskursion til øen Melville. Denne

berømte sømand opstillede nemlig den sætning, at et menneske, der er tilstrækkelig varmt påklædt, selv i den største kulde uden fare kan opholde sig ude i fri luft, forudsat at denne luft er rolig. Men så snart den svageste vind blot rejser sig, føler man en brændende smerte i hele legemet, man bliver anfaldet af heftige smerter i hovedet, og døden følger meget snart efter. Doktoren var da heller ikke længere rigtig rolig, idet han nu nemlig måtte sige sig selv, at blot en ganske svag vind ville være tilstrækkelig til at gøre det af med ham selv og hans ledsagere.

Den femte marts iagttog han et for disse breddegrader ejendommeligt fænomen. Til trods for at himlen var fuldstændig ren og tæt oversået med stjerner, faldt der, uden at man kunne se en eneste sky, en tæt sne. Stjernerne tindrede gennem de hvide fnug, der sænkede sig jævnt og sagte ned over isen. Det varede omtrent to timer, uden at doktoren formåede at finde en tilfredsstillende forklaring af dette fænomen.

Man var nu kommet over månens sidste kvarter, og i sytten timer af døgnet var det fuldstændig mørkt. De rejsende måtte binde sig sammen ved lange reb for ikke at komme bort fra hinanden, og det var næsten ikke muligt for dem at holde den lige linje.

Til trods for deres jernvilje begyndte de modige rejsende dog lidt efter lidt at blive trætte. De gjorde oftere holdt, og hver time var dog kostbar for dem, idet levnedsmidlerne jo naturligvis stadig kendeligt formindskedes.

Ved hjælp af stjerne- og måneobservationer bestemte Hatteras ofte, hvor de var. Men da nu den ene dag gik hen efter den anden, og rejsen syntes at ville forlænge sig i det uendelige, spurgte han flere gange sig selv, om *Porpoise* da virkelig

eksisterede endnu, om amerikanerens hjerne ikke også muligvis havde lidt ved alt det, han havde måttet udstå, eller om han ikke måske, da han dog ikke så nogen frelse for sig, af had til den engelske nation også ville føre dem en sikker død i møde.

Han meddelte doktoren sin mistanke. Denne delte den på ingen måde, men det var ham dog klart, at der herskede en usalig skinsyge imellem den engelske og den amerikanske kaptajn. Disse mænd ville næppe nogensinde komme til at stå i et godt forhold til hinanden, sagde han til sig selv.

Den fjortende marts, efter en seksten dages march, befandt de rejsende sig endnu stadig kun under den to og firsindstyvende breddegrad. Deres kræfter begyndte at svinde, og dog var de endnu hundrede mile borte fra fartøjet. For at fuldstændiggøre deres lidelser måtte rationerne sættes ned til en fjerdedel, og kun hundene fik endnu fuldt foder.

På jagtbytte kunne man desværre heller ikke gøre regning; man havde nemlig endnu kun syv skud krudt og seks kugler tilbage. Uden at træffe havde man skudt på flere hvide harer og nogle ræve, hvilke dyr i øvrigt kun viste sig meget sjældent.

Fredagen den femtende var doktoren imidlertid så heldig at opdage en sælhund, der lå på isen. Han sårede den ved flere skud, og da dyret ikke kunne slippe ned gennem sit allerede tilfrosne hul, blev det snart nået og dræbt. Det var et stort eksemplar, og Johnson behandlede det efter alle kunstens regler, men da det var meget magert, frembød det kun liden næring for de rejsende, der ikke kunne bekvemme sig til på eskimovis at drikke dets tran.

Doktoren forsøgte vel at overvinde sig til at drikke denne modbydelige væske, men trods hans gode vilje var det ham

umuligt. Dyrets hud gemte han derimod, uden i grunden at vide hvorfor.

Om morgenen den sekstende opdagede man i horisonten nogle større og mindre isbjerge. Var det et kendetegn på, at kysten var i nærheden, eller kun en følge af havets bevægelser? Afgørelsen af dette spørgsmål var yderst vanskeligt.

Efter at de rejsende var kommet til en af disse høje, søgte de ved hjælp af isklingerne – de brede knive, der benyttes til at udhule isblokke med – at skaffe sig et bedre ly end det, teltet kunne byde dem, og efter tre timers uafbrudt arbejde kunne de allerede lejre sig om den varme ovn.

4. Det sidste skud krudt

Johnson havde også måttet bringe de trætte hunde ind i ishuset. Når der falder tilstrækkelig sne, frembyder denne for disse dyr et tæppe, der bevarer deres naturlige varme. Men det var jo nu fuldstændig tørt, og da det stadig vedblev at være fyrre graders kulde, ville de ulykkelige dyr uden tvivl snart være frosset ihjel, hvis de skulle være blevet ude i fri luft.

Johnson, der havde givet sig meget af med at afrette hunde, forsøgte at fodre disse dyr med det sorte sælhundekød, og til hans store glæde syntes det slet ikke at smage dem så dårligt, hvad han skyndte sig at underrette doktoren om. Det lod imidlertid ikke til at overraske denne synderligt. Han vidste, at hestene i Nordamerika fortrinsvis lever af fisk, og det, der kunne være tilstrækkeligt for disse planteædende dyr, det måtte vel også kunne spises af de kød- og planteædende hunde.

Før han lagde sig til hvile, ville doktoren, skønt de rejsende i høj grad trængte til søvn, dog have, at han og hans ledsagere skulle være fuldstændig klare over situationen.

"Vi er kun under den to og firsindstyvende breddegrad," sagde han, "og levnedsmidlerne truer alligevel med at slippe op for os."

"Det er en grund mere," svarede Hatteras, "til ikke at spilde et eneste øjeblik. Vi må fremad! De stærkere må trække de svagere med sig."

"Men vil vi på det opgivne sted også virkelig finde et skib?" spurgte Bell, som strabadserne imod hans vilje var lige ved at overvælde.

"Hvorfor skulle vi tvivle om det? Amerikanerens frelse er jo også vor," svarede Johnson.

For større sikkerheds skyld ville doktoren endnu engang udspørge Altamont. Denne talte nu, om end noget svagt, så dog med større lethed. Han bekræftede alle de oplysninger, han tidligere havde givet; han gentog, at det på klippegrund liggende fartøj ikke var i stand til at forandre plads, og at det altså måtte findes under 120° 15' længde og 83° 35' bredde.

"Vi kan ikke tvivle om rigtigheden af dette udsagn. Vanskeligheden ligger ikke i at finde *Porpoise*, men i at nå dette skib."

"Hvor meget proviant har vi endnu tilbage?" spurgte Hatteras.

"Omtrent tilstrækkeligt til tre dage."

"Godt, så må vi nå til målet inden tre dages forløb," sagde den energiske kaptajn.

"Ja, det er ganske sikkert nødvendigt," vedblev doktoren, "og hvis vi virkelig sætter det igennem, har vi ikke nogen grund til at beklage os, for vi har unægtelig været begunstiget af et påfaldende godt vejr. I femten dage er vi blevet forskånet for sne, og slæden kan glide let hen over den faste is. Hvis vi blot havde et par hundrede kilo levnedsmidler endnu. Men vi må jo finde os i det uafvendelige."

"Men kunne man ikke," svarede Johnson, "med en smule held og behændighed gøre de par skud krudt frugtbare, som vi endnu har tilbage? Hvis vi fældede en bjørn, ville vi være forsørget for hele resten af rejsen."

"Uden tvivl," sagde doktoren, "men disse dyr er sjældne og frygtsomme. Og netop når man tænker på alt det, der kan

afhænge af et skuds resultat, ryster hånden og svigter øjet."

"De er dog en dygtig jæger," sagde Bell.

"Ja, men ikke når fire menneskers livsophold afhænger af min behændighed. Frembyder der sig en gunstig lejlighed, vil jeg dog naturligvis gøre mit bedste. For øjeblikket, kære venner, må vi lade os nøje med disse tynde pemmikanskiver og søge at falde i søvn. I morgen tidlig går rejsen videre."

Allerede efter kort tids forløb lå alle overvældede af stærk træthed i dyb søvn, trods de mange tanker, der beskæftigede dem.

Tidligt lørdag morgen vækkede Johnson imidlertid atter sine rejsefæller, hundene blev spændt for slæden, og videre gik det afsted mod nordvest.

Himlen var prægtig; luften overordentlig ren og temperaturen meget lav. Da solen kom op over horisonten, havde den form af en lang ellipse; ved en besynderlig strålebrydning syntes dens horisontale gennemsnit at være dobbelt så stort som det vertikale. Klart men koldt skød dens strålebundt hen over det uhyre istæppe. Allerede denne tilbagevenden til lyset glædede de rejsende, skønt der jo ikke fulgte varme med. Doktoren fjernede sig med geværet i hånden til trods for kulden ofte en til to engelske mil fra de andre. Han havde endnu kun fire skud krudt og tre kugler tilbage, og det var unægtelig kun lidt, når man betænker, at den stærke, livs-seje isbjørn først falder ved det tiende eller tolvte skud.

Men jægerens ærgerrighed var heller ikke henvendt på stort vildt. Han ville se at få fat på nogle harer eller en to-tre ræve, hvilket allerede ville give provianten en betydelig tilvækst.

Men når han fik et sådant dyr i sigte, kunne han ikke komme det nær nok, eller også bedrog strålebrydningen hans øje, og han fyrede da forgæves. Den dag, der her er tale om, kostede ham derfor også en spildt skarp ladning.

Hans ledsagere, der allerede var fulde af glæde, da de hørte knaldet af hans gevær, så ham vende tilbage med sænket hoved. De sagde ikke noget om det, og man gik om aftenen til hvile som sædvanlig, efter at de to sidste fjerdedelsrationer omhyggeligt var lagt til side.

Den følgende dag syntes rejsen at blive mere og mere besværlig. Man gik ikke længere, man slæbte sig afsted. Hundene havde fortæret hele sælhunden, selv indvoldene, og de begyndte allerede at gnave på seletøjet.

Nogle ræve travede forbi i temmelig stor afstand, men efter at doktoren engang havde skudt på dem uden at træffe, vovede han ikke at anvende sin sidste kugle og sit næstsidste skud krudt på dette usikre mål.

Om aftenen gjorde man holdt temmelig tidligt. De rejsende kunne knap sætte den ene fod foran den anden, og skønt vejen blev oplyst af et pragtfuldt nordlys, måtte de derfor alligevel hvile.

Det sidste måltid søndag aften blev indtaget i en højst sørgmodig stemning. Hvis nu himlen ikke stod dem bi, var de fortabte. Hatteras talte ikke mere, Bell var ikke engang herre over sine tanker, og Johnson sad og så stille hen for sig i dyb bekymring. Doktoren var den eneste, der endnu ikke fortvivlede.

Johnson havde haft den idé at lægge nogle faldgruber, men da han ikke havde lokkemad til dem, lovede han sig ikke meget

udbytte af dem. Han tog heller ikke fejl, for da han den næste morgen så efter, fandt han vel spor af ræve, men ingen af de snu dyr var gået i den tomme fælde.

Han kom meget modløs tilbage, da han i det samme opdagede en stor bjørn, der nærmede sig i omtrent hundrede og halvtreds skridts afstand. Den gamle sømand kom på den tanke, at Forsynet havde bestemt, at han skulle nedlægge dette uventede bytte. Uden at vække sine ledsagere bemægtigede han sig derfor doktorens bøsse og gik løs på dyret.

Da han var i skudviddes afstand, lagde han an, men netop som han ville trække af, følte han sin arm ryste. Hans store skindhandsker hindrede ham også, og han tog dem derfor hurtigt af og greb bøssen med rolig hånd.

Men pludselig undslap der ham et smertensskrig; huden af hans fingre blev på grund af kulden hængende fast ved løbet af geværet, og straks efter faldt det ned på isen, gik af og sendte den sidste kugle op i luften.

Opskræmt ved knaldet ilede doktoren til. Han forstod alt, og han så nu også bjørnen trave roligt afsted. Johnson fortvivlede og tænkte slet ikke længere på sine egne lidelser.

"Jeg er dog en rigtig kryster!" udbrød han, "et barn, der ikke kan tåle den ringeste smerte."

"Men så kom dog med ind i teltet igen, Johnson," sagde doktoren; "De fryser jo ihjel. Se der, Deres hænder er jo ganske hvide; kom, skynd Dem!"

"Jeg fortjener ikke Deres omsorg, mr. Clawbonny," svarede Johnson, "lad De mig blot være!"

"Men så kom, De stivnakke! Kom, det kan meget snart være for sent."

Doktoren måtte trække Johnson med hen under teltet, hvor han lod ham holde sine hænder ned i et fad med vand, men næppe var de kommet ned i det, før dette også begyndte at fryse.

"De ser, at det var på høje tid," sagde doktoren, "ellers var jeg måske blevet nødt til at amputere Dem."

Takket være hans pleje var omtrent efter en times forløb enhver fare forbi, men dog behøvedes der gentagne gnidninger for atter at sætte blodet i cirkulation. Doktoren befalede ham derfor at holde sig borte fra den varme kakkelovn, da en stærk varme efter det passerede kunne have meget slemme følger.

Denne morgen måtte man undvære morgenmaden. Der fandtes intet pemmikan og intet saltet kød, ja ikke engang et eneste stykke tvebak. Af kaffe havde man derimod endnu et halvt pund tilbage. Man måtte da nøje sig med denne varmende drik, og efter at den var indtaget, satte man sig atter i bevægelse.

"Nu er vi enden nær!" sagde Bell til Johnson i en fortvivlet tone.

"Lad os blot sætte vor lid til Gud!" svarede den gamle sømand; "han er mægtig nok til at frelse os."

"Nej, nej," sagde Bell; "fra de tidligere tog er kaptajn Hatteras vel kommet tilbage, men fra dette kommer han aldrig hjem igen, og heller ikke vi vil nogensinde mere få vort fædreland at se."

"Mod, Bell! Jeg indrømmer, at kaptajnen er en vovehals, men ved siden af ham står der en anden mand, som aldrig endnu har været i forlegenhed for en udvej."

"Doktor Clawbonny?" spurgte Bell.

"Ja, netop ham," svarede Johnson.

"Hvad kan han vel udrette under de nuværende forhold?" sagde Bell med et skuldertræk. Kan han forvandle isstykkerne til kød? Er han en gud, der gør mirakler?"

"Ja, hvem ved!" svarede Johnson sin tvivlende kammerat. "Jeg i det mindste har urokkelig tillid til ham."

Bell sank atter hen i mørk, fortvivlet tavshed.

Man tilbagelagde denne tag tre engelske mil. Om aftenen fik man intet at spise. Hundene truede med at æde hinanden, og kun med besvær kunne menneskene modstå sulten.

Rundt om dem var der ikke et dyr at se. Og hvad havde det også nyttet? Man kunne nu ikke længere jage med andet end med kniven. Kun Johnson troede en engelsk mil borte at se en bjørn, der travede efter det ulykkelige selskab.

"Den lurer os op," sagde han til sig selv, "den anser os allerede for et sikkert bytte!"

Men til sine ledsagere sagde han intet om det.

Om aftenen gjorde man holdt som sædvanlig. Hele aftensmåltidet bestod af kaffe. De ulykkelige følte, hvorledes det ligesom sortnede for deres øjne, og hvorledes deres tanker blev uklare; pint af den rasende hunger formåede de ikke at finde en eneste times søvn.

Under en breddegrad, hvor legemet stiller de stærkeste fordringer til kraftig kost, havde de ulykkelige nu onsdag morgen ikke spist noget i seks og tredive timer. Med næsten overmenneskelig anstrengelse fortsatte de imidlertid alligevel deres vej og skubbede slæden fremad, idet hundene nemlig ikke længere formåede at trække den.

Efter to timers forløb sank de udmattede om. Hatteras ville endnu videre. Han, hvis energi aldrig fornægtede sig, anvendte alle mulige forestillinger og alle mulige bønner for at bevæge sine rejsefæller til at følge ham – men forgæves! Det var at forlange det umulige.

Ved Johnsons hjælp udgravede han da en hule i et isbjerg. Det så ud, som om disse to mænd gravede deres egen grav.

"Af sult må jeg vel finde mig i at dø," sagde Hatteras, "men jeg vil ikke dø af kulde."

Efter uendelige anstrengelser var denne tarvelige bolig færdig, og alle begav sig ind i den.

Således gik dagen hen. Om aftenen, da de andre var sunket hen i en ubevægelig døs, havde Johnson en slags hallucination; han drømte om gigantiske bjørne.

Dette af ham oftere gentagne ord vakte endelig doktorens opmærksomhed; han vågnede af sin halve bedøvelse og spurgte den gamle sømand, hvorfor han hele tiden talte om bjørne, og hvad det var for nogen, han mente?

"Jeg mener den bjørn, der følger bag efter os," svarede Johnson.

"Følger der virkelig en bjørn efter os?" gentog doktoren.

"Ja, det har der gjort i de sidste to dage!"

"Så længe allerede? Og De har virkelig set den?"

"Ja, den holder sig i omtrent en engelsk mils afstand."

"Og det har De ikke sagt mig noget om, Johnson?"

"Hvad skulle det vel have nyttet til?"

"Det er sandt," sagde doktoren, "vi har jo ikke en eneste kugle at sende efter den."

"Ikke engang et stykke jern, ikke engang et søm," tilføjede sømanden.

Eftertænksomt tav doktoren. Men snart efter sagde han atter til Johnson:

"De er altså sikker på, at dyret følger efter os?"

"Ja, mr. Clawbonny; det venter på en ret menneskekød. Bjørnen ved, at vi ikke kan undgå den."

"Johnson!" udbrød doktoren bevæget af sin ledsagers fortvivlede tone.

"Den er sikker nok på sit bytte," svarede den ulykkelige, som vanviddet allerede begyndte at overvælde. "Den må være sulten, og jeg indser ikke, hvorfor vi skal lade den vente!"

"Johnson, berolig Dem!"

"Nej, mr. Clawbonny! Da vi dog ikke kan slippe fra det, hvorfor skal vi så forlænge dette dyrs lidelser. Det lider sult som vi; det har ikke en smule sælhundekød længere, men til gengæld sender Himlen den nu mennesker; heldigt for bjørnen!"

Den gamle Johnson var i begreb med at blive gal, og han ville allerede forlade ishuset. Doktoren havde stort besvær med at holde ham tilbage, og da det til sidst lykkedes ham, skete det mindre ved legemlige kræfter end ved følgende ord, som han råbte til ham med overbevisende styrke:

"I morgen vil jeg fælde bjørnen!"

"I morgen," sagde Johnson, der syntes at vågne af en uhyggelig drøm.

"Ja, i morgen!"

"Men De har jo ingen kugle!"

"Så laver jeg én."

"De har jo heller intet bly!"

"Nej, men jeg har kviksølv."

Da han havde sagt dette, tog doktoren termometret. Det viste nu i ishuset 7° Celsius. Doktoren gik udenfor, lagde det på et isstykke og kom snart ind igen. Temperaturen udenfor var –47° Celsius.

"Altså i morgen," sagde han til den gamle sømand. "Nu må De sove og roligt afvente solens opgang."

Natten gik hen med stærke lidelser. Kun Johnson og doktoren følte dem mindre, fordi de nærede et svagt glimt af håb.

Ved det første daggry gik doktoren, fulgt af Johnson, ud og ilede hen til termometret. Alt kviksølvet havde samlet sig nederst nede og dannede en kompakt cylinder. Doktoren brød glasset itu og tog denne cylinder ud. Det var et virkeligt stykke metal af den største hårdhed.

"Mr. Clawbonny, mr. Clawbonny!" udbrød Johnson, "det er mærkværdigt! De er en stor mand!"

"Nej, min ven, jeg er kun et menneske, der har læst en del og har en ret god hukommelse."

"Hvad vil De sige med det?"

"Jeg er kommet til at tænke på en bemærkning i kaptajn Ross' rejsebeskrivelse. Han havde gennemskudt et tommetykt bræt med en kugle af frossent kviksølv; havde jeg haft olie ved hånden, så havde det været lige så godt, for han fortæller også, at en kugle af frossen mandelolie, afskudt mod en pæl, splintrede denne og faldt til jorden uden at gå i stykker."

"Det er utroligt!"

"Men det er dog alligevel sandt, Johnson. Se her, dette stykke metal kan muligvis frelse vort liv; lad os lade det blive liggende i

luften, til vi skal bruge det, og lad os så først og fremmest se efter, om bjørnen ikke allerede har forladt os."

I dette øjeblik trådte Hatteras ud af ishuset. Doktoren viste ham kviksølvet og sagde ham, hvilken brug han agtede at gøre af det. Kaptajnen trykkede i tavshed hans hånd, og de tre jægere brød da i fællesskab op.

Vejret var fuldstændig klart. Hatteras var ilet forud for sine ledsagere og opdagede bjørnen i mindre end atten hundrede skridts afstand.

Dyret havde sat sig ned; langsomt bevægede det hovedet og indsnøftede lugten af de usædvanlige gæster.

"Der er den!" udbrød kaptajnen.

"Stille!" sagde doktoren.

Men da det store dyr så jægerne nærme sig, faldt det den slet ikke ind at vige fra stedet. Den så på dem uden skræk, men også uden raseri. Alligevel var det ikke let at komme den tilstrækkelig nær.

"Mine venner," sagde Hatteras, "det drejer sig her ikke blot om en fornøjelse, men om vort livs frelse; lad os altså være så fornuftige som muligt."

"Ja," svarede doktoren, "vi har kun ét bøsseskud. Vi må på ingen som helst måde skyde fejl. Flygter dyret, er det tabt for os, det løber jo nemlig lige så hurtigt som en hare!"

"Altså må vi gå lige løs på det," sagde Johnson. "Man risikerer livet, men hvad gør det nu, jeg vover gerne mit."

"Nej, jeg!" udbrød doktoren.

"Jeg gør det!" sagde Hatteras på sin sædvanlige rolige måde.

"Nej, nej," indvendte Johnson; "er De ikke langt mere nødvendig for alles vel end jeg gamle mand?"

"Lad mig kun gøre det, Johnson," svarede kaptajnen. "Jeg skal ikke sætte mit liv på spil, hvor det ikke gøres nødigt, og det er måske endog muligt, at jeg kalder jer til hjælp."

"Hatteras," spurgte doktoren, "vil De da virkelig gå løs på denne bjørn?"

"Hvis jeg var sikker på at fælde den, gjorde jeg det, om den så skulle knuse hjerneskallen på mig, men den lader mig vel ikke komme så nær uden at flygte. Det er et meget listigt dyr, og vi må derfor se at være listigere end det."

"Hvad agter De at gøre?"

"Jeg vil forsøge at nærme mig det på ti skridts afstand, uden at det lægger mærke til mig."

"Og hvorledes det?"

"Midlet er dristigt, men meget simpelt. De har dog vel opbevaret skindet af den sælhund, De sidst fældede?"

"Ja, det ligger på slæden."

"Godt, så vil vi to nu vende tilbage, mens Johnson bliver stående på vagt."

Den gamle sømand skjulte sig bag en ishøj, hvor bjørnen ikke kunne se ham.

Men denne blev rolig på sin plads og snøftede videre uden i nogen henseende at føle sig generet af situationen.

5. Sælhund og bjørn

Hatteras og doktoren vendte tilbage til ishuset.

"De ved," sagde den første, "at polarbjørnene gør stærk jagt på sælhunde, der afgiver deres væsentligste næring. Hele dagen lurer de på dem mellem isspalterne og kvæler dem mellem deres vældige poter, så snart de kommer til syne. Bjørnen vil derfor ikke blive forfærdet, når der viser sig en sælhund, men tværtimod gå løs på den."

"Jeg forstår Deres plan," sagde doktoren; "den er imidlertid langt fra uden fare."

"Men den lover et heldigt resultat," svarede kaptajnen, "og altså må den udføres. Jeg vil hænge dette sælhundeskind omkring mig og krybe hen ad isen. Vi vil ikke spilde et eneste øjeblik. Lad Deres gevær og giv mig det."

Hvad skulle doktoren sige til det? Han ville jo have gjort det samme, som hans ledsager nu stod i begreb med. Han tog to økser, den ene til Johnson og den anden til sig selv, forlod ishuset og begav sig sammen med Hatteras hen til slæden. Der gjorde Hatteras jagttoilette, det vil sige han krøb ind i sælhundeskindet, der dækkede ham så godt som fuldstændigt.

Imens ladede doktoren geværet med det sidste skud krudt og med kviksølvet, der var så hårdt som jern og så tungt som bly. Han gav derpå bøssen til Hatteras, som skjulte den under skindet.

"Så," sagde han til doktoren, "gå nu hen til Johnson; "jeg venter nogle øjeblikke her for at føre min modstander på vildspor."

"Nu blot mod, Hatteras!" sagde doktoren.

"Vær De kun uden frygt og lad Dem i hvert tilfælde ikke se, før jeg har skudt."

Doktoren skyndte sig hen bag ishøjen, der skjulte Johnson.

"Nå?" spurgte denne.

"Blot en smule tålmodighed; Hatteras vover sit liv for at frelse os."

Doktoren var selv i stærk bevægelse; han så stadig på bjørnen, det forekom ham, den viste tegn på, at den anede, der var en fare i nærheden.

Efter et kvarters forløb krøb den foregivne sælhund frem på isen. Den havde gjort en omvej om en stor isblok for desto sikrere at narre bjørnen.

Nu var jægeren, som skjulte sig i skindet, kun tre hundrede skridt borte fra den. Bjørnen havde åbenbart allerede fået øje på sit bytte og søgte at skjule sig.

Med stor behændighed efterlignede Hatteras en sælhunds bevægelser, og selv om det ikke lykkedes ham fuldstændig, lod hans modstander sig dog føre bag lyset af den.

Sælhunden, der sagte listede sig hen mod det sted, hvor bjørnen sad, syntes slet ikke at have lagt mærke til denne: den lod til at søge en spalte i isen for at vende tilbage til sit våde element. Bjørnen listede sig for sit vedkommende om nogle isstykker og nærmede sig med yderste forsigtighed. Men dens flammende øjne talte om brændende begærlighed; i én, måske to måneder havde den fastet, og tilfældet kastede nu et sikkert bytte på dens vej.

Sælhunden var nu kun ti skridt fjernet fra sin fjende; – da rejste denne sig pludselig i vejret, gjorde et vældigt spring og blev, fuld af forbavselse og skræk, stående foran Hatteras, der

havde kastet skindet af sig og allerede lå på knæ og sigtede efter bjørnens hjerte.

Skuddet knaldede – og udyret væltede om på isen.

"Fremad! Fremad!" råbte doktoren.

Fulgt af Johnson ilede han den til kamppladsen. Det store dyr havde atter rejst sig op, fægtede med den ene pote i luften og tog med den anden en håndfuld sne, som det lagde på såret. Uden at skælve ventede Hatteras med kniven i hånden, men han havde sigtet fortræffeligt og med sikker hånd udsendt den rammende kugle. Allerede før de to andre kom til, havde han også stødt dyret sin kniv i halsen lige til skaftet, og det faldt nu atter om for ikke mere at rejse sig.

"Sejr, sejr!" råbte Johnson.

"Hurra! Hurra!" jublede doktoren.

Men uden noget kendeligt tegn på bevægelse stod Hatteras med korslagte arme og betragtede det gigantiske dyr.

"Nu er det min tur," sagde Johnson. "Det var ganske vist hovedsagen at gøre det af med dette stykke vildt, men vi vil ikke vente, til det er frosset til sten, for så vil det falde vanskeligt både for vore knive og vore tænder at operere det."

Johnson begyndte derpå at flå det store dyr, der ikke var synderlig meget mindre end en okse. Da han havde skåret det op, fandt han kun vand i dets mave; det havde åbenbart længe slet intet spist, men alligevel var det tilstrækkelig fedt og vejede over femten hundrede pund. Det blev delt i fire parter, og hver af disse parter indeholdt to hundrede pund kød. Fornøjet slæbte jægerne denne kødmasse hen til ishytten og glemte heller ikke dyrets hjerte, der tre timer tidligere havde banket kraftigt.

Doktorens rejsefæller havde gerne straks styrtet sig over det rå kød, men han holdt dem tilbage, indtil det var blevet ristet.

Da han kom ind i ishytten, forekom det ham, at der var påfaldende koldt. Han gik hen til ilden og så da, at den var gået fuldstændig ud. Beskæftigelserne tidligt om morgenen og de derpå følgende bevægede scener havde bragt Johnson til at glemme at fyre.

Doktoren ville igen tænde ilden, men han kunne ikke finde en eneste gnist i den kolde aske.

"Godt, så må vi have lidt tålmodighed," sagde han ved sig selv.

Han gik hen til slæden for at hente fyrsvamp og bad Johnson låne ham fyrtøjet.

Denne søgte efter det i lommen, hvor han altid bar det, men kunne til sin store forundring ikke finde det.

Han søgte også i sine andre lommer, men forgæves. Han rystede og rystede tæpperne, han havde ligget under om natten, men heller ikke det var til nogen nytte.

"Nå!" råbte doktoren til ham.

Johnson kom tilbage og så på sine ledsagere.

"Skulle De ikke tilfældigvis have det, mr. Clawbonny?"

"Jeg? Nej, jeg har ikke noget fyrtøj."

"Og De heller ikke, kaptajn?"

"Nej," svarede Hatteras.

"De har altid selv haft det," sagde doktoren.

"Ja ganske vist, men nu har jeg det ikke længere ..." mumlede den gamle sømand, der var blevet bleg af skræk.

"Ikke længere!" udbrød doktoren fortvivlet.

Der eksisterede ikke noget andet fyrtøj, og tabet af dette kunne derfor have meget slemme følger.

"Søg ordentligt efter, Johnson," sagde doktoren.

Johnson løb da hen til isblokken, hvorfra han havde holdt udkig med bjørnen og derpå til det sted, hvor den var blevet dræbt, og hvor han havde skåret den op. Men fortvivlet kom han tilbage med tomme hænder. Hatteras så på ham uden dog at gøre ham nogen som helst bebrejdelse.

"Det er en meget slem historie," sagde han til doktoren.

"Ja, det har De ganske ret i," svarede denne.

"Og vi har ikke engang en kikkert eller et andet instrument, der muligvis kunne stille et brændeglas til vor disposition."

"Jeg ved det," svarede doktoren, "og det er meget sørgeligt, for solstrålerne ville for øjeblikket med lethed tænde ild i svampen."

"Nuvel," sagde Hatteras, "så bliver vi nødt til at stille vor sult med råt kød. Derpå genoptager vi vor march og søger at nå fartøjet."

"Ja," sagde doktoren eftertænksomt, "men der var dog måske en anden udvej – vi kan jo i hvert tilfælde forsøge ..."

"Hvad tænker De på," spurgte Hatteras.

"Jeg falder netop på en idé ..."

"En idé!" råbte Johnson fornøjet, "en af Deres ideer, så er vi hjulpne!"

"Men det er et spørgsmål, om den kan udføres," sagde doktoren.

"Hvad har De i sinde at gøre?" spurgte Hatteras.

"Vi har ikke noget brændeglas; godt, så må vi lave os et."

"Hvordan mener De?" spurgte Johnson forbavset.

"Af et stykke is, som vi skærer til."

"Hvad? De tror ...?"

"Hvorfor ikke? Det kommer jo kun an på at samle solstrålerne på et punkt, og dertil kan vi lige så godt bruge is som det skønneste krystal."

"Lader det sig virkelig gøre?"

"Ja, upåtvivlelig; kun ville jeg gerne have haft ferskvandsis til det, da den er mere gennemsigtig og hårdere."

"Men hvis jeg ikke tager fejl," sagde Johnson, idet han pegede på en blok, der lå næppe hundrede skridt borte, "så skulle man tro, at denne mørkere blok, der har et grønligt skær ..."

"Javel, De har ret; følg mig, mine venner, og De, Johnson, tag De øksen med."

De tre mænd gik hen til den angivne isblok og fandt virkelig også, at den bestod af ferskvandsis.

Doktoren lod afhugge et stykke, der omtrent holdt en fod i tværmål, og bearbejdede det derpå med øksen og så med kniven. Endelig polerede han det lidt efter lidt med hånden og fik til sidst et gennemsigtigt isglas, der kunne konkurrere med det bedste krystal.

Derpå gik han tilbage til ishyttens indgang, tog et stykke fyrsvamp og begyndte sit eksperiment.

Solen funklede på himlen med sin reneste glans, og doktoren holdt sit isglas mod dens stråler og samlede dem på fyrsvampen.

Det varede kun nogle få sekunder, før der var ild.

"Hurra, hurra!" råbte Johnson, der næppe ville tro sine egne øjne. "O, mr. Clawbonny! Mr. Clawbonny!"

Den gamle sømand kunne ikke tøjle sin glæde, men vedblev at løbe frem og tilbage, som om han var blevet afsindig.

Doktoren var atter gået ind i huset. Få minutter efter gnistrede ilden igen, og snart vækkede den kostelige lugt af en roastbeef også Bell af hans sløve halvsøvn.

Det forstår sig, at dette måltid var en sand fest for dem alle sammen. Doktoren rådede imidlertid sine rejsefæller at lægge bånd på deres begærlighed, foregik dem selv med et godt eksempel og tog, endnu mens man spiste, ordet for at sige følgende til dem:

"Vi har i dag oplevet en lykkelig dag, og vi har nu tilstrækkelig proviant til enden af rejsen, men netop derfor må vi tage os i agt for ikke at blive sløve ved lukulliske måltider, og allerede i dag mener jeg, bør vi bryde op i god tid."

"Fra *Porpoise* kan vi nu kun være en otte og fyrre timers vej borte," sagde Altamont, der nu mere og mere blev i stand til at tale.

"Jeg håber, vi der finder noget, vi kan gøre ild med," bemærkede doktoren smilende.

"Ja, det gør vi ganske sikkert," svarede amerikaneren.

"Ja, for ser De, selv om mit brændeglas af is er ganske godt, så kan det dog ikke gøre tjeneste, når der ingen sol er, og dette tilfælde arriverer just ikke så sjældent, når man kun befinder sig seks grader fra polen."

"Ja," sukkede Altamont, "næppe seks grader! Mit skib er kommet så langt op som intet andet før det."

"Lad os bryde op!" befalede Hatteras kort.

"Ja, fremad!" gentog doktoren, der mønstrede de to kaptajner med et uroligt blik.

Hurtigt havde de rejsende atter genvundet deres kræfter; hundene havde også fået et rigeligt foder, og modigt vendte man sig igen mod nord. Undervejs forsøgte doktoren at få nogle oplysninger af Altamont, om hvad der havde ført ham så langt op mod polen; men amerikaneren gav ham kun undvigende svar.

"Her er to mænd, som man må passe godt på," hviskede Clawbonny til gamle Johnson.

"Ja, det har De ganske ret i," svarede denne.

"Hatteras henvender aldrig et ord til amerikaneren, og Altamont synes just ikke at være synderlig erkendtlig for den tjeneste, vor kaptajn har gjort ham. Heldigvis er jeg der og kan mægle imellem dem."

"Mr. Clawbonny," svarede Johnson, "siden den amerikaner igen er blevet levende, lover hans fysiognomi mig ikke noget godt."

"Enten tager jeg svært fejl," svarede doktoren, "eller også ser han skævt til Hatteras' planer."

"Tror De, at han har haft samme mål for øje som vi?"

"Hvem kan vide det, Johnson! Amerikanerne har lyst og dristighed til store foretagender, og hvad en englænder har tænkt på at gøre, kan en amerikaner vel sagtens også nok have fundet på."

"De tror altså, at Altamont ...?"

"Jeg tror slet ingenting," svarede doktoren, "men hans skibs beliggenhed her på vejen til polen kan nok give os noget at tænke på."

"Men Altamont siger, at han er blevet kastet herop imod sin vilje."

"Ja, det siger han ganske vist, men han synes at le så underligt i skægget, når han siger det."

"For pokker, mr. Clawbonny, hvis de to mænd virkelig var rivaler, kunne det under vore nuværende omstændigheder have slemme følger."

"Gud give, at jeg må tage fejl, Johnson, men det kan føre svære forviklinger efter sig, som måske endog kan afstedkomme en voldsom løsning."

"Forhåbentlig vil dog Altamont aldrig glemme, at vi har frelst hans liv."

"Og han nu vort, ikke sandt? Jeg indrømmer, at han uden vor hjælp nu ikke længere ville have været blandt de levendes tal, men hvad ville der så på den anden side være blevet af os uden ham, uden hans skib og de hjælpekilder, som det skal bringe os?"

"Nå, mr. Clawbonny, De er der jo i hvert tilfælde, og jeg håber, at De vil styre alt til det bedste."

"Det håber jeg også, Johnson."

Marchen fortsattes uden videre uheld. Bjørnekød var der jo nok af, og man holdt nu rigelige måltider. Doktorens muntre spøg og hans hele elskværdige væsen bragte endog et vist fornøjet liv over det lille rejseselskab. Hans videnskabelige kundskaber afgav desuden stadig et fortræffeligt stof til underholdningen. Hans sundhed vedblev hele tiden at befinde sig i den bedste tilstand, og synderlig mager var han ikke blevet. Hans venner i Liverpool ville ikke have haft noget besvær med at genkende ham, hvis han i dette øjeblik atter havde vist sig for dem.

Da fredag morgen kom, forandrede den uhyre isørkens karakter sig kendeligt. Isblokke, der lå kastet ind over hinanden, nogle hyppigere højder og små bjerge viste, at ismarken her stod under påvirkning af andre elementarkræfter. Åbenbart havde et eller andet ubekendt land, måske en ny ø, her indsnævret farvandet og derved fremkaldt denne omvæltning. Store og hyppige blokke af fersk is tydede også på, at der måtte være en eller anden kyst i nærheden.

Der fandtes sikkert ikke ret langt borte et eller andet endnu ukendt land, og doktoren brændte af begærlighed efter at finde det og således berige nordpolskortet med nye forøgelser. Man vil ikke have vanskeligt ved at forestille sig, hvilken fornøjelse det må være at kunne afsætte ubekendte kyster og med blyanten bestemme deres form og beliggenhed.

Mens Hatteras kun ville sætte sin fod på Jordens pol, var dette doktorens hensigt, og han tænkte allerede forud med glæde på de navne, som han ville give have og bugter og stræder ved det nye kontinent. Sikkert ville han herved hverken glemme sine ledsagere eller sine venner, "hendes nådige majestæt" eller den kongelige familie, men heller ikke sig selv ville han dog ganske forbigå, og han tænkte allerede med indre tilfredsstillelse på, at verden måske snart ville komme til at eje et Kap Clawbonny.

Sådanne tanker optog ham hele dagen. Om aftenen blev nattelejet gjort i stand på sædvanlig vis, og i rækkefølge tog alle deres vagt i denne nat, der måske blev den sidste, de tilbragte før opdagelsen af et nyt kontinent.

Den følgende dag, der var en søndag, drog de rejsende efter en antagelig morgenmad af bjørnelabber, der smagte

fortræffeligt, videre i nord-nordvestlig retning. Vejen blev noget besværligere, men man kom alligevel temmelig hurtigt fremad.

Med feberagtig spænding iagttog Altamont horisonten, og hans ledsagere var ligeledes et bytte for stærk uro. De sidste solobservationer havde nøjagtigt udvist en bredde af 83° 35' og en længde af 120° 15'.

Det var det punkt, hvor det amerikanske skib skulle ligge. Afgørelsen mellem liv og død kunne altså ikke lade vente længe på sig.

Endelig hen imod klokken to om eftermiddagen bragte Altamont ved et gennemtrængende skrig det lille selskab til at standse. Han havde rejst sig helt op på slæden, og idet han med fingeren pegede på en hvid masse, som enhver anden ville have forvekslet med de omkringliggende små isbjerge, råbte han højt:

"*Porpoise!*"

6. *Porpoise*

Den fire og tyvende marts var en festdag, palmesøndag, på hvilken gaderne i det sydlige Europas små byer er overstrøede med blomster og blade, rundt omkring ringer klokkerne, og atmosfæren er fyldt med kostelig vellugt.

Men her i dette forladte land, hvilken trøstesløs tavshed herskede ikke her! En skarp, bidende bind fejede hen over det, men den førte intet nedfaldent blad, ja ikke engang et eneste græsstrå med sig.

Og desuagtet var denne søndag en glædesdag for vore rejsende, for de havde endelig igen fundet alle de hjælpemidler, som de så længe og så hårdt havde måttet savne.

De fordoblede deres skridt, hundene trak kraftigere, Duke gøede fornøjet, og snart nåede de det amerikanske skib.

Porpoise var fuldstændig begravet i sne. Man så hverken dets master eller ræer eller tovværk. Skibbruddet havde ødelagt hele takkelagen, og skroget lå tvunget ind mellem nogle ikke synlige klipper. Ved stødets kraft var fartøjet kastet om på siden, og det åbne skibsrum så just ikke ud til at kunne afgive nogen bekvem bolig.

Dette overbeviste kaptajnen, doktoren og Johnson sig snart om, da de – ikke uden besvær – straks trængte ind i det indre af det. Over fem meter is skulle skaffes bort, før de nåede forrådskamrene; men til alles glæde så man, at de vilde dyr, som man fandt talrige spor af, ikke var kommet ind til provianten.

"Når vi blot," sagde Johnson, "her har brændsel og levnedsmidler i tilstrækkelig mængde, så må vi finde os i, at dette skrog næppe kan afgive nogen bolig for os."

"Vi vil," mente Hatteras, "bygge os et ishus og indrette os så godt som muligt på land."

"Ja," sagde doktoren, "men blot ingen overiling. Vi kan altid til nød foreløbig bo i skibet, mens vi indretter os et solidt hus, der kan beskytte os mod frosten og angreb af vilde dyr. Jeg påtager mig at fungere som arkitekt, og De skal snart se mig ved arbejdet."

"Ja," svarede Johnson, "De er uden tvivl udmærket som arkitekt; men foreløbig indretter vi os altså på bedste måde her og kan så samtidig se at få et nøjagtigt overblik over, hvad der endnu findes i skibet. Desværre ser jeg hverken nogen større eller nogen mindre båd, og disse rester er i en alt for dårlig tilstand til, at vi kan tænke på at bygge endog blot et lille fartøj af dem."

"Hvem ved!" bemærkede doktoren. "Kommer tid, kommer råd! Men nu drejer det sig ikke om at udruste skibe, men om at skaffe en bolig til veje. Jeg foreslår altså at lade ethvert andet projekt falde og tage fat på enhver ting til sin tid."

"Viist talt!" bekræftede Hatteras. "Lad os begynde med det, der er nødvendigt."

De tre rejsefæller forlod altså skibet, gik hen til slæden og meddelte Bell og amerikaneren deres planer. Bell var straks beredt til at tage fat på arbejdet, men amerikaneren rystede på hovedet, da han hørte, at der ikke var noget at stille op med hans skib. Da videre deliberationer desangående imidlertid foreløbig ville have været frugtesløse, var alle enige i at søge et midlertidigt ly i *Porpoise* og så indrette en rummelig bolig på kysten.

Klokken fire om eftermiddagen var de fem rejsende installeret på mellemdækket, så godt det lod sig gøre. Ved hjælp af sparrer og levninger af master havde Bell snart fået lavet et næsten vandret gulv. De stivfrosne puder og tæpper blev ført ind, og kakkelovnsvarmen gjorde dem snart igen brugbare. Altamont kunne, understøttet af doktoren, uden alt for stort besvær begive sig til det for ham reserverede hjørne. Da han atter satte foden på sit eget skib, udstødte han et suk af tilfredshed, der ikke forekom Johnson som det bedste varsel.

"Han føler sig hjemme," sagde den gamle sømand ved sig selv, "og det ser jo næsten ud, som han inviterer os til at komme med over på skibet."

Resten af dagen helligede man til hvile. Enkelte vindstød fra vest tydede på et omslag i vejret; termometret viste i det fri –32° Celsius.

Porpoise var kommet ud over kuldepolen og befandt sig under en ganske vist nordligere, men forholdsvis mindre kold breddegrad.

Man endte tagen med et måltid af bjørnekød samt tvebak, der fandtes i det underste skibsrum, samt nogle kopper te. Men derpå sejrede udmattelsen, og alle sank hen i en dyb søvn.

Den næste morgen vågnede man først noget sent og med helt andre tanker end den foregående tag. Man var fri for de tidligere trykkende bekymringer og tænkte kun på at indrette sig så hyggeligt, det lod sig gøre. Man følte sig næsten som kolonister, der var nået til deres mål og med forglemmelse af den lange rejses lidelser søgte at gøre sig fremtiden så behagelig som muligt.

"Hvad det dog," udbrød doktoren, idet han strakte armene ud, "er for en nydelse ikke at behøve at sørge for, hvor man skal sove om natten, og hvad man skal få at spise den næste dag."

"Vi vil nu først og fremmest optage en inventarieliste," sagde Johnson.

Porpoise havde været udrustet til og forsynet med levnedsmidler for en meget lang fart, og den optagne inventarieliste udviste følgende:

1. 6150 pund mel, fedt og rosiner til budding.
2. 2000 pund nedsaltet okse- og svinekød.
3. 1500 pund pemmikan.
4. 700 pund sukker og lige så meget chokolade.
5. 1½ kiste te, der vejede 96 pund.
6. 500 pund ris.
7. Flere fade med konserverede frugter og gemyse.
8. Citronsaft, kokleare og lignende medikamenter i overflødighed.
9. 300 gallons rom og brændevin.
10. Store forråd af krudt, kugler og bly i krudtkammeret.
11. Brænde og kul i stor mængde.
12. Udmærkede fysiske og nautiske instrumenter.

Disse sidste undersøgte doktoren omhyggeligt og fandt til sin store slæde mellem dem et stærkt bunsensk batteri.

Der var kort sagt i alle henseender tilstrækkelige forråd for fem mennesker. I løbet af to år ville man hverken komme til at frygte for sult eller kulde.

"Nu er vor eksistens sikret," sagde doktoren til kaptajnen, "og intet hindrer os længere i at trænge frem til polen."

"Intet," gentog Hatteras i glad bevægelse.

"Nej, intet. For hvad skulle vel hindre os i i løbet af sommermånederne at foretage en ekspedition over land dertil."

"Over land, ja, men over havet?"

"Kan der ikke af dele af *Porpoise* bygges en båd?"

"En amerikansk chalup, ikke sandt," svarede Hatteras med ringeagt, "og kommanderet af denne amerikaner!"

Doktoren gennemskuede, hvad der lå bag Hatteras' ord og anså det ikke for rådeligt nu at komme videre ind på dette spørgsmål. Han gik altså over til et andet tema.

"Nu da vi ved, hvilke forråd der står til vor disposition," sagde han, "må vi tænke på indretningen af et magasin til dem og en bolig for os selv. Materialet dertil mangler jo ikke, og vi kan da indrette os ganske behageligt. Jeg håber, Bell," sagde han til tømmermanden, "at De derved vil overgå Dem selv; for øvrigt skal jeg gerne gå Dem til hånde med gode råd."

"Ja, mr. Clawbonny," svarede Bell, "af isblokkene her kan jeg til nød bygge Dem en hel by med huse og gader."

"Nå nå, så meget behøver vi ikke. Lad os tage Hudson-Kompagniets agenter til mønster. De bygger sig små forter til beskyttelse mod vilde dyr og indianerne. Og det er også alt, hvad vi trænger til. Lad os forskanse os så godt som muligt. På den ene side står boligen, på den anden magasinerne, beskyttet ved en mellemvold og to bastioner. Jeg skal ved bygningen så godt som mulig opfriske alle mine kundskaber i lejrkunsten."

"Ja, ja, mr. Clawbonny, jeg er ganske sikker på, at vi under Deres ledelse vil få noget udmærket bragt i stand."

"Velan, mine venner, så vil vi da altså først og fremmest udvælge stedet til det. En god ingeniør må frem for alt kende sit terræn. Går De med, Hatteras?"

"Jeg stoler fuldstændig på Dem, doktor," svarede kaptajnen. "Træf De Deres valg, så vil jeg imens undersøge kysten lidt."

Da Altamont endnu var alt for svag til at deltage i noget som helst foretagende, blev han ladt tilbage på skibet, mens de fire englændere gik i land.

Vejret var stormfuldt og tåget. Ved middagstid viste termometret –32° Celsius, men når det var vindstille, var denne temperatur dog ganske tålelig.

At dømme efter kystens dannelse, måtte der mod vest brede sig et nu fuldstændig stivnet hav. Mod øst var det begrænset af en afrundet kyst, der, sønderrevet af dybe bugter, hævede sig stejlt op i 200 favnes højde. Det dannede derpå en uhyre bugt, der var omgivet af klipper, på hvilke også *Porpoise* strandede. Videre inde i landet hævede der sig et bjerg, hvis højde doktoren anslog til over 550 meter. Mod nord løb et forbjerg ud i havet, der syntes at dække en del af bugten. Fra isfladen hævede der sig også en mindre ø omtrent tre mile fra kysten, og hvis det ikke var for vanskeligt at nå rheden der, måtte den sikkert frembyde en godt beskyttet ankergrund. I en bugt af kysten fandtes der endog en lille, for fartøjet tilsyneladende let tilgængelig havn, forudsat at sommervarmen overhovedet nogensinde formåede at gøre denne del af det arktiske hav sejlbart. Efter Belchers og Pennys angivelser måtte imidlertid hele havet være åbent i sommermånederne.

Tæt ved kysten opdagede doktoren et slags kredsrundt plateau, der beherskede kysten på de tre sider. På den fjerde fandtes der en naturlig lodret mur af henved fyrre meters højde. Kun ved at hugge trin ud i isen kunne den bestiges. Dette punkt syntes fortrinligt egnet til at opføre en

hensigtsmæssig bygning, der også let lod sig befæste. Allerede naturen havde på forhånd hjulpet med til det, og det gjaldt kun om at benytte hvad der forefandtes.

Doktoren, Bell og Johnson steg op på højen, men måtte bane sig vej derop med økser.

Da doktoren havde overbevist sig om stedets fortræffelighed, besluttede han at bortskaffe det omtrent tre meter høje lag frossen sne, der dækkede plateauet, for både til bygningen selv og til magasinerne behøvedes der en solid byggegrund.

I løbet af mandagen, tirsdagen og onsdagen blev der arbejdet flittigt for at skaffe en sådan til veje, og endelig nåede man da ned til den faste klippe.

Doktoren bestemte nu ishusets størrelse og plan; det skulle være tolv en halv meter langt, seks meter dybt og tre meter højt. I dets tre afdelinger skulle der være dagligstue, sovekammer og køkken. Den første lå i midten, det andet til højre og det sidste til venstre. Flere rum behøvedes der jo ikke.

I fem dage blev arbejderne fortsat, det nødvendige bygningsmateriale manglede ikke, men ismurene måtte også gøres tilstrækkeligt tykke for at kunne modstå indtrædende tøvejr, for selv i sommertiden var det dog vigtigt at have et sikkert tag over hovedet.

Jo mere bygningen voksede, desto hyggeligere kom den også til at se ud. Facaden havde fire vinduesåbninger, to til dagligstuen og et for hvert af de andre rum. Til ruder brugte man, på eskimovis, særligt klare isflader, gennem hvilke der, som gennem mat glas, faldt en tilstrækkelig lysning.

Foran dagligstuen og mellem dens to vinduer fandtes der en overdækket gang, ad hvilken man kom ind i huset. Fra *Porpoises*

kahyt havde man fået en god dør, der lukkede fortræffeligt. Da bygningen var færdig, glædede selv doktoren sig højligt over den. Det ville ganske vist falde noget vanskeligt at sige, hvilken bygningsstil den tilhørte, omend dens arkitekt nærede stor forkærlighed for den i England så udbredte sachsiske gotik; men her gjaldt det jo også mindre om bygningens stil end om dens holdbarhed. Doktoren nøjedes altså med at beklæde facaden med stærke stræbepiller, der lignede de korte, tykke, romerske søjler.

Da man var færdig med selve bygningen, gik man til den indre udstyrelse. Sovepladserne blev anbragt rundt om en stor kakkelovn. Bænke, stole, lænestole, borde og skabe blev fra *Porpoise* bragt ind i dagligstuen, der også tjente til spisekammer. Endelig fik køkkenet sit komfur og de forskellige husgerådgenstande fra fartøjet. Sejl, der blev udbredt på gulvet, trådte i stedet for tæpper og tjente også som portierer foran de indre døråbninger, der ikke havde egentlige døre. Gennemsnitlig havde væggene en tykkelse af godt halvanden meter, og vinduesåbningerne lignede da i grunden mest skydeskår.

Alt dette var særdeles solidt, og hvad kunne man forlange mere? Doktoren gav sig imidlertid dog ikke tilfreds med det. Hele dagen igennem fandt han på nye projekter til byggeforetagender af is og sne, og selv om det ikke faldt ham ind at bringe dem til udførelse, så krydrede han dog det fælles arbejde ved sine åndfulde indfald.

Han var en elsker af bøger, og som sådan havde han også læst Krafts så sjældne værk: "Nøjagtig Beskrivelse af det i Petersborg i januar 1740 opførte Ishus og alle i det værende Genstande."

Mindet om denne bog ansporede endnu mere hans opfindelsesrige sjæl. En aften fortalte han selv sine ledsagere om denne vidunderbygning.

"Hvad man har kunnet gøre i Petersborg," sagde han, "skulle man ikke også kunne gøre det her? Hvad mangler vel til det? Ikke engang den nødvendige fantasi."

"Der var vel der meget smukt?" spurgte Johnson.

"Det var eventyrligt, min ven. Bygningen, som blev opført på kejserinde Annas befaling, og i hvilken hun år 1740 lod fejre en af sine hofnarres bryllup, var omtrent af samme størrelse som vor. Men foran dens facade lå der seks iskanoner på deres lavetter. Flere gange affyrede man dem, uden at de gik i stykker. Vi kunne altså til nød indrette os et ligefremt artilleri! Bronzen til løbene er ikke langt borte og falder ned til os fra himlen. Sin højeste triumf fejrede smag og kunst dog ved de uden for bygningen opstillede isstatuer, der var sjældent skønne. På trappen stod der blomstervaser og orangetræer af det samme materiale; til højre befandt sig en stor elefant, der om dagen gav en vandstråle fra sig, men om natten strålede ved hjælp af brændende nafta. Ja, hvad vi kunne lave os for et menageri, når vi blot ville!"

"Nå, hvad dyr angår," bemærkede Johnson, "så vil vi ikke lide nogen mangel, og selv om de ikke er af is, så kan de alligevel blive ikke mindre interessante."

"Godt," svarede den værdige doktor, "vi vil også vide at forsvare os mod deres angreb. Men for at komme tilbage til det omtalte hus i St. Petersborg, så vil jeg endnu tilføje, at der i det fandtes borde, spejle, kandelabre, ure, stole, senge, sengeklæder, tæpper, spillekort, skabe med alle mulige

husgerådsgenstande osv. – alt af is, kort sagt et helt møblement, hvori intet manglede."

"Så var det jo et ligefremt palads," sagde Bell.

"Et ligeså prægtigt som en herskerinde værdigt palads. Ja den is! hvor var Forsynet dog ikke viist, da det opfandt et materiale, der er lige så egnet til sådanne vidundere som velgørende for skibbrudne."

Udstyrelsen af huset optog tiden indtil den 31. marts. På denne dag indtraf påskefesten, og den blev da viet til ro. Man tilbragte den i dagligstuen, i hvilken der også blev afholdt en gudstjeneste, og alle havde lejlighed til at overbevise sig om ishusets herlige indretning.

Den følgende dag begyndte man på indretningen af magasinerne og et krudtkammer. Det krævede atter en uges arbejde, deri indbefattet den tid, der var nødvendig til en fuldstændig losning af *Porpoise*, hvilket ikke var uden vanskeligheder, da den strenge kulde ikke tillod, at man blev ved arbejdet længe ad gangen.

Endelig den 8. april var brændselsmateriale, provision og munition under tag. Magasinerne lå mod nord, krudthuset mod syd, henved tyve meter fjernet fra huset. Ved siden af magasinerne blev der endnu opført en lille hytte, bestemt til at huse de grønlandske hunde. Doktoren beærede den med navnet Doggepaladset. Duke delte sin herres bolig.

Derpå beskæftigede doktoren sig med at sætte stedet i forsvarsstand. Under hans ledelse blev den lille højslette omgivet med en formelig befæstning, der sikrede den mod ethvert overfald. Dens højde dannede en naturlig skråning, og da denne hverken havde fremspringende eller indgående

vinkler, var den i alle retninger lige stærk. Da doktoren udkastede planen til dette forsvarsværk mindede han levende om Sternes værdige onkel Toby [Note 5)], hvis milde godhed og altid prægtige humør han også besad. Sneen gjorde arbejdet så let, at det blev en ren fornøjelse, og den elskværdige ingeniør formåede at give sine ismure en tykkelse af to meter. Den 15. april var det hele færdigt, og doktoren var unægtelig ikke så lidt stolt af sit værk.

Den lille befæstede plads ville i virkeligheden også en rum tid have kunnet modstå angreb af en eskimostamme, hvis sådanne fjender overhovedet nogen sinde skulle vise sig under så høje breddegrader. Men kysten viste aldeles intet spor af mennesker, og intet steds rester af hytter, således som de så hyppigt findes i egne, hvor der endnu kommer grønlændere. De skibbrudne fra *Forward* og *Porpoise* syntes at være de første mennesker, der betrådte denne jomfruelige jord.

Men selv om man ikke havde noget at frygte af mennesker, så var dog endnu dyrene tilbage, og de kunne blive lige så farlige. Fortet var da også specielt indrettet på forsvar mod dem.

7. En kartologisk underholdning

Under disse forberedelser til overvintringen havde også Altamont genvundet sin sundhed og sine kræfter. Han kunne allerede deltage i skibets losning. Hans kraftige konstitution havde endelig sejret, og den tidligere bleghed veg nu snart igen.

Han blev nu på ny den livlige amerikaner, den energiske og intelligente mand med den bestemte karakter, den foretagelseslystne, dristige søn af de forenede stater. Han stammede fra New York og havde næsten fra barnsben været vant til søen, hvad han nu også meddelte sine nye rejsefæller. Hans skib var blevet udrustet af et selskab rige købmænd i unionen, i spidsen for hvilke den verdensberømte Grinnell [Note 6)] stod.

I flere henseender lignede hans og Hatteras karakter hinanden, men fælles sympatier havde de ingenlunde, og der ville derfor næppe heller af disse to mænd kunne blive to venner. Og desuden ville en skarp iagttager også snart opdage forskelligheder nok imellem dem. Således syntes Altamont også at være mere åben end Hatteras, men denne åbenhed lå dog egentlig kun på læberne, og hans karakter indgød langt mindre tillid end Hatteras'. Denne gav kun sine tanker et kort, prægnant udtryk, mens amerikaneren derimod talte meget, uden at der just altid var synderligt indhold i, hvad han sagde.

Doktoren så snart, hvorledes Altamont i grunden var, og han anede med rette, at der kun kunne komme til at bestå et spændt forhold mellem de to kaptajner, og at dette måske endog ville udvikle sig til ligefremt had.

Kun den ene af dem kunne dog, når det kom til stykket, føre befalingen. Ganske vist havde Hatteras gyldigt krav på at vente underordnelse fra amerikanerens side, da han jo både havde prioriteten og magten på sin side. Men når den ene var sine folks hoved, så befandt den anden sig ombord på sit skib, og det sporede man tydeligt.

Hvad enten det nu var politik eller instinkt, i hvert tilfælde sluttede Altamont sig straks i begyndelsen til doktoren; han havde ham at takke for livet, men endnu mere end erkendtligheden fængslede en indre følelse ham til denne værdige mand. Det var den naturlige følge af Clawbonnys karakter; som korn i solskin spirede vennerne op rundt omkring ham. Man fortæller om folk, der står op klokken fem kun for at forskaffe sig fjender; doktoren gjorde det klokken fire for kun at erhverve sig venner.

Han søgte imidlertid at drage fordel af Altamonts tilbøjelighed for ham, den nemlig at få den sande grund at vide til hans ophold i polarhavene. Men med al sin ordrigdom svarede amerikaneren uden egentlig at svare og kom derved stadig tilbage til sit yndlingstema: Nordvestpassagen.

Doktoren tillagde dog ekspeditionen et andet motiv, nemlig det samme, som Hatteras befrygtede. Og han besluttede derfor også, aldrig at føre de to modstandere ind på dette tema, et forsæt, som imidlertid desværre ikke lykkedes for ham. Selv den almindeligste samtale truede ofte med at springe over på dette område, og hvert lille ord var i stand til at blive en gnist, der tændte ild.

Og det befrygtede øjeblik kom virkelig også snart. Da huset var færdigt, havde doktoren til hensigt at indvie det ved et

festmåltid, og Bell havde netop til rette tid skudt nogle ptarmiganer og en hvid hare, det kommende forårs første budbringere.

Søndagen den 14. april fandt festligheden sted. Det var klart frostvejr og meget koldt, men kulden formåede ikke at trænge ind i ishuset; varmen fra de glødende kakkelovne fik hurtigt bugt med den.

Man spiste med fornøjelse; det ferske kød var noget nyt og lækkert, og man lod sig det følgelig smage godt. En fortræffelig budding, tilberedt af doktoren, høstede endog et *da capo*. Den lærde kok med forklædet bundet om livet og kniven i bæltet, ville have gjort selv den engelske lordkanslers køkken ære. Til dessert blev der sat spirituosa på bordet. De engelske mådeholdsforeninger gælder ikke i Amerika, og der var altså ingen grund til at nægte sig et glas vin eller brandy. Man var til daglig brug så afholdende, at man for en enkelt gangs skyld godt kunne drikke på hinandens sundhed, og det gjorde man da også.

Doktoren bragte derpå et interessant spørgsmål på tale.

"Mine venner," sagde ham, "det er ikke nok, at vi hidtil heldigt er trængt frem gennem disse have, hvor mange hindringer de end opstablede på vor vej. Vi har nu også en forpligtelse. Jeg foreslår Dem at døbe dette gæstevenlige land, hvor vi har fundet frelse og ro; denne vane har alle verdens søfarende, og de glemmer den aldrig. Ved vor tilbagekomst må vi ikke blot kunne give kysternes hydrografiske beskrivelse, men også meddele de enkelte forbjerges, pynters og bugters navne. Det er uundgåelig nødvendigt."

"Vel talt!" udbrød Johnson. "Når man kan betegne alle disse landstrækninger med deres bestemte navne, giver det dem straks et alvorligere præg, og man har næsten ikke længere ret til at betragte sig som forladt på et ubekendt kontinent."

"Og desuden," tilføjede Bell, "simplificerer det mulige rejseinstruktioner og gør det lettere at følge befalingerne. På en eller anden ekspedition, ja blot på en jagt kan vi meget let komme fra hinanden, og intet begunstiger muligheden for atter finde vejen igen så meget som den omstændighed at man ved et navn på den."

"Godt," sagde doktoren, "da vi nu engang er kommet ind på dette tema, så vil vi først og fremmest søge at blive enige om de navne, der bør gives, og hverken glemme vore fædrelande eller vore venner. Mig personlig berører, når jeg kaster øjnene på et kort, intet behageligere end at møde en landsmands navn ved et forbjerg, eller et andet punkt på kysterne og i havet. Her viser geografien venskabet en elskværdig tjeneste."

"De har ret, doktor," svarede amerikaneren, "og den måde, på De udtaler det på, giver sagen et endnu højere værd."

"Velan," sagde doktoren, "lad os da give os i færd med sagen."

Hatteras havde ikke deltaget i underholdningen. Han var fordybet i sine egne tanker. Men da han nu så de andres øjne rettet mod sig, rejste han sig og sagde:

"Efter min mening, og den håber og antager jeg deles af alle her" – han så ved disse ord på Altamont – "bør vor bolig gives navn efter dens dygtige arkitekt, efter den bedste mellem os, og altså kaldes *Doctor's House*."

"Ja, således bør det være," sagde Bell.

"Godt!" udbrød Johnson. "Den hedder altså Doctor's House."

"Man kan ikke finde noget bedre navn," tilføjede Altamont. "Et hurra for doktor Clawbonny!"

Et tredobbelt hurra lød fra alle de tilstedeværende, og også Duke istemmede det med en høj gøen.

"Således være altså," tog Hatteras atter ordet, "foreløbig denne bolig opkaldt efter vor ven i forventning om, at et nyt land vil give os lejlighed til også at knytte hans navn til det."

"Hvis," sagde den gamle Johnson, "paradiset på jorden endnu ikke havde noget navn, så ville navnet Clawbonny passe bedst til det!"

Det var altså nu slået tilstrækkelig fast, at dette herlige festmåltid blev givet i Doctor's House's store salon, at det var blevet tilberedt i Doctor's House's køkken, og at man efter det ville gå til hvile i Doctor's House's sovekammer.

"Nu vil vi imidlertid," tog doktoren ordet, "gå over til vore vigtigere opdagelser."

"Vi har da først," sagde Hatteras, "dette vidtstrakte hav, som omgiver os, og hvis bølger endnu intet skibs køl har furet."

"Endnu intet skib!" udbrød Altamont. "Det forekommer mig dog, at man ikke bør glemme *Porpoise*, der dog næppe er kommet over land hertil."

"Man kunne næsten være fristet til at antage dette sidste," svarede Hatteras, "i det mindste når man betragter de klipper, det nu svømmer på."

"Nuvel, Hatteras," sagde Altamont noget irriteret, "men når det kommer til stykket, er det dog bedre at ligge således end at forsvinde i luften som *Forward*."

Hatteras ville allerede svare med en bidende bemærkning, da doktoren lagde sig imellem.

"Mine venner," sagde han, "det drejer sig nu ikke om skibe, men om et nyt hav ..."

"Det er ikke nyt længere," afbrød Altamont ham. "Det har allerede fået navn på alle kort over Nordpolen. Det hedder det nordlige polarhav, og jeg anser det ikke for passende at forandre dette navn. Skulle vi senere opdage, at det kun er en enkelt havdel, så kan vi da altid videre overveje, hvad der er at gøre."

"Nu vel, det være således!" svarede Hatteras.

"Deri er vi altså enige," sagde doktoren, der allerede begyndte at beklage, at han havde fremkaldt en diskussion, som i den grad pirrede den nationale forfængelighed.

"Lad os da beskæftige os med det land, vi for øjeblikket befinder os på," tog Hatteras atter ordet. "Det er mig ikke bekendt, at det har noget navn, end ikke på de allernyeste kort."

Han så, mens han sagde dette, skarpt på Altamont, der imidlertid ikke skyede hans blik, men svarede:

"De kunne dog muligvis tage fejl, Hatteras."

"Tage fejl! Hvad mener De? Dette ubekendte land ..."

"Har allerede et navn," fortsatte amerikaneren roligt.

Hatteras tav, men hans læber skælvede.

"Og hvad hedder det?" spurgte doktoren noget forbavset over amerikanerens forsikring.

"Min kære Clawbonny," svarede denne, "det er enhver søfarendes vane, for ikke at sige hans ret at give det land navn, som han først har betrådt. Det forekommer mig altså, at jeg ved en tidligere lejlighed har kunnet gøre brug af denne ret."

"Imidlertid ..." sagde Johnson, som amerikanerens koldblodighed irriterede.

"Man vil næppe påstå," vedblev denne uden at lade sig forstyrre, "at *Porpoise* ikke er kommet til denne kyst. Selv om man antager, at den er kommet hertil over land, så forandrer det dog i grunden intet ved sagen," tilføjede han med et blik på Hatteras.

"Det er en påstand, som jeg ikke lader gælde," svarede Hatteras, der kun med besvær kunne holde sin opbrusende vrede tilbage. "For at have ret til at give et land navn, må man i det mindste opdage det, hvad De dog i grunden ikke har gjort. Og forresten, De, der nu vil foreskrive os love, hvor var De nu uden os? Tyve fod under sneen?"

"Og De, mine herrer," svarede amerikaneren hurtigt, "hvor ville De nu være henne uden mit skib? Elendigt omkommet af sult og kulde!"

"Mine venner," sagde doktoren, der søgte så godt som muligt at lægge sig imellem, "vær dog endelig lidt rolige! Det vil alt sammen ordne sig; hør hvad jeg har at sige Dem."

"Herren der," vedblev Altamont, idet han pegede på kaptajnen, "kan for mig give alle de lande, som han fremtidig opdager, navn efter forgodtbefindende, men dette kontinent tilhører mig! Jeg kan ikke engang gå ind på, at det får to navne ligesom Grinnell Land, der også hedder Prince Albert's Land, fordi en englænder og en amerikaner næsten opdagede det samtidig. Her forholder sagen sig anderledes. At jeg kom hertil først er ubestrideligt! Intet skib har før mit berørt denne kyst. Intet menneskes fod har før min betrådt dette land; jeg har altså givet det et navn, og det skal det beholde."

"Og det er?" spurgte doktoren.

"New America," svarede Altamont.

Hatteras hænder knyttede sig krampagtigt på bordet. Men han gjorde vold på sig selv, om det end kun skete med stor selvovervindelse.

"Kan De påvise mig," spurgte Altamont endnu engang, "at en englænder nogensinde før en amerikaner har betrådt denne jordbund?"

Johnson og Bell tav, skønt de var lige så opbragte som kaptajnen over hans modstanders bydende optræden. Men der var nu ikke noget at svare på hans spørgsmål.

Efter nogle øjeblikkes pinlig tavshed tog doktoren atter ordet.

"Mine venner," sagde han, "den første menneskelige lov er retfærdighed; den indeslutter alle andre i sig. Lad os altså være retfærdige og lad os ikke hengive os til falske følelser. Altamonts prioritet forekommer mig ganske utvivlsom. Mod den er der intet at indvende, men vi vil senere tage revanche, og England skal ikke komme til kort ved vore opdagelser. Lad altså dette land beholde navnet New America. Men Altamont har, da han døbte det således, dermed ikke foregrebet betegnelsen af de enkelte bugter, pynter og forbjerge, og jeg finder ikke, at der er nogen grund, som taler imod, at vi giver den bugt, vi for øjeblikket befinder os i, navnet Victoriabugten."

"Nej, ingen," svarede Altamont, "når det forbjerg, som derhenne strækker sig ud i havet, får navnet Kap Washington."

"De havde også," udbrød Hatteras ude af sig selv, "kunnet vælge et for engelske ører mindre utåleligt navn."

"Men intet dyrebarere for et amerikansk," svarede Altamont, fuld af stolthed.

"Holdt, holdt!" faldt doktoren ind, "hvad er det for stridigheder? Lad en amerikaner kun være stolt af sine store mænd. Vi må ære geniet, hvor vi end finder det; og da Altamont har truffet sit valg, så lad os nu tale om os og vore. Hvad først vor kaptajn angår, så ..."

"Doktor," sagde denne, "dette land er et amerikansk land, og jeg ønsker ikke at mit navn skal blive foreviget ved det."

"Er det uigenkaldeligt?" spurgte doktoren.

"Ubetinget!" svarede Hatteras.

Doktoren blev da ikke videre stående ved dette spørgsmål.

"Nuvel, så er turen til os," sagde han, idet han vendte sig om til Johnson og Bell; "vi vil her lade blive nogle spor tilbage af vor fart. Jeg foreslår, at den ø, som man ser der henne i omtrent to kilometer afstand, døbes Johnsonøen til ære for vor brave proviantforvalter."

"Åh," sagde denne noget forlegen, "åh, mr. Clawbonny!"

"Bjerget, som vi ser der i vest, vil vi kalde Bell Mountain, hvis vor kære tømmermand giver sit minde til det."

"Alt for megen ære for mig," svarede Bell.

"Det er kun retfærdigt," sagde doktoren.

"Det er ganske godt således," bekræftede Altamont.

"Vi har altså endnu kun vort fort at døbe," sagde doktoren, "og dets navn kan forhåbentlig ikke vække nogen strid. Hverken hendes nåderige majestæt, dronning Victoria, eller Washington skylder vi, at vi nu er sikre her; for det må vi alene takke det guddommelige Forsyn, der frelste os alle, idet det førte os sammen. Og fortet skal derfor hedde Providence."

"Det er godt tænkt!" mente Altamont.

"Fort Providence," gentog Johnson, "det klinger godt. Når vi nu altså vender tilbage fra vor udflugt mod norden, vil vi komme til at passere Kap Washington for at nå Victoriabugten, og vi vil derfra begive os til Fort Providence for at finde ro og hvile i Doctor's House."

"Ja, det er ganske rigtigt," sagde doktoren, "senere vil vi få lejlighed til at give flere navne, der forhåbentlig ikke skal vække nogen strid; for, mine venner, her må vi dog gensidigt holde os til hinanden og søge vor styrke i gensidigt venskab. Vi repræsenterer hele menneskeheden på denne kyst. Lad os ikke hengive os til de afskyelige lidenskaber, der sønderriver samfundet, men lad os være enige, og stærke i vor enighed. Hvem ved, hvilke farer der endnu venter på os, og hvilke lidelser Himlen vil sende os, før vi skal gense hjemmet. Lab os da være som én, og lad os holde al skinsyge borte; den er altid uheldig, men her er den dog allermindst på sin plads. De forstår mig, Altamont? Og De også, Hatteras, ikke sandt?"

Ingen af de to tiltalte svarede, men doktoren lod, som om det var sket.

Bagefter talte man om andre ting. Det gjaldt om at organisere jagten, dels for at komplettere provisionerne, men først og fremmest for at tilvejebringe nogen afveksling; med foråret måtte hvide harer, snehøns, ja selv ræve og bjørne komme igen, og man besluttede altså ikke at lade nogen dag gå hen uden at foretage en rekognoscering.

8. En udflugt til den nordlige del af Victoriabugten

Dagen efter, ved det første sollys, klatrede Clawbonny med besvær op ad den stejle klippe, Doctor's House støttede sig til. Denne endte foroven med en stump spids. Doktoren nåede let op på denne top, hvorfra hans blik omfattede en vid strækning af det sønderrevne terræn, der syntes at skylde et vulkansk udbrud sin tilstand. Et uendelig hvidt tæppe lå bredt over land og hav, så at det ikke var muligt at adskille den ene genstand fra den anden.

Da doktoren så, at dette punkt ragede op over alle de omgivende plateauer, fattede han en plan, læseren sikkert vil forbavses over.

Han gennemtænkte den, forandrede og forfulgte den og var fuldstændig herre over den, da han kom tilbage til huset for at meddele den.

"Det er faldet mig ind," sagde han, "at opføre et fyrtårn på toppen af den kegle, der hæver sig over os derovre."

"Et fyrtårn?" spurgte alle.

"Ja, et fyrtårn! Det vil frembyde den dobbelte fordel, at det, når vi vender hjem fra længere udflugter, ved nattetid kan tjene os som fører og i vintermånederne belyse denne højslette."

"Ganske vist," mente Altamont, "vil en sådan indretning være yderst nyttig; men hvorledes vil De gribe den sag an?"

"Jeg vil skaffe fyrtårnet til veje ved hjælp af *Porpoise*s skibslanterne."

"Godt, men hvad skal ilden i fyrtårnet vedligeholdes med? Måske med sælhundetran?"

"Nej. Lyset fra denne olie er alt for svag; det ville knap gennemtrænge tågen."

"Vil De da måske tilberede gas af vore stenkul?"

"Nej, også det lys ville være utilstrækkeligt, og det ville desuden være urigtigt at opbruge en del af vort brændselsmateriale til det."

"Nå," sagde Altamont, "men så ser jeg ikke ..."

"Hvad mig angår," mente Johnson, "så tror jeg, siden jeg har set kuglen af kviksølv, brændeglasset af is og indretningen af Fort Providence, at mr. Clawbonny så noget nær er i stand til alt."

"Men," spurgte Altamont, "vil De da ikke meddele os, hvilken slags fyrtårn De har i sinde at opføre?"

"Det er meget simpelt," svarede doktoren; "jeg agter at benytte et elektrisk lys."

"Et elektrisk fyrtårn!"

"Ja, har De ikke ombord på *Porpoise* et fuldstændigt bunsensk batteri?"

"Jo, ganske vist," svarede amerikaneren.

"Og De har sikkert også, da De tog det med, haft til hensigt at benytte det til forsøg; for der mangler her intet, hverken de fuldstændigt isolerede ledningstråde eller de nødvendige syrer til at sætte elementerne i virksomhed. Det vil altså være let at frembringe et elektrisk lys. Man vil se udmærket ved det, og alligevel koster det os ingenting."

"Det er herligt," sagde Johnson, "og uden at spilde et øjeblik ..."

"Nå ja, materialet er forhånden," svarede doktoren; "i løbet af en time kan vi få opført en tre meter høj søjle, der vil være fuldstændig tilstrækkelig."

Doktoren gik ud, og de andre fulgte ham til klippeblokkens top. Søjlen voksede hurtigt i vejret og blev snart kronet med en af *Porpoise*s skibslanterner.

Derpå anbragte doktoren ledningstrådene, der med den anden ende var befæstet til batteriet. Dette var blevet opstillet i ishusets salon i nærheden af kakkelovnen, for at det kunne være beskyttet imod kulden, og derfra løb da trådene til fyrtårnets lanterne.

Alt dette var hurtigt bragt i orden, og man afventede nu blot solnedgangen for at se virkningen. Da mørket kom, blev de to kulspidser nærmet til hinanden, og straks blinkede der et strålebundt mellem dem, som selv den stærkeste storm ville være afmægtig over for. Det var et prægtigt syn at se disse blændende stråler, der i hvidhed kappedes med omgivelserne og kastede en grel skygge fra alle fremspringende punkter. Johnson kunne ikke lade være at klappe i hænderne.

"Ja, det er en prægtig doktor, denne mr. Clawbonny," sagde han; "han kan endog lave solskin!"

"Man må forstå sig en smule på alting," svarede doktoren beskedent.

Endelig gjorde kulden en ende på den almindelige beundring, og alle ilede ind for at hylle sig ind i tæpperne.

Måden at leve på blev nu regelmæssigt indrettet. I de følgende dage, fra den femtende til den tyvende april, var vejret højst ustadigt; der var endog flere gange indtil tyve graders forskel på temperaturen, og atmosfæren overraskede hele tiden

med forandringer; snart var den fuld af sne og hvirvelvinde og derpå igen så tør og kold, at man ikke uden den højeste grad af forsigtighed kunne sætte foden uden for døren.

Om lørdagen lagde vinden sig imidlertid, og det blev muligt at foretage en udflugt. Man besluttede da at gå på jagt for at komplettere provianten.

Allerede om morgenen begav Altamont, doktoren og Bell sig på vej, forsynet med dobbeltrifler, tilstrækkelig ammunition og tillige med økser og sneknive for det tilfælde, at det skulle blive nødvendigt for dem at indrette sig et nattely.

Under deres fravær skulle Hatteras undersøge kysten og foretage nogle observationer. Doktoren sørgede for at tænde fyrtårnet, hvis stråler på en såre heldig måde erstattede solskinnet. Men det er også kun det elektriske lys, der er i stand til dette. Det repræsenterede deroppe på klippen tre tusinde stearinlys eller tre hundrede store gasflammer.

Kulden var stærk, men tør og stille. Jægerne vandrede afsted i retning af Kap Washington, og den hårde sne, de gik på, gjorde dem det let at komme hurtigt fremad. På tre kvarter tilbagelagde de de seks kilometer fra Fort Providence. Duke sprang hele tiden muntert omkring dem.

Mod øst drog kysten sig tilbage, og Victoriabugtens høje toppe syntes at falde af mod nord. Det gav anledning til den formodning, at New America, når det kom til stykket, kun var en ø; men talen var endnu ikke om at bestemme dens form.

Jægerne holdt sig til strandbredden og vandrede ivrigt fremad. Man så ikke ringeste spor af beboelse og ikke mindste rest af nogen hytte; det var åbenbart, at man vandrede på en jord, der endnu ikke var blevet betrådt af noget menneske.

I de første tre timer kom man næsten tre mil fremad og gjorde ikke holdt for at spise; men jagten syntes at blive fuldstændig resultatløs; intetsteds var der spor at opdage af nogen hare, ræv eller ulv. Kun hist og her hoppede nogle enkelte snehøns omkring, som budbringere om foråret og det arktiske dyreliv.

De tre jægere havde måttet gå temmelig langt ind i landet for at komme uden om dybe kløfter og spidse klipper ved foden af Bell Mountain, men senere nåede de imidlertid igen bredden. Isen var endnu ikke brudt op, så at havet endnu stadig lå som en stor tilfrossen flade, men nogle sælhundespor forkyndte allerede, at disse amfibier igen begyndte at vise sig på ismarken. De brede spor og de friske isbrud gjorde det endog aldeles utvivlsomt, at flere af dem havde været her for nylig.

Sælhundene soler sig nemlig meget gerne og strække sig dovne ud på bredderne for at nyde den velgørende varme.

Doktoren gjorde sine ledsagere opmærksomme på disse spor.

"Vi vil nøje mærke os disse steder," sagde han; "muligvis træffer vi ved sommertid her sælhundene i store skarer, og i sådanne af mennesker kun lidet besøgte egne vil det ikke være vanskeligt at nærme sig dem og fange dem. Men man må alligevel tage sig meget i agt for at forskrække dem, for de forsvinder da som efter en fælles aftale alle sammen for aldrig mere at komme igen. Det hænder ikke så ganske sjældent, at ubehændige jægere i stedet for at dræbe dem enkeltvis, ved larmende masseangreb på dem går fuldstændig glip af deres bytte."

"Jager man dem kun for deres skinds og deres trans skyld?" spurgte Bell.

"Ja, det er det eneste af dem, europæerne bruger. Men eskimoerne derimod fortærer dem fuldstændigt, skønt jeg bestemt ikke vil sige, at deres kød har noget appetitligt ved sig. Bliver det tillavet godt, kan det imidlertid spises, og jeg forpligter mig til at stille så gode sælhundekoteletter på bordet, at jeg ikke tvivler om, at de vil smage alle mine ærede rejsefæller."

"Ja, jeg for mit vedkommende i det mindste," sagde Bell, "har så ubetinget tillid til Dem, at jeg på forhånd forpligter mig til at spise så meget af disse koteletter, som De, hr. doktor, forlanger."

"Men, min kære Bell, hvor meget De end spiste, ville De dog ikke kunne konkurrere med en grønlænder, for han kan på en eneste dag sætte hele femten pund til livs."

"Femten pund!" udbrød Bell, "det kalder jeg en mave!"

"Ja," svarede doktoren, "det er polarmaver, der udvider sig efter forgodtbefindende, men vel at mærke også skrumper sammen igen og i lige grad kan tåle mangel og overflod. Ved begyndelsen af måltidet er eskimoen mager, men når han rejser sig fra det, er han så tyk, at man knap kan kende ham igen. Det er konstateret, at han ofte holder måltid en hel dag igennem."

"Denne grådighed," sagde Altamont, "er åbenbart ejendommelig for beboerne af kolde lande."

"Jeg tror det," svarede doktoren; "i de arktiske egne må man spise meget, ikke blot for at vedligeholde legemets kræfter, men overhovedet sin eksistens. Hudson Bay-kompagniet leverer

således også daglig pr. mand otte pund kød eller tolv pund fisk eller to pund pemmikan."

"Det må være en levevis, der giver kræfter," bemærkede Johnson.

"Ikke dog så meget, som De tror, min ven; en således fodret indianer leverer ikke mere arbejde end en englænder, der ernærer sig ved et pund oksekød og en liter øl."

"Altså er alt meget godt indrettet, mr. Clawbonny."

"Ja, ganske vist. Men en ægte grønlænders måltid kan unægtelig ofte sætte i forbavselse. Således var sir Ross, da han overvintrede på Boothia, højligt forundret over sine føreres grådighed. Han beretter, at to mand, hører De vel at jeg siger *to*, på én morgen slugte en hel fjerdepart af en bisamokse; de skar kødet i lange strimler, og lod det glide ned i spiserøret, hvorpå de skar det af, så snart munden ikke kunne rumme mere. Eller også lagde de sig, så lange de var, på jorden og slugte omtrent kødet på samme måde, som en boa sluger en okse."

"Fy," sagde Bell, "det er jo nogle modbydelige skabninger!"

"Enhver spiser på sin måde," svarede amerikaneren filosofisk.

"Ja, heldigvis," sagde doktoren.

"Nå," bemærkede Altamont, "når ernæringsdriften under disse breddegrader er så mægtig, undrer jeg mig ikke længere over, at man i polarfarernes rejseberetninger altid ser måltiderne omtalte."

"De har ret," mente doktoren, "den samme bemærkning har jeg også gjort; og det kommer vel ikke blot af, at man her trænger til meget rigelig føde, men også af, at man ofte meget vanskeligt kan forskaffe sig den. Derfor må man stadig tænke på denne sag og følgelig også hyppigt tale om den."

"Men når min hukommelse ikke slår fejl," sagde Altamont, "så behøver bønderne i Norge, selv i de koldeste egne, ikke så kraftig en føde. De spiser nogle mælkeretter, æg, brød af birkebark og ofte vel også laks, men egentlig aldrig kød, og dog ser man også der ganske sunde og kraftige knøse."

"Ja, det ligger i konstitutionen," svarede doktoren, "og jeg tør ikke have nogen egentlig mening om det. Men i hvert tilfælde tror jeg, at den anden eller tredje generation af nordmænd, der var udvandret til Grønland, til sidst også selv ville leve på grønlandsk. Ja, hvis vi lever længe endnu i dette velsignede land, bliver vi måske til sidst selv grønlændere og slughalse."

"Mr. Clawbonny gør mig ligefrem sulten, når han taler således," sagde Bell.

"Mig ikke," svarede Altamont; "det betager mig appetitten og indgyder mig kun væmmelse for sælhundekødet. Men se der! Jeg tror vi kan komme til at gøre en prøve. Jeg skulle tage meget fejl, hvis der ikke ligger en levende masse derhenne på isen!"

"Det er en hvalros!" udbrød doktoren fornøjet; "nu blot stille fremad!"

Virkelig muntrede et stærkt eksemplar af denne dyreart sig i en afstand af et par hundrede meter. Fyren strakte og væltede sig velbehageligt i solens blege stråler.

De tre jægere fordelte sig således, at de afskar dyret tilbagevejen; skjult bag ishøje listede de sig så nær hen til det som muligt og gav derpå ild.

Hvalrossen væltede sig omkring, knuste med fuld kraft isen og forsøgte at flygte; men Altamont angreb den med øksen og afhuggede dens rygfinne [Note 7)]. Den satte sig endnu til

fortvivlet modværge, men truffet af nogle kugler lå den snart livløs på ismarken, der var farvet af dens blod.

Det var et mægtigt dyr, der kunne have leveret flere fade olie. Men doktoren afskar kun det lækreste stykke kød og lod derpå kadaveret ligge til nogle ravne, der ved denne årstid plejer at krydse i luften.

Natten var nu ikke længere fjern, og man tænkte på at vende tilbage til Fort Providence. Himlen var blevet fuldstændig klar, og før månen gik op, strålede den med klart stjernelys."

"Nuvel, lad os bryde op," sagde doktoren, "det bliver allerede sent; vor jagt har ganske vist ikke været synderlig heldig, men når jægeren bringer noget hjem med sig til aftensmaden, skal han ikke beklage sig. Vi vil vælge den korteste vej og tage os i agt for at gå vild; stjernerne skal vise os vejen."

Men i de egne, hvor Polarstjernen næsten stråler lige over vandrerens hoved, egner den sig kun meget dårligt til at være fører. Heldigvis understøttede imidlertid månen doktoren i hans bestemmelse af retningen.

For at afkorte vejen besluttede han at undgå kystens krumninger og gå tværs over landet. Det var ganske vist mere lige ud, men også mere usikkert, og det lille selskab var da virkelig efter nogle timers forløb gået fuldstændig vild.

Man rådslog om, hvorvidt det ikke var at foretrække at tilbringe natten i en ishytte, hvile ud og derpå den næste morgen vende tilbage til kysten og følge denne videre. Da doktoren imidlertid frygtede for at gøre Hatteras og Johnson bange uden nødvendighed, holdt han fast på at fortsætte vejen.

"Duke lyder os," sagde han, "og Duke kan ikke tage fejl; dens instinkt er nu meget mere værd end alle stjerner. Lad os følge

den."

Duke løb foran, og det var ikke uden grund man satte sin lid til den. Snart blev der et lysskær synligt i horisonten, og det kunne ikke forveksles med en stjerne, da et sådant lys ikke ville være synligt på grund af tågen.

"Der er vort fyrtårn!" udbrød doktoren.

"Tror De, mr. Clawbonny?" spurgte Bell.

"Ja, ganske sikkert; lad os kun gå fremad i retning af det!"

Jo nærmere jægerne kom, desto klarere blev lyset, og snart gik de som i en stribe lysstøv, mens den vældige stråle kastede lange skygger hen over snedækket.

De fordoblede deres skridt, og efter at der atter var gået halvanden time, klatrede de op af Fort Providences vold.

9. Kulde og varme

Med en vis uro ventede Hatteras og Johnson allerede på dem. Da de nu var kommet tilbage, var det unægtelig yderst velgørende for dem at finde sådan en varm og bekvem bolig. Temperaturen var siden aftenens frembrud sunket betydeligt; termometret viste i fri luft –31 grader Celsius.

Udmattede, som de var af anstrengelse, og halvt forkomne, ville de i virkeligheden heller ikke have kunnet nå videre. Heldigvis var kakkelovnene godt ophedet og komfuret ventede på udbyttet af jagten. Doktoren blev atter valgt til kok. Han ville vise sin dygtighed i at tillave nogle hvalroskoteletter, og kl. ni sad alle fem rejsefæller ved et styrkende måltid.

"Min tro," sagde Bell, "selv om jeg skulle blive anset for en eskimo, tilstår jeg, at måltidet forekommer mig den vigtigste ting ved en overvintring. Når man endelig engang har lejlighed til det, skal man tage ordentlig for sig af retterne."

Alle rejsefællerne havde munden fuld og kunne ikke straks svare, men doktoren gav ved tegn sit bifald til kende.

Hvalroskoteletterne blev erklæret for delikate, og man spiste dem op indtil den sidste bid, hvilket jo talte tydeligere til gunst for dem end alle erklæringer.

Som sædvanlig lavede doktoren efter måltidet kaffe. Han overlod aldrig til nogen anden at tilberede denne fortræffelige drik. Han kogte den i en sprit-kaffekande på bordet og skænkede den kogende for sine rejsefæller. Han for sit vedkommende forlangte, at den ligefrem skulle brænde ham på tungen, ellers agtede han det ikke værd at lade den glide ned

gennem sin strube. Men i aften drak han den endnu varmere end ellers, så at hans rejsefæller ikke kunne gøre ham det efter.

"De må dog bestemt brænde Dem, doktor," sagde Altamont.

"Nej, på ingen måde," svarede han.

"Ja, så er Deres gane virkelig kobberforhudet," sagde Johnson.

"Nej, mine venner, og man kan udmærket godt følge mit eksempel. Der gives tilmed folk, og til dem hører jeg selv, som kan drikke kaffe, der er fem og halvtreds grader varm."

"Fem og halvtreds grader," råbte Altamont; "en sådan hede formår jo knap hånden at udholde!"

"Ganske rigtigt, Altamont, for hånden kan i almindelighed ikke tåle mere end halvtreds grader Celsius; men gane og tunge er i denne forstand også mindre følsomme end hånden og tåler en varmegrad, som denne ikke kan udholde."

"De sætter mig i forbavselse," sagde Altamont.

"Godt, jeg skal overbevise Dem."

Doktoren dyppede da salontermometret ned i sin varme kaffe og ventede, til det havde nået 55° Celsius. Med kendeligt velbehag skyllede han derpå den vederkvægende drik ned. Bell ville tappert følge hans eksempel, men brændte sig, så at han skreg højt.

"Det er vanen, der mangler," sagde doktoren.

"Clawbonny," spurgte Altamont, "kan De angive os den højeste varmegrad, som det menneskelige legeme formår at udholde?"

"Meget godt," svarede doktoren, "man har anstillet forsøg over det, og er også kommet til ganske mærkelige resultater. Jeg mindes en to-tre stykker, og De kan ved dem overbevise Dem

om, at man kan vænne sig til alt, selv til ikke at steges, hvor en okse ville gøre det. Man fortæller således, at nogle tjenestepiger i byen Rochefoucauld i Frankrig i ti minutter kunne holde det ud i en bagerovn, i hvilken der var en varmegrad af 132° Celsius, det vil sige 32° mere end den varmegrad, det kogende vand har."

"Nå, det må man sige, det var nogle ordentlige piger!" udbrød Altamont.

"Tillad mig at meddele Dem et andet utvivlsomt eksempel. Ni af vore landsmænd, Fordyce, Banks, Solander, Blagden, Home, North, lord Seaforth og kaptajn Phillips udholdt i 1774 en temperatur af 128° celsius, mens æg og roastbeef stegte omkring dem."

"Men det var også englændere," sagde Bell med en vis stolthed.

"Javel, Bell," bekræftede doktoren.

"Åh, amerikanere ville have tålt det bedre endnu," bemærkede Altamont.

"Nej, de var blevet stegt," svarede doktoren med et smil.

"Og hvorfor det?" spurgte amerikaneren.

"I hvert tilfælde har endnu ingen af dem forsøgt det, og jeg kan derfor kun tale om mine landsmænd. Jeg vil endnu anføre et sidste eksempel, der ville være fuldstændig utroligt, hvis ikke de folk, der har bevidnet sagen, satte den uden for al tvivl. Hertugen af Ragusa og en doktor Jung, en franskmand og en østriger så endog en tyrk gå i et bad, der havde en temperatur af 78° Celsius."

"Men det forekommer mig dog," sagde Johnson, "at dette ikke kan stå ved siden af, hvad De omtalte tjenestepiger og vore landsmænd har præsteret."

"Undskyld," svarede doktoren, "der er en stor forskel på, om man befinder sig i varm luft eller i varmt vand. Den varme luft fremkalder en fordampning, der bevarer legemet, mens man i varmt vand ikke transpirerer, og derfor brænder sig. Den højeste temperatur, som man mener at kunne give et bad er 42° Celsius. Den omtalte tyrk må altså have været et usædvanligt menneske, når han kunne tåle en varme på 78 grader."

"Mr. Clawbonny," spurgte Johnson, "hvilken temperatur har i almindelighed levende skabninger?"

"Det er forskelligt alt efter deres natur," svarede doktoren; "således har fuglene af alle dyr den største legemsvarme, og mellem dem står atter and og høne forrest; deres legemsvarme overgår 43° Celsius, mens uglerne fx kun når 40°. I anden linje kommer da pattedyrene og menneskene; englændernes temperatur er i almindelighed 37° Celsius."

"Jeg er ganske sikker på, at mr. Altamont vil gøre fordring på en større varme for amerikanerne," sagde Johnson leende.

"Nå, der er ganske sikkert meget varmblodige folk imellem dem; men da jeg aldrig har stukket et termometer ind i deres brystkasse eller ind under deres tunge, kan jeg umuligt sige noget sikkert i så henseende. For øvrigt," tilføjede doktoren, "forskellen imellem de forskellige menneskeracer er heller ikke kendelig, når de befinder sig under samme forhold og nyder den samme næring. Jeg kunne næsten være fristet til at påstå, at den menneskelige legemsvarme er den samme under ækvator som under polen."

"Altså," sagde Altamont, "er vor her den samme som i England?"

"Ja, ganske sikkert," svarede doktoren; "hvad de andre pattedyr angår, så overgår deres temperatur for det meste menneskets lidt. Hesten står det meget nær og ligeledes haren, elefanten og tigeren; men katten, egernet, rotten, panteren, fåret, oksen, hunden og aben når 39° og endelig det mest foretrukne af den slags dyr, svinet, har endog over 40°."

"Det er nedværdigende for os," sagde Altamont.

"Herpå følger amfibierne og fiskene, hvis temperatur er meget forskellig, alt efter vandets. Slangen har kun 30°, frøen 25, hajen i almindelighed endnu en grad mindre, og insekterne endelig synes kun at have luftens og vandets temperatur."

"Det er alt sammen ganske godt," sagde Hatteras, der nu endelig tog ordet, "og jeg takker doktoren for det udtog, han har givet os af sin viden. Men vi snakker, som om der forestod os en stor hede. Vil det ikke være mere på sin plads at tale om kulden, at få at vide, hvad vi eventuelt kunne vente os i så henseende, og hvilken den laveste hidtil iagttagne temperatur er?"

"Det er rigtigt," mente Johnson.

"Intet er lettere end det," sagde doktoren, "og jeg står gerne til tjeneste med oplysninger."

"Det vil jeg tro," sagde Johnson, "De ved jo alt."

"Jeg ved ikke andet, mine venner, end hvad jeg har lært af andre; efter mine meddelelser vil alle være lige så vel underrettede som jeg. Om kulden og de i Europa iagttagne laveste temperaturer kan jeg kun sige følgende: Man har oplevet mange hårde vintre, og det synes som de strengeste af dem vender tilbage efter en periode af omtrent 41 år, et tidsrum der falder sammen med den rigeste tid på solpletter. Jeg minder

her om vinteren i 1364, da Rhône frøs til indtil Arles; om den i 1408, da Donau frøs til i hele sin længde og ulvene gik over Kattegat uden at få våde poter; om den i 1509, under hvilken det adriatiske hav frøs til ved Venedig, Cette og Marseille og Østersøen endnu den 10. april ikke kunne befares; om den i 1608, under hvilken alt kvæget omkom i England; om den i 1789, da Themsen var frossen indtil Gravesend, seks mil fra London; om den i 1813, som franskmændene mindes med skræk, og endelig om den i 1829, den strengeste og mest vedvarende i det nittende århundrede. Dette med hensyn til Europa."

"Men hvilken kuldegrad kan der være her oppe over den nordlige vendekreds?" spurgte Altamont.

"Nå," mente doktoren, "jeg tror vi selv har oplevet den hårdeste kulde, der nogensinde er blevet iagttaget, for sprittermometret viste på en dag –58° Celsius, og når jeg husker mig rigtigt om, er den laveste temperaturgrad, der hidtil er blevet iagttaget af polarrejsende –56,7°."

"Ja, vi er her blevet holdt tilbage ved en meget hård vinter," sagde Hatteras, "og det er højst uheldigt for os."

"De er blevet opholdt?" spurgte Altamont hurtigt, idet han så skarpt på kaptajnen.

"På vor fart mod vest," skyndte doktoren sig at sige.

"Altså ligger," sagde Altamont, idet han atter optog samtalens tråd, "den højeste og laveste temperaturgrad mellem +57° og –58° Celsius?"

"Ja," svarede doktoren, "et i fri luft anbragt termometer, der er beskyttet mod enhver tilbagestrålen, stiger aldrig over +57° Celsius, således som det på den anden side aldrig synker ned under –58°."

"Men hvis solen," sagde Johnson, "pludselig slukkedes, ville så ikke Jorden komme til at opleve en langt betydeligere kulde?"

"Solen vil ganske sikkert ikke slukkes," sagde doktoren, "men selv om det skete, ville temperaturen vanskeligt synke ned under den angivne grad."

"Det er mærkværdigt."

"Jeg ved nok, at man for de uden for atmosfæren liggende rum tidligere antog tusinder af grader, men efter en lærd franskmand, Fourriers undersøgelser må man nu opgive disse formodninger."

"Men sig mig, doktor," spurgte Altamont, "er Amerikas temperatur ikke lavere end de andre landes?"

"Upåtvivlelig; men det må De ikke blive forfængelig over," sagde doktoren leende.

"Og hvorledes forklarer man dette fænomen?"

"Man har søgt en forklaring på det, men ikke fundet nogen tilfredsstillende. Således opstillede Halley den formodning, at en komet, der engang var stødt skævt mod Jorden, havde forskudt dens rotationsakse, det vil altså sige dens pol. Ifølge ham skulle Nordpolen, der tidligere fandtes ved Hudsonbugten, være rykket længere mod øst, og egnene omkring den gamle pol skulle da være blevet så afkølede, at solen ikke havde formået at opvarme dem igen."

"Og De slutter Dem ikke til denne teori?"

"Nej, på ingen som helst måde; for hvad der gælder for Amerikas østkyst, gælder ikke for vestkysten, hvis temperatur er betydelig højere. Man må blot indrømme, at der gives isotermelinjer, der afviger fra Jordens polarkredse, det er det hele."

"Ved De, mr. Clawbonny," sagde Johnson, "at der under de nuværende forhold lader sig ret godt passiare om kulden."

"Ja, bestemt, Johnson; vi er for øjeblikket i stand til at kalde praksissen til hjælp for vor teori. Disse egne er et uhyre laboratorium, hvor man er i stand til at anstille mærkværdige forsøg med hensyn til lave temperaturer. Men først og fremmest gælder det her om at være påpassende og klog; hvis der skulle gå frost i en eller anden del af Deres legeme, så gnid den straks med sne for at få blodcirkulationen i gang igen. Og når De kommer tilbage til ilden, så tag Dem i agt, for De kunne let komme til at brænde både hænder og fødder uden at lægge mærke til det. Det ville gøre amputationer nødvendige, og så vidt muligt vil vi dog søge ikke at lade noget af os selv blive tilbage i disse polaregne. Men for øjeblikket, mine venner, tror jeg vi ville gøre godt i at unde os selv nogle timers hvile."

"Ja, lad os det," svarede doktorens ledsagere.

"Hvem har vagt ved kakkelovnen?"

"Jeg," svarede Bell.

"Godt, min ven, så se efter, at ilden ikke går ud, for det er en forbistret kulde i aften."

"Vær De kun rolig, mr. Clawbonny, det skal jeg nok sørge for, men forresten, se bare, himlen står fuldstændig i flammer."

"Ja," svarede doktoren, der nærmede sig vinduet, "det er et nordlys af sjælden skønhed! I sandhed et prægtigt syn! Jeg bliver aldrig træt af at betragte det."

Og virkelig beundrede doktoren altid disse kosmiske fænomener, som hans ledsagere ikke længere skænkede synderlig opmærksomhed. Han havde for øvrigt lagt mærke til, at der forud for dem altid gik en forstyrrelse af magnetnålen,

og han noterede sig sine iagttagelser, der var bestemt for den såkaldte *Weatherbook* [Note 8)].

Mens Bell vågede ved kakkelovnen, havde da de andre straks lagt sig på deres leje og var sunket hen i rolig slummer.

10. Vinterfornøjelser

Livet ved polen er sørgelig ensformigt. Mennesket er fuldstændig underkastet atmosfærens luner, der med fortvivlet hårdnakkethed bringer storm og streng kulde. Størstedelen af tiden er det fuldstændig umuligt at gøre et skridt ud af huset, og man må da leve fuldstændig indemuret i ishytterne. På denne måde hengår der lange måneder, hvor de rejsende bogstavelig talt lever som muldvarpe.

Den næste dag sank termometret nogle grader, og luften var fuld af hvirvlende snefnug, der bragte det svage dagslys til fuldstændig at forsvinde. Doktoren så sig fængslet til huset og lagde hænderne i skødet. Han havde intet at gøre uden hver time at rense forbindelsesgangen, der ellers truede med at forstoppes, og atter at glatte væggene, der blev fugtige ved varmen. Ishuset selv var højst solidt indrettet, og snefoget, der gjorde dets vægge tykkere, bidrog kun til at forøge dets modstandskraft.

Magasinerne holdt sig ligeledes godt. Alle fra skibet rømmede genstande var i bedste orden stablet op i disse "varedokker", som doktoren kaldte dem. Men selv om disse magasiner knap lå tres skridt fra huset, var det dog på mangen stormfuld dag næsten umuligt at komme til dem, og der måtte stadig i køkkenet opbevares en vis mængde proviant til det daglige behov.

At man havde losset *Porpoise* viste sig at være meget heldigt. Fartøjet bukkede under for et langsomt, umærkeligt, men uimodståeligt tryk, der lidt efter lidt ødelagde det. Det var åbenbart, at man ikke kunne bruge levningerne af det til noget,

men desuagtet håbede doktoren stadig, at man af dem kunne få en chalup, ved hvis hjælp det kunne blive muligt at komme tilbage til England. Øjeblikket til at bygge den var imidlertid endnu ikke kommet.

Således tilbragte de fem rejsefæller den meste tid i fuldstændig lediggang. Hatteras lå hensunket i tanker på sin seng, Altamont drak eller sov, og doktoren tog sig vel i agt for at vække dem af deres slummer, for han frygtede stadig for at fremkalde en eller anden uheldbringende ordveksling. Kun sjældent talte disse to mænd med hinanden.

Også under måltiderne bar den kloge doktor stadig omsorg for at føre underholdningen og lede den således, at der ikke kom nogen egoisme med i spillet. Men han havde stort besvær med at opnå sit mål. Så vidt som muligt søgte han at undervise sine rejsefæller, at adsprede dem eller dog vække deres interesse. Når han ikke var beskæftiget med ordningen af sine rejsenotitser, talte han altid om emner af historien, geografien eller meteorologien, der refererede sig til deres nuværende situation. Han meddelte dem sine kundskaber i en underholdende og let tilgængelig form og selv de mindste begivenheder, som de oplevede, vidste han at drage sig til nytte. Hans uudtømmelige hukommelse lod ham aldrig i stikken, og de læresætninger, han fremkom med, vidste han altid at give en forøget interesse ved anvendelse på øjeblikket og de tilstedeværende personer.

Man tager ikke munden for fuld, når man siger, at denne værdige mand var sjælen i den lille verden, som overvintrede der, en sjæl fuld af åbenhjertighed og retfærdighed. Hans rejsefæller havde ubegrænset tillid til ham, og selv Hatteras

elskede ham og nærede den største grad af respekt for ham. Ved sine ord, sit væsen og sine vaner virkede han så velgørende, at den eksistens, som disse mennesker førte sammen seks grader fra Nordpolen, forekom ganske naturlig; når doktoren talte, troede man at høre ham tale i sit værelse i Liverpool.

Og dog, hvor forskelligt var ikke disse skibbrudnes liv fra deres, der blev kastet hen på en ø i det stille ocean, hine Robinsoner, hvis tiltrækkende historie stadig fængsler læserne. Dér frembød en frugtbar jordbund og en yppig natur tusinde hjælpekilder; i hine herlige lande var en smule indbildningskraft i stand til at skabe materielt velvære, og jagt og fiskeri tilfredsstillede alt menneskeligt behov. Træerne gav den herligste føde, naturlige huler frembød beskyttelse, bækkene rislede for at slukke menneskets tørst, prægtige skygger beskyttede det mod heden og nogle løst henkastede frøkorn gav få måneder efter en rig høst. Bortset fra manglen på selskab var lykken fuldstændig. Og så lå oven i købet disse fortryllende øer, disse herlige lande på andre skibes vej; den skibbrudne kunne stadig håbe atter at blive optaget af disse skibe, og han ventede tålmodigt, til man rev ham ud af hans lykkelige eksistens.

Men her, ved denne New Amerikas kyst, hvilken forskel! Denne sammenligning anstillede doktoren ofte, men han beholdt den for sig selv, skønt han ganske vist var højligt fornærmet over den nødtvungne lediggang.

Med længsel ventede han på at tøvejret atter skulle indtræde, for at man igen kunne begynde at gøre udflugter. Og dog var det på den anden side ikke uden frygt, at han så det nærme sig, for det anede ham, at der ville komme højst alvorlige og

ubehagelige optrin mellem Altamont og Hatteras. Hvis man nogensinde nåede til polen, hvad ville så resultatet blive af disse to mænds rivalisering?

Han måtte altså først og fremmest søge at bringe disse to rivaler til en ubevidst forståelse og til frimodigt at udveksle deres tanker og anskuelser med hinanden; men at bringe en englænder og en amerikaner, to mennesker, som allerede fødslen gjorde til fjender, den ene fyldt med hele Gammel-Englands alvor, den anden begavet med sin nations foretagelseslystne, dristige og hensynsløse ånd, at bringe dem under samme hat, hvilket arbejde fuldt af vanskeligheder frembød det ikke!

Når doktoren tænkte over denne menneskenes uforsonlige kappestrid og denne nationale skinsyge, kunne han ikke lade være med at beklage al den svaghed, som rummes på denne jord.

Med Johnson talte han ofte om dette tema; den gamle sømand og han stemmede fuldstændig overens i så henseende. De rådførte sig da med hinanden om, hvilke midler man skulle gribe til, og på hvilken måde man bedst skulle afværge de forviklinger, som fremtiden truede med at bringe.

Imidlertid vedvarede det dårlige vejr. Man kunne ikke tænke på at forlade Fort Providence, om det så blot var for en time; dag og nat måtte man tilbringe i ishuset. Man kedede sig, med undtagelse af doktoren, der stadig fandt noget nyt at beskæftige sig med.

"Der er slet ingen mulighed for at adsprede sig?" sagde en aften Altamont. "På den måde lever vi jo her akkurat som krybdyrene, der ligger i dvale hele vinteren igennem."

"Ja, det er ganske sandt," bekræftede doktoren; "uheldigvis er vi ikke talrige nok til at sætte adspredelser i gang."

"Altså tror De," svarede amerikaneren, "at vi ville lide mindre af lediggang, hvis vi var her i større antal?"

"Ja, uden tvivl; for når hele skibsmandskaber tidligere har tilbragt en vinter i polaregnene, har de altid fundet midler til ikke at kede sig."

"Jeg er i sandhed," sagde Altamont, "nysgerrig efter at vide, hvorledes de har båret sig ad med det. Der må høre megen opfindsomhed til at afvinde en sådan situation dens fornøjelige sider. De gav dog vel ikke hinanden gåder at gætte?"

"Nej, de fandt på noget andet, der var bedre," svarede doktoren; "de havde i disse højnordiske lande indført to mægtige adspredelsesmidler: Pressen og skuespillet."

"Hvad? De havde en avis?" spurgte amerikaneren.

"De spillede komedie?" udbrød Bell.

"Ja, og de fandt en stor fornøjelse i det. Således foreslog kaptajn Parry under overvintringen på øen Melville sine folk disse to slags fornøjelser og gjorde det med det bedste resultat."

"Oprigtig talt," sagde Johnson, "jeg gad nok have været med der; det må have været mærkværdigt."

"Både mærkværdigt og underholdende, min brave Johnson; løjtnant Beechey blev teaterdirektør og kaptajn Sabine hovedredaktør for *Vinterbladet* eller *Tidende for Nordgeorgien*."

"En herlig titel for en avis," sagde Altamont.

"Dette blad udkom fra den 1. november 1819 indtil den 20. marts 1820 hver mandag. Det berettede alt, hvad der angik overvintringen og jagterne, det bragte meddelelser om småbegivenheder og ulykkestilfælde og om vejret og

temperaturen, og endvidere indeholdt det en mere eller mindre morsom revue. Ganske vist måtte man ikke søge en Sternes vid i den eller gøre fordring på at den skulle bringe så smukke artikler som *Daily Telegraph*; men man hjalp sig dog ganske godt med dem, og den bragte virkelig adspredelse ind i det stille liv; læserne var hverken vanskelige eller blaserede, og jeg tror, at en journalists opgave aldrig har været behageligere."

"Jeg kunne virkelig, min kære doktor," sagde Altamont, "have lyst til at se udtog af dette ugeskrift; dets artikler har dog åbenbart fra ende til anden båret mærker af frosten."

"Nej, på ingen måde," svarede doktoren; "og i ethvert tilfælde, selv om artiklerne kunne forekomme det filosofiske selskab i Liverpool eller det litterære institut i London en smule naive, så var de dog ypperlige for det i sneen begravede mandskab. De kan jo selv dømme om det."

"Hvad? De kan huske ...?"

"Vel ikke ligefrem, men De havde Parrys Rejser ombord på *Porpoise*, og jeg behøver kun at læse hans egne beretninger."

"Ja, gør det!" råbte alle.

"Intet er lettere end det."

Doktoren søgte det pågældende værk i salonens skab, og det var ikke vanskeligt at finde det sted, der var tale om.

"Se," sagde han, "her har vi nogle udtog af "*Tidende for Nordgeorgien*". Her er en skrivelse, rettet til hovedredaktøren:

"Med sand tilfredsstillelse modtog man hos os Deres forslag om grundlæggelsen af en avis. Jeg nærer den overbevisning, at den under Deres ledelse vil skaffe os megen fornøjelse og betydeligt lette vægten af vore hundrede mørke dage.

Den interesse, som jeg personlig nærer for sagen, har bragt mig til at undersøge det indtryk, som forslaget har gjort på hele selskabet, og jeg kan, for at bruge et af londonerpressen yndet udtryk, forsikre Dem om, at sagen har vakt ligefrem sensation hos vort publikum.

Dagen efter, at Deres prospekt var fremkommet, opstod der ombord en fuldstændig uvant efterspørgsel efter blæk. De grønne tæpper på vore borde var snart dækkede med en sand syndflod af fjerpenneaffald til stor harme for en af vore tjenere, der stak sig på dem under neglen, da han ville ryste dem af.

Jeg ved endelig fra god kilde, at hr. sergent Martin har ikke mindre end ni penneknive at slibe. Alle vore borde sukker under den ukendte vægt af skrivepultene, som nu i to måneder ikke har set dagens sys, og man siger endog, at der dybt nede fra lasten er bragt mangt et ris papir frem, der ikke troede, at det så snart skulle blive forstyrret i sin ro.

Jeg må ikke glemme at meddele Dem, at jeg nærer nogen mistanke om, at man vil forsøge i Deres brevkasse at indsmugle nogle artikler, som De ikke kan have brug for, da de savner enhver originalitet og ingenlunde hidtil er utrykte. Jeg kan forsikre, at man allerede i går aftes kunne se en forfatter, der i den ene hånd holdt et opslået bind af *Spectator*, mens han med den anden tøede sit blæk ved lampens flamme. Det vil være unødvendigt at anbefale Dem påpasselighed over for en sådan underfundighed; De vil selvfølgelig ikke i *Vinterbladet* præsentere det, som vore forfædre for århundreder siden har læst, mens de spiste frokost."

"Godt, meget godt," sagde Altamont, da doktoren havde læst stykket til ende, "deri er der virkelig sund humor, og forfatteren

af dette brev må have været en rigtig skælm."

"Skælm, det er netop det rette ord," svarede doktoren. "Dog vent, her er et andet stykke, som heller ikke savner humor:

> "Der søges en godt renommeret midaldrende kone til at være skuespillerinderne ved det kongelige teater i Nordgeorgien behjælpelige med deres toilette. Foruden en passende løn får hun te og øl efter behag. Ansøgninger indsendes til teaterkomiteen. – N.B. En enke foretrækkes."

"Min tro," svarede Johnson, "vore landsmænd kunne endnu more sig med spøg."

"Men enken," spurgte Bell, "fandt man hende?"

"Man fristes næsten til at antage det," svarede doktoren, "for her er også et til den nævnte komité rettet svar:

> "Mine herrer, jeg er enke og femogtyve år gammel. For min vandel og min dygtighed kan jeg fremvise rosende vidnesbyrd. Men før jeg påtager mig den omtalte plads som pyntekone hos skuespillerinderne ved Deres teater, ønsker jeg at vide, hvorvidt man er villig til at give mig to håndfaste matroser til assistance, når korsetterne skal snøres og bindes. Hvis det er tilfældet, mine herrer, så kan De gøre fuldstændig regning på Deres ærbødige
>
> *A. B.*
>
> *Efterskrift.* Kunne De ikke levere brændevin i stedet for øllet."

"Bravo!" udbrød Altamont, "jeg ser allerede i ånden pyntekoner, der snører ved hjælp af gangspillet. Men det er ganske vist, i godt humør må kaptajn Parrys ledsagere have været."

"Som alle, der har nået deres mål," svarede Hatteras.

Han kastede denne bemærkning midt ind i underholdningen og sank derpå atter hen i sin sædvanlige tavshed. Doktoren, der ikke ønskede at gå videre ind på det berørte punkt, fortsatte straks læsningen.

"Her er der nu," vedblev han, "et billede af lidelserne i højnorden; man kunne mangfoldiggøre det i det uendelige, men nogle bemærkninger er virkelig ganske træffende. De kan selv dømme:

- "Om morgenen gå ud for at trække frisk luft og ved det første skridt tage et ufrivilligt koldt bad i kokkens vandhul.
- Gå på jagt, træffe et rensdyr, lægge an og forsøge at give ild og så have det afskyelige uheld at bøssen klikker, fordi den er fugtig.
- Begive sig ud på vej med et stykke blødt brød, og når man føler appetit, finde det så hårdt, at man kan brække tænderne på det.
- Pludselig forlade middagsbordet, fordi man hører, at der en ulv i sigte og ved sin tilbagekomst finde maden spist op af katten.
- Vende tilbage fra en spadseretur, hengive sig til dybe og nyttige tanker og pludselig blive revet ud af dem ved at føle sig omfavnet af en bjørn."

"De ser, mine venner, at vi ikke ville være i forlegenhed for at tilføje flere andre polare ubehageligheder, men her er allerede nok. At det har været en tilfredsstillelse at konstatere deres tilstedeværelse i det øjeblik, da man udstod dem, derom kan der selvfølgelig ikke være tvivl."

"Det er unægtelig et underholdende tidsskrift," sagde Altamont, "og det er kun skade, at vi ikke kan holde det!"

"Men om vi nu forsøgte selv at grundlægge et," bemærkede Johnson.

"Vi, for fem mennesker?" svarede Clawbonny. "Vi var vel nok til at være dets redaktører, men hvor blev læserne af?"

"Ja, dem ville der ikke være flere af end tilskuere, hvis vi satte os i hovedet at spille komedie," sagde Altamont.

"Men, mr. Clawbonny," spurgte Johnson, "vil De ikke fortælle os noget om kaptajn Parrys teater; spillede man der nye stykker?"

"Ja, det gjorde man rigtignok; i begyndelsen blev der ganske vist benyttet to bind komedier, som var blevet taget med på *Hekla*, men da der blev givet en forestilling hver 14. dag, slap repertoiret snart op. Derpå gav så improviserede forfattere sig i kast med arbejdet, og Parry selv skrev ved juletid et for situationen passende stykke, der hed "Nordvestpassagen eller Rejsens Ende", og som gjorde uhyre lykke."

"En herlig titel," sagde Altamont, "men jeg tilstår, at jeg for min part ved behandlingen af dette emne ville være i forlegenhed med, hvorledes jeg fik knuden løst."

"Ja, De har sagtens ret," mente Bell; "hvem ved hvorledes det vil ende!"

"Men," sagde doktoren, "hvorfor skal man tænke på sidste akt, mens de første endnu går godt? Mine venner, lad os overlade til Forsynet at sørge for den; vi må kun udføre vore roller efter bedste evne, og da løsningen tilkommer alle tings skaber, vil vi også sætte vor lid til hans visdom; han hjælper os nok."

"Men nu vil vi gå til hvile," afbrød Johnson; "det er allerede blevet temmelig sent."

"Hvor De har hastværk, gamle ven," sagde doktoren.

"Ja, hvad skal man sige, mr. Clawbonny, jeg befinder mig så vel i min seng! Og så drømmer jeg også i almindelighed så smukt; jeg drømmer om de varme lande, så at jeg virkelig næsten kan sige, at jeg tilbringer den ene halvdel af mit liv under ækvator og den anden ved polen."

"De må have en udmærket konstitution," sagde Altamont.

"Ja, det har jeg virkelig også."

"Nu godt," sluttede doktoren, "det ville være grusomt at lade vor brave Johnson længes. Hans tropiske sol venter ham, og vi andre vil da også begive os til hvile."

11. Foruroligende spor

I natten mellem den 26. og 27. april slog vejret om, og termometret sank kendeligt, så at beboerne af Doctor's House endog mærkede kulden trænge helt ned under deres tæpper. Altamont, der havde vagt ved kakkelovnen, passede omhyggeligt på, at ilden ikke gik ud, og han måtte lægge dygtigt i for at holde temperaturen derinde på en højde af +10° Celsius.

Kuldens genindtræden tydede på, at den stormfulde vinter nærmede sig sin ende, hvilket højligt glædede doktoren. Nu kunne jo de sædvanlige beskæftigelser som jagter, udflugter, undersøgelser af vandet og lignende adspredelser atter genoptages, hvilket endelig satte et mål for den uvirksomme ensomhed, der nok til sidst kunne bringe selv de bedste mennesker til at fortvivle.

Den følgende morgen stod doktoren tidligt op og banede sig gennem ismasserne en vej til højen, hvor fyrtårnet stod.

Vinden var sprunget om til nord, atmosfæren var klar, og over alt strakte de uendelige hvide flader sig som kolossale tæpper.

Snart forlod de fem rejsefæller Doctor's House. Det første, de tog sig for, var at befri huset for de store ismasser, der havde lejret sig omkring det. Man kunne ikke kende plateauet igen, og det ville være umuligt at opdage noget spor af en bolig. Stormen havde jævnet alt, og grunden var blevet mindst fem meter højere.

Først måtte man da give sig til at rydde snemasserne bort, derpå bestræbte man sig for atter at bibringe bygningen en

arkitektonisk form, hvilket i øvrigt ikke var så overordentlig vanskeligt, for efter at isen var skaffet bort, var lidt arbejde med iskniven tilstrækkeligt til at gengive murene deres normale tykkelse.

Efter to timers vedholdende arbejde blev granitgrunden atter synlig, og vejen til magasinerne og krudthuset blev derpå igen gjort passabel.

Da det upålidelige klima stadig lod befrygte, at den hidtilværende tilstand kunne vende tilbage, sørgede man for at bringe nye forråd af levnedsmidler over i køkkenet.

Efter at man så længe havde måttet lade sig nøje med saltet kød følte man imidlertid nu også trang til endelig igen at få lidt fersk, og jægerne besluttede derfor at arrangere en lille tur for om muligt at opsøge det.

Dog var med slutningen af april det polare forår endnu ikke kommet; det ville vare mindst seks uger endnu. Solstrålerne var endnu alt for svage til, at de kunne gennemtrænge disse sneflader og aflokke jordbunden den sparsomme polarflora. Man måtte frygte for, at dyrene, både fugle og pattedyr, endnu kun var sjældne. Imidlertid havde dog en hare, nogle par snehøns, ja selv en ung ræv allerede smykket bordet i Doctor's House, og jægerne var fast bestemte på ubønhørligt at nedlægge alt, hvad de så undervejs.

Doktoren, Altamont og Bell påtog sig at undersøge egnen. Altamont måtte efter hele sin optræden være en dygtig og resolut jæger; han var en fortræffelig skytte, om han end på den anden side også nok holdt af at prale lidt. Han var altså naturligvis selvskreven deltager i turen, ganske som Duke, der på sin vis var lige så meget værd og snakkede mindre.

De tre rejsefæller steg op på den østlige bjergkam, og satte kursen tværs over de hvide sletter. De behøvede imidlertid ikke at gå langt, for knap to tusind skridt fra fortet blev talrige spor synlige.

Efter at de opmærksomt havde fulgt disse spor, så de i tavshed på hinanden.

"Nå," sagde doktoren endelig, "det forekommer mig klart nok."

"Kun alt for klart," tilføjede Bell; "det er spor af bjørne."

"Et prægtigt stykke vildt," svarede Altamont, "men i dag forekommer det mig dog at have en stor fejl."

"Og hvilken er det?" spurgte doktoren.

"At det optræder i så stort antal," sagde amerikaneren.

"Hvad mener De med det?" spurgte Bell.

"Jeg mener, at her tydeligt kan adskilles spor af fem forskellige bjørne; og fem bjørne til fem mennesker er dog noget for meget."

"Er De sikker på, at der virkelig er fem?" spurgte doktoren.

"Se selv og døm. Her er et spor, der ikke ligner det andet der; dettes kløer står langt mere fra hinanden end hints; og her har vi igen at gøre med en mindre bjørn. Når De anstiller en sammenligning, vil De stadig inden for en afstukken cirkel finde spor af fem dyr."

"Det er utvivlsomt," sagde Bell, efter at han nøjagtigt havde undersøgt sagen.

"Så," mente doktoren, "gælder det om ikke at udvise unyttig tapperhed, men at være på sin post. Disse bjørne er udhungrede efter den strenge vinter og kan blive meget farlige. Og da der ikke kan være nogen tvivl om deres antal ..."

"Og heller ikke om deres hensigter," afbrød Altamont ham.

"De tror altså," spurgte den første, "at dyrene har opsporet, at vi er her på kysten?"

"Det har de helt uden tvivl, hvis vi ikke er stødt på et vekselspor. Men hvorfor går disse spor rundt i en cirkel og taber sig i det fjerne? Se selv, dyrene må være kommet fra sydøst; de har da gjort holdt her og fra dette sted gennemstøvet terrænet."

"De har ret," sagde doktoren, "det er endog klart, at de har været her i nat."

"Og uden tvivl også de foregående nætter," svarede Altamont; "kun har sneen rimeligvis igen tildækket sporene af dem."

"Nej," sagde doktoren, "det er rimeligere at disse bjørne har afventet stormens ende; drevet af nøden har de da søgt til kysten af bugten i den hensigt at fange nogle sæler og har så lugtet os."

"Det er muligt nok, at det forholder sig således," sagde Altamont; "men forresten kan vi let få det at vide ved at se, om de kommer igen næste nat."

"Hvorledes det?" spurgte Bell.

"Vi sletter sporene ud på et stykke vej, og når vi da i morgen opdager friske spor, er det klart, at Fort Providence er det mål, de har sat sig."

"Godt," sagde doktoren, "så ved vi da i hvert tilfælde, hvad vi har at holde os til."

– De tre jægere gav sig til at udføre den tagne beslutning, og det varede ikke længe, før de i et par hundrede meters omkreds havde udslettet ethvert spor.

"Det er dog påfaldende," sagde Bell, "at dyrene har kunnet lugte os i så stor afstand. Vi har dog hverken brændt fedt eller

noget andet, som kunne lokke dem hertil."

"Ja, men bjørnene," sagde doktoren, "har også en ganske ualmindelig skarp lugtesans, og så er de meget kloge, hvis de ikke ligefrem er de klogeste af alle dyr."

"Og hvem siger os forresten," bemærkede Bell, "at de ikke allerede under selve stormen er kommet til plateauet."

"Ja," sagde amerikaneren, "men hvorfor har de så netop sidste nat indskrænket sig til dette terræn?"

"Det er der ikke noget svar på," sagde doktoren, "og vi må antage, at de efterhånden vil anstille deres efterforskninger i stadig snævrere og snævrere kredse omkring Fort Providence."

"Nå, vi får at se," bemærkede amerikaneren.

"Og vi vil da," sagde doktoren, "fortsætte vor vej, men stadig have et øje på hver finger."

Det havde jægerne virkelig også; for de kunne nu frygte for, at der lurede en bjørn bag hvert lille isbjerg. Hyppigt antog de også store blokke, der omtrent havde samme form og farve, for at være sådanne dyr. Men når det kom til stykket, var det dog til deres store tilfredsstillelse stadig kun et synsbedrag.

Endelig kom de atter hen til bjergtoppen, hvorfra deres blik forgæves undersøgte terrænet mellem Kap Washington og Johnsonøen.

De så intet; alt var ubevægeligt og hvidt, ingen støj, ingen knagen af isen lod sig høre.

De vendte da tilbage til snehuset.

Hatteras og Johnson blev gjort bekendt med det forefaldne, og man besluttede at våge med den størst mulige påpasselighed. Natten kom, men intet forstyrrede roen, intet lod sig høre, der kunne forråde en fares nærhed.

Den følgende dag gav Hatteras og de andre sig allerede i morgendæmringen velbevæbnede på vej for at undersøge snefladen. De opdagede spor, der fuldstændig lignede dem fra den foregående dag men nu var kommet nærmere. Fjenderne traf åbenbart anstalter til at belejre Fort Providence.

"De har åbnet deres anden parallel," sagde doktoren.

"Ja, de har tilmed haft en fremskudt post her," svarede Altamont; "kan De se disse spor der; de tilhører et vældigt dyr!"

"Det er klart," sagde Johnson, "at disse bjørne efterhånden kommet nærmere, og at de har i sinde at angribe os."

"Ja, det er udenfor al tvivl," svarede doktoren, "og vi må derfor undgå at lade os se. Vi er ikke stærke nok til med held at optage en åben kamp."

"Men hvor er da disse fordømte bjørne?" udbrød Bell.

"Bag et eller andet isbjerg i øst, hvorfra de iagttager os; vi vil ikke udsætte os for noget ufornuftigt eventyr."

"Og jagten?" spurgte Altamont.

"Vil vi opsætte i nogle dage; vi vil på ny udslette de nærmeste spor og i morgen se efter, om de er der igen. På den måde kan vi holde os à jour med vore fjenders manøvrer."

Doktorens råd blev fulgt, og man trak sig atter tilbage til fortet. Disse forfærdelige dyrs tilstedeværelse gjorde enhver udflugt umulig. Man bevogtede opmærksomt Victoriabugtens omgivelser. Fyrtårnet blev slukket; det gjorde nu ingen væsentlig nytte og kunne let i højere grad vække dyrenes opmærksomhed. Lanternen og ledningstrådene blev taget ind i huset. Derpå begav den ene efter den anden sig på observationspost oppe på det øvre plateau.

De måtte nu på ny finde sig i den kedsommelige ensomhed, men der var jo ikke andet at gøre. I en så ulige kamp kunne man ikke indlade sig, og hver enkelts liv var alt for kostbart til, at det ufornuftigt kunne sættes på spil. Når bjørnene intet så mere, opgav de måske eftersporingen, og traf man dem så enkeltvis på en udflugt, kunne de angribes med udsigt til et heldigt resultat.

Denne uvirksomhed blev imidlertid dog oplivet ved en ny interesse. Det gjaldt om at våge, og der var ingen som beklagede, at han skulle stå en smule på forpost.

Den 28. april gik hen, uden at fjenden gav noget livstegn fra sig. Den næste dag søgte man atter med spændt opmærksomhed efter sporene og blev ikke så lidt forbavset ved ikke at finde noget. Vidt og bredt så man kun den udstrakte sneflade.

"Godt," sagde Altamont, "bjørnene har opgivet deres belejring; de har ikke haft tålmodighed nok til at vente, de er borte! Lykkelig rejse! Og nu på jagt!"

"Holdt, holdt," indvendte doktoren, "hvem ved? For at vi kan være sikre, mine venner, forlanger jeg endnu en dags bevogtning; foreløbig er det kun sikkert, at fjenden ikke er vendt tilbage i nat, i det mindste ikke fra denne side ..."

"Så omgår vi hele plateauet," sagde Altamont; "vi ved da straks, hvad vi har at holde os til."

"Gerne," svarede doktoren.

Men hvor opmærksomt man end afsøgte hele terrænet i to miles omkreds, var det dog umuligt at opdage mindste spor.

"Nå, skal vi da så gå på jagt?" spurgte amerikaneren utålmodigt.

"Lad os vente til i morgen," svarede doktoren.

"Nuvel, den ene dag endnu vil jeg vente," sagde Altamont, der imidlertid kun med besvær kunne lægge bånd på sin jagtlyst.

Man gik alle sammen tilbage til fortet, og enhver måtte ligesom den foregående sag blive en time ad gangen på observationsposten.

Da turen kom til Altamont, vandrede også han op på bjergtoppen for at afløse Bell.

Så snart han var ude af ishuset, kaldte Hatteras sine ledsagere sammen omkring sig. Doktoren forlod sine notitser og Johnson kakkelovnen.

Man skulle tro, at Hatteras ville tale med dem om situationens farer, men det tænkte han ikke på.

"Mine venner," sagde han, "lad os benytte denne amerikaners fraværelse til at tale om vore anliggender; der gives sager, som ikke angår ham, og som jeg ikke ønsker hans indblanding i."

De tiltalte så på hinanden, da de ikke vidste, hvor han ville hen.

"Jeg ønsker," vedblev han, "at komme til en forståelse med jer om vore fremtidige planer."

"Javel," svarede doktoren, "lad os da tale om dem, siden vi er alene."

"Om en måned," sagde Hatteras, "senest om seks uger, vil den tid atter komme, da vi kan foretage større udflugter. Har I tænkt på, hvad vi skal tage os for i løbet af sommeren?"

"Har De, kaptajn?" spurgte Johnson.

"Jeg kan trøstigt sige, at der ikke er gået nogen time hen, hvor jeg ikke har beskæftiget mig med mine planer. Jeg antager, at ingen har til hensigt at vende tilbage?"

Dette spørgsmål blev i øjeblikket ikke besvaret.

"Hvad mig angår," vedblev Hatteras, "går jeg til Nordpolen, selv om jeg skal gå alene. Vi er nu højst tre hundrede engelske mil fra den. Endnu aldrig er mennesker kommet så nær til dette mål, og jeg vil ikke opgive en sådan lejlighed til at nå den uden at have forsøgt alt, selv det umulige. Hvad er i så henseende Deres hensigt, doktor?"

"Ganske den samme som Deres," svarede doktoren.

"Og Deres, Johnson?"

"Ganske den samme som doktorens," svarede den gamle sømand.

"Turen står nu til Dem at tale, Bell," sagde Hatteras.

"Kaptajn," svarede tømmermanden, "os venter ingen familie i England, det er sandt, men hjemmet er og bliver dog alligevel altid hjemmet! Tænker De virkelig slet ikke på nogen hjemrejse?"

"Hjemrejsen kan lige så godt lade sig udføre efter Nordpolens opdagelse," svarede kaptajnen, "ja endnu bedre, vanskelighederne ved den vil ikke blive større, for på tilbagevejen fjerner vi os mere og mere fra jordklodens koldeste punkter. Vi har endnu brændselsmateriale og levnedsmidler til lang tid, og intet kan altså afholde os fra at drage fremad; vi ville pådrage os en ligefrem skyld, hvis vi ikke søgte at nå målet."

"Nuvel da," sagde Bell, "så er vi alle sammen af Deres mening, kaptajn."

"Godt," svarede Hatteras, "jeg har heller aldrig tvivlet om Dem. Vi vil sejre, mine venner, og England vil høste den fulde hæder af vort foretagende."

"Men der er en amerikaner imellem os," sagde Johnson.

Hatteras formåede ved denne bemærkning ikke at undertrykke en bevægelse af vrede.

"Jeg ved det," sagde han alvorligt.

"Vi kan ikke lade ham blive tilbage her," mente doktoren.

"Nej, det kan vi ikke," svarede Hatteras mekanisk.

"Han vil altså ganske sikkert komme med os."

"Ja, det vil han, men hvem skal føre befalingen?"

"De, kaptajn."

"Og når I andre adlyder mig, skulle vel denne yankee så vove at nægte mig lydighed?"

"Det håber jeg ikke, men hvis han gjorde det, hvis han ikke ville finde sig i Deres anordninger og befalinger, så ..."

"Så blev det en sag mellem ham og mig."

I tavshed så de tre englændere på Hatteras.

Doktoren tog atter ordet.

"Hvorledes skal vi rejse?" spurgte han.

"Så vidt muligt langs kysten," svarede Hatteras.

"Men hvis vi, hvad der jo er sandsynligt, støder på et åbent hav?"

"Godt, så sætter vi over det."

"Men hvorledes? Vi har jo intet fartøj."

Hatteras blev svaret skyldig; han var åbenbart i forlegenhed.

"Man kunne måske," sagde Bell, "bygge en chalup af levningerne af *Porpoise*."

"Aldrig!" udbrød Hatteras heftigt.

"Aldrig?" spurgte Johnson.

Doktoren rystede på hovedet; han forstod hvad dette udbrud ville sige.

"Aldrig!" gentog denne. "En chalup, bygget af levningerne af et amerikansk skib, ville også selv blive amerikansk!"

"Men kaptajn ..." begyndte Johnson.

– Doktoren gav den gamle sømand et vink om, at han skulle tie. Dette spørgsmål måtte opsættes til et belejligere øjeblik; selv om doktoren fuldstændigt forstod Hatteras modstand, delte han den dog ingenlunde, og han håbede også at få vennen bort fra den af ham så bestemt udtalte vægring. Han talte nu om andre ting: om muligheden af fra kysten at trænge direkte mod nord, og om det ubekendte punkt på jordkloden, som man kalder Nordpolen, kort sagt, han undgik de farlige sider ved samtalen lige til det øjeblik, da de pludselig blev afbrudt, hvilket skete ved Altamonts genindtræden.

Denne havde intet nyt at meddele.

Således endte da sagen, og også natten gik rolig hen. Bjørnene var åbenbart forsvundet.

12. I isfængsel

Den følgende sag tænkte man på at foretage en jagtudflugt, hvori Hatteras, Altamont og tømmermanden skulle deltage. Man havde ikke atter bemærket mistænkelige spor, og bjørnene havde da sikkert opgivet deres angreb, hvad enten det var af frygt for de ubekendte fjender, eller fordi intet for nylig havde forrådt, at der var levende væsener til stede i denne snemasse.

Under de tre jægeres fraværelse skulle doktoren trænge frem til Johnsonøen, undersøge isens tilstand og gøre nogle hydrografiske observationer. Det var ganske vist en streng kulde, men de overvintrende havde allerede vænnet sig til den og tålte den godt.

Johnson skulle blive tilbage i Doctor's House for at passe på det hele derhjemme.

Jægerne traf deres forberedelser; de bevæbnede sig alle med dobbeltløbede rifler og spidskugler og tog noget pemmikan med sig for det tilfælde, at natten skulle overraske dem før deres udflugt var til ende. Desuden stak de også en økse i bæltet og førte tillige den uundgåelige snekniv med sig, det mest uundværlige værktøj i disse egne.

Således udrustede og bevæbnede kunne de gå temmelig langt, og dygtige og dristige som de var, havde de håb om et heldigt udbytte af deres jagt.

Klokken otte om morgenen var de færdige og brød op. Duke sprang muntert foran; de steg op af den lille høj i øst, gik omkring fyrtårnet og tabte sig på den vide slette, der mod syd begrænsedes af Bell Mountain.

Doktoren på sin side gik, efter at han med Johnson havde truffet aftale om et alarmsignal for det tilfælde, at der skulle indtræffe en fare, ned til bredden i den hensigt at begive sig til de mangeformede ismasser, der omgav Victoriabugten.

Johnson blev alene tilbage i Fort Providence. Han slap først de grønlandske hunde ud i det fri, hvor de lystigt væltede sig i sneen. Derpå beskæftigede han sig med alskens ting vedrørende husholdningen. Han måtte bringe brændselsmateriale og levnedsmidler ind i ishuset, skaffe orden i magasinerne, udbedre de medtagne tæpper og gøre skotøj i stand til de længere sommerudflugter. På arbejde havde han ingen mangel, og han gav sig i færd med det som en ægte sømand, der ved at finde sig i alt.

Under disse beskæftigelser kom han atter til at tænke på den forløbne dags samtale. Han tænkte på kaptajnen og på hans heroiske egensind, der ikke ville tillade, at en amerikaner, ikke engang en amerikansk chalup, nåede polen før ham eller samtidig med ham.

"Det forekommer mig imidlertid vanskeligt," sagde han til sig selv, "at passere oceanet uden et fartøj, og når vi først har det åbne hav foran os, vil man næppe kunne unddrage sig for den nødvendighed at søge ombord på et skib. Tre hundrede engelske mil kan man ikke svømme, hvor god en englænder man end er; patriotismen har også sine grænser. Nå, vi vil jo få at se. Endnu har vi tiden for os; mr. Clawbonny har endnu ikke sagt sit sidste ord i denne sag, og han er mand for at få kaptajnen til at overveje den en gang til."

Så vidt var Johnson i sine betragtninger, og jægerne havde allerede været et par timers tid borte, da han i en afstand af to-

tre engelske mil hørte et heftigt og tydeligt knald.

"Herligt!" sagde den gamle sømand, "de har fundet noget, og det uden at gå langt, siden man hører knaldet så tydeligt."

Et andet og tredje fulgte efter hinanden slag i slag.

"Nå," sagde Johnson, "de synes at være på et godt sted."

– Og, tydeligt nærmere, faldt endnu tre andre skud.

"Seks skud!" udbrød Johnson forbavset, "nu har de ingen ladning mere i geværerne; det må være gået hedt til. Eller skulle måske ..."

Johnson blegnede ved den tanke, der opstod hos ham; hurtigt ilede han ud af huset og klatrede på få øjeblikke op ad den lille skrænt til toppen af højen. Hvad han så, fik ham til at skælve.

"Bjørnene!" udbrød han.

De tre jægere kom, med Duke efter sig, løbende afsted i fuld fart, forfulgt af fem vældige dyr; deres seks kugler havde ikke formået at jage disse bort, og bjørnene løber, som bekendt, hurtigere end menneskene. Hatteras, der var bagerst, kunne kun holde afstanden mellem sig og dyrene ved efterhånden at bortkaste sin hue, sin hakke og til sidst endog sin bøsse. Bjørnene standsede nemlig, overensstemmende med deres vane, et øjeblik for at snuse til de genstande, der blev kastet bort, og de forsinkede sig således lidt; ellers ville de have faret afsted hurtigere end den hurtigste hest.

Hatteras, Altamont og Bell nåede da åndeløse hen til Johnson og lod sig sammen med ham glide ned ad skråningen til ishuset.

De fem bjørne var lige i hælene på dem, og kaptajnen måtte endog med sin kniv parere et poteslag, der blev ført imod ham.

På mindre end et øjeblik var Hatteras og hans rejsefæller indesluttede i huset. Bjørnene var blevet tilbage på det plateau, der dannedes af den afstumpede kegle.

"Endelig," sagde Hatteras, "vil vi kunne forsvare os, fem imod fem!"

"Kun fire imod fem," indvendte Johnson rystende af skræk.

"Hvorledes det?" spurgte Hatteras.

"Doktoren!" svarede Johnson.

"Ja?"

"Han er gået ned til øen!"

"Så kan vi ikke forlade ham," mente Altamont.

"Nej, vi må ile ham til hjælp!" sagde Hatteras.

Hurtigt åbnede han døren, men lukkede den i samme øjeblik igen; en bjørn havde nær knust hjerneskallen på ham med et poteslag.

"De er der!" råbte han.

"Alle?" spurgte Bell.

"Ja, alle!" svarede Hatteras.

Altamont sprang hen til vinduerne, hvis åbninger han spærrede med isstykker fra den indvendige del af murene. intet afbrød tavsheden undtagen Dukes vedholdende gøen.

Man må imidlertid indrømme disse fire mænd, at de alle kun havde én tanke, de glemte deres egen fare og tænkte kun på doktoren. Den stakkels Clawbonny! Så god, så hengiven, sjælen i den lille koloni. For første gang var han her ikke; de største farer, ja måske endog en forfærdelig død ventede ham; for efter sin udflugt ville han roligt vende tilbage til Fort Providence og pludselig stå foran bjørnene.

Og der fandtes intet middel til at forhindre det!

"Jeg skulle dog tage meget fejl," sagde Johnson, "hvis han ikke er på sin post! Deres gentagne skyden må have vakt hans opmærksomhed og underrettet ham om, at der var noget usædvanligt på færde."

"Men hvis han nu har været alt for langt borte, svarede Altamont, og ikke hørt det? Der er den største sandsynlighed for, at han vender tilbage uden at ane nogen fare. Og fortets vold skjuler bjørnene således, at han ikke kan se dem, før han er lige ved dem."

"Vi må altså befri os for disse farlige gæster, før han kommer tilbage," svarede Hatteras.

"Men hvorledes?" spurgte Bell.

Svaret på dette spørgsmål var ikke let. Et udfald syntes umuligt. Man havde bestræbt sig for at barrikadere forbindelsesgangen, men bjørnene kunne, hvis det faldt dem ind, let blive herrer over disse hindringer, og de vidste ret godt, hvorledes det stod sig med deres modstanderes antal og styrke.

De fangne fordelte sig i alle rummene i Doctor's House for at passe på ethvert forsøg af bjørnene på at bryde ind. Når de lyttede, kunne de høre dem løbe frem og tilbage, brumme dumpt, og med deres uhyre poter daske mod væggene. Men tiden gik, og man måtte handle. Altamont besluttede at skaffe et skydehul til veje for at fyre på angriberne. På få minutter havde han hulet et hul i ismuren, hvori han lagde sit gevær. Men næppe var mundingen kommet udenfor, før det med uimodståelig magt blev revet ud af hans hænder, endnu inden han havde skudt.

"For pokker!" råbte han, "det er da også nogle allerhelvedes karle!"

Og han skyndte sig derpå at stoppe skydeskåret til igen.

Denne situation havde nu allerede varet en time, og man kunne foreløbig ikke se nogen ende på den. Han talte om, hvilke udsigter til et gunstigt resultat man kunne have ved et udfald; de var imidlertid kun svage, idet man ikke var i stand til at bekæmpe bjørnene enkeltvis. Ikke desto mindre ville Hatteras og hans rejsefæller, som længtes efter at komme ud af denne ubehagelige situation, og, man må tilstå det, var meget skamfulde og forvirrede ved således at blive holdt fanget af dyr, foretage et direkte angreb, da kaptajnen pludselig fandt på et andet forsvarsmiddel.

Han tog den lange ildrager, som Johnson brugte, og lagde den ind i kulilden; derpå lavede han et hul i ismuren uden dog foreløbig at lade det nå helt ud, men således, at der blev en tynd isskorpe tilbage ved enden af det.

Hans ledsagere så på ham. Da ildrageren var blevet hvidglødende, sagde Hatteras:

"Denne hvidglødende stang skal hjælpe mig til at drive bjørnene, som ikke kan holde på den, tilbage, og gennem skydeskåret kan vi da rette en vel vedligeholdt ild imod dem, uden at de formår at rive våbnene fra os."

"Godt udtænkt!" udbrød Bell, der havde taget plads ved siden af Altamont.

Derpå tog Hatteras jernet ud af ilden og stødte det hurtigt helt gennem muren. Sneen smeltede og fordampede ved at komme i berøring med det og hvislede med en bedøvende larm. To bjørne sprang til, greb den endnu rødglødende stang og udstødte et skrækkeligt hyl; i det samme øjeblik faldt der fire skud slag i slag.

"Truffet!" udbrød amerikaneren.

"Truffet!" gentog Bell hurtigt.

"Lad os gentage det," sagde Hatteras og tilstoppede øjeblikkelig atter åbningen.

Stangen kom igen ind i ilden, og efter nogle minutters forløb var den atter rødglødende.

Altamont og Bell, der på ny havde ladet deres geværer, indtog atter deres pladser; Hatteras rensede igen skydeskåret og stak på ny den glødende stang ud igennem det.

Men denne gang stødte han på en uigennemtrængelig hindring.

"Fordømt!" råbte amerikaneren.

"Hvad er der?" spurgte Johnson.

"Ikke andet, end at de forbandede dyr stabler blok på blok, så at de indemurer og begraver os levende i vort eget hus."

"Umuligt."

"De kan jo selv se, stangen kan ikke længere komme igennem; jo, det bliver såmænd morsomt til sidst!"

Situationen havde unægtelig forværret sig og var blevet meget foruroligende. De fornuftige dyr anvendte dette middel for at gøre det fuldstændig af med deres bytte, og de sørgede omhyggeligt for at opstable blokkene således, at enhver flugt blev umulig.

"Det er hårdt!" sagde den gamle Johnson med en højst ærgerlig mine. "Hvis mennesker behandlede os således, kunne det gå an, men bjørne!"

Der gik to timer, uden at situationen i nogen væsentlig grad forandredes. Et udfald var blevet umuligt, og murenes nuværende tykkelse bevirkede ligeledes, at man ikke kunne

høre nogen som helst lyd ude fra. Altamont gik uroligt omkring som en modig mand, der er forbitret over en fare, som al hans dristighed intet formår imod. Hatteras tænkte med skræk på doktoren og den alvorlige fare, som truede ham ved hans tilbagekomst.

"Ak!" udbrød Johnson, "gid dog mr. Clawbonny var her!"

"Nå, hvad skulle han så gøre?" spurgte Altamont.

"Han ville ganske sikkert vide at hjælpe os ud af vor nød."

"Og med hvad?" spurgte amerikaneren smilende.

"Ja, hvis jeg vidste det," svarede Johnson, "så behøvede jeg jo ikke ham. Dog, et råd, som han for øjeblikket ville give os, ved jeg i det mindste."

"Og det er?"

"At spise frokost! Det kan sikkert ikke skade os – tværtimod. Hvad mener De om den sag, mr. Altamont?"

"Lad os spise, hvis det kan glæde Dem," svarede denne, "selv om det i den situation, vi for øjeblikket befinder os i, er et temmelig ydmygende middel at gribe til."

"Jeg tør vædde på, at vi efter at have spist vil opdage en eller anden måde, vi kan komme ud på," sagde Johnson.

Der var ingen, der svarede, men man satte sig til bords. Johnson, der var dannet i doktorens skole, forsøgte vel at agere filosof over for faren, men det lykkedes ham kun dårligt. For øvrigt begyndte de fangne også efterhånden at føle sig ilde tilpas; luften begyndte at blive dårligere i dette hermetisk tillukkede rum; atmosfæren kunne ikke fornys gennem kakkelovnen, der trak dårligt, og det var let at forudse, at ilden inden ret længe ville gå ud. Ilten, der blev fortæret ved denne og

ved åndedraget, måtte snart vige pladsen for kulsyren, hvis fordærvelige virkning er bekendt nok.

Hatteras var den første, der indså denne nye fare, og han ville ikke skjule den for sine ulykkesfæller.

"Så må vi altså se at komme ud for enhver pris," sagde Altamont.

"Ja," svarede Hatteras; "men vi vil afvente natten. Vi vil da søge at få boret et hul i loftet, det kan tilføre os frisk luft, og en af os tager så plads ved det for at fyre på bjørnene."

"Det er den eneste udvej," svarede amerikaneren.

Da man var kommet overens om dette, afventede man spændt det øjeblik, da forsøget skulle gå for sig, og Altamont sparede ikke på forbandelser over den ulykkelige situation, han og hans kammerater befandt sig i.

13. Minen

Natten kom, og allerede begyndte lampelyset at blive mattere i salonens iltfattige atmosfære.

Klokken otte traf man de sidste forberedelser. Geværerne blev omhyggeligt ladet, og der blev lavet en åbning i ishusets loft.

Arbejdet havde allerede varet nogle minutter, og Bell kom meget godt fra det, da Johnson fra soveværelset, hvor han stod på vagt, hurtigt kom løbende ind til de andre.

Han lod til at være urolig.

"Hvad går der af Dem?" spurgte kaptajnen.

"Hvad der går af mig? Ingen ting," svarede den gamle sømand stammende, "og dog ..."

"Nå, hvad er der?" sagde Altamont.

"Stille! Hører De ikke en besynderlig larm?"

"Hvor?"

"Dér! Der går noget for sig i værelsets væg."

Bell standsede med sit arbejde, og alle lyttede. Man kunne høre en endnu temmelig fjern støj, der syntes at komme fra sidevæggen; man søgte åbenbart at få et hul i isen.

"Kan De høre," sagde Johnson.

"Ja, det er rigtigt," svarede Altamont.

"Bjørnene?" spurgte Bell.

"Ja, bjørnene!" svarede denne.

"De har forandret deres taktik," sagde den gamle sømand, "de har opgivet at mure os inde."

"Nu bliver vi angrebet," sagde Bell.

"Godt," svarede Hatteras, "vi skal vide at tage kampen op."

"For pokker!" udbrød Altamont, "det er mig også kærere på den måde, jeg for min part er ked af denne usynlige fjende; nu får man da hinanden at se og kan slås ansigt til ansigt med hinanden."

"Javel," svarede Johnson, "men ikke med flinteskud; det går ikke an i det snævre rum."

"Godt, så med øksen og med kniven."

Støjen blev nu tydeligere og tydeligere. Det var åbenbart, at bjørnene havde angrebet muren i hjørnet, hvor huset støttede sig til klippens isbeklædte skrænt.

"Dyret, som arbejder der, er ikke en gang to meter fra os," sagde Johnson.

"De har ret," svarede amerikaneren, "men vi har dog tid nok til at forberede os på at modtage det."

Han tog sin økse i den ene hånd og kniven i den anden; støttet på den højre fod og med tilbagebøjet legeme holdt han sig parat til angreb. Hatteras og Bell gjorde det samme. Johnson havde bøssen ved hånden for det tilfælde, at brugen af den skulle blive nødvendig.

Stadig stærkere blev larmen; isen knagede under de stålhårde kløer.

Endelig skilte kun en tynd skorpe angriberne og modstanderne. Pludselig spaltede også denne sig, og et stort sort legeme kom til syne.

Hurtigt løftede Altamont sin hånd til slag.

"For Himlens skyld, holdt!" råbte en bekendt stemme.

"Doktoren! Doktoren!" jublede Johnson.

Det var virkelig doktoren, der rullede midt ind i værelset.

"Nå, goddag, mine tapre venner!" sagde han, idet han hurtigt sprang op.

Hans kammerater var aldeles forbavsede; men efter denne forbavselse fulgte glæde. Alle ville slutte den gode mand i sine arme; Hatteras trykkede ham længe dybt rørt til sit hjerte, og doktoren svarede med et varmt håndtryk.

"Hvad, er det virkelig Dem, mr. Clawbonny!" udbrød proviantforvalteren.

"Ja, det er mig, min gamle Johnson, og jeg var sikkert mere urolig for Deres skæbne, end De har kunnet være det for min."

"Men hvorledes kunne De vide, at vi var blevet angrebet af en trop bjørne?" spurgte Altamont. "Hvad vi mest frygtede for, var at De roligt og uden at ane faren skulle vende tilbage til Fort Providence."

"Åh, jeg har jo set på det hele," svarede doktoren, "Deres skud vakte min opmærksomhed. Jeg var i det øjeblik lige i nærheden af *Porpoise*s vrag. Jeg klatrede op på en ishøj og så da de fem bjørne lige i hælene på Dem. Hvilken angst udstod jeg dog ikke for Deres skyld! Men da jeg endelig så, at De gled ned fra højen og bjørnene gjorde holdt, var jeg foreløbig beroliget. Jeg antog, at De havde tid nok til at forskanse Dem i huset. Derpå nærmede jeg mig efterhånden, snart krybende og snart glidende frem mellem isstykkerne. Jeg kom i nærheden af fortet og så de vældige dyr i færd med deres arbejde. De slog isen itu og tårnede blokkene oven på hinanden; med et ord, de indemurede Dem levende. Heldigvis kom de imidlertid ikke på den tanke at vælte blokke ned fra bjergtoppen, De ville da uden nåde være blevet knust."

"Men," sagde Bell, "De var dog heller ikke i sikkerhed, mr. Clawbonny; kunne uhyrerne ikke være gået bort herfra og have vendt sig mod Dem?"

"Det faldt dem slet ikke ind. De grønlandske hunde, som Johnson havde sluppet løs, strejfede flere gange tæt omkring dem, uden at de tænkte på at gøre jagt på dem; nej, de var sikre på et lækrere bytte."

"Jeg takker for komplimenten," sagde Altamont leende.

"Der er såmænd ingen ting at være stolt af. Da jeg gennemskuede bjørnenes taktik, besluttede jeg at trænge ind til Dem, men af forsigtighedshensyn måtte jeg afvente natten. Allerede ved tusmørkets indtræden gled jeg, uden at gøre støj, hen til højen ved krudthuset. Denne vej valgte jeg af ganske bestemte grunde: jeg ville her anlægge en skjult gang. Jeg gav mig altså i færd med arbejdet og angreb isen med min snekniv – i sandhed et prægtigt stykke værktøj. Jeg hakkede, borede, arbejdede, og her er jeg nu, ganske vist udmattet af sult og træthed men dog nået til målet ..."

"For at dele vor skæbne?" sagde Altamont.

"Nej, for at frelse os alle; men giv mig først noget biskuit og kød, jeg segner ellers om af sult."

Han fik imidlertid næppe tid til at spise, så travlt havde han med at besvare de spørgsmål, der strømmede ind på ham fra alle kanter.

"Frelse os!" gentog Bell.

"Ja, det håber jeg," svarede doktoren, der søgte at skaffe plads for sit svar ved en voldsom anstrengelse af tyggemusklerne.

"Men forresten," sagde Bell, "da mr. Clawbonny er kommet ind, kan vi jo også komme ud ad den samme vej."

"Ja, det kan vi ganske vist," sagde doktoren, "og så rømme marken for bjørnene, der til sidst ville opdage og plyndre vore levnedsmidler."

"Vi må holde ud her," sagde Hatteras.

"Ja, det må vi," bekræftede doktoren, "men ikke desto mindre snart skaffe os disse dyr fra halsen."

"Og dertil gives der et middel?" spurgte Bell.

"Ja, et fuldstændigt sikkert," svarede doktoren.

"Har jeg ikke altid sagt," jublede Johnson og gned sig i hænderne, "at når vi blot har mr. Clawbonny, behøver vi ikke at fortvivle, han ved råd for alt."

"Men, doktor," faldt Altamont ind, "bjørnene kan dog vel ikke komme gennem den gang, som De har udhulet?"

"Nej, den har jeg stoppet til efter mig. Nu kan vi i det mindste komme herfra til krudthuset, uden at de mærker noget til det."

"Godt, men sig os nu også, hvorledes De agter at skaffe os af med vore belejrere."

"Dertil er der et meget simpelt middel, som oven i købet har den fordel, at forarbejderne allerede er gjort."

"Hvorledes det?"

"Det skal De straks få at se. Dog, jeg glemmer rent, at jeg ikke er kommet alene."

"Hvad siger De?" spurgte Johnson.

"Jeg har her en ledsager, som jeg måske må have den ære at præsentere."

Med disse ord hentede doktoren en nylig skudt ræv ud fra gangen.

"Ah, en ræv!" udbrød Bell.

"Mit jagtbytte fra i morges tidlig," forklarede doktoren beskedent, "og De skal få at se, at aldrig nogen ræv er blevet skudt til mere belejlig tid."

"Men hvad har De for en plan?" spurgte Altamont.

"Jeg vil sprænge alle bjørnene på en gang i luften med et centner krudt," svarede doktoren.

Forbavset så de andre på ham.

"Men krudtet?" spurgte de.

"Er i magasinet."

"Og magasinet?"

"Denne snævre gang fører til det. Det er ikke uden grund, at jeg har gjort den tyve meter lang, skønt jeg kunne komme ind i huset ad en langt nærmere. Jeg havde sådan mine tanker med det."

"Nå, og minen?" spurgte amerikaneren, "hvor vil De anlægge den?"

"Så langt fra huset, krudtkammeret og magasinet som muligt."

"Men hvorledes skal bjørnene blive lokket derhen?"

"Det påtager jeg mig at sørge for," svarede doktoren; "vi har nu talt nok, lad os nu gå til handling. I løbet af natten må vi udgrave en omtrent halvtreds meter lang gang; det er et anstrengende arbejde, men da vi er fem til at afløse hinanden, bliver vi vel sagtens nok færdige med det. Bell begynder, og imens hviler vi andre os ud."

"For pokker!" udbrød Johnson, "jo mere jeg overvejer det, desto bedre forekommer mr. Clawbonnys middel mig."

"Det er i det mindste sikkert," svarede doktoren.

"Nu, da De har forklaret os, hvad De vil gøre, betragter jeg allerede bjørnene så godt som døde."

"Nuvel, så til værket!"

Doktoren forsvandt i den mørke gang, og Bell fulgte ham. De to mænd kom til krudthuset og arbejdede sig ind i det, så at de kort tid efter befandt sig midt imellem de i række og geled opstillede tønder. Doktoren gav Bell de nødvendige anvisninger, og tømmermanden arbejdede så videre, mens hans ledsager vendte tilbage til huset.

Bell vedblev at arbejde en time og fik i denne tid lavet en godt tre meter lang, snæver gang, som man naturligvis kun kunne passere krybende. Derefter trådte Altamont i hans sted og besørgede en strækning af omtrent samme længde. Den sne, som blev taget bort fra gangen, blev bragt til køkkenet, hvor doktoren smeltede den for at spare plads.

Efter amerikaneren fulgte kaptajnen og efter denne Johnson. Da der var gået ti timer, det vil sige omtrent klokken otte om morgenen, var gangen færdig.

Ved det første morgengry iagttog doktoren bjørnene gennem en åbning, som han skaffede til veje i krudthusets mur.

De tålmodige dyr var ikke veget af pletten. Han så dem gå frem og tilbage og brumme, men i det hele taget stod de dog skildvagt med beundringsværdig udholdenhed; de holdt sig hele tiden lige i nærheden af huset, der knap var synligt på grund af isblokkene.

Pludselig syntes imidlertid deres tålmodighed at være til ende, for doktoren så dem atter rydde de isstykker bort, som de havde tårnet oven på hinanden.

"Herligt!" sagde han til kaptajnen, der stod ved siden af ham.

"Hvad gør vi nu?" spurgte denne.

"Det lader til, at de vil ødelægge deres eget værk og trænge ind til os! Men vent, de skal høre fra os forinden. Nogen tid at give bort er der imidlertid ikke."

Doktoren lod sig glide hen til det sted, hvor minen skulle anlægges. På en oprejst pæl, der bar taget over minen, blev ræven bundet fast, og fra den nederste ende af denne pæl løb et langt reb hen til krudthuset.

Doktorens rejsefæller fulgte hans anordninger uden endnu fuldstændig at forstå dem.

"Det er lokkemaden," sagde han, idet han pegede på ræven.

Dernæst rullede han en tønde, der kunne indeholde omtrent et centner krudt, hen til pælen.

"Og her er minen," tilføjede han.

"Men," sagde Hatteras, "når bjørnene springer i luften, følger vi jo med."

"Nej, vi er langt nok borte fra det sted, hvor eksplosionen skal gå for sig. Forresten er vort hus meget solidt, og selv om det skulle gå lidt ud af sine fuger, så sætter vi det i stand igen."

"Godt," svarede Altamont, "men hvorledes vil De da videre gå til værks?"

"På følgende måde: Når vi trækker i dette reb, river vi pælen om, som holder isdækket over minen; ræven bliver da synlig, og De vil indrømme, at de ved lang faste udhungrede dyr naturligvis straks styrter sig over den."

"Indrømmet."

"Nuvel, i det samme øjeblik sætter jeg ild til minen og sprænger på en gang måltid og gæster i luften."

"Herligt, herligt!" udbrød Johnson, der havde fulgt denne samtale med levende interesse.

Hatteras havde så fuldstændig tillid til sin ven, at han ikke brød sig om nogen yderligere oplysning. Han afventede roligt, hvad der ville ske. Altamont derimod ønskede gerne at få lidt nærmere besked.

"Doktor," sagde han, "hvorledes vil De kunne beregne den tid, lunten brænder, så nøjagtigt, at eksplosionen foregår netop i det rette øjeblik?"

"Det er meget simpelt, for jeg beregner det slet ikke."

"Men De har dog en tredive meter lang lunte?"

"Nej."

"De vil altså anlægge et krudtspor?"

"Nej, det kunne let gå ud."

"Så må altså en af os bekvemme os til at antænde minen?"

"Hvis der behøves en mand med god vilje," sagde Johnson, "så tilbyder jeg mig frivilligt."

"Det er unødvendigt, min ven," svarede doktoren; "vore fem liv er for kostbare, og de kan, Gud være lovet, denne gang skånes."

"Så hører jeg op med mine forsøg på at gætte," bemærkede amerikaneren.

"Hvis man ikke kunne hjælpe sig ved denne lejlighed," sagde doktoren leende, "hvorfor skulle man så have studeret fysik!"

"Ah," udbrød Johnson glædestrålende, "fysikken hjælper!"

"Naturligvis. Har vi ikke et elektrisk batteri med tilstrækkelig lange ledningstråde? Jeg mener det samme, som vi benyttede ved fyrtårnet."

"Jo, og ...?"

"Jo, derved vil vi øjeblikkelig, når det behager os og fuldstændig uden fare, kunne antænde minen."

"Hurra!" råbte Johnson.

"Hurra!" istemmede de andre, uden at bryde sig om, hvorvidt fjenden kunne høre det eller ej.

Straks blev der lagt ledningstråde fra huset til minekammeret. Deres ene ende blev gjort fast til batteriet, og den anden stak man ned i krudtet.

Klokken ni om morgenen var alt færdigt. Men det var også på høje tid. Som rasende arbejdede bjørnene på deres ødelæggelsesværk.

Doktoren erklærede øjeblikket for kommet. Johnson fik det hverv at trække i rebet der var forbundet med pælen, og han indtog i den anledning sin post.

"Men nu," sagde doktoren til de andre, "må De også holde geværerne parate for det tilfælde, at belejrerne ikke skulle blive dræbte ved eksplosionen. Hold Dem ved siden af Johnson og bryd så ud straks, når den har fundet sted."

"Godt," sagde amerikaneren.

"Og nu har vi da gjort alt, hvad mennesker kan gøre. Vi har hjulpet os selv, og så må Himlen hjælpe videre!"

Hatteras, Altamont og Bell skyndte sig til krudthuset. Doktoren blev alene tilbage ved batteriet.

Snart hørte han Johnson råbe:

"Giv agt!"

"Alt går efter ønske," svarede han.

Johnson trak stærkt i tovet, og pælen væltede om. Derpå ilede han hen til åbningen og så efter resultatet.

Ræven var blevet synlig, og bjørnene, der først syntes forbavsede, styrtede sig snart alle sammen over det velkomne bytte.

"Fyr!" råbte Johnson.

Doktoren satte straks den elektriske strøm i bevægelse; der fandt en forfærdelig eksplosion sted, og huset rystede som ved et jordskælv. Hatteras, Altamont og Bell styrtede til for i nødstilfælde at give ild.

Men deres våben behøvedes ikke. Fire af de fem bjørne, som eksplosionen havde ramt, styrtede om, forbrændte, lemlæstede, formelig revet i stumper og stykker, mens den sidste, halvt stegt, søgte sin frelse i hurtig flugt.

"Hurra, hurra, hurra!" råbte Clawbonnys rejsefæller, mens denne glad styrtede sig i deres arme.

14. Arktisk forår

De fangne var befriet. Deres glæde gav sig luft i høje udbrud og varm tak til doktoren. Ganske vist beklagede den gamle Johnson, at bjørnenes skind var så forbrændte, at de ikke længere kunne bruges til noget som helst, men hans gode humør led dog ikke derved nogen synderlig skade.

Dagen gik hen med udbedring af ishuset, der havde lidt ikke så lidt ved eksplosionen.

Man fjernede atter de isblokke, som dyrene havde stablet oven på hinanden og sørgede dernæst for på alle punkter at udbedre murene. Arbejdet gik under Johnsons lystige sang hurtigt fremad.

Den næste tag blev temperaturen betydelig bedre, og termometret steg, som følge af en pludselig drejning af vinden, til –9° Celsius. En så betydelig forskel måtte naturligvis straks føre resultater med sig. Den sydlige søvind bragte de første tegn på et nærtforestående polarforår.

Denne relative varme varede flere dage; termometret viste på læsiden endogså –1°, og der indtrådte forvarsler om tøvejr.

Isen begyndte at få revner, hist og her begyndte saltvandet at pible frem, og nogle dage senere faldt der en rigelig regn.

En tæt, dampagtig tåge lejrede sig over sneen; det var et godt varsel, der forkyndte, at de uhyre masser snart ville smelte. Solens før så blege skive fik en varmere farvetone og beskrev en længere bue på himlen. Natten varede nu knap tre timer.

Et andet, ikke mindre betegnende symptom var de i stort antal tilbagevendende snehøns, polargæs og regnfugle. Luften genlød efterhånden af disses bedøvende skrig, som de rejsende

endnu mindedes fra det forrige forår; harer, som man skød i stort antal, viste sig på bredderne af bugten og ligeledes den arktiske mus, hvis bolig dannes af en række regelmæssige celler.

Doktoren gjorde sine rejsefæller opmærksomme på, hvorledes næsten alle disse dyr havde ombyttet deres hvide vinterhår eller fjer med sommerdragten, mens naturen rundt omkring lod deres føde spire frem i form af mos, stenbræk og dværggræs. Et helt nyt liv åbenbarede sig under den svindende sne.

Men med disse uskyldige dyr kom også deres udhungrede fjender igen. Ræve og ulve jog afsted på rov, og uhyggelige hyl lød stadig i den korte nat.

Disse egnes ulv er nær beslægtet med vor hund. Den gøer som denne, og det så skuffende, at selv de mest øvede øren, nemlig selve hundenes, lader sig narre. Man fortæller endog, at ulvene netop anvender denne krigslist for at lokke hundene til sig og styrte sig over dem. Denne kendsgerning var ofte blevet iagttaget i Hudsonbugt-landene, og Johnson sørgede af den grund for, at forspandets hunde ikke løb frit omkring og således var udsat for at blive fanget i snaren. Hvad Duke angik, så havde den set alt for mange og var alt for klog til at lade sig fange af en ulv.

I fjorten dage jagede man meget flittigt og havde snart fersk kød i overflødighed. Navnlig skød man mange snehøns og sneortulaner, der afgav en yderst lækker spise. Langt fra Fort Providence behøvede jægerne ikke at fjerne sig; så snart de gik blot et lille stykke bort, havde de rundt omkring nok af dette småvildt, som de kunne tage sigte på. Fuglene oplivede ved

deres nærværelse disse ellers så tavse egne på en ganske ejendommelig måde, og Victoriabugten fik et lige så usædvanligt som tiltalende udseende.

De fjorten dage efter det alvorlige sammenstød med bjørnene blev således tilbragt på en meget afvekslende måde. Tøvejret gjorde kendelige fremskridt, termometret steg til 0°, bjergstrømme bruste gennem hulvejene, og tusinde vandfald dannede sig på højenes skrænter.

Doktoren havde endog en morgen sået nogle koklearefrø, der er et så fortræffeligt middel mod skørbug. Nogle små grønne blade spirede allerede frem af jorden, da frosten pludselig igen tog overhånd.

En nat, da der blæste en skarp nordenvind, sank termometret helt ned til –22° Celsius. Alt var igen frossent: Fugle, pattedyr og amfibier forsvandt som ved et trylleslag, sælhundenes huller lukkede sig igen, revnerne sås ikke længere, og isen fik atter granittens hårdhed, mens kaskaderne frøs til lange krystaltapper.

Denne mærkværdige forandring foregik i natten mellem den ellevte og tolvte maj, og da Bell om morgenen stak næsen ud i den bidende frost, havde han nær måttet lade den blive derude.

"Dette højnordens natur er da heller ikke til at holde ud," udbrød doktoren noget fortrædelig. "Nu bliver jeg nødt til at så om igen."

Hatteras tog sagen mindre filosofisk. Han havde så megen hast med at få lejlighed til at genoptage sine undersøgelser. Men, hvad enten han ville eller ej, måtte han dog bøje sig under forholdenes magt.

"Og tror De, vi beholder denne kulde længe?" spurgte Johnson.

"Nej, min ven," svarede Clawbonny, "det er rimeligvis kun den sidste anstrengelse vinteren gør. De ved, at den har hjemme her, og uden modstand lader den sig ikke fordrive."

"Man må indrømme, at den forsvarer sig godt," henkastede Bell, idet han gned sig i ansigtet.

"Javel," bekræftede doktoren; "men jeg burde have forudset dette og ikke have spildt min udsæd."

"Hvad?" spurgte Altamont, "De kunne have forudset denne temperaturforandring?"

"Ja bestemt, og det uden at være profet. Jeg burde i det mindste have sat mine forsøg på at så under umiddelbar beskyttelse af helgenerne Mamertus, Pankratius og Servatius, hvis navnedage falder på den ellevte, tolvte og trettende i denne måned."

"Skulle De, kære hr. doktor," sagde Altamont, "kunne sige mig, hvilken indflydelse disse tre helgener har på temperaturen?"

"En meget betydelig, hvis man tør tro gartnerne, som kalder dem "de tre ishelgener"."

"Og hvorfor det, om jeg tør spørge?"

"Fordi der sædvanligvis i maj måned indtræffer et periodisk froststadium; og den laveste temperaturstand findes i dagene fra den ellevte til den trettende."

"Det er mærkværdigt; men man har dog vel i det mindste en forklaring på det?" spurgte amerikaneren.

"Ja, endog to. Enten forklarer man det ved, at der på disse dage findes et ualmindeligt stort antal asteroider mellem solen

og jorden, eller også på en simplere måde ved snemassernes smeltning, der binder er stor mængde varme. Begge forklaringer har noget for sig. Om man ubetinget tør tro på dem, ved jeg ikke, men selv om jeg ikke gør det, tør jeg dog ikke lade kendsgerningen ude af betragtning og derved bringe mine planter i fare."

Doktoren havde ret. Hvad enten nu det ene eller andet var grunden til det, så holdt kulden sig til slutningen af måneden. Jagten måtte afbrydes, ikke fordi frosten var for heftig, men fordi der ingenting var at jage. Heldigvis var forrådet af fersk kød langt fra endnu ikke opbrugt.

De overvintrende var altså fordømt til ny uvirksomhed. I løbet af de nærmeste fjorten dage, fra den ellevte til den fem og tyvende maj, blev deres ensformige liv kun afbrudt af en eneste begivenhed, en svær halssygdom, der angreb Johnson. De stærkt opsvulmede mandler kunne ikke lade doktoren være i tvivl om diagnosen. Men her var han i sit element, og den slemme sygdom blev snart fjernet. Behandlingen var meget simpel, og apoteket var ikke langt borte. Doktoren gjorde slet ikke andet end at lade den syge tage isstykker i munden, og kun efter nogle få timers forløb begyndte allerede helbredelsen at indtræde. Da der var gået fire og tyve timer, var Johnson atter så godt som fuldstændig rask.

Da man undrede sig over doktorens behandlingsmåde, svarede han:

"Her til lands hører halsbetændelserne hjemme, og lægemidlet må da også være nær ved ondet."

"Lægemidlet og især lægen," tilføjede Johnson, i hvis øjne doktorens anseelse voksede til en ligefrem pyramidalsk højde.

Denne sidste besluttede at komme til forståelse med kaptajnen om et vigtigt punkt. Det drejede sig om at føre Hatteras tilbage fra den idé, at vejen mod nord kunne foretages uden en chalup, kano eller andet, man kunne gå over søen med. Kaptajnen, der yderst halsstarrig holdt fast ved det, han engang havde sat sig i hovedet, havde jo udtalt sig aldeles bestemt imod, at der blev bygget et fartøj af resterne af *Porpoise*.

Det var ikke let for doktoren atter at genoptage dette tema, men på den anden side var det yderst vigtigt at få sagen afgjort; for med juni måned kom jo tiden til større udflugter. Efter moden overvejelse tog han endelig engang Hatteras til side og sagde til ham med et udtryk af mild venlighed:

"Hatteras, anser De mig for Deres ven?"

"Ja, ganske sikkert," svarede kaptajnen hurtigt, "for den bedste, måske for den eneste."

"Når jeg nu giver Dem et råd, om end ikke et, De har bedt mig om," vedblev doktoren, "tror De så, jeg gør det af egennytte?"

"Nej, for personlig interesse har aldrig bestemt Deres handlinger; men hvad er Deres mening med dette spørgsmål?"

"Tillad mig at stille Dem endnu et andet, Hatteras; anser De mig for at være lige så god englænder, som De selv er, og for at være lige så ærgerrig med hensyn til vort fædrelands berømmelse?"

Hatteras målte forbavset doktoren med øjnene.

"Ja," svarede han og vedblev at se på ham, for om muligt at gætte hensigten med hans spørgsmål.

"De vil trænge frem til Nordpolen," vedblev doktoren; "jeg begriber Deres ærgerrighed, ja jeg deler den, men for at nå

dette mål må vi ikke forsømme noget som helst, der er nødvendigt."

"Og har jeg da ikke hidtil ofret alt for dette mål?"

"Nej, Hatteras, Deres personlige antipatier har De endnu ikke ofret, og jeg ser Dem endnu vægre Dem ved at benytte de uundgåelige hjælpemidler, der er nødvendige."

"Aha," sagde Hatteras, "De vil tale om chaluppen og om denne mands ..."

"Hatteras," afbrød doktoren, "vi vil behandle sagen aldeles roligt og koldblodigt og betragte den fra alle sider. Det kan meget godt være, at denne kyst, hvor vi har tilbragt vinteren, ikke når langt. Der er intet, der beviser os, at den strækker sig seks breddegrader længere, helt til Nordpolen. Hvis de antagelser bekræfter sig, som har ført os hertil, så vil vi ved sommertid finde et stort, åbent hav. Og når vi da står foran det arktiske ocean, der er frit for is og ikke lægger nogen hindringer i vejen for sejladsen, hvad skal vi da gøre, når vi mangler midler til at sætte over det?"

Hatteras svarede ikke.

"Vil det være Dem behageligt at befinde Dem nogle få mile fra polen, uden at De kan nå til den?"

Kaptajnen havde ladet hovedet synke ned i sine hænder.

"Og nu, lad os nu engang betragte spørgsmålet fra det moralske standpunkt. Jeg begriber, at en englænder sætter sin formue, ja sin eksistens, ind på at erhverve England et nyt laurbærblad. Men fordi en båd bliver tømret af nogle planker fra et amerikansk skib, kan det da forringe æren ved opdagelsen? Og hvis De nu selv havde fundet et forladt skib her, ville De så have betænkt Dem på at benytte det? Er det ikke

udelukkende en ekspeditions chef, resultatets frugter tilkommer? Og jeg spørger Dem endnu engang, bliver ikke denne chalup, som fire englændere bygger og fire englændere bemander, bliver den ikke fra kølen til dækket engelsk?"

Hatteras tav endnu stadig.

"Nej," tog doktoren atter ordet, "lad os tale åbenhjertigt; det er ikke chaluppen, De bryder Dem om, men manden."

"Ja, doktor, ja," svarede kaptajnen. "Denne amerikaner, der vækker hele mit engelske had, denne mand, som skæbnen har vidst at kaste i vejen for mig ..."

"Til Deres frelse!"

"Nej, til min ødelæggelse! Det forekommer mig, som taler han her som herre og mester, som bilder ham sig ind, at han har gættet alle mine planer og har min skæbne i sin hånd. Røbede han sig ikke allerede dengang, da der var tale om at døbe disse nye lande? Har han nogensinde tilstået, hvad han overhovedet har for under disse breddegrader? De vil ikke kunne tage en tanke fra mig, som plager mig, den nemlig, at han er chef for en skespedition, som er udsendt på opdagelsesrejse af unionsregeringen."

"Og selv om det var tilfældet, hvor er så beviset for, at denne ekspedition også har Nordpolen til mål? Kan Amerika ikke lige så vel som England søge Nordvestpassagen? I ethvert tilfælde kender Altamont ikke i mindste måde Deres hensigter; for hverken Johnson eller Bell, eller De selv, eller jeg har nogensinde talt et ord til ham om dem!"

"Godt, så håber jeg heller aldrig, han lærer dem at kende."

"Det må han ganske sikkert; for vi kan ikke lade ham blive alene tilbage her."

"Hvorfor ikke det?" spurgte Hatteras med en vis heftighed. "Kan han ikke blive boende i Fort Providence?"

"Det ville han næppe gå ind på, Hatteras; og forresten, at forlade denne mand her, skønt vi ikke engang er sikre på at genfinde ham ved vor tilbagekomst, det ville være mere end uklogt, det ville være umenneskeligt. Men da det imidlertid også er unyttigt at bibringe ham tanker, som han endnu ikke har, så vil vi foreløbig intet sige, men kun bygge en chalup, der tilsyneladende er bestemt til ekspeditioner omkring disse nye kyster."

Hatteras formåede endnu ikke at gå ind på sin vens ideer, og denne ventede forgæves på et svar.

"Og hvis nu denne mand ikke tillod, at man huggede hans skib i stykker," sagde endelig kaptajnen.

"I så tilfælde ville De netop have al retten på Deres side; De ville trods hans modstand lade bygge en chalup, og han havde ingen videre fordringer at stille."

"Så give Gud, at han må nægte sit samtykke!" udbrød Hatteras.

"Først og fremmest," svarede doktoren, "er det imidlertid nødvendigt at spørge ham, og det tilbyder jeg at gøre."

Og virkelig bragte Clawbonny endnu samme aften, da man samledes til måltidet, samtalen hen på disse projekter til udflugter i løbet af sommeren.

"Jeg antager, De slutter Dem til os, Altamont," sagde han.

"Ja, bestemt," svarede amerikaneren; "vi må dog vide, hvor langt New America strækker sig."

Hatteras så skarpt på sin rival, mens han sagde dette.

"Og derfor," vedblev Altamont, "må vi se at drage så megen nytte som muligt af levningerne af *Porpoise*. Vi vil af dem bygge en solid chalup, der kan føre os langt."

"Hører De, Bell," sagde doktoren ivrigt; "fra i morgen begynder vi på arbejdet."

15. Nordvestpassagen

Den næste dag begav Bell, Altamont og doktoren sig til *Porpoise*. Træ var der nok af. Tremasterens gamle chalup var ganske vist blevet læk ved at stødes mod isbjergene, men kunne dog levere hovedparten af den nye. Tømmermanden begyndte uden nølen sit arbejde. Man behøvede et sødygtigt fartøj, der samtidig var så let, at det kunne transporteres på slæden.

De sidste dage i maj steg temperaturen, og termometret stod snart igen over frysepunktet. Men denne gang kom foråret for fuldt alvor, og de rejsende kunne aflægge vinterdragten. Der indtrådte hyppigt regn; sneen smeltede og løb ned over terrænforhindringerne som små vandfald.

Hatteras kunne ikke skjule sin tilfredsstillelse, da ismarkerne viste de første spor af tøvejret. Et frit hav var også for ham ensbetydende med friheden.

Om hans forgængere havde bedraget sig selv ved at antage tilstedeværelsen af et åbent polarhav, det håbede han nu snart at få at vide, og deraf afhang også hele hans foretagendes resultat.

En aften, da efter en varm sag sporene af isens smeltning viste sig tydeligere end ellers, førte han samtalen hen på dette højst interessante tema.

Han anførte alle mulige sandsynlighedsgrunde for det og fandt betydeligt medhold hos doktoren. Der syntes i øvrigt også at være særdeles meget, der talte for hans ræsonnementer.

"Det er indlysende," sagde han, "at hvis oceanet befrier sig for sine ismasser ved Victoriabugten, at da dets nordlige del indtil Cornwallis må være åbent lige så vel som til Dronningekanalen.

Penny og Belcher har set det således, og de plejede at være gode iagttagere."

"Jeg tror det såvel som De, Hatteras," svarede doktoren, "og intet berettiger til at tvivle om disse berømte søfarendes udsagn. Man har forsøgt at forklare deres opdagelser ved en luftspejling, men de var åbenbart alt for overbeviste om sagen, til at denne forklaring kan have nogen rimelighed for sig."

"Det har også altid været min mening," sagde Altamont. "Polarhavet strækker sig ikke alene mod øst, men også mod vest."

"Ja, det forekommer mig, at man meget godt kan antage det," svarede Hatteras.

"Man bliver endog nødt til at gøre det," bemærkede amerikaneren, "for det samme åbne hav, som kaptajnerne Penny og Belcher så i nærheden af Grinnell-landets kyster, det så Morton, Kanes løjtnant, ligeledes fra den havbugt, som bærer denne dristige lærdes navn."

"Men vi er ikke i denne havbugt," svarede Hatteras tørt, "og vi kan altså heller ikke bekræfte det."

"Men det er dog i det mindste sandsynligt," sagde Altamont.

"Ja, bestemt," bemærkede doktoren, der ville forebygge en unødvendig strid. "Hvad Altamont siger, er indlysende rigtigt. Jeg for min part tror på det åbne hav i øst lige så vel som i vest."

"Det er i hvert fald ikke af nogen særlig vigtighed for os," svarede Hatteras.

"Det kan jeg ikke være enig med Dem i, Hatteras," sagde amerikaneren, som kaptajnens påtagne ligegyldighed begyndte at gøre varm; "det kunne dog måske have en vis betydning for os."

"Og hvornår, om jeg tør spørge?"

"Når vi skal tænke på at komme tilbage."

"På at komme tilbage!" udbrød Hatteras, "og hvem tænker da på det?"

"Nu ingen," svarede Altamont, "men når vi er kommet til et vist punkt, antager jeg dog vi engang vil tænke på at gøre holdt."

"Og hvor skulle det være?" spurgte Hatteras.

Dette direkte spørgsmål blev herved for første gang henvendt til amerikaneren, og det nyttede ikke, at doktoren ville have givet uendelig meget, hvis han havde kunnet holde denne anledning til ubehageligheder borte.

Altamont svarede ikke, og Hatteras gentog da sit spørgsmål.

"Nå, hvor skulle det være?"

"Der, hvor vi netop går hen," svarede amerikaneren roligt.

"Og hvem kan vide det?" sagde doktoren beroligende.

"Jeg antager dog," vedblev amerikaneren, "at når vi vil benytte os af polarhavet for at komme tilbage, må vi forsøge at nå Kanehavet, der vil føre os nærmest til Baffinbugten."

"Så det tror De?" spurgte kaptajnen ironisk.

"Ja, det tror jeg, så vist som jeg er overbevist om, at hvis disse nordlige have nogensinde bliver sejlbare, man da vil begive sig til dem ad denne vej, der er den mest direkte. Doktor Kanes opdagelse er yderst vigtig."

"Virkelig!" sagde Hatteras, der næsten bed sine læber til blods.

"Ja, det står ikke til at nægte," bemærkede doktoren, "og man må give enhver, hvad der tilkommer ham."

"Og så," vedblev den hårdnakkede amerikaner, "må man også huske på, at før ham var endnu ingen trængt så langt frem mod

norden."

"Men nu," sagde Hatteras, "mener jeg dog, at englænderne er kommet længere, end han kom."

"Og amerikanerne også," tilføjede Altamont.

"Amerikanerne?" udbrød Hatteras.

"Ja, er jeg ikke amerikaner?" sagde Altamont stolt.

"De er," svarede Hatteras med rystende stemme, "et menneske, i hvis held tilfældet har lige så megen del som videnskaben. Og også den omtalte amerikanske kaptajn er kommet langt frem mod nord, men tilfældet alene ..."

"Tilfældet! De vover at påstå, at Kane ikke har sin energi og sine kundskaber at takke for sin store opdagelse?"

"Jeg siger," svarede Hatteras, "at navnet Kane ikke bør nævnes i et land, der er blevet berømt ved en Parry, en Franklin, Ross, Belcher og Penny, eller i have, hvor englænderen MacClure har fundet Nordvestpassagen ..."

"MacClure!" udbrød amerikaneren ivrigt. "De anfører denne mand i samme åndedræt, som De angriber Kane for hvad han skylder tilfældet. Var det ikke udelukkende tilfældet, der begunstigede MacClure?"

"Nej," svarede Hatteras irriteret; "nej! Det var hans mod, hans udholdenhed til at blive fire vintre midt i isen ..."

"Det var han vel nødt til," afbrød amerikaneren, "siden han sad frosset fast. Han kunne ikke komme bort og forlod til sidst sit skib *Investigator* for at vende tilbage til England."

"Mine venner ..." sagde doktoren mæglende.

"Men lad os forresten," afbrød Altamont ham, "se bort fra personerne og betragte resultatet. De taler om

Nordvestpassagen; nuvel, Nordvestpassagen er endnu ikke fundet!"

Han sprang op ved disse ord, og doktoren søgte vedblivende at lægge sig imellem.

"De har uret, Altamont," sagde han.

"Nej, jeg holder fast ved min påstand," svarede den egensindige. "Nordvestpassagen er endnu ikke fundet, eller endnu ikke gennemsejlet, om De hellere så vil! MacClure er ikke trængt frem gennem den, og til den dag i dag er endnu intet skib kommet fra Beringstrædet til Baffinbugten."

Bogstavelig talt var det rigtigt, og man kunne i grunden ikke modsige, hvad amerikaneren havde sagt.

Hatteras rejste sig imidlertid og sagde:

"Jeg tåler ikke, at en engelsk kaptajns berømmelse bliver angrebet, når jeg er til stede!"

"Ikke det," svarede amerikaneren, der nu ligeledes rejste sig. "Kendsgerningerne kan De dog ikke gøre uskete."

"Min herre!" udbrød Hatteras, bleg af vrede.

"Kæreste venner," afbrød doktoren dem, "slå dog lidt koldt vand i blodet! Vi taler jo her om en videnskabelig genstand!"

Den gode Clawbonny ville kun se en videnskabelig strid der, hvor hadet imellem en amerikaner og en englænder var med i spillet.

"Kendsgerningerne – jeg skal anføre dem," råbte Hatteras truende.

"Og jeg lader mig heller ikke hindre i at tale!" svarede amerikaneren.

Johnson og Bell vidste ikke, hvorledes de skulle bære sig ad ved denne lejlighed.

"Mine herrer," sagde doktoren med eftertryk, "De må lade mig få ordet et øjeblik! De pågældende kendsgerninger er mig lige så godt, om ikke bedre, bekendt end Dem, og De må indrømme mig, at jeg formår at fremføre dem på en mere upartisk måde."

"Javel, javel!" udbrød Bell og Johnson, der var blevet højst bekymrede over den vending, samtalen havde taget, og som nu ved deres bifald forskaffede doktoren majoriteten.

"Begynd De blot, mr. Clawbonny," sagde Johnson; "man vil ganske sikkert høre på Dem, og hvad De siger, vil være til belæring for os alle sammen."

"Ja, tal," sagde amerikaneren.

Hatteras gav ved et tegn sit bifald til kende, tog atter plads og lagde armene over kors.

"Jeg vil meddele Dem kendsgerningerne ganske ligefremt," sagde doktoren "og De, mine venner, kan jo så rette mig, hvis jeg glemmer noget eller fremstiller noget på en urigtig måde."

"Vi kender Dem tilstrækkeligt, mr. Clawbonny," sagde Bell, "og De kan fortælle uden at befrygte det."

"Her er kortet over polarhavet," begyndte doktoren, der havde rejst sig for at hente det; "det vil på det være let at følge MacClures rejse, og da De er inde i sagen, vil De også kunne fælde en selvstændig dom."

Doktoren udbredte på bordet et af de udmærkede kort, der var udgivet på Admiralitetets befaling, hvor også de vigtigste opdagelser i polarhavene fandtes optegnet, og begyndte på følgende måde:

"De ved nok, at i året 1848 to skibe, *Herald*, kaptajn Kellett, og *Plover*, kaptajn Moore, blev udsendt til Beringstrædet for at

finde spor efter Franklin. Deres eftersøgen var imidlertid resultatløs. I året 1850 stødte også MacClure, der kommanderede *Investigator*, til med sit skib, hvorpå han i året 1849 havde deltaget i den ekspedition, der blev ledet af James Ross. Han sejlede sammen med sin overbefalingsmand, kaptajn Collinson, der befandt sig ombord på *Enterprise*, men han sejlede forud for denne og erklærede, da han var kommet til Beringstrædet, at han ikke ville vente længere, men på eget ansvar sejle videre for – læg vel mærke til det, Altamont – enten at finde Franklin eller Nordvestpassagen."

Altamont gav hverken noget tegn på at han billigede eller modsagde dette.

"Den 5. august 1850," vedblev doktoren, "trængte MacClure, efter at han endnu engang var trådt i forbindelse med *Plover*, ind i de østlige have, og det af en hidtil kun lidet bekendt vej. De vil se, at kun nogle få lande er optegnet på dette kort. Den 30. august nåede den unge officer Kap Bathurst; den 6. september opdagede han Baring Land og senere Prins Albert's Land. Derpå vendte han sig resolut til hint lange stræde, som skiller disse to mægtige øer, og som han gav navnet Prince of Wales Strait. Jeg beder Dem i tankerne følge den dristige sømand. Han håbede at kunne løbe ind i Melvillebassinet, som vi er kommet igennem, og havde vel også god grund dertil; men ved udløbet af strædet tårnede isen en uoverstigelig skranke op for ham. Opholdt på sin vej tilbragte MacClure der vinteren 1850-51 og gjorde i løbet af denne tid en udflugt over isen for at forvisse sig om forbindelsen mellem strædet og Melvillebassinet."

"Ja," sagde nu Altamont, "men han sejlede ikke igennem det."

"Tålmodighed," svarede doktoren. "Under denne overvintring gennemstrejfede MacClures officerer de nærliggende kyster, Cresswell Baring Land, Haswell den sydlige del af Prince Albert Land og Wynniatt Kap Walker mod nord. I juli ved det første tøvejr forsøger MacClure for anden sang at føre *Investigator* ind i Melvillebassinet, og han nærmer sig det på tyve engelske mils distance, kun tyve mil! Men uimodståeligt trænger storme ham mod syd, uden at han formår at overvinde denne hindring. Han bestemmer sig da til at sejle tilbage og gennem Prince of Walesstrædet sejle omkring Banks Island og forsøge det i vest, som ikke var ham muligt i øst. Han vender altså om og når den 18. Kap Kellett, den 20. Kap Prince Alfred, to grader længere mod nord; men derpå, efter skrækkelige kampe med isbjergene, ser han sig holdt fast i Bankspassagen ved indløbet til den række stræder, der fører til Baffinbugten."

"Men han kunne ikke sejle igennem," sagde Altamont.

"Vent, og vær tålmodig som MacClure. Den 26. september tog han vinterkvarter i Mercybugten, nord for Banks Island, og blev der indtil 1852. April kom. MacClure havde endnu kun forråd til atten måneder, og dog tænker han ikke på at vende tilbage. Han tager afsted, sætter ved hjælp af slæder over Banksstrædet og kommer til øen Melville. På kysten af denne ø håbede han at finde kaptajn Austins skibe, der var sendt ham i møde gennem Baffinbugten og Lancasterstrædet. Den 28. april berører han Winter Harbour på det samme sted, hvor Parry overvintrede tre og tredive år tidligere. Men skibe så han ingenting til. I en cairn opdagede han imidlertid et dokument, gennem hvilket han fik at vide, at MacClintock, Austins løjtnant, det foregående år var kommet her forbi og så var sejlet

tilbage igen. Hvor enhver anden ville have fortvivlet, fortvivlede MacClure dog ikke. På lykke og fromme nedlægger han i cairnen et andet dokument, hvori han udtaler sin hensigt: gennem den af ham fundne Nordvestpassage at vende tilbage til England, idet han søger at nå Lancasterstrædet og Baffinbugten. Når man derpå en stund ikke hører mere til ham, er det fordi han er drevet ud af sin vej nord eller vest for øen Melville, men han kommer så atter, uden at have tabt modet, tilbage til Mercybugten for også at overvintre der fra 1852 til 1853."

"Hans mod har jeg aldrig betvivlet," svarede Altamont, "men derimod nok udbyttet af hans rejse."

"Lad os følge ham videre," vedblev doktoren. "Da han hen imod midten af marts, som følge af en meget streng vinter, hvor det ikke var muligt at nedlægge noget vildt, var indskrænket til to tredjedels rationer, besluttede han at sende halvparten af sit mandskab tilbage til England enten gennem Baffinbugten eller gennem Mackenziestrømmen og Hudsonbugten. Den anden halvpart skulle da føre *Investigator* tilbage til Europa. Han udsøgte de mindst raske, som en fjerde overvintring kunne blive farefuld for. Alt var allerede forberedt for deres afrejse, der var fastsat til den 15. april, da MacClure den 6. på en spadseretur med løjtnant Cresswell så en mand komme løbende fra nord og vinke til ham; denne mand var løjtnant Pim fra *Herald*, den samme kaptajn Kelletts løjtnant, som han for to år siden havde forladt i Beringstrædet. Kellett havde, da han var kommet tilbage til Winter Harbour, fundet MacClures på lykke og fromme nedlagte dokument, og da han af det så, at denne måtte opholde sig i Mercybugten, sendte han

løjtnant Pim ud imod den dristige søfarende. Og med løjtnanten fulgte tillige en afdeling søfolk fra *Herald*, mellem hvilke der også befandt sig en franskmand, monsieur de Bray, der tjente som frivillig hos kaptajn Kellett. De tvivler dog vel ikke om dette møde mellem vore landsmænd?"

"Aldeles ikke," svarede Altamont.

"Godt, så vil vi videre betragte, hvad der senere skete, og se om Nordvestpassagen virkelig kan siges at være blevet fundet eller ej. Jeg beder Dem i så henseende bemærke, at når man forbinder Parrys opdagelser med MacClures, må man indrømme, at Amerikas nordkyster er blevet fuldstændigt bestemte."

"Ikke ved et enkelt skib," svarede Altamont.

"Nej, men ved en enkelt mand. Dog videre. MacClure besøgte kaptajn Kellett på Melvilleøen; på otte dage tilbagelagde han de hundrede og halvfjerds engelske mile, som adskiller Mercybugten fra Winter Harbour. Han kom overens med kaptajnen på *Herald* om at sende denne sine syge, og vendte derpå tilbage til sit skib. Andre ville i MacClures sted have troet at have ydet nok, men den uforfærdede unge mand ville endnu engang forsøge lykken. Da forlod, og dette henvender jeg særlig Deres opmærksomhed på, hans løjtnant Cresswell, der ledsagede de syge, Mercybugten, nåede Winter Harbour og derpå efter en rejse på firehundrede og halvfjerds engelske mile over isen den 2. juni øen Beechey; men få dage efter indskibede han sig med et dusin mand ombord på *Phoenix*."

"Hvor jeg dengang tjente under kaptajn Inglefield," bemærkede Johnson; "og vi kom så tilbage til England."

"Og den 7. oktober 1853," vedblev doktoren, "indtraf Cresswell i London, efter at han havde tilbagelagt hele det rum, der ligger mellem Beringstrædet og Kap Farvel."

"Vel," sagde Hatteras, "gå ind på den ene side og ud på den anden kalder man "at have passeret."

"Ja," svarede Altamont, "men firehundrede og halvfjerds engelske mil blev tilbagelagt over isen."

"Hvad har det at betyde?"

"Deri ligger alt," svarede amerikaneren. "Har MacClures skib tilbagelagt vejen?"

"Nej," svarede doktoren, "efter den fjerde overvintring måtte MacClure forlade det midt i isen."

"Herligt, men ved en sørejse kommer det an på, at et skib tilbagelægger en vis rejse, ikke et menneske. Hvis Nordvestpassagen nogensinde skal benyttes, så må det være for fartøjer og ikke for slæder; skibet må altså kunne fuldende rejsen, eller dog i det mindste chaluppen."

"Chaluppen!" udbrød Hatteras, der i disse ord så en betydningsfuld hentydning.

"Altamont," sagde doktoren, "De gør dog der en alt for smålig forskel, og i den henseende giver vi Dem alle uret."

"Ja, det er ikke vanskeligt for Dem, mine herrer," svarede amerikaneren. "De er jo fire imod én. Det skal imidlertid ikke forhindre mig i at holde fast ved min mening."

"Ja, hold fast ved den," udbrød Hatteras, "men hold så fast, at man ikke hører mere til den."

"Med hvilken ret taler De i den tone til mig?" udbrød amerikaneren rasende.

"Med min ret som kaptajn," svarede Hatteras vredt.

"Står jeg da under Deres befaling?" spurgte Altamont fast.

"Det gør De aldeles sikkert! Og ve Dem, hvis ..."

Doktoren, Johnson og Bell sprang imellem, og det var allerede på høje tid, for de to fjender målte allerede hinanden med øjnene.

Efter nogle forsonlige ord lagde Altamont sig imidlertid til hvile, idet han fløjtede den amerikanske nationalmelodi *Yankee Doodle*, og hvad enten han nu sov eller ej, sagde han ikke et ord mere.

Hatteras forlod teltet og gik udenfor frem og tilbage med lange skridt. Først en time senere kom han ind igen og lagde sig til hvile uden at sige et ord.

16. Nordens Arkadien

Den 29. maj gik solen for første gang ikke ned. Dens skive strøg over horisonten og strejfede den knap for atter at stige. Fra nu af var dagene fire og tyve timer lange. Den næste viste den strålende stjerne sig omgivet af en lysende kreds, der glimrede med alle regnbuens farver. At dette fænomen optrådte så hyppigt, vakte doktorens opmærksomhed, og han optegnede stadig hvilke datoer det viste sig, hvor vidt det strakte sig, og på hvilken måde man så det. Det, som han lagde mærke til på den omtalte dag, præsenterede sig ved sin elliptiske form på en mindre almindelig måde.

Snart viste også den hele skrigende skare af fugle sig igen.

Hele sværme af trapgæs og canadaænder, der kom fra det så fjerne Florida eller Arkansas, drog med forbavsende hurtighed imod norden og bragte forråd med sig under deres vinger. Det lykkedes doktoren at skyde nogle af dem, ligesom også tre eller fire tidligt kommende krager, ja selv en ensom stork.

Imidlertid smeltede under påvirkning af solen sneen på alle kanter, og saltvandet, der strømmede ud på ismarken gennem revnerne og sælhundehullerne opløste ligeledes hurtigt isen. Blandet med søvandet danner det sidste en slags smudsig dej, som nordpolsfarerne kalder "slush". Brede søer dannede sig på landet i nærheden af bugten, og den fremtrædende jord skød allerede forårets første spirer i vejret. Doktoren begyndte nu atter at så, og på frø havde han ingen mangel. Forresten undrede han sig over mellem stenmasserne at finde en slags vildtvoksende kokleare. Også lyngen begyndte at vise sine små, ganske blegrøde blomster. Naturligvis lod floraen i dette New

America meget tilbage at ønske, men man så dog med fornøjelse denne sjældne, næsten frygtsomme vegetation. Det var jo alt, hvad solens svage stråler formåede at yde, et sidste livstegn af Forsynet, der ikke ganske havde forglemt disse fjerntliggende egne.

Endelig blev det virkelig varmt. Den 15. juni iagttog doktoren, at termometret viste +14° Celsius. Han ville knap tro sine egne øjne, men det var alligevel således. Landet forvandlede sig. Utallige mumlende vandfald sprudlede ned fra toppene, som solen kærtegnede, isen forskød sig, og det store spørgsmål om et åbent hav ved polen nærmede sig sin afgørelse. Luften drønede af laviner, som højene styrtede ned i hulvejene, og udbruddene lød med bedøvende bragen.

Man foretog en udflugt til Johnsonøen. Den bestod kun af et tørt, øde øland, men den gamle proviantforvalter var alligevel ikke mindre stolt over, at dette par i havet henkastede klipper bar hans navn. Man kunne end ikke afholde ham fra at hugge det ind i en fremragende isblok, skønt han i den anledning var nær ved at brække halsen.

Hatteras havde på sine udflugter undersøgt landet til hinsides Kap Washington. Sneens smeltning forandrede hele terrænets udseende, og der viste sig endog hulninger og skrænter der, hvor vintertæppet tilsyneladende havde dækket fuldstændig jævne sletter.

Huset og magasinerne truede nu også med at forsvinde, og man måtte hyppigt atter sætte dem i stand. Men heldigvis er en temperatur på fjorten grader Celsius sjælden under disse breddegrader, og gennemsnitligt hæver den sig der næppe over frysepunktet.

Hen imod den 15. juni var man allerede kommet temmelig vidt med chaluppen, og den begyndte at se ganske godt ud. Mens Johnson og Bell arbejdede på den, blev der foretaget nogle større jagter, der leverede rigt udbytte. Det lykkedes også at nedlægge rensdyr, som man dog ellers kun meget vanskeligt kan nærme sig. Men Altamont bar sig ad som sit fædrelands indianere og krøb hen ad jorden, mens han holdt sit gevær og sine arme således, at de lignede disse frygtsomme dyrs horn, og han kunne da komme dem tilstrækkeligt nær til at træffe dem sikkert.

Men det fortræffeligste vildt, bisamoksen, som Parry traf i store hjorde på Melvilleøen syntes ikke at besøge Victoriabugtens bredder. Der blev derfor besluttet en længere udflugt, dels for at jage dette kostbare dyr, dels for at lære landet mod øst at kende. Hatteras håbede ganske vist ikke ad denne vej at kunne trænge frem til polen, men doktoren kunne ganske godt lide at få et almindeligt kendskab til landet. Man besluttede sig altså for en udflugt i østlig retning fra Fort Providence. Altamont ville jage, og Duke var naturligvis med i selskabet.

Således forlod altså de tre jægere, alle rustede med dobbeltløbede bøsser, økser og sneknive og fulgte af Duke, den 17. juni Doctor's House i godt vejr. Termometret viste +5° Celsius, og luften var rolig og ren. Klokken var omtrent seks om morgenen, da man tog afsted. Man havde forberedt sig på, at udflugten muligvis ville komme til at vare to-tre dage, og man førte da så meget proviant med sig, som der var nødvendigt til så lang tid.

Klokken otte om morgenen havde Hatteras og hans to ledsagere tilbagelagt omtrent syv engelske mil. Men endnu havde de ikke truffet på noget levende væsen, der kunne foranledige dem til et skud, og der syntes slet ikke at skulle blive noget af jagten.

Landet viste vidtstrakte sletter, der nåede så langt øjet kunne række. Bække gennemfurede det i talrig mængde, og store søer genspejlede solens skrå stråler. Hvor isen var smeltet, så man den sedimentære jordbund, der skylder vandet sin oprindelse, og som er så udbredt over hele Jorden.

Dog fandtes der også erratiske blokke, som var fuldstændig forskellige fra den øvrige grund, og hvis tilstedeværelse kun vanskeligt kunne forklares. Forskellige stene tilhørende kalkformationen traf man i stor mængde og særlig en slags mærkværdigt, gennemsigtigt og farveløst krystal, der havde samme ejendommelige lysbrydning som den islandske spath.

Men skønt jagten ikke lagde ham hindringer i vejen for det, kunne doktoren dog ikke blive geolog. Han måtte holde skridt med sine ledsagere, og de gik meget hurtigt. Så meget det lod sig gøre studerede han imidlertid terrænet samtidig med, at han hele tiden måtte holde konversationen ved lige. For uden ham ville der nødvendigvis være indtrådt en fuldstændig tavshed. Altamont havde ingen lyst til at tale med kaptajnen, og denne følte næppe heller nogen synderlig tilbøjelighed til at svare ham.

Klokken ti om formiddagen havde jægerne tilbagelagt omtrent et dusin engelske mil mod øst, og doktoren foreslog nu, at man skulle holde hvile for at spise frokost. Det gjorde

man da også, men den blev indtaget i al skyndsomhed, og allerede efter en halv times forløb gav man sig atter på vej.

Landet sænkede sig jævnt. Enkelte snestriber, der havde holdt sig enten på grund af deres beliggenhed eller på grund af overhængende klippemasser, gav det et bølgeformigt udseende. Man kunne være fristet til at tro, at man så lange bølger, der blev drevet afsted af en kraftig vind og fra det åbne hav skyllede ind over landet.

Endnu stadig dannede vegetationsløse sletter omgivelserne, og de syntes endnu ikke at være besøgt af noget levende væsen.

"Vi har ubestrideligt ikke nogen synderlig lykke med os på vore jagter," sagde Altamont til doktoren, "jeg indrømmer, at jordbunden her kun frembyder ringe næring for dyrene, men polarlandenes vildt behøvede dog ikke at være så tilbageholdende; det kunne godt vise sig lidt mere imødekommende."

"Lad os ikke opgive håbet," svarede doktoren, "sommeren er jo kun lige begyndt, og når Parry har truffet så mange dyr på Melvilleøen, må vi også finde dem her."

"Men vi befinder os dog længere mod nord," bemærkede Hatteras.

"Ganske vist, men det har her ingenting at betyde. Vi må gå ud fra, hvor kuldepolen findes, det vil sige de uhyre ismasser, vi overvintrede imellem med *Forward*. Jo længere vi nu kommer mod nord, desto mere fjerner vi os fra dette, det koldeste punkt på Jorden, og vi vil på denne side af kuldepolen finde det samme, som Parry fandt på den anden side af den."

"Men vi er dog," sagde Altamont med et beklagende suk, "for øjeblikket mere rejsende end jægere."

"Tålmodighed!" svarede doktoren. "Landet forandrer sig efterhånden, og det skulle undre mig meget, om vi ikke træffer dyr i sådanne hulveje, hvor plantevækst er mulig."

"Imidlertid strejfer vi dog under alle omstændigheder," sagde Altamont, "gennem en både ubeboet og ubeboelig egn."

"Ubeboelig," svarede doktoren, "tør man ikke sige. Jeg tror ikke på ubeboelige egne. Mennesket vil, om det end i begyndelsen kun kan ske med betydelige ofre, dog også til sidst kunne bringe et sådant land til at give udbytte."

"Tror De virkelig det?" spurgte Altamont.

"Ja, det gør jeg ganske bestemt. Når De begiver Dem til de fra oldtiden berømte egne, som fx til Theben, Ninive eller Babylon, hvor vore forfædre fandt så frugtbare dale, vil det forekomme Dem umuligt, at der dér nogen sinde har kunnet bo mennesker. Efter at beboerne er forsvundet, er hele atmosfæren ligefrem fordærvet. Det er nemlig en aldeles almindelig naturlov, at såvel de egne, der ikke bebos, som de, der bebos for tæt, bliver usunde og ufrugtbare. Husk vel på, at det er mennesket, der selv skaber sig sine naturforhold ved sin tilstedeværelse, sine vaner og sin industri, ja, jeg går endnu videre og siger: ved sit åndedræt; det forandrer lidt efter lidt jordens uddunstninger og de atmosfæriske forhold, og det forbedrer dem allerede derved, at det drager ånde. Der gives jo helt sikkert ubeboede, men ikke ubeboelige steder."

På denne måde vandrede jægerne stadig fremad under belærende samtale, indtil de nåede en vidtstrakt dal, i hvis bund en isfri flod slyngede sig. Beliggenheden mod syd havde på dens bredder fremkaldt nogen vegetation, og havde der blot

været nogle tommer dybere jord, ville den endog have været forholdsvis yppig. Doktoren gjorde opmærksom på dette.

"Ser De," sagde han, "kunne ikke nogle flittige kolonister fx slå sig ned i denne dal? Med flid og udholdenhed ville de her kunne drive det temmelig vidt. Jeg siger just ikke, at de ville kunne skabe marker som i den tempererede zone, men de ville dog upåtvivlelig efterhånden her kunne frembringe en egn, der lod sig se. Og jeg skulle tage meget fejl, hvis der ikke her fandtes firfodede beboere. De skælme kender de fede egne."

"Ja virkelig," udbrød Altamont, idet han gjorde sig parat til at fyre; "der har vi polarharer!"

"Vent dog et øjeblik," sagde doktoren. "De er en alt for hidsig jæger. De stakkels dyr tænker slet ikke på at flygte. Lad os kun lade dem i ro, indtil de kommer os nærmere."

Tre-fire unge harer, der tumlede sig i den lave lyng og det friske mos, nærmede sig virkelig også nu de tre mænd, som de slet ikke syntes at frygte. De kom løbende med ubekymrede, lystige spring, der næsten afvæbnede Altamont.

Snart var de kommet helt ned mellem doktorens fødder, og han klappede dem med hånden og sagde:

"Hvorfor skyde dyr, der kommer os så venligt i møde? Disse småfyres død ville dog ikke kunne være os til nogen nytte."

"De har ret, doktor," mente Hatteras; "vi vil skåne dem."

"Og snehønsene, der dér kommer flyvende hen imod os!" udbrød Altamont; "og snepperne, som kommer stolpende os i møde på deres lange ben!"

En stor skare fugle nærmede sig ganske rigtigt jægerne uden anelse om den fare, som kun doktoren hold i ave. Selv Duke

forholdt sig fuldstændig rolig og undrede sig kun over, hvad dette skulle betyde.

Det var et mærkværdigt, næsten rørende syn at se de smukke dyr løbe, hoppe og flagre omkring. De satte sig på den gode Clawbonnys skuldre, lagde sig for hans fødder og tog ugenert imod de uvante kærtegn. Det var endog, som de gjorde deres bedste for at modtage de fremmede gæster på en festlig måde. De talrige fugle udstødte glædesskrig, tumlede og flagrede med vingerne og lokkede fra alle sider nye kammerater til, der skyndte sig med at få part i den elskværdige doktors kærtegn. Og da nu jægerne fortsatte deres vej, fulgte hele det fortrolige selskab dem på vej med glade skrig.

Da de forlod dalen, opdagede de en hjord på otte til ti rensdyr, som græssede på en tarvelig, endnu helt under sneen skjult lille plet. De stolte, graciøse dyr frembød et prægtigt syn med deres takkede gevir, der blev båret lige så vel af hunnen som af hannen. Deres uldne pels tabte allerede den vinterlige hvide farve og skiftede den med sommertidens grå. De syntes at være lige så lidt sky og lige så tamme som denne fredelige egns harer og fugle. – I et sådant forhold må vel menneskene have stået til dyreverdenen umiddelbart efter Jordens skabelse.

Jægerne kom midt ind i troppen, uden at noget af dyrene flygtede. Men denne gang havde doktoren ikke så lidt besvær med at lægge tøjler på Altamonts jagtlyst. Amerikaneren kunne ikke se det herlige vildt, uden at blodet steg ham berusende til hovedet. Hatteras derimod betragtede rørt disse blide dyr, som straks snusede til doktoren og næsten syntes at vide, at de havde en fuldtro ven i ham.

"Men sig mig, er vi da ikke egentlig gået ud for at jage?" spurgte Altamont.

"Jo, for at jage bisamokser," svarede Hatteras, "men heller ikke andet! Vi behøver ikke dette vildt her, da vore forråd endnu er rigelige. Det forekommer mig langt bedre i ro at nyde dette herlige syn og se dyrene nærme sig mennesket således uden at føle mindste frygt for det."

"Det beviser os, at de endnu aldrig har set noget menneske."

"Utvivlsomt," bekræftede doktoren, "og deraf kan man også fremdeles drage den slutning, at disse dyr ikke er af amerikansk oprindelse."

"Og hvorfor det?" spurgte Altamont.

"Fordi de, hvis de var født i Nordamerika, ville vide hvad de havde at vente sig af den tobenede skabning, som man kalder mennesket, og da sikkert ville være flygtet ved at se os. Nej, sandsynligvis er de kommet fra norden og stammer fra de ubekendte egne i Asien, som mennesker endnu aldrig hat besøgt. Derfra er de så muligvis gået over det omkring polen liggende fastland. Ifølge denne antagelse har De altså, Altamont, ingen ret til at betragte dem som landsmænd."

"Det," svarede Altamont, "ser en jæger ikke så nøje på. Vildtet tilhører altid deres land, som fælder det."

"Berolig Dem, tapre Nimrod! Jeg for min part ville hellere renoncere på nogensinde oftere at affyre et gevær, end jeg ville indjage denne elskværdige befolkning skræk. Ser De, slev Duke fraterniserer med disse allerkæreste dyr. Følg De mit råd og lad os blive ved at være gode imod dem, så længe det er muligt. Godheden er en magt!"

"Nuvel," svarede Altamont, der ikke ganske forstod denne finfølelse, "men sig mig engang, hvorledes ville De bære Dem ad, hvis De midt i en flok bjørne eller ulve skulle hjælpe Dem med denne godhed i stedet for våben?"

"Det kunne ikke falde mig ind også at kærtegne vilde dyr," sagde doktoren. "Til en Orpheus' tryllemagt har jeg ikke synderlig tiltro. Og forresten ville ulve og bjørne heller ikke komme os i møde som disse harer, høns og rensdyr."

"Og hvorfor ikke," spurgte Altamont, "hvis de heller aldrig før havde set noget menneske?"

"Fordi den slags dyr af naturen er vilde, og vildheden lige så vel som sletheden giver mistanken næring. Det er en iagttagelse, som man kan gøre både med hensyn til mennesker og dyr. Den, der er slet, er også udfordrende, og de skabninger nærer selv let frygt, der er vant til at indgyde andre den."

Med denne lille filosofiske belæring endte samtalen.

Hele dagen blev tilbragt i denne dal, som doktoren kaldte Nordens Arkadien, en benævnelse, hans ledsagere ikke fandt grund til at gøre nogen indvending imod. Og da aftenen kom, lagde de tre jægere sig til hvile efter et måltid, der ikke havde kostet nogen af denne egns beboere livet. Nattelejet havde man valgt i en klippehule, der syntes som skabt til dette brug, og man slumrede her fredeligt og trygt.

17. Altamonts gengældelse

Den næste morgen vågnede doktoren og hans to ledsagere efter en fuldstændig rolig tilbragt nat. De mærkede nu kulden, men da de havde været godt tildækkede, havde den ikke generet dem om natten, og den var jo for resten heller ikke videre betydelig.

Vejret vedblev at være smukt, og de besluttede derfor også at benytte denne dag til undersøgelse af landet og til, om muligt, at få fat på bisamokserne. Man måtte skaffe Altamont en mulighed for at kunne tilfredsstille sin jagtlyst, og man besluttede altså, at selv om disse dyr var de fredeligste i hele verden, skulle han dog have ret til at skyde dem. For øvrigt afgiver deres kød, om det end lugter stærkt af moskus, en behagelig spise, og jægerne ville gerne kunne bringe nogle stykker sådant friskt og styrkende kød med til Fort Providence.

I de første morgentimer passerede der ikke noget mærkeligt på rejsen. Mod nordøst begyndte landet at forandre udseende. Nogle hævninger i terrænet, de første bølger af en bjergfuld egn, tydede på, at grunden forandrede sig. Dette ny Amerika måtte, hvis det ikke var et fastland, dog i det mindste være en meget betydelig ø. Men forresten drejede det sig jo ikke om at løse dette geografiske spørgsmål.

Duke løb langt foran og stod snart ved sporene af en flok bisamokser. Hurtigt travede han forud og kom snart jægerne ud af syne.

De gik hurtigere, og efter omtrent halvanden times forløb traf de virkelig på to store og ved deres ydre ligefrem frygtopvækkende dyr. Disse ejendommelige firfodede syntes meget forundrede over Dukes angreb uden i øvrigt at blive

bange. De gnavede på en slags rødligt mos, der dækkede den snefri grund. Doktoren kendte dem let på deres brede, ved grunden forbundne horn, deres mærkelige, tilsyneladende fuldstændige mangel af snude og deres korte hale. Det samlede indtryk af denne legemsbygning har hos naturforskerne skaffet dem navnet "oribos" eller fåreokse, et navn, der jo minder om de to naturer, dette dyr slutter sig til. En dusk lange, tykke hår og en fin, brun, silkeagtig pels er ejendommelig for dem.

Ved synet af jægerne løb dyrene straks bort, og de tre rejsefæller forfulgte dem da så hurtigt de kunne.

Men for folk, som en halv times løb bragte til fuldstændig at tabe vejret, var det vanskeligt at indhente dem. Hatteras og hans ledsagere standsede.

"For pokker!" udbrød Altamont.

"Ja, det er unægtelig ikke det nemmeste stykke arbejde at gøre jagt på disse bisamokser. Var de andre dyr ikke bange for os, så er disse det til gengæld så meget desto mere."

"Det beviser, at vi er gode jægere," svarede Altamont.

Imidlertid blev også bisamokserne, der ikke mere så sig forfulgt, forbavset stående. Det var øjensynligt, at man ikke ville nå dem ved at løbe, og man måtte da søge at indeslutte dem. Det lille plateau, de for øjeblikket befandt sig på, var yderst velegnet til dette formål.

Jægerne lod dyrene holde i skak ved hjælp af Duke, mens de gennem hulveje i nærheden listede sig til at omgå plateauet. Altamont og doktoren skjulte sig derpå bag nogle fremspringende klippestykker, mens Hatteras skulle drive vildtet hen imod dem.

Efter en halv times forløb havde enhver af dem indtaget sin plads.

"Nu vil De forhåbentlig ikke," sagde Altamont, "modsætte Dem at vi modtager disse dyr med bøsseskud?"

"Nej, det er ærlig krig," svarede doktoren, der trods sin naturlige godmodighed dog var jæger med liv og sjæl.

Mens de talte således, så de dyrene, med Duke lige i hælene på sig, sætte sig i bevægelse. Længere borte jog Hatteras dem med høje råb hen imod doktoren og amerikaneren, der gjorde sig rede til at fyre på dem.

Men da okserne opdagede dette, standsede de straks, og da de frygtede mindre for en enkelt fjende, løb de alle tilbage mod Hatteras. Denne ventede dem. Da de var kommet ham nær nok, lagde han an og fyrede, men uden at hans kugle, der traf et af dyrene midt i panden, formåede at standse dem i deres løb. Og hans andet skud gjorde dem kun endnu mere rasende. De styrtede frem imod den afvæbnede jæger og kastede ham hurtigt til jorden.

"Han er fortabt!" udbrød doktoren.

I det samme øjeblik Clawbonny fortvivlet sagde dette gjorde Altamont et skridt fremad for at ile Hatteras til hjælp, derpå blev han atter stående i kamp med sig selv og sine fordomme.

"Nej," udbrød han endelig, "det ville være en skurkestreg!"

Han styrtede da, sammen med Clawbonny, hurtigt hen til kamppladsen. Hans nølen havde vel varet et halvt sekund, men ligesom doktoren så hvad der foregik i amerikanerens sjæl, således forstod han også Hatteras, der hellere var omkommet, end han havde kaldt sin rival til hjælp. Han havde imidlertid

ikke tid til at anstille refleksioner over disse ting, for Altamont var allerede lige ved ham.

Hatteras, der lå på jorden, søgte at afværge de to dyrs spark og stød med hornene, men længe ville han ikke have kunnet fortsætte denne kamp.

Han var nær ved redningsløst at blive revet i stykker, da der faldt to bøsseskud. Hatteras følte næsten kuglerne strejfe sit hoved.

"Kun mod!" råbte Altamont, der slyngede sit afskudte gevær fra sig og styrtede løs på de rasende dyr.

Den ene af okserne styrtede om, truffet i hjertet, den anden ville i skummende raseri sprætte livet op på den ulykkelige kaptajn, da Altamont sprang imod den og med den ene hånd stødte sin snekniv dybt ind mellem de åbnede kæber, mens han med den anden kløvede dyrets hoved ved et velrettet øksehug.

Alt dette skete med en så forbavsende hurtighed, at et lyn ville have været tilstrækkeligt til at belyse hele scenen.

Den anden okse sank i knæ og faldt død om.

"Hurra, hurra!" udbrød Clawbonny.

Hatteras var frelst.

Han havde altså den mand at takke for livet, som han hadede mest i verden! Hvad foregik der i dette øjeblik i hans sjæl? Det ville være vanskeligt at gøre rede for.

Men hvorledes det nu end så ud i hans sjæl, gik Hatteras uden nølen hen imod sin rival og sagde med alvorlig stemme:

"De har frelst mit liv, Altamont."

"De har før frelst mit," svarede amerikaneren, og efter en lille pause tilføjede han: "Vi er kvit, Hatteras."

"Nej, Altamont," svarede kaptajnen, "da doktoren trak Dem frem af isgraven, vidste jeg ikke, hvem De var, men De har frelst mit liv med fare for Deres eget, endskønt De vidste, hvem jeg var."

"Nå, og hvad så?" svarede Altamont; "er De ikke et menneske, som jeg? En amerikaner er ingen fej skurk."

"Nej, sikkert ikke!" udbrød doktoren, "han er et menneske, et menneske som Dem, Hatteras!"

"Og han skal med mig dele den hæder, som endnu forestår os."

"Den hæder at trænge frem til Nordpolen?" spurgte Altamont.

"Javel," svarede kaptajnen med selvfølelse.

"Jeg havde altså gættet det," udbrød amerikaneren; "De har altså vovet at fatte en sådan beslutning! De har vovet at forsøge at nærme Dem dette unærmelige punkt. O, det er skønt, siger jeg Dem, det er herligt!"

"Men De," spurgte Hatteras hurtigt, "De befandt Dem altså ikke, som vi, på vejen til Nordpolen?"

Altamont syntes at nøle med svaret.

"Nå?" spurgte doktoren.

"Nuvel, nej!" sagde amerikaneren. "Nej! Sandheden over egenkærligheden! Nej, jeg havde ikke den store idé, som har ført Dem hertil. Jeg ville kun med mit skib sejle gennem Nordvestpassagen, det er alt."

"Altamont," sagde Hatteras, idet han strakte hånden ud imod amerikaneren, "tag da nu del i den hæder, som muligvis kan vente på os og følg med os for at opdage Nordpolen!"

Og de to mænd gav hinanden et varmt og ærligt håndtryk.

Da de vendte sig om til doktoren, så de, at der stod tårer i hans øjne.

"O, mine venner," sagde han, idet han aftørrede disse tårer, "mit hjerte formår ikke at fatte den glæde, som De gør det. Mine dyrebare rejsefæller, De har altså nu for den fælles sags skyld ofret det kedelige spørgsmål om nationaliteterne. De har sagt Dem selv, at hverken England eller Amerika her kommer i betragtning, og at en inderlig sympati må forene os over for farerne ved vor ekspedition. Når blot Nordpolen nås, hvad kommer det så an på, hvem der opdager den? Om man er amerikaner eller englænder, det er lige meget, når man blot kan rose sig af at være et godt og dygtigt og for menneskeheden nyttigt menneske."

Doktoren trykkede de forsonede fjender i sine arme. Han kunne næppe styre sin glæde, og også de to nye venner følte sig kun endnu mere nærmet hinanden ved det venskab, som den værdige mand bragte dem begge. Med varme talte han om, hvor naragtigt det var at rivalisere med hinanden ved en lejlighed som denne, og hvilken uendelig nytte der kan resultere af samvirken mellem de folk, der står forladte så langt borte fra deres fædreland. Og hans ord, hans svar, hans venskabsbeviser, alt kom fra hans hjertes grund. Først efter at han sikkert over tyve gange havde omfavnet Hatteras og Altamont, blev hans glæde en smule roligere.

"Og nu," sagde han, "vil vi tage fat på noget nyttigt. Da jeg ikke har kunnet gøre gavn som jæger, vil jeg se at benytte mine evner på anden måde."

Han gav sig i færd med at skære oksen, som han kaldte "forsoningsofferets okse", op, og gjorde det så behændigt, at

han snarere end en slagter lignede en læge, der foretager en omhyggelig sektion.

Smilende så de andre på ham. Efter få minutters forløb havde den behændige operatør skåret omtrent en hundrede kilo appetitligt kød ud, som han delte i tre lige store dele. Enhver af de tre rejsefæller tog sin part, og man vandrede så tilbage til Fort Providence.

Klokken ti om aftenen nåede jægerne, belyste af solens skrå stråler, Doctor's House, hvor Johnson og Bell ventede dem med et godt måltid.

Men endnu før de satte sig til bords, sagde doktoren, idet han pegede på sine to jagtfæller:

"Min gamle Johnson, jeg tog en englænder og en amerikaner med mig ud på jagten, ikke sandt?"

"Jo vel, mr. Clawbonny," svarede proviantforvalteren.

"Nå, og jeg bringer to brødre tilbage!"

Fornøjet rakte de to sømænd Altamont hånden. Doktoren fortalte dem, hvad den amerikanske kaptajn havde gjort for den engelske, og denne nat husede ishuset fem virkelig lykkelige mennesker.

18. De sidste forberedelser

Den næste dag forandredes vejret, det blev atter koldt. Sne, regn og hvirvelstorme fulgte efter hinanden flere dage i træk.

Bell var færdig med chaluppen, og den syntes at kunne være til ganske fortræffelig nytte, således som han havde forstået at indrette den. Med sin fokkemast og klyverbom kunne den holde søen selv i hårdt vejr, og dens lethed gjorde på den anden side, at den kunne transporteres på slæden uden at blive alt for svær at trække for hundeforspandet.

Endelig foregik der i polarhavet en forandring af stor betydning for de overvintrende. Ishobene i midten af bugten begyndte at sætte sig i bevægelse. De højeste af dem, der allerede var underminerede, behøvede kun endnu en kraftig storm for at rive sig løs fra bredden og danne svømmende isbjerge. Dog ville Hatteras ikke vente til isen var borte for at tiltræde udflugten. Da rejsen skulle gøres over land, havde det jo ikke stort at sige, om havet var frit for is eller ej. Han fastsatte altså afrejsen til den 25. juni. Inden da skulle alle forberedelserne være fuldstændig færdige: Johnson og Bell beskæftigede sig med istandsættelsen af slæden og forfærdigede nye snesko. De rejsende ville til deres udflugt benytte de få ugers smukke vejr, som naturen tildeler disse højnordiske egne. Besværlighederne måtte da være lettere at bære, og mulige hindringer kunne da bedre besejres.

Nogle dage før afrejsen den 20. juni viste isen forskellige åbne steder, som man benyttede for at prøve chaluppen på en tur til Kap Washington. Fuldstændig frit var havet ganske vist endnu langt fra, men det viste dog heller ikke længere nogen

fast overflade, og en fodvandring over de revnede ismarker ville have været umulig.

Denne halve dags sejlads var tilstrækkelig til at lære at vurdere chaluppens gode nautiske egenskaber.

På deres tilbagetur var de rejsende vidne til et mærkværdigt fænomen. De så nemlig en vældig bjørn gøre jagt på en sælhund. Den første var åbenbart alt for meget optaget af sit forehavende til at lægge mærke til chaluppen, for den ville ellers ikke have undladt at forfølge den. Den befandt sig på lur ved et hul i ismarken, gennem hvilket sælhunden foreløbig var undsluppet. Rovdyret afventede dens tilbagekomst med en jægers tålmodighed eller med en fiskers. Den lå her tavs og ubevægelig, ja ligefrem uden at give et eneste livstegn fra sig.

Men pludselig begyndte vandets overflade at bevæge sig. Amfibiet dukkede op for at trække vejret. Bjørnen strakte sig så lang den var på isen og lagde poterne rundt omkring hullet.

Et øjeblik efter viste sælhundens hoved sig over vandet. Men det fik ikke tid til atter at dukke ned, for som skudte ud af en fjeder slog bjørnen sine kløer i det og løftede dyret op af dets element.

Det var kun en kort kamp. Sælhunden forsvarede sig nogle sekunder men blev så kvalt ved sin gigantiske modstanders bryst. Denne, der trods sælhundens størrelse syntes at bære den med lethed, sprang behændigt fra det ene isstykke til det andet, indtil den nåede det faste land og dér forsvandt med sit bytte.

"Lykkelig rejse!" råbte Johnson efter den, uendelig glad over at den havde holdt sig til sælhunden i stedet for at give sig i kast med chaluppen.

Denne nåede snart igen den lille bugt, som Bell havde hugget ud til den i isen.

Endnu blot fire dage skilte Hatteras og hans rejsefæller fra det til afrejsen bestemte tidspunkt. Hatteras tog med iver fat på de sidste udrustninger, for han længtes efter at forlade dette New America, dette land, der dog ikke var hans, og som han ikke havde givet sit navn. Han følte sig ikke hjemme her.

Den 22. juni begyndte man at belæsse slæden med lejrredskaberne, med teltet og med provianten. De rejsende medtog 200 pund saltet kød, tre kister med konserverede grøntsager og kød, et betydeligt kvantum citronsaft, 380 pund mel, samt forskellige pakker medikamenter og da navnlig kokleare fra doktorens bede. Føjer man hertil 200 pund krudt, instrumenterne, våbnene, køkkenredskaberne og så også chaluppen, kautsjukbåden og vægten af slæden, så beløb det sig til en byrde af næsten 1500 pund, sikkert tilstrækkeligt for fire hunde, så meget mere som disse ikke havde stedfortrædere, men måtte trække hver dag, mens det hos eskimoerne er indrettet således, at de kun plejer at arbejde 4 dage ad gangen.

De rejsende havde imidlertid foresat sig i nødstilfælde at hjælpe dem og under alle omstændigheder kun at gøre korte dagsrejser. Afstanden fra Victoriabugten til Nordpolen var i det højeste et hundrede fem og halvtreds engelske mil, og når man rejste tolv om dagen, ville fjorten dage være tilstrækkeligt til hele rejsen. Skulle landet høre op, så måtte rejsen ved hjælp af chaluppen kunne fuldendes uden anstrengelser for mennesker eller hunde.

Alle befandt sig nu vel. Den almindelige sundhedstilstand var udmærket, og skønt vinteren havde været streng, endte den dog

under forholdsvis særdeles gode vilkår. Da alle havde fulgt doktorens fornuftige råd, undgik man de for dette rå klima ejendommelige sygdomme. Man var kun blevet en smule afmagrede, hvad der fornøjede den værdige doktor ikke så lidt. Men man havde også indrettet sig udmærket efter omstændighederne, og disse akklimatiserede mænd kunne nu udstå de hårdeste prøvelser både med hensyn til træthed og kulde uden at bukke under.

Og endelig, de ilede jo mod rejsens mål, fremad mod den unærmelige pol. Når den var nået, stod der intet andet spørgsmål tilbage, end hvorledes man skulle komme tilbage. Den overensstemmelse, som nu besjælede de fem medlemmer af ekspeditionen, skulle hjælpe dem til at fuldende deres dristige fart, og ingen af dem tvivlede om, at deres foretagende ville blive kronet med et heldigt udfald.

Da han forudså en langvarig ekspedition, havde doktoren formanet sine rejsefæller til at forberede sig længe og omhyggeligt på den.

Den 23. juni var de rejsende færdige; det var en søndag, og den blev viet fuldstændig til hvile.

Afrejsens øjeblik nærmede sig, og beboerne af Fort Providence imødeså det med betydelig spænding og bevægelse.

Det var dem dog lidt underligt at forlade denne snehytte, der havde afgivet en så god bolig, denne Victoriabugt og denne gæstfri kyst, hvor man havde tilbragt de sidste vintermåneder. Ville man genfinde denne bolig, når man kom tilbage? Ville solens stråler ikke smelte disse skrøbelige mure?

Alt i alt havde de her tilbragt mange skønne timer. Ved aftensmåltidet genkaldte doktoren disse rørende minder og

glemte ikke at takke Himlen for dens umiskendelige beskyttelse.

Endelig kom hvilens time. Alle lagde sig tidligt for at stå tidligt op, og man tilbragte da den sidste nat i Fort Providence.

19. Rejsen mod norden

Den næste sag gav Hatteras tidligt tegn til afrejse. Hundene blev spændt for slæden. Da de var vel ved magt og havde hvilet sig godt ud samt i det hele taget tilbragt en meget bekvem vinter, var de sikkert i stand til at gøre god tjeneste for sommeren. Og de fandt sig da også villigt i, at man atter lagde seletøjet på dem.

Efter alt at dømme er disse grønlandske hunde meget gode dyr. Og deres vilde natur havde også lidt efter lidt forandret sig. De tabte deres lighed med ulven og kom til at ligne Duke mere, dette fuldendte eksemplar af hunderacen; med andre ord, de blev civiliserede.

Duke kunne sikkert rose sig af hovedparten af deres opdragelse. Han havde lært dem at forliges, og havde foregået dem med sit eget eksempel. I sin egenskab af englænder havde det varet lidt længe, før han blev fortrolig med disse hunde, "som ikke var blevet ham forestillet". Men da de delte de samme farer, de samme savn og de samme glæder, kom endelig disse dyr af forskellig race ganske godt ud af det med hinanden. Duke, der havde et fortræffeligt hjerte, gjorde det første imødekommende skridt, og hele flokken af firfodede var da snart venner.

Doktoren kærtegnede de grønlandske hunde, og Duke så det uden at blive skinsyg på sine kammerater. I et ikke mindre godt forhold befandt menneskene sig til hinanden, og når hine måtte trække tappert, så foresatte disse sig at marchere godt.

I et særdeles gunstigt vejr tog man afsted klokken seks om morgenen. Efter at man en stund havde fulgt langs bugten, og

var kommet over Kap Washington, lod Hatteras slå ind på den direkte retning mod nord, og klokken syv om aftenen havde de rejsende tabt Fyrtårnsbjerget og Fort Providence af syne.

Rejsen begyndte under gode varsler, i hvert tilfælde under langt bedre end den, som man ved midvintertid havde begivet sig ud på for at søge kul. Hatteras lod dengang ombord på sit skib oprøret og fortvivlelsen tilbage, og han var ikke en gang sikker på det mål, han stræbte efter. Han forlod et mandskab, der var halvdøde af kulde, og rejste med ledsagere, der var blevet svækket ved den arktiske vinters lidelser. Han, nordens mand, vendte tilbage mod syd. Nu derimod søgte han, omgivet af kraftige venner og i det bedste velbefindende, efter polen, dette mål for hans liv. Aldrig havde et menneske været nærmere ved at erhverve sig denne for ham selv og hans fædreland så herlige berømmelse.

Tænkte han selv på alle disse ting? Doktoren formodede det, da han så ham i så godt humør. Den gode Clawbonny glædede sig over det, der åbenbart beredte hans venner glæde, og efter at de to kaptajner, hans to venner, var blevet udsonet med hinanden, følte han sig som det lykkeligste menneske. Han var jo selv fremmed for ethvert had og enhver misundelse, han var jo selv så inderlig god, som nogen kunne være på Jorden.

Hvad ville der blive af denne rejse, hvilket udbytte lovede den? Han vidste det ikke, men den begyndte godt, og det var allerede meget.

På den anden side Kap Washington forlængede New Americas vestkyst sig ved en række enkelte bugter. For at undgå disse uhyre buer, vendte de rejsende sig, efter at de var klatret

op af Bell Mountains første skrænter, mod nord for at nå de højere sletter. De afkortede derved vejen meget betydeligt.

Hatteras ville, hvis der ikke ved havbugter eller bjerge kom uforudsete hindringer i vejen, trække en lige linje af 350 engelske mils længde fra Fort Providence til polen.

Rejsen gik let fremad. De højere sletter frembød et uhyre hvidt tæppe, som slæden gled på uden besvær, ligesom menneskene ved hjælp af sneskoene havde en hurtig og sikker gang.

Termometret viste +3° Celsius. Vejret var ikke stadigt; snart var det klart og snart tåget. Men hverken kulde eller hvirvelvinde havde formået at opholde de rejsende, der var så fast bestemte på at trænge fremad.

Efter kompasset var retningen let at holde; nålen blev mindre og mindre søvnig, jo mere man fjernede sig fra den magnetiske pol. Ganske vist drejede den sig, da man var kommet over dette magnetiske punkt, om efter det og viste for de mod nord rejsende nu egentlig syd; men denne misvisning nødvendiggjorde dog ikke nogen besværlig beregning.

For øvrigt udtænkte doktoren endnu et meget simpelt middel til bestemmelse af retningen. Når det engang var afgjort, hvor de befandt sig, søgte de i klart vejr et punkt, der lå nøjagtigt mod nord i en afstand af to til tre engelske mil. Det gik man da imod, til det var nået og bestemte fra det et nyt ligesådan beliggende punkt. På den måde afveg de sikkert kun lidt fra den lige vej.

I de to første rejsedage tilbagelagde man stadig 20 engelske mil på tolv timer. Den øvrige tid blev anvendt til måltiderne og

til hvile. Til at afgive beskyttelse mens man sov viste teltet sig at være tilstrækkeligt.

Temperaturen steg af og til. På enkelte steder smeltede sneen, såfremt grundens natur gjorde det muligt, mens den på andre steder blev liggende som store hvide pletter. Hist og her dannede der sig store vandskader, ofte ligefrem damme, der med nogen fantasi let kunne antages for søer, og de rejsende måtte flere gange gå med det halve ben i vandet, hvad de imidlertid kun lo over. Ja, doktoren var endog yderst fornøjet over disse uventede bade.

"Vandet har i grunden slet ikke lov til at gøre os våde hertillands," sagde han; "det har kun ret til her at eksistere i fast eller gasformig tilstand, og når det flyder, er det hele aldeles unormalt. Is eller damp, det kan gå an, men vand på ingen måde."

Undervejs blev jagten heller ikke forsømt, for den skulle jo levere friske næringsmidler. Derfor gennemstrejfede Altamont og Bell nabolaget uden at fjerne sig langt. De skød snehøns, dykænder, gæs, nogle grå harer og deslige.

Disse dyr opgav i øvrigt snart den første tillid og blev frygtsomme. De flygtede sky, og man kunne kun vanskeligt nærme sig dem. Hvis man ikke havde haft Duke, ville jægerne hyppigt have spildt deres krudt til ingen nytte.

Hatteras anbefalede dem ikke at fjerne sig længere end en engelsk mil, for han havde ikke nogen dag eller time at give bort, da han ikke turde gøre regning på, at vejret ville holde sig mere end tre måneder.

Desuden måtte enhver være på sin post ved slæden, når et vanskeligt sted, en snæver kløft eller en stærkt hældende slette

skulle passeres. Da gav alle en hånd med til at trække, skubbe eller støtte slæden. Mere end en gang måtte man fuldstændig losse den, og selv det forhindrede ikke fuldstændig stød og deraf følgende beskadigelser, som Bell udbedrede efter bedste evne.

Den tredje dag, onsdag den 26. juni, stødte de rejsende på en sø af flere acre lands udstrækning, der som følge af sin beliggenhed, der var beskyttet mod solen, endnu var fuldstændig dækket med is. Denne viste sig da også stærk nok til at bære vægten såvel af de rejsende som af slæden. For resten måtte den rimeligvis allerede skrive sig fra en tidligere vinter, for som følge af sin beliggenhed kunne denne sø aldrig tø op. Den frembød et kompakt spejl, der fuldstændig måtte trodse den arktiske sommer, hvad man også kunne se af den tørre sne, som lå langs dens bredder, og hvis nedre lag åbenbart skrev sig fra tidligere år.

Fra dette punkt blev landet kendeligt lavere, hvoraf doktoren drog den slutning, at New America kun var en ø, der ikke nåede til polen. Lidt efter lidt blev landet også fladere, og man så endnu knap i vest nogle høje i det fjerne, der tabte sig i en blålig tåge.

Hidtil var ekspeditionen gået af uden træthed. De rejsende led i det højeste ved de af sneen tilbagekastede solstråler, der let kunne fremkalde sneblindhed. På en anden tid af året ville man have rejst om natten for at undgå denne sygdom, men nu var der jo ingen nat. Heldigvis var sneen i begreb med at smelte og tabte derved meget af sin tindrende glans.

Den 28. juni steg temperaturen til +7° Celsius. Denne varmegrad blev ledsaget af en rigelig regn, som de rejsende

roligt, ja endog med fornøjelse fandt sig i, da den befordrede sneens smeltning. Man tog atter sin tilflugt til mokkasinerne af dådyrskind og måtte også gøre nogle forandringer ved slæden for at bringe den til at glide. Marchen blev derved ganske vist opholdt, men da der ikke indtrådte alvorlige hindringer, kom man dog fremad.

Nogle gange fandt doktoren undervejs runde sten, der lignede de af bølgeslaget afrundede sten på havkysten, og han troede derfor at være i nærheden af polarhavet. Men endnu strakte dog sletten sig stadig uoverskueligt foran dem.

Den frembød ikke noget tegn på at være beboet; man så hverken hytter eller cairner eller eskimohuler.

Vore rejsende var åbenbart de første, der betrådte dette nye land. De grønlandske stammer, der besøger de arktiske lande, trænger aldrig så langt op, skønt jagten måtte kunne levere et rigt udbytte til disse stadig forsultede ulykkelige. Man bemærkede ofte bjørne, der fulgte det lille selskab, men ikke gjorde mine til at angribe det. I det fjerne viste sig også talrige hjorde af bisamokser og rensdyr, af hvilke sidste doktoren gerne ville have nogle eksemplarer til forstærkning af slædeforspandet. De var imidlertid meget sky og gjorde det umuligt at fange dem levende.

Den 29. skød Bell en ræv og Altamont en mindre bisamokse, hvorved han afnødte sine rejsefæller en høj mening om hans koldblodighed og behændighed. Han var da virkelig også en udmærket jæger, og doktoren, der forstod sig på den slags, beundrede ham i høj grad. Oksen blev skåret op og leverede rigeligt fersk kød.

Sådanne gode og nærende måltider blev altid hilst med glæde, og selv de, der var mindre gourmander, måtte uvilkårligt kaste et tilfreds blik på disse skiver saftigt kød. Doktoren selv lo, når han greb sig i beundring over dem.

"Vi vil ikke gøre munden for spids," sagde han da; "på nordpolsekspeditioner er måltidet en sag af betydning."

"Tilmed," svarede Johnson, "når det afhænger af et mere eller mindre behændigt skud."

"De har ret, min gamle Johnson," svarede doktoren; "når man altid ser suppegryden koge i køkkenet, tænker man mindre på at spise."

Den 30. blev landet ganske uventet meget ujævnt, som om det var blevet løftet i vejret ved en vulkansk eruption. Kegleformede og spidse toppe viste sig i stor mængde og nåede betydelige højder. En sydøstlig vind begyndte at blæse med heftighed og steg snart til en vældig orkan.

Efter stormen fulgte der varmt og fugtigt tøvejr. Fra alle sider lød isens bragen, der blandede sig med lavinernes endnu mægtigere torden.

De rejsende undgik omhyggeligt at vælge vejen langs højens fod, ja endog at tale højt, for allerede lyden af stemmen kunne ved luftbevægelsen medføre katastrofer. De havde flere gange været vidne til frygtelige nedstyrtninger, som de ikke havde haft tid til at værge sig imod. En væsentlig ejendommelighed ved polarlavinerne er nemlig deres forbavsende hurtighed, der adskiller dem såvel fra de schweiziske som fra de norske. I disse to lande danner der sig først en snekugle, der i begyndelsen kun er lidet betydende, men efterhånden vokser ved at optage sne og vel også af og til klippestykker, som den møder på sin vej.

Den styrter da ned med stadig tiltagende hurtighed, lægger marker øde og tilintetgør landsbyer, men bruger dog stadig en vis tid til at rulle ned. Men anderledes er det i de egne, der er stivnede ved den arktiske. Isblokkene flytter sig her fuldstændig uventet og hurtigt som lyn. Deres nedstyrtning falder sammen med det øjeblik, de rives fra hinanden, og den, der ser dem styrte ned mod sig, bliver uden redning knust af dem. Kanonkuglen er ikke hurtigere og lynet ikke sikrere. At falde og at ødelægge er for polarlandenes laviner et og det samme, og det sker stadig under tordenens majestætiske rullen og med et forunderligt, mere klagende end tordnende ekko.

For tilskuernes øjne foregik der også ikke sjældent mærkelige forandringer i de omgivende prospekter. Landet forvandlede sig. Bjerget blev under indflydelse af et pludselig tøvejr til slette, eller når regnvandet, som var trængt ind i de store blokkes revner, frøs på en eneste nat, sprængte det ved ekspansionens uimodståelige kraft enhver hindring.

Slæden og dens førere truede imidlertid intet ulykkestilfælde. Som en følge af de forsigtighedsregler, man havde truffet, kunne alle undgås. For øvrigt havde dette land, der var gennemkløvet af bjergkløfter og høje, af bjergspidser og isbjerge ingen stor udstrækning, og tre dage efter den 3. juli befandt de rejsende sig atter på en mere bekvem slette.

Men da blev de sat i forbavselse ved et andet fænomen, der længe var genstand for de møjsommeligste undersøgelser af begge hemisfærers lærde. Den lille gruppe fulgte en femten-tyve meter høj bjergkam, der syntes at have en udstrækning af flere mile; dens affald mod øst var dækket med sne, men med fuldstændig *rød* sne.

Man vil let kunne forstå alles forbavselse, udbrud af forundring og selv det noget forskrækkende indtryk, som denne lange karmoisinrøde skrænt gjorde. Men det varede ikke længe, før doktoren som sædvanlig kom med belæring for sine ledsagere. Han kendte denne røde snes væsen fra Wollastons, Candolles og Bauers kemisk-analytiske arbejder, og han fortalte altså, at denne sne ikke alene findes i de arktiske egne, men også midt i de schweiziske alper. Saussure samlede i året 1760 en betydelig mængde af den, og senere bragte også kaptajnerne Ross, Sabine og andre søfarende den med fra deres polarekspeditioner.

Altamont udspurgte doktoren om grunden til denne røde farve, og den gode Clawbonny belærte ham da om, at den ene og alene skyldtes organiske legemers tilstedeværelse.

Længe var forskerne i tvivl om, hvorvidt disse var af dyrisk eller vegetabilsk natur, men de indså til sidst, at de hører til den store familie af mikroskopiske svampe, og mere specielt til arten *Uredo*. Bauer foreslog at kalde dem *Uredo nivalis*.

Derpå viste doktoren sine ledsagere, idet han gennemstødte sneen med sin jernbeslåede stok, at denne skarlagensskorpe var tre meter tyk, og han bad dem beregne, hvor mange af disse svampe der måtte findes på et areal af flere engelske miles udstrækning, når de lærde talte 340.000 på en kvadratcentimeter.

Efter skræntens natur at dømme måtte denne røde sne være meget gammel. Fænomenet var, selv om man nu forstod det, dog ikke mindre forunderligt, og virkningen af det forøgedes ved solens genskin på dette purpurtæppe. Det gav de nærmest værende genstande, såvel klipper som mennesker og dyr, et

flammende udseende, og når denne sne smeltede, syntes det, som om bække af blod flød under de rejsendes fødder.

Doktoren, der ikke havde kunnet undersøge disse røde svampe, da han så dem på klipperne ved Baffinbugten samlede sig nu så mange af dem han havde lyst til og fyldte omhyggeligt flere flasker med dem.

Denne røde sne, denne "blodmark", som doktoren kaldte den, blev først overskredet efter en march på tre timer, og derpå antog landet atter sit sædvanlige udseende.

20. Aftryk i sneen

Den 4. juli var det tæt tåge. Retningen mod nord kunne kun holdes med stort besvær og måtte hvert øjeblik forandres ved hjælp af kompasset. Der hændte dog imidlertid heldigvis intet ulykkestilfælde under dette mørke; det eneste ubehagelige var, at Bell mistede sine snesko, der blev slået itu på en fremspringende klippe.

"Min tro," sagde Johnson, "jeg bildte mig ind, at når man havde været ved Mersey og Themsen, at man så var noget vanskelig at tilfredsstille med hensyn til tåge, men jeg ser nu, at jeg har taget fejl."

"Nå," sagde Bell, "vi skal tænde fakler som i London og Liverpool!"

"Ja, hvorfor ikke?" svarede Doktoren. "Det er måske slet ikke så dårlig en idé! Vejen ville vi velsagtens kun gøre lidt klarere, men vi ville dog i det mindste kunne kende føreren og komme bedre fremad i lige retning."

"Men," spurgte Bell, "hvorledes skal vi få lavet fakler?"

"Ved hjælp af værk, som bliver vædet med sprit og anbragt på enden af stokke."

"Godt udtænkt," svarede Johnson, "og der vil ikke behøves lang tid for at få det bragt i orden."

Et kvarter efter genoptog det lille selskab ved fakkelskin vejen gennem den fugtige tåge.

Men selv om man nu kom mere lige fremad, så skete det dog ikke hurtigere, og disse mørke dunster spredte sig ikke før den 6. juli. Først da jorden til den tid atter var blevet afkølet blæste en frisk nordenvind al tågen væk.

Doktoren bestemte da stedet, hvor de var, og fandt, at de i denne tågetid gennemsnitligt kun havde tilbagelagt otte engelske mil om sagen.

Den 6. skyndte man sig da med atter at indhente den tid, der således var gået tabt, og man brød allerede op meget tidligt om morgenen. Altamont og Bell indtog atter deres plads som fortrop, sonderede terrænet og opsporede vildtet. Duke ledsagede dem. Vejret var som følge af sin forbavsende foranderlighed blevet meget klart og tørt, og til trods for at førerne var kommet to engelske mil forud for slæden, undgik dog ikke nogen eneste af deres bevægelser doktoren.

Han var derfor ikke så lidt forundret ved pludselig at se dem standse og blive stående i tydelig forbavselse. De syntes nysgerrigt at se ud i det fjerne som folk, der undersøger horisonten.

Derpå bøjede de sig ned, undersøgte opmærksomt jorden og rejste sig med tegn på forbavselse. Bell syntes endog at ville gå fremad, men Altamont holdt ham tilbage.

"Hvad kan der dog være i vejen med dem der henne?" sagde doktoren til Johnson.

"Ja, jeg mønstrer dem såvel som De, mr. Clawbonny," svarede den gamle sømand, "men jeg forstår ikke deres bevægelser."

"De må velsagtens have fundet spor af dyr," svarede Hatteras.

"Det kan ikke være muligt," sagde doktoren.

"Og hvorfor ikke?"

"Fordi Duke så ville gø."

"Men det må dog være aftryk i sneen, de betragter."

"Blot fremad," sagde Hatteras, "så får vi snart at se, hvad der er på færde."

Johnson drev på hundene og fik dem til at trave hurtigt afsted.

Efter tyve minutters forløb var de fem rejsende samlet, og Hatteras, doktoren og Johnson delte nu også Altamonts og Bells forundring.

Der viste sig virkelig på sneen tydelige og utvivlsomme fodspor efter mennesker, og de var oven i købet så friske, som om de kun var lige fra den foregående dag.

"Det er eskimoer," mente Hatteras.

"Ja," sparede doktoren, "der er ingen tvivl om, at det er aftryk af snesko."

"Tror De virkelig det?" sagde Altamont.

"Ja, ganske sikkert."

"Nuvel, men så dette fodspor her?" spurgte Altamont videre, idet han pegede på et spor, der gentog sig flere gange.

"Dette fodspor?"

"Mener De, at det også skriver sig fra en eskimo?"

Doktoren betragtede det opmærksomt og med den største forbavselse. Man kunne tydeligt i sneen se aftryk af europæiske sko med søm, såler og hæle. En mand, en fremmed havde gået her.

"Europæere her!" udbrød Hatteras.

"Det lader det unægtelig til!" sagde Johnson.

"Og dog," tilføjede doktoren, "er det så utroligt, at man nok kan trænge til at se to gange på dette spor, før man tror det."

Doktoren undersøgte det to og tre gange, men han måtte til sidst indrømme, at der ikke kunne være nogen tvivl om dets oprindelse.

Daniel Defoes helt var sikkert ikke mere forbavset over at finde fodspor i sandet på sin ø. Men hvad han følte derved var frygt; Hatteras derimod ærgrede sig over det. En europæer så nær ved polen!

Man gik videre for at forfølge disse spor, en kvart engelsk mil kunne man tydeligt skelne dem, blandet med andre aftryk af snesko og mokkasiner. Derpå tabte de sig mod vest.

Da man var kommet til dette punkt, spurgte de rejsende hinanden, om de skulle forfølge disse spor endnu videre.

"Nej," sagde Hatteras bestemt. "Fremad ...!"

Han blev afbrudt ved et udbrud af doktoren, der fra sneen optog en endnu mere overbevisende genstand, om hvis oprindelse der ikke kunne herske nogen som helst tvivl. Det var objektivglasset til en lommekikkert.

"Nu kan det ganske sikkert," sagde han, "ikke længere nægtes, at der har været en fremmed i dette land."

"Fremad!" udbrød Hatteras.

Han sagde dette ord så energisk, at de alle fulgte ham, og slæden satte sig da således atter i bevægelse.

De rejsende så spændt ud imod horisonten, med undtagelse af Hatteras, i hvis bryst vreden kogte, og som intet ville se. Men da man måtte frygte for at støde på en afdeling rejsende, gjaldt det om at træffe de nødvendige forsigtighedsregler. Det ville dog virkelig være alt for ubehageligt at se sig distancerede på denne ubekendte vej. Og selv doktoren kunne, om han end ikke delte Hatteras vrede, dog trods sin naturlige filosofi ikke føle sig fri for en vis ærgrelse. Altamont syntes lige så ubehageligt berørt, og Johnson og Bell mumlede truende ord mellem tænderne.

"Nå, velan," sagde endelig doktoren, "vi vil gøre gode miner til slet spil."

"Jeg må tilstå," sagde Johnson, uden at blive hørt af Altamont, "at det kunne betage én hele lysten til denne rejse til polen, hvis den allerede var taget i besiddelse af en anden."

"Og dog," svarede Bell, "kan man næsten ikke tvivle om det."

"Nej," mente doktoren, "det er godt nok at jeg stadig siger mig selv, at det er utroligt og umuligt, men vi må alligevel finde os i det! Denne sko har ikke trykket sig ind i sneen uden at sidde på et ben og uden at dette den tilhørte et menneskeligt legeme. Hvis her var eskimoer, kunne jeg endda finde mig i det, men en europæer!"

"Det ville unægtelig," sagde Johnson, "være højst ærgerligt at finde hotellet ved verdens ende allerede optaget af andre."

"Ja, ganske sikkert højst ærgerligt," svarede Altamont.

"Nå, vi får jo at se, hvordan det hænger sammen."

Man gav sig da igen på vej.

Dagen gik hen, uden at der viste sig nye tegn på fremmedes besøg i New America, og man indrettede sig endelig om aftenen på at gå til hvile.

Der havde rejst sig en stærk nordlig vind, så at der i hulvejen måtte søges et beskyttet sted for slæden. Himlen så truende ud. Lange skyer jog pilsnart gennem luften og strejfede næsten jorden, mens øjet havde møje med at følge deres vilde løb. Ofte hang endog stykker af disse tågemasser sig virkelig fast ved jorden, og teltet modstod kun med vanskelighed den rasende orkan.

"Det vil blive en afskyelig nat," sagde Johnson, efter at man havde spist.

"Ikke kold, men larmende," svarede doktoren. "Vi vil imidlertid være forsigtige og sikre teltet ved store sten."

"De har ret, mr. Clawbonny; hvis stormen førte vort telt bort med sig, ville det unægteligt se højst sørgeligt ud for os."

De omhyggeligste forholdsregler blev altså truffet for at undgå denne fare, og de trætte vandrere forsøgte at sove.

Men det var umuligt. Stormen havde brudt alle lænker og blæste med utrolig heftighed fra nord. Skyerne spredte sig omkring i luften, omtrent som dampen fra en eksploderende dampkedel. Under orkanens stød styrtede de sidste laviner ned i hulvejen, og ekkoet gengav deres dumpe brag. Atmosfæren syntes at være skueplads for en forfærdelig kamp mellem luft og vand, to elementer, af som hver for sig er frygteligt nok, og kun ilden manglede i denne kamp.

Midt imellem den almindelige dumpe larm hørte man imidlertid endnu mere ejendommelige lyde. Det var ikke støjen af nedstyrtende tunge legemer, men snarere som om stål pludselig sprang, og som store ismasser stødte mod hinanden.

I de øjeblikke, da orkanen ligesom syntes at trække vejret for bagefter at rase desto hurtigere, udvekslede de rejsende deres formodninger i så henseende.

"Det lyder aldeles," sagde doktoren, "som om isbjerge og ismarker stødte mod hinanden."

"Ja," bekræftede Altamont, "det er, som om hele jordskorpen forandrede plads. Pas på! Kan De høre det?"

"Hvis vi var i nærheden af havet," vedblev doktoren, "ville jeg virkelig tro på et opbrud af isen."

"Ja," sagde Johnson, "larmen kan slet ikke udtydes på nogen anden måde."

"På den måde skulle vi altså være nået til kysten?" spurgte Hatteras.

"Ja, det er slet ikke umuligt," svarede doktoren, "at vi befinder os i nærheden af oceanet."

"Hvis det er således," faldt Hatteras ind, "ville jeg ikke et øjeblik nøle med at trænge frem over ismarkerne."

"O," sagde doktoren, "de er dog rimeligvis blevet sprængt ved sådan en storm. Vi vil i morgen finde ud af det, men hvorledes det end forholder sig, så beklager jeg af hele mit hjerte alle dem, der er nødt til at rejse i en sådan nat."

Orkanen varede ti timer uden afbrydelse, og ingen af teltets beboere kunne sove et eneste øjeblik. Natten gik hen i vedvarende uro.

Ethvert nyt uheld, en storm eller en lavine kunne under de forhåndenværende forhold medføre vigtige forsinkelser. Doktoren var gerne gået ud for at overbevise sig om sagernes stilling, men han anså det dog for ufornuftigt at udsætte sig for en fare uden tvingende nødvendighed.

Ved dagens frembrud lagde vinden sig heldigvis, og endelig kunne man forlade teltet, der havde holdt godt ud. Doktoren, Hatteras og Johnson begav sig til en omtrent hundrede meter høj klippespids, som de let besteg.

Deres blik svævede over et fuldstændig forandret land, der bestod af klipper og skarpe spidser men var fuldstændig frit for is og sne.

Sommeren fulgte her uden overgangstid efter den af stormen forjagede vinter; sneen, der af orkanen var blevet fejet bort som med en skarp klinge, havde ikke haft nogen tid til at

smelte, og grunden viste sig i sin fuldstændig oprindelige råhed.

Men hvorhen Hatteras blik næsten begærligt vendte sig, det var mod nord. Horisonten viste sig der indhyllet i sortagtige dampe.

"Se der; det kunne oceanet være skyld i," sagde doktoren.

"De har ret," bemærkede Hatteras, "der må havet være."

"Det er den farve, som vi plejer at kalde det åbne havs 'blink'," bemærkede Johnson.

"Ja, netop," sagde doktoren.

"Velan da," udbrød Hatteras, "lad os gå hen til slæden og begive os til det nye ocean."

"Det er jo yderst fornøjeligt," sagde Clawbonny til kaptajnen.

"Ja, bestemt," svarede denne med entusiasme. "Inden ret længe vil vi have nået polen! Og De, min gode doktor, gør denne udsigt Dem ikke også lykkelig?"

"Jo, men navnlig fordi jeg ser, hvor den glæder andre."

De tre englændere vendte tilbage til hulvejen, og da man havde fået slæden i orden, brød man op. Man frygtede for at genfinde sporene fra den foregående dag, men på hele den lange vej var der intet, som tydede på, at der havde været indfødte eller udlændinge. Tre timer senere nåede man til kysten.

"Havet! Havet!" udbrød alle enstemmigt.

"Og det isfri hav!" tilføjede kaptajnen.

Klokken var ti om morgenen.

Orkanen havde virkelig fejet polarbassinet rent, og de knuste isstykker forsvandt i alle retninger. De største, der dannede isbjerge "lettede netop anker", som sømændene siger, og

svømmede ud i åbent hav. En hagl af spidse istapper og isstøv dækkede klipperne i nærheden. Den smule is, der endnu sad fast ved breddens klippevæg, syntes fuldstændig sprød; på de klipper, der var udsat for brændingen, hang der lange søalger og buske af farveløst tang.

Oceanet strakte sig ud over synsvidde, uden at nogen ø eller noget nyt land indskrænkede synskredsen. Mod øst og vest dannede kysten to fremspringende pynter, der sænkede sig jævnt ned i bølgerne med deres yderste mur, og et fint støv blev ligesom hvide slør ført bort af vindens vinger. New Americas jord forsvandt altså i polarhavet, roligt og jævnt. Øen rundedes af til en stor, åben bugt og dannede en af de to forbjerge begrænset åben rhed. I midten dannede en fremspringende klippe en naturlig havn, der var beskyttet på de tre sider og fortsatte sig ind i landet gennem en flods brede leje. Det var om vinteren den vej, snevandet i almindelighed tog.

Efter at Hatteras havde skaffet sig rede på kystens form, besluttede han endnu samme dag at gøre forberedelser til at komme videre. Han ville sætte chaluppen i havet, losse slæden og indskibe selve denne til senere udflugter.

Dette arbejde krævede resten af dagen. Teltet blev altså slået op, og efter et styrkende måltid begyndte arbejderne. Imens hentede doktoren måleinstrumenterne for at bestemme bugtens hydrografiske beliggenhed.

Hatteras søgte at fremme arbejdet, og så meget som muligt tilskyndede han til afrejsen. Han ville allerede have forladt fastlandet og vundet et forspring for det tilfælde, at det andet selskab også skulle nå dette hav.

Klokken fem om aftenen kunne Johnson og Bell lægge hænderne i skødet. Chaluppen vuggede sig graciøst i den lille havn, masten var rejst, levnedsmidlerne og slædens forskellige dele bragte ombord, og kun teltet og nogle lejrredskaber skulle indskibes den næste Dag.

Ved sin tilbagekomst fandt doktoren disse forberedelser afsluttede. Da han så chaluppen ligge roligt og beskyttet mod vinden, kom han på den tanke at give den lille havn navn, og han foreslog da Altamonts.

Dette forslag havde man ingen indvendinger at rejse imod, da alle fandt det fuldstændig retfærdigt.

Havnen blev følgelig kaldet Altamont Harbour. Ifølge doktorens beregninger lå den under 87° 5' nordlig bredde og 118° 35' østlig længde, det vil altså sige ikke mere end 3° fra polen. Fra Victoriabugten til Altamont Harbour havde de rejsende tilbagelagt 200 engelske mil.

21. Det åbne hav

Den følgende morgen sørgede Johnson og Bell for indskibningen af lejrredskaberne. Klokken otte var alt færdigt til afrejse. I det øjeblik de ville forlade kysten mindede doktoren sine ledsagere om de tidligere omtalte fodspor, en begivenhed, der slet ikke ville komme ud af hans sanker.

Ville disse mennesker nå polen? Havde de noget som helst hjælpemiddel hos sig til at overskride polarhavet? Ville man atter møde dem på denne nye vej?

Der havde i de sidste tre dage ikke vist sig noget som helst tegn på disse rejsendes tilstedeværelse, og hvem de end var, havde de sikkert ikke været i Altamont Harbour. Dette sted havde ingen menneskelig fod betrådt, før vore fem venner kom dertil.

Alligevel ville doktoren, der ikke havde nogen ro på sig, kaste et sidste blik ud over landet. Han klatrede altså op af en omtrent tredive meter høj bakke. Derfra kunne han overskue hele horisonten mod syd.

Da han var kommet derop, satte han sin kikkert for øjet. Men hvor forbavset blev han ikke, da han intet kunne se, ikke engang i den allernærmeste nærhed. Det var unægtelig højst mærkeligt. Han forsøgte det på ny, og endelig så han på selve kikkerten. Objektivglasset manglede.

"Objektivglasset!" udbrød han.

Man vil forstå, hvor pludseligt det hele gik op for ham. Han udstødte et så højt skrig, at hans ledsagere kunne høre ham, og deres angst var stor, da de i fuldt løb så ham komme ilende ned ad højen.

"Ej! hvad er der?" spurgte Johnson.

Den åndeløse doktor kunne ikke få noget ord frem. Endelig sagde han:

"Sporene ... Rejseselskabet!"

"Nå, hvad er der med dem?" spurgte Hatteras. "Har der virkelig været fremmede her?"

"Nej! Nej!" svarede doktoren, "objektivet ... mit objektiv ..."

Han viste det ufuldstændige instrument.

"Ah!" udbrød amerikaneren; "De havde tabt det?"

"Ja!"

"Nå, men fodsporene ..."

"Vore, vore, mine venner, vore!" svarede doktoren. "Vi havde forvildet os i tågen, var gået omkring i en cirkel og kommet tilbage ad den samme vej, vi gik fremad."

"Men dette aftryk af sko?" spurgte Hatteras.

"Hidrører fra Bells sko, ja, fra Bell selv, der efter at han havde slået sine snesko i stykker, alligevel vandrede en hel dag igennem sneen."

"Det er virkelig sandt," bekræftede Bell.

– Fejltagelsen var så øjensynlig, at alle lo højt, kun ikke Hatteras, der dog sikkert ikke var den mindst lykkelige ved denne opdagelse.

"Der har vi gjort os godt latterlige," vedblev doktoren, da udbruddet af munterhed endelig lagde sig; "det var såmænd nette forudsætninger, vi der gjorde! Fremmede på denne kyst! Der ser man, at man først skal tænke sig godt om, før man taler. Da vi imidlertid nu er befriet for vor uro i så henseende, kan vi roligt drage videre."

"Ja, fremad!" befalede Hatteras.

Efter et kvarters forløb havde alle taget plads i chaluppen, og denne forlod, da fokken var foldet ud og klyverbommen hejset, hurtigt Altamont Harbour.

Denne tur over havet begyndte om onsdagen den 10. juli. De sejlende befandt sig meget nær ved polen, nøjagtigt 175 engelske mil fra den. For det tilfælde, at der endnu lå et land på denne del af jordkloden, måtte turen til søs altså kun kunne være meget kort.

Vinden var svag, men gunstig.

Termometret viste +10° Celsius, og det var ligefrem varmt.

Chaluppen havde ikke lidt ved at blive transporteret på slæden. Den var i fuldkommen god tilstand, og man manøvrerede let med den. Johnson førte roret. Doktoren, Bell og amerikaneren havde på bedste måde indrettet sig mellem rejseeffekterne, der var stuvet sammen dels på og dels under dækket. Hatteras, der sad forude, fæstede sit blik mod det hemmelighedsfulde punkt, han følte sig draget imod med uforklarlig kraft, som magnetnålen drages mod sin pol. Hvis der viste sig et eller andet land, ville han først opdage det. Og denne ære fortjente han vel også i fuldeste mål.

Han lagde i øvrigt mærke til, at polarhavets overflade viste den samme slags korte bølger, som plejer at forekomme i indsøerne. Han så deri et vidnesbyrd om, at landet ikke var langt borte, og doktoren delte i så henseende hans mening.

Man begriber let, hvorfor Hatteras så levende ønskede at træffe et land ved polen. Hvilken skuffelse ventede ham ikke, hvis det ustadige hav strakte sig der, hvor et stykke land, selv om det var nok så lille, var nødvendigt for at krone hans planer! Hvorledes skulle man kunne give en ubestemt del af havet et

specielt navn? Hvorledes skulle han ude i søen kunne plante sit fædrelands flag? Hvorledes endelig i Hendes Majestæt dronningens navn tage en del af det flydende hav i besiddelse?

Hatteras så da ufravendt og i yderste spænding ud imod nord.

Men lige til horisonten viste der sig intet, der begrænsede polarbassinets flade. Langt ude i det fjerne flød det sammen med disse egnes rene himmel. Nogle isbjerge, der flygtede ud i rum sø, syntes at bane vejen for de sejlende.

Synet af denne egn var højst forunderlig. Gjorde det kun dette indtryk på de yderst spændte rejsende? Det er vanskeligt at afgøre. Men doktoren har i hvert tilfælde i sine dagbogsoptegnelser givet et billede af dette oceans bizarre fysiognomi. Han taler om det på samme måde, som Penny, ifølge hvem synet af disse egne skal frembyde et skue "der står i den stærkeste kontrast til et af millioner af levende væsener befolket hav."

Vandfladen, der var farvet med lazurens ubestemte nuancer, så påfaldende gennemsigtig ud og havde en næsten utrolig lysspredende kraft. Vandets gennemsigtighed gjorde det muligt for øjet at se ned i umådelige dybder, og det så næsten ud, som om dette polarbassin, lig et uhyre akvarium, blev belyst fra grunden af. Et eller andet elektrisk fænomen, der opstod i havets dyb, belyste vel også dette nederste lag. Og chaluppen syntes da at svæve hen over en bundløs afgrund.

Over dette forunderlige vand fløj fuglene i utallige skarer som store, tætte stormskyer. Man så en mængde forskellige arter af vandfuglenes store familie, lige fra den i de sydlige have så hyppigt forekommende albatros til de arktiske egnes

pingvin [Note 9)], men alle viste de sig i næsten kæmpemæssig størrelse. Uophørligt lød deres bedøvende skrig. Ved betragtningen af dem slap doktorens kundskaber i naturvidenskaben op; han kendte ikke navnet på disse mærkværdige arter, og han lod hovedet synke, når deres vinger med ubeskrivelig magt piskede luften.

Mange af disse luftuhyrer havde rigeligt tre meter vingefang. De dækkede fuldstændig chaluppen, og der var her legioner af fugle, hvis navn aldrig forekommer i det londonske *Index Ornithologus*.

Doktoren var som bedøvet af og i alle tilfælde forbavset over at finde sin videnskab så mangelfuld.

Når da hans blik vendte sig fra himlens vidundere til dette fredelige oceans overflade, mødte han ikke mindre forunderlige skabninger. Derimellem fængsledes hans opmærksomhed særligt af nogle meduser, som nåede en længde af indtil ti meter. De tjente som hovednæring for de bevingede skabninger deroppe og svømmede omkring som fuldstændige øer mellem de gigantiske alger. Hvor forunderligt var ikke alt det! Hvilken forskel fra hine mikroskopiske meduser, som Scoresby havde iagttaget i det grønlandske hav, og hvis antal inden for et areal af to kvadratmil han anslog til 23 trilliarder 888 billiarder af milliarder.

Og dukkede nu blikket fra overfladen ned i det gennemsigtige vand, så var billedet af dyreverdenen ikke mindre overnaturligt. Snart flygtede disse dyr hurtigt ned i det flydende elements største dybder, og øjet så dem da blive stadig mindre og utydeligere og til sidst forsvinde som

fantasmagorier; snart steg de igen op og voksede efterhånden som de nærmede sig oceanets overflade.

Disse søuhyrer syntes slet ikke forskrækkede over chaluppen, men strejfede den, idet de svømmede forbi med deres enorme finner.

Unge søkalve legede rundt omkring, narhvalen forfulgte de frygtsommere hvaler, af hvilke utallige sendte vand- og skumstråler op i luften, der fyldtes med en ejendommelig piben. Nordkaperen med sin fine hale og brede halefinner gennemskød bølgerne med umådelig hurtighed og fangede, idet den ilede afsted, lige så hurtige dyr, mens den langsommere hvide hvalfisk slugte bløddyr, der var lige så indolente som den selv.

Dybere nede svømmede ballenopterne med deres spidse snude, de lange og sortagtige grønlandske anarnaker, kæmpemæssige kaskelotter, der leverede hinanden vældige slag, som farvede oceanet rødt i flere miles omkreds. Havhunde, havheste og havbjørne, søløver og søelefanter samt endnu en uendelig mangfoldighed af sælhundenes og hvalrossernes familie syntes at græsse oceanets fugtige flade, og doktoren kunne lige så let beundre disse utallige dyr som fiskene i den zoologiske haves glasbassiner.

Hvilken skønhed og hvilken mangfoldighed i naturen! Hvor var ikke alt besynderligt og forbavsende i disse polaregne.

Luften havde en næsten overnaturlig renhed, og de rejsende indåndede den med kendeligt velbehag og syntes endog gennem den at få en større livsvarme. Uden at gøre sig selv regnskab for det undergik de en hurtigere forbrændingsproces, som man kun kan give en meget svag beskrivelse af. Deres

åndelige funktioner såvel som fordøjelsen og åndedraget arbejdede med aldeles abnorm hurtighed, og der udviklede sig i deres hjerne en ren uendelighed af tanker. I en time levede de en hel dags liv.

Midt iblandt disse forbavsende undere vuggede chaluppen sig fredeligt for en rolig vind.

Hen imod aften tabte Hatteras og hans rejsefæller New America af sigte. Men det blev ikke nat. Solen beskrev i stadig videre kredse en bane, der var fuldstændig parallel med omkredsen af havet.

Alligevel følte imidlertid de levende væsener i disse højnordiske egne aftenen komme, ganske som om dens strålende stjerne var sunket ned under horisonten. Fugle, fisk og hvaler forsvandt. Hvorhen? Ja, hvem kunne sige det? Men efter deres skrig og piben, efter at bølgerne var blevet rystet ved søuhyrernes åndedrag, fulgte snart en tavs ro. Havet sov ind, og natten bredte trods solens stråler sin fred ud over det hele.

Siden afrejsen fra Altamont Harbour var chaluppen kommet en breddegrad længere frem mod nord. Den næste dag viste der sig endnu intet i horisonten, hverken de høje bjergspidser, der allerede forkynder land på lang afstand, eller de tegn, de søfarende kunne slutte sig til øers eller fastlands nærhed ud fra.

Vinden vedblev at være god, men den var ikke synderlig stærk, og der var kun meget ringe uro i havet. Ligesom den foregående dag blev man ledsaget af fugle og fisk, og doktoren, der lænede sig ud over vandet, kunne se, hvorledes hvalerne forlod deres dybe tilflugtssteder og efterhånden steg op til havets overflade. Nogle isbjerge og hist og her spredte

svømmende isøer var det eneste, der afbrød oceanets uhyre ensomhed.

I det hele taget var isen imidlertid sjælden og kunne ikke hindre skibets løb. Det må her bemærkes, at chaluppen befandt sig ti grader over kuldepolen, og ifølge isotermerne var det det samme, som om den havde været ti grader under den. Man kunne altså på ingen måde undre sig over, at havet på denne årstid var åbent, ganske som fx Discobugten. Et skib ville altså der i sommermånederne have haft fuldstændig fri passage.

Denne iagttagelse er af stort praktisk værd. Når hvalfangerne virkelig engang, hvad enten det nu sker fra det nordlige Amerika eller Asien, formår at trænge ind i polarbassinet, kan de være sikre på der at få fuld ladning. For denne del af oceanet synes at være hovedopholdsstedet for hvalerne, sælhundene og overhovedet for alle havdyr.

Ved middagstid var der endnu ikke mindste tegn til at noget land var i nærheden, og doktoren begyndte at tvivle om, at det overhovedet eksisterede under disse høje breddegrader.

Og dog, når han tænkte nærmere over sagen, var han alligevel næsten nødsaget til at tro på dets eksistens. I Jordens første dage, umiddelbart efter at den var blevet afkølet, måtte vandene, der var dannet ved den atmosfæriske damps fortætning, have adlydt centrifugalkraften og have trængt sig hen til ækvatorialegnene, hvoraf nødvendigt fulgte en hævning i de polen nærmest liggende egne.

Doktoren fandt denne slutning fuldstændig rigtig.

Og således forekom den også Hatteras.

Stadig søgte kaptajnens blik at gennemtrænge tågen i horisonten. Kikkerten var aldrig ude af hans hånd og knap

engang borte fra hans øje. Af vandets farve, af bølgernes form og vindens blæsen søgte han at slutte sig til et lands nærhed. Hans pande var ligesom bøjet fremad, og enhver, der ikke havde kendt hans tanker, ville have beundret ham, således udtalte de mest brændende ønsker og de ængsteligste spørgsmål sig gennem hele hans fremtræden.

22. Man nærmer sig polen

I denne spændende uvished gik tiden hen. Over alt så man stadig kun himmel og hav, og på dette viste sig ikke engang en eneste plante, der fortalte om land, således som de dog i sin tid havde glædet Columbus' hjerte.

Hatteras stirrede uafladeligt fremad.

Endelig hen imod klokken seks om aftenen viste sig over havspejlet en damp af ubestemt skikkelse, men som dog steg tydeligt i vejret, næsten som en røgsøjle. Da himlen ellers var fuldstændig ren, kunne man ikke anse den for en sky. Undertiden forsvandt den, men kom så igen til syne ligesom i heftig bevægelse.

Hatteras opdagede først fænomenet, rettede sin kikkert på den uforklarlige damp og iagttog den uafbrudt i en hel time.

Men rimeligvis så han pludselig et mere sikkert kendetegn. Han strakte hånden ud mod horisonten og råbte med høj stemme:

"Land! Land!"

Ved disse ord sprang alle op, som ramte af et elektrisk slag.

En slags røg steg tydeligt op over havfladen.

"Jeg ser det! Jeg ser det!" råbte doktoren.

"Ja! sikkert! ... Ja," sagde Johnson.

"En sky," henkastede Altamont.

"Land! Land!" gentog Hatteras med urokkelig overbevisning.

De fem sømænd vedblev at iagttage med den mest spændte opmærksomhed.

Men, således som det ofte hænder, når man på grund af afstanden ser genstande ubestemt, syntes det opdagede punkt

atter at være forsvundet. Først efter en stunds forløb kunne blikket på ny skelne det, og doktoren troede endog tyve til fem og tyve engelske mil længere mod nord at se et flygtigt lysskær.

"Det er en vulkan!" udbrød han.

"En vulkan?" spurgte Altamont.

"Ja, ganske sikkert."

"Under så høje breddegrader!"

"Og hvorfor ikke?" vedblev doktoren. "Er ikke Island et vulkansk land og så at sige endog opstået ved vulkaner?"

"Ja! Island," svarede amerikaneren, "men således i nærheden af polen!"

"Nå, har da ikke vor berømte landsmand, kommandør James Ross, fastslået, at der på sydpolslandet under 170° længde og 78° bredde er to vulkaner, Erebus og Terror, i virksomhed? Hvorfor skulle der ikke lige så godt kunne eksistere vulkaner ved Nordpolen?"

"Vel muligt," svarede Altamont.

"Og nu ser jeg det ganske tydeligt!" udbrød doktoren. "Det *er* virkelig en vulkan."

"Nuvel," sagde Hatteras, "så lad os styre lige løs på den."

"Vinden begynder at blive kontrær."

"Styr alligevel løs på vulkanen!"

Trods alle anstrengelser kom chaluppen imidlertid mere og mere bort fra det iagttagne punkt, og hvor megen umage man end gjorde sig, kunne man dog ikke igen få det i sigte.

Alligevel kunne der ikke længere tvivles om kystens nærhed. Her lå altså rejsens mål lige tæt ved, om det end endnu ikke var nået, og det ville vel næppe vare fire og tyve timer, før denne nye jord blev betrådt af et menneskes fod. Efter at Forsynet havde

forundt de dristige søfolk at komme så nær, ville det dog vel ikke nægte dem at lande.

Men under de forhåndenværende omstændigheder gav imidlertid ingen en sådan glæde til kende, som man skulle tro denne opdagelse måtte fremkalde. Enhver spurgte i tavshed sig selv, hvorledes det i grunden hang sammen med dette land ved polen. Dyrene syntes at undgå det. Om aftenen så man fuglene, i stedet for at søge tilflugt der, hurtigt drage mod syd. Var det da et så ugæstvenligt land, at en måge eller ptarmigan ikke kunne opholde sig der? Selv de store hvaler så man skyndsomst flygte bort fra denne kyst. Hvorfra kom denne følelse af skræk, der syntes at have overvældet alle levende væsener i denne egn?

Vore rejsende delte den almindelige følelse, indtil endelig søvnen lukkede deres trætte øjenlåg.

Hatteras havde imidlertid vagt. Han greb roret, mens doktoren, Altamont, Johnson og Bell, udstrakte på bænkene, snart var sunket hen i drømmenes rige.

Han anstrengte sig for at stå imod søvnen. Han ville intet spilde af denne kostbare tid, men chaluppens langsomme bevægelse vuggede også efterhånden ham ind, og trods al anstrengelse sank han hen i en uimodståeligt overvældende slummer.

Imidlertid kom fartøjet så godt som slet ikke fremad. Vinden formåede ikke at fylde det udspændte sejl. I det fjerne kastede nogle ubevægelige isblokke lysstrålerne tilbage og dannede glødende striber på oceanet.

Hatteras sank hen i drømme. I hurtig fart svævede hans tanke hen over hele hans tilværelse. Han gennemløb sin livsbane med den for drømmene ejendommelige hurtighed, der

unddrager sig enhver beregning. Derpå kastede han et blik tilbage på den seneste tid, vinterkvarteret, Victoriabugten, Fort Providence, Doctor's House og Altamonts opdagelse under isen.

Og han vendte så atter længere tilbage i tiden, drømte om sit skib, den brændte brig *Forward* og de tidligere kammerater, der forræderisk lod ham i stikken. Hvad var der blevet af dem? Han tænkte på Shandon, på Wall og den brutale Penn. Hvor mon de nu var? Var det lykkedes dem at trænge over isen til Baffinbugten?

Således svævede hans drømmende fantasi endnu videre tilbage til hans afrejse fra England, hans tidligere farter og de ulykkelige tildragelser, der havde formørket hans liv. Han glemte da den nuværende situation, målet, der var lige ved at nås, og forhåbningerne, der allerede var halvt realiseret. Fra glæden sank han hen i bekymring.

I sådanne drømme lå han i hele timer, men derpå førte de urolige tanker ham atter tilbage til polen, og han så sig selv betræde dette land og plante Englands flag på dets jord.

Mens han således lå i drømmenes slummer, steg der uhyre olivengrå skyer op i horisonten og formørkede oceanet.

Man kan vanskeligt danne sig nogen forestilling om, hvor lynsnart orkaner opstår i de arktiske have. Når de i egnene omkring ækvator opståede dampe fortætter sig over de umådelige isflader, kommer de luftmasser, der skal tjene til deres erstatning, strømmende med uimodståelig magt. Derved forklares polarstormens energiske optræden.

Ved det første vindstød fo'r kaptajnen og hans kammerater op af søvnen, parate til at manøvrere.

Bølgerne tårnede sig højt på svagt udviklet basis, og chaluppen, der kastedes frem og tilbage af den heftige bølgetrængsel, sank snart ned i dybe vandsvælg og svævede snart oppe på toppen af spidse bølger.

Hatteras greb med fast hånd roret, der imidlertid af og til ikke ville lystre hans vilje. Johnson og Bell anstrengte sig uafladeligt for atter at få det vand ud, der var trængt ind i chaluppen.

"En sådan storm havde vi dog ikke ventet os," sagde Altamont, idet han klamrede sig fast til sin bænk.

"Her må vi være forberedt på alt," svarede doktoren.

Således talte de midt under uvejrets rasen og larmen af bølgerne, som stormen piskede til skum. Det blev næsten umuligt at forstå hinanden.

Kun med vanskelighed kunne man holde retningen imod nord. Den tætte støvregn tillod knap øjet at se nogle favne ud over havet.

Denne pludselige storm i det øjeblik, da man befandt sig nær ved målet, syntes at indeholde alvorlige påmindelser. Den forekom de stærkt eksalterede gemytter som et forbud mod at trænge videre fremad. Ville naturen nægte mennesket adgang til polen?

Så man imidlertid på disse mænds energiske ansigter, så begreb man, at de forstod at trodse storm og bølger for at holde ud til enden.

Således kæmpede de hele dagen igennem, hvert øjeblik trodsende døden uden at komme længere mod nord, men dog også uden at blive kastet tilbage, gennemvædede af regnen og

dryppende af bølgeskummet, der sprøjtede op imod dem. Gennem den pibende luft hørte man uhyggelige skrig af fugle.

Endelig hen imod klokken seks om aftenen lagde stormen sig pludselig, og havet blev så roligt og jævnt, som om det ikke havde været i bevægelse i de sidste tolv timer.

Grunden til denne pludselige vekslen lå i et ekstraordinært fænomen af samme slags, som kaptajn Sabine engang oplevede i de grønlandske have.

Tågen var, uden at stige op, på en besynderlig måde gennemtrængt af lys. Chaluppen sejlede i en stribe af elektrisk ild, der var fuld af glans, men uden varme. Masten, sejlet og takkelagen aftegnede sig med uforlignelig klarhed sort mod himlens fosforskinnende baggrund. De sejlende var på alle sider omgivet af gennemsigtige stråler, og deres ansigter farvedes af dem.

Dette pludseligt indtrædende vindstille på dette sted af oceanet hidrørte uden tvivl fra luftsøjlernes opadstigende bevægelse, mens stormen som en slags hvirvelvind med rivende hurtighed vedblev at rase rundt omkring det stille centrum.

Men denne lys- og ildopfyldte atmosfære vakte hos Hatteras en anden tanke.

"Vulkanen!" udbrød han.

"Er det muligt?" sagde Bell.

"Nej!" svarede doktoren, "sådanne flammer ville kvæle os, hvis de nåede til os."

"Måske er det dens genskin i tågen," bemærkede Altamont.

"Lige så lidt. Man måtte da antage, at vi var nær ved landet, og i så tilfælde ville vi kunne høre støjen fra udbruddet."

"Men så ...?" spurgte kaptajnen.

"Det er et kosmisk fænomen," svarede doktoren, "der hidtil kun er blevet lidet iagttaget. Lad os sejle videre, så vil vi snart komme ud af den oplyste sfære og atter ind i stormvejrets mørke."

"Nå, hvorledes det end forholder sig, så blot fremad!" svarede Hatteras.

"Ja, fremad!" istemmede hans kammerater og tænkte ikke engang på at holde hvil på dette rolige sted.

Sejlet med de lysende folder hang ned fra den lue-udsendende mast, roret dukkede ned i glødende bølger og syntes at forsvinde i et helt hav af ild.

Hatteras slog atter ind på den nordlige retning, og lidt efter lidt tabte tågen sin gennemsigtighed. Man hørte tæt ved vinden suse, og snart kom chaluppen atter ind i stormens bælte.

Men vinden slog heldigvis om imod syd, og fartøjet kunne sejle lige mod polen med overordentlig hurtighed, men ganske vist også med fare for at strande. Hvert øjeblik kunne det støde mod en klippe eller et isstykke, og det ville da uundgåeligt blive slået i splinter.

Imidlertid blev kystens nærhed tydeligere. Pludselig spaltede tågen sig som et tæppe, der blev revet i stykker af vinden, og man kunne et øjeblik i horisonten se en uhyre flammesøjle stige op mod himlen.

"Vulkanen! Vulkanen!"

Således lød det fra alles læber, men det fantastiske fænomen forsvandt igen. Vinden slog om til sydøst, greb fartøjet på tværs og drev det endnu engang tilbage fra dette tilgængelige land.

"Fordømt!" råbte Hatteras og tog sit sejl ind. "Vi var kun tre engelske mil fra kysten."

Hatteras formåede ikke at modstå stormens magt, men uden at vige laverede han, mens vinden fortsatte med sin ubeskrivelige voldsomhed. Chaluppen blev kastet således om på siden, at man måtte frygte for, at dens køl ville dukke fuldstændig i vejret, men det lykkedes imidlertid ved hjælp af roret at rejse den op igen.

Hatteras stod med flagrende hår og med hånden smedet til roret og syntes at være det lille fartøjs sjæl.

Pludselig frembød der sig et skrækkeligt syn for hans blik.

Næppe tyve meter borte vaklede en isblok på toppen af højt optårnede bølger. Ligesom chaluppen kastedes den op og ned og truede med at styrte omkuld, hvorved den da uden tvivl ville knuse alt, hvad den traf på.

Men ved siden af denne fare viste der sig en anden, ikke mindre forfærdelig. For denne omkringdrivende blok var tæt besat med hvide bjørne.

"Bjørne! Bjørne!" råbte Bell næsten uden at kunne få ordet frem for skræk.

Og også alle de andre så forfærdede frem for sig.

Isblokken vedblev at vakle. Undertiden kom den under så spidse vinkler, at dyrene blev kastet vildt mellem hinanden. De udstødte da en brummen om kap med stormens rasen, og man hørte en forfærdelig koncert af dette svømmende menageri.

Hvis denne ismasse styrtede om, ville bjørnene, der kastedes hen imod fartøjet, forsøge at klatre op på dette.

Et helt kvarter bølgede chaluppen og isblokkene på denne måde ved siden af hinanden, snart slynget tyve favne bort fra hinanden, snart nær ved at støde sammen. Snart ragede den ene, snart den anden i vejret, og uhyrerne kunne i nogle få

sekunder være ovre på fartøjet. De grønlandske hunde skælvede, og kun Duke forblev ubevægelig.

Hatteras og hans ledsagere forholdt sig tavse. Det faldt dem på ingen måde ind ved hjælp af roret at komme bort fra dette farlige naboskab, og de holdt stadig den engang angivne retning. En ubestemt følelse, der mere lignede studsen end skræk holdt deres sjæl fangen.

Endelig kom blokken efterhånden videre bort, da vinden drev den hurtigere end chaluppen.

Stormen tiltog nu med dobbelt raseri. Fartøjet, der blev løftet op af bølgerne, begyndte med svimlende hurtighed at dreje sig rundt i kreds; dets fokkesejl blev revet løs og flagrede som en fugl. I bølgernes hvirvel dannede der sig et rundt hul ligesom en malstrøm, de sejlende blev draget ind i. Og efterhånden droges de længere og længere hen mod denne malstrøms midtpunkt, der dannede et uhyre svælg, som truede med at sluge dem levende.

Alle fem sprang op med forstyrrede blikke og blev grebet af en ubetvingelig svimmelhed. Pludselig rejste chaluppen sig lodret i vejret. Dens forstavn blev herre over hvirvelbevægelsen, dens egen fart kastede den ud af tiltrækningskredsen, og den blev slynget bort med en kanonkugles hurtighed.

Altamont, doktoren, Johnson og Bell blev kastet ned på deres bænke.

Da de atter rejste sig, var Hatteras forsvundet.

Klokken var to om morgenen.

23. Det engelske flag

Et firedobbelt skrig af forfærdelse undslap i det første øjeblik de tilbageblevne rejsende.

"Hatteras!" råbte doktoren.

"Forsvundet!" udbrød Johnson og Bell.

"Fortabt!"

De så rundt omkring sig. Men der var intet at se på de rasende bølger.

Duke gøede i en fortvivlet tone. Den ville springe midt ud i bølgerne, og Bell kunne næppe holde den tilbage.

"Stil De Dem ved roret, Altamont," sagde doktoren; "vi vil gøre alt for at finde vor forulykkede kaptajn."

Johnson og Bell satte sig atter på deres pladser og roede af alle livsens kræfter. En hel time holdt man sig i omegnen af det sted, hvor katastrofen havde fundet sted og søgte, men forgæves! Hatteras var blevet revet med af strømmen og desværre ikke til at finde.

Fortabt! Så nær ved polen og allerede med målet for øje.

Doktoren råbte, græd, affyrede sit gevær. Duke hylede jamrende, men svaret udeblev. Da blev Clawbonny grebet af dyb smerte, han begravede hovedet i sine hænder, og hans kammerater hørte ham græde.

Det var i virkeligheden også så langt fra landet og uden et stykke træ, hvortil han kunne klamre sig, umuligt for Hatteras at nå kysten. Hvis der kom noget i land, ville det sikkert kun blive hans lig.

Efter at man havde søgt en hel time, måtte man atter sejle mod nord i kamp med stormens rasen.

Klokken fem om morgenen den ellevte juni lagde blæsten sig. Bølgerne blev efterhånden rolige, himlen opklaredes atter, og knap tre engelske mil borte så man landet ligge i fuld glans. Dette nye land var kun en ø eller rettere en vulkan, der som et fyrtårn ragede op på Nordpolen.

Bjerget var i fuldt udbrud og udkastede en masse brændende sten og glødende klippestykker. Disse udslyngede masser fløj himmelhøjt i vejret midt imellem mægtige flammesvælg og lavastrømme. Her snoede der sig glødende slangebugtninger mellem rygende klipper, hist sprudlede kaskader midt imellem purpurdampe, og længere borte styrtede en ildstrøm sig med brusende bifloder i havet.

Vulkanen syntes kun at have et eneste krater, som ildsøjlen steg op fra, gennemfuret af lysende lyn, et tydeligt bevis på, at elektriciteten også havde del i det pragtfulde fænomen.

Over de larmende flammer bølgede en uhyre røgsøjle i vejret, forneden rød og foroven sort. Den steg op med uforlignelig majestæt og hvirvlede langt bort i tætte krumninger.

Luften havde en fuldstændig askefarve. Det mørke, der havde hersket under stormen, og som doktoren ikke vidste at forklare, hidrørte åbenbart fra askesøjler, der tilhyllede solen som med et uigennemtrængeligt tæppe.

Denne enorme ildsprudende klippe, der sprang langt frem i havet, målte tusinde favne, en højde, der omtrent er den samme som Heklas.

Den fra dens top til grunden dragne linje dannede mod horisonten en vinkel på omtrent elleve grader.

Den syntes, efterhånden som chaluppen kom nærmere, at stige op af bølgerne. Man så intet spor af vegetation; selv en

bred manglede, og klipperne faldt lodret ned i havet.

"Vil vi være i stand til at kunne lande?" spurgte doktoren.

"Vinden driver os derhen," svarede Altamont.

"Men jeg ser ikke en eneste plet, vi kan sætte foden på."

"Det synes kun således på afstand," svarede Johnson. "Vi vil nok finde et eller andet sted, hvor man kan lægge til med fartøjet, og mere behøves der jo ikke."

"Altså fremad!" svarede Clawbonny sørgmodigt.

Doktoren havde ikke længere øje for det mærkværdige fastland, der udbredte sig for hans blik. Landet omkring polen var her nu, men ikke den mand, der havde opdaget det.

Fem hundrede skridt fra klippen var havet sydende ved indvirkning af underjordisk ild. Øen, som det flød omkring, kunne omtrent være otte til ti engelske mil i omkreds, og den lå i hvert tilfælde meget nær ved polen, hvis ikke Jordens akse ligefrem gik igennem den.

Da de sejlende var lige i nærheden, opdagede de en lille slugt, der var tilstrækkelig til at fartøjet kunne løbe ind og finde beskyttelse i den. De styrede øjeblikkelig ind i den, fulde af angst for at finde kaptajnens lig skyllet op her. Dog syntes et lig kun vanskeligt at kunne ligge roligt på dette sted. En flad bred fandtes ikke, og havet brødes mod stejle slipper. Tæt aske, som aldrig havde været betrådt af noget menneskes fod, dækkede landets overflade, hvor bølgerne hørte op.

Endelig gled chaluppen mellem to klipper, der nåede til havspejlet, gennem et smalt farvand og var så fuldstændig beskyttet mod brændingens bølgeslag.

Duke begyndte nu at hyle ynkeligere end tidligere. Det stakkels dyr længtes med rørende kærlighed efter kaptajnen og

forlangte ham af dette ubarmhjertige hav og af dets klipper uden ekko. Men den gøede forgæves, og doktorens kærtegnende hånd formåede ikke at berolige den. Som om den ville træde i sin herres sted satte det trofaste dyr med et mægtigt spring først i land og løb hen over klipperne midt igennem asken, der omgav den som en sky.

"Duke! *ici!* Duke!" råbte doktoren.

Men Duke hørte ikke efter og forsvandt. Derpå steg også Clawbonny og hans tre ledsagere ud af fartøjet, og chaluppen blev ankret fast.

Altamont var netop i begreb med at klatre op af den uhyre stenhob, da man langt borte hørte Duke gø usædvanlig højt.

Denne gøen havde imidlertid snarere et udtryk af smerte end af vrede.

"Hør, hør!" sagde doktoren.

"Dyret har ikke fundet noget!" udbrød Johnson.

"Jo, jo!" svarede doktoren rystende over hele legemet. "Duke har fundet kaptajnens lig."

Næppe havde han sagt dette, før de fire mænd styrtede efter ham midt igennem asken, der formørkede deres blik.

De kom ned bunden af en fjord til en lille flad plads, tre meter i omkreds, hvor bølgerne umærkeligt tabte deres kraft.

Her stod Duke og gøede over et lig, der var indhyllet i Englands flag.

"Hatteras! Hatteras!" råbte doktoren og styrtede sig over sin ven.

Men i det samme øjeblik udstødte han et skrig, der ikke lader sig skildre.

Det blodige, tilsyneladende afsjælede legeme fo'r sammen, da hans hånd berørte det.

"Han lever endnu! Han lever!" råbte han.

"Ja!" sagde en svag stemme, "jeg befinder mig på polens land, som stormen har kastet mig op på, jeg står levende på *Dronningens Ø*!"

"Hurra for England!" råbte de fem mænd enstemmigt.

"Og for Amerika!" tilføjede doktoren og rakte Hatteras den ene hånd og amerikaneren den anden.

Duke råbte ligeledes sit hurra på sin ejendommelige måde, men det var imidlertid lige så godt som de andres.

I de første øjeblikke hengav disse gæve folk sig fuldstændig til følelsen af den lykke atter at have deres kaptajn hos sig, og deres øjne fyldtes med tårer. Doktoren forvissede sig om Hatteras' tilstand. Heldigvis var han ikke hårdt såret. Vinden havde drevet ham hen til kysten, hvor landingen var meget farlig. Det lykkedes imidlertid den dristige sømand, efter at han flere gange var blevet kastet tilbage, at klamre sig fast til et klippestykke og svinge sig op over bølgerne.

Her tabte han, efter at han havde hyllet sig ind i sit flag, bevidstheden, og den vendte først tilbage ved Dukes kærtegn, og da han hørte dyrets gøen.

Den første pleje virkede så godt, at Hatteras atter kunne stå op og ved doktorens arm gå tilbage til chaluppen.

"Polen! Nordpolen!" sagde han undervejs.

"Nu er De lykkelig, ikke sandt?" spurgte doktoren.

"Ja! lykkelig! Og De, min ven, har De ikke nogen følelse af denne lykke, af glæden over at vi befinder os her? Dette land, vi nu går på, er polens land! Dette hav, som vi har gennemsejlet,

er polens hav. Denne luft, som vi indånder, er polens luft! O Nordpolen! Nordpolen!"

Idet Hatteras sagde dette, blev han revet med af en heftig bevægelse. Det var en slags feber, og doktoren søgte forgæves at berolige ham. Hans øjne strålede med en usædvanlig glans, og man kunne næsten se, hvor hans tanker sprudlede i hans hjerne. Clawbonny tilskrev denne tilstand den omstændighed, at kaptajnen netop havde udstået så forfærdelige farer.

Hatteras trængte åbenbart til at komme til kræfter, og man gjorde sig umage for at finde en plads, hvor han kunne hvile.

Altamont fandt snart en naturlig klippegrotte; Johnson og Bell bragte fødevarerne derhen og slap de grønlandske hunde fri.

Hen imod klokken elleve var alt færdigt til et måltid. Sejlet tjente som dug og frokosten, der bestod af pemmikan, nedsaltet kød, te og kaffe, blev serveret på jorden.

Men før man spiste, forlangte Hatteras, at øens beliggenhed skulle observeres. Han ville nøjagtigt vide, hvor man befandt sig.

Doktoren og Altamont tog derpå deres instrumenter, og deres iagttagelser udviste, at grotten var beliggende under 89° 59' 15" brede. Længden var under en så høj breddegrad ikke af betydning, thi nogle fod højere oppe løb alle meridianer sammen.

På den måde lå øen virkelig under Nordpolen, og den halvfemsindstyvende breddegrad fandtes blot fem og fyrre sekunder fra det sted, hvor man for øjeblikket var, det vil sige på vulkanens top.

Da Hatteras erfarede dette, forlangte han, at der skulle optages en protokol i to eksemplarer over det, og at denne skulle nedlægges i en cairn ved kysten.

Doktoren greb altså øjeblikkelig pennen og redigerede det følgende dokument, hvoraf for øjeblikket et eksemplar befinder sig i Det Kongelige Geografiske Selskabs arkiv i London:

> "Den 11. juni 1861 blev under 89° 59' 15" nordlig bredde "*Dronningens Ø*" ved Nordpolen opdaget af kaptajn Hatteras, fører af briggen *Forward* fra Liverpool, som her har undertegnet dette dokument sammen med sine ledsagere.
>
> Enhver, der finder dette dokument, anmodes om at overgive det til Admiralitetet.
>
> *Undertegnet:*
> John Hatteras, kaptajn på *Forward*; doktor Clawbonny, læge; Altamont, kaptajn på *Porpoise*; Johnson, proviantforvalter; Bell, tømmermand."

"Og nu, mine venner, til bords!" sagde doktoren fornøjet.

24. En lektion i den polare kosmografi

Det forstod sig af sig selv, at man fatte sig til bords på jorden.

"Men," sagde Clawbonny, "hvem ville ikke give alle verdens borde og spisesale for at spise under 89° 59' 15" nordlig bredde.

Alles tanker var naturligvis beskæftiget med den nuværende situation, og visheden om, at man havde nået Nordpolen, bragte let alle farer i forglemmelse, der var udstået for at nå dette mål, og som måtte udstås for at vende tilbage.

Det var fuldbragt, som hidtil hverken oldtiden eller den nyere tid, hverken Europa, Amerika eller Asien havde formået at udrette.

Derfor hørte også doktorens ledsagere gerne på ham, da han nu fortalte alt, hvad han, støttende sig til sin videnskab og sin uudtømmelige hukommelse kunne fortælle af ting, der havde interesse for den situation, man for øjeblikket befandt sig i.

Med stor entusiasme modtog man også hans forslag om frem for alt at bringe kaptajnen en skål.

"John Hatteras leve!" råbte han.

"John Hatteras leve!" gentog enstemmigt hans ledsagere.

"Dette glas tømmer jeg for Nordpolen!" svarede kaptajnen med en betoning, der måtte være påfaldende hos ham, hos hvem man hidtil kun havde været vant til at se kulde og indesluttethed.

Man klinkede med kopperne, og efter skålen fulgte der varme håndtryk.

"Det er dog," sagde doktoren, "den allerbetydeligste geografiske begivenhed i vor tid! Hvem skulle have troet, at Nordpolen ville blive opdaget, før det indre af Afrika eller

Australien? I sandhed, Hatteras, De står over Sturt og Livingstone, over Burton og Barth! Deres hæder vil dø senere end deres!"

"De har ret," svarede Altamont, "vanskelighederne ved foretagendet lod formode, at Nordpolen ville blive den sidste opdagelse på Jorden. Hvis regeringerne blot havde en bestemt vilje til at lære det indre af Afrika at kende, ville de kunne nå målet ved at ofre mennesker og penge, men her var udfaldet højst usikkert, og man kunne støde på absolut uovervindelige hindringer."

"Uovervindelige!" udbrød Hatteras kraftigt. "Uovervindelige hindringer gives der ikke; der behøves kun en mere eller mindre energisk viljekraft, det er det hele."

"Nå godt," sagde Johnson, "vi besinder os i hvert tilfælde nu heldigvis her. Men vil De ikke, mr. Clawbonny, have den godhed at forklare mig, hvad polen egentlig er for noget?"

"Hvad polen er, min gode Johnson? Polen er det eneste ubevægelige punkt på jorden, mens alle andre punkter drejer sig om med den yderste hurtighed."

"Men jeg mærker aldeles ikke noget til," svarede Johnson, "at vi her står mere stille end i Liverpool."

"Lige så lidt som De i Liverpool ville mærke noget til bevægelsen. Det kommer sig af, at De i begge tilfælde selv tager del i denne bevægelse eller hvile. Men kendsgerningen er derfor ikke mindre sikker. Jordkloden har en rotationsbevægelse om sig selv, der går for sig i fire og tyve timer, og man antager, at denne bevægelse sker om en akse, hvis yderste ender er nord- og sydpolen. For øjeblikket befinder vi os ved et sådant endepunkt, og denne akse er nødvendigvis ubevægelig."

"Altså," sagde Bell, "mens vore landsmænd drejer sig hurtigt omkring forbliver vi rolige?"

"Næsten, for vi befinder os ikke lige på Nordpolen."

"De har ret, doktor," sagde Hatteras alvorligt og rystede på hovedet, "der mangler endnu fem og fyrre sekunder for at være lige på punktet."

"Det har ikke stort at betyde," sagde Altamont, "og vi kan allerede betragte os selv som ubevægelige."

"Ja," vedblev doktoren, "mens beboerne af ækvator på hvert punkt tilbagelægger 396 franske mil i timen."

"Uden dog at blive trætte," tilføjede Bell.

"Ganske rigtigt!" svarede doktoren.

"Men," vedblev Johnson, "uafhængigt af denne aksebevægelse har Jorden også en anden omkring polen?"

"Ja, en bevægelse, der går for sig i løbet af et år."

"Er denne hurtigere end den anden?" spurgte Bell.

"Uendelig meget hurtigere, og jeg kan tilføje, at skønt vi befinder os ved polen, river den dog os med sig lige så vel som alle andre jordbeboere. Vor foregivne ubevægelighed er altså kun et hjernespind; vi er ubevægelige i forhold til de andre punkter på jordkloden, men ikke i forhold til solen."

"Og jeg," sagde Bell med komisk beklagelse, "jeg troede dog jeg befandt mig i den største ro. Det bedrag må jeg altså opgive. Man kan da heller ikke et eneste øjeblik være i ro i denne verden."

"Nej, det kan man ikke, Bell," svarede Johnson. "Men mr. Clawbonny, De er måske så god at belære os om, hvor hurtig denne bevægelse er."

"Meget betydelig," svarede doktoren. "Jorden løber omkring solen med en hurtighed, der er seks og halvfjerds gange hurtigere end en fire og tyve punds kugles, skønt denne dog tilbagelægger hundrede og fem og halvfems favne i sekundet. De ser, at det har noget helt andet at sige, end ækvatorpunkternes bevægelse."

"Men," udbrød Bell, "det er jo næsten utroligt, mr. Clawbonny; mere end syv engelske mil i sekundet! Og det ville dog have været så let at forblive ubevægelig, hvis Gud blot havde villet det."

"Godt!" sagde Altamont, "men forestil Dem så, Bell, at der hverken fandtes dag eller nat, hverken forår eller sommer, efterår eller vinter!"

"For ikke at nævne en anden ganske forfærdelig begivenhed!" tilføjede doktoren.

"Og hvad er det for en?" spurgte Johnson.

"Ellers ville vi være faldet ned på solen!"

"Faldet ned på solen!" udbrød Bell, fuld af forbavselse.

"Ja, ganske sikkert. Hvis denne bevægelse ikke eksisterede, ville Jorden i løbet af fire og tres og en halv dag styrte ned på solen."

"På fire og tres dage!" udbrød Johnson.

"Hverken mere eller mindre," svarede doktoren; "for der er en afstand at tilbagelægge på otte og tredive millioner franske mil."

"Hvad har da jordkloden for en vægt?" spurgte Altamont.

"Den beløber sig til fem tusind otte hundrede en og firs kvadrilloner tons."

"Godt!" sagde Johnson. "Men det er tal, der i grunden ikke giver nogen oplysning. Man forstår dem ikke."

"Så vil jeg give Dem to sammenligninger, som muligvis vil kunne fæste sig bedre i Deres hukommelse. De kan huske på, at der til Jordens vægt medgår fem og halvfjerds måner, og til solen medgår der en vægt af tre hundrede og fem og halvtreds tusinde gange vægten af vor jordklode."

"Alt det er fuldstændig overvældende!" sagde Altamont.

"Overvældende, ja, det er det rigtige ord," svarede Clawbonny. "Men jeg kommer atter tilbage til Nordpolen, fordi en kosmografisk belæring om denne del af Jorden nu mere end nogensinde er på sin plads, såfremt den ikke keder Dem."

"Vedbliv De kun, doktor!" sagde Altamont.

"Jeg har sagt Dem," fortsatte doktoren, som det voldte lige så megen fornøjelse at belære sine ledsagere, som disse at blive belært, "– jeg har sagt Dem, at polen var et ubevægeligt punkt i forhold til de andre punkter på Jorden. Men det er ikke fuldstændig rigtigt."

"Hvorledes," spurgte Bell, "må man endnu slå noget af?"

"Ja, Bell; polen indtager, når man betragter sagen nøjagtigt, ikke altid den samme plads. Før har Nordstjernen været længere fjernet fra himmelpolen end nu. Vor pol har altså en vis bevægelse for sig; den beskriver en kreds i omtrent seks og tyve tusinde år, hvilket kommer af ækvinoktierne, som vi straks vil komme til at tale om."

"Men," sagde Altamont, "var det ikke muligt, at polen engang forandrede sted efter en større målestok?"

"Ej, kære Altamont," svarede doktoren, "De rører der ved et meget betydeligt spørgsmål, som de lærde i lang tid har stridt

med hinanden om som følge af en ganske besynderlig opdagelse."

"Og hvad er det for en opdagelse?"

"Ja, hør nu. I året 1771 fandtes liget af et næsehorn på bredderne af Ishavet, og i året 1799 liget af en elefant på Sibiriens kyster. Hvorledes kom det sig, at disse dyr fra den hede zone fandtes under en sådan breddegrad? Dette spørgsmål vakte et betydelig røre imellem geologerne, der ikke var så fornuftige som senere en franskmand, Elie de Beaumont, der ganske simpelt påstod, at deres lig af floder var blevet transporteret derhen, hvor man nu fandt dem. Men før denne forklaring var givet, hvad mener De så, at de lærdes fantasi faldt på?"

"De lærde er i stand til alt," sagde Altamont smilende.

"Ja, til alt for at forklare en kendsgerning. Og således opstillede de da også den formodning, at Jordens pol tidligere havde været ved ækvator og ækvator ved polen."

"Bah!"

"Netop som jeg sagde, og for fuldt alvor. Men havde det været tilfældet, så ville da Jorden ved polen er betydelig fladtrykt, og havet, som ved centrifugalkraften blev drevet til den nye ækvator, have oversvømmet bjerge af dobbelt så stor højde som Himalaya. Alle lande i nærheden af polarkredsen, Sverige, Norge, Rusland, Sibirien Grønland og Canada ville være blevet sat fem franske mil under vand – så stor er nemlig den omtalte fladtrykthed – mens ækvatorialegnene, forplantet til polen, dannede plateauer af fem miles højde."

"Det ville unægtelig være en betydelig omvæltning," sagde Johnson forbavset.

"De lærde forskrækkedes imidlertid slet ikke for den."

"Men hvorledes forklarede de den?" spurgte Altamont.

"Ved sammenstød med en komet. Kometen må altid holde for. Så snart man på kosmografiens område kommer i forlegenhed, tager man straks sin tilflugt til en komet. Og dette himmellegeme er da så forekommende at indfinde sig på den lærdes første vink for at bringe alt i sine fuger!"

"Altså," sagde Johnson, "efter Deres mening, mr. Clawbonny, er den nævnte omvæltning umulig?"

"Ja, umulig!"

"Men hvis den nu indtrådte alligevel?"

"Så ville ækvator i løbet af fire og tyve timer være frosset til is."

"Ganske rigtigt! Og hvis den foregik nu," sagde Bell, "ville man være i stand til at sige, at vi slet ikke var kommet til polen!"

"Vær De kun fuldstændig rolig, Bell. For atter at komme tilbage til jordaksens ubevægelighed, så resulterer deraf følgende: Befandt vi os om vinteren på dette sted, ville vi se stjernerne beskrive en fuldstændig kreds omkring os. På den tid, da forårsækvinoktiet indtraf, den 22. marts, ville det (strålebrydningen ikke taget med i beregning) forekomme os som solen af horisonten blev delt i to lige store dele og steg op i meget lange kurver. Men her indtræder det mærkværdige tilfælde, at den, efter at være gået op, ikke mere går ned men forbliver synlig hele seks måneder igennem. Bagefter overskærer dens skive, når efterårsækvinoktiet indtræffer, den 22. september, atter horisonten, og når den er gået ned, ser man den ikke mere hele vinteren igennem."

"De talte før om Jordens fladtrykning ved polen," sagde Johnson; "vil De ikke, mr. Clawbonny, have den godhed at forklare mig dette?"

"Dermed forholder det sig således: Da Jorden i verdens første dage var flydende, så måtte, indser De nok, rotationsbevægelsen drive en del af dens bevægelige masse hen til ækvator, hvor centrifugalkraften virkede stærkere. Hvis Jorden var forblevet ubevægelig, ville den være blevet en fuldstændig kugle, men som følge af det fænomen, jeg har forklaret Dem, har den form af en ellipsoide, og polerne er Jordens centrum fem og en tredjedel franske mil nærmere end ækvator."

"Altså," sagde Johnson, "hvis vor kaptajn ville føre os til Jordens centrum, så havde vi nu en fem mil vej kortere at tilbagelægge?"

"Ganske rigtigt, min ven."

"Ih dog, kaptajn, det et jo et forspring, som det nok var værd at benytte ..."

Hatteras gav ikke noget svar. Han fulgte åbenbart ikke samtalen eller hørte i hvert tilfælde kun til uden at lægge mærke til, hvad der blev sagt.

"Hvis man vil tro visse lærde," sagde doktoren, "så kunne der virkelig i denne omstændighed nok være en grund til at prøve foretagendet."

"Virkelig!" udbrød Johnson.

"Men lad mig tale til ende," vedblev doktoren, "så skal jeg senere fortælle Dem mere om det. Først vil jeg vise Dem, hvorledes fladtrykningen er grunden til at ækvinoktierne rykker fremad, det vil sige, hvorfor forårsækvinoktiet hvert år

indtræffer en dag tidligere, end tilfældet ville være, hvis Jorden var fuldstændig rund. Det hidrører ganske simpelt fra, at solens tiltrækningskraft virker på forskellig vis på den under ækvator liggende højere hævede del af jordkloden, der da undergår en bevægelse. Som følge deraf forandrer polen en smule sin plads, således som jeg tidligere har sagt. Men uafhængigt af denne virkning måtte fladtrykningen have en endnu mærkværdigere, som vi ville lægge mærke tit, hvis vi var i besiddelse af en finere matematisk sans."

"Hvad mener De med det?" spurgte Bell.

"At vi her har større tyngde end i Liverpool."

"Større tyngde?"

"Ja. Både vi, vore hunde, vore geværer og vore instrumenter."

"Er det muligt?"

"Ganske sikkert, og det af to grunde. For det første, fordi vi er Jordens midtpunkt nærmere."

"Hvorledes!" sagde Johnson. "Er det virkelig Deres alvor, at vi ikke på alle steder har den samme vægt?"

"Nej, Johnson, ifølge Newtons lov står legemernes tiltrækningskraft i direkte forhold til masserne og i omvendt forhold til afstandenes kvadrater. Her er jeg tungere, fordi jeg er tiltrækningens centrum nærmere, og på en anden planet ville jeg have større eller mindre vægt alt efter planetens masse."

"Hvorledes?" sagde Bell, "på månen ...?"

"På månen ville min vægt, der i Liverpool beløber sig til 200 pund, ikke udgøre mere end 32!"

"Og på solen?"

"Åh, på solen ville jeg veje over 5000 pund!"

"Store Gud!" udbrød Bell, "så ville der jo kræves et helt hejseværk for at løfte Deres ben op!"

"Formodentlig!" svarede doktoren, der lo over Bells forundring; "men her er forskellen ikke kendelig, og når han blot udvikler en tilstrækkelig muskelkraft, vil Bell her kunne springe lige så højt som på Merseys kaj."

"Ja! Men på solen?" spurgte Bell atter, idet han ikke kunne løsrive sig fra denne tanke.

"Kære ven," svarede doktoren ham, "af alt dette følger det, at vi har det meget godt hvor vi er og ikke behøver at skynde os andetsteds hen!"

"De sagde før," vedblev Altamont, "at det måske var umagen værd at gøre en udflugt til Jordens centrum! Har man nogensinde haft den tanke at foretage en sådan rejse?"

"Ja, og dermed vil jeg afslutte, hvad jeg har at sige Dem med hensyn til polen. Der gives i verden ikke noget punkt, som har givet anledning til flere hypoteser og hjernespind end polen. De gamle, der var meget uvidende i kosmografien, henlagde Hesperidernes have dertil. I middelalderen mente man, at Jorden hvilede på tårne, der befandt sig ved polerne, og som den drejede sig rundt på, men da man så, at kometerne bevægede sig frit i egnene omkring polen, måtte man renoncere på denne hypotese. Senere var der en fransk astronom, Bailly, der påstod, at Atlantidernes dannede, men forsvundne folk, som Platon taler om, havde levet der. Endelig har man i vore dage påstået, at der ved polerne var en uhyre åbning, hvor nordlysene udviklede sig, og gennem hvilke man kunne trænge ind i det indre af Jorden. Derefter bildte man sig

ind, at der i den hule jordkugle befandt sig to planeter, Pluto og Proserpina, og en luft, der lyste som følge af det stærke tryk."

"Og alt det har man virkelig påstået?" spurgte Altamont.

"Ja, man har skrevet om det for fuldt alvor. Kaptajn Synnes, vor landsmand, har stillet Humphry, Dawy, Humboldt og Arago det forslag at vove rejsen; men de afslog det."

"Og det var fornuftigt gjort."

"Rimeligvis. Men hvorledes det end forholder sig, så ser De, min ven, at fantasien med hensyn til polen har haft frit spillerum."

"Nå, vi får jo at se, hvorledes det i virkeligheden forholder sig," sagde Johnson.

"Og hvis der," tilføjede doktoren smilende, "skulle findes en særlig åbning, som man kan trænge ind i Jordens indre igennem, så vil vi i forening gøre denne tur!"

25. Bjerget Hatteras

Efter denne alvorlige underholdning indrettede alle sig så godt som muligt i grotten og faldt snart i søvn.

Kun ikke Hatteras. Hvad var det, der ikke tillod denne bemærkelsesværdige mand at hvile?

Havde han ikke nået sit livs mål? Havde han ikke bragt de dristige planer, der lå ham så meget på hjerte, havde han ikke bragt dem til udførelse? Hvorfor blev da uroen i denne sjæl nu ikke stillet? Skulle man ikke have troet, at Hatteras efter udførelsen af sine projekter ville synke hen i en slags afmattelse, og at hans spændte nerver ville tragte efter ro?

Men nej. Han viste sig kun endnu mere anspændt og urolig. Dog var det ikke tanken om tilbagerejsen, der bevirkede dette. Ville han trænge endnu længere frem? Fandt han verden for lille, fordi han var nået til dens ende?

Hvorledes det end forholdt sig, kunne han ikke sove. Og dog var denne første nat, tilbragt ved polen, stille og rolig. Øen var fuldstændig ubeboet: ingen fugl i den vulkanske luft, intet dyr på den askebestrøede jord, ingen fisk i det sydende vand. Kun i det fjerne hørte man bjergets dumpe larm og så glødende røgsøjler trænge frem fra dets top.

Da Bell, Johnson, Altamont og doktoren vågnede, fandt de ikke længere Hatteras i grotten. De forlod uroligt denne og så da kaptajnen stå på en klippe, med blikket ufravendt fæstet på vulkanens top. Han holdt sine instrumenter i hånden og havde åbenbart foretaget en nøjagtig bestemmelse af bjergets beliggenhed.

Doktoren gik hen til ham og tiltalte ham flere gange, før han kunne rive sig ud af sine dybe tanker. Endelig syntes kaptajnen at forstå ham.

"Fremad!" sagde doktoren til ham. "Vi vil gennemstrejfe hele øen; vi er parate til vor sidste udflugt."

"Den sidste," sagde Hatteras med et tonefald som folk, der drømmer højt, "ja, virkelig den sidste. Men det er også," vedblev han med liv, "den mærkværdigste!"

Idet han talte således, strøg han sig med begge hænder over panden ligesom for at berolige en stærk bevægelse i sin sjæl.

I dette øjeblik kom Altamont, Johnson og Bell til, og Hatteras syntes at vågne helt op af sin drømmende tilstand.

"Mine venner," sagde han med bevæget stemme, "jeg takker Dem for Deres mod, Deres udholdenhed og de overmenneskelige anstrengelser, som har gjort det muligt for os at betræde dette land."

"Kaptajn," sagde Johnson, "vi har kun adlydt, og Dem alene tilkommer æren."

"Nej, nej," vedblev Hatteras med lidenskabelig varme, "Dem alle lige så godt som mig. Altamont så vel som de andre, ja som doktoren selv! O, lad mit hjerte give sig luft; det kan ikke længere holde sin glæde og erkendtlighed tilbage!"

Hatteras trykkede på det hjerteligste sine ledsageres hænder. Han gik uroligt frem og tilbage og var næsten ikke mere herre over sig selv.

"Vi har kun gjort vor skyldighed som englændere," sagde Bell.

"Vor venskabspligt," tilføjede doktoren.

"Ja!" udbrød Hatteras, "men denne pligt har ikke alle forstået at opfylde! Nogle er bukket under. Men man må imidlertid

tilgive dem, såvel dem, der har begået forræderi, som dem, der har ladet sig forlede til at deltage i det. De stakler! Jeg tilgiver dem. De forstår mig, doktor!"

"Ja," svarede denne, der var højst urolig over den voldsomme sindsbevægelse, Hatteras befandt sig i.

"Jeg vil heller ikke have," vedblev kaptajnen, "at den lille formue, for hvis skyld de har begivet sig ud på denne lange fart, skal gå tabt for dem. Nej! der skal intet forandres ved mine dispositioner, og de skal være rige, hvis de nogensinde kommer tilbage til England!"

Man kunne ikke undlade at blive dybt bevæget, når man hørte den tone, Hatteras sagde dette i.

"Men kaptajn," sagde Johnson, der forsøgte at spøge, "man skulle tro, at De gjorde Deres testamente."

"Måske," svarede Hatteras alvorligt.

"Og dog har De et herligt og langt liv, fuldt af berømmelse liggende for Dem," sagde den gamle sømand.

"Hvem ved!" svarede Hatteras.

En lang tavshed fulgte efter denne ytring. Doktoren vovede ikke at udtyde meningen af disse sidste ord.

Men Hatteras selv gav snart efter forklaringen.

"Mine venner," sagde han, "hør mig. Vi har hidtil gjort meget, og dog står der endnu meget tilbage at gøre."

Med dyb forbavselse så kaptajnens ledsagere på hinanden.

"Ja, vi er ved polens land, men endnu ikke ved polen selv," vedblev han.

"Hvad er egentlig Deres mening?" spurgte Altamont.

"Jeg har sagt," svarede Hatteras med eftertryk, "at en englænder skulle sætte foden på jordklodens pol; det har jeg

sagt, og en englænder vil udføre det."

"Men kaptajn ...!" udbrød doktoren.

"Vi er endnu fem og fyrre sekunder fjernet fra det ubekendte punkt," vedblev Hatteras med voksende ild, "og der, hvor det findes, der vil jeg trænge hen!"

"Men det ligger på toppen af denne vulkan," sagde doktoren.

"Jeg trænger derop."

"Det er en utilgængelig kegle."

"Jeg går derop alligevel."

"Et flammende og glødende krater!"

"Lige meget, jeg vil nå dette punkt!"

Den energiske overbevisning, Hatteras sagde disse sidste ord med, lader sig ikke beskrive. Hans venner var aldeles bestyrtede. De så med forfærdelse på bjerget, der sendte rygende ildsøjler i vejret.

Doktoren tog derpå atter ordet. Han opfordrede indtrængende Hatteras til at opgive sit forehavende. Han sagde alt, hvad hans hjerte formåede at lægge ham i munden, fra indstændige bønner til venlige trusler. Men hans ord forblev uden virkning.

Kun ved magt kunne man altså afholde den vanvittige fra at styrte sig selv i fordærvelse. Men da doktoren indså, at magtanvendelse ville føre til de største uordener, ville han kun benytte dette middel i nødstilfælde.

For øvrigt håbede han også, at foretagendets fysiske umulighed og alle de uovervindelige hindringer til sidst ville knække kaptajnens stædighed.

"Ja, hvis De endelig vil," sagde han, "så vil vi også ledsage Dem."

"Men kun halvt op på bjerget," svarede kaptajnen. "Videre ikke! I må jo bringe protokollen over vor opdagelse tilbage til England."

"Ja vel! Men ..."

"Det er afgjort," svarede Hatteras urokkeligt. "Når vennens bønner ikke er tilstrækkelige til at sætte det igennem, så befaler kaptajnen det."

Doktoren ville ikke længere sige ham imod, og efter en stunds forløb satte da den lille flok sig i bevægelse, med Duke foran, og udrustet til en vanskelig bjergbestigning.

Himlen strålede pragtfuldt. Termometret viste +11° Celsius. Atmosfæren var stærkt gennemtrængt af den klarhed, der er ejendommelig for disse høje breddegrader. Klokken var otte om morgenen.

Hatteras gik frem med sin brave hund. Bell og Altamont, doktoren og Johnson fulgte umiddelbart efter ham.

"Jeg føler mig så angst," sagde Johnson.

"Nej, nej, der er intet at befrygte," svarede doktoren; "vi er jo med."

Den lille ø havde en ganske mærkværdig ny og ungdommelig karakter. Vulkanen syntes umuligt at kunne være ret gammel.

De over hinanden optårnede klipper holdt som ved et under hinanden i ligevægt. Bjerget bestod egentlig kun af en sammenhobning af nedfaldne sten. Der var ikke den mindste smule jord eller mos, ikke den magreste græsplet, ikke det ubetydeligste spor af vegetation. Den af krateret udslyngede kulsyre havde endnu ikke haft tid til at indgå forbindelser og ved lysets indvirkning danne organiske stoffer.

Der kunne ikke være tvivl om, at denne i havet henkastede ø var opstået ved sammendyngning af udkastede vulkanske masser, ligesom Etna, der allerede har udkastet en langt betydeligere mængde lava, end dens egen masse repræsenterer.

Disse stenhobe, som Dronningens Ø var dannet af, var åbenbart blevet udkastet af Jordens indre. De havde i højeste grad den plutoniske karakter. På det sted, hvor den nu lå, strakte sig tidligere det umådelige hav, der i urtiden ved fortætning af vanddampene er opstået på den afkølede jordklode. Men efterhånden som den gamle og nye verdens vulkaner slukkedes eller rettere blev stoppet til, måtte de erstattes ved nye ildsprudende kratere.

Man kan i virkeligheden sammenligne Jorden med en uhyre kedel, i hvilken der ved påvirkning af centralilden opstår umådelige kvantiteter dampe, som efter at have opnået en spænding af tusinde hestes kraft i et indelukket rum ville sprænge jordkloden, hvis der ikke udadtil var anbragt sikkerhedsklapper.

Disse klapper er vulkanerne. Når den ene åbner sig, lukker den anden sig, og ved polen, hvor jordskorpen, uden tvivl som følge af fladtrykningen, er mindre tyk, kan det ikke være påfaldende, at der uformodet danner sig en ny vulkan ved en hævning af jordkernen.

Doktoren iagttog, mens han fulgte Hatteras, disse påfaldende ejendommeligheder. Hans fod betrådte en mængde vulkansk tuf, aske og udkastede sten, der lignede Islands syenitter og granitter. At jorden var af næsten ny oprindelse antog han, fordi det sedimentære terræn endnu ikke havde haft tid til at danne sig.

Vand manglede fuldstændig. Hvis Dronningens Ø allerede var flere århundreder gammel, så ville der fra dens indre have vældet varme kilder frem, således som det er ganske almindeligt i nærheden af vulkaner. Men nu fandt man her ikke blot ikke mindste dråbe vand, men dampene, der opstod af lavastrømmene, syntes slet ikke at indehold vand.

Altså var denne ø af ganske ny oprindelse, og som den en dag var kommet til syne, således ville den en dag atter forsvinde og igen dukke ned i oceanets dyb.

Efterhånden som man kom højere op, blev bestigningen vanskeligere. Bjergets sider var næsten lodrette, og man måtte være yderst forsigtig for at undgå en sammenstyrtning. Ofte hvirvlede der askesøjler omkring de rejsende og truede med at kvæle dem, eller også spærrede lavastrømme dem vejen. På nogle horisontale steder var strømmene netop blevet afkølede og faste, mens der under denne skorpe endnu flød sydende lava, så at man altså måtte passe godt på for ikke pludselig at synke ned i den glødende masse.

Fra tid til anden udspyede krateret klippestykker, der var blevet rødglødende i brændende gas. Mange af disse masser sprang som bomber i luften, og deres rester spredte sig vidt og bredt i alle retninger.

Man vil da let kunne indse, med hvilke utallige farer denne bestigning af bjerget var forbundet, og at så at sige kun en gal mand kunne falde på at driste sig til den.

Hatteras steg imidlertid med påfaldende behændighed videre opad og klatrede over de stejleste skrænter, oven i købet uden at benytte sig af sin jernbeslåede stok som støtte.

Han nåede til en klippe, der dannede en slags plateau af tre meters bredde. En glødende strøm flød omkring den, efter at den havde delt sig gaffelformet ved spidsen af en højere klippe, så at der kun blev en smal vej tilbage, som Hatteras dumdristigt betrådte.

Her blev han stående, og hans ledsagere kunne indhente ham. Derpå syntes han med øjnene at måle, hvor højt han endnu skulle stige. Horisontalt befandt han sig endnu over hundrede favne fra krateret, fra polens matematiske punkt. Vertikalt var der endnu næsten to hundrede meter tilbage.

Man havde allerede været tre timer under opstigning. Men Hatteras syntes endnu ikke at være træt, mens derimod hans ledsagere næsten havde udtømt alle deres kræfter.

Vulkanens top syntes at være utilgængelig, og doktoren besluttede sig til for enhver pris at afholde Hatteras fra at stige videre. Først forsøgte han det med det gode, men kaptajnens ophidselse voksede til vanvid. Allerede tidligere havde han vist adskillige tegn på tiltagende galskab, og når man kendte ham og havde fulgt ham gennem alle hans livs faser, kunne man ikke finde det overraskende. Efterhånden som Hatteras var trængt frem over havspejlet var hans overspændthed vokset og havde fjernet ham fra menneskeverdenen.

"Hatteras," sagde doktoren til ham, "nu er det nok; videre kan vi ikke komme."

"Så bliv," svarede kaptajnen. "Men jeg stiger højere!"

"Nej! Og det ville også være unødvendigt, for De er her ved Jordens pol."

"Nej, nej! Endnu højere op!"

"Min ven! Jeg, doktor Clawbonny, taler til Dem! Kender De mig ikke?"

"Højere, højere!" gentog han med en stemme, hvori hovmodet var tydeligt at høre.

"Nej! Nej! Vi vil ikke finde os i det."

Før doktoren havde talt til ende sprang Hatteras imidlertid med overordentlig anstrengelse over lavastrømmen, skilt fra sine ledsagere, der ikke kunne nå ham.

Disse skreg højt i den tro, at kaptajnen var styrtet i den sydende strøm. Men han var kun kommet på den anden side klippen, og Duke, der ikke ville forlade ham, sprang efter ham.

Han forsvandt bag en tæt røg, og man hørte hans stemme lyde stadig fjernere og svagere.

"Mod nord, mod nord!" råbte han. "Til toppen af Hatterasbjerget! Vi må helt op på Hatterasbjerget!"

Man kunne ikke tænke på at indhente kaptajnen. Der var mere end tyve grunde for, at man ikke ville komme lykkeligt bort fra det sted, som han kun var sluppet fra med den behændighed og det held, der er ejendommeligt for gale folk. At springe over den glødende strøm var umuligt, og lige så umuligt var det at omgå den. Altamont forsøgte forgæves at sætte over, men han indså snart, at det ville koste livet. Mod deres vilje måtte Hatteras ledsagere altså holde sig tilbage.

"Hatteras, Hatteras!" råbte doktoren.

Men kaptajnen gav intet svar, og kun Dukes gøen genlød næppe hørligt mellem bjergene.

Af og til skimtede man imidlertid Hatteras gennem røgsøjlerne og under askeregnen. Snart ragede hans arm og snart hans hoved op. Derpå forsvandt han atter for deres blik

for senere at vise sig højere oppe på klipperne. Han tog sig stadig mindre ud, jo højere han kom op.

Dump larm fra vulkanen fyldte luften. Det rasede i bjerget ligesom i en sydende kedel. Men Hatteras lod sig ikke holde tilbage, og han fulgtes stadig af Duke.

Af og til rullede stenene ned bag ham, og en klippeblok styrtede endog med voksende hurtighed helt ned til polarhavet.

Hatteras vendte sig ikke engang om. Sin stok benyttede han som skaft til at fæste det engelske flag på. Fulde af skræk fulgte hans ledsagere alle hans bevægelser, mens hans skikkelse blev stadig mindre og mindre. Duke syntes ikke større end en rotte.

Et øjeblik dækkede vinden dem med et ildtæppe. Doktoren udstødte et angstskrig, men Hatteras kom straks atter til syne. Han stod oprejst og svingede flaget.

Denne forfærdelige bjergbestigning varede over en time, og det var en times uafbrudt kamp med vaklende klipper og med dybe askesvælg, i hvilke det umuliges helt sank i næsten til hovedet. Snart klatrede han, idet han med knæene og hofterne stemmede sig imod spalterne, snart hang han med hænderne fast ved en fremspringende klippe og flagrede i vinden som en udtørret busk.

Endelig nåede han til klippens top, lige ved siden af kraterets munding. Doktoren fattede da nyt håb og ventede, at den ulykkelige, efter at han nu havde nået sit mål, måske ville vende om og altså kun havde farerne ved nedstigningen tilbage.

Med anspændelse af sin stemmes kraft råbte han:

"Hatteras, Hatteras!"

Doktorens råb trængte Altamont dybt til sjælen.

"Jeg vil redde ham!" udbrød han.

Med et vældigt spring satte han derpå over den glødende strøm og forsvandt mellem klipperne.

Clawbonny havde ikke tid til at standse ham.

Imidlertid trængte Hatteras, da han var nået til toppen, ud på en klippe, der hang frem over svælget. Stenene regnede ned rundt omkring ham, men Duke vedblev stadig at være ved hans side. Det stakkels dyr syntes allerede grebet af svimmelheden. Hatteras svang sit banner, der farvedes rødt af ilden og flagrede voldsomt i luftstrømmen, som steg op fra krateret.

Med den ene hånd svang Hatteras det frem og tilbage. Med den anden pegede han mod zenith på himmelkuglens pol. Imidlertid syntes han at nøle. Han søgte efter det matematiske punkt, hvor alle jordklodens meridianer løber sammen, og hvor han ville sætte sin fod.

Pludselig vaklede klippen under hans fødder. Han forsvandt. Et frygteligt skrig af hans ledsagere nåede op til toppen. Clawbonny anså sin ven for fortabt og evigt begravet i vulkanens dyb. Men Altamont var der endnu og også Duke. De to greb den ulykkelige i det øjeblik, da han styrtede i afgrunden. Hatteras var frelst, frelst imod sin vilje, og et kvarter efter lå *Forward*s kaptajn bevidstløs i sine fortvivlede venners arme.

Da han atter kom til sig selv, så doktoren med tavs frygt på hans blik. Men dette bevidstløse blik svarede ham ikke. Det stirrede som en blinds frem for sig uden at se.

"Store Gud!" udbrød Johnson, "han er blind!"

"Nej," svarede Clawbonny, "nej! Mine stakkels venner, vi har kun reddet legemet! Hatteras sjæl er blevet deroppe på vulkanens top! Hans fornuft er død!"

"Vanvittig!" råbte Johnson og Altamont bestyrtede.

"Ja, vanvittig," svarede doktoren. Og tårer randt fra deres øjne.

26. Man vender tilbage mod syd

Tre timer efter dette sørgelige udfald af kaptajn Hatteras' eventyr befandt Clawbonny, Altamont og de to sømænd sig samlet i grotten ved vulkanens fod. Clawbonny blev anmodet om at sige sin mening med hensyn til, hvad der nu skulle gøres.

"Mine venner," sagde han, "vi kan ikke blive længere på Dronningens Ø. Havet foran os ligger åbent, vi har tilstrækkelig proviant og må i al skyndsomhed vende tilbage til Fort Providence for at overvintre der indtil næste sommer."

"Det er også min mening," sagde Altamont. "Vinden er gunstig, og i morgen vil vi atter gå til søs."

I dyb bekymring tilbragte man resten af dagen. Kaptajnens åndsforstyrrelse syntes at være et slemt varsel, og da Johnson, Bell og Altamont udvekslede deres tanker med hensyn til tilbagerejsen, forfærdedes de over deres forladthed og den lange afstand til hjemmet. De manglede Hatteras uforfærdede sjæl.

Dog, som åndsstærke mænd rustede de sig på ny til at kæmpe mod elementerne og mod sig selv, hvis de skulle føle sig svage.

Den næste dag, lørdag den 13. juli, blev lejrredskaberne indskibet, og snart var alt færdigt til afrejsen.

Men før de forlod disse klipper for aldrig mere at vende tilbage til dem, lod doktoren på det punkt, hvor kaptajnen var landet på øen, opføre en cairn, der var bygget af store, stenblokke lagt over hinanden, og let kunne ses, forudsat at den blev skånet af vulkanen.

På en af sidestenene indhuggede Bell med mejslen den simple indskrift:

John Hatteras
1861.

I det indre af cairnen og i en fuldstændig lukket blikcylinder blev der nedlagt en afskrift af det dokument, de tidligere havde nedskrevet, og således hvilede da vidnesbyrdet om den store opdagelse forladt under de øde klipper.

Derpå indskibede de fire mænd og kaptajnen – et stakkels legeme uden sjæl – samt den tro Duke sig. Klokken var ti om morgenen. Af teltets lærred blev der lavet et nyt sejl. Chaluppen forlod med gunstig vind Dronningens Ø, og om aftenen kastede doktoren, stående på sin bænk, et sidste blik tilbage på Mount Hatteras, der endnu udsendte flammer i horisonten.

Overfarten gik meget hurtigt for sig. Det over alt åbne hav lettede sejladsen, og det forekom alle behageligere at drage fra polen end at nærme sig den.

Kun Hatteras forstod ikke, hvad der gik for sig omkring ham. Han lå i chaluppen, tavs, med brudt blik, armene over kors på brystet og Duke ved sine fødder. Forgæves henvendte doktoren ordet til ham, – Hatteras forstod ham ikke.

I otte og fyrre timer vedblev vinden at være gunstig og havet meget roligt, og Clawbonny og hans ledsagere var for øjeblikket særdeles glade ved nordenvinden.

Den 15. juli fik de mod syd øje på Altamont Harbour; men da polarhavet var åbent langs hele kysten, besluttede de, i stedet for at benytte slæden over New America, at omsejle denne ø til Victoriabugten.

Denne vej var hurtigere og kortere. De rejsende tilbagelagde da også den vej, de med slæden havde brugt fjorten dage til, på knap otte, og mandag aften den 23. juli nåede de Victoriabugten.

Chaluppen blev ankret sikkert fast ved bredden, og man begav sig til Fort Providence. Men hvilken ødelæggelse blev man ikke der vidne til! Doctor's House, magasinerne, krudtkammeret og fæstningsværkerne var af solens stråler forvandlet til vand, og alt, hvad forrådskamrene havde indeholdt, var fortæret af glubende dyr.

Det var et sørgeligt, trøstesløst syn!

De rejsende var næsten til ende med deres levnedsmidler, og de havde håbet at kunne forny dem i Fort Providence. Det var umuligt nu at tilbringe en vinter her. Som folk, der var vant til at fatte en hurtig beslutning, bestemte de sig da til at søge at nå Baffinbugten ad den nærmeste vej.

"Vi har ikke nogen anden udvej at gribe til," sagde doktoren. "Baffinbugten ligger knap seks hundrede engelske mil borte. Vi kan sejle, så længe vor chalup ikke mangler vand, og nå Jonessundet og derfra de danske kolonier."

"Godt," svarede Altamont, "så vil vi samle resterne af provianten og rejse."

Ved nøjere eftersøgning fandt man nogle hist og her henslæbte kister med pemmikan og to fade kondenseret kød, der havde undgået ødelæggelsen, i det hele proviant for seks uger, samt en rigelig mængde krudt. Alt blev omhyggeligt samlet. Man benyttede dagen til at gøre chaluppen i stand, og den følgende, den 24. juli, stak man atter i søen.

Under den tre og firsindstyvende breddegrad faldt landet af mod øst, og det var ikke umuligt, at det stod i forbindelse med de under navnene Grinnell Land, Ellesmere og North Lincoln bekendte lande, der danner kysten af Baffinbugten. Man kunne således betragte det som temmelig sikkert, at Jonessundet ligesom Lancasterstrædet åbnede sig ud til de indre have.

Chaluppen sejlede fra nu af uden særlige vanskeligheder. De svømmende isblokke var lette at undgå. Doktoren satte imidlertid, af hensyn til mulige forsinkelser, sine ledsagere på halv ration, hvilket dog ikke tog synderligt på kræfterne eller sundheden.

For øvrigt kunne man også stadig gøre brug af geværerne. Man nedlagde ænder, gæs og dykhøns, der leverede fersk og meget sund føde. Vandforrådet blev stadig fornyet med ferskvandsis, for man tog sig vel i agt for at fjerne sig langt fra kysten, da man ikke vovede at styre chaluppen i fuldstændig åben sø.

På denne tid holdt termometret sig allerede gennemsnitligt under frysepunktet; vejret, der i begyndelsen havde været meget regnfuldt, blev stadig mere snetungt, solen begyndte at strejfe horisonten, og dagligt blev en større og større del af dens skive dækket. Den 30. juli tabte de rejsende den for første gang af syne, det vil sige, de havde en nat, der varede nogle minutter.

Imidlertid sejlede chaluppen ret godt og tilbagelagde ofte på fire og tyve timer tres til fem og tres engelske mil. Ikke et øjeblik blev der standset. Man vidste af erfaring, hvilke anstrengelser der ventede, og hvilke hindringer der var at overvinde, hvis man blev nødsaget til at vende tilbage til land. Der dannede sig allerede hist og her ung is. Under disse høje

breddegrader følger vinteren pludselig efter sommeren, der gives hverken forår eller efterår. Man måtte altså skynde sig.

Den 31. juli så man, da himlen ved solnedgang var klar, de første stjerner af stjernebillederne i zenith. Fra denne dag herskede der en vedvarende tåge, der i høj grad hindrede farten.

Doktoren blev meget urolig, da han så forvarslerne for vinteren blive hyppigere og hyppigere. Han vidste, hvilke vanskeligheder sir John Ross havde mødt, efter at han havde forladt sit skib for at nå Baffinbugten. Og til sidst havde denne dristige søfarende, efter at han engang havde forsøgt at gå over isen, dog været nødt til at gå tilbage til sit fartøj og overvintre for fjerde gang. Men han havde dog i det mindste haft tag over hovedet, proviant og brændsel.

Hvis der tilstødte de overlevende fra *Forward* en lignende ulykke, hvis de blev nødsaget til at standse eller vende om, så var de fortabt. Doktoren meddelte vel ikke sine ledsagere noget om sin uro, men han påskyndede så meget som muligt farten fremad mod øst.

Den 14. august endelig, efter en hurtig, tredive dages fart, efter at de i fire og tyve timer havde kæmpet mod hyppige isbjerge, efter at de hundrede gange havde udsat deres skrøbelige chalup for fare, så de rejsende sig holdt fuldstændig fast uden at kunne komme videre fremad. Havet var på alle kanter lagt i lænker, og termometret viste gennemsnitlig kun $-9°$ Celsius.

For øvrigt kunne man af de små, flade, afrundede sten se, at der mod nord og vest måtte være en kyst i nærheden. Også ferskvandsis mødte man hyppigere og hyppigere.

Altamont bestemte med stor omhyggelighed det sted, hvor man var, og kom til det resultat, at man befandt sig under 77° 15' bredde og 85° 2' østlig længde.

"Nå, så ved vi jo, hvor vi er," sagde doktoren. "Vi har nået North Lincoln og mere bestemt Kap Eden. Vi kommer da ind i Jonessundet; med noget mere held havde vi fundet dette åbent indtil Baffinbugten. Men vi tør ikke klage. Hvis min stakkels Hatteras havde fundet et lige så tilgængeligt hav, ville han let være nået til polen. Hans mandskab havde da ikke forladt ham, og han havde ikke mistet forstanden under indflydelse af så forfærdelige sindsbevægelser."

"Nå," sagde Altamont, "så har vi ikke andet valg end at forlade chaluppen og søge at nå Lincolns østkyst ved hjælp af slæden."

"Forlade chaluppen og atter tage vor tilflugt til slæden, ja vel," svarede doktoren; "men i stedet for at gå over Lincoln foreslår jeg at sætte over Jonessundet og på isen nå North Devon."

"Og hvorfor det?"

"Fordi vi, efterhånden som vi nærmer os Lancasterstrædet, have mere udsigt til at møde hvalfangere."

"De har ret, doktor;" men jeg tror dog ikke, at isen allerede er fast nok til at tillade os at komme over."

"Vi vil forsøge det," svarede Clawbonny.

Chaluppen blev losset; Bell og Johnson satte atter slæden sammen, hvis dele alle befandt sig i en meget god tilstand. Den næste dag blev hundene atter spændt for, og man drog afsted langs kysten for at nå ismarken.

Nu begyndte atter denne allerede så ofte beskrevne, trættende og langsomme rejse. Altamont havde haft ret i at nære mistro til isens holdbarhed. Man kunne ikke komme over

Jonessundet, men måtte blive ved at holde sig til kysten af Lincoln.

Den 21. august styrede de rejsende i skrå retning og nåede til indløbet af Glacierstrædet. Der begav de sig nu ud på ismarken og nåede den næste dag øen Coburg, som de trods vedvarende snestorm kom over på mindre end to dage.

Nu kunne de atter tage den bekvemme vej over ismarken og satte endelig den 24. august foden på North Devon.

"Nu har vi," sagde doktoren, "kun at drage gennem dette land og at nå Kap Warrender ved indløbet til Lancasterstrædet."

Men vejret var nu afskyeligt og meget koldt. Snestorm og hvirvelvinde optrådte atter med vinterlig heftighed, og det lakkede mod enden med de rejsendes kræfter. Af levnedsmidler var der ikke meget mere tilbage, og man måtte lade sig nøje med tredjedels rationer for at sikre hundene foder, der svarede til deres anstrengelser.

Jordbundens natur forøgede rejsens strabadser. Dette land, North Devon, var ualmindelig kløftet. Man måtte igennem næsten utilgængelige slugter og det i vedvarende kamp med elementerne. Slæden, menneskene og hundene kunne næsten ikke komme videre, og flere end en gang blev den lille trop overvældet af fortvivlelse, skønt den dog nu var hærdet nok og vant til en polarekspeditions anstrengelser. Uden at de selv gjorde sig regnskab for det, var disse stakkels folk både moralsk og fysisk ødelagte. Man kommer ikke ustraffet igennem atten måneders uafbrudte anstrengelser og en nerverystende uophørlig skiften fra håb til fortvivlelse. Desuden må det ikke glemmes, at henrejsen skete med en ilterhed, en overbevisning og et mod, der manglede på tilbagevejen. De ulykkelige slæbte

sig nu kun med møje fremad. Man kunne næsten sige, at de kun marcherede af vane, drevet fremad af en så at sige dyrisk, af deres egen vilje uafhængig energi.

Først den 30. august kom de ud af dette kaos af bjerge, som lavere breddegraders orografi ikke giver nogen forestilling om, men de kom ud af det halvt døde og halvt frosne ihjel. Doktoren var ikke mere i stand til at holde sine kammerater oprejste, og han selv følte en stadig tiltagende svaghed.

Disse bjerge holdt op ved en sønderrevet og kløftet slette.

Der blev man nødt til at hvile nogle dage. De vandrende kunne ikke mere sætte den ene fod foran den anden, og to trækhunde var også allerede tilintetgjort af anstrengelsen.

Man søgte altså i en kulde af –19° Celsius beskyttelse bag nogle isbjerge. Ingen havde mod til at slå teltet op.

Forrådene af levnedsmidler kunne nu, selv med den største sparsommelighed, kun vare i otte dage.

Vildtet blev også sjældnere, idet det for vinteren havde trukket sig til mildere egne, og hungerdøden ventede således på disse stakkels mennesker.

Altamont, der viste stor selvfornægtelse, samlede sine sidste kræfter for at begive sig ud på jagt og søge at skaffe sine kammerater nogle levnedsmidler.

Han tog sin bøsse, kaldte Duke til sig, og vendte sig mod sletterne i nord. Næsten følelsesløse så doktoren, Johnson og Bell ham fjerne sig. I en hel time hørte de ikke et eneste skud og så ham også vende tilbage, uden at han havde affyret noget sådant. Men amerikaneren løb som et menneske, der er grebet af forfærdelse.

"Hvad er der?" spurgte Doktoren ham.

"Der nede! Under sneen!" svarede Altamont med et udtryk af rædsel, idet han pegede på et punkt i horisonten.

"Hvad er der dér?"

"Et helt selskab af mennesker."

"Levende?"

"Nej, døde ... stivfrosne ... og endog ..." Amerikaneren vovede ikke at føre sine ord til ende, men hans udtryk forrådte den største forfærdelse, man kan tænke sig.

Doktoren, Johnson og Bell, hvis blod atter var sat i bevægelse ved dette, rejste sig og begav sig, idet de fulgte Altamonts spor, til den del af sletten, som han ved håndbevægelser viste dem.

Snart nåede de ved enden af en dyb hulvej til et meget trangt pas – men der – hvilket syn frembød der sig ikke der for deres blik.

Halvt under sneen begravede lig kiggede hist og her frem; snart så man en arm, snart et ben og længere nede fandt man endog hoveder, hvis truende, fortvivlede ansigtsudtryk endnu havde holdt sig.

Doktoren gik nærmere, men hurtigt ilede han igen tilbage, bleg og med skrækken malet i hvert af sine træk, mens Duke udstødte en dump gøen.

"Forfærdeligt! Gyseligt!" udbrød han.

"Nå, hvad er der?" spurgte Johnson.

"Kan De ikke genkende dem?" spurgte doktoren i en bestyrtet tone.

"Hvad siger De?"

"Se selv!"

Hulvejen havde været skueplads for menneskenes sidste kamp mod klimaet, mod fortvivlelsen, ja imod hungeren; for af

nogle forfærdelige levninger så man, at de ulykkelige havde fristet livet ved at spise menneskelig, og mellem dem genkendte doktoren Shandon, Penn og *Forward*s øvrige forræderiske mandskab. Kræfter og levnedsmidler var sluppet op for disse ulykkelige; deres chalup var sandsynligvis blevet ødelagt ved laviner eller styrtet i en kløft, så at de ikke havde kunnet benytte havet til sejlads. Det var jo også muligt, at de havde forvildet sig midt ude på dette fastland. Dertil kommer, at folk, som et oprør havde fået til at gå bort, ikke længe kunne leve i den enighed, der alene gør det muligt at fuldføre store gerninger. En anfører for rebeller har altid kun en højst tvivlsom magt. Uden tvivl var Shandon blevet afsat.

Hvorledes dette end forholdt sig, måtte mandskabet have haft tusinde kvaler og anstrengelser at udstå, før de nåede til denne skrækkelige katastrofe. Men deres lidelsers hemmelige historie er for bestandig begravet under polens sne.

"Lad os flygte! Afsted!" råbte doktoren. Han drog sine ledsagere med sig langt bort fra dette skrækkens sted. Forfærdelsen gav dem atter en øjeblikkelig energi, og de fortsatte igen deres rejse.

27. Slutning

Hvorfor skulle jeg dvæle længe ved de lidelser, som uafladeligt traf de overlevende af ekspeditionen? De selv formåede aldrig at huske alle enkeltheder ved de otte dages fart, efter at de havde opdaget de gyselige levninger af deres tidligere kammerater. Imidlertid nåede de den 9. september med anspændelse af alle deres kræfter til Kap Horsburgh ved enden af North Devon.

De var forfærdeligt udhungrede. I otte og fyrre timer havde de intet spist, og deres sidste måltid havde bestået af det sidste stykke kød af eskimohundene. Bell kunne ikke komme videre, og den gamle Johnson følte sig døden nær.

De befandt sig ved kysten af den til dels frosne Baffinbugt og altså på vejen til Europa. Tre engelske mil fra denne kyst væltede de isfri bølger sig med larm mod isbjergene.

Man måtte vente på, at en hvalfanger tilfældigvis kom forbi, – men hvor længe kunne det ikke vare?

Dog, Himlen forbarmede sig over de ulykkelige; allerede den følgende dag opdagede Altamont tydeligt et sejl i horisonten.

Man ved, hvilken angstfuld spænding der hersker, når et skib viser sig for folk i en sådan situation, hvilken frygt for, at håbet skal blive skuffet. Fartøjet synes snart at komme nærmere, snart atter at flygte bort, og det sker ikke sjældent, at et i horisonten opdaget skib atter forsvinder i det fjerne.

Doktoren og hans ledsagere måtte gennemgå alle disse prøvelser. Efter at de var nået til ismarkens vestlige ende, så de efterhånden skibet forsvinde igen, uden at det havde set dem. De råbte og råbte til det, men forgæves!

Da faldt doktoren for sidste gang på en af de gode ideer, der så tit havde hjulpet ham og hans ulykkesfæller i nøden.

En isblok, der drev med strømmen, stødte atter mod ismarken.

"Denne isblok!" udbrød han og pegede på den.

Man forstod ham ikke.

"Lad os sejle på den! Lad os sejle med den!" vedblev han.

Det var et glimt af håb for alle.

"Ak, mr. Clawbonny, mr. Clawbonny, De kan dog altid finde på råd!" sagde Johnson og trykkede rørt doktorens hånd.

Bell og Altamont skyndte sig hen til slæden, tog en stang af den og bandt den med reb fast til isblokken som en mast, hvorpå man af teltets tag søgte så godt som muligt at lave sejl. Vinden var gunstig. De stakkels forladte styrtede over på det skrøbelige fartøj og sejlede ud på det åbne hav.

Allerede efter to timers uhørte anstrengelser blev de sidste af mandskabet fra *Forward* taget ombord på den danske hvalfanger *Hans Christian*, der havde kurs mod Davisstrædet.

Kaptajnen tog venligt mod disse spøgelser, der næppe længere så ud som mennesker. Ved synet af deres lidelser begreb han deres historie, og ved den omhyggeligste pleje lykkedes det ham at holde liv i dem.

Ti dage efter steg Clawbonny, Johnson, Bell, Altamont og kaptajn Hatteras i land i Korsør på Sjælland. Et dampskib bragte dem derfra til Kiel, og de begav sig så over Altona og Hamborg til London, hvor de ankom den 31. i samme måned, endnu næppe udhvilede efter deres lange prøvelser.

Først og fremmest udbad doktoren sig af Det Kongelige Geografiske Selskab i London tilladelse til at give det en

meddelelse. Dette blev ham tilstået ved selskabets møde den 15. juli.

Man tænke sig dette lærde selskabs forbavselse og det entusiastiske bifald, beretningen om Hatteras' opdagelse blev modtaget med.

Denne rejse, der var enestående i sin art og ikke havde noget som helst sidestykke, indbefattede i sig alle tidligere i polaregnene gjorte opdagelser. Den forenede Parrys, Ross', Franklins og MacClures ekspeditioner; den fuldstændiggjorde nordpolskortet mellem den hundrede og hundrede og femtende meridian, og endelig førte den til jordklodens forhen utilgængelige punkt, nordpolen selv.

Endnu aldrig havde en så uventet nyhed overrasket det forbavsede England.

Englænderne har en lidenskabelig modtagelighed for sådanne store geografiske kendsgerninger, og alle hilste Hatteras' opdagelse med den største deltagelse og stolthed.

Lynsnart udbredte telegrafen den store nyhed over det forenede kongerige, og bladene hædrede i spidsen af deres spalter Hatteras som en martyr.

For doktoren og hans rejsefæller foranstaltede man store fester, og de blev af lordkansleren stedet til højtidelig audiens hos Hendes Majestæt dronningen.

Regeringen godkendte de navne, man havde givet: Dronningeøen for Nordpolens klipper, Hatterasbjerget for vulkanen, og Altamont Harbour for New Americas havn.

Altamont skilte sig ikke mere fra de venner, han havde delt ulykke og hæder med. Han ledsagede doktoren, Bell og Johnson til Liverpool, hvor de ved deres tilbagekomst blev hilst med

jublende bifald, efter at man for længe siden havde anset dem for døde og begravet i den evige is.

Men doktor Clawbonny afviste over alt den hæder, man bragte ham. I sin rejseberetning: "Englænderne og Nordpolen", som det følgende år blev udgivet af Det Kongelige Geografiske Selskab, opførte han John Hatteras mellem de største rejsende og mellem de mænd, der fuldstændig havde ofret sig for videnskabens fremskridt.

Imidlertid levede dette sørgelige offer for en ophøjet lidenskab fredeligt i dåreanstalten i Starr Cottage i nærheden af Liverpool, hvortil hans ven doktoren selv havde bragt ham. Hans vanvid var af mild natur, men han talte ikke; med fornuften syntes også evnen til at give sine tanker ord at have forladt ham. Kun en eneste følelse knyttede ham endnu til yderverdenen, hans venskab for Duke, der stadig var hans tro ledsager.

Denne sygdom gik da roligt hen uden noget særlig mærkeligt symptom. Kun var der én ting, som vakte doktor Clawbonnys opmærksomhed, når han, hvad der hyppigt skete, besøgte sin stakkels patient.

I nogen tid havde kaptajn Hatteras, fulgt af sin tro hund, der betragtede ham med sørgmodige blikke, dagligt gjort timelange spadsereture, men disse ture havde uforanderligt samme retning i en af Starr Cottages alleer. Når han var kommet til enden af alleen vendte han baglæns tilbage, og ville nogen standse ham, pegede han med fingeren mod et bestemt punkt på himlen. Ville man tvinge ham til at vende om, blev han vred, og Duke, der delte hans følelser, gøede rasende.

For doktoren var grunden til denne besynderlige hårdnakkethed ganske klar. Han gættede, hvorfor denne spadseretur stadig gik i samme retning, så at sige under indvirkning af en magnetisk kraft.

Kaptajn John Hatteras vandrede nemlig altid mod nord.

Om "Kaptajn Hatteras' eventyr på en nordpolsfærd"

Forfatter: Jules Verne (1828-1905).
Org.udgave: Jules Verne: *Voyages et aventures du Capitaine Hatteras : Les anglais au Pôle Nord – Le désert de glace.* Føljeton i *Magasin d'éducation et de récréation* 20. marts 1864 – 5. december 1865, bogudgave J. Hetzel et Cie, Paris 1866.
Denne udgave baseret på: Jules Verne: *Kaptajn Hatteras Eventyr på en Nordpolsekspedition.* Andreas Schous Forlag, København 1875. Oversætteren er ikke kendt.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af Éduard Riou (1833-1900) fra førsteudgaven.

ISBN 978-87-7628-252-3
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-510-5 (Ølstykke 2016).

© 2025 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Ismester: Styrmand med færdighed i sejlads i isfyldte farvande.

Forf. anm.

Note 2:

Bygbrød med talggrever: En spise, der antages at være meget hensigtsmæssig som føde for hunde. *Forf. anm.*

Note 3:

Petarder: En slags små bomber. Oprindelig brugt i krig til at sprænge porte og mure ved belejringer. *Red. anm.*

Note 4:

Kviksølvet fryser i termometret: Det sker ved –42° Celsius. *Forf. anm.*

[Note 5:](#)
Onkel Toby: En person i Laurence Sternes *Tristram Shandy Red. anm.*

Note 6:

Grinnell: En rig rheder i de forenede stater, der også betalte omkostningerne til doktor Kanes ekspedition. *Forf. anm.*

Note 7:

Afhuggede dens rygfinne: Hvalrosser har ikke rygfinner, men der står faktisk i den franske original: "*trancher ses nageoires dorsales*". *Red. anm.*

Note 8:

Weatherbook: *The Weather Book: A Manual of Practical Meteorology*, blev udgivet af admiral Robert Fitzroy i 1863. Det var et banebrydende værk, der lagde grunden til den praksis, man endnu i dag benytter i stærkt udvidet form: at indsamle og anvende statistiske data om vejret til at forudsige, hvordan vejret vil blive. *Red. anm.*

Note 9:

Pingvin: Pingviner findes kun på den sydlige halvkugle. Men det kunne forfatteren ikke vide, da Nordpolen først blev nået af Peary eller Cook i april 1909 – omkring tre og fyrre år efter at denne bog blev skrevet. *Red. anm.*